77

3-44

60

Observatorio de San Fernando
BIBLIOTECA
Núm. del Invent. 4327
Sección
Carpet
Estan
Observatorio de Marina
BIBLIOTECA
Núm. 1416

BIBLIOTECA
DEL
OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA
DEL
REAL ACADEMIA DE S. FERNANDO

2008 Ministerio de Cultura

2008 Ministerio de Cultura

ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΕΤΡΑΒΙΒΛΟΝ ΤΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ ΕΞΗΓΗΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ.

IN CLAVDII PTOLEMÆI QVADRIPARTITVM ENARRAtor ignoti rominis, quem tamen PROCLVM fuisse quidam existimant.

ITEM

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ἀποτελεσματικὴν τοῦ Πτολεμαίου.

PORPHYRII PHIlosophi introductio in Ptolemæi opus de effectibus astrorum.

PRAETEREA

HERMETIS PHILOSOPHI DE REVOLVTIONIBVS NAtiuitatum libri duo, incerto interprete.

BASILEÆ.

Cum gratia & priuilegio
Cæs. Maiest.

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

In anonymum Ptolemæi
Commentarium.

QVas tibi relliquias dedimus, ſtũdioſe Matheſis,
Accipe. Barbaries non meliora ſinit.
Omnia ſunt mendis corrupta, nec Oedipus ipſe
Soluerit hos griphos, æquior eſto mihi.
Forſitan effodies tamen hoc è ſtercore gemmas:
Nullus enim liber eſt quin aliquando iuuet.

2008 Ministerio de Cultura

TYPOGRAPHVS
Lectori Astrologiæ stu/
dioso. S.

VM Cl. Ptolemæus Astrologorum princeps habeatur: non dubito, quin eius artis studiosi auidissimè expectent omnia, quæ ad tam illustrem authorem rectius intelligendum facere uideantur. Accentum eius sententiæ, sunt à doctissimis uiris Pontano & Trapezuntio enarratæ. Haly etiam quadripartitum declarare conatus est unà cum centum illis sententijs. qui tamen, ut Arabs & Græcæ linguæ minus peritus, si quando à scopo aberrauit, non est mirandum. Nuper etiamcum in commentationes in Cl. Ptolemęi quadripartitum Venetijs anno 502 editas, & Georgio Vallę inscriptas incidissem, uehementer fui exhilaratus. Nam à tanto uiro nihil non eximium expectabam. Sed cum paulum progressus fuissem legendo, facilè deprehendi, id opus & Vallæ fasò esse inscriptum, & ab ipso haudquaq; emendatum, sed è græco transcriptum duntaxat esse. Itaq; Græcum codicem nactus, rogaui doctum quẽdam amicum ut Vallæ conuersionẽ cum eo conferret, atque emendationem adhiberet, quam Vallæ immatura haud dubiè mors negasset. Nec enim in doctiss. uirum tãtæ uel insciticæ uel negligentiæ suspitionem cadere. Quod is pro sua humanitate & erga me beneuolentia & Astrologiæ amor, non recusauit. Sed cum primam paginam contuliss̃et, tantum depratationis reperit, ut marginum angustiæ correctionum necessariarum dunaxat frequentiam non caperent. Quo cognito rogaui, ut ipse de integro illas enarrationes conuerteret. Annuit, quanq; grauatim, quòd se nullam ex cõmentario laudem sperare posse affirmabat, hactenus grauioribus scriptionibus occupatum: & opus, ingenti tę dio deuorato, tandem absolutum mihi obtulit, conquestus, se per omnem ætatem, nullum cepisse laboren molestiorem. Nam & scripturam Græcam esse pessimam lectuq; difficillimam, & authoris atq; interpretis uerba sæpiss. confusa, & ipsum opus plurimis locis adeò deprauatum & mutilum, ut nulla ex eo certa sententia possit elici. Se tamen solerti diuinatione multa loca citra temeritatem correxisse & distinxisse: in cæteris id præstitisse quod potuerit, atq; optare, ut suus labor studiosis sit utilior, quàm sibi iucundior. Ac ne nomẽ quidem suum uoluit adijci, quòd aliquorum reprehensionẽ uereatur, qui non in meliore scriptore elaborarit. Non quod hos commentarios contemnendos esse putet, (inesse enim multa quæ studiosis haud dubiè utilia & iucunda futura sint) sed quod turpe uideatur, ab equis quodammodo ad asinos descendere. Ad quam existimationis suę

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. F.

2008 Ministerio de Cultura

imminutionem uitandam, dedicationisetiam emolumento & gratia, quam quam in reparum lauta, carere maluit, editionisq; omnem euentum mei arbitrij esse uoluit. Ego uerò nec illius uerecundiæ aduersandum, nec studiorum utilitatem deserendam ratus: hoc opus Astrologiæ amatoribus cõmunico, qui quo uberiores ex eo fructus ceperint, eò minus me sumptuum & operæ pœnitebit. Arbitror enim constare iam uiris doctis & candidè iudicantibus, typographiam meam bonarum artium conseruationi & propagationi seruare magis quam rei familiari. Vale candide lector, & Veragilij exemplo, è stercoribus, hoc est, è deprauato codice, gemmas, hoc est, utilem doctrinam & præclaras sententias colligito. Basileæ Cal. Septembris

Anno M. D. LIX.

2008 Ministerio de Cultura

INDEX RERVM
& Verborum memorabilium quæ in

Quadripartito Ptolemæi de iudicijs, & Porphyrij in opus Ptolemæi introductione, & in Hermete Philosopho de Reuolutionibus Natiuitatum, continentur.

ABortum quando Saturnus significet 268
accidens quid fol. 13
acquisitio bonorum 232
acquisitio diuitiarum 230
acquisitio bonorũ quando significetur 243
accusatio de fornicatione 257
actionis stella domina 151
additionem sciẽtię & prudentię quando Mercurius indicet 240
addecimatio 188
ægritudines diuersas quã do Venus indicet 239
ægritudo à caliditate & siccitate 237
ægritudo ab ebullitione sanguinis 235
ægritudo circa cerebrum fol. 234
ægritudo ẽ uẽtositate 231
ægritudo diuturna 278
ægritudo à calore 233
ægritudo à frigiditate & humiditate 226
ægritudo à cholera nigra fol. 240
ægritudo praua & acuta quando significetur 256
ægritudo à potatione ueneni quando significetur 266
ægrotationem uel mortẽ filiorum quãdo Venus significet 239
ægrotatio à calida infirmitate 235
ægroti quomodo antiqui tus curarentur 142
ægyptiorum coitus 88
doctrina 89
ægyptiorũ instituta 15.16
ægyptij 56
equalitatis inspectores 70
æqualibus suis dominari fol. 227
æquinoctalia tempora fol. 193
æquipollentia signorum fol. 193
æquinoctialia signa cur fol. 29
aëris status iudicium fol. 81
ætates animalis 25
ætates septem cũ suis planetis 166
ætatem tertiam quomodo Venus gubernet fol. 215
ætatem secundam quomodo Mercurius gubernet 215
ætates quomodo alij considerarint 216
etatẽ quintã qmodo mars gubernet 216
afflictio in prælijs 258
afflictio 190
agathodæmon 110
aggregatio 188
agglutinationum consideratio 133
alacritas per consanguineos 235
alacritas in mulieribus quando significetur 235
almagestũ quid uocetur fol. 212
alteratio ab æthere 3
altitudines signorum 39
altitudines stellarum 186
amicitia quid. an permanfura 160
amoris infirmitatem quãdo Venus significet 238
ἀναγωγῶν quid 15
amicitia cum principibus & potestatibus 232
angulí zodiaci 26
angulorum initia ut habeãtur 180
angulorum & locorum recta distributio 197
anguli qui dicatur 55
animæ significatores esse octo 219
anni ascẽdens sciendũ 242
animalia noxia Saturnus auget 72
anni distinctio cur Soli attributa 181
anni tempus quale sit futurum ex nouilunio 78
anni difficultas 260
anni quatuor secundum quatuor elementa suppositi 215
annus quomodo diuidatur 211
animantium brutorũ cognitio. 5
animi partes 142
animositatis siue audacię pars 247
anni asperitas 245
anni ferdarij quomodo ordinati 216
annus quot mensibus cõstet 211
annus timoris & multarũ sollicitudinum quando

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

2008 Ministerio de Cultura

ſignificetur 245
annus quando periculoſus ſignificetur 276
anima placida 243
annum cur neceſſarium prænoſcere 217
anni nouilunium 78
annus quomodo diuidatur 218
anni ſignificatores quot ſint 218
annus 244
antiochus autor 194
antiqui quantum utebantur reuolutionibus 213
anxietates & magna pericula propter mulieres quando Venus indicet fol. 238
anxietates à conſanguineis 235
anxiũ in acquiſitione diuitiarum quando Iupiter ſignificet 230
apoche quid 127
apocope quãdo fiant 140
apoſtema 255
apogea & perigea 184
apoclimata 193
aptitudinem quando puer habeat ſignificationũ fol. 215
ars quæ difficilis 8
argumentum cõtra amorum reuolutionem 212
arteriæ Tracheæ languor fol. 273
artibus commune quid fol. 7
artificem ſcire quid deceat 71
artis quid proprium 16
artis difficultas unde 6
artis & ſcientiæ cuiuſuis cauſæ duæ 9
artium uarietas 152
artificis proprium 28
aſcendens anni ſciendum fol. 242
aſia magna quæ 50
aſperitas anni 245
aſpectuum communium declaratio 261
aſtrolabia quæ bona 91
Aſtrolabium annulatum fol. 90
aſtrologia quid ab aſtronomia differat 86
aſtrologię pollicitationes fol. 7
aſtrologię quædam nõ facile percipi 2
aſtrologię prędictionis utilitas 12
aſtrologi quidam uolentes perſcrutari reuolut. annor. in quo errent 218
aſtrologica introductio fol. 261
aſtrologum quatuor præſcire oportere 216
aſtrologus quidfatum cõſideret 166
aſtrologus prędire debet ætatem eius cuius eſt reuolutio 214
aſtrologum ſcire debere uiri an mulieris ſit reuolutio 214
aſtrologus cur operationes ſcire debeat 217
aſtrologus ſubſtãtiam & eſſe illius cuius eſt reuolutio ſcire debet 217
aſtrologus ſcire debet etiam dies uitæ 107
aſtrologus cur amos nati præſcire debeat 216
aſtronomicarũ prædictionum conſiderationes fol. 146
aſtronomiæ & aſtrologię diſcrimen 1
aſtrorum uis confirmatur fol. 2
atteſtationes ſtellarum fol. 186
augmentum glorię & diuitiarum quando ſignificetur 235
auerſio 188
aurum à potentibus 258
augmentationem ſubtilitatis ingenij quãdo Venus ſignificet 238
anguli quid ſignificent fol. 242
auri & argenti congregatio 267

B

BAbiloneĩ, Perſę, Indi, quid de reuolutione ſenſerint 213
bona uel mala in genituris diſcernere 175
bonam famam & laudem à hominibus acquirere fol. 220
bonorũ inuentionẽ quando dominus anni ſignificet 228
bonum acquirere propter uenditionem & emptionem 228
bonum moderatum quãdo dominus anni ſignificet 220
bonum propter peritiam acquirere 228
bonum propter ſcripturas acquirere 228
bruchus 72

C

CAcodæmon quid 110
cadentia quid ſignificent 242
canis morſus quando ſignificetur 271
capita genethliaco tractãda 92
caput draconis 245
caput draconis diſponens annos tres quid indicet fol. 272
caput antecedens 95
capitis dolor 265
carnes putreſcunt in lumine Lunæ 18
cauda draconis 265
capax rerum 234
cauda draconis 244
cauda diſponens duos annos quid indicet 272

2008 Ministerio de Cultura

casus in latrones quando indicetur 271
casus ab alto loco quãdo significetur 265
causę quę sint quo minus puer operationes stellarum recipere queat 215
causæ aliæ quo minus puer possit recipere operationes stellarum 215
cæcitas quãdo futura 138
cœlestium motus 13
cœli imaginum significata 75
cœli figura 248
cœlum cur forte 8
certamine & operatione propria quando dignitas & gloria alicuius augeatur 231
cerebri læsio quãdo significetur 253
cibos & potus & utiles medicinas q̃modo tam reges quam idiotæ ex reuolutione annorum obseruarint 213
cingula astrorum 186
citharedi 276
circulum Solis prę esse circulo Veneris 215
cholera nigra 269
chronicã passionẽ quãdo Saturnus significet 269
chymata elementa 20
cleopatra 88
climacter quando grauis fol. 133
cogitatio de rebus diuinis & cœlestibus 251
cogitationes uariæ & sollicitudines quando significentur 278
cogitationes prauæ quando dominentur alicui fol. 224
cogitationũ eleuatio quãdo significetur 279
cogitationum inquietudo 233
cogitationum multitudo fol. 215
cognitio à sensu 3
coitus cum cõsanguineæ mulieri quando significetur 256
coitu contra naturam quinam delectẽtur 60
coitus planetarum cũ Sole qui dicatur 184
cometa 258
cometæ 75
comitatus uel doriphoria fol. 190
commixtio per methodos 227
compendium quorum proprium 89
complexionis frigidæ hominem quando Saturnus significet 224
concubitus cum mulieribus uilibus 238
condominatores 186
conceptum quando mulier sentiat 88
conceptus hora quid indicet 87
cõiecturis artem omnem uti 8
configurationes duplices fol. 13
configurationum ratio fol. 201
confinium 189
coniugium bonum quando Iupiter indicet 227
coniugia multa quid indicet 153
coniugij occasione contristatio 238
coniugij locus 139
coniugium an durabile fol. 154
coniugium optimũ quando significetur 255
coniugium figura in Natiuit. significante, in Reuolut. uero non, quomodo intelligendum fol. 217
coniunctiones quomodo considerandæ 220
coniunctio uxoris prudentis & literatæ quando significetur 267
considerãda in Reuolut. animi & corporis dispositio 218
consilijs aliorum quando quis non utitur 230
constantia quid 13
consuetudinem malam quando Saturnus significet 224
consumptio diuitiarum fol. 235
contactus & conglutinatio 187
contẽtio in itinerib. quando significetur 276
contentio cum cõsanguineis 239
contentiones propter diuitias quãdo significentur 241
connubij locus 244
contristatio occasione pecuniæ 235
contristatio propter falsam scripturam 265
contristatio propter filios fol. 231
contristatio occasione officialium 236
contristatio propter filios quando significetur fol. 274
cõtristatio occasione mulierum 236
contristationem propter diuersas causas quando Iupiter indicet 230
cõtristari per peregrinos fol. 237
contristari occasione filij fol. 234
conuersatio cum furibus fol. 234
conuitia occasione meretricum 256
corpora nostra unde consistant 215
corporis & animę concordiam quando significatores indicent 219

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO ... S. FERNANDO

Index.

corpus in genitura cur prius consideretur 135
corporis mali prædictio fol. 136
corporis partes cui stellæ sint dicatæ 138
corporis uitia prædicere fol. 141
corporalis dispositio lunæ fol. 248
corruptio habitationũ 235
corruptionem diuitiarũ quando Iupiter significet 231
corruptio facultatum 237
cura circa uenereos actus quando significetur 276
cura de utilibus uitæ rebus 226
curas de alienis mulieribus quando Venus indicet 238
curiosus circa diuitias fol. 233
curationem quid antecedat 16
cursus uacuus 159
cynedi uiriles 60

D

DAmnum à furibus quando significetur 261
damnum à furto quando Saturnus indicet 226
decanus 249
decrepitus cur non possit recipere operationes stellarum 215
deceptio circa proprias uillicationes 230
deceptio circa proprias operationes quãdo indicetur 273
deceptio quorũdam qui per figuras infantis uel senis decrepiti Astrologos decipere conant 217
decretorum contemptus quando significetur 276
decuriæ & facies 199
defectio animi 254
defectio animi 246
defluxio 187
delectatio in mulieribus fol. 232
delectatio in diuersis uestibus 239
delictum quando clandestinum 220
delictum occultum quando per tempus aliquod appareat 220
desiderium contemplandi aquas 265
demonstratio accurata 12
desperatio uitæ 260
deriuatio 188
desperatio sperãdarum et uitæ utilium rerum 226
despectus amicorum 231
detrimentum propter diuitias 236
detrimentum maximum quando significetur 245
detrimentũ ab igne quando significetur 267
detrimentũ à seruis quando significetur 253
detrimentum per amicitias 234
dextræ & sinistræ figuræ fol. 187
diffamatio coram principibus quando significetur 271
diffinire de non habente quomodo nõ possimus fol 217
diffinitiones quando certiores fiant 263
dignitas à notis uel amicis 227
dignitates an firmę sint futuræ 149
dignitatis cõsecuturę causa indicatur 148
dignitas in patria 227
dignitas super ciuitatibus 254
dignitas ab extraneis & inimicis 227
dignitas, gloria, decor, exaltatio causa mulierum fol. 227
dignitatũ præceptum 147
dijs æqualitas cõuenit 37
dilatatio uitæ 227
diligentia super uenereis & nuptialib. rebus quãdo significetur 276
diligere mendacium 234
diudicatio unde pendeat fol. 192
directio perfecta quando perficiatur 246
disciplinę & scientiæ additionem quando iupiter significet 230
discordias quando Saturnus significet 226
discordiæ cũ amicis quando significentur 273
dissolui quæ possint 13. 16
dispositio quando mutatur 247
dispositio planetarũ in natiuitate & in reuolutione 216
dispositio diuisionis quãdo uxorem honestã indicet 256
distantiarum tempora ut inueniar, ratio. 122
diuersitates in termino planetæ 248
diuinarum & cœlestium rerum cogitatio 257
diminutio gloriæ 231
diuisionis locus quomodo inueniendus 247
diuisor 246
diuisor beneuolus quid significet 258
diuisor signo maleuolus quid significet 259
diuisionum septem species considerandæ 249
diuisio capitis draconis fol. 278
diuisionis locus considerandus 248
diuisor cur & dispositor dicatur 253
diuisor maleuolus quid indicet 249
diuisor & dominus anni quid

2008 Ministerio de Cultura

quid differant 248
diuiſorem quomodo Perſæ nominarint 247
diuitiæ famoſæ 254
diuitiæ ſine labore quando ſignificentur 265
diuitiæ quando augmententur 231
diuitię quando ſignificentur 279
diuitiarum corruptio 231
diuitiarum acquiſitio 230
diuitiarum augmentum fol. 232
diuitiarum perditio quando indicetur 245
diuitiarum augmentatio quando ſignificetur fol. 226
diuitias quando Mer. ſignificet 256
diuitias quãdo quis à mulieribus acquiret 230
diuitias quis inueniet 250
diuitias à mulieribus quãdo Iupiter indicet 227
docti quid ſit 24
doctrinę dilucidiores 73
dolor capitis quando ſignificetur 270
dolor uentris quando ſignificetur 265
dolor occultus 267
dolor in pudendis quando ſignificetur 268
dominatio in conſanguineos quãdo ſignificetur fol. 266
dominator peritus in rebus agendis 227
dominorum nouenarij exemplum 261
dominatores 152
domus aſtrorum 186
dominus anni ſi eſt maleuolus quid indicet 259
dominus anni qualis ſit cum alicuius operationes obſcuras ac debiles futuras ſignificet 220
dominus ſigni 191
dominus anni aſpiciẽdus in qua quarta ſit 260
dominus anni quando bona ſignificet 263
dominus anni quomodo Perſicè dicatur 219
dominus anni ac diuiſor beneuoli quid ſignificẽt fol. 259
dominium per mare quãdo ſignificetur 266
duodenarium lunæ aſpiciendum 278
duodenaria Lunæ 194
duodenariæ partes 47
duratio ſignificationis euentus quomodo ſcienda 272

E

Eclipſeos dominatores ut conſiderandi fol. 72
ecclipſis dominus 67
ecclipſis colores & ſignificata 75
ecclipſium conſideratio fol. 183
ecclipſis ratio & hora 65
effectuũ cœli duratio 76
eleuatio ſuper inimicos fol. 265
eloquentia alicuius laudabilis 232
ἐπιπεφατήτορες quid ſint fol. 214
erraticæ ſtellæ 264
erratum non eſſe abſurdum 9
error artium unde 8
erectio uel excitatio ad muliebria quando, indicetur 275
eruditum fore aliquem quando Venus ſignificet 238
eruditorum officiũ quid fol. 6
euentuũ diffinitio diſtinguenda 217
euentuum tempus noſcere 173
exaltatio 249
eunuchi reuolutio 217
exaltatio ad honores quãdo ſignificetur 243
exemplum dominorum nouenarũ 261
exemplum domini anni bona uel mala ſignificãtis 263
exemplũ ad ſignificationem directionis & diuiſionis 247
exercitatus in conciliis fol. 235
expenſæ occaſione itinerum 235
expenſę inutiles 243
extremorum conſideratio 17
externæ res quæ 10
exulare à patria 275

F

FAbularum inquiſitio fol. 276
facũdiam in ſermonibus quando iupiter indicet fol. 228
falſa quę ſint 41
falſa doctrina quæ 48
familiaritas cum mulieribus doctis & pulchris fol. 238
famoſus quãdo quis erit fol. 231
fatalia omnia non euenire 12.13
fatum duplex 165
fatuitas 269
fatum duplex 13
febrim quando Saturnus indicet 226
fœdera amicitiæ quando ſignificentur 278
ferdaria ſolis quot anni fol. 264
ferdaria Lunæ quot anni ſint 268
ferdaria Iouis quot anni ſint 270
ferdarij anni quomodo ordinati 216
feritatis cauſa 55
fidei propriæ contemptio fol. 231

fidei

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

fidei propriæ dubitatio fol. 231
fictitiæ literæ 234
figura cum in natiuitatis initio significat impotentiam procreandi in reuolut. uerò potentiã, quomodo intelligatur 217
figura quãdo bona ad furta & occultibilia consilia sit 279
figura coeli 248
figura praua quando 250
figurarum collatio 33
figura quatuor 30
figurę quomodo alicui obitum parentis significẽt cum non habeat 217
figurę reuolutionis 249
figuræ natiuitatis 249
filij fortunati genitura quando significetur fol. 266
filiorũ obitus quando significetur 244
fines signorũ diuersimodè 200
fines signorum 40
finium doctrina uera 42
fixa signa cur dicta 29
fluuiorum erga Lunam sympathia 4
foetus an mortui uel semimortui edantur 109
foetus expositus an ad seruitutem sit tollendus fol. 108
formarum in cœlo uarietas 76
fortitudinis additio 255
fortuna duplex 93
fortuna ad quæ referatur fol. 11
fortunæ pars unde 146
fortunæ minoris quando quis sit 255
fortunæ pars 94
fortunæ superioris cum quis fuerit quid indicet 254
fortunati filij genitura quãdo significetur 266
fraudes & astutias tractare 234
fratrum quæstio ut fiat fol. 100
fratrum ratio unde 100
fuga serui empti quando significetur 267
furti passio quando significetur 266
futurarum rerum scienti am esse aliquam ex astris 1

G

GAza 256
gemmę quãdo efficaces 12
gemellorum signa 103
generatorum discrimen unde 8
genitale solis signum 194
gentis subditę multiplicatio quando significẽtur fol. 270
geniturarum particularium erga eclipsim ratio fol. 74
geniturarum fundamenta 92
genitura præclara quando 149
genituræ hora ut sumenda & indaganda sit 90
genituræ inefficaces 189
genituræ signa efficacia fol. 193
genituræ extrinsecus accedentes 146
genituræ dominus 102 191
genituras tractandi ordo fol. 92
gloria ab hominibus quãdo significetur 278
gloria à regibus quando significetur 256
gloria & dignitas & diuitię eius cuius est reuolutio quando augmentetur 231
gloria, decor, dignitas, diuitiæ causa mulierũ 227
gloriã à præpositis acquirere 224
gloriæ augmentum quando Iupiter significet 230
gloriæ additamentũ 230
gloriæ ac diuitiarum diminutio 230
gloriæ auctio quãdo 230
gloriam & exaltationem quando homo diligat, & ad meliorem dispositionem transeat 215
gloriosis ac illustribus uiris amicari 232
gradus & dignitates assumere in propria patria fol. 227
gradus 247
graduum collectio quæ fol. 247
grates magnas doctori q confessi sint 261
grauitas in principio anni 260
gratulatio in mulieribus & coniugio 228

H

HAiz arabicè quid uocetur 214
hæreditatio paternarũ diuitiarum 242
hæmorroidæ 265
homines quando doloribus & fastidijs affliguntur 216
homines quando uoluptates & delectationes relinquant 216
homines quando decertant in mundo & curis ac sollicitudinibus implicantur 216
homines quando sint pigri, queruli, pusillanimi fol. 216
homines quando labores & fatigationes & certamina relinquant 216
homo quando gloriam diligat 216
honoratio ab habentibus pote-

2008 Ministerio de Cultura

poteſtatem 230
honor à principibus quando ſignificetur 266
horaria tempora 115
horam euentus ſciri poſſe 80
horoſcopia uaria 90
horoſcopus quando conſtituendus 211
horoſcopus in reuocatione annorum natiuitatis aſpiciendus 219
horoſcopus menſis quomodo cõſtituendus 218
horoſcopi quãdo mutentur 211
horoſcopi inuentio 120
horoſcopi conſideratio fol. 90
horoſcopi inuentio 92
horoſcopi pars quomodo inueniatur 195
horoſcopum quando dominus anni aſpicit malum minui 220
humanorum diuiſio 11
humiditatis dominium fol. 77
humilitatem & prudentiam mentis quando iupiter indicet 228
hylegialia loca 197
hylegia 246
hylegia quid indicet 246

I

IN cantationes & ueneficia 279
Incendij paſſio ſiue per ignem ſiue per aquã quãdo ſignificetur 265
incendium quando Venus indicet 239
incendium quando Mars ſignificet 235
incolumitas quando ſignificetur 243
incommoda propter mulieres quando Venus indicet 239
incommoda quando Venus propter literas ſignificet 239
incõmoda occaſione ſeruorum quando Mercurius indicet 240
incommodum à ſeruientib. quãdo ſignificet 263
indignationem contra amicum quando iupiter ſignificet 230
indi iuſiurandum recepe runt ab ijs quibus communicabant doctrinam ne reuelarent inſcijs 261
indi quomodo lunam accipiant 261
indi in ſecreto habentes nouenaria 261
indi quomodo dominum anni accipiant 263
incrementum gloriæ obtinere 232
infamem occaſione mulierum quando Venus indicet 239
infirmitates quãdo Saturnus indicet 244
infortunia difficillima quando ſignificẽtur 250
infortunium ſuum in quibus planeta addat 229
infortunia pro diuerſis occaſionibus 235
ingenij acumen quo tempore appareat 215
ingreſſus planetarũ 272
ingreſſus ſuper iouẽ quid indicet 273
ingreſſus ueneris 276
inimicitiæ quãdo futuræ fol. 160
iniuriæ circa ſubſtantias quãdo ſignificentur 244
inquietudo cogitationũ fol. 233
inſtabilitates quãdo iupiter ſignificet 229
intellectus, inſipientia 233
interceptio 188
interitus quomodo prędicendus 117
interfector quando copuletur prorogatori 123
impedimentum moderatum 246
impetus ad coitum quando moueatur 215
imperioſi qui & ubi 60
impudicitiam quid decernat 158
ioui ſi Saturnus participat quid ſignificet 254
iouis ferdaria quot ſint anni 264
iracundia atq; perturbatio mentis quando indicetur 233
iter proſperum quando Venus ſignificet 239
iumentorum auctio 232
iupiter quando ſignificet aliquem honorabilẽ, alacrẽ, & multas diuitias acquirentem 221
iupiter quando aliquem prudentem & intelligẽtem ſignificet 228
iupiter quãdo gloriæ augmentum indicet 230
iupiter quando læſionem à magiſtratibus & habentibus poteſtatem ſignificet 229
iupiter quando triſtitiam propter priuationem utilitatum indicet 229
iupiter quãdo anxietates propter gloriam & mulieres & filios ſignificet fol. 229
iupiter quando augmentationem gloriæ ſignificet 229
iupiter quando indigentiam parentum ſignificet 229
iupiter quando euentum bonum ſignificet 227
iupiter quãdo indicet aliquem fore potentẽ 227
iupiter quando neceſſitates indicet 227
iupiter cur aliquando aduerſitates ſignificet 220
iupiter quando fœlicitatem minuit 228

Iupiter

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

iupiter quando multitudinem expenſarum ſignificet 228
iupiter quando ſignificet triſtitiam propter parentes & filios 228
iupiter qualis, quando triſtitiam propter parentum obitum ſignificet fol. 229
iupiter quando additionẽ ſcientiæ & diſciplinæ indicet 230
iupiter quãdo moerores propter fratres indicet fol. 231
iupiter q̃modo ſextã ętatem gubernet 216
iupiter per quot annos gubernet ætatem ſextã fol. 216
iupiter proximè Marti ſuppoſitus 216
iupiter diſponens quid indicet 254
iupiter quãdo utilitatem propter mulieres ſignificet 230
iupiter quando tentationem indicet 230
iupiter tacturi præeſt 138
iupiter quando ſignificet aliquem inglorium fore 231
iupiter quando diuitias à mulieribus ſignificet fol. 227
iupiter & Venus quãdo liberationem malorum ſignificent 260
iupiter diſponens in ferdaria Martis quid ſignificet 271
iupiter quando negligentiam in acquirendis diuitijs ſignificet 231
iupiter quãdo acquiſitionem diuitiarum ſignificet 231
iupiter quando aliquem conſeruatorem ſecretorum ſignificet 228
iupiter quãdo indicet aliquem fore cuſtodem diuitiarum 228
iupiter in ferdaria Mercurij quid ſignificet 267
iupiter diſponens in ferdaria Saturni quid indicet 269
iupiter diſponens in ferdaria lunę q̃d indicet 268
iupiter cur tẽperatus 17
iupiter quando ſignificet aliquem bona propter peritiam acquiſiturum fol. 228
iuſtitia uti 228
iuſtitia quid 143

L

LAborioſus 266
λαμπήνη ſtella 49
languor longus quando ſignificetur 245
languor ex potatione ueneni quando ſignificetur 275
languor arterię trachęæ fol. 273
languor corporis 255
languor à calore 255
languor acutus 274
languor prauus 274
languores melancholici fol. 153
latrocinia quãdo Venus indicet 239
laudem ſuper dogmate fide, prudentia, quando Mer. ſignificet 241
lætitia in filio 227
lætitia ſuper fratribus 231
læſio propter mẽdatium fol. 253
læſio propter ſcripturam falſam 253
læſio à mulieribus quando ſignificetur 266
læſio ab excellẽtibus perſonis quando ſignificetur 267
læſio circa conſanguineos 259
læſio ignis quando ſignificetur 269
læſio fratrum 267
læſio à fratribus 253
læſio à parentibus 255
læſio à regibus q̃ãdo ſignificetur 255
læſiones occaſione uoluptatis quando Venus indicet 238
læſio à ſubiugalibus 242
læſio propter uillicationes 324
læſio per aquam quando ſignificetur 265
læſio parentum 260
læſio à feris uel reptilibus fol. 233
læſio ab inimicis quando ſignificetur 245
læſio à magia 278
læſionem propter cibos & potus quando Venus indicet 240
læſio uentris 253
lætari in rebus diuerſis fol. 227
lætitiam ſuper lucro utili quando Iupiter indicet fol. 230
lætitia ſuper uxore quando ſignificetur 266
leues qui dicãtur 152
liberi an chari futuri 159
liberorum loca 158
liberatio ab infortunijs quãdo ſignificetur 266
libidinoſæ diſpoſitiones erga decrepitas quãdo ſignificentur 277
liciti coitus 276
literæ fictitiæ 234
loca partium ſciẽda 247
loca diuiſionum inſpiciẽda 263
loca in reuolutionibus quomodo dirigenda fol. 246
locus diuiſionis conſiderandus 248
locus Ptolemæi difficillimus de genituris 91

locus

2008 Ministerio de Cultura

Index.

locus connubij 244
locus diuisionis quomodo inueniendus 247
luna diuidens in ferdaria Saturni quid indicet fol. 270
luna in ferdaria Mercurij quid indicet 267
luna cur humida 17
luna quando bona significet 242
luna disponens in ferdaria Martis quid indicet fol. 271
luna partem fortunæ aspiciens & coniuncta ioui quid significet 258
luna non solum considerandа 242
luna quando calescat 17
luna quando utilitatē per terras significet 242
luna quando malè marti configuretur 97
luna crescente quid fiat fol. 15
luna disponens in ferdaria louis quid indicet fol. 271
luna putrefacit 18
luna tēperata an sit 18
luna domina corporis 106
luna quando uulnera & anxietates indicet 242
lunam significare annos nutribiles 215
lunam esse gubernatricē per quadriennium quæ significent 215
lunam Indi quomodo accipiant 263
lunæ quadrantes 24
lunæ gubernatio 183
lunæ effectus 2
lunæ motus 173
lunæ ad Solem collatio & uires 182
lunæ facies septem 183
lunæ in corpus dominiū fol. 148
lunæ configurationes 81
lunæ signum genitale 194
lunæ dispositio inspicienda 263
lunæ dominatus 199
lunæ ferdaria quot anni fol. 264

M

MAgnatum occasione quando gloria alicuius augeatur 231
mala præsumptio 234
maleuolus diuisor quid indicet 249
manifestæ prosperitates quando significentur fol. 249
manifestum nocumentū fol. 234
mars quando negligentē aliquem in rebus uitæ utilibus significet 235
mars disponens in ferdaria Saturni quid significet 269
mars quando rixas & turpes causas indicet 256
mars per quot annos gubernet ætatem quintam fol. 216
mars solari circulo proximè superpositus 216
mars quando configuratus Mercurio figura cōtraria quid significet 257
Mars quando detrimentum ab igne significet fol. 237
Mars aspiciens saturnum quid indicet 253
mars quando subiectionem inimicorum significet 232
mars quando iracundiam & perturbationem mētis significet 233
mars quando aliquē præcipitem et irrationabilem significet 233
mars quid indicet 244
mars quādo uulnera, uincula & custodiam significet 233
mars quando aliquem solicitum in operibus reddat 232
mars disponēs in ferdaria lunæ quid significet fol. 268
mars quid indicet 243
martis inęqualitas 184
martis ferdaria quot anni sint 271
martis ferdaria quot anni fol. 214
martis signum considerādum 252
martis natura 17
marinorum animantum ad Lunam sympathia fol. 182
marinus negotiator 263
marium coitus 61
masculis animis qui sint præditi 56
mathematicum ad omnia non respondere 1
matrimoniū quæ astra dissoluant 155
medicinias utiles, cibos & potus, uenditiones & emptiones, quomodo tā ipsi reges quā idiotæ ex reuolutione annorū obseruarint 213
membrorum occultorū languor 265

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. [illegible]

membri amputatio 245
memor mali 234
mendacij amans 267
mendacia dicens quando credetur 278
mechanica ſcripta 237
methodo qualiter utendum 261
methodus aduertenda fol. 124
methodus elegantiſsima fol. 160
methodus Ptolemæi 80
mercurius inſpectus à Marte quid ſignificet fol. 253
Mercurius quando accuſationem propter coitum ſignificet 241
mercurius quãdo aliquẽ mendacij, fraudis & aſtutiarum amantem ſignificet 234
mercurius ſi participauerit Ioui quid indicet 257
mercurius quando laudem propter ſcientiam ſignificet 241
mercurius quando iniuriam indicet 234
mercurius cur ętatem ſecundam gubernet 215
mercurius cur communis 17
mercurius diſponens in ferdaria Lunæ quid indicet 269
mercurius quando ſcientiam, prudẽtiam atque diuitias indicet 256
mercurius diſponẽs in ferdaria Iouis quid ſignificet 269
mercurius quãdo acquiſitionem diuitiarum ſignificet 240
Mercurius diſponens in ferdaria Martis quid indicet 271
mercurius quando augmentum ſcientiæ ſignificet 240
mercurij ambigua natura 19
mercurij ferdaria quot anni ſint 264
mercurij natura 73
mercurij dominatus 199
mercurij natura 166
meretricũ occaſione conuitia 256
mœrores quorum euentus bonus eſt 236
mœrores propter carcerem 231
mœrores cauſa acquiſitionis diuitiarum quando Iupiter ſignificet 231
mœrores quando Iupiter ſignificet 229
mœrores cauſa fratrum fol. 231
modi coniunctionis duplicis 252
modi ſex unde conſtituãtur 251
modi quot ſint 225
modi uigintiquatuor unde conſtituantur 251
modi duodecim unde cõponantur 252
modi coniunctionis ſimplicis 252
modus primus cõiunctionis duplicis quid ſignificet 252
modus ſecundus coniunctionis duplicis quid indicet 252
modus tertius cõiunctionis duplicis quid indicet 252
modus quartus coniunctionis duplicis quid indicet 252
modus quintus coniunctionis duplicis quid ſignificet 252
modus ſextus cõiunctionis duplicis quid indicet 252
modus ſeptimus coniunctionis duplicis quid ſignificet 252
modus octauus coniunctionis duplicis quid indicet 252
modus qui ſit per quem puer poſſit recipere operationes ſtellarũ fol. 215
modus primus cõiunctionis ſimplicis quid indicet 252
modus ſecũdus quid ſignificet 252
modus tertius quid indicet 252
modus quartus quid indicet 252
monilia 256
monſtrorum in partu prædictio in ſpecie 105
morborum cõtrarij caſus fol. 8
morbus lapidis 253
mors uxoris quando ſignificetur 266
mors quorundam Marte exiſtente domino anni fol. 234
mors parentum quando ſignificetur 243
mors uiolenta 253
mors parentum quando ſignificetur 245
mors filiorum quando ſignificetur 250
mors quando ſignificetur fol. 260
morſus à ſerpente quãdo ſignificetur 263
morſus à cane quando ſignificetur 266
morſus uenenoſi paſſio quando ſignificetur 265
moſis fuga per mare 83
mortis qualitas 163
mortem alicuius dilecti quando ſignificetur 234
motui reſtitutionis ſolis cur annus tribuatur 211
motu proprio quãdo gloria alicuius augeatur 231
mottus quando poſitum uincat 17

mulie

mulierum occasione tristitia 237
mulierum contemptus quando significetur fol. 256
mulieribus quando Saturnus multa mala indicet 223
munera occulta 265
musicæ maxima duo interualla 30

N

NAto quando & quo modo primus, secũdus, tertius deinceps annus incipiat 211
natus quando iterum gubernetur à Luna 216
natus quomodo à stellis gubernetur 216
natiuitatis initio cum figura significat impotentiam procreandi, in Reuolut. uero potentiam, quomodo intelligendũ fol. 217
naturæ humanæ sors fol. 167
nauigantium obseruatio fol. 5
necessitatem irrationabilem quando dominus anni significet 220
necessitudinem quid gignat 33
necessariò non euenire omnia 12
negligentia in acquirendis diuitijs 231
negligens circa diuitiarũ acquisitionẽ 241
negotia nocitura quando quis tractabit 265
nocumenta in corpore quando significentur fol. 245
nocumentum nati à parentibus quando significetur 253
nocumenti remissio 260
nocumentum ab hostibus 255
nocumentum occasione falsæ scripturæ 255
nocumentum occasione mendatij 255
nocumentum propter sermones 233
nocumentum secundum naturam signi 274
nocumentum à ducibus quando significetur fol. 245
nocumentum manifestũ quando Mars significet 234
nouenariorum directio quomodo facienda fol. 262
nouenarium quot gradum 261
nouenaria quot in quolibet signo 261
nouenarium 263
nouenarij dominus aspiciendus 263
numerorum proportio fol. 31
nupachrates quid significet 261
nuptiæ illegitimæ quando fiant legitimæ 155
nuptiæ cognatę 156
nuptię quando significentur 275

O

OBedientia signorum fol. 193
obitum mulieris quando Venus significet 239
obitus filiorum quando significetur 276
obitus fratrum quando significetur 245
obsidio stellæ 187
obiectio illorum qui dicũt puerum aliquo modo posse recipere operationes stellarum 215
occasus tempora 114
occasione amicorũ quando quis contristatur fol. 237
occidentalis quarta 260
occulorum excæcatio fol. 253
odium aduersus sorores & consanguineos quando Mer. indicet 241
opes an inuiolatæ sint mãsuræ 147
operationum uenereariũ consecutio 279
operationes Astrologus cur scire debeat 217
oppositio illorum qui dicunt inutilem esse annorum reuolutionem 212
opes an euenturæ 147
orbis quomodo statuendus 273
ordines quatuor hominũ fol. 217
ortus matutini & uespertini stellarum 183
otium & desidia quando significetur 274
otium & moram quando Iupiter significet 231
otium & desidia 226
otiosus & uagabundus fol. 226

P

PArentum lætitiam erga liberos quando Iupiter significet 227
parentum læsio uel in corpore uel in diuitijs uel in potẽtia uel indignita

2008 Ministerio de Cultura
BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

Index.

te 259
parentum priuatio quando ſignificetur 277
parentum in genitura cõ ſideratio 95
parentibus quando felicitas ſumma decernatur & è contra 96
pars audaciæ ſiue animo ſitatis 247
pars uictoriæ 247
pars prudentię et rationis fol. 248
particularia ut dicas 99
particularia ex cœlo cognoſci poſſe 10
particularia ſcribi nõ poſſe 176
particularis ſtatus ut cognoſcatur 80
participatio 190
particeps inſpiciẽdus 263
partus qui non nutriatur fol. 94
partus perplexus 105
partus an monſtroſus, an cicur, an ferus 105
partus hora ſcienda 87
partus an imperfectus fol. 108
partus quando geminus fol. 104
partus quando monſtroſus ſit futurus 104
partus qui non nutriuntur 106
partus an ſtatim periturus 107
partus ad diuina tribui fol. 103
paſſio à mulieribus & occaſione ipſarum 236
patricij 254
pecuniarum amiſſio quãdo ſignificetur 265
pecuniarum additio 265
peregrinatio mala quando ſignificetur 242
peregrinatio bona quando ſignificetur 242
peregrinatio occaſione iuſtitiæ & ſanctimoniæ fol. 265
peregrinatio pro diuino cultu 231
peregrinatio inutilis quãdo ſignificetur 277
peregrinationis ſigna & conſideratio 162
peregrinatio utilis quando ſignificetur 275
periculum mortis proprię 244
περιόδικαι ſignificationes
περιέχον quid uocetur 6
perfectè cognoſcens nemo 15
peritum dominatorem quando iupiter indicet fol. 227
perſarum cultus 61
pericula & aduerſitates in quo anno ſignificentur 220
perſeueratio in melodijs quando ſignificetur cãtibus & tripudijs 256
perſæ diuiſorem quomodo nominarint 247
perfecta directio quando perficiatur 246
perſicè quomodo Dominus anni uocetur 219
petitionum omnium conſecutio 276
petoſiris aſtrologus 194
phænon Grecis quid 198
philoſophia pecuniã nõ parat 158
philoſophiæ ueritas 2
philoſophica tractatio 16
phoſphoriæ quæ 65
phrethon iupiter 198
phlegma 253
piger 256
piroïs mars 199
planeta quando triplicíter conſiderandus 272
planeta quomodo natum diſponat 264
planeta natiuitatem impediens quid ſignificet fol. 259
planeta quando utilitatẽ ſignificet 216
planeta quãdo detrimentum ſignificet 216
planeta ingrediens cui cõ figuretur aſpicere oportet 278
planeta quid indicet 212
planeta quid oſtendat fol. 243
planeta aſpiciendus quomodo 243
planeta quando infortunium addat 229
planetarum aſpectus conſiderandus 214
planetarum loca conſideranda 247
planetarum ſtationes 284
planetarum figuræ 194
planetarum reliquorum effectus 5
planetarum temperamẽtum unde cognoſcat 18
planetarum gaudium 49
planetarum exuperatio fol. 74
planetarum in membra dominium 138
planetarum inuicem collatio. 4
planetarum effectus & gaudia 202
planetarum teſtimonia fol. 205
planetarum ſingulorum in inferiora dominatus fol. 198
planetarũ effectus quot modis fiant 203
planetarum ortus 183
planetæ alias ſignificationes habentes qui ſint 277
planetæ corpus 247
planetæ radius 247
planetæ quando maſculeſcant aut effœminentur

2008 Ministerio da Cultura

tur 21
planetæ quando proſperi tatem ſignificent 260
plenilunij in genitura cõ-ſideratio 90
ploratio & ſuſpiratio quã do ſignificetur 256
potentia procreandi duas ob cauſas ſignificatur fol. 217
prauæ cogitationes quan do dominentur alicui fol. 224
præceptor optimus 47
p̃cognoſcẽda quatuor 77
prędicentium aſtutia, im-poſtura 67
prædictio aſtrologica fol. 53
prædictiones ſuis conſta-re principijs 86
prædictionum diuiſio 63
prædictionis impedimen ta ueritas 98
prædominator 191
præteritio quid 187
præſcientiam ab aſtris eſ-ſe utilem 1
preſcientia quæ curentur fol. 14
præſumptio mala 234
principiorum partus col latio 88
probationes quæ ſint, inu tilem eſſe & ſuperuaca-neam reuolutionem an norum 212
profeſſoris inſcitia non de bet in artem conferri 6
progredi quid 185
propiciatoria diuina 265
propinquitas circa reges quando alicui ſignifice-tur 235
prorogator quando peri-mat 119
prorogatoris inuentio fol. 131
prorogationis uitæ loca fol. 109
prorogationis loca 167
proprietas corporea 134
proſperitates manifeſtæ quando ſignificentur fol. 249
proſperitas & abundãtia quando ſignificetur fol. 244
proſperitas occaſione hę-reditatis 258
prudens quid ſpectet 11
prudentiam quãdo Mer. indicet 256
prudẽtiæ & rationis pars fol. 248
ptolemæi obſcura quæ fol. 181
ptolemæi liber de tempe-ſtatum ſignificationibus fol. 82
puer quo minus operatio nes ſtellarum recipere poſſit, quæ nam cauſa fol. 215
puer quando aptitudinẽ habeat ſignificationum fol. 215
puer quomodo poſſit re-cipere operationes ſtel-larum 215
pythagorici numeri 29

Q

QVadrantes quatuor terræ 58
quatuor ordines hominũ fol. 217
quinta ſpecies diuiſionis quid indicet 250

R

RAdiorum emiſſio fol. 189
radiorum iactus 246
radij in quibus Saturnus conſiſtit obſeruandi 221
reconciliatio cũ inimicis fol. 231
redargutio cõtra eos qui non acceptant reuolu-tiones 212
reges quando inſpicie-bant reuolutionem an-ni natiuitatis eorum fol. 213
regis reuolutione quidã paralogizant eloquen-tes 217
regibus ac principibus a-micari 227
regiæ ueſtes 254
regionum diſcrimina fol. 55
regionum diſcrimina re-perire 55
regionis cuiuscȝ punctũ fol. 55
regiones temparatæ 55
regredi quid 185
regula qualis in reuolu-tionibus 246
regulæ uniuerſales 257
rei cuiuscȝ cauſa 36
renouatio inimicitiarum fol. 234
reptilium multiplicatio quomodo fiat 72
reſolutio 190
reſtitutio quid 78
reuolutio incompræhen-ſibilis 212
reuolutio eunuchi 217
reuolutio regis bona qd ſignificet 217
reuolutio bona alicuius de communibus quid ſignificet 217
reuolutio mortui 217
reuolutio an uiri uel mu-lieris ſit, aſtrologus prę-ſcire debet 217
reuolutione regis celan-tes ordinem eius detrahe re huiuſmodi ſcientiæ quidam conantur 217
reuolutio cuius eſt, aſtro

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOT
DE
OBSERVATORIO

logus ætatem eius prçſcire debet 214
reuolutionis annorum figuris infantis uel ſenis decrepiti,quidam aſtrologos decipere conãtur fol. 217
reuolutionis figura quomodo facienda 213
reuolutionis figuræ ordinatio 213
reuolutiones animi et corporis diſpoſitio ut conſideretur requirunt 218
reuolutiones annorũ non acceptantes duabus probationibus probare conantur 212
reuolutionibus quãtum antiqui utebantur 213
rixas quando ſol indicet fol. 236
rixæ cum uxore 257
rixæ cum uxore quando ſignificentur 268
romanorum mores 61
ruina in maxima infortunia quãdo indicetur 278
rumores diuerſi 277
rumores aduerſi 278
rumores iucundi & utiles quãdo ſignificentur fol. 278
rumores ſiniſtros quãdo Venus ſignificet 239
rumores ſiniſtros quãdo iupiter indicet 231

S

SAgacitas aſtrologorũ fol. 6
ſagittarij conſtellatio 70
ſanus corpore 243
ſaturnum 7 ætatem per 30 annos gubernare quorundam ſententia 216
ſaturnus quid ſignificet fol. 244
ſaturnus quando concubitum cum ſcortis ſignificet 224
aturnus quando oris uel aurium dolorem ſignificet 224
ſaturnus ſeptimam ætatẽ gubernat 216
ſaturnus quamdiu gubernet 216
ſaturnus cur aliquando proſperitatem ſignificet fol. 220
ſaturnus quando ſignificet detrimentum in diuitijs & in rebus ſtabilibus & in agris & aquis fol. 222
ſaturnus quando ſignificet detrimẽtum in aliena terra 222
ſaturnus quando ſignificet damnum ab amicis fol. 222
ſaturnus quando ſignificet detrimentum à uetteri inimico 222
ſaturnus quando ſignificet à præpoſitis dignitatum contentiones 222
ſaturnus quando ſignificet detentionem ab inimicis 223
ſaturnus quãdo mortem fratrum ſignificet 223
ſaturnus quando febrim indicet alicui 223
ſaturnus quãdo inuidiam & calumniã ſignificet 223
ſaturnus quando ſignificet periculũ ab ictu uel morſu uel ueneno 223
ſaturnus quando triſtitiã ſignificet 223
ſaturnus quando læſionẽ in parentibus ſignificet 223
ſaturnus quando ægritudinem frigidam indicet 223
ſaturnus quando corruptionem pecuniarũ ſignificet 223
ſaturnus quando triſtitiã cum mulieribus ſignificet 224
ſaturnus quando efficiat aliquem aptum in conſilijs,& ſolertẽ in rebus fol. 221
ſaturnus quando aliquẽ reddat gaudentẽ in mulieribus,& curam habẽtem de ornatu et puritate fol. 221
ſaturnus quãdo aliquem triſtem fore propter mulieres ſignificet 221
ſaturnus quãdo ſignificet aliquẽ fore diligẽtẽ circa lectionẽ ſcripturarũ & diſciplinas 221
ſaturnus quando ſignificet hominem ingenij facundiſſimi futurum 221
ſaturnus quando ſignificet aliquem à pluribus laudari, & lætari propter mulieres 222
ſaturnus quando magna alicui pericula ſignificet 222
ſaturnus quando ægritudines ſignificet 222
ſaturnus quando in omni ſubſtantia detrimentũ ſignificet 222
ſaturnus quando contentiones ſignificet 222
ſaturnus quãdo morbum in loco occulto ſignificet 222
ſaturnus quando contrarium ſignificet 222
ſaturnus quando deſtructionem poſſeſſionis ſignificet 222
ſaturnus quando ſignificet periculũ parentũ 222
ſaturnus quando triſtitiã pro filijs ſignificet 222
ſaturnus quando curas et anxietates indicet 224
ſaturnus quando poſſeſſionem propter literas & diſciplinã ſignificet 224
ſaturnus à ioue inſpectus quid indicet 254

ſatur-

2008 Ministerio de Cultura

ſaturnus quando tormentum ſignificet 226
ſaturnus natura qualis fol. 220
ſaturnus quando euentũ contrarium indicet 220
ſaturnus quãdo ſignificet aliquẽ fortẽ fore, durabilem & maximè negotioſum 221
ſaturnus diſponens in ferdaria lunæ quid indicet fol. 268
ſaturnus quãdo propter fidẽ ac ſectã cõtrarias famas ſignificet 226
ſaturnus ſi aſpexerit Martem quid ſignificet 257
ſaturnus quando proſperitatem ſignificet 220
ſaturnus quando ædificia ſignificet 226
ſaturnus quãdo lucrum alicui indicet 226
ſaturnus quãdo læticiam inimicorũ ſignificet 226
ſaturnus quid indicet 243
ſaturnus quãdo dilapidationẽ hæreditatis ſignificet 223
ſaturnus quando diſperſionem diuitiarum ſignificet 224
ſaturnus quãdo mortem ſignificet 253
ſaturnus quãdo fœlicitatem ſignificet 225
ſaturnus quibus corporis partib. præſit 138
ſaturnus in ferdaria Mercurij quid indicet 267
ſaturni ingreſſus 273
ſaturni ferdaria quot annorum ſit 269
ſaturni ferdaria quot ſint anni 264
ſaturni uis 17
ſaturni malitia quãdo minuatur 220
ſaturni dominatus 198
ſcientiam Reuolut. Natiuit. fallibilem & inutilẽ eſſe quib. modis aduerſarij probare conent 217
ſcientiam quãdo Mercurius indicet 256
ſcientiæ auctio 234
ſcripturarum falſarũ adaptatio quando ſignificetur 276
ſcythia qualis regio 55
ſectæ alicuius dubitatio fol. 226
ſecretorum conſiliorũ cõſcium fore quãdo ſignificetur 238
ſecuritas de inimicis 235
ſeditiones quæ durabiles fol. 65
ſeditiones quando ſignificentur 244
ſeptima ſpecies 251
ſermonis poſſe & eloquẽtia quãdo ſignificet 276
ſeres populi 59
ſeruorum cõſideratio 160
ſextilis radius 247
ſibilatores 276
ſiderum decretũ quo mẽſe eueniat 172
ſigna inuicẽ uidentia 193
ſigna ſeparata 193
ſigna conuulſionibus obnoxia 165
ſigna imperantia 33
ſigna bicorpora cur 29
ſigna oppoſita 32
ſigni pars quanto tempore aſcendat 196
ſigniferi 4. partes 26
ſignũ Martis quomodo conſiderandum 232
ſignum aquaticum 232
ſignũ profectionis quando aſpiciendum 219
ſignũ profectionis quando ſalutẽ corporis & iucunditatẽ ſignificet 219
ſignum tropicum 257
ſignum anni mobile 260
ſignum in quo Luna eſt, aſpiciendum 242
ſignorũ mutuæ uires 30
ſigno cuiq; quod corporis membrũ tribuat 198
ſignorum ſexus 194
ſignorum ad planetas diſtributio 36.45
ſignorum aſcenſio 194
ſignorum uaria diſtributio 28
ſignorum uires ut mutẽtur 28
ſignorum dominatus in membra 201
ſignorum diuiſio 67
ſignorum aſcenſiones 41
ſignificatio martis 233
ſignificatores anni qui ſint 218
ſignificatores corporis eſſe, quinq; ſunt 219
ſignificationes quomodo accipiendæ 218
ſignificatores quãdo corporis & animæ concordiam ſignificent. 219
ſignificatores anni quot ſint 218
ſimile ſimili augeri 28
ſolers & conſultibilis 278
ſolaris menſis quot graduum 211
ſolia ſtellarum 190
ſollicitũ in operib. quãdo Mars aliquẽ efficiat 232
ſollicitudinum multitudo 254
ſol non impeditus quid indicet 227
ſol quando alicui acquiſitionem immenſarũ diuitiarũ ſignificet 236
ſol quãdo afflictionem in mundanis negotijs indicet 237
ſol quando otium ſignificet 237
ſol quando dolores circa ſuperiores partes capitis ſignificet 237
ſol quando anxietates & exilium indicet 237

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

ſol quando quietem & humilitatẽ ſignificet in anno 237
ſol incipiẽs ab aliquo loco moueri quando faciat horam, quãdo diem, quando menſem & annum 211
ſol quartam ætatẽ gubernat 215
ſol per quot annos ætatẽ gubernet 215
ſol ſi participauerit Ioui quid indicet 257
ſol diſponens in ferdaria Martis quid ſignificet fol. 271
ſol diſponens in ferdaria Iouis quid indicet 270
ſol diſponẽs in ferdaria lunæ quid indicet 269
ſol quando aliquem glorioſum fore ſignificet fol. 237
ſol uniuerſitatis dux. 39
ſol in unoquoq; anno q̃t ſecat gradus 211
ſol ecclipſatus 258
ſol ſi participauerit Ioui quid ſignificet 254
ſolis circulum præeſſe circulo Veneris 215
ſolis efficacia in hæc inferiora 181
ſolis ferdaria quod anni fol. 264
ſolis uis quanta 5
ſolis prærogatiua. 79
ſolis euidentes effectus 2
ſolis qualitas & uis 17
ſolis duodenaria 194
ſolis radiorum ſparſio fol 204
ſolis dominatus 199
ſomnia manifeſta quãdo Mercurius indicet 241
ſomnia terribilia quando Mercurius ſignificet fol. 241
ſomnia manifeſta quanquis uidebit 236
ſortes improbantur 94
ſpecies prima diuiſionis quid indicet 249
ſpecies ſecũda diuiſionis quid indicet 249
ſpecies malorum atq; bonorum quomodo cognoſcatur 252
ſpecies ſeptem diuiſionũ conſiderandæ 249
ſpecies quarta diuiſionis quid indicet 250
ſpecies ſexta diuiſionis quid indicet 250
ſpecies diuiſionis quinta quid indicet 250
ſplendoris uiſio 189
ſtationarius 244
ſtella quælibet quib. corporis partib. imperet 198
ſtellæ quæ dextræ 149
ſtellæ quæ dent liberos fol. 159
ſtellæ quomodo dominentur ætatibus hominum 215
ſtellæ quando fortiores fol. 51.
ſtellæ patri conuenientes & matri 91
ſtellæ facies quæ ſit 49
ſtellæ in ſuis Soliſs 49
in ſuis ſedibus ibidem
ſtellæ fixæ ut inueniantur 67
ſtellæ diurnæ & nocturnæ 185
ſtellæ beneficæ quæ 20
maleficę ibidem
ſtellarum fixarum effectus 3
ſtellarum actio ut inueniatur 100
ſtellarum uires unde 16
ſtellarum temperiem inuenire 100
ſtellarum erga ſigna familiaritas 49
ſtellarũ nomina quo pertineant 71
ſtellarum fixarum & coorientium uis & forma fol. 200
ſtellarum tempora inuenire 100
ſtellarum erga triãgulos affectio 37
ſtellarum inuicem applicationes & defluxiones 50
ſtellarum uis quando maior uel minor 70
ſtellarum in ſigna dominium 69
ſterilitatis prædictio 139
ſtilbon mercurius 199
ſtrabiſmus cum gratia fol. 142
ſtudium in locutionibus fol. 236
ſtrangulationem propter diuerſas cauſas quãdo Venus indicet 239
ſubiectio ſubditorum 232
ſubſtãtia immobilis quando indicetur 277
ſubterranei defectus 64
ſuccedentia quid ſignificent 242
ſucceſſio officij 245
ſupereminentia 188
ſuperportionum ratio fol. 33
Sylegium 189
Syrus medicus 1

T

TEmperies unde 17
temperiem quid faciat 15
tẽpeſtates e meteoris cognoſcere 84
tempeſtatũ ſigna ex Sole fol. 84
tempora quomodo perficiantur 211
tempora uniuerſalia 166

tempus

2008 Ministerio de Cultura

tempus occurrentis ſtellæ inuenire 169
tẽpus in genitura ut proij ciendum 168
tempus q̃modo antiqui ſignarint 211
tempus quo ingenij acumen apparet quod ſit fol. 215
tempus effectus cognoſcere 94
temporum cognitio ex planetis. 4
temporum conſideratio ad quem ſpectet 25
temperamentum, facultas, ratio, inuicem ſunt fol. 19
tentationem quando Iupiter indicet 230
terrenorum fatum 13
terribilem quando Mars aliquẽ ſignificet 234
termini aſpiciẽdi 246
terminus 246
terrores à rege 237
tertia diuiſionis ſpecies quid indicet 249
teucer Babylonius autor fol. 200
themata extrema 148
themata regia 147
timor de anima 245
timor à latronibus 244
timor mortis 227
timor, carceres, rixæ, cõtentiones, quãdo ſignificentur 260
tormentum & læſionem quando Saturnus indicet 226
trabs in cœlo uiſa 76
triangulus primus 27.35. & fol. 35.38
triangulorum diſtinctio fol. 58
trimembris redargutio cõtra eos qui non acceptant reuolutiones 212
triplicitas 249
triſtitia propter filios 237
triſtitia occaſione filiorũ & mulierum 237
triſtitia occaſione parentum 237
triſtitia occaſione literarum 241
triſtitia pro defunctis fol. 226
triſtitias occaſiõe itineris quando Mercurius ſignificet 241
triumphator 255
turbata uita quando ſignificetur 267
turbatus circa uitam 239

V

VAletudo unde cognoſcatur 137.141
uarietas inexplicabilis fol. 74
uanum aliquem ad concubitus quãdo Venus indicet 239
uenena palpare ad nocẽdum aliquibus 234
ueneris dominatus fol. 199
ueneris ferdaria quot anni 264
ueneris circulus ſuperior Mercurio & proximus eidem 215
uenenoſi morſus paſſio quando ſignificetur fol 265
uenerem qui colant 61
uenereæ rei diſcrimina fol. 157
uenerearum uoluptatũ ſole gubernante oppreſsio 215
uẽti qui et à quo cardine ſpirent 27
uentorum ad planetas diſtributio 37
uenus diſponens in ferdaria Martis quid ſignificet 217
uenus quando dilectionem & amorem mulierum erga maritos ſignificet 224
uenus quãdo paſsionem à mulieribus indicet fol. 224
uenus quãdo paſsionem á meretricibus ſignificet 224
uenus cur ſumpta ſit ad gubernandam ætatem 215
uenus diſponens in ferdaria Lunæ quid ſignificet 269
uenus diſponens in ferdaria Saturni quid ſignificet 270
uenus ſi participauerit Ioui quid indicet 254
uenus diſponens in ferdaria Iouis quid ſignificet 270
uenus quando ægrotationem uel mortẽ filiorum ſignificet 239
uenus quando anxietates propter mulieres indicet 238
uenus quando familiaritatem cum mulieribus eruditis indicet fol. 238
uenus quando alicui eruditionem ſignificet fol. 238
uenus quando iucunditatem in coitu & ueſtimentorum ornatũ ſignificet 237
uenus quãdo ſoſpitatem & proſperitatem indicet 238
uenus quando ſignificet aliquem fore ſtudiorum, literarũ & diſciplinarũ amantem 238

2008 Ministerio de Cultura

Index.

uenus quando associatio nem uirorum peritorũ & eloquentium significet 238
uenus quando iucunditatem in ludis & tripudijs & cantilenis indicet fol. 237
uenus temperata 18
uenus quãdo desidiam & negligentiã indicet 240
uenus cur temperata 17
uenus quando familiaritatem cũ mulieribus doctis significet 238
uenus quomodo tertiam ætatem gubernet 215
uerbosum quando sol indicet 236
ueterum doctrina confusa 87
ueritatis summa uis est 12
uia inueniendi dominos nouenariorum 261
uictus abundantia 256
uictoriæ pars 247
uictus qui naturalis 11
uictoriam contra resistentes quando Mercurius significet 240
uictoria erga inimicos 236
uictorioſus 234
uincula ac cõpedes quando Mercurius significet. 240
uiri uolẽtes filios procrea re non tãtum proprium annum, sed etiam mulieris obseruarunt 213
uirilitatis signa 140
uires ad corpus referri 10
uirtutes natiuitatis unde cognoscantur 242
uisus prædictio 137.
uitæ dilatatio 227
uitę spatio inueniẽdo quę sint necessaria, & in ea re dissensio 195
uitæ longitudo 193
uitæ desperatio quãdo indicetur 260
uitæ spatij tractatio 176
uitæ spatium scire 109
uitæ spatium prius quæri fol. 93
uitij origo 137
uniuersalia cur tradantur fol. 137
unguenta odorifera 256
utilitatem causa ueneno-rum quando Venus significet 240
utilitas à fratribus 239
utilitas à captiuis 231
utilitas sperata 226
utilitas à uiris illustrib. & glorioſis 232
utilitas ab amicis 237
utilitas per labores 246
utilitas per mulieres 232
utilitas occasione humidorum uel aquarum fol. 232
utilitas propter doctrinam 253
utilitatẽ occasione miraculorum habere 228
utilitatem quando Mercurius propter uẽditiones & emptiones significet 241
utilitatem per cõsanguineos quãdo Iupiter significet 230
utilitatem quando Mercurius indicet occasione scientiæ, doctrinæ, & orationum 240
utilitatem quando dominus anni significet. 220
utilitates quando Iupiter indicet 227
utilium rerum modica cura 231
uxor proba 254
uxoris ægritudo quando significetur 256
uxoris eruditę copulatio quando significetur fol. 267

Z

Zamuctam 247

FINIS.

2008 Ministerio de Cultura

ERRATA.

Fol. 4. linea 15. Soli. fol. 5. lín. 16. quæ tempora. 23. cœlí. fol. 6. lín. 37. adducti. 45. prædicendi. fol. 7. lín. 16. pollicitationum. lín. ultima ullum. fol. 9. lin. 30. ſine his 39. abſoluto 42. putabitur, 49. cœlí. fol. 11. l. 18. demonſtrationem, 40. rationum. fol. 13. lín. 40. aliæ. fol. 15. lín. 6. nautas. pag. 16. lín. 45. quam de, 49. ab ea. fol. 17. lín 14. punctū 17. contingat. fol. 22. lín. 45. appellabit̃. fol. 65. lín. 18. cœlo. fol. 86. lín. 29. prætermiſiſſe. fol. 87. lín. 4 communicationem. fol. 88. lín. antep. notabant. fol. 93. lín. 35. diuitiarum. fol. 119. lín. 27. ſigna. fol. 120. lín. 37. interemptore. fol. 128. lín. 8. angularis. fol. 134 lín. 28. hanc enim. fol. 138. lín. 34. pulmonum, 41. guſtuí, 44. excretrix. fol. 146. lín. 3. impoſito. fol. 147. lín. 3. aſpectu. fol. 159. lín. 18. líberorum. fol 160. lín. 31. propter. fol. 169. lín. 12. eſt à. fol. 172. lín. 7. quæ. fol. 200. lín. 5. ſignificare. lín. 15. contenta.

Errata in Hermete.

Folío 210. línea 3. lege qualecunq;. fol. 228. línea ínfima lege quodcunq;. ibídem lege qualēcunq;. fol. 248. línea ínfima lege diuiſionis. fol. línea 20. concumbebant. fol. 215. lege & ſi accepiſſent decimam partem annorum maiorum.

2008 Ministerio de Cultura

© 2008 Ministerio de Cultura

ΕΞΗΓΗΤΗΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ, ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΕΤΡΑΒΙΒΛΟΝ ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΥ.

ENARRATOR IGNOTI NOMINIS IN CLAVDII PTOLEmæi quatuor libros de Iudicijs, Anonymo interprete.

Α' προοίμια ποιεῖται ὁ πτολεμαῖος πρὸς τὰς τῆ ἀστρονομίαν μὴ οἰομένους εἶναι τέχνην, ἀλλ' ἐθέλοντες αὐτῆ ἀσύστατον λεκνοῦσαι πάσης τέχνης ἔχούσης τὸ καταληπτόν τε καὶ τὸ σύχρησον. καὶ τοιαύτης ὄσης † ταύτης ἀναγκαίας τέχνης, οἱ μὲν παραλογιζόμενοι, οἱ μὲν καταγορεύσιν ὡς ὑπόκατα λήπτου, οἱ δὲ, ὡς ἀχρήστου. καὶ πρὸς τούτους ἐν τοῖς προοιμίοις ἀποτείνεται. οἱ μὲν γὰρ ὑπόκατάληπτον ἡγούμενοι, ἔλεγον, ὅτι πρὸς πάντα τὰ ἐρωτώμενα ὁ μαθηματικὸς ἀποκρίνεται. δεῖ γὰρ τινα πρὸς ἃ δεῖ ἀποκρίνεσθαι, τοῦτο εἰπεῖν, ὡς οὐ χρὴ πρὸς πάντα ἀποκρίνεσθαι τὸν μαθηματικόν, ἀλλὰ πρὸς τὰ οἰκεῖα τῆ τέχνη, καὶ ἀφωρισμένα τινὰ τῆ θεωρίᾳ. οἱ δὲ ἄχρηστον ταύτην ὑπολαμβάνοντες, ἔλεγον ὡς εἰ μὴ κατάληπτὴ ἡμῖν εἴη καὶ ὑπόκατάληπτος, ἀλλ' ὀλίγα ἡμῖν ὄφελος γίνεται. εἰ γὰρ προερρήθη τινὸς ἡμᾶς φυλάξασθαι, ἀλλὰ δεῖ ἐκ παντὸς συμβῆναι τὸ προρρηθέν. ἐπιλύεται δὲ καὶ τοῦτο, λέγει γὰρ ὡς εἰ καὶ μὴ πάντα δυνατὸν φυλάξασθαι, ἀλλ' οὖν γε τίνα. μὴ ὅτω δείκνυσι μάτην αὐτοὺς ἐναντιουμένους. προσφωνεῖ δὲ τῷ σύρῳ τὸ βιβλίον, πρὸς ὃν καὶ τὰς ἄλλας αὐτοῦ πάσας πραγματείας προσεφώνησεν. λέγουσί τινες, ὡς πέπλασται αὐτῷ τὸ τοῦ σύρου ὄνομα. ἄλλοι δὲ ὅτι ὑπέπλασται; ἀλλ' ἰατρὸς ἦν οὗτος ἀχθεὶς καὶ δι' ὧν τούτων τῶν μαθημάτων.

τοιαύτης. ἀναγκαίας.

Τάξει καὶ δυνάμει.

Τουτέστι τῷ ἀριθμῷ. πῶς; ὅτι καὶ προηγεῖται τοῦ ἀποτελεσματικοῦ τοῦ ἀποτελεσματικοῦ. ἀδύνατον γὰρ ἀποτελεσθῆναι μὴ εὑρεθείσης τῆς τῶν ἀστέρων ἐποχῆς. δυνάμει δὲ πῶς; ὅτι καθ' αὐτὸ ἀξιόλογον ἔχει τὴν ὠφελίαν διά τε τὴν τῆς ἀληθείας εὕρεσιν καὶ ὅτι ἐπιστημονικόν † ἐστιν ὅπερ τὸ ἀποτελεσματικόν, καὶ τῶν ὅσπερ. ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, ἀλλ' ἐπιστημονικόν, καὶ ἀπταισον.

ἐπιστημονικὸν ὅσπερ.

Καὶ μὴ ὡσαύτως αὐτοτελές.

Τουτέστιν ὡς τὸ πρώτον ἀρκούμενον ἑαυτῷ. καὶ μηδενὸς ἑτέρου προσδεόμενον. ἀλλὰ καὶ ἀσύστατον, καθ' αὑτὸ, καὶ δεόμενόν τι τοῦ ἑτέρου τελειότητος.

Α Nexordio Ptolemæus contra eos disputat, qui Astrologiam artẽ esse negãt, eamq; demonstrare uolunt, inconstantem esse: quòd omnis artis proprium sit, ut & certò percipi possit, & utilitatem habeat. Iam cum omnis ars necessariò sit talis: aduersariorum nonnulli Astrologiam accusant, ut quæ non satis comprehendi possit, nonnulli, ut inutilem. Hos igitur in exordio taxat. Nam qui eam non satis posse comprehendi existimãt, dicunt, Mathematicum nõ ad omnes interrogationes respondere. his occurritur: esse quædam ad quæ non respondeat Mathematicus: Neq; ad omnia ei esse respondendum, sed ad ea quæ artis propria sunt & disciplinæ huic peculiariter assignata. Qui autem inutilem censent, dicunt, ut maximè percipi humanoq; ingenio comprehendi possit: nihil tamen ex ea redire ad nos utilitatis. Neque enim si quid prædictum sit caueri id posse à nobis, sed euenturum esse necessariò. Sed & hoc crimen diluit. Etsi enim non omnia, quædam tamen caueri posse ait, & hoc modo frustra eos aduersari ostendit. Dedicat autem hoc opus Syro, cui & reliqua opera omnia inscripsit. Quidam Syri nomen fictum esse dicunt: alij non esse fictum affirmant, sed Syrum fuisse medicum his etiam disciplinis eruditum.

1 Esse aliquâ ex astris rerũ futurarum proscientiam

Syrus cui opus dedicatur, quis fuerit

Ordine & uiribus.

Hoc est, numero, quomodo? quia Astronomia prædictiones antecedit. Neque enim pronunciari quicquã potest, collocatione astrorum non inuenta. Viribus quomodo? quia per se iustam habet utilitatem, cùm ob ueritatis inuentionem, tùm quod non in coniectura posita est, ut prædictiones, nec ea tractat quæ plerũq; contingunt, sed sciẽtia comprehensa & erroris expers.

3. Astronomiæ & Astrologiæ discrimen.

Nec æquè perfecto.

Hoc est, quod nec ita seipso cõtentum est, ut prius illud doctrinæ genus, nec aliena ope carere potest, sed & per se constare nequit, & alterius perfectionem requirit.

A Ea ratio-

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL ... 96

Κατὰ τὸν ἁρμόζοντα φιλοσοφίᾳ τρόπον.

Ἁρμόζει φιλοσοφίᾳ τὸ ἀληθὲς. οὗτος δὲ αὐτὸς ἐδήλωσε διὰ τῶν ἑξῆς ἐπαγομένων πρὸς τοὺς τὴν ἀστρολογίαν κακίζοντας. οἱ γὰρ τοιοῦτοι, οὐκ ἔργον ποιοῦσι φιλοσόφων, ἀλλ' ἀνοήτων, καὶ φιλοψαδῶν.

Τὸ γὰρ ἐπ' ἐνίων δυσθεώρητον.

ἀστρονομικῆ. Ὅς τις μὲν φήσι τῷ † ἀστρολογικῷ μέρει τῆς ἀστρολογίας ἐθέλει ἐναντιοῦσθαι, ὁ τοιοῦτος ἔοικως τυφλῷ. ἡ γὰρ αἴσθησις αὐτῷ μαρτυρεῖ. ὁ δὲ τοῖς ἐξ αἰσθήσεως εὑρημένοις μαχόμενος, τυφλώττει. εἴ τις δὲ τοῦ ἀποτελεσματικῷ μέρει ἐναντιοῦται, εὐτελέσι χρῆται προφάσεσι καὶ τὰς αἰτίας γράφει, ἃς αἱ εἰρημέναι συνέστησαν προφάσεις. ἑωρακότες γὰρ τίνες εἰς τὰ δυσδιάγνωστα τῶν θεωρημάτων, ᾠήθησαν πάντα τοιαῦτα. ἰστέον γὰρ ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν νοσημάτων ἐστί τινα δυσκαταγώνιστα συμπτώματα, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ περὶ ἀστρολογίας ἐστὶν εὑρεῖν τινα δυσκατάληπτα.

Ὅ τι μὲν τοίνυν διαδίδοται.

Ἄρχεται λοιπὸν κατὰ ἐπηγγείλατο πρότερον, ἀποδεικνῦναι ὅτι καὶ δυνατὴ καὶ καταληπτὴ ἡ ἀστρολογία. καὶ ὅτι ὑφέστηκεν, ἀποδείκνυσιν, ἐναργεῖς λαμβάνει τὰς ἀποδείξεις, καὶ ἐξ αὐτῆς μαρτυρίας τῆς αἰσθήσεως, καὶ πολλῇ τάξει καὶ ἀκολουθίᾳ χρῆται. πρῶτον, ἀπὸ τοῦ ἡλίου, εἶτα ἀπὸ τῆς σελήνης, καὶ τρίτον ἀπὸ τῶν ἄλλων πλανωμένων. ὁρῶμεν γὰρ ὅτι κατὰ τὴν τοῦ ἡλίου κίνησιν αἱ ὧραι τοῦ ἔτους γίγνονται, καὶ συμμεταβάλλονται ταῖς ἐτησίαις ὥραις τὰ ἡμέτερα σώματα. καὶ τί χρὴ λέγειν περὶ τῶν ἐτησίων τροπῶν; ὅπου ὁ σημέραι τὰς γινομένας τροπὰς παραπλησίας οὔσας ταῖς καθόλου εὑρίσκομεν μεταβαλλούσας ἡμᾶς. ἀνίσχων γὰρ ὁ ἥλιος, καὶ

ἔαρος. εἰς τὴν τοῦ † ἀέρος κρᾶσιν μεθιστῶν τὸν ἀέρα, τοιαύτην καὶ τοῖς ἡμετέροις σώμασι δίδωσιν τῆς ἀπόῤῥοιαν. καὶ προϊούσης τῆς ἡμέρας, ἐστὶν ἰδεῖν τὰς καθόλου κράσεις, ἐν ταῖς μερικαῖς ἐμπριεχομένας. εἰ δὲ ὅλως ἐναργής τις γίνεται ἀπόῤῥοια, χρὴ ἡμᾶς καὶ τῆς ἄδηλον αἴσθησιν τῷ λογισμῷ κρίνοντας εὑρίσκειν. ἡ δὲ σελήνη, οὐχ ὅτι μείζονα τοῦ ἡλίου κέκτηται δύναμιν, δοκεῖ ἡμᾶς ἐναργέστερον μεταβάλλειν, ἀλλ' ὅτι περιγειοτέρα τυγχάνουσα, πλείστην ἡμῖν ἐνδίδοσι τὴν ἀπόῤῥοιαν. ὁρῶμεν γὰρ καὶ τὰ θαλάττια ζῶα συναυξανόμενα, καὶ συμμειούμενα τῇ σελήνῃ. καὶ ἡμῶν δὲ αὐτῶν τινὰ μέρη τοῦ σώματος οἷον ὄνυχας καὶ τρίχας. ἦν δὲ τὶ καὶ ἱερὸν ζῶον ἐν τῇ αἰγύπτῳ, ταῦρος ἀνακείμενος τῇ θεῷ. οὗ ἡ σόβη συνηύξανεν αὐτῇ καὶ συνεμειοῦτο. εἰσὶ δὲ καὶ

Ea ratione quæ philosophiæ congruit.

Congruit Philosophię ueritas, idq; ipse indicat per ea quæ cōtra uituperatores Astrologiæ subiungit, qui non id agunt quod philosophorum est, sed id quod est hominum amentium & mendacij amantium.

Nam considerationis in quibusdam difficultas.

Qui, inquit, eam Astrologiæ partē, quæ de syderū motu agit, impugnat, cæco similis est, cum sensus communis eam confirmet: qui uerò sensu deprehensam conuellit, cæcutit. qui autem prædictionum doctrinæ aduersatur, futilibus utitur argumentis, & causas, de quibus illa argumenta extiterūt, scribit. Cōsiderātes enim quidam præceptionū quarundam perplexitatē, omnes eas eiusmodi esse opinati sunt. Est autem sciendum, ut in morbis casus quidam propulsari difficulter possunt, sic & in Astrologia quædam non facile posse percipi.

Stultum plura quæ sentiuntur cōtemnere, propter pauca quæ ignorantur.

Iam distribui uim quandam.

Nunc incipit, ut ante promisit, demonstrare, & esse & certò comprehendi posse Astrologiam. Ac esse artem, euidētibus argumentis ipsorumq; sensuum testimonio demonstrat, idq; diligenter & ordine accurato. Primùm à Sole, deinde à Luna, postremò à reliquis errantibus stellis. Cernimus enim motu Solis, anni tempora distingui, unaq; cum eis corpora nostra immutari. Et quid attinet de annuis conuersionibus dicere? cùm quotidianas conuersiones illis annuis consimiles esse in nobis immutādis animaduertamus. Sol enim oriens, & aërem ad ueris temperiem redigens: talem etiam corporibus nostris qualitatem insinuat: & die progrediente uidere est uniuersalia tēperamenta in particularibus contineri. Quòd si omnino euidens quidam contingit influxus, nobis etiam occultus sensus rationis iudicio est indagandus. Apparet autem Lunam, non quòd Sole maiorem uim habeat, nos euidentius immutare, sed quòd terræ uicinior, magis nos suo lumine & motu afficit. Videmus enim & marinas animantes unà cū Luna & crescere & decrescere, & nostri corporis partes quasdam, ut ungues & crines. Fuit etiam quoddam sacrum in Aegypto animal, uidelicet taurus huic Deæ sacer, cuius cauda cum Luna & augebatur & minuebatur. Sunt etiā

Ordo confirmationis de astrorum.

Solis euidentes effectus.

Lunæ effectus.

2008 Ministerio de Cultura

νιῶν, συμφθίνοντες καὶ σωαξοιῶντες λίθοι τινες τῇ θεῷ. ωοιεῖται δὲ τὴν ἀπόδειξιν ὁ † Πτολεμαῖος. † ωαλαιὸς κὴ ἀπὸ τῶν ωφύτε πλανομένων ἀστέρων. εἰώθασι γὰρ καὶ ἐκ τούτων τὴν πρόγνωσιν, οἱ τ' ἀστρολογίας ἐπιστήμονες ποιεῖσθαι. ὅτε γὰρ ♑ ἢ ♒ καὶ ♓ μετὰ ☉ χρόνος ἐπαυξεῖ τὸν χειμῶνος τὴν ψύσιν. ὅταν δὲ ἥλιος ωαροδεύσας τὸν ♋ ἢ τὸν Ω. ἐπιτείνῃ τὸν θέρους τῇ ωυρώσει οὐσίαν. δηλοῦσι δὲ καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀπλανῶν. οἱ γὰρ ἀστέρες ωλησιάζοντες, ἢ ἀφιστάμενοι κατὰ τὰς γομένους ωαραωατέλλουσιν, ἄλλοτε καὶ ἄλλοις τὰς αὐτὰς ἔχουσιν ἀποῤῥοίας. ὡς τε ἐκ ωάντων συλλογίζεσθαι χρὴ, ὡς ὑφεστηκυῖαν τέχνην, καὶ οὐκ ἀδύνατος τυγχάνει.

Ἐπιπᾶσαν τὴν ωερίγειον.

Οὐκ εἶπεν ὅλην ωᾶσαν τὴν γῆν, ἀλλὰ τὴν ωερίγειον, ἵνα ἡμῖν δηλώσῃ, τὴν ἀλλοίωσιν ἄρχεσθαι μὲν ἀπὸ τοῦ ἀιθερώδους σώματος, δύνειν δὲ διὰ ωάσης τῆς γῆς καὶ τῶν μεταξὺ αὐτῆς τε καὶ τοῦ ἀιθέρος.

Περιεχομένων.

Τὰ ὑπὸ σελήνην λέγει ωάντα.

Ωρώτων στοιχείων.

Οὐ λέγει ωρῶτα στοιχεῖα τῷ χρόνῳ, ἀλλὰ τῷ τόπῳ, ἃ λεπτομερέστερα ὄντα πλησίον † ix † ἐπὶ τοῦ αἰθερίου σώματος, καὶ ωρῶτα δεχόμενα, τὴν ἐκ ἑκάστης μεταβολὴν τοῖς μετὰ ταῦτα διδῶσι.

Καὶ δὴ ὁ ἴγων αὖ φανείη.

τό, τε γὰρ ☉ tix τῶν Οὐδὲ γὰρ οὕτως ἄγνωστα κὴ ἀφανῆ τυγχάνει, ὡς καὶ πλείσης δεῖσθαι τῆς ἀποδείξεως, ἀρχεται† τοῖς κὴ νοτίοις, καὶ ἐκ τῆς σωεχοῦς μεταβολῆς, καὶ ἐκ τῆς κατ' αὐτὰ ἰσχύος ωοιήσεται τὸ ωρόβλημα. δηλοῖ μὲν γὰρ τῶν ἐτησίων ὡρῶν, τὸ ἰσχυρὸν κὴ ωαταφανὲς δείκνυσι. δηλοῖ δὲ τῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὁρωμένων μεταβολῶν, τὸ σωεχὲς ἀποδείκνυσιν. ὡς τε δηλα ωάντων, τὴν ἡμετέραν γνῶσιν, πρὸς αὐτὰ ἐπάγει τὴν αἴσθησιν.

Καὶ ῥύσις ὑδάτων.

Πλείονα γὰρ τὰ ὕδατα ἐν τῷ δὲ χρόνῳ καιρῷ ἐλάττονα δὲ ἐν τῷ δε. καὶ ἁπλῶς ἡ ῥῆσις αὐτῶν, ταῖς ὥραις σύμμετα τρέπεται.

† τῷ. Τοῖς ωρὸς † τ κατὰ κορυφὴν ἡμῶν.

Τουτέστι ταῖς ἐτησίαις ὥραις.

Ἥ τε σελήνη ωολυχθοτάτη.

Πλησιάσας τὴν ἀπὸ τ ἡλίου ἀπόλειψιν.

† Πλὴν ὅλως τὴν ἡλιακὴν.

Ἐντεῦθεν δὲ τὸ ωερίγειον τῆς σελήνης καὶ πλησιάζον ἡμῖν. ἐπισυμβαίνεσθαι δὲ χρὴ, ὅτι ωνὰ εἶπε μὴ σωαυξάνεσθαι αὐτὴν ἢ συμμειοῦσθαι. ὡς τὸ ωρόμμυον. καὶ ωερὶ δὲ τῶν

hodie lapides quidam, qui unà cum ea & accrescunt & decrescunt. Etiam à quinque stellis errantibus probationem sumit Ptolemęus. Nam & ab his astrorum petit prædictiones, petere solens. Saturnus enim in ♒ aut ♓ cum Sole constitutus, hyemis frigus auget, & † Sol dum Cancrum aut perambulat Leonem, auget æstatis igneam naturam. Præterea probationem sumit à stellis fixis. Nam stellæ congrediendo aut regrediendo ab ijs quas coorientes uocant, diuersas & non easdem uires habent. Itaq; ex omnibus concludendum est, esse artem, & non negatam esse hominibus.

Quinq; reliquorum planetarum effectus.

♂ cũ ☉

Stellarũ fixarum effectus.

In omnia quę circa terram sunt.

Non dixit, in omnem terram, sed in omnia quæ circa terram sunt: ut nobis indicaret, alterationem incipere ab æthereo corpore, & penetrare totam terram, atq; ea quæ intra ipsam & ætherem sunt.

Continentur.

Ea quæ infra Lunam sunt dicit omnia.

Prima elementa.

Elementa prima dicit non tempore, sed loco, quę tenuiora sunt & ęthereo corpori uicina, & cum prima recipiant mutationẽ inde ortam, distribuant inferioribus.

Paucis ostendi potest.

Neq; enim adeo ignota & obscura sunt, ut magnam probationem requirant.

Nam & ☉.

Orditur ab ijs quæ supra uerticem nostrũ sunt, ac propositionem suam à cõtinenti mutatione & eius uiribus confirmat. Nam anni uicibus, firmitudinem & euidentiam ostendit: mutationibus quæ quotidie cernuntur, perpetuitatem. Itaq; per omnia cognitionẽ nostram ad sensum ipsum deducit.

Et fluxus aquarum.

Plures enim aquæ sunt hoc tempore quã alio. Deniquè fluxus earum pro anni temporibus mutatur.

Nostro uerticali puncto.

Hoc est, annuis temporibus.

Et Luna proxima terrę.

Absoluta demonstratione à Sole sumpta, transit ad Lunã. † (Præterq; quòd ad Solarẽ.) eiusq; & ad terram & ad nos propinquitatẽ ostẽdit. Est aũt notandũ quod ait quædã unà cum ea & crescere & minui, ut cæpe. De

† Fortassis addendũ ἐπὶ τὴν σελήνην ἔρχεται.

Hæc nęq; in Ptolemæo sũt & nihil ad sententiam faciunt.

BIBLIOTECA DE OBSERVATORIO

2008 Ministerio de Cultura

ποταμῶν, οὐ φησιν ὅτι μείζονες γίγνονται

† ἢ τῇ αὐξη σι. † ἢ ἐλάττονες ἐν τῇ μειώσει. ἀλλ' εἰσὶν ὀξύτεροι καὶ παραχωλαίστεροι, καὶ βραδύτεροι. ἢ ὅτι οὕτω ἀλυτικοὶ δηλοῖ τὰ τοιαῦτα τῆς θαλάσσης ἐφεξῆς λεγόμενα.

Συνεκτρεπουσῶν ταῖς ἀνατολαῖς.

Οὕτω γὰρ ἐναργῆ τυγχάνει ταῦτα, ὡς καὶ ταῖς ναυτιλλομένοις καταφαίνεσθαι. ἐκ γὰρ τῆς δύσεως, καὶ ἐκ ἀνατολῆς ἐκ σελήνης, προλέγουσιν ὁποία ἔσται τοῦ περιέχοντος ἡ κατάστασις.

Καιρικαὶ τροπαί.

Δείξας καὶ ἐκ τῆς σελήνης, πάλιν ἀπὸ τῶν πλανωμένων ποιεῖται τὴν ἀπόδειξιν, ὅτοι γὰρ τὴν μὲν ὅλην φύσιν, οὐδύνανται τοῦ ἐνιαυτοῦ μεταβάλλειν. καὶ ἐπιτείνειν δὲ τὴν θέρμην ἢ τὴν ψύξιν τοῦ ἔτους ἐκάν γὰρ μετὰ ἡλίου ὦσι ἐν ♋ ἢ ♌, ἐπιτείνουσι τοῦ θέρους τῇ θερμῇ ἐὰν δὲ ἐν ♑ ἀντικείμενοι ὄντος αὐτοῦ, ἢ ♒, ἐνίκησι τοῦ χειμῶνος τὴν ψύξιν. † ὡσὶ δὲ τοῦ ἡλίου καὶ ἀνακάπαλιν θεωρεῖν δεῖ, ὡσὶ τῶν αὐτῶν σχηματισμῶν, ἃ μόνον γὰρ πρὸς τὸν ἥλιον σχηματιζόμενοι οἱ ἀστέρες ποίας ἢ ποίας τὰς ὥρας ἀποτελοῦσιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀλλήλους. ☉ γὰρ ἐπὶ κρόνου ἐλθὼν, ἢ ἐν τινὶ τῶν οἴκων αὐτοῦ ὁ κρόνος θεωρήσας τὸν ἀέρα, πολὺ τοῦ θέρους παραμυθεῖται τὸν καύσωνα. χειμῶνος δὲ λύει τοῦ ἀέρος † τὴν παξιν. † τὴν ταραξιν.

Καταπρατόσις μὲν † ☉ πλανώμενος.

Ἐπὶ τῶν αὐτερωτὰς μεταβολὰς τῶν ὡρῶν ἐξ ἡλίου καὶ σελήνης γίνεσθαι, ἐπαγαγὼν δέ, ὅτι καὶ οἱ ἀφ' ἑτέρου πλανώμενοι τρέπουσιν † πρὸς ἐκάστοτε τὴν κατάστασιν, ἵνα μή τις ἀπορήσῃ, ὅτι ὁ μὲν † ἄρης ἐφαρμόζει εἰς τὴν μεταβολὴν, οὐκ ἔτι δὲ οἱ πλανώμενοι τοῦ τόγε αὐτὸν μὴν ἐβούλετο δηλοῦν τὴν φύσιν ὅτι εἰ καὶ ἐφάπτονται, ἀλλὰ τὴν μὲν καθόλου ἐστὶ ποιότητα ἀεὶ φυλάττεται. καὶ οὐ δύνανται τὴν φύσιν μεταβάλλειν, ὅταν δὲ ὑπὸ ἡλίου γίνεται.

Ὑπὸ δὲ τῶν ἀστέρων χρωματογραφίας.

Καὶ ἑτέραν δὲ πρὸς ταύταις πάθεται διαφοράν. ὁ μὲν ἥλιος τὰς μεταβολὰς, λευκὰς μὲν ἀεὶ τὴν χρονιώτερας. ἀεὶ δὲ ὑπὸ δὲ σελήνης, καὶ συνεχεῖς καὶ μεγάλας. ἀεὶ δὲ τῶν ἄλλων ἀστέρων, οὔτε ὡς ἀεὶ ἥλιος ὅτε ὡς ἀεὶ σελήνης σύσημοι καὶ περιοδικαὶ. τουτέστι, χρονιώτερας καὶ ἄσημοι. τὸ δὲ περιοδικαὶ δηλοῖ αἰνιττόμενον. οὐδὲ παντάπασιν αἰνιττόμενον ἀλλὰ τὸ ἧττον τῆς αἰσθήσεως ὑποπῖπτον· φησὶ δὲ καὶ οὐ πάντοτε, καθόλου μάλιστα τούτων

fluuijs item, non ait eos maiores fieri in incremento, aut minores in decremento, sed esse celeriores & turbulentiores & tardiores. & hoc esse uerum, ea testantur quæ deinceps de mari dicuntur.

Cum maria mutentur ad ortus.

Adeo euidentia sunt hęc, ut nautis etiam constant. Ex ortu enim & occasu Lunæ prędicunt, qualis sit futurus status aeris.

Aestus.

Sumptis etiam à Luna probationibus, iam aberrantibus stellis probat. hæ enim quamuis totam anni naturam immutare nō possint: augent tamen calorem & frigus anni. Nam ♂ in ♋ aut Ω soli iunctus, æstatis calorem auget. idem Sol in ♍ aut ♒ iunctus, frigus hyemis minuit. In sole contrà spectandum est in ijsdem cōfigurationibus. Neque enim cum Sole duntaxat configurā stellę, talia aut talia tempora efficiunt, sed etiam inter sese. ♂ enim ad ♄ progressus, aut ♄ in aliqua domorum suarum Martem contuitus: multum æstatis ardorē lenit, hyeme soluit aēris aciem.

Prædominante Solis potentia.

Cum supra dixerit, temporum mutationes à ☉ & ☽ solere fieri, atq; adiecerit, etiam quinque planetas mutare statum aēris: ne quis dubitet, † Martem quidem efficacem esse ad mutationes efficiendas, reliquos autem planetas non item: id ipsum nunc explicaturus ait, tametsi agant, tamen uniuersalē qualitatem retineri, nec mutari naturā eius posse, id quod à Sole fit. † ☉

A descriptione figuræ Astrorum.

Aliud præter hæc discrimē ponit, mutationes quæ à Sole fiāt, esse potētes & diuturniores: quę à Luna, & cōtinētes & magnas: reliquorum aūt planetarum, non tātam habere significationem, quantum uel Solis uel Lunæ, sed cito transire & obscuras esse. uerbum περιοδικαὶ sciāt id quod nō quidē nulla ex parte sentiūt, sed q̄d minus sub sensum cadit. Indicat & tempora quibus hæc maximè constrin-

Hæc ut
Ptolem
non su

2008 Ministerio de Cultura

συμβαίνει διὰ τῶν σχηματισμῶν. οἷον ἐπὶ μὲν τοῦ ἡλίου τὰς μεταβάσεις, καὶ τῶν καιρῶν τὰς τροπάς. ἐπὶ δὲ τῆς σελήνης, τὰς συνόδους καὶ πανσελήνους· ἐπὶ δὲ τῶν ἀστέρων, τὰς φάσεις, καὶ τὰς δύσεις λέγει δὲ φάσεις
† παρὰ. τὰς ἀνατολὰς, † περὶ τὸ τότε φαίνεσθαι, καὶ ἀνάφαυσιν γίνεσθαι. προσνεύσεις δὲ φησι τὰς κατὰ πλάτος κινήσεις.

Ὅτι δὲ τούτων οὕτω θεωρουμένων.

Ἑτέραν ἀπόδειξιν τίθεται, τὰ πάντα κατὰ
† κίνησιν. τὴν τοῦ αἰθερίου σώματος † μετατίθεσθαι ἐξαρχῆς αἰνιττόμενος. λέγων δὲ τὸ δύνασθαι συστῆναι τὴν ἀστρολογίαν, λεληθότως δὲ καὶ τὸ προγνωστικὸν, αὐτοῦ μέρος δείκνυσιν, ὡς οὐ μόνον περὶ τὰ γινόμενα καὶ τελειωθέντα
† σῶται. † συνίστασθαι ἡ μεταβολὴ, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰ μήπω γενόμενα. μέλλοντα δὲ τελεσφορεῖσθαι. αὐτίκα γοῦν οἱ γεωργοὶ ἴσασι, ποῖοι μὲν
† ἄροσιν. ἐπιτήδειοι καιροὶ πρὸς † ἄρασιν γῆς, ποῖοι δὲ πρὸς σπόρον. καὶ ἀπὸ τῆς συμβαινούσης τότε τοῦ περιέχοντος καταστάσεως δύνανται προειπεῖν, ὁποῖοι ἔσονται καρποί. καὶ οἱ ποιμένες τὰς συνουσίας τῶν ἀλόγων γινώσκουσιν ὁ πηγρὴ, καὶ ὁπώς, καὶ πότε ποιεῖσθαι, καὶ προΐσασι περὶ τῆς κυοφορίας τῶν ζώων ἐκ τῶν τότε, πνευσάντων ἀνέμων, καὶ τῆς συμβεβηκήας τότε τοῦ περιέχοντος ἐξαλλαγῆς.

Ἃ δὲ ἐκ μείζονος δυνάμεως.

Τὴν τοῦ ἡλίου φυσὶν, ἥτις τὰς ὥρας ποιεῖται. οὕτω τοίνυν δήλη τετύχηκε αὕτη, ὡς
† ἄλογα. μὴ δὲ τὰ † ἄλλογα τῶν ζώων λανθάνειν. ταῦτα γὰρ οἶδε, πότε δεῖ συνελθεῖν τῷ ἄρρενι, καὶ τότε μόνον συνέρχεται. τινὰ δὲ καὶ ἀντιστρέφοντα ἑαυτὰ πρὸς τὸν δὲ τὸν ἄνεμον. τινὰ δὲ κυοφορεῖ κατελεσφορεῖ. οὐ μόνον δὲ τοῦτο τοῖς φυσικοῖς καὶ μετὰ αἰτίας ζητοῦσι τὰ πράγματα δῆλον, ἀλλὰ καὶ τοῖς τῆς θάλασσαν ναυτιλλομένοις.

Τὼ δὲ ἧττον οὕτως ἔχοντα.

Περὶ τῶν ὑπεσημασιῶν διαλαβεῖν θέλει αἵ-
† μόνης. τινες ἐκ παρατηρήσεως † μόνοις τοῖς ναυτιλλομένοις γινώσκονται καὶ εἰκότως περιοδικὰς αὐτὰς ἐκάλεσε. διὰ πλείονος γὰρ χρόνου συμβαίνουσιν. οὐ γὰρ ἡ σελήνη μόνη ἀπετελεῖ ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ὅταν κατὰ πλάτος κινουμένη, κόλλησίν τινα ποιήσεται πρὸς τοὺς ἀπλανεῖς. ὡς τῇ ταύρου οὐρᾷ. οἱ μὲν οὖν ἐπιστήμονες, τὸ ἀκριβὲς ἴσασι, καὶ ὁπότε συμπίπτουσιν. οἱ δὲ ἰδιῶται, παχυμερέστερον. καὶ διὰ τοῦτο εἰώθασι καὶ πρὸ τριῶν ἡμερῶν φυλάττεσθαι, καὶ μετὰ τρεῖς.

Τὸ ἀναγκαῖον.

Ἀνγακαίαν λέγει παρατήρησιν, τῆς τῶν ναυτιλλομένων. οἱ οὐχ ὡς οἱ φυσικοὶ προαιρετῶς

contingunt, ut in Sole, transitus, & anni temporum conuersiones. In Luna, coniunctiones & plenilunia: in stellis, ortus & occasus. Φάσις enim ortum significat, quod tunc appareant & in conspectum ueniant. προσνεύσεις appellat motus in latitudinem.

Quæ cum ita considerentur.

Aliam probationem ponit, in qua irruunt, ætherij corporis motu omnia mutari. Cum autem dicat, constare posse Astrologiam, clam etiam eam partem, quæ prædictiones tractat, ostendit: ut constat non modò in rebus iam factis & perfectis uersari mutationem, sed in ijs potius quæ nondum factę & tamen perficiendæ sunt. Ac primum agricolæ norunt quo tempore sint apta ad arationem, quæ ad sementem faciendam, & à cœli statu qui tum est, prædicere possunt, quales futurę sunt fruges. Pastores item norunt, quãdo & quomodo pecudes ad coitum sint admittendę, & pręsciunt, quod futurum sit de fœtu pecudum è uentis qui tum spirarunt, & ea cœl. mutatione quæ tum contigit.

Quæ uero à maiore ui.

Solis uim intelligit, quæ anni tempora distinguit, atque ita est euidens ut ne brutas, quidem animantes lateat. hæ enim sciunt, quando coeundum sit cum mare, & tum solum coeunt. quædã etiam ad certum uẽtum se conuertunt, quædam etiam impregnantur & fœtum edunt, & hoc nõ Physicis tantum & ijs qui rerum causas indagant, cõstat, sed nautis etiam.

Quę uerò minus ita se habent.

De significationibus pręcipere uult, quas nautę ex obseruatione sola cognoscunt, nec immeritò eas περιοδικὰς uocauit. Nam * longiori temporis interuallo contingunt. Neq; enim sola ☽ hęc efficit, sed & in latitudinem euagata stellis fixis iungitur, ut Tauri caudæ. Eruditi igitur rem certè tenent, & quando euentura sint norunt. Indocti autem in genere. Itaq; & ante & post triduum cauere solent.

Necessitatem.

Necessariam obseruationem uocat nauigantium, qui non ut Physici consultò

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FE...
08 Ministerio de Cultura

ἔρχονται ἐπὶ τὴν παρατήρησιν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι πλεῖν τὴν θάλασσαν.

Τί δὴ οὖν κωλύει.

Εἰπὼν οὖν τὰς αἰτίας δι' ἃς ἁμαρτάνουσιν οἱ ἰδιῶται τῆς γνώσεως, νῦν φησίν, ὅτι οὐδὲν κωλύσει, τὸν ἀχθέντα διὰ τῶν παλαιῶν ἱστορίας περὶ τούτων ἀκριβῶς διαγινώσκειν τάς τε φάσεις αὐτῶν ὡς ἐπιπολὺ, καὶ τὰς ποιότητας. οὐ τὰς φύσεις τὰς κατὰ τὴν ὕλην, ἀλλὰ τὰς κατὰ ποιότητα ἐπισημαίνεσθαι † ὅτι τὸ εὐστόχως εἶπε, κἂν γὰρ διὰ πάντων τῶν εἰρημένων ἀκριβῶς τις ἔλθῃ, δεῖται καὶ οὕτως εὐστοχίας.

Δύνασθαι δὲ καθ' ἕνα ἕκαστον.

Οὐ μόνον φησὶν ὁ οὗτον ἀχθεὶς τὸν τρόπον δυνήσεται περὶ τῶν καθόλου γενέσεων τοῦ ἀέρος προλέγειν τι ἀλλὰς καὶ ὑπομερικῶν * μερῶν, † δὲ καὶ ἑνὸς ἑκάστου ἀνθρώπου. εἰ † δέναι δεῖ ὅτι περιέχον καλεῖ καὶ τῆς γενέσιν τοῦ ἀνθρώπου. ὥσπερ γὰρ καὶ περὶ τοῦ περιέχοντος ἡ τοιάδε θέσις τῶν ἀστέρων, τοιόνδε ποιεῖ τὸ περιέχον, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ τοιάδε γένεσις τοιόνδε ποιεῖ τὸ σῶμα καὶ τῆς ψυχήν. καὶ δύνατο λοιπὸν στοχάζεσθαι, ποία σύστασις τοῦ περιέχοντος πρὸς ὑγίειαν ἢ νόσον ἐστὶν ἀνθρωπηδεστέρα. παραβάλλων γὰρ τὴν ἐξ ἀρχῆς σύστασιν, εὑρίσκει ὁμοιότητα, ἢ ἐναντιότητα.

Ἀλλὰ γὰρ τὸ μὲν δυνατόν.

† ἑπέρ. Ἐπιστημόνων ἀνδρῶν ἐστι, τὸ μὴ μόνον † περὶ τῆς αὐτῶν τέχνης ἀπολογεῖσθαι. καὶ δεικνύναι † δυνατήν. αὐτὴν † καὶ ἐφικτὴν, ἀλλὰ καὶ τὸ τοὺς λόγους τῶν ἐναντιουμένων, ἐξετάξειν, καὶ ἐξελέγχειν. οὗτο τοίνυν καὶ ὁ πτολεμαῖος ποιεῖ. δείξας γὰρ ὅτι ἡ τέχνη δυνατὴ, ἐξ αὐτῆς τῆς αἰσθήσεως. εἰ γὰρ αἰσθήσει μόνῃ χρώμενοι, εὑρίσκομεν τὶ περὶ τῆς τοῦ περιέχοντος συστάσεως λέγειν, πολὺ μᾶλλον διὰ φυσικῆς ἀχθέντες θεωρίας δυνησόμεθα, καὶ τὰ καθόλου καὶ τὰ κατὰ μέρος λέγειν) βούλεται λοιπὸν εἰπεῖν τὰς προφάσεις καὶ τὰς αἰτίας, ἀφ' ὧν κινηθέντες τινὲς τὴν τέχνην ἀδύνατον ἡγήσαντο εἶναι. πρῶτον οὖν οὐκ ἐπιστήμοντες, προσποιησάμενοι τῆς τέχνην ταύτην, εἶτα ἐκτύχης ἐπί τινων ἀλληθεύσαντες οἷα καὶ συμβαίνειν φιλεῖ, ἐνομίσθησας τεχνῖται καὶ τὰ πταίσματα αὐτῶν, εἰς τὴν τέχνην ἀνήγαγον. οὐκ ὀρθῶς δὲ τοῦτο οὐ γὰρ δεῖ τὴν τοῦ μετιόντος ἀδυναμίαν, ἀνατιθέναι τῇ τέχνῃ δεύτερον δ' ἐστὶν εἰς ἄλλην τινὰ ἐγνωκότες μέθοδον προγνωστικὴν, ὑπεδύσαντο τὴν τῆς ἀστρολογίας ἀξίαν, καὶ ἐπιστώσαντο τὴν τέχνην αὐτῶν διὰ τῆς ἀξιοπιστίας τῆς κατὰ τὴν ἀστρολογίαν. οἱ γοῦν τοιοῦτοι περὶ πάντων προλέγειν

ueniũt ad obseruationem, sed ex necessitate nauigandi maris.

Quid ergo prohibet.

Expositis causis cur indocti cognitione frustrentur nunc ait, nihil prohibere, quò minus homo in ueterum doctrina uersatus, certò intelligat ortus earum plerunque & qualitates, ac naturam non ratione materiæ, sed ratione qualitatis. Notandum autem est uerbum sagaciter. Nam etsi quispiam ea quæ dicta sunt omnia diligenter prestiterit, tamen indiget sagacitate.

Et singulatim de unoquoq; possit.

Hoc modo institutus, inquit, nõ modò de uniuersalib. aeris affectionibus, aliquid prędicere potest, sed in specie quoque de quolibet homine? Sciendum est περιέχον uocari ab eo etiam genituram hominis, ut enim de cœlo dicitur talis stellarum positus talem efficit aerem: eodem modo dici potest, talis genitura hominũ, tali & animo & corpore facit. Deinde etiam cõijcere potest qualis cœli status ad morbum aut sanitatem magis faciat. Nam prima constitutione conferenda, similitudinem aut diuersitatem depræhendit.

Ac posse compræhendi.

Eruditorum hominum est non solum artem suam posse defendere, atque ostendere, cognoscere posse & pcipere, sed & aduersariorum orationẽ excutere & redarguere id quod & Ptolemęus facit. Nam cum ex ipso sensu demonstrarit, artem posse percipi (Nam si solo sensu duce inuenimus, quod de statu cœli dicamus: multò magis Physica doctrina eruditi, & uniuersalia & particularia dicere poterimus) iam prætextus & causas dicturus est, quibus adducit, quidam, percipi posse artem negarunt. Primum igitur indocti quidam cognitionem artis professi & in quibusdam forte fortuna, ut fit, ueritatem asserentes, pro artificibus habiti sunt, pòst, eorum errata sunt arti attributa. idq; non rectè. Nec enim par est professoris inscitiã conferre in artem. Alterum est, quod quidã alia prædicãdi uia cognita, Astrologiæ dignitatẽ sibi arrogarunt, & arti suę fidẽ conciliarũt autoritate Astrologiæ. Tales igit̃ prędictiones rerũ omnium polli-

2008 Ministerio de Cultura

ἐπαγγελλόμενοι ⟨ περὶ τ μὴ ἐχόντων φύσιν προγνώσεως. οἷον, ὃν τὸδε ἐφαγέτις, ἢ ἀποτυγχάνοντες περὶ τῶν φύσιν ἐχόντων προγνώσεων, γνοεῖν τὰ αὐτὰ οὐ σωσάμονας ἀναγκαῖον. ὀλίγως δὲ ὧδε οὕτοι. ὀφθῆναι γὰρ ὡς ἔφην τὰ πλάσματα τ μικρὸν τῶν, εἰς αὐτὰς ἀναφέρειν τὰς τέχνας.

Καὶ τ πρὸς τὸ μέγεθ⊖ αὐτῆς ἐπαγγελίας.

Ἐπεδὴ δὲ εἶπεν ὅτι τὰ συμβαίνοντα πλάσματα τοῖς ἀμαθέσιν, ὐ διὰ τὴν τέχνην συμβαίνει, ἀλλὰ διὰ τ σφῶν ἀμαθίαν, ἵνα μή τις ὑπολάβῃ ὅλως παύσασθαι περὶ ἐγχειροῦντα βώσας αὐτὴν φησίν, ὅτι εἰ καὶ ἀκριβῶς τις αὐτὴν μετέλθοι. ὀφείλεται πανταπασιν ἀπταιστος εἶναι, ἀλλ' ἔστιν ὅτε μὴ πλάσει, ὐ διὰ τὴν ἀμαθίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν τ τέχνης φύσιν ⟨ τὸ μέγεθ⊖ τ ἐπαγγελμάτων. τὶ γὰρ ἐπαγγέλλεται, περὶ τῶν θείων καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων. περὶ τ μερικῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁπὰς ποτὲ ἐχόντων. ἔχει μὲν γὰρ τὸ παρεπόμενον ταῖς ἄλλαις τέχναις τὸ μὴ πάντα ὀφ ἀνάγκης ἐπιτυγχάνειν. ἔχει ὴ τι ἐξαίρετον παρὰ τὰς ἄλλας τὸ περὶ μεγάλα καταγίνεσθαι·

Καθόλα γὰρ διὰ τὸ περὶ τὸ ποιόν.

Ἓν γὰρ προκέφαται αὐτῷ διελθεῖν καὶ δεῖξαι, ὅτι παρὰ τὰς ἄλλας τέχνας ἔχει τι ἐξαίρετον ἡ ἀστρολογία, ὃ ποιεῖ αὐτὴν δυσκατάληπτον, ἢ δὲ συγχωρεῖ αὐτῇ † παντὸς τυγχάνειν τ σκοπ̄. δείκνυσι ὴ ἢ ἐκ τῶν καθόλα. πῶς; ὅλη μὲν τῶν ἄλλων τεχνῶν ὅτιν ἀπαραλλάκτως εὑρεῖν συμβαίνουσα τὰ τοῖς παλαιοῖς τετηρημένα. διὰ δὲ τῆς ἀστρονομίας, ὐκέτι πρῶτον γὰρ δεῖ πλείονων χρόνων, αἱ διαῦσαι γίνονται ἀποκαταστάσεις ὡς μηδένα ἕνος ἀνθρώπου βίον. ἔπειτα δὲ καὶ παρ ἄλλοις καὶ ὁμοίαι γίνονται ἀποκαταστάσεις. ἀλλὰ τ τ παντὸς κινήσεως πρὸς τὸν γλῶ σχηματιζομένης, ἀναγκαίας πολλαγῆς ἢς τινος σοῦ γινομένης, ⟨ αἱ προρρήσεις αἱ ὀφ αὐτῶν πολλαγμοῦ καὶ ἀνόμοιον ταῖς τ παλαιῶν εὑρίσκονται.

Πρὸς τὸν περὶ τὸ ποιὸν τῆς ὕλης θεωρίαν.

Τὰ μὲν καθόλα. περιώρισαι χρόνον τινά. τὰ δὲ μερικὰ, ἀπεριόριστον κέκτηται διαφορὰν, διὰ τὴν τῶν συμβεβηκότων ἀπόρριαν. αὐτίκα γοῦν ὧδε τῶν σπερμάτων αὐτοῖς, προσγίνεται διαφορά. τὸ γὰρ ὁριζόντως ἢ τὸ περιέχοντ⊖, τὸ αὐτὸ ὑποκειμένου, καταβολὴν σπερμάτων, ἵππου καὶ ἀνθρώπου γίνεται· καὶ διαφορὰ ὅσουγε ὧδε τῇ οἰκειώσει τῇ πρὸς τὸ ὁρίζοντ⊖ οὐκ ὀφθήσεται

pollicentes, natus etiam quarum natura prædictionem non patitur, ueluti, aliquem hoc aut illud comedisse, & in rebus quæ prædici possint, aberrãtes, effecerunt, ut idem etiam de eruditis sentiret. Sed hi quoq; perperam. Neq; enim, ut dixi, lapsus professorum in artem sunt conferendi.

Ob imbecillitatem, & promissionis magnitudinem.

Postquã dixit, errata quæ indoctis accidunt, non propter artem, sed ipsorum insciti am accidere: ne quis existimet qui eam cognouerit, omnia posse prædicare: ait, tametsi quis eam erudite tractarit, erroris tamen expertem esse non posse, sed ob naturã artis & magnitudinem pollicitationẽ. Quid enim pollicetur? explicationem diuinarum & humanarum rerum: eorum casuũ qui ubiuis terrarum contingunt: particularius, ut cuiusq; hominis, cuiusc̃ũq; conditionis. Etsi autem id habet quod alias quoque artes comitatur, ut non semper scopum attingat, hoc tamen in ea est optimum, quod magna tractat.

In uniuersum enim, præterquam quod consideratio.

Propositũ enim est, illud etiam recensere & ostendere: Astrologiam præ alijs artib. habere aliquid eximium, quod eam difficilem cognitu reddat, nec semper attingere scopũ sinat. & ex uniuersalibus ostendit, in alijs artibus nullam esse euentuũ diuersitatem ab ijs, quæ à ueteribus obseruata sint. In Astrologiam non item. Nam primũ interuallo longiore ad eundem locum configurationes redeũt, ut ad hoc unius hominis uita sufficiat. Deinde si redeunt, non tamen omnino eædẽ, nihilq; mutatę contingunt, sed cum motus uniuersi ad terram configuretur: necesse est in qualicũq; diuersitate, prædictiones etiam quæ inde sumuntur, non easdem, sed dissimiles inuenire.

Præterq; quod consideratio qualitatis materiæ.

Nã uniuersalia quodãmodo definita sunt, particularia uerò discrimẽ habent indefinitum, ob accidentium infirmitatẽ. In seminibus enim statim accedit differentia. Nam in eodem horizonte & cœli statu, semen equi & hominis cõcipitur, neq; discrimen, quod ad rationẽ horizontis attinet, illũ apparebit.

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FE

καὶ εἰ ὑποθοιτό τις τὰ αὐτὰ εἶναι σπέρματα, καὶ μηδὲν ἀλλήλων διαφέροντα. οἷον ἀνθρώπων, πρὸς τὸν τόπον, οὐχ' ἥττυχεῖα προσέσαι διαφορὰ. οἱ μὲν γὰρ ἐν πρὸς ἄρκτον, ἄλλοι καὶ πρὸς ἕω ψυχὰς, καὶ τὰ σώματα † ἔχοντες. οἱ δὲ ἐν σκυθία ἕτεροι. † αὐτὸν ἢ τρόπον καὶ τὰ † ἔθνη κὴ διαφαὶ, διαλλάττειν ἀναγκάζει τὰ γινόμενα.

† διαφορά. † ἔθη.

Καὶ μάλιστα, τὴν ἐκ πολλῶν ἀνομοίων συγκιρναμένην.

Παύν ἀκριβῶς φράζει τὸ προκείμενον, βούλεται γὰρ εἰπεῖν, ὅλη πᾶσα τέχνη, εἰκαστική ὄση. τὸ δὲ εἰκαστικὸν, ἁπλῶς ἀπλανὲς. ἔστα λεληθότως προστίθησιν τῇ αἰτίαν ὀλίγην τῇ τέχνῃ τὸ εἰκαστικὸν προσπλέκων, ὅλως τὸ περὶ τὴν ποιότητα τῆς ὕλης ἀμόρφωτον, ἀναγκαίως ἀπολλῦσαι μὲν τὴν οἰκείαν ἀκρίβειαν. συμμεταπρέπεσθαι δὲ τῇ τῆς ὕλης ποικιλίᾳ.

Εἰ μήτις κρουσθείη.

Ἄρχεται χωρεῖν, ὡς τῇ ἀστρολογίαν, καὶ ἐπ' αὐτῇ, πρᾶγμα μὴ ἁρμόζῃ λόγος σοῦ. πλὴν ὁποῖα νῦν λεγόμενον, καὶ ἄλλαις ἐφαρμόζειν τέχναις. πᾶσα γὰρ φησι τέχνη, σύγκρασιν τῶν ἀνομοίων ἐργαζομένη δυσπαράλυτον ἔχει τὴν θεωρίαν. τοῦτο γοῦν ὅτι ἰδεῖν καὶ ὡς ἰατρικῆς. πολλὰ γὰρ φαντία καὶ μαχόμενα συμβαίνει συμπτώματα ἐν ταῖς νόσοις. καὶ παράπληται τότε ὁ ἰατρὸς, μίαν ἐθέλων ἐκ τῶν μαχομένων ποιήσασθαι πρόγνωσιν. τοῦτο δὲ καὶ ἐπὶ τῆς τῶν ἀστέρων ἐπισκέψεως ὅτι ἰδεῖν μαχόμενα σχήματα, καὶ ἀρίστου ἐστὶν ἀνδρὸς, γνῶναι τὴν σύγκρισιν, καὶ ἐκ πάντων τούτων ἀποτέλεσμάτων.

Κρουσθείη.

Τοιέστι, κρουσθῇ καὶ ματαίαν εἰσάγῃ δόξαν ὡς νενομισμένην καὶ ἐπείσακτον, τῇ ἀληθείᾳ μαχόμενος. Πρὸς δὲ τούτοις ἀξιοῖ:

† ἔθος ὅπλοι σει.

Ἔσω γὰρ τοῦδε † ἔθνος καὶ βέλεσι τρέφεσθαι, κἂν ἡ τοῦ πολιέχου ὑποδεφαίνῃ αὐτὸν πρᾶσις, ἀδρανῆ καὶ ταλαίπωρον. ἀλλὰ τὸ ἔθος ἐκ ἐάσει τὴν πρόγνωσιν βεβαίαν ἐκβῆναι. ὧν ἕκαστον.

Ἆρ οὖν φησὶν ἕκαστον τούτων ὁ συμπαραλαμβάνειν τοῖς † πολιέχους αἰτίοις, πολλὴν τὴν προγνώσεως παρεμποδίσει, δυνάτης καὶ ἰσχύς. οὐκ εἰκὸς τὸ πολιέχου. ἀλλ' οὐ δυνάτης καθ' αὐτὸ ἀρκεῖν εἰς πρόγνωσιν, ἀλλὰ χρέα ὄση καὶ τῶν ἔξωθεν πολιστικῶν αἰτίων.

Τῶν τὸ μὲν πολιέχου.

Ἐπειδὴ εἶπε τὸ πολιέχου ἰσχυρότερον εἶναι τῶν ἄλλων, ἀποδείκνυσι νῦν, ὅπως ἰσχυρότερον ὄση. ὅτι τὰ μὲν ἄλλα αὖθ' ὧν τὸ περιέχοντος οὐχ' ὑφίσταται. τὸ δὲ πολιέχου, αὖθ' ὧν τούτων συνίσταται καθ' αὐτό.

Ac fingat aliquis, eadem esse semina quæ nihil inter sese differant, ut hominum ob locũ non minimum discrimen existit. Nam in Persia nati, alij & animis sunt & corporibus. alij etiam in Scythia nati. Eodem modo etiam assuetudo & educatio facit, ut necessario sit discrimen eorum qui generantur.

Eam præsertim quæ ex multis dissimilibus contemperatur.

Perquã acurate rem propositã explanat. Vult enim dicere quamuis artem coniecturis uti. Quod autem est in coniectura positũ, erroris expers esse non potest. Deinde latenter causam adijcit, ob quam coniecturam artem accesserit, quod fieri nequeat, quin informitas qualitatis materiæ certã suam rationem amittat, & unà cum materiæ uarietate commutetur.

Nisi quis inani ducatur opinione.

Incipit ad Astrologiam accedere, & paulatim disputationem ad eam accommodat, nisi quod id quod nunc dicitur, alijs quoq; artibus uidetur accommodare. Omnis enim, inquit, ars quæ dissimilia contemperat, doctrinam habet perceptu difficilem. Ac id quidem etiam in arte medica cernit. Multi enim in morbis contrarij casus & pugnantes inter sese existũt, ac medicus tum, si è rebus repugnantib. unũ quoddã præiudicijũ sumere uoluerit, turbabitur. Sic etiam in astrorum consideratione pugnãtes cõfigurationes cernũtur. Itaque præstantissimi uiri est hæc omnia inter sese conferre, & sic scire de euẽtu iudicium. Inani opinione.

Hoc est, uanam & irritam opinionẽ introducat, commẽtitiam & tralatitiam, atq; quæ cum sensu pugnet.

Prẽterea ratio educationis.

Finge aliquem ineũte ætate annorũ tractatione assueuisse. cæli aũt statũ hominẽ imbecillem & miserum indicare. cõsuetudo tamẽ illam prædictionem frustrabitur.

Quorum singula.

Nisi horũ quodlibet adhibitũ fuerit ad causas cẽlestes: multũ impedire prędictionẽ poterit, tametsi enim firma fuerit cẽli cõfiguratio: tamen per se ad prædictionẽ satis non est, sed externę etiã causę & circũstantiæ requiruntur. Eo quod cœlum.

Cum dixerit, cælum fortius esse cæteris, nunc demonstrat, quomodo sit fortius, uidelicet, quod cætera sine cælo non constant, cælum autem per se sine his constet.

Quę cum

2008 Ministerio de Cultura

Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων.

Ἐπλήρωσε τὸ περὶ τοῦ δυνατοῦ κεφάλαιον. ταῦτα δὲ λοιπὸν, ὡς συμπεράσματά ἐστιν, ἐκ γὰρ πάντων τῶν ἀποδεδειγμένων, εἰσάγει τὰ συμπεράσματα, ὡς οὐ χρὴ ὅλην ἀναιρεῖν τὴν τέχνην, κἂν κατὰ τὸ σπάνιον πταίσῃ. τοῦτο γὰρ ἴδιον τέχνης. καὶ ἐπιδέδεικται οὐκ ἐν τοῖς μετεώροις μόνοις ἡ πρόγνωσις τὸ εἶναι ἔχουσα, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἔξωθεν, εἰκότως οὖν ἀναίτιος ἐστὶν ὁ τεχνίτης, συμπαραλαμβάνων τὰ ἔξωθεν. ὥσπερ † γὰρ ὁ ἰατρὸς πρὸς ἀκριβῆ διάγνωσιν τοῦ νοσήματος, καὶ τινα τῶν προγεγενημένων πυνθάνεται. ἢ καὶ τίνα τῶν ἤδη συμβεβηκότων πρὸς ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς προγνώσεως. εἰδέναι δὲ χρὴ, ὅτι ἄλλο τι ἀναφαίνεται ἐκ τῶν προκειμένων, τὰ μέτρα τῆς τέχνης φημί καὶ μέχρι τίνος ἡ πρόγνωσις προελεύσεται ἐστήσετε καὶ οἵας ἀρχὰς ἕξει ἡ τέχνη. αἷς προσχησάμενος ὁ τεχνίτης, τὰ λοιπὰ συμπεραίνει.

† καὶ

Ὥσπερ οὐδὲ τὴν κυβερνητικήν.

Βούλεται δεῖξαι, ὅτι οὐδὲ ἄτοπόν ἐστι τὸ ἥττημα, θεωρεῖτε γὰρ καὶ ἐπ' ἄλλων. ὥσπερ καὶ ὑπὸ κυβερνητικῆς, καὶ ἰατρικῆς ἐστιν ἰδεῖν.

Ὅτι δὲ ὠφελίμος, τίνα μὲν οὖν τρόπον.

Πάσης τέχνης ὅπου γε καὶ ἐπιστήμης τὰ συνεκτικὰ καὶ ὑποστατικὰ αἴτια, δύο τετύχηκε τότε δυνατὸν, καὶ τὸ ὠφέλιμον. εἴτε γὰρ ἀκατάληπτος εἴη, ἀνυπόστατός ἐστιν. εἴτε ἀνωφελὴς, καὶ μηδὲν χρήσιμον τοῦ τῶν ἀνθρώπων βίου συνεισφέρουσα, περιττὴ ἡ τοιαύτη τέχνη νομίζεται. ὥστε οὖν προέκειτο ἐξ ἀρχῆς τῷ † παλαιῷ δεῖξαι ὑπὸ τῆς ἀστρολογίας. ἦσαν γάρ τινες ἰσωφανέντες τὸ συναμφότερον τῆς τέχνης κατηγοροῦντες, καὶ πρὸς † τούτοις ἐνισταμένους γράφει τὰ προοίμια. γελοῖ) γὰρ ἦν † ποιεῖν ἡμᾶς μάτην, τέχνην μετιόντας ἄχρηστον καὶ ἀνωφελῆ. πληρώσατε οὖν πρῶτον τὸ κεφάλαιον τὸ περὶ τοῦ δυνατοῦ († ἢ, ἀνυπόστατος ἡ τοιαύτη) φήσομεν καὶ περὶ τοῦ χρησίμου κἂν γὰρ ἡ τέχνη χρησιμητὶς καὶ ὠφέλιμος, ἀδύνατος δὲ, ἀνυπόστατος ἡ τοιαύτη καθίσταται. μᾶλλον δὲ † τὸ ὠφέλιμον δεικνῦναι καὶ χρήσιμον, διδασκαλικόντι * ποιεῖν. συνοπτικῶς γὰρ καὶ διὰ βραχέων ἐπαναλαμβάνει τὰ ἤδη εἰρημένα τὴν μνήμην τῶν ἀκροατῶν ἀνανεούμενος. τὶ δὲ οὖν τὰ εἰρημένα, πειρασόμεθα καὶ ἡμεῖς διὰ βραχέων ἀπαριθμήσασθαι, κατὰ πόδας ἰόντες τοῦ † παλαιοῦ, ὅτι καὶ τοὶ κοινὰ συμπτώματα τοῦ περιέχοντος γινώσκομεν δι' ἀστρολογίαν δηλονότι, καὶ τὰ κατὰ

Πτολεμαίῳ.

τούτοις ἐνισταμένους.

† ποιεῖν.

† Videntur hæc uerba redundare.

† τῷ.

† ποιεῖ.

Πτολεμαίου.

Quæ cum ita sint.

Absoluit caput facultatis, nunc conclusiones sequuntur. Ex ijs enim quæ demonstrata sunt omnibus, concludit, non totam artem esse tollendam, etiamsi raro impegerit, hoc enim artis est proprium, atque ostensum est, non in sublimibus tantum ueritatem prędictionis esse positam sed in externis etiam rebus. Nullo igitur iure artifex reprehendetur, si etiam externa in cõsilium adhibuerit. Vt enim medicus ad certam corporis dijudicationem, quædam præterita quoque percontatur: sic Astrologus etiam quædam quæ iam acciderunt, ad accuratam prędictionum cognitionem requirit. Præterea sciendum est ex rebus propositis etiã aliud quippiam emergere, uidelicet fines artis. & quatenus prædictum progrediatur, & natura cõsistat, & quæ principia habeat, quibus usurpatis artifex cætera concludat.

Quemadmodum neq; gubernatores.

Ostendere uult erratum non esse absurdum, cum & in gubernatione nauiũ & medicina errare soleat.

Etiam utilem esse. Quomodo igitur pacto.

Cuiusuis artis atq; etiam scientiæ duę sunt continentes causæ & efficientes, uidelicet facultas & utilitas, sine enim his percipi non potest, nõ cõsistit, sine inutilis & uitæ mortalium nihil conferens: superuacanea talis ars iudicatur. Hoc igitur ostendere Ptolemæo fuit ab initio propositum, in Astrologia reperiri. Fortassis enim quidam extiterant, qui artem hanc in utroque accusarent. Aduersus eos igit̃, quæ aduersantur, in procemio pugnat. Ridiculum enim fuerit, nos frustra laborare, arte irrita & inutili tractanda. Absolutè igitur primo capite facultatis: dicemus etiam de utilitate. Vt enim ars utilis & commoda sit, & tamen comprehendi non possit: ea nullius momenti putabit. Imò ad deteriorem magis pertinet, commoditatem & utilitatem eius ostendere. Itaq; compendio breuiterq; repetit ea, quæ iam dicta sunt, ad renouandam auditorum memoriam. Quæ autẽ dicta fuerint: nos quoq; breuiter enumerabimus, Prolemæi uestigia persequentes. Nos cõmunia cęl. accidentia per Astrologiã cognoscere, unde cõstat, etiã particu-

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

08 Ministerio de Cultura

μέρος τοῖς ἀνθρώποις συμπτώματα, κατὰ σῶμα καὶ ψυχήν. ἄλλας γὰρ ἔσεσθαι ἔλεγε τὰς ψυχὰς, καὶ ἀλλοῖα τὰ σώματα, κατὰ τὴν ἰδίαν σύγκρασιν τῆς γενέσεως, καὶ τὰ ἔξωθεν συμβαίνοντα· οἷον κτῆσιν, καὶ ἀξίαν καὶ τύχας, καὶ ὅσα τούτοις παραπλήσια. ταῦτα γὰρ πάντα ἐδείκνυεν. ἀρξάμενος ἐκ τῶν δύο φώτων, καὶ διὰ τῶν ἄλλων † τῶν περὶ πλανωμένων διῆλθε καθολικῶς, ἐπιδείκνυς, ὅπως καὶ ταῖς τοῦ περιέχοντος μεταβολαῖς δεῖ συγκρίνειν τὰς ἀνθρωπείας γενέσεις. καὶ δείξας ὅπως δυνατὸν καὶ ὑπὲρ τῶν καθέκαστον λέγειν, ἃ καὶ ὑπὲρ τῶν καθόλου σαφῶς καὶ ἀναμφιλέκτως τὸ δυνατὸν τῆς τέχνης ἀπέδειξε. καὶ ἐκ περιουσίας ἔδειξε τὰ μέτρα τῆς προγνώσεως, ὅτι εἰκαστικὴ, † καὶ τέχνη. καὶ ἐστὶν ὅτε καὶ τοῦ τελίους ἀποτυγχάνουσα. σπανιάκις δὲ οὖσαν, εἰπὼν γὰρ ὅτι καὶ ὁποῖα χρὴ καταμανθάνειν τὸν τεχνίτην. ἐπήρωσε τὸ περὶ τοῦ δυνατοῦ κεφάλαιον. μᾶλλον δὲ περὶ τοῦ χρησίμου διαλαμβάνει. καὶ ὥσπερ λυμμάτιον προαποδείκνυσι. καὶ ζητεῖ πρὸς τί ὁρᾷ τὸ τελίως τῆς προγνώσεως, τούτου γὰρ προαποδειχθέντος, ἀποδειχθήσεται ὅτι χρηστὴ καὶ ἐπωφελὴς, ἡ κατὰ τὴν ἀστρολογίαν πρόγνωσις.

† ἀστέρων.

† ἡ.

Μεχρὶ μόνων ἀνφθάνοι.

Τὸ μόνων προσήκει ἐνταῦθα διὰ τὸ ἀπὸ αἰθερώδους δέχεσθαι καὶ διϊέναι ἄχρι τῆς γῆς ὅλης. οὐκ ἔτι μὲν τοι καὶ ὑπὲρ τὸ αἰθερῶδες διϊκνεῖσθαι τῆς μεταβολὴν, περί τε τῆς ἐξαρχῆς λέγει ἐπιτηδειότητος ἐν τῇ γενέσει, ἀποδέδωκε δὲ τὸ μὴ δυνάμεων, πρὸς σῶμα. τὸ δὲ πράξεων, πρὸς τῆς ψυχήν. αἱ μὲν γὰρ δυνάμεις καὶ ἐκ τοῦ σώματος τίκτονται, καὶ εἰσὶ τοῦ σώματος. αἱ δὲ πράξεις, τῆς ψυχῆς ὑπάρχουσιν ἐνεργεῖαι.

Καὶ τὰ κατὰ καιροὺς αὐτῶν πάθη.

Εἰπὼν τὰ οὐσιωδῶς ἐνυπάρχοντα τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ, νῦν φησὶ τὰ ἐξ ἀνάγκης αὐτοῖς παρεπόμενα· οἷον, ὀλιγοχρονιότητα ἢ πολυχρονιότητα. ἐπισημαίνεσθαι δὲ χρὴ, ὡς ποτὲ μὲν διαστέλλει αὐτὰ καὶ ἰδίᾳ περὶ ψυχῆς, καὶ ἰδίᾳ περὶ θανάτου σώματος γράφει. ποτὲ δὲ κοινῶς περὶ ἀμφοτέρων φησί.

Καὶ ὅσα τῶν ἔξωθεν.

Τὰ ἐκτὸς λέγει, ὅσα ἐν ἄλλοις μὲν ἐστὶ, καὶ ἕτερα, τυγχάνει πὰρ † ἡμῖν. ἡγούμεθα δὲ αὐτὰ ἡμετέρα εἶναι, ὡς τὰ κτήματα καὶ ἡ γαμετὴ, ὅπερ συμβίωσιν ἐκάλεσε καὶ τοῦ σώματος εἶπεν εἶναι, καὶ † παιδὸς. ὃ εἶπε γονὴν. καὶ ἡ ἀξία † ταῦτα γὰρ οὐκ ἐστὶ τοῦ σώματος. ἀλλὰ τῆς ψυχῆς. καλῶς δὲ καὶ † τὸ κυρίαν καὶ φυσικὴν ἐπήγαγεν. † οὐδὲ τὸ φυσικὸν

† ἡμᾶς.

† παῖδες

† τοῦτο

† ὧν

† οὐ γὰρ

particularia cognosti siue ad corpus siue ad animum pertineant. Nam alius dixit forte animum, aliud item corpus, necnō res externas, ut opes, dignitates, euentus, & similia. pro peculiari cæl. in genitura constitutione. Hęc enim ostendit omnia, auspicatus à duobus luminibus, & adcæteros planetas progressus, & in uniuersum ostendit quomodo pro cœli mutationibus humanæ geniturę sint dijudicandæ, & demōstrauit posse de particularibus etiam dici, quæ in uniuersalibus aperte indubitanter facultatem artis demonstrarūt, atque ex superuacaneo limites prædictionis ostendit, uidelicet in coniunctura nostram esse artem, atque aliquando finem suum non consequi, rarò tamen. Cum enim dixisset, quæ discenda essent artifici caput facultates absoluit, & de utilitate potius disputat, & tanquam partem propositionis prius demonstrat, & quærit, quorsum spectet præscientiæ finis. Nam eo in primis demonstrato: præscientiam astrologicam esse commodam & conducibilem demonstrabitur.

Earumq́ pertinere duntaxat

Verbum, duntaxat, sic intelligendum est: ab ætherea natura dimanare uim quandam in totam terram, sed mutationem ultra naturam æthereā non pertingere. De prima enim ex geniturę habilitate loquitur. Retulit autem uires ad corpus, actiones ad animam. Nam uires ex corpore & signantur & sunt corporis. actiones autem sunt animi quædā efficacia.

Et pro temporibus affectiones.

Expositis ijs quæ re ipsa corporibus & animis insunt, necessario nunc ea dicit, quę illa comitantur, ut uitę diuturnitatem aut breuitatem. Est autem notandum, autorem aliquādo hęc distinguere, & seorsim de animo, seorsim de morte corporis scribere, aliquādo in genere de utroq́ loqui.

Et quæ rerum externarum.

Res externas dicit, quæ cum in alijs & alia sunt: uel, cū diuersa a nobis sint, nostra apud nos sunt nostraq́ ducimus, ut opes & coniugem, quòd uitæ consuetudinem appellat, & corporis esse dixit, & liberos, quā procreationem nominat, & dignitas. hæc uerò non est corporis, sed animi. Rectè penè propriam & naturalē cōiunxit. Neq́ eius quod naturale est, statim

2008 Ministerio de Cultura

ἤδη κὴ λύειόν ὅσιν, ὥσπερ ἀμέλει ὁ ἄρτος κὴ κυρία ὅσι τροφὴ, κὴ φυσικὴ, καὶ τὸ ὕδωρ. ὧν ἄνευ εἶν ὃ δυνάμεθα. ἥδε δὲ φασιανῶν κὴ ζαγημάτων ζοφὴ. φυσικὴ μὲν, ὃ μὴν κυρία.

Καὶ τὰς τούτων κατὰ καιροὺς τύχας.

Καὶ ὅτι τύχη κὴ τῶν ψυχῆς ⟨καὶ⟩ σώματος. εἰ μὲν γὰρ καὶ πρὸς τὰ τῆς ψυχῆς ἀγαθὰ: ὥσπερ λημμάτιον ἐθέλῃ αὐτὸ προκατασκευάσαι. ἔστι δὲ, τὸ εὑρεῖν, ποῖον ὅσι τὸ πρὸς ποιῆσαι ἥδονήν τῇ ψυχῇ, καὶ δῆλον ὅτι χρησιμώτατόν ὅσι τὸ πρὸς εὐπραγίαν ἡμῖν συντελοῦν. ὁρᾷ δὲ καὶ πρὸς τὰ τοῦ σώματος ἀγαθὰ, ἡ ποιάτη πρόγνωσις, καὶ δηλονότι πάλιν ἔσαι δῆλα τῶν χρησιμώτατον. εἰ δ' ἅπαν οὖν καὶ, ὅλη φητέον ἁπλῶς ὁμολογουμένας ἐλαβε τὰς προτάσεις. δείκνυσι δὲ προϊόντος τοῦ λόγου, ἑκατέραν αὐτῶν ἀληθῆ ὑπάρχουσαν, καὶ καλῶς εἰλημμένην ⟨καὶ⟩ ὥσπερ εἰπεῖν † προεπέδειξε τὰ μέλλοντα ῥηθήσεσθαι, τὰ κεφάλαια προειπόμενος.

προάπόδειξι.

Εἰ δὲ μὴ πρὸς πλοῦτον.

Πάντα τὰ ἀνθρώπινα εἴς τε ψυχὴν, καὶ σῶμα, καὶ τὰ ἐκτὸς, ἃ ὅσι χρήσιμα, μερίζει, δείξας οὖν τὰ ἀπὸ γῆς γνώσεως ἀγαθὰ, ὅτι εἰς ψυχὴν ⟨καὶ⟩ εἰς σῶμα, ἀπολογεῖτο ⟨καὶ⟩ πρὸς τὸ τρίτον. εἰ καὶ τὰ ἐκτὸς καὶ μὴ πρὸς πλοῦτον ὀφείλει δῆλα εἶναι ὅλως διακρίνεσθαι. καὶ γὰρ ἡ φιλοσοφία, ἣ πασῶν τῶν ἐπιστημῶν κυριωτέρα, ὅτι ἔστι χρημάτων πορισική. κὴ δοκεῖς πώποτε δῆλα εἶναι αὐτὴν ἐκάκισεν. οὔτε μὴν εἰκότως ταύτης ἂν κατηγορήσειεν. οὐδεὶς γὰρ τὸν ἔμφρονα εἰς τὸ ἔλαττον ⟨καὶ⟩ δυτελὲς καὶ χεῖρον ὁρᾷν.

Ὅλως δὲ ὁρᾶν ἐξετάζεσι.

Τὰ αὐτὰ κεφάλαια χρεία ⟨καὶ⟩ λυσιτῶ κὴ γὰ τῷ χρησίμῳ ὅσιν εὑρεῖν † παλαιὸν διαφωλίζοντα. ὥσπερ γὰρ γὰ ⟨καὶ⟩ περὶ † δυνατοῦ μερεᾶ πραγματείας, ὃ μόνον ἀπεδείκνυεν ὅτι λυσιτελὴ ὅσιν ἡ κατὰ τὴν ἀστρολογίαν πρόγνωσις, ἀλλὰ καὶ ὅδε † ἀναπρο- σίας. τῶν γὰν πάντων ἐδείκνυεν λόγους ψυδεῖς καὶ οὐκ ἀληθεῖς. ἡνίκος ἔλεγεν, ὅτι δὲ † ἀναπροφάσεις, τὸν αὐτὸν κάνταυθα τρόπον θέλῃ δεῖξαι ὅτι ὃ μόνον χρήσιμον τοῖς ἀνθρώποις ἡ ἀστρολογίας πρόγνωσις, ἀλλὰ κὴ ὅδε † φαύλων ἐλέγξαι λόγος. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀντιῶντο ὅδε ἐπαγγελλομένους καὶ περὶ τῶν μὴ ἐχόντων φύσιν προγινώσκειν, ⟨καὶ⟩ ὅδε ἑτέρας μὲν τέχνῃ χρωμένους, ἀξιοπιστουμένους δὲ ⟨καὶ⟩ τῷ ἀστρολογίας προσχήματι, γὰ ταῦθα δὲ ἀναιροῦσι, τὸ δ' προγνώσεως χρήσιμον. λέγοντες, ὡς ὃ δεῖ πάντα ἀποβῆναι τὰ ἐπὶ εἱμαρμένης. κὴ δὲ γὰ ὀνίνησιν ἡμᾶς τὸ προγνῶναι.

est, statim etiã ꝓpriũ eius erit, panis & aquæ uictus, & naturalis est, & proprius quippe sine quibus esse non possumus. Phasiani uerò & bellaria sunt quidem uictus naturalis, sed non proprius.

Et horum pro temporibus euentus.

Locus uidetur depraua-tus.

Fortuna etiam ad corpus & animum refertur. Nam ad animi quoq; bona, tanq; propositionis particulam hoc uocabulum uult accommodare. Laboratur autem in eo inueniendo, quod animo uoluptatẽ pariat, idq; utilissimum esse patet, quod nobis ad fœlicitatẽ cõfert. spectat item ad bona corporis huiusmodi præscientia, & propter hęc etiam erit utilissima. Sciẽdum igitur est, eum hic sumpsisse has propositiones pro confessis, & in progressu orationis demõstratem earum utramq; & ueram, & rectè sumptam esse, ac quodammodo quæ dicenda sunt ab initio demonstrasse, capitibus prius cõmemoratis.

Quod si non ad diuitias.

Humana omnia in animum, corpus & res externas seu utiles diuiduntur. Ostensis igitur bonis quę ex cognitione oriuntur ad animum & corpus pertinẽtibus: tertium etiam externa uidelicet, defendit. Tametsi (inquit) ad diuitias non spectet, propterea uituperari non debet: cum philosophia omnibus scientijs pręstans pecuniã nõ paret, nec tamẽ unq; quisquã eo nomine illam uituperauit. ergo ne hæc quidem iure accusari potest. Neque enim uirũ prudentẽ id spectare decet quod minus, uilius, & deterius est.

Deniq; si diligentius inquiramus.

Eadem ferè capita in facultate & utilitate seruare Ptolemæum uideas. Vt enim in facultatis tractatione, non id tantum demõstrauit, posse futura ex astris prædici, sed aduersariorum quoque rationem falsitatem refutauit, dicendo ac speciosè quidem: eodem hic quoque modo uult ostendere, prędictiones Astrologicas non tãtum utiles esse mortalibus, sed & aduersariorũ cauillationes diluere. Illic enim criminabantur eos, qui earum rerum prædictionem profiterent, quæ prædici nõ possent, & qui alia arte uterent, & sub Astrologiæ specie, autoritatẽ sibi cõcilia rent. Hi aũt euertunt Astrologię utilitatem, dicentes, si necesse sit decreta fatis euenire, præscientiam nihil nobis profuturam, cum omnino

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

08 Ministerio de Cultura

Πτολ. πάντα γὰρ ἀποβήσετρ. πρὸς τούτους ὁ παλαιὸς ἀποτεινόμενος φησι, πρῶτον μὲν εἰ καὶ ἐξ ἀνάγκης ἀποβήσεσθαι μέλλει. ἀλλ' ὠφελήσει ἡμᾶς ἡ πρόγνωσις, τὰς γὰρ βλάβας τὰς ἐκ τῆς ἀθρόας ἡδονῆς καὶ λύπης προεπιλύει. ὁρῶμεν γὰρ πολλοὺς ἀθρόον ἀκηκοότας ἡδὺ τ' ἢ λυπηρὸν, καὶ διὰ τὸ ἀθρόον, διαλυθέντας καὶ οἰχομένους. ἔπειτα δὲ, οὐ πάντα καὶ ἐξ ἀνάγκης, τὰ ἐκ τῆς εἱμαρμένης ἀποβήσεται. ἀλλ' ἔστι τινὰ δυνάμενα καὶ μὴ ἀποβῆναι, δείκνυσι δὲ οὗτος ἀπὸ τῶν ἐμψύχων. ἔστι γὰρ τινα νοσήματα ὑπιδεχόμενα λύσιν· καὶ εἰ μὲν αἵρωσι τὸν ἐναντιούμενον ἰατρὸν, λυθήσονται, καὶ τὸν νοσοῦντα οὐκ ἀναιρήσουσιν. εἰ δὲ μὴ εὕρωσιν, ἀναιρήσουσι. καὶ τινὲς λίθοι δρῶντες τι, ἄνευ τοῦ ἀντιπαθοῦντος δρῶσιν. ὡς εἴγε ἐναντιωθείη τὸ ἀντικείμενον, οὐ δράσει. ὡς ἡ μαγνῆτις λίθος, μὴ ἀντιτεθέντος τοῦ σκορόδου, ἑλκύσει τὸν σίδηρον. καὶ τίνα τῶν φυτῶν ὑδρευόμενα, φέρει καρπὸν. τινὰ δὲ μὴ ὑδρευόμενα. ἐφ' ὧν εἰ τὸ ἐναντίον γένηται, οὐκ ἀποβήσεται τὸ ἐξ ἀρχῆς εἱμαρμένον. ἔστι δὲ ἐπ' ἄλλων ἕτερα. ὡς ἐπὶ τοῦ φοινίκος. καὶ γὰρ ἀῤῥεν τῶ θήλει μὴ περιαπτόμενον· ξηραίνεται. εἰ δὲ ταῦτα ὄντως ἔχει. ψᾶδος ἐστὶ τὸ πάντα λέγειν ἐξ ἀνάγκης συμβαίνειν. οὐκ ἄρα ἀληθεύουσιν οἱ λέγοντες ἄχρηστον εἶναι τὴν ἀστρονομίαν διὰ τὸ πάντη πάντα γίνεσθαι τὰ ὑπ' αὐτῆς προαγορευόμενα.

Πρὸς οὐδὲν τῶν κυριωτάτων.

Πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ἀκύρων. ὡς τῶν μὲν τίνων κατηγορημάτων κυρίων. * λεγομένων δὲ περὶ τῶν ἐναντιουμένων ἀκύρων, φιμένων οὗτος γὰρ κατηγοροῦντος καὶ ἀπολογουνον ἐστὶ, σημαίνει οὖν τὸ κυριώτατον, τὸ ἀληθῶς. τὸ μὲν γὰρ ἀληθὲς ἐστὶ τὸ κύριον. τὸ δὲ ψαδὲς, τὸ ἄκυρον.

Καὶ οὗτος μὲν, ἁπλῶς πάνη καὶ οὐκ εὐδιειλημμένως.

Τουτέστι ψευδῶς καὶ ἀκύρως, καὶ οὐ τεχνικῶς, ἀλλ' ἁπλῶς, καὶ ἀτέχνως, οὐδ' εὖ διειλημμένως, αὐτὶ τοῦ ἀκριβῶς ὡς εἰ ἔλεγε τὸ παρ' αὐτῶν ἡμῖν ἐπιφερόμενον, ῥαδίως ἐλεγχθήσεται, οὐ γὰρ ἀκριβῶς εἴληπται.

Πρῶτον μὲν γὰρ δεῖ σκοπὴν.

Οἱ τὰς ἀποδείξεις ἀκριβεστέρας ποιούμενοι, οὐ μόνον δεικνύουσιν ψᾶδος εἶναι τὸ παρὰ τῶν ἐναντίων λεγόμενον, ἀλλὰ καὶ ἐκ περιουσίας ὡς ἀληθὲς τὸ παρ' ἐκείνων προτεινόμενον δεχόμενοι, δεικνύουσιν, εἰς οὐδὲν προχωρῆσαι αὐτοῖς τὴν δόξαν. οὗτος καὶ ὁ πτολεμαῖος ποιεῖ, καὶ διχῶς ἐλέγχει, πῆ μὲν ὡς ὁ

omnino euentura sint. Hos Ptolemæus sic refutat. Primum: ut necessariò euẽtura sint, tamen quod futuram esse præscientiã, quod immodicæ uoluptatis & molestiæ noxas diu ante dissoluat. Videmus enim multos ex auditione repentina, rerum uel iucundarũ uel molestarum extingui. Deinde non omnia fatalia necessariò euenire, sed quædam esse, quæ non euenire possint, idq; in rebus animatis ostendit. Sunt enim quidam morbi qui propulsari possunt, qui, nũc durius contingũt, qui aduersantur, propulsantur, & ægrotantem non tollunt. Si non cõtigerit, tollent. & quædam gemmæ, nisi cõtrariæ naturæ res adhibeatur, efficaces sunt. Sin admota res contraria fuerit, non erunt efficaces, ut Magnes allio non opposito, ferrum attrahit, & quædam plantæ irrigatæ fructum ferunt quædam non irrigatæ. In quibus si contrarium usurpetur, id quod fatale erat, non eueniet. In alijs item sunt alia, ut in palma quæ nisi mas fœminæ copulet̃, arescit. Quæ cum ita sint, falsum est omnia necessariò euenire. Non igitur uerum dicunt, qui affirmant inutilem esse Astrologiam, quod necessariò euentura sint, quæ ex ea prædicuntur.

Nihil eorum in quibus præcipua uis est.

Ad discrimen eorum quæ nullam uim habent: quasi quædam criminationes uim aliquando habeant, quædam non habeãt * quę ab aduersarijs afferuntur. Significat igitur id cuius præcipua uis est, ueritatem, quæ summas uires habet. id, cuius nulla uis est, mendacium.

Ac id quidem simpliciter omnino & non satis distinctè.

Hoc est, falsò & impropriè, nõ ex arte, sed simpliciter atq; ineptè, cõfusumq;, nõ accuratè: quasi dicat: id quod ab eis contra nos affertur, facile refutabitur. Neq; enim accurata ratione constat.

Primum enim considerandum est.

Qui rem accuratius demonstrant, id quod ab aduersarijs dicitur, non modò falsum esse ostendunt, sed ex superuacaneo, rerum obiectionem atque opinionem admittentes, tamen esse irritam docent. Quod & Ptolemæus facit, ac bifariam coarguit, partim ut confessum

2008 Ministerio de Cultura

μολογούμενον. πῶς δὲ ὡς ἄτοπον καὶ ψευδές.

Εὐσταθείας.

Τὸ δ' εὐσταθείας ὄνομα αὐτῷ σημαίνει, τὴν εὐταξίαν, καὶ τὴν ἀταραξίαν τῷ γὰρ αὐωτὲ ἐρωξηθέντι, τῷ τῆς χαρᾶς αὐτιτίθησι τὸ τῆς εὐσταθείας.

Ἀλλ' ὡς μὲν τῶν θείων.

Ἀποδείξας ἡμῖν τῇ ψευδεῖ δόξαν, διδάσκει νῦν τὴν ἀλήθειαν. ὅτι τὰ μὲν θεῖα πάντα, ἀμετάπτωτον ἔχει τὴν κίνησιν. τὰ δὲ ἐπίγεια, μεταβλητὴν. καὶ λύσιν ὑπεύθυνον ἔχει τὴν εἱμαρμένην.

Κατὰ συμβεβηκὸς, καὶ τῇ ἐπακολουθήσει.

Οὐ λέγει συμβεβηκὸς τὸ μὴ καθ' αὐτὸ γίγνεσθαι καὶ ἀπογίγνεσθαι, ἀλλὰ συμβεβηκὸς φύσει, τὸ τῇ σύμπτωσιν καὶ καθ' ὑπόθεσιν τοῦ προὐποκειμένου. δὲ συμβαίνει. καὶ τοῦδε τοῦδε ἐπακολουθήσαντος, τὸ δὲ ἐπακολουθήσει.

Καὶ ὡς τῶν μὲν.

† προκειμένου.

† Ἀφ' ἑτέρου) μεταβέβηκεν ἐπιχείρημα. (ἅπαν) δείξας γὰρ ἐν τῷ πρόσθεν, μὴ πάντα ἐξ ἀνάγκης παραπλήσια τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ μεταβλητὰ καὶ ἀλλοιωτά, νῦν πάλιν τὸ αὐτὸ δείξαι θέλει ἀπ' ἄλλου ἐπιχειρήματος. ὁρῶμεν γὰρ φησι τὴν καθολικὴν εἱμαρμένην, νικωσαν τὴν μερικήν. ὡς γὰρ τοῖς μεγίστοις λοιμοῖς καὶ τοῖς πολέμοις, οὕτως ἀφ' ἁπασυμβήσεται τὰ τῆς εἱμαρμένης. λελήθοτως οὖν ἡμῖν ἐκεῖνο ὑποφαίνει, ὅτι τὰ μόνον, τὰ πάντα ἐξ ἀνάγκης δι' αἰτίας συμβαίνειν, ἀλλὰ τινὰ, καὶ προγινώσκοντες, δυνησόμεθα φυλάξασθαι.

† dii.

Φυσικῆς ἰδίας εὐτυχίας.

Τὴν μερικὴν φησὶν εἱμαρμένην καὶ γένεσιν. ἡ γὰρ εὐτυχὴς ἡ φυσικὴ, ἐκ ταύτης ἡμῖν τῆς σχηματογραφίας ἐγίνεται. καὶ δυσφυλάκτους φησὶ τὰς ἰσχυρὰς, καὶ ἀμεταβλήτους.

Εἰ δ' ὧν συνεφύλακτοι καὶ μὴ ἰσχυραὶ, δὲ σωζαπήγονται.

Τῶν ἁπλῶν σχηματισμῶν, οἱ μὲν εἰσὶν ἰσχυροὶ καὶ δυσφύλακτοι, οἷς ὅτε τελεσὴς. ὅτε ἰατρὸς φανῆναι δυνήσεται. οἱ δὲ εὐφύλακτοι καὶ εὔλυτοι καὶ τῶν μερικῶν πάλιν, οἱ μὲν εἰσὶν εὔλυτοι, οἱ δὲ ἄλυτοι.

Καὶ αὐτὰ ταῖς πρώταις φύσεσιν ἀκολουθεῖ.

Συνεφήσι τὰ εὐφύλακτα καὶ λύσιν ἐπιδεχόμενα λύεσθαι, ἀλλ' ὅταν εὐπορήσῃ τοῦ αὐτὰ πράξοντος καὶ λύσοντος, ὡς εἴγε μὴ εὐπορήσῃ, δρᾶ καὶ αὐτὰ, ὡς ἔστιν τῇ ἐξ ἀρχῆς ἐπακολουθοῦντα φύσει. οὐ δι' τὴν οἰκείαν φύσιν, ἀλλὰ δι' τὴν τοῦ αὐτιπράξαντος ἀπορίαν.

confessum, partim ut absurdũ & falsum.

Cum constantia.

Constantiam intelligit modestiã, & animum in suo statu permanentem. Nam uocabulo exultationis, quod suprà posuit, constantiam opponit.

Sed tanquam diuinorum corporum motus.

Demonstrata nobis falsa opinione, nũc ueram docet: omnia cœlestia motum habere non exorbitantem, sed terrena mutabile habere fatum, quod dissolui possit.

Per accidens & ratione consecutionis.

Accidens non id appellat, quod nõ per se subsistit, quod accedit & recedit, sed accidens hic dicit, quod contingit fortuito, ut si hoc ponatur, sequatur illud, si hoc antecesserit, illud comitetur.

Et quod alia.

Transit ad aliud argumentũ. Nam cum suprà ostenderit, non omnia necessariò similia esse cæteris, sed mutabilia & alterabilia. nunc rursus idem ostẽsurus est aliis argumentis. Videmus, inquit, particulare fatum cedere uniuersali, ut in particularibus pestilentijs & bellis. Sic igitur fatalia contingunt. Obscurè itaque illud etiam nobis subindicat. Non modò non omnia necessariò posse euenire, sed quædam etiam præcognita nos cauere posse.

Naturali habilitate.

De particulari fato & genitura loquitur. Nam illa naturalis habilitas, ex certo positu siderum in nobis existit, ac difficulter uitari aut mutari posse fortes significationes affirmat.

Sin facile caueri poterũt, & fortes non erũt: non unà euertent.

† Hæc in Ptolomæo non sunt.

Vniuersalium configurationũ alia sunt fortes ac difficulter cauẽtur, quibus neq; sacrificulus, neq; medicus resistere poterit. aliæ facilè & cauentur & dissoluũtur. eadem est etiam particularium ratio.

Et ipsa primas naturas sequuntur.

Non semper inquit, ea quæ caueri & dissolui possunt, dissoluuntur, sed cum accesserit qui aduersetur & dissoluat: siue quo & ipsa sunt efficacia, ut primam naturam sequantur, nõ suapte ui, sed ex aduersarij inopia.

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE A. CORUÑA

2008 Ministerio de Cultura

Καὶ αὐτὸ δ' ἄὐλις ἴδοι συμβεβηκός.

Ἐπὶ τὸ καθολικώτερον, τὸν λόγον μετήγαγεν, ὃ φυσικὴν ἔχει τὴν ἀρχήν. ἀπαριθμησάμενος δὲ λίθους, καὶ φυτὰ, καὶ ἕλκη, ἀφ' ἑκάστου αὐτῶν προιὼν γυμνάζει τὸν λόγον. οἷον ὁδὶ ἕλκος ἴσως σκῦψις, μὴ φαυλισθέντος ἢ τοῦ βοηθήματος. ὁδὶ δὲ λίθος, ὡς οἱ τὸν Ἡρακλέους λίθον, ἕλξει μὲν σίδηρον, μὴ προσριφθὲν δὲ σκόροδον. καὶ οἱ φυτῶν εἰ τύχοι † ἕλξει μὲν καρπὸν ὕσαντος τοῦ Διός.

† ἕξει. Ὅτως ἀρά. † τὸν δὲ εἱμαρμένης κατ' ἐπακολούθησιν, καὶ μὴ κατὰ κενὰς δόξας.

† κεναὶς. Κενὰς φήσιν, ἀλλὰ † ἐξαίφνης, ἀλλὰ τὰς μεγάλας, ἵνα μὴ ἡγῶνται πάντα ἐξ ἀνάγκης ἀποτελεῖσθαι.

Ὡς τὸν μὲν δι' ὀλίγα τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα.

Οὐ πάντα νομίζει ἄλυτα εἶναι, ἢ πάντα λύσιν ἐπιδεχόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ λυτὰ, τὰ δὲ ἄλυτα, καθάπερ καὶ ἐπὶ † ἰατρῶν ἴσμεν ὅτι † ἀείσωμεν, διὰ γινωσκόντων τάττε δυνάμενα † νοσημάτων, καὶ τὰ ἀνίατα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. πάντα γὰρ ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας ἢ ἐκβοπὴ γίνεται· ἢ ἐπὶ τὸ πλεονεξίαν, ἢ φθίσιν. ἡ γὰρ συμμετρία ἀλλαχόσε τὸ πρᾶγμα στήσει. Φυσικῶς καὶ καθ' εἱμαρμένην.

Μή τις φησὶ νομιζέτω ταῦτα τὰ δρῶντα καὶ τὸν αὐτιωμαθείας λόγον, ἔξω † εἱμαρμένης εἶναι. ταῦτα γὰρ ὑπὸ † εἱμαρμένην. ἢ ἀγθήσεται τέλειον. ἢ ὃ γίνεται φύσιν προφυλακῆς τυχόν, ἢ γίνεται μὲν, θεραπεύεται δὲ τῷ † προγνώσεως λόγῳ.

Θαυμάσει τις αὖτις.

Ἐπλήρωσε καὶ τὸ δυνατὸν καὶ τὸ ὠφέλιμον διὰ φάλας, ἐξ αὐτῆς † ἀποδείξεως τὰς ἀρχὰς † ἀποδείξεως ποιησάμενος. καὶ οὐ λοιπόν, ἐπ' αὐτὰ χωρήσας τὰ διὰ φάλαια. ὁ δὲ ὁ τοῦτο τε ποιήσας. ἀλλὰ προστίθησίτε ἄλλο κεφάλαιον κάλλιστον, καὶ ἱκανὴν ἀπορίαν ἐπιλύεσθαι δυνάμενον, κοινὸν ἀμφοτέρων † προκατεσκευασμένων θεωρημάτων. καὶ τῷ δυνατῷ ἐφαρμόζον, καὶ τῷ ὠφελίμῳ. ἐπεὶ γὰρ τὰς ἀποδείξεις τούτων ἐκ τῶν καθολικωτέρων καὶ ἁπλουστέρων ἐποιήσατο, ἀξιοῖ μετα φέρειν τὰ ὧδε † διὰ θόλου εἰς τὰ μερικὰ. εἰκότως ἐπὶ τοῦτο ζητήσειεν αὖτις † ἀπίαν. διὰ τί τὰς μὲν καθόλου πιστεύουσιν οἱ ἄνθρωποι, τὰς μερικὰς δὲ οὐκ ἔτι, καὶ φυλάσσονται † μὴ ὧδε † καθόλου· καὶ ἔτι δὲ καὶ † ὧδε † μερικῶν οὐδὲν ὠφελοῦσι πρόνοιαι αὐτῶν. ζητῆσαι καὶ εὑρεῖν. ὁρῶμεν γὰρ οὖν ἀνθρώπους χειμῶνος μέλλοντος, προφυλαττομένους, καὶ ἐνδυτοπιζομένους, καὶ ἐνδύτα θερμαίνειν δυνατὰ μηχανωμένους, καὶ σώματα τοιαῦτα καὶ τροφὰς θερμὰς. θέρους δὲ ἐνδύτα λεπτὴν περιβαλλομένους, καὶ σώμασι ψυχροῖς χρωμένους. οὐκ

IN QVATVOR LIB.

Atq; idipsum accidere uideas.

Orationem ad magis uniuersalia transfert, quæ naturale habẽt principium. Enumeratis autem gemmis, plantis, & ulceribus, ab eorum unoquoq; orationis progressu argumenta sumit. Veluti, hulcus putrescet, nisi hoc medicamentum aduersatum fuerit. Item, Herculeus lapis attrahet ferrum, nisi allio fuerit illitus. Plantæ item fieri potest ut fructificent, si pluerit.

† Sic igitur fatum ratione consecutionis, & non ex uanis opinionibus. † Corrupt. locus.

Vanas dicit, non alienas, sed inanes, ne existiment omnia effici necessariò. κεναὶ κοιναὶ κοιναὶ ἢ ξ

Quædam propter multas & magnas.

Neq; nulla, neq; omnia posse dissolui putat, sed quædam non posse, ut in optimis medicis cernitur, qui morbos sanabiles ab insanabilibus discernunt plerunq;. Omni no enim in quauis genitura fœtus editur uel ad abundãtiam uel ad defectum. Modus enim aliorsum non conuertetur.

Naturaliter & ex fato.

Ne quis, inquit, existimet, hæc quæ ratione contrariæ affectionis agant, extra fatum esse. Nam & hæc fato sunt obnoxia. Aut prorsus non sunt, inquit, aut non fiunt, si cautio fuerit adhibita, aut etsi fiunt, tamen præscientiæ curatione curantur.

Mirum uideri quæat.

Absoluit & facultatis & utilitatis caput, ex ipsa demonstratione principijs demonstrationis petitis. Itaque iam ad ipsa capita fuit accedendum. sed autor hoc non facit, sed aliud pulcherrimum caput adiungit, quod multũ dubitationis tollere potest, commune utriscq; certè confirmatis sententijs, & tam facultatis, quã utilitatis loco conueniens. Quas quum ex uniuersalibus, & non ex particularib. demonstrarit: postulat ut uniuersalia transferantur ad particularia. Iure inquit aliquis in hoc quærat, cur uniuersalia credant homines, particularia non item? cur in uniuersalibus curationem adhibeant, in particularibus non adhibeant? Hoc igitur ei propositum est indagare & inuenire. Videmus enim homines hyeme instante, præcauere, & parare uestem quæ calefacere possit, talesq; potiones, & cibos calidos: æstate, uestem tenuem induere, & frigidis uti potionibus. De cæteris autem

2008 Ministerio de Cultura

ἐπὶ δὲ ἐπιμελομένους σπουδάζονα προφυλάξασθαι τὸν ἐκ τῶν ἄλλων ἀστέρων πρὸς τοὺς φωστῆρας σχηματισμόν. καὶ ἐπίτασιν τῆς τῶν ὡρῶν κράσεως, ἀλλὰ πιστεύοντας μὲν ἔργοις τοῖς καθόλου, ἀμελοῦντα δὲ καὶ τῶν κατὰ μέρος. ὁρῶμεν γὰρ ὅτι καὶ οἱ ναυτῖλοι παραφυλάσσονται τὰς τροπὰς, καὶ τοὺς τῆς σχηματισμοῦς. τίς οὖν ἐστὶν ἡ αἰτία τῆς τοιαύτης ἁμαρτίας. εἰ τὰ εἰς τὸ ἄηθες μετέπεσε, καὶ τοῦτον ἤυξησε τὸν τρόπον, τὴν τοιαύτην ἄγνοιαν. πρόστίθησι δὲ καὶ ἑτέραν αἰτίαν τοιαύτην, τὸ μὴ εὑρίσκεσθαί τινα ῥαδίγιως νώσκειν τὸ τέλειον. καὶ προγινώσκοντα μὲν διὰ τῆς ἀστρολογίας, προφυλάττοντα δὲ διὰ τῆς ἰατρικῆς, καὶ τελεστικῆς. πάνιον γὰρ ἐστὶ τῷ ὄντι εὑρεῖν ἄνδρα διὰ πάντων τούτων ἠγμένον. ὅτι δὲ ταῦτα ἀληθῶς λέγει καὶ ὡς οὐκ ἔτυχε κινούμενος. πιστοῦται διὰ τῆς τῶν αἰγυπτιακῶν βιβλίων παραθέσεως, οὗτοι γὰρ οἱ αἰγύπτιοι ἐγνωκότες τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης ἀγνοίας, οὐκ ἰδίᾳ μὲν τὰ ἰατρικὰ συνέταξον, ἰδίᾳ δὲ τὰ ἀστρολιγικὰ, καὶ τὰ τελεστικὰ, ἀλλ' ἅμα πάντα συνέγραψαν. ἵνα τὰ συγγενῆ καὶ ἐφεξῆς τεταγμένα, εἷς καὶ ὁ αὐτὸς εἰδὼς, μὴ παρὰ τὴν ἄγνοιαν τῶν κοινῶν οὕτων, ἀντιστῆναι τοῖς ἐπιοῦσι μὴ δυνήσεται.

ὡς ἔτυχε

Προπαρασκευάζοντες αὐτῶν τὰς φύσεις πρὸς τὰ εὔκρατων.

Πρὸς τε τὸ περὶ τιθέναι τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον. δύο γὰρ ἐναντίων μίξεις εὐκρασίαν ἐργάζονται. ἐν μὲν γὰρ τῷ περιθερμαινόμενοι, σφόδρα ψυχροῖς χρώμεθα. ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τῇ ἐναντίᾳ περιπίπτοντες κράσει θερμαίνειν ἑαυτοὺς σπουδάζομεν.

Ἀναγαγῶν.

Ἀναγωγὰς τὰς ὑπὲρ τὴν θάλασσαν τῶν ναυτιλλομένων φησὶν ὁρμάς.

Πρὸς δὲ τὰς ἀρχὰς τῶν ὀχείων.

Πάντες γὰρ ἄνθρωποι ἐκκοινῆς ὥσπερ ἐνοίας ὁρμώμενοι πεπιστεύμασιν, ὡς δεῖ τὰς ὀχείας καὶ τὰς τῶν καρπῶν εἰς τὴν γῆν καταβολὰς, αὐξούσης τῆς σελήνης ποιεῖσθαι.

Ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος.

*Εἰ καὶ ὡς μερικώτερον μετήνεγκε τὸν λόγον, ἀλλ' ἐπεὶ τὸ μερικὸν οὐ θεωρεῖται ἐν τῇδε τῇ ὥρᾳ γινόμενον. οἱ γὰρ ἄνθρωποι ὁρῶντες τὰς καυματώδεις ὥρας τοῦ ἔτους καὶ τὰς καταψύχρους, ἠδύναντο ἐπιλογίζεσθαι. καὶ τὰς ὑπαγνομένας αὐτοῖς συγκράσεις, ἐκ τῆς τῶν ἄλλων ἀστέρων συσχηματίσεως. καὶ τοιγε ἀκόλουθόν ἐστι, τὰ καθολικὰ κάυματα προφυλάξασθαι,

autem sideribus, nullam adhibere curam, neque cauere eorum ad lumina configurationes, & incrementa temporum anni, sed fidem adhibere uniuersalibus operibus, particularibus abrogare. Videmus etiam nautos præcauere conuersiones & Lunæ configurationes. Quę igitur istius peccati causa est? Confert eam in inconsuetudinem, & hac ratione auget ignorantiam illam. Adijcit aliam quoq; causam talē, quod non facile reperiatur quispiam perfecta cognitione instructus, qui & per Astrologiam præuideat, & per medicinam atque initiationem præcaueat. Omnino enim rarū est idoneum inuenire uirū in his omnibus eruditum. Verè autem hæc à se dici, & non fortuito impulsu animi confirmat Aegyptiacorū librorum autoritate. Nam Aegyptij causa istius ignorationis cognita, non medicinam & Astrologiam & initiationem seorsim composuerunt, sed omnia coniunxerunt. ut res cognatas & seriè quadam coherentes, unus idemque sciens, posset, uitata ignoratione rerum cognatarum, ingruentibus malis resistere.

Pręparantes naturas suas ad temperiem.

Vt contraria contrarijs opponant, Nam duorum contrariorum mistio, temperiē efficit. Nam æstate, calentes admodum, frigidis utimur. In hyemæ cum in diuersam qualitatē incidimus, damus operam ut nos calefaciamus.

Ἀναγωγῶν.

Ἀναγωγὰς uocat nautarum progressiones ad mare.

Ad initia pecudum ad coitum admittendarum.

Omnes enim homines, quodammodo sensu communi ducuntur ut credant, admittēdas esse pecudes, & semina terrę mādanda crescente luna.

In particularibus.

Etsi ad particularia trāstulit orationem, tamē quoniā particulare iam spectat hoc anni tēpore fieri. Nam cū homines ęstuosa anni tempora & gelida uidissent, etiam temperamēta quę sequunt, ratiocinari potuerunt ex aliarū stellarū cōfiguratione. at qui si consentaneū est æstum uniuersalē

Locus mutilus.

008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

καὶ τὰς ἐκ τῆς γενέσεως, καὶ τῶν τῶν ἄλλων ἀστέρων συγκράσεως δυνατὸν ἦν φυλάττεσθαι.

Περὶ τὰς πρώτας φύσεις, ἀνεμποδίστως ἀποτελουμένης.

Εἶπε γάρ τοι ἀνωτέρω, ὅτι τὰ λύσιν ἐπιδεχόμενα, εἰ μὲν εὕροι τὰ ἀντιπαθοῦντα καὶ μαχόμενα λυθήσεται. εἰ δὲ μὴ εὕροι ὡς ἐξ ἀρχῆς πάντη πάντον ὡρισμένον ἀποβήσεται. ἅμα δὲ καὶ τὴν ἔννοιαν ἐνεδείξατο ἡμῖν ἀφ' ἧς οἱ ἄνθρωποι κινηθέντες, εἰρήκασι, πάντα ἐξ ἀνάγκης συμβαίνειν. Κἂν ὀλῆγα ἦ.

Τῆς μὲν τέχνης ἐστὶ τὸ πολλάκις μὲν ἐπιτυγχάνειν, σπανιάκις δὲ ἀποτυγχάνειν. αὐτὸς δὲ ἐκ περιουσίαν αὐτὸ ἐθελήσας ἀποδεῖξαι, φησὶν εἰ καὶ μὴ πολλάκις ἀλλ' ὀλιγάκις ἐλευθεροῖ ἡμᾶς, καὶ οὕτως ἀγαπᾶν χρή. καὶ ποτε τῶν κακῶν ἐλευθεροῦσαν.

Νῦν δὲ καὶ τὸ κατὰ τὰς ἐφεξῆς.

Πρώτη γὰρ φύσις ἡ τῶν οὐρανίων.

Δευτέρα δὲ ἐφεξῆς τεταγμένη ἀντιπάσχειν δυναμένη τοῖς μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης ὡρισμένοις.

Τὸ δὲ ἐν δευτέρᾳ χώρᾳ.

*Καθ' εἱμαρμένην αὐτὸ βούλεται σημαίνειν. τὰ πρῶτα μὲν οὖν συντετάχθαι τοῖς αἰγυπτίοις ὑπὸ τῆς εἱμαρμένης. δεύτερα δὲ λῦσαι ταῦτα δυνάμενα.

Ὡς ἄνευ τῆς τούτων γνώσεως, καὶ τῶν βοηθημάτων διαπιπτόντων.

Λέγεται γὰρ καὶ παρὰ τοῖς ἰατροῖς τι οὗτός τις λόγος. ὡς ἡγεῖται πάσης θεραπείας διάγνωσις. καὶ ὀρθῶς μὲν περιληφθείσης τῆς διαγνώσεως, συγκρυτορθωθήσεται καὶ ἡ θεραπεία. ἁμαρτηθείσης δὲ, συναμαρτηθήσεται καὶ ἡ ἴασις.

Ποιησόμεθα δὲ τὸν λόγον.

Πανταχοῦ τὸν διδασκαλικὸν φυλάττει τρόπον. πληρώσας γοῦν τὰ ἐξ ἀρχῆς προτεθένα, καὶ † μᾶλλον μέλλων ἑτέρων ἐφάπτεσθαι κεφαλαίων (καὶ τῶν μελλόντων, ὁρίζει καὶ τῆς διδασκαλίας.) καὶ τῶν μελλόντων ῥηθείσεσθαι προαναφωνεῖ τὰ κεφάλαια. ἐρῶ οὖν φησι περὶ τῆς ποιητικῆς δυνάμεως τῶν ἀστέρων, φυσικῶς τε καὶ φιλοσόφως. κατὰ τὸν εἰσαγωγικὸν τρόπον. φιλοσόφω γὰρ προσήκει καὶ περὶ τῆς οὐσίας αὐτῶν, καὶ περὶ τῆς δυνάμεως διαλέγεσθαι.

Περὶ τῆς τῶν πλανητῶν δυνάμεως.

Πτολεμαῖος. Τὰς ποιητικὰς δυνάμεις τῶν ἀστέρων ὁ † παλαιὸς προηγουμένως μὲν ἐκ τῆς εἰς ἡμᾶς ἐνδιδομένης ἀπ' αὐτῶν δυνάμεως ποιεῖται. ἑπομένος δὲ καὶ εἰς τὰς πρὸς τὸν ἥλιον κινήσεις ἀφορῶν, καὶ εἰς τὰς πρὸς τὰς σφαίρας αὐτῶν θέσεις ἀναφέρων τοὺς λόγους· ὑπὸ μὲν γὰρ τίνων τῆς θέσιν μόνον λαμβάνει. ὑπὸ δὲ τίνων μετὰ τῆς

μέλλων. Hæc uidentur redundare.

pręcauere, ea etiã quæ ex genitura & aliàrum stellarum temperamento protenduntur, possunt præcaueri.

In primis naturis, quæ citra impedimentum absoluũtur.

Dixit enim suprà, ea quæ dissolui quæunt, si pugnantia & contraria inuenerint, dissolutum iri: si non inuenerint, euenture esse ut initiò constituta fuerint. Simul etiam sententiam nobis eam indicat, qua homines adducti, pronunciarunt, omnia necessariò euenire.

Vt pauca sint.

Artis est sępe attingere scopũ, & rarò aberrare. Autor aũt rem ex superuacuo demõstraturus, ait. Tametsi Astrologica pręscientia nõ sæpe, sed raro nos liberarit, etiã sic boni esse consulendã, si saltẽ nonnunq̃ è malis eripiat.

Nunc id quod ex naturis ordine sequentibus.

Prima enim est natura corporũ cœlestium, secunda sequit̃ quæ aduersari potest ijs, quæ non fatali necessitate sunt decreta.

Secundo loco.

Ea quæ fatum sequunt̃ scribit. Ait enim Aegyptios ea cõscripsisse primũ, quæ fati sunt: Deinde ea quę sint fato ꝓpulsando.

Quasi adiumenta etiam sine horũ cognitione sint irrita.

Nam et apud medicos huiusmodi sentẽtia usurpat̃, q̃d omnẽ curationẽ antecedat morbi dijudicatio. quę ubi rectè comprehẽsa fuerit. etiã curationẽ ꝓspere successurũ, sin aberratũ in ea fuerit, etiã moderationem fore prauam.

Iam autem uerba faciemus.

Vbi docẽdi rationẽ obseruat. Absolutis igit̃ ijs quæ ab initio proposuerat, & alia capita tractatur⁹: quosdã quasi limites doctrinæ circundat, & capita tractanda ante denũciat. Dicã igitur, inquit, de effectricę ui siderum, Philosophicè ac naturaliter & ratione ad docendum attemperata. Philosophum decet tam de essentia quã ut uirtute stellarum disserere.

De stellarum errantium uiribus.

Effectrices stellarum uires Ptolemęus, præcipuè sumit ac ea ui, quam in nobis exercent. Post uerò motibus etiam illarum uersus Solem consideratis, & ad positum orbiũ illorum, orationem refert Nam alicubi positum duntaxat sumit, alicubi

2008 Ministerio de Cultura

θέσεως καὶ τὴν κίνησιν. πολὺ γὰρ τῷ ὄντι συντελεῖ πρὸς τὴν τῆς κράσεως ποιότητα, ἡ κίνησις ἡ ταχεῖα. προσπελάζουσα γὰρ τῷ ἡλίῳ τὸν ἀστέρα † τὸ ἀπολαύειν τῆς ἐκείνου δυνάμεως παρασκευάζει. παραπολαύειν. ἤρξατο γοῦν ἀπὸ τοῦ ἡλίου, ἅτε καὶ περὶ ἡμᾶς σφοδρότερον δρῶντος τῶν ἄλλων, καὶ μέσου τυγχάνοντος. ἀεὶ δὲ τὰ ἄκρα πρὸς τὸ μέσον χαρακτηρίζεται. τὰ δὲ παρ' ἑκάτερα πρὸς τὴν τοῦ μέσου σχέσιν καὶ τῶν ἄκρων θεωρεῖται. ὁ ἥλιος τοίνυν θερμὸς καὶ ξηρός ἐστι. διὰ ταῦτα καὶ τοιαύτην ἀπόρροιαν ἐξ αὐτῶν, τοῖς ἡμετέροις ἐνδίδωσι σώμασιν. αὐτίκα γοῦν εἰς τὸ κατὰ κορυφὴν ἡμῖν κέντρον κινούμενος, θέρος ποιεῖ, θερμὴν καὶ ξηρὰν κατάστασιν. καὶ τί λέγω κατὰ τὴν θερμὴν ὥραν, ὅπου γε τοῦτο καθεκάστην συμβαίνει ἐν μέσῳ τῆς ἡμέρας, ὅταν καὶ αὐτὸς κατὰ μέσον τοῦ ὑπὲρ γῆν ἡμῖν σφαιρίου γίνηται. οὐκ οὖν ὁ κρόνος ἅτε πορρωτάτω ὢν αὐτοῦ ἀλλοτριωτάτην τῆς τοῦ ἡλίου δυνάμεως τὴν κρᾶσιν κέκτηται. ψύχειν δηλονότι καὶ τῆς γῆς † ὑπερτερός ἐστι, πηκτικός. διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν ψύξιν. ὁρῶμεν γὰρ ἐν τοῖς ὑπερβάλλουσι κρυμοῖς, τὸ ὕδωρ πηγνύμενον καὶ ξηραινόμενον. ἡ δὲ σελήνη ὡς περίγειος οὖσα καὶ πληρουμένη ἐκ τῆς ἀναθυμιάσεως, ὑγρά ἐστιν. ἔδει δὲ καὶ αὐτὴν ψυχρὰν εἶναι * ὅσαν γε τῇ ἀποστάσει τοῦ ἡλίου. τὴν γὰρ αὐτὴν τοῦ κρόνου διάστασιν τοῦ ἡλίου ἀφίσταται. ἀλλ' ἐπεὶ ὡς ἔφαμεν ἐπὶ τῶν ταχυκινήτων ἡ κίνησις τὴν θέσιν βιάζεται, ἡ σελήνη ταχυκίνητος οὖσα, καὶ ἀεὶ πρὸς τὸν ἥλιον συσχηματιζομένη, παραπολαύει τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς, καὶ θερμαίνεται, καὶ ἔχει τὴν δύναμιν θερμὴν καὶ ὑγράν, καὶ μᾶλλον ὑγρὰν ἤπερ θερμήν, ἐπειδὴ τοίνυν εὑρήκαμεν καὶ τὴν τοῦ μέσου καὶ τὴν τῶν ἄκρων, ῥᾳδίως καὶ τὴν τῶν ἄλλων εἰσόμεθα δύναμιν. ὁ γὰρ ζεὺς μεταξὺ τοῦ ψυχροῦ, καὶ τοῦ θερμοῦ ὢν ἀστέρος κρόνου καὶ ἄρεος εὔκρατός ἐστι τὴν δύναμιν. ἡ γὰρ εὐκρασία μιγνυμένων τῶν ἐναντίων γίνεται. ὁ δὲ τοῦ ἄρεος ἅτε δὴ τῇ ἡλιακῇ ἐπιβεβηκὸς σφαίρᾳ πυρώδη τὴν δύναμιν κέκτηται. ὁ δὲ τῆς ἀφροδίτης ἀστὴρ, γειτονιῶν τῷ ἡλίῳ προσλαμβάνει τὴν θερμότητα. διαλλάττει δὲ τῷ ὑγρῷ. ὅθεν εὔκρατος εἶναι μᾶλλον αὕτη λέγεται. δεῖ γὰρ ἐν τοῖς ἀκράτοις μᾶλλον ἐπικρατεῖν τὸ θερμὸν τοῦ ὑγροῦ. ὁ δὲ τοῦ ἑρμοῦ ἀστὴρ, διπλῆν ἔχει τὴν κρᾶσιν, ὅθεν καὶ κοινὸς εἶναι λέγεται. ξηρός τε γάρ ἐστι καὶ ὑγρός, τὸ μὲν, ἀπὸ τῆς ταχυκινήσεως, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς σφαιρικῆς προσλαμβάνων θέσεως.

Καὶ διασήπουσα.

Ἔστι μὲν γὰρ τὰ πλεῖστα τῶν ῥητῶν τῶν ὑποκειμένων

alicubi cum positu etiam motum. Omnino etiam ad qualitatem temperamenti multum ualet celer motus, qui cum stellam Soli propinquam reddit, efficit ut obiter etiam uiribus eius fruatur. Auspicatus igitur est à Sole, ut qui & uehementius cæteris in nos agat, & in medio consistat. Semper autem extrema ad medium quasi regulam attemperantur, & quæ utrinque sunt, pro habitudine medij spectantur. ☉ igitur calidus & siccus, talem etiam in corpora nostra uim inuehit. Idque inde patet, quod cum supra uerticis nostri punctus uehitur, æstatem efficit, cuius qualitas calida & sicca est. Et quid de anni tempore calido dico, cum idem quouis meridie contingatur, sole in medium hemisphærij nostri eunte? Itaque ♄ à ☉ remotissimus, temperamento est ab eodem maximè diuerso, quippe qui frigefaciat, & terra† superior est ob frigiditatem immodicam. Videmus enim in magnis frigoribus, aquas conglaciare & exarescere. At Luna cum terræ finitima sit, & illius exhalationibus impleatur, humida est. Oportet autem eam hac quoque ratione esse frigidam, quæ eodem à Sole quo ♄ interuallo distat. Sed quoniam, ut diximus, in uelocibus stellis motus positum uincit: Luna quippe uelox, & subinde cum Sole configurata: usura Solaris lucis fruitur atque calescit, & uim habet calidam & humidam, & magis humidam quam calidam. Postquam igitur naturam medij & extremorum reperimus: reliquorum etiam planetarum naturam facilè deprehendemus. Iupiter igitur inter ♄ frigidũ & ♂ calidum collocatus: temperata est natura. Temperies enim è mistione contrariorum existit. Mars, ut Solari globo incumbens: ignea est natura. Veneris stella quippe Soli uicina, calorem ab eo sumit, sed humiditate ab eo distat, unde temperata magis dicitur. Nam in intemperatis calor humorem debet uincere. Mercurij porrò stella, duplex habet temperamentum, unde communis etiam dicitur. Nam & siccus est & humidus, quarum qualitatum illam habet à celeri motu, hanc à positu sui orbis.

Terram condensat.

Et putrefacit.

Sunt pleraque huius loci uerba perspicua.

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

χωρίου, ἄδηλα· ποιησόμεθα δὲ καὶ τῶν ἀδήλων τινὰ βασανισμόν. οἷον τὸ προκείμενόν ὅτιν ἐκ τῶν φαινομένων πιστώσασθαι, ὅτι διασήπει ἡ σελήνη τὰ σώματα, καὶ ὑγραίνει, ἐὰν οὕτω τις κοιμᾶται ὑπὸ τὸ σελήνιον φῶς, αἰσθήσεται ἑαυτοῦ πεπληρωμένου ἀλλοτρίας ὑγρότητος. ἐὰν δὲ κρέας τις ὑποβάλῃ τῷ φωτὶ τῆς σελήνης, σαπήσεται.

Καὶ τῶν πρὸς τὴν γῆν ὑγρῶν ἀναθυμιάσεων.

Ἵνα τὸ μὲν ξηρὸν, διὰ τὴν ἀπόστασιν τῆς γῆς ᾖ, τὸ δὲ ψυχρὸν, διὰ τὴν ἀπόστασιν τοῦ ἡλίου.

Ἐπειδὴ πορρωτέρω οἱ μὲν οὕτως, οἱ δ' οὔτως.

Ἐπειδὴ ἔστιν οἷς αἱ κράσεις τῶν ἀστέρων, ἐκ τῆς πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην συνισαμένης σχηματίσεως ἵνα δείξῃ οἷς συγχηματίζομένοις, οὐ μάτην οὐδὲ ἁπλῶς συγχηματίζονται. ἀλλὰ καὶ μεῖόν τί γε τὴν οἰκείαν κράσιν φησί. δηλοῖ δὲ τοῦτο αἱ ἐπιπτώσεις αἱ ἀπ' αὐτῶν γινόμεναι. τοῦτο δὲ γνῶναι τοῖς φθάσασιν ἡμῖν διήρθρωται.

Τῶν πυρώδους τοῦ χρώματος, οἰκείως.

Τοῦτο ὥσπερ ἐπαπορουντός τινος καὶ λέγοντος· πόθεν δῆλον ἐστὶν τὸν Ἄρεα πυρώδη, ἐπήγαγεν, ὅτι τὸ χρῶμα † δῆλον ὑπάρχει τῆς κράσεως. † φλογινὸν.

Γονίμων πνευμάτων.

Ἄλλην ἐπ' ἄλλοις τῶν ἀστέρων λαμβάνει τὴν κράσεως τοῦ ἀποδείξαι. ὑφ' ἧς δὲ τοῦ διὸς ἀπὸ τῶν πλανωμένων δείκνυσιν αὐτοῦ, ὅτι γόνιμός ἐστι πνεῦμα τοῦ ἀφ' αὐτοῦ πνεύματος, εἰ δὲ γόνιμα, καὶ εὔκρατα, τί γὰρ ἄλλο εὐκρασίας δεῖται ὡς ἡ γονή;

Θερμαίνει μὲν γὰρ ἠρέμας.

Θαυμαστὸν ἐστὶν δοκεῖ τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτοῦ, διαφέρουσαν γὰρ τὴν κράσιν τοῦ ἥλιου θερμοῦ ὄντος, τοῦ ὑγροῦ ὄντος ἀμφοτέροις ἀπωφαίνεται † τῇ γῇ καὶ ἡμῖν. οὐ χρὴ δὲ θαυμάζειν. † σὺν Ἰουι.

τῶν, τοῦ εὐκρασίαν. πῶς ☽ τῇ ♀

ὁ δὲ γὰρ τοσοῦτον λέπεται ἡ θερμότης ὡς καὶ οὐδὲ τοῦ εὐκρασίας ὅρους ὑπερβῆναι. ἔτι δὲ καὶ κεῖνο δοκεῖ πιθανώτερον, καὶ ἀπορίαν εὐποιεῖ τοῖς καταρνητικωτέροις, τὸ τῇ ἀφροδίτῃ καὶ τῇ σελήνῃ, τῆς αὐτῆς ἀπονέμας κράσιν μίμνοντοι ἀμφοτέραις ἀπονέμαι καὶ εὐκρασίας οὐκ δὲ ὡς ἑπόμενον ταῖς ὁμοίαις κράσεσι συνεχώρησε τῷ ἀκροατῇ συλλογίζεσθαι. οὐ δὲ οὐκ ἔχει, δῆλον αὐτοῦ γνωσέον. προιὼν γὰρ ἐν τῷ περὶ τῶν ἀγαθοποιῶν καὶ κακοποιῶν λόγῳ, σαφῶς ἐρεῖ τοῦ σελήνην εὐκρατον, ὅπου γε πειράσομαι κἀγὼ ἀναμνῆσαι τὸ τόγε αὐτοῦ.

Διὰ τὸ μέγεθος τοῦ οἰκείου φώτος.

Πάλιν τὴν αἰτίαν φησὶν δι' ἣν ἡ ἀφροδίτη ποτὲ ὑγρὰ, τὸν αὐτὸν τῇ σελήνῃ τρόπον. ἡμῖν γὰρ ☽ εἰκότως διὰ τὸ ποτὲ ὡς μεμαθήκαμεν περιγειοτέρα εἶναι. ἡ δ' ♀ διὰ τὴν γειτνίασιν, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο μόνον (ἔχει γὰρ ἐλάττονα

IN QVATVOR LIB.

sed tamen etiam obscura quædã excutiemus, ueluti, id quod nunc propositum habemus confirmari potest è rebus euidentibus, uidelicet Lunam putrefacere. Nam si quis sub Lunari lumine dormiat, sentiet se alieno humore grauatum. Si quis carnẽ Lunari lumine exposuerit, putrescet.

Et ob humidas terræ exhalationes.

Vt siccitas sit ob distantiam à terra: frigiditas ob distantiam à Sole.

Quoniam hæ sic, illę aliter.

Dixit temperamenta stellarum existere ex cõfiguratione ad Solem & Lunam, ut ostenderet, eas cõfigurationes cum cõtingunt, non simpliciter nec frustra cõtingere, sed temperamẽtum suum mutare, idq; declarant incrementa, quæ inde existunt, ut suprà est à nobis distinctius expositũ.

Vt igneo colori conuenit.

Hoc, quasi aliquis ambigat, & dicat, unde constet, Martem esse igneum? subijcit, calorem temperamenti esse manifestum.

Fœcundos uentos.

Temperamentum Planetarũ in alio aliter declarat. In Ioue ab ijs quæ ab illo efficiuntur, quod fœcundi ab eo uenti cieantur. si fœcundi, etiam tẽperati erunt, quid enim æquè temperie eget ut generatio? Nam modicè calefacit.

Mirabile uidetur hoc dictũ. Nam cum de diuerso temperamento ratione calidi dixerit, temperiem utrisq; tribuit † terræ & nobis. Non est autem mirandum. neq; enim tanto interuallo calor relinquitur, ut temperies limites excedat. Præterea illud etiam uidetur absurdũ, & dubitationem afferre hominibus acutioribus, quod idem Lunę & Veneri temperamentũ tribuit, nõ tamen utriq; temperiẽ tribuit. sed hoc, tanq; cõsequens similiũ temperamentorum, colligendum auditore reliquit. Rem autem ita se habere, ex ipso est cognoscendum. Nam in progressu disputans de beneficis & maleficis, apertè Lunam docet temperatam. ubi & ipse huius rei admonebo.

† ☉ Ioui.

Ob magnitudinem sui luminis

Rursus causam narrat, cur ♀ omnino sit humida eodem modo quo ☽. Nam ☽ quidem admodũ probabile est esse humidam ob terrę uicinitatem. ♀ aũt ob propinquitatẽ, sed nõ ob eam solã (alioquí enim minus humí-

2008 Ministerio de Cultura

τῆς σελήνης ἔχειν τὴν ὑγρότητα) ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ οἰκείου φωτὸς. χωρητικὴ γὰρ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, πλείονος ὑγρότητος γίνεται. ὁ δὲ τοῦ ἑρμοῦ, οὗτος ὁ ἀστὴρ ἀμφίσημον ἔχει καὶ διπλῆν τὴν κρᾶσιν. ὡς μὲν γὰρ ταχυκινήτου, καὶ μηδέποτε † ἡλίου ἀφιστάμενος, ξηρός ἐστιν, ὡς ὑπὸ ἐπικαύματος τῆς σεληνιακῆς σφαίρας, ὑγρὸς γίνεται. αὐτὸς δὲ ἐθελήσας ἐκ πολυπραγμοσύνης δεῖξαι τὸ διπλοῦν καὶ ἀμφίσημον τοῦ ἀστέρος πάθημα, ὅτι τὰς μὲν ἀμφοτέρας ταῖς κινήσεσι μεταβολὰς ταχείας ποιεῖται. οἶδε δὲ τί ἐστι; πάσῃ ὁδῷ προάγεσιν καὶ ἀφαίρεσιν. αἱ γὰρ μεταβολαὶ, αὗταί εἰσι. γίνεται δὲ οὗτος ὁ † προγινομένης αὐτῷ περιπατητικοῦς κινήσεως, ξοιλήσεώς τε καὶ πνευματώσεως. ὥσπερ γάρ εἴ τις ῥάβδον, ἢ τι τοιοῦτον σφοδροτέρου μὲν τοῦ † ἀστέρος κινήσας, ξοιλος καὶ πνεῦμα ποιεῖ, καὶ κινεῖ διὰ τοῦ πνεύματος τὴν ὁμοίαν τῷ πνεύματι φύσιν, ἀσθενεστέρου δὲ τοῦ ἀστέρος ὄντος, ἧττον ἐκτυπῶται τὸ πνεῦμα, καὶ ἧττον ἐκτυπωθὲν ἧττον κινεῖ τὴν ὁμοίαν φύσιν· οὕτω δὴ καὶ ὁ ἑρμῆς, ἐπειδὴ ταχυκίνητος ἐστι, καὶ ἀπὸ τοῦ ἡλίου μακρὰν ἀφίσταται, ξηρός ἐστιν· ὡς δὲ ὑπὸ τῆς σελήνης ἐπικαυματιζόμενος, ὑγρός. ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ τούτων ἐστὶ, καὶ ἀπὸ τοῦ ἡλίου μακρὰν οὐκ ἀφίσταται, καὶ ὑπὸ τῆς σελήνης οὐκ ἐπικαυματίζεται, ἀμφίσημος ἐστὶ καὶ διπλῆν ἔχει τὴν κρᾶσιν.

Περὶ ἀγαθοποιῶν καὶ κακοποιῶν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων.

Τὰ λατινὰ ὀνόματα ἀκολουθοῦντα, καὶ ἐπόμενα ἑκάστοις. κρᾶσις δύναμις καὶ ἐνέργεια. δεῖ γὰρ πρότερον τὴν κρᾶσιν ὑπάρχειν, ἵνα ἀπ' αὐτῆς ἡ δύναμις προαχθείη. εἰ τὰ ὁποιαοῦν δὲ τῇ δυνάμει παρακολουθεῖν φιλοτιμήσεται. εἰδέναι δὲ χρὴ ὡς ὁ μὲν περὶ τῆς κράσεως λόγος, σωματικός. ὁμοίως καὶ ὁ περὶ τῆς δυνάμεως. ὁ δὲ περὶ τῆς ἐνεργείας δυσκολώτερος, τοῖς μερικοῖς συμπεπλεγμένος πράγμασι, τῇ φύσει τοίνυν τῶν πραγμάτων ἑπόμενος, καὶ τὴν τάξιν τῆς διδασκαλίας ἐποιήσατο. ἐπὼν γὰρ περὶ τῆς κράσεως, καὶ τῆς κατ' αὐτὴν ποιᾶς δυνάμεως διαλέγεται, ζητῶν, ποία μὲν κρᾶσις γονίμως ἐνεργητικὴν δύναμιν, ποία δὲ φθαρτικήν. † αὐτὰς ἢ τῆς τάξιν τῆς διδασκαλίας ἀπὸ τῆς τοῦ παντὸς διακοσμήσεως ἔλαβε· εἰκὸς γὰρ

nus humiditatis quã lunã habere oportebat (uerũ etiam ob magnitudinẽ ſui luminis. Ob hãc enim cauſam plus humoris capere poteſt. Mercurij ſtella ambiguum & duplex habet temperamẽtũ. Nã & ut motu celeris, & nunc à Sole recedens, ſicca eſt: & ut Lunari globo incũbẽs, humida. Cum aũt uellet autor ex ſuperuacuo oſtẽdere duplicẽ & ambiguã huius ſtellę naturam, ponit eam in utriſq; motib. celeres habere mutationes. Id uerò quid eſt? non aliud q̃ incrementũ aut decrementũ curſus. Nam hæ ſunt mutationes, hoc aũt etiã accidit ob motũ qui fit, inſtar terebri, et ob ſtridorẽ atq; inflationẽ. Vt enim, ſi quis baculum aut ſimile quid, uehemẽtius in aere agitarit, ſtridor & uẽtus excitaẽ q̃ proxima quæq; mouere poteſt: ſic etiã ☿ qui terebri inſtar mouet ſtridore & uẽto ſuo, celerior in motu ſuo euadit. Iam celeriter mutari Mercuriũ & moueri ex eo patet, q̃d ſolus inter cęteros planetas nõ fit ſtationarius, ſed quãuis ſtare uideaẽ, tamẽ aliquot minuta moraẽ. Neq; uerò aliorũ opiniones afferre alienũ erit. Quoniã humidam & ſiccã eſſe ſtellã hãc dixit: ac in prima ſtatione humidiores ſunt ſtellę: in ſecũda ſicciores: ut in orationis ꝓgreſſu cognoſcemus, oſtendere uult, etiã hac oratione duplex habere temperamentũ Mercuriũ· et hac gratia mentionẽ huius rei fecit. Fiũt enim etiã reliqui planetę ut ſtationẽ, ita & humidiores et ſicciores. hic aũt prę cęteris et celerius fit ſtationarius, et ob aſſiduitatẽ facultatẽ eã q̃ à ſtationib. accedit, quaſi naturalẽ tenet. De beneficis & maleficis.

Quæ cum ita ſint.

Tria ſunt quę ſe inuicẽ comitaneꝰ & ſequunt: Temperamentũ, facultas & ratio. Nã in primis adeſſe oportet tẽperamentũ, ut facultas inde producaeꝰ. Deinde certa ratio tale tẽperamẽtũ cõſequiꝰ. Tenẽdũ aũt eſt, diſputationẽ de tẽperamẽto eſſe expeditã. eam itẽ quę de facultate habeꝰ. De actione uerò difficiliorẽ, quæ pro uarietate particulariũ rerũ mutaꝰ. Tenuit aũt eum in docẽdo ordinẽ, qui eſt naturę cõſentaneus. Cũ em̃ de tẽperamẽto diſſet, de facultate q̃q; illo tẽperamẽto cõſentanea diſputat, querẽs, quale tẽperamentũ effectrici cẽ parare ſoleat facultatẽ, quale corruptionẽ. Ipſe uerò doctrinę ordinẽ ad ordinẽ uniuerſitatis accommodat. Prius enim ſint

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA

δεῖ † φησι πρότερον τὰ στοιχεῖα, καὶ τὰς ἐν αὐτοῖς ποιότητας, εἶθ' οὕτω τὰς ἐξ αὐτῶν προερχομένας δυνάμεις. ἐπεὶ οὖν ὥσπερ † εἶπε τὰ στοιχεῖα χύματα ἐκάλει, ἀκολούθως νῦν τὰς αὐτῶν δυνάμεις φησί. † παραδείγματα οὖν τοῖς στοιχείοις χρησάμενος † καὶ εἰκὸς, τὸ ὅμοιον μεταφέρειν ἀξιοῖ καὶ ἐπὶ τῶν ἀστέρων. ἐπεὶ οὖν φησὶν ὁρῶμεν γόνιμα μὲν τὰ ὑγρὰ καὶ θερμάτων στοιχείων. φθαρτικὼς δὲ τὰ ξηρὰ καὶ ψυχρὰ δηλονότι. ὅσοι μὲν τῶν ἀστέρων εἰσὶ θερμοὶ καὶ ὑγροὶ, ἐκεῖνοι γόνιμοι καὶ ἀγαθοὶ νομισθήσοντο. ὅσοι δὲ ξηροὶ καὶ ψυχροὶ, ἐκεῖνοι φθαρτικοὶ ἔσονται. τοίνυν τρεῖς ἀγαθοποιοί. ☾ ♀ ♃ φθαρτικοὶ δὲ, ♄. ♂. διὰ τῆς ἀματρίαν τῶν κράσεων. μόνος δὲ ὁ τοῦ ἑρμοῦ, αὐτόθεν δῆλος ἐκ τῶν, προαποδεδειγμένων, κοινὴν ἔχων τῆς κράσιν. ξηρὸν καὶ ὑγρὸν. ὁ δὲ ἥλιος διὰ τὸ ποτὲ μὲν πλησιέστερον γινόμενος ἡμῶν θερμαίνειν. ποτὲ δὲ πορρῶ τέρρω: γινόμενος ψύχειν. τρόπον οὖν τίνα πρὸς τῆς κίνησιν. † πρὸς τὴν ταύτης ἀποκατάστασιν, καὶ αὐτὸς διπλὴν ἔχει τὴν φύσιν.

Τεσσάρων χυμάτων.

Χύματα ἐκάλεσε τὰ στοιχεῖα διὰ τὸ ὥσπερ προϋποκειμένον ταύτον, πάντα ἐξ αὐτῶν γίνεσθαι, καὶ τὰ γινόμενα ἐξ αὐτῶν γίνεσθαι, τὰ γινόμενα καὶ αὐτὰ εἶναι χύματα, καὶ τὸ ὑπὸ κείμενον ἑκάστου τῶν γινομένων, * τὸ ἔγκρατον ὑπὸ τῶν τριῶν καθολικὼς, ἰδίως, ὑπὸ δὲ μόνον καὶ ἀφροδίτης. ἀλλὰ καὶ ὑπὸ σελήνης. καὶ οὕτω * ἐνετέλλετο ἐν τῷ ὄπισθεν καὶ ἀνεμνήσαμέν σε ὡς ἐπηγγειλάμεθα.

Συντρεπομένους.

Ἐπειδὴ εἶπεν αὐτοὺς κοινοῦς, τουτέστι καὶ ἀγαθοποιοὺς, καὶ φθοροποιοὺς, λέγει ἐφεξῆς. πότε μὲν φθοροποιοὶ γίνονται, πρὸς τοὺς σχηματισμοὺς τῶν ἀστέρων, πότε δὲ γόνιμος; πρὸς μὲν ἀγαθοποιοὺς φερόμενοι, ἀγαθύνοντο διὰ τῆς ἐκείνων μετουσίας. πρὸς δὲ κακοποιοὺς, τὸ φθαρτικὸν προσκυτῶνται: πρὸς τοὺς σχηματισμοὺς ἁπλῶς τὰς ἑαυτῶν φύσεις ἀμείβοντες.

Περὶ ἀρσενικῶν. καὶ θηλυκῶν ἀστέρων.

Πάλιν ἐπειδὴ τὰ πρῶτα γένη.

Ἐπὶ μὲν τῶν ἀνθρώπων ἡμορφὴ καὶ ὁ τύπος ἐκ τῆς κράσεως, τῶν ἀστέρων, καὶ τὸ διαπλαττόμενα, ὡς ὑπὸ πλεῖστον διαπλάττετο. ὑπὸ δὲ τῶν θείων, οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἐκ τῶν μορφώσεων, τὸ ἀνάλογόν ἐστι λαβεῖν, τὰς κράσεις μερίσαι τοῖς γένεσι. τρόπον τινὰ διαπλάσαντα καὶ διαμορφώσαντα. εἰρήκαμεν γὰρ ὡς ἐθέλει πάντα τὰ περὶ τῶν ἀστέρων τεχνικῶς εὑρημένα, τῇ τοῦ παντὸς ἀπεικάσαι διαμορφώσει. εἰ γὰρ τὰ ἐπίγεια τεταγμένα πῶς ἐστι καὶ * ἀτετυπωμένα, πολλῷ μᾶλλον τὰ οὐράνια ἃ καὶ τοῖς τῆς δὲ τάξεως αἴτια καθίστατο. ἀλλ' ἐπειθέλομεν γνῶναι τὰ τῇ δὲ ὅπως διατίθεται ἀπὸ τῆς ἐκείνων ἀπορροίας κατ' εἰκόνα τῶν τῆ

ἐκεῖνον τετυπωμένα.

ait elementa eorũq; qualitates, ac tum demũ progredientes inde qualitates. Quando igit̃, ut dixi, elemẽta uocauit chymata, nũc ordo postulat, ut eorum facultates exponat. Elementorũ igit̃ exemplis usus & cõsentaneis argumentis, similitudinẽ etiã ad astra censet transferendã. Quãdo igit̃ fœcũda uidem⁹ esse calida et humida elementa: sicca uerò & frigida corrumpendi uim habere: nimirũ quæ stellæ calidę sunt & humidæ: fœcũdę & bonę perhibentur. Quę aũt siccæ & frigidæ, perniciosæ erũt. Tres igitur beneficæ sunt ☽ ♀ ♃. maleficæ, ♄ ♂ ob immoderatũ temperamentũ. Solus ☿ ex ijs quæ præcesserunt, commune habere temperamentũ ex sicco & humido: est supra demõstratũ. Sol aũt quod aliàs nobis propior, calefacit, aliàs remotior, frigefacit quodãmodo ꝑ motu & motus illius restitutione, duplicẽ & ipse naturã habet.

Quatuor Chymatum.

Chymata appellat elemẽta, q̃d ex his antè positis omnia oriant̃, & q̃d humores sint & materię cuiusuis rei gignendę. Temperiem trib. uniuersaliter tribuit. peculiariter Ioui duntaxat & Veneri. Sed & Lunę * idq; in posterioribus mãdabatur, & nos, ut polliciti sumus, commonefecimus.

Mutentur.

Quando eas stellas cõmunes dixit, hoc est, & beneficas & maleficas iam subiũgit: quando hanc uel illã qualitatẽ assumant? pro cõfigurationib. inquit, cũ alijs stellis. Nam si ad beneficas referant̃, reddunt̃ bonæ societate illarum, si ad maleficas, qualitatem noxiam assumunt, naturas suas omnino pro configurationibus mutantes.

De masculinis & fœmininis stellis.

Iam quia duo naturarũ p̃cipui sexus sunt.

In hominib. forma & typus existit ex tẽperamẽto astrorũ, et qcqd informat̃, hoc ferè modo informat̃. In diuinis aũt nõ sic, sed ex informationib. proportio sumi potest, ut tẽperamẽta in sexus distribuant̃, modo q̃dam qui formã & effigiẽ induxit. Diximus enim uelle eũ omnia q̃ de siderib. artificiosè sunt inuẽta, forma uniuersi comparare. Nã si res humanę quẽdã habẽt ordinẽ & effigiẽ: cœlestes quanto magis habebũt, quę in illis ordini causã præbẽt? Verum si cognoscere uolumus quẽadmodũ terrena ab influxu illorũ afficiant̃ imagine

2008 Ministerio de Cultura

δηλονότι. τῶν τῆ ἢ τῶν ἐν ἡμῖν † δῆλον καὶ τὰς ἐκείνων δυνάμεις ὑποτιθέμεθα. εἰκότως δὲ μετὰ τῆς τῶν κράσεων καὶ δυνάμεων εὕρεσιν. καὶ τὰς φύσεις ταῖς κράσεσι συμφώνως ἀποτελεῖσθαι. ἰστέον δὲ ὡς τρεῖς εἰσι τύποι οἱ τοὺς ἀστέρας ποιοῦντες ἀρρενοῦσθαι καὶ θηλύνεσθαι. κράσις, συσχηματισμὸς πρὸς τε τὸν ἥλιον, καὶ πρὸς τὸν ὁρίζοντα, κράσις πῶς, ἐπειδὴ ὁρῶμεν τὸ γυναικεῖον γένος ὑγρὸν καὶ μαλακὸν ὑπὸ τῆς δημιουργηθείσης φύσεως ὑπηθελεσθὲν, διὰ τὸ εὔεικτον αὐτὸ εἶναι. τὸ δὲ ἀνδρεῖον σκληρὸν καὶ ἀτέραμνον, εὔδηλον ὅτι ὅσους ἂν εὕρωμεν ἀστέρας ὑγροὺς μᾶλλον, ἐκείνους λέγομεν θηλυκοὺς· ὅσους δὲ ξηροὺς μᾶλλον ἐκείνους ἀρρενικούς. ἔσται οὖν εἴγε ταῦθα οὕτως ἔχει ☾ καὶ ἀφροδίτη θήλειαι. ἀρρένες δὲ οἱ λοιποὶ, πλὴν τοῦ ἑρμοῦ ὄντος γὰρ ξηρὸς καὶ ὑγρὸς ἀποδειχθεὶς διπλῆν ἕξει τὴν φύσιν, καὶ ἄρρην καὶ θῆλυς νομιζόμενος. ἐκ δὲ τῶν πρὸς τὸν ἥλιον σχηματισμῶν, ἀρρενοῦντες καὶ θηλύνονται τοῦτον τὸν τρόπον. ἀρρενικοὶ λέγονται, ὅταν ἑῷοι γένωνται. φαίνονται γὰρ τότε ὡς πορνεώτεροι καὶ νεοτόκοι, καὶ ἰσχυροτέραν δύναμιν κεκτημένοι. θηλυκοὶ δὲ ὅταν ἑσπέριοι. πρὸς δὲ τὸν ὁρίζοντα, τάδε ἄκουε. τὸ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαίριον τὸ ἀπὸ τοῦ ὡροσκόπου μέχρι τοῦ δύνοντος εἰς δύο διαιρεῖται. καὶ τὸ ὑπὸ γῆν τὸ ἀπὸ τοῦ δύνοντος μέχρι τοῦ ὡροσκόπου, εἰς δύο ὁμοίος, τέσσαρων οὖν ὄντων, ἰστέον ὡς τὰ μὲν δύο, ἀπηλιωτικὸς καλεῖτο. τὰ δὲ ἕτερα, ἃ καὶ ἰσαρίθμα τούτοις, λυβικός. ποῖα εἶναι καλεῖ ἀπηλιωτικαὶ, τὸ ἀπὸ τοῦ ὡροσκόπου μέχρι τῆς μεσουρανήσεως. καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ δύνοντος, μέχρι τοῦ ὑπογείου. ταύτα γὰρ ἐμφερῆ καὶ ἐοικότα πρὸς ἄλληλά ἐστι, ποῖα δὲ λυβικός. τὸ ἀπὸ τοῦ † μέσου ἕως τοῦ δύνοντος. καὶ τὸ ἀπὸ ὑπογείου μέχρι τοῦ ὡροσκόπου. οἱ οὖν ἀστέρες γενόμενοι μὲν ἐν τοῖς ἀπηλιωτικοῖς τεταρτημορίοις, ἀρρενοῦντες. ἐν δὲ τοῖς λυβικοῖς θηλύνοντες καὶ θαυμαστὸν ὅπως μὴ τὸ ἑξῆς ἡμισφαίριον ὅλον ἀπηλιωτικὸν ἐκάλεσε καὶ ἀρρενοποιὸν τὸ δὲ ἕτερον λυβικόν; ἀλλ' ὡς ἔοικε τὰ κατὰ διάμετρον ἔλαβέ τε γὰρ τημόρια ὡς καὶ μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ἰδίας δυνάμεως δυνάμενα καὶ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὄντος τῶν ἡμισφαιρίων, καὶ διὰ τοῦτο ἰσχυρότερα εἶναι δυνάμενα.

μεσουρανήματος.

Περὶ ἀρσενικῶν, καὶ θηλυκῶν ἀστέρων.

Πάλιν ἐπειδὴ τὰ πρῶτα γένη.

Οὔτε τὰ πρῶτα γένη, οὔτε τὸ πάλιν παρείληπται τῷ * παλαιῷ, ἀλλ' ἡκάστη τῶν λέξεων, σημαίνειν αὐτῷ τί βούλεται. τὸ γοῦν πάλιν ἐν δείκνητο ὅτι τῆς τοῦ παντὸς διακοσμήσει ἑπόμενος. ἐκτίθετο πάντα. καὶ ὅτι τὰ πρῶτα τῇ διατάξει τοῦ παντὸς καὶ νῦν προκείμενα, τὸ δὲ πρῶτα, σημαίνει αὐτῷ, τὸ εἶναί τι καὶ ἄλλο γένος κοινὸν

rerum nostrarum & nobis cognitarũ, illorum etiam uires constituimus. Probabiliter aũt post temperamentorũ & facultatũ inuentionem: statuimus etiã naturas tẽperamentis effici cõgruentes. Est aũt sciendum tres esse modos quibus Planetæ masculescunt aut effœminantur: temperamẽtum, cõfigurationem ad Solẽ, & horizontem. Temperamentũ quomodo? Quoniã uidemus sexũ fœmineũ humidũ & mollẽ in hac natura esse redditũ ut facile cederet, uirilẽ, durũ & rigidũ: perspicuũ est, quas stellas humidiores inuenerimus, eas dicendas esse fœmineas, quas uerò siccio res, eas masculinas. Erunt igit̃ (siquidem hęc ita se habẽt) ♀ & ☽ fœmineę. Reliqui planetę mascul. Mercurio excepto, Quẽ cum siccũ et humidũ esse demonstratũ sit, duplicẽ habere naturã, tam masculeã quã fœmineã existimandũ. Configurationib. ad Solẽ masculescũt aut effœminant̃ planetę hoc modo: Masculi dicunt̃, cum sunt orientales. Vident̃ enim quasi iuniores & recẽs geniti, & uires maiores habẽt: fœminei, cũ uespertini. Cõfigurationib. ad horizõtẽ hoc modo. Hemisphęriũ q̃d infra terrã est ab horoscopo in occasum, bifariã diuidit̃: & q̃d supra terrã, ab occasu ad horoscopũ, itẽ bifariã. Cũ igit̃ quadrãtes sint 4. sciendũ est, duos orientales, & totidẽ occidentales appellari. Quos igit̃ uocat oriẽtales, quadrantẽ ab horoscopo usq; ad M C. & quadrãtẽ ab occasu ad M C. Hæc enim cognata & similia inter se sunt. Quos occidentales? Quadrantẽ à medio cœli ad occasum. & ab M C. ad horoscopũ. Stellę igitur in masculis collocatę quadrantib. masculescũt: in occidẽtalib. effœminant̃. Ac mirũ est, cur nõ integrũ hæmispheriũ ordine uocarit oriẽtale, alterũ occidẽtale? Sed uerisimile est, eũ signa opposita sumpsisse, ut quæ suas uires inuicem communicare possint. & in principijs sunt hemisphęriorum, propterea q̃ uim maiorem habent.

De masculeis & fœmineis stellis.

Rursus cum primi sexus.

Ptolemęus neq; (primi sexus) neq; (Rursus) frustra usurpauit, sed q̃dlibet uocabulũ aliq̃d unius habere uoluit. Verbũ igit̃ (Rursus) significat uniuersitatis ordine obseruato, exponere om̃ia, & prima, ordine uniuersi, etiam nũc proposita esse. uerbum (primi) significat etiam alium sexum qui &

008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

ἄῤῥενος καὶ θήλεος φέρον σύμβολον, ὡς τὸ τῶν ἑρμαφροδίτων.

Πλέον μὲν γὰρ ἐγγίνεται.

Εἰσὶ μὲν γὰρ καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν στοιχείων δυνάμεις. ἀλλ' ὑπικρατεῖ ὑγρὰ οὐσία μᾶλλον τῶν ἄλλων.

Τὸν δὲ ☉.

Ὁρᾷς ὅτι ταῖς μὲν θηλείαις μίαν μόνην ἀπένειμε ποιότητα τὴν ὑγρὰν, τοῖς δὲ ἄῤῥεσι τὰς λοιπὰς. οὕτω γὰρ καὶ ὁ ♃ εὑρεθήσετε ἄῤῥην, τῆς θερμοτῆτος πλεοναζούσης μᾶλλον ἐν αὐτῷ ἤπερ τῆς ὑγρότητος.

Ἑώους μὲν ὄν τῆς καὶ προηγουμένους.

Ἐνεδείξατο, τίνες εἰσὶν οἱ ἑῷοι ἀστέρες, οὗτο καὶ διδασκαλικὸν, τὸ μὴ ἀσαφέσι κεχρῆσθαι λέξεσιν, ἀλλὰ καὶ συντόμοις καὶ σαφεσίν. εἰδέναι δὲ χρὴ ὡς ἄλλα μὲν ἐστὶ προηγούμενα μέρι τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν τοῦ παντὸς κίνησιν, καὶ ἕτερα κατὰ τὴν τοῦ ἡλίου αὐτοῦ. ὑπηλλαγμένων γὰρ οὐσῶν τῶν κινήσεων, ὑπηλλαγμένα εὑρετήσετε καὶ τὰ ἡγούμενα. οἱ δὲ παλαιοὶ, κατὰ τὴν τοῦ παντὸς κίνησιν λαμβάνοντες. ἡγούμενα μέρη ἐκάλουν, τὰ προαναφερόμενα τοῦ ἡλίου. ἑπόμενα δὲ τὰ ἐπικαταφερόμενα.

Τῆς ὑπὸ γῆν τί μεσον ῥανήσεως.

Οὐδὲ μόνον τὸ ἀντίμεσον ῥανήσεως λεχθὲν, ἀσαφὲς ἦν, τὸ διαμετρον τοῦ μεσουρανήματος, τὸ ὑπὸ γειόν ἐστιν. ὅπως πλείστης σαφεινείας † προαιρούμενος, ὑπὸ ἐπήγαγεν ἦν.

† προνούμενος τρίαν.

Περὶ ἡμερινῶν καὶ νυκτερινῶν ἀστέρων.

Ὁμοίως δὲ ἐπειδὴ τῶν ποιούντων τὸν χρόνον. Ἐπεὶ περὶ τῶν ἀστέρων δυνάμεως διαλέγεται, ἀπεικάζων αὐτῆς πανταχοῦ τῇ τοῦ παντὸς διακοσμήσει. ἐπεὶ τοίνυν εἰς δύο διαστήματα ὁ χρόνος μέγιστα διαιρεῖται, εἰκότως ἐθέλει διδάξαι, ποία κράσις ποίῳ διαστήματι συμπαθεῖ, καὶ συμπληροῖ τὸ θεώρικος. ποτὲ μὲν ἀπὸ τῆς κράσεως τῆς ὁμοιότητος ἐπιχειρῶν. ποτὲ δὲ ἀπὸ τῆς ἐναντιότητος. ὧν μὲν γὰρ τῶν συμμέτρων, τὸ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ προστιθέμενον, τὸ αὐτὸ τῆς ποιότητος εἶδος φυλάττει. ὧν δὲ τῶν ἀσυμμέτρων, τὸ μὲν ὅμοιον αὔξει τῆς κράσεως † συμμετρίαν. τὸ δὲ ἀγόμοιον συμμετρίαν τῷ μιγνυμένῳ χαρίζεται. οὐκ οὖν ὁ ♃ καὶ ὁ ἥλιος ἅτε σύμμετρον ἔχοντες θερμασίαν, ἡμερινοὶ κληθήσονται. ἡ δὲ σελήνη καὶ ἡ ἀφροδίτη, νυκτερινὸς, διὰ τὴν συνυπάρχοντε αὐτοῖς ὑγρασίαν, ἡμερινὸς δὲ κληθήσετε ὁ τοῦ κρόνο ὁ δὲ τοῦ ἄρεος. νυκτερινὸς. ὁ μὲν τοῦ κρόνου τὴν ἡμερινὴν αἵρεσιν κεκλήρωται, ἅτε ψυχρότερος ὤν. εἰώθεν γὰρ τοῦ θερμῷ κιρνάμενος συμμετρίαν ἀπετελεῖν. ὁ δὲ τοῦ ἄρεος τὴν νυκτερινὴν αἵρεσιν ἐκληρώσατο, ἅτε ξηρότερος ὤν εἰώθεν γὰρ καὶ αὐτὸς τῷ ὑγρῷ κιρνάμενος,

† τὴν ἀμε-

qui & maris & mulieris signum gestet, ut est hermaphroditorum.

Copiosius enim inest.

Insunt sanè reliquorum etiam elementorum uires, sed humida natura præualet reliquis.

Solem autem.

Vides ut fœmineis unam duntaxat humidam qualitatem tribuerit, masculis reliquas? Sic enim & ♃ masculus inueniet, cum in eo calor humorem uincat.

Nam matutinos & antecedentes.

Ostendit qui sint matutini planetæ, & est ex arte docendi, uerbis non obscuris uti, sed & breuibus & perspicuis. Sciendum autem est, alias esse partes quæ Solem antecedunt, considerato motu uniuersi, & alias, pro motu ipsius Solis. Permutatis enim motibus etiam partes antecedentes mutabuntur. Veteres autem considerato motu uniuersi, partes Solem antecedentes priores, sequentes, posteriores uocant.

Ad oppositum sub terra cœli.

Vt minus esset ambiguitatis & obscuritatis in uerbis adiecit, quod infra terram est.

De diurnis & nocturnis stellis.

Item, cum tempora faciant.

Quoniam de ui astrorũ disputat, eamq; ordini uniuersi ubique comparat, tempus autem in duo maxima interualla diuiditur: iure docere instituit, quod temperamentum cui interuallo consentiat. Ac doctrinam hanc absolui, argumentis ductis aliàs à similitudine temperamenti, alias à contrarietate. Nam in conuenientibus, simile simili additum, eandem qualitatis speciem conseruat. in non congruentibus, simile auget intemperiem: dissimile temperiem misto confert. Igitur ♃ & ☉, quippe cõgruentes caliditate præditi, diurni uocabantur. Luna autem & ♀ nocturnæ, ob humiditatem qua præditæ sunt. Diurnus appellabiuir ♄. ♂ nocturnus: quorum ille diurnam conditionem sortitus est ut frigidior. Solet enim calori mistus, moderationem efficere. hic nocturnã conditionem, ut siccior. Solet enim & ipse humore cõmistus moderatio-

2008 Ministerio de Cultura

συμμετρίαν ἀποτελεῖν. ὁ δὲ τοῦ ἑρμοῦ πάλιν ἡ αὐ-
ταῦθα, τὸ ἐπίκοινον τῆς κράσεως φυλάττει, καὶ
ἀμφοτέραις συμπαθεῖ ταῖς αἱρέσεσι, ποτὲ μὲν
δὲ τῇ ἡμερινῇ. ποτὲ δὲ τῇ νυκτερινῇ. μεμα-
θήκαμεν δὲ ἤδη πῶς μὲν ἑῶος ἀστὴρ γίνεται. πῶς
δὲ ἑσπέρινος, ὁμοίως εἰρήκαμεν ὡς πάντα τὰ
εἰρημένα κατὰ τὴν τοῦ παντὸς διάταξιν γράφει.
ἔλεγον. διὰ τοῦτο ἀρχόμενος ἔλεγεν, τὸ πάλιν † ἔλεγε
γὰρ ἐνταῦθα ἀναλογεῖν τὸ ὁμοίως τῷ πάλιν.
ὅτι δὲ λέγει τῶν ποιούντων, οὐ χρὴ νομίζειν ὅτι ἡ
ἡμέρα, ἢ πάλιν ἡ νὺξ ποιεῖ καὶ δημιουργεῖ, ἀλλ'
ὅτι δῆλον ἡμῖν τὸν χρόνον καθίστησιν. εἰς γὰρ
ταῦτα ἀφορῶντες, τὰς αἱρέσεις, τὴν τοῦ χρόνου
καταλαμβάνομεν κίνησιν καλῶς δὲ τὸ ἐκφανέ-
στατα ἐπήγαγεν, ἐπεὶ καὶ ἄλλα τινὰ ἐστὶ ποιο-
ῦντα ἡμῖν δήλην, τὴν τοῦ χρόνου κίνησιν, ὡς αἱ
ὧραι, καὶ ἀλλὰ τοιαῦτα. ἀλλ' οὐχ οὕτως ἐκφα-
νῶς, καὶ διαδήλως καὶ ἐναργῶς.

Ἡ ῥρνωμένον.

Οὐ μάτην τοῦτο ἐπήγαγεν. ἠθέλησε γὰρ οὐ
μόνον κατὰ τὴν τῆς κράσεως δύναμιν οἰκειῶσαι
αἱρέσεις τοῖς πλανωμένοις τὰς ἀλλὰ κατὰ τὸ
ἄῤῥεν καὶ τὸ θῆλυ.

Τοῖς μὲν γὰρ τῆς ἀγαθῆς κράσεως.

Δαιμονίως ἐπιχειρῶν, διατὶ μὴ ἐπὶ κρόνου
καὶ ἄρεος ἐφύλαξε τὸν αὐτὸν λόγον. ἀλλὰ τὴν
ἐναντίον. φησίου οὖν ὅτι (ἐπὶ μὲν) τῶν ἀστέρων
ὅσοι μὲν εἰσιν εὔκρατοι. χαίρουσι τοῦ ὁμοίου. φυ-
λάττετε γὰρ αὐτῶν ἡ κράσις διὰ τοῦ ὁμοίου. ὅσοι
δὲ δίσκρατοι, χαίρουσι τῷ ἀνομοίῳ. οὐ φυλάττε-
ται γὰρ ἡ κράσις αὐτῶν. κολαζομένης τῆς ἀμε-
τερίας διὰ τῆς ἐναντιότητος. Περὶ τῆς δυνάμε-
ως τῶν πρὸς τὸν ἥλιον σχηματισμῶν.

Ἤδη μέν τοι καὶ παρὰ τοῦ πρὸς τὴν ἥλιον.

Περὶ τῶν συμφύτων κράσεων τῶν ἀστέ-
ρων διαλεχθεὶς. νῦν περὶ τῶν ἐπικτήτων ἐ-
θέλει διαλαβεῖν, ἃς προσλαμβάνουσιν ἐκ τῶν
πρὸς τὸν ἥλιον σχηματισμῶν. εἰδέναι γὰρ χρὴ
ὅτι ὥσπερ ἀῤῥενοῦνται καὶ θηλύνονται ἐκ
τῶν πρὸς τὸν ἥλιον σχηματισμῶν τὸν αὐτὸν
τρόπον καὶ τὰς κράσεις ἀμείβουσι τοίως. ἢ
τοίως σχηματιζόμενοι. ἐκεῖνο δὲ ἄξιον ἐπισημή-
νασθαι, καὶ παντὶ τρόπῳ τὴν αἰτίαν ἀρεῖν, διὴν
ἀκολουθοῦντος τοῦ προκειμένου θεωρήματος.
τοῦ περὶ τῆς φυσικῆς κράσεως οὐ συνέταξεν
† αὐτὸ. † αὐτῷ τοῦ προηγουμένῳ. ἀλλὰ παρεμβαλὼν
πλεῖστα ὅσα θεωρήματα, * καὶ πάντα τὰ πε-
ρὶ τῶν δυνάμεων αὐτῶν καὶ ὅσα λείπεται τοῦ
κράσι, νῦν τοῦτο γράφει. ἡ δὲ αἰτία δήλη ἐστὶ
τοῖς προσεκτικωτέροις * κατανοῦσιν ἐν τοῖς
προκειμένοις. ἐξ ὧν γὰρ αὐτὸς φήσιν, ἡ αἰτία
ἀναφανήσεται. οὐ γὰρ βούλεται πάντας τοῦ ἀστέρας
ἐπιτήτους προλαμβάνειν κράσεις. ἀλλὰ σελήνην

moderationem efficere. ☿ hic quoq; ambiguum temperamentum conseruat, & cum utraq; conditione cõsentit, aliàs cum diurna, aliàs cum nocturna. Iam autẽ didicimus, quo pacto matutina stella fiat, quo uespertina. diximus item Ptolemæum omnia scribere secundum ordinem uniuersitatis. Ideò initio dixit. (Rursus) Dixi enim Rursus, &, item hic idẽ ualere. Cum autem ait. Cum faciant, non intelligendum est, noctem aut diem facere aut fabricare aliquid, sed tempus nobis declarare. Ad has enim conditiones respiciẽtes, motum temporis deprehẽdimus. Rectè autem subiunxit euidentissima. quia & alia quædam sunt, quæ nobis motum temporis declarãt, ut hęc & alia eiusmodi, sed non ita manifestè, conspicuè, & euidẽter.

Magis masculum.

Non frustra hæc adiecit. Conditiones enim planetis distribuere uoluit non modo pro ui temperamenti, sed etiam pro sexu masculo uel fœmineo.

Nam ijs qui bono temperamento.

Mirabiliter rem tractat, cui in ♄ & ♂ eandem rationem non seruarit, sed cõtrarium. Ait igitur, stellas quæ temperatæ sint, gaudere simili. Sic enim tẽperamentum earum conseruari per simile. quæ autem intemperatæ sint, eas gaudere dissimili. Neq; enim cõseruatur temperamentum earũ, cum redundatia per qualitatem contrariam quasi in ordinem cogitur.

De ui configurationũ ad Solem.

Iam pro configurationib. erga Solem.

Disputatione de innatis temperamentis astrorum absoluta: nũc de acquisitis acturus, quę assumũt è cõfigurationibus erga Solẽ. Sciendũ enim est, ut stellæ è cõfigurationib. erga Solẽ, uel masculescũt, uel effœminantur: sic etiã temperamenta mutare pro alia atq; alia configuratione. Illud porrò notatu dignũ, eiusq; causa quouis modo inuenienda est, ob quam, cum proposita doctrina sequatur illã quę est de naturali tẽperamẽto, hãc cũ antecedẽte non cõiunxerit, sed q̃ plurimis p̃ceptis interiectis * & ijs omnib. quę ꝑtinẽt ad uires earum, & quę desunt temperamentis: nunc hoc scribat? Causa ex ipso contextu sermonis. Nam ex ipsius autoris uerbis causa elucescit. Nec enim sentit omnes stellas requisitè assumere tẽperamẽta, sed Lunã,

008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

☉. ♃. ♄. ♂ οὐδ' ἄλλους οὐκ ἔτι εἰδ' οὕτως, ἀκόλουθον ἦν πρότερον τὰ κοινότερα καὶ πασὶν ἐφαρμόζοντα γράφειν θεωρήματα. εἶδ' ὕπω τὰ εἰδικότερα, καὶ μὴ ὡσαύτως ὑπὸ πάντα λεγέσθαι δυνάμενα. δεύτερον οὖν ὑπὸ τούτοις ἀναφανήσεται πρόβλημα, δι' ἣν αἰτίαν μὴ πάντες ἐκ τῶν πρὸς τὸν ἥλιον σχηματισμῶν τὰς κράσεις ἀμείβουσι; φησὶ δὲ ὅτι οὐ πάντες οἱ ἀστέρες δύνανται τὴν διαμετρον τοῦ ἡλίου ἀφίστασθαι. ὁ γὰρ τοῦ ἀφροδίτης, καὶ ὁ τοῦ ἑρμοῦ. οὐ δύνανται τὸ ἀϋτὸν ἀφίστασθαι, ἅτε ταχυκίνητοι ὄντε καὶ ἀεὶ πλησίον τοῦ ἡλίου εὑρισκόμενοι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτω συμπραινέσθω. ἄρχεται δὲ τὸν κανόνα καὶ τῶν μέθοδον γυμνάζειν ὑπὸ σελήνης ἅτε τῶν αὐτῆς σχημάτων ἐναργεστέρων ὄντων, καὶ σχεδὸν ὑπὸ τῶν ναυτικῶν πάντων γινωσκομένων σαφῶς. πιεῖτο δὲ * κατὰ τραίγωνον. ὑγροτέρα γὰρ ἐστὶν ἡ σελήνη ἀπὸ συνόδου, ἄχρι πρώτης διχοτόμου. δοκεῖ γὰρ νεωστὶ † τετάχθαι. καὶ ὥσπερ τὰ νεογενῆπαι διὰ ὑγρὰ ἐστι, τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ αὕτη πλήθει ὑγρότητος. ἀπὸ δὲ τοῦ πρώτης διχοτόμου, ἕως πανσελήνου, θερμοτέρα ἐστίν, ἄρχεται γὰρ τὴν ἀπὸ τῆς ἡλιακῆς σφαίρας προσλαμβάνειν θερμότητα. καὶ εἰδέναι χρὴ ὅτι οὐ τρόπον προσέλαβεν τὰς εἰρημένας ποιότητας, τὸν αὐτὸν καὶ ἀποβάλλει. πρῶτον γὰρ τὴν ὑγρότητα προσλαμβάνει, καὶ πρώτην ἀποβάλλει. καὶ μενούσης τῆς θερμότητος, ἢ καὶ αὐξομένης, γίνεται θερμὴ καὶ ξηρὰ, πάλιν ἀποβάλλει τὸν θερμότητα, καὶ εὑρίσκονται ξηρὰ καὶ ψυχρὰ. οὕτω μὲν οὖν ὑπὸ τῆς σελήνης. ὑπὸ δὲ τῶν ἀστέρων κατὰ σὺν στηριγμοῦς. εἰ μὲν γὰρ τῷ πρώτῳ στηριγμῷ παραπλησίως τῇ σελήνῃ ὑγρότεροι. ἐν δὲ τῷ ἀκρονύχῳ, θερμότεροι. ἀπὸ δὲ ἀκρονύχου ἕως δευτέρου στηριγμοῦ, ξηραντι καὶ ἀπὸ δὲ τούτου ἕως κρύψεως, ψυτικὰ, ταῦτα εἰπὼν καὶ τὰ ἁπλούστερα τῶν θεωρημάτων γράψας, ἐπάγει καθολικὸν λόγον, περὶ τῶν συνθέτων σχηματισμῶν, ὧν ποιοῦντο πρὸς ἀλλήλους. ὁ μὲν ἐν τῷ πρώτῳ ὢν στηριγμῷ. ὁ δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ στηριγμῷ. τοῦ δὲ ὑπιστήμονός ἐστι τὸ εἰπὸν τὰ πεπερασμένα καὶ ὡρισμένα, ἐκ δὲ τούτων καὶ τῶν ἀπείρων τὴν γνῶσιν ἐστὶν εὑρεῖν. ἤδη μέντοι περὶ τῆς δυνάμεως τῶν πρὸς τὸν ἥλιον σχηματισμῶν, εὐθέων ἐν δεικνύμενος, ὡς καὶ ἄλλα τινὰ ἐστὶ τὰ τῶν κράσιν αὐτῶν ἀμείβοντα, ἃ ἤδη φθάσαντες μεμαθήκαμεν. * οὗτο δὲ ἐνδείκνυται αὐτῷ. καὶ ὁ σύνδεσμος τὸ † μᾶλλον ἐπισημαίνεσθαι, ἐθελήσει γὰρ τοι ἐν τοῖς ἐπαγομένοις εἰπεῖν ὡς ἐκ τῶν πρὸς τὸν ἥλιον σχηματισμῶν. αἱ κράσεις τῶν ἀστέρων οὐ τελέως ἀμείβονται. τουτέστιν, ἐπιτείνονται μόνον καὶ ἀνίενται.

† τετέχθαι.

† μέλλον.

☉ ♃ ♄ ♂, cæteras non item. Quod si ita se habet, consequens erat in primis communiora, & omnibus accommodata præcepta scribere. ac tum demum specialiora, quæ se applicari ad omnes stellas non patiuntur. Post hæc altera exorietur quęstio, cur non omnes stellæ suum pro Solis configuratione temperamentũ mutent. Ait autem id eò fieri, quod non omnes stellæ Solis oppositum attingere quæant. Nam ♀ & ☿ tantum ab eo distare nequeunt, ut & motu celeres & perpetuo circa Solem uersantes. Et hæc sic concludantur. Incipit autem regulam & doctrinam tractare in Luna, ut cuius figurę sint euidentiores, & omnibus ferè nautis satis cognitæ. * Disputat autem de ea, quadrantibus consideratis. humidior enim est ☽ à cõiũctione ad primũ quadrãtẽ, quasi quę modo edita sit, & ut infantes recens nati humidi sunt, sic & ipsa humiditate abundat. A primo quadrante usq; ad pleniluniũ, calidior est, incipit enim Solaris sphęrę calorem assumere. Ac sciẽdum est, eam, quemadmodum qualitates iam dictas assumit, eodẽ quoq; modo rursus amittere. Humiditatem enim primam assumit, eandemq; primam amittit, ac manente caliditate aut crescente, fit calida & sicca. Rursus amisso calore sicca & frigida reperitur. Atq; in se res habet in ☽. In cęteris autem planetis res pendet à stationibus. Nam in prima statione, sunt ut Luna, humidiores. In uespertina, calidiores. à uespertina usq; ad secundam stationẽ, sicciferi. ab hac usq; ad occultationem frigidi. His dictis, præceptisq; simplicioribus traditis, subijcit uniuersalem orationem de compositis configurationibus, quibus inter sese deuinciuntur, alter in prima, alter in secunda statione. Est autem docti ea dicere, quæ certa & definita sunt: è quibus etiam indefinitorum cognitio parari potest. Iam quędã de ui configurationum ad Solem loquens, statim indicat, etiã alia quædã esse, quæ uim illarum mutẽt, quæ antè cognouimus. * Idq; ostendit per cõiunctionem, quod post dicendum erit. In ijs enim quæ sequuntur, dicturus est, stellarum temperamẽta è configurationibus ad Solem, non penitus mutari, hoc est, augeri duntaxat & minui.

Ac matu-

2008 Ministerio de Cultura

Καὶ ἑῶοι μόνον.

Καὶ ἑῶ τὸ μόνον ἐπήγαγεν, ἐπειδὴ καὶ ἕτερα τινὰ τούτοις συμπλέκεται σχήματα, ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν μεμαθήκαμεν.

Καὶ πῶς αὖ τὸν ὁρίζοντα σχηματισμοῦς.

Ὡσεὶ ἔλεγεν ὅσων μὲν οὖν μόνων τούτων ἕνεκα σχήματος, εἰς τὸ περιέχον ἡμᾶς ἀπεργάζονται. πᾶν τοῦτο τὸ περιέχον ἁπλῶς ἀκουστέον, τὸ, τε παραβόλης, καὶ τὸ τῆς χρύσεως. ὥσπερ γὰρ καθόλου σχηματιζομένοι, τὸν ἀέρα περιτρέπουσι. τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ οὗτοι τῆς ἑκάστης χρύσεως.

Περὶ τῶν ὡρῶν τοῦ ἔτους.

Καὶ τῶν ὡρῶν δὲ τοῦ ἔτους.

Νομίσειε μὲν αὖτις τὴν τῶν ὡρῶν σκέψιν, ἰατρῶν μᾶλλον προσήκειν, ἢ ποτ' ἀστρολόγων. ἔχει δ' οὐχ οὕτως. ἔστι γὰρ ἡ σκέψις κοινὴ. ὁ μὲν ἰατρὸς, διὰ τὴν ψυχρότητα καὶ θερμότητα, τῆς προσγινομένης τοῖς σώμασιν ἡμῶν, πολυπραγμονεῖ τὴν τῶν ὡρῶν κρᾶσιν. ὁ δὲ ἀστρολόγος τὰς μεταβολὰς τῶν ἐκ τῆς ἡλιακῆς κινήσεως περιέχοντι γινομένας ζητῶν, συζητεῖ καὶ τὴν τῶν ὡρῶν κρᾶσιν. οὕτω δὲ ἀκριβῶς καὶ ἐπισημονικῶς ὁ Πτολεμαῖος ἐπεξεργάζεται τοῦτο τὸ κεφάλαιον, ὡς μὴ δὲ ἰατροῖς ἀνωφελὲς εἶναι τοῦτο, ἀλλὰ μᾶλιστα προρίζεσθαι δι' αὐτοῦ θεωρήματα. ἡ μὲν γὰρ τοῦ † ἀέρος κρᾶσις, δύναται μὲν δύνειν. ἐπικρατεῖ δὲ ἐν αὐτῇ τὸ ὑγρόν, ἅτε δὴ ἄγαν ψυχρότητος τοῦ ἐν τῷ χειμερινῷ ἀθροιζόμενος διαλυομένης ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς θερμασίας. ἡ δὲ τοῦ θέρους † θερμοτάτη τοῦ ἡλίου ἐν τῷ κατὰ κορυφὴν ἡμῶν κεντρῳ γινομένου, καὶ πρὸς μεσημβρίαν. ἡ δὲ τοῦ φθινοπώρου ξηροτέρα, τοῦ θερινῆς † διακαυσάσης, καὶ διὰ παντὸς τὴν ὑγρότητα. ἡ δὲ τοῦ χειμῶνος ψυχροτάτη, ἅτε τοῦ ἡλίου ἀφισταμένου τὸ κατὰ κορυφὴν ἡμῶν κέντρον, καὶ τῇ ἀπουσίᾳ ψύχοντος ἡμᾶς. διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἀκόλουθόν εἰσι τὸν ζωδιακὸν κύκλον ζῴῳ, ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ ζῴῳ τέσσαρας ὁρῶμεν ἡλικίας. καὶ ἡ μὲν πρώτη ὑγροτέρα δύναμιν ὡς ἡ τῶν νεογνῶν ἕξις. ἡ δὲ δευτέρα θερμοτέρα. ὡς ἡ τῶν νέων. ἡ δὲ τρίτη ξηροτέρα, ὡς ἡ τῶν ἀκμαζόντων. ἡ δὲ τετάρτη ψυχροτέρα. ὡς ἡ τῶν γερόντων: † αὐτὸν τρόπον, καὶ ἐν τῷ ζωδιακῷ κύκλῳ, τέσσαρές εἰσιν ἡλικίαι αἱ ὧραι. καὶ ἀναλογοῦσιν αἱ κράσεις ταῖς κράσεσι.

† Διὰ τοῦ ἐγγὺς τὸ παρωχημένον ψύχος, ἀρχομένην, τῆς θερμασίας διαλύσιν.

Τὸ ἐγγὺς δέει σημαινόμενον. σαφὲς δ' ἔσται, ἐὰν τῷ ὑπερβατῷ κατανοήσαντες τοῦτον ἀναγνῶμεν τὸν τρόπον. διὰ τοῦ ἐγγὺς τὸ παρωχημένον ψύχος διάλυσιν. ἀρχομένης δὲ θερμασίας. δεῖ δὲ ἐλλείπειν δοκεῖ ἐγγὺς ἀπελλείπει δὲ,

Τὸ περὶ τῶν ἀπλανῶν ἀναμένω κεφάλαιον, περὶ ἐτῶν ὀκτὼ.

Τὰς κατὰ τὸ ἀρχόμενον ἔτος συσάσεις ἀπὸ τοῦ θέρους

Ac matutini tantum.

Tantum adiecit, quod & aliæ quædam figuræ cum his implicantur, ut suprà didicimus.

Et pro ratione configurationū erga ☉.

Quasi diceret. Quantū quidem in sola hac figura est positum: afficiūt aerem nos circundantem. Atq; hic uerbū περιέχον bifariam est intelligendum tam uniuersalis aeris status quā genituræ tempore. Vt enim in genere configurati cū Sole aerem mutant, sic etiam fit in cuiusq; genitura.

Caput de stellarum & earū uiribus omisit cōmentarius.

De anni temporibus.

Cum etiam anni tempora.

Existimet aliquis anni temporū cōsiderationem, medici potius esse quam astrologi. Aliter aūt se res habet. Est enim consideratio cōmunis. Nam medicus ob caliditatem aut frigiditatem, quibus corpora nostra afficiuntur, anni tempora considerat. Astrologus aūt mutationes, de motu Solis in aere existentes quęrens, una etiam quęrit temperamentum anni temporum. Ptolemæus uerò caput hoc adeò eruditè & accuratè tractat, ut nec medicis sit inutile, sed multā eis doctrinā suppeditet. Nam ueris qualitas etsi temperata est, tamē humiditas in ea uincit, quippe cum hyberno tempore collectū gelu à calore Solis dissoluatur. Aestatis qualitas calorem auget, cum Sol ad nostrū uerticale punctum peruenit, & ad meridiem. Autumnus siccior est, cum æstas exorbuerit, & consumpserit humorem. Hyems frigidissima est, quod ☉ à nostro uerticali puncto absistit, & per absentiam suam nos frigefacit. Hanc ob causam aliqui signiferum circulum animali comparant. Vt enim quatuor ætates in animali uidemus, quarum prima humidior est, ut recens natorum, altera calidior, ut adolescentum. Tertia siccior, ut uirorum, postrema frigidior ut senum: eodem modo & in zodiaco circulo, quatuor ętates sunt anni tempora, eorumq; temperamenta ætatum temperamentis respondent.

Cum collecti præterito frigore humores calore diffundi incipiant.

Interpres aliter legit quā in nostris codicibus habetur

Verba sunt obscura, sed perspicua erūt, si traiectione uerborū animaduersa, hoc modò legamus, ob diffusionē in præterito frigore, caliditate incipiente. Etsi aūt aliquid deesse uidetur, nihil tamen deest,

© 2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

ἀλλ' ἐθελήσας ὥσπερ εἰπεῖν τὴν αἰτίαν, δι' ἣν διάχυσις γίνεται, ἐπήγαγε τὸ, ἀρχομένης τῆς θερμασίας.

Διόπερ καὶ τοῦ ζωδιακοῦ.

Καὶ δοκεῖ τὸ ῥητὸν δοκεῖ δυσπαρανόητον εἶναι. δοκεῖ δὲ συμβεβηκέναι, διὰ τὸ μὴ ἐπαναπνέχθαι τῷ προσεχῶς πρὸ αὐτοῦ εἰρημένῳ * εἰ δὲ ἠθέλησεν ὁ * παλαιὸς ἐφεξῆς συμπληρῶσαι τὰ συγγενῆ καὶ ἐχόμενα ἀλλήλων, οὐ συνέζευξε τῷ οἰκείῳ θεωρήματι, ἔδει γὰρ ἐπαγαγεῖν, τὸ ἀρχομένης θερμασίας διάχυσιν. οὕτω γὰρ ἂν σαφέστερον ἡμῖν ὀφθείη. δὲ βούλεται εἰπεῖν, τοιοῦτόν ἐστιν. ὅλη θερμασία τότε ἄρχεται ἀναλαμβάνειν. τουτέστιν φησὶ ἔαρι. δηλοῖ δὲ ὁ κριὸς. οὕτω γὰρ ἀρχὴ τοῦ ζωδιακοῦ λέγεται, ἅτε τοῦ ἔκρος φησὶ αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἡλίου κινήσεως ἀποτελουμένου. εἰδὲ ἀρχὴν μὴ ἔχειν τὸν ζωδιακόν, εἴγε κύκλος ἐστίν. ὁ γὰρ κύκλος, ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περιφεροῦς ἀποτελούμενος, ἀρχὴν οὐκ ἔχει.

Προκαταρκτικῶν ποιούμενον.

Ὥσπερ γὰρ φησιν ὑπὸ τῶν ζώων προηγεῖσθαι τῶν ἄλλων ποιοτήτων πιστεύομεν τὴν ὑγρότητα. τὸν αὐτὸν καὶ ὑπὸ τοῦ ζωδιακοῦ τρόπον τὴν καταρκτικὴν. ὑγρότητα † κατάρχειν ταύτην (αὐτοῦ) τῶν ἄλλων ποιοτήτων εἶναι λογισόμεθα.

Περὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν διαιρέσεως.

Ὁμοίως δὲ καὶ τῶν τεσσάρων τοῦ ὁρίζοντος τόπων καὶ γωνιῶν.

Μέχρι τῶν ὧν τοῦτο περὶ τῶν ἀστέρων ποικιλίας διαλεχθείς, ἵν' ὡς ἐν εἰσαγωγῇ τεχνώσας τὸν ἀκροατὴν, νῦν ἄρχεται περὶ αὐτοῦ μόνου τοῦ ζωδιακοῦ διαλέγεσθαι. καὶ γὰρ τὸ ἀρτίως εἰρημένον περὶ τῶν ὡρῶν, ὅτι ἦν ἐξωθεν τῶν ἀστέρων διαιρέσεως. ὁ γὰρ ἥλιος κινούμενος περὶ τὸν ζωδιακὸν κύκλον τὰς ὥρας ἀποτελεῖ τὰς ἐτησίας. καὶ ἐπὶ τῶν διαστημάτων, ἃ μὲν ἐστὶ καθολικά, ἃ δὲ μερικά. καὶ καθολικὰ μέν, ἃ περὶ τῶν καθόλου διαλαμβάνουσαι. μερικὰ δέ, ἃ περὶ τῶν μέρους. ἡγοῦνται δὲ ἃ καθόλου τῶν μερικῶν. πρότερα τοίνυν τῆς καθολικῆς δι' ὅλου τοῦ ζωδιακοῦ εἰς τὰ μέρη, διαμέτρους ἀγαγών, τουτέστιν, εἰς τὸν ὡροσκόπον καὶ εἰς τὸ μεσουράνημα, καὶ εἰς τὸ ὑπόγειον. αὐτὸς δὲ καὶ γωνίας ἐκάλεσεν εἰκότως. πᾶσα γὰρ γραμμὴ εἰς κύκλον ἐμπίπτουσα καὶ τέμνουσα αὐτὸν, γωνίας ἀποτελεῖ. ὃ δικαίως ἐπήγαγε τῇ περὶ τῶν ὡρῶν διαιρέσεως τῇ προκειμένῃ, πολλὰς γὰρ πρὸς ἄλληλας ἔχουσιν ὁμοιότητα, μεριζόμεναι εἰς ἰσάριθμα μέρη

sed cum expositurus esset causam, ob quam fit diffusio, subiecit, caliditate incipiente.

Quare cum zodiaci.

Et hæc uerba uidentur obscura, quod non rectà ad id quod proximè antecessit, referuntur.* Quod si uoluisset Ptolemæus complere cognata & inter sese cohærentia, non coniunxisset cum peculiari doctrina. subiungere enim debuit: (incipiente caliditate diffusionẽ) sic enim nobis dilucidius uideretur. Sed eius sententia hæc est. Tum, hoc est, in uere, calorẽ incipere uires suas recuperare idq; Arietem indicare. hic enim principium signiferi dicitur, quippe cum Ver in eo motu Solis efficiatur. Oportebat autem signiferum non habere principium, cum circulus esset. Nam circulus cum una rotunda linea contineatur, initio caret.

Hæc de ta & sa canea se

Tanquam initium constituentes.

Quemadmodum, inquit, in animantibus humiditatem alijs qualitatibus antecedere credimus: ad eundem modum etiam in signifero humiditatem priorem esse cæteris qualitatibus colligimus.

De quatuor angulorum uiribus.

Similiter etiam de quatuor finitoris locis & angulis.

Hactenus de astrorum uarietate locutus, & tanq; per compendium lectore informato, nunc de ipso tantũ signifero disserere incipit. Etenim id quod modò de anni temporibus dixit, non alienũ fuit à ui astrorum. Sol enim dũ in signifero circulo mouetur: anni tempora distinguit: ac in docendi ratione alia sunt uniuersalia, alia particularia: Vniuersalia quę de rebus uniuersis percipiũt: particularia quæ de singulis. & quia uniuersalia singularibus antecedunt, priore loco uniuersalem doctrinam tradit, ac nunc propositã habet præcipuarũ signiferi partium doctrinam, & in progressu de illius etiã partibus aget. Diuidit ergo signiferum in quatuor partes locis oppositis cõsideratis, uidelicet, horoscopũ, mediũ cœli, occasum et imũ cœli: quę loca nõ absurdè angulos etiam uocauit. Omnis enim luna in circulũ incidens, eũq; diuidẽs, angulũ efficit. Hanc itaq; doctrinã anni temporũ explicationi tẽpestiuè subiecit. Magnã enim habẽt inter se cognationẽ, cũ in partes æquales diuidũtur,

& qui

2008 Ministerio de Cultura

καὶ ὅτι διοκεῖ ἑκάστη ὥρα τούτοις ἀπαρτίζεσθαι τοῖς τεταρτημορίοις. λέγει δὲ αὐτῶν τούτων τὰς κράσεις ὥσπερ ἐπὶ τῶν ὡρῶν. καὶ τοι γέ τισιν ἔδοξε ταυτολογεῖν ὡς μνησθεὶς ἤδη πρότερον αὐτῶν. οὐκ ὀρθῶς δὲ ἔδοξεν, ἐμνημόνευσε γὰρ οὐ καθ' αὐτὰ, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς, ἐθελήσας εἰπεῖν, ὅπερ ἀμείβουσι τὰς κράσεις οἱ ἀστέρες ἐν αὐτοῖς τεταρτημορίοις γινόμενοι, καὶ ἀρρενοῦνται καὶ θηλύνονται. νῦν δὲ αὐτῶν καθ' ἑαυτοὺς ποιεῖται τὴν διδασκαλίαν.

κέντρα. καὶ λαμβάνει τὰ † κέντρα τὰ καθολικὰ τὰ ἐν ἡμέρᾳ. ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου θερμασίας ἠθέλησεν αὐτῶν τὴν κρᾶσιν ἐξ εὑρεῖν. ὁ γοῦν ὡροσκόπος, ξηροτέραν ἔχει τὴν δύναμιν, τοῦ ἡλίου ἀρχομένου ἐξ ἰκμάσασθαι τὴν ἀπὸ τῆς γῆς νοτίδα. τὸ δὲ μεσουράνημον θερμὸν, καὶ τὸ δύνον ὑγρότερον, καὶ τὸ ὑπόγειον, ψυχρὸν, διὰ τὰς εἰρημένας πολλάκις, ὑφ' ἡμῶν αἰτίας. προστίθησι δὲ καὶ ἄλλο χαριέστατον θεώρημον. ποῖοι ἄνεμοι ἐκ ποίου κέντρου πνέουσιν ἀπὸ τοῦ ὁροσκόπου, τουτέστιν, ἀπὸ ἀνατολῆς οἱ ἀπηλιῶται. ἀπὸ δὲ τοῦ μεσουρανήματος ὃ ἀναλογεῖ τῇ μεσημβρίᾳ, * ὅπερ εἰσὶν οἱ νότοι. ἀπὸ δὲ τοῦ δύνοντος, τουτέστι τῆς δύσεως, οἱ ζέφυροι. ἀπὸ δὲ τοῦ ὑπογείου, * ὅπερ εἰσὶν οἱ ἀπαρκτίαι. νόησον γὰρ τὸ μεσουράνημον ἐπὶ τῇ μεσημβρίον μεθιστάμενον, καὶ τὸ ὑπόγειον ἐπὶ τὴν ἄρκτον, καὶ σαφὲς ἔσται

ἄς. σοι τὸ λεγόμενον. † εἰ γὰρ πότε ἢ ἀπὸ τοῦ ὑπογῆν πνεύσουσιν ἢ ἀπὸ τοῦ μεσουρανήματος. εἰκότως δὲ μετὰ τῶν κέντρων καὶ τῶν ἀνέμων ἐμνημόνευσε. καὶ ἄλλως μὲν χαριεστάτου καὶ ὠφελίμου * συμφώνου ἀλλήλαις τῶν δυνάμεων ἀποδεικνυμένης τῆς τῶν κέντρων δυνάμεως. λέγει δὲ αὐτὸς καὶ ἑτέραν τινὰ αἰτίαν, ἣν καὶ ἡμεῖς ἀναπτύξομεν, ἐν αὐτῇ τῇ λέξει γενόμενοι.

Οὓς κοινοτέρως.

Οὐδὲ γὰρ, εἷς ἄνεμος καθ' ἑκάστην γωνίαν πνεῖ. ἀλλὰ πολλοί. καὶ εἷς ἕκαστος αὐτῶν εἰ δικὴν τινα ἔχει προσηγορίας. κοινῷ δὲ ὀνόμα

ἑνί. τι † ἐν προσαγορεύονται, ὡς οἱ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς ἀπηλιῶται.

Ὥσπερ αὐτιμεσουρανοῦντος.

Ἐνταῦθα σαφῶς ἐνεδείξατο, ὡς ἀρκτῷον μέρος, ἐκάλεσε τὸ ὑπόγειον. ὥσπερ καὶ ἡμεῖς † ὄπισθεν εἰρήκαμεν. ἤδη γὰρ ἐν τοῖς προλαβοῦσιν ἐδίδαξεν, ὡς ἀντὶ μεσουράνημος λαβεῖν τὸ ὑπόγειον. κατὰ διάμετρον γὰρ ἐστιν τοῦ μεσουρανήματος. χρησιμένει δὲ, ἐπεὶ δὴ τῶν ἀνέμων ἐμνημόνευσεν, ἵνα μή τις οἰηθῇ περιττὴν εἶναι ἀστρολόγῳ τὴν τιαύτην διδασκαλίαν, ναυτίλῳ δὲ μᾶλλον πρέπουσαν, τὸ χρήσιμον

& quoduis anni tempus his angulis perfici uideatur. Exponit autem horum quoque temperamenta, ut in anni temporibus fecit. Itaq; fuerũt qui eum actum agere putarẽt, quod prius etiam de his locutus fuerit. Verum non rectè ita putant. Eorum enim mentionẽ fecit obiter: explicaturus quò pacto stellæ in quadrantibus collocatæ, temperamenta uariarent, & aut masculescerent, aut effœminarent. Nunc de eis argumento postulante fecit mentionem. & sumit puncta uniuersalia in die, cum à Solari caliditate temperamentũ eorũ deprehẽdere instituisset. horoscopus igitur uim habet sicciorẽ, cum Sol exhaurire incipiat terræ humiditatem: Medium cœlũ, calidum est: Occasus humidior: summũ cœlũ frigidũ, ob causas sæpe à nobis expositas. Adijcit aliud etiam elegantissimum præceptum. qui uenti è quo cardine spirent: ab horoscopo, hoc est, ab oriente subsolani: à M C. quod cum Meridie congruit, Austro: ab occasu, Fauonij, Ab imo cœli, septentriones. Debes enim intelligere, Medium cœli ad meridiem transferri & Imum cœli ad septentrionem. his perspicua erunt hæc uerba * Semper enim aut ab imo aut à medio cœlo spirabunt. Rectè autem una cum angulis uentorum etiam mẽtionem fecit. * & alioqui elegantissima & utilissima est consensionis uirium angulorum inter sese demonstratio. Ipse autem aliliam quoque causam refert, quam nos quoque ubi eò loci peruẽtum fuerit, explicabimus.

Quos communius.

Neque enim unicus uentus à quolibet angulo spirat, sed multi, eorumq; quilibet peculiare nomen habet, sed uno communi nomine appellantur, ut qui ab oriente spirant, subsolani.

Quasi ☉ medio cœlo opponatur.

Hic apertè demonstrat se Borialea appellasse partem eam, quæ infra terram est. ut & nos antè diximus. Iam enim in ijs quæ antecesserunt, docuit, angulum sub terra intelligendum esse pro eo qui Medio cœlo opponitur. Vtiliter autem uentorum mentionẽ fecit: ac ne quis putet superuacuã esse astrologo hãc doctrinam, & nautis magis conuenire: utilitatẽ

2008 Ministerio de Cultura

τῆς τοιαύτης γράφει διδασκαλίας. ἐπειδὴ φησι σκοπὸς ἡμῖν εὑρεῖν τὰς ἀπὸ τῶν ἀστέρων γινομένας συγκράσεις καὶ καταμαθεῖν. παραποδίζονται δὲ ὑπὸ τῶν ἀνέμων δυνάμεως. ἐστὶ δὲ ὅτε καὶ ἐπιτείνονται: ἀναγκαιοτάτη ἐστὶν ἡ γνῶσις αὐτῶν. καὶ οὐ μόνον δὲ ὑπὸ τῶν ἀνέμων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν ὡρῶν, καὶ ὑπὸ τῶν ἡλικιῶν. οἱ μὲν γὰρ ψυχρότεροι τῶν ἀστέρων, μᾶλλον ἐνεργοῦσιν ἐν ταῖς ψυχραῖς, ὥραις, καὶ ἐν ταῖς ψυχραῖς ἡλικίαις. καὶ οἱ ἐναντίοι, ἐν ταῖς ἐναντίαις, ὑπὸ τείνεται μὲν γὰρ ἡ δύναμις ἐκ τοῦ ὁμοίου. ἀνίεται δὲ ἡ δύναμις ἐκ τοῦ ἐναντίου.

Κατὰ τὸ ἀνάλογον.

Καλῶς οὖν, καὶ ἀκριβῶς ἐνήνεκται. * τὶ γὰρ οὔπω ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ὁ δεῖνα ὁ ἀστὴρ ἀφέστηκεν, ἀλλ' ἐν τῷ τέλει τῆς γειτονούσης. καὶ μέλλει αὐτῇ ἐφίεσθαι. τὸ γὰρ αὐτὸ καὶ ὑπὸ ἡλιακῶν καὶ ὑπὸ καιόν, τεχνίτου δὲ τὸ εἰδέναι πόσον δύναται ἐπιτείνεσθαι ἢ ἀνίεσθαι ἡ δύναμις τοῦ δὲ τοῦ ἀστέρος, καὶ τὴν ἀναλογίαν τῆς εὐκρασίας εὑρεῖν.

Αἱ μὲν γὰρ ὁλοσχερέστεραι.

Πληρώσας τὴν διδασκαλίαν τῶν γωνιῶν τοῦ παντός. θέλει νῦν προαναφωνῆσαι τὰ μέλλοντα ῥηθήσεσθαι κεφάλαια, ἔθος γὰρ αὐτῷ οὖν. καὶ γὰρ ἐν τοῖς ἀνωτέρω πληρώσας τὴν ὑπὸ τοῦ ὠφελίμου διδασκαλίαν, προεῖπέ σοι τὰ μέλλοντα. φησὶν οὖν ὡς αἱ μὲν καθολικώτεραι τῶν ζωδίων δυνάμεις ἐοίκασι ταῖς ὥραις ἐν αὐτοῖς γινομέναις. οἷον ♈ ♉ ♊ τὴν τοῦ ἔαρος, * ἄρεος ἔχουσιν ἐοικυῖαν τὴν δύναμιν. ἐπειδὴ φησιν, αὗται αἱ ἐν ἑκάστῳ τῶν ζωδίων δυνάμεις σχηματιζόμεναι πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τοὺς ἄλλους ἀστέρας ἀμείβοντες, εἰδέναι χρὴ ὡς πρότερον ἀμιγεῖς αὐτῶν τὰς δυνάμεις ἐξετάσομεν.

Καθ' αὐτὰ τε καὶ πρὸς ἄλληλας.

Ἑρμηνεύειν τὸ ἀμιγὲς, ὅτι οὐ πρὸς τοὺς ἀστέρας εἶπεν, ἀλλὰ πρὸς τὰ ζώδια ἐξετάσαι. ἀλλὰ καὶ οἱ ἀνέχουσι δύναμιν πρὸς ἄλληλα σχηματιζόμενα.

Περὶ τροπικῶν καὶ στερεῶν, καὶ δισώμων ζωδίων.

Καὶ πρότερον μὲν περὶ τροπικῶν καὶ ἰσημερινῶν καὶ στερεῶν, καὶ δισώμων ζωδίων ἐρούμεν, τίνες εἰσὶ διαφοραὶ, οὐ τῆς αὐτῆς δὲ διαίρεσιν ἐστὶν εὑρεῖν παρὰ τε τοῦ πτολεμαίου καὶ τοῖς λοιποῖς παλαιοῖς. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι διαιροῦσι τὰ ζώδια, εἴς τε τροπικὸς καὶ στερεὰ. καὶ δίσωμα. ὁ δὲ πτολεμαῖος καὶ εἰς ἰσημερινὰ διαιρεῖ. οἱ μὲν οὖν εἰς τρία διαιροῦντες, φασὶν ὅτι πᾶσα ὥρα τοῦ ἔτους ἀρχὴν καὶ τέλος καὶ μέσον ἔχει. ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ, τροπὴ, λέγεται. τὸ τε γὰρ ἄρχεται τὸ

eius describit. Cum nobis, inquit, propositum sit temperaturas ab astris oriundas inuenire & perdiscere, eæ uerò ui uētorum aliàs impediantur, aliàs augeātur: summè necessaria est eorum cognitio. Neq; uerò à uentis tantum, sed & ab anni temporibus & ætatibus eadem contingunt. Nam frigidiores stellæ efficatiores sunt frigidioribus temporibus & ętatibus, & cōtrariæ in contrarijs. Nam similire facultas augetur, contraria minuuntur.

Pro proportione.

Rectè hoc & eruditè additū est. * Cur enim non eo ipso anni tēpore stella distat, sed in fine appropinquantis & appetentiæ? Idem enim & in Solaribus & in angulis fit. Est autem artificis, scire, quantum augeri aut minui possit uis stellæ alicuius, & proportionem temperamenti deprehendere. *Locus d[illegible]uatus.*

Nam unniuersaliores.

Absoluta angulorum uniuersi doctrina: iam denunciare uult ea capita quæ dicēda sunt, hic enim eius mos est. Nā suprà etiam absoluta doctrina de utilitate, prædixit quæ secutura essent. Ait igitur uniuersaliores signorum uires similes esse anni temporibus quæ in eis contingunt. Veluti: ♈ ♉ ♊ uim habere uerisimilem. quoniam, inquit, cuiusq; signi uires pro configurationibus ad Solem & reliquas stellas, mutantur: sciendum est nos impermistas eorū uires in primis indagaturos. *Pertinē[illegible] ad seque[illegible] put de [illegible] tropicis.*

Per sese & interse comparata.

Interpretatur quid sit impermistū. seq; indagaturum ait collatione facta non ad stellas, sed ad signa: & quam uim habeant inter sese configurata.

De Mobilibus Aequinoctialibus, Fixis & bicorporibus signis.

Prius de mobilibus, æquinoctialibus, fixis & bicorporibus signis dicamus, quæ sint eorum discrimina. Neque uerò eadem apud Ptolemæum & alios ueteres distributio inuenitur. Nam cæteri signa partiuntur in mobilia, fixa & bicorporea. Sed Ptolemęus etiam æquinoctialia adiungit in partitione. Qui ergo ea tripartitò diuidūt: quoduis anni tempus initium medium & finem habere dicunt. ac principium cōuersionem dici: quod eo tēpore status *Dissen[illegible]rum [illegible]mæi in[illegible]butione[illegible]rum.*

2008 Ministerio de Cultura

πρόσκειται εἰς ἑτοιμασίαν καταστάσιν τραπῆναι. τὸ δὲ μέσον ζῴδιον. ὥσπερ τὸ πρῶτον τροπικὸν ᾠδται ἡ τροπὴ ἐγγύθεν, οὕτω καὶ τὰ μέσα στερεώτερα, καὶ ἰσχυρότερα εἶναι λέγονται. τὰ δὲ τελευταῖα, δίσωμα προσαγορεύονται: σημαίνει γὰρ καὶ παρωχημένην ὥραν, καὶ μέλλουσαν. οἱ δὲ εἰς τέσσαρα διαιροῦντες φασιν, διαφέρειν τροπικόν, τοῦ ἰσημερινοῦ τροπικὸν μὲν γὰρ τὸ ζῴδιον, ἐν ᾧ ἀπὸ τοῦ φαινομένου, εἰς τὸ φαινόμενον γίνεται μεταβολή. γίνεται δὲ τοῦτο περὶ τὸν αἰγοκέρωτα, καὶ τὸν καρκίνον. ἐν μὲν γὰρ τῷ αἰγοκέρωτι χειμὼν ἀπὸ φθινοπώρου. καὶ ἄρχεται † ἀπὸ τῆς ἐσχάτης μειώσεως ἡ ἡμέρα αὔξειν. ἐν δὲ τῷ καρκίνῳ, θέρος ἀπὸ τοῦ ἔαρος. καὶ μείωσις τῆς ἡμέρας ἀπὸ τ' ἐσχάτης αὐξήσεως γίνεται. εἰ δέ τις λέγει, ὡς καὶ ἐν τῷ ἰσημερινῷ μεταβολὴ γίνεται: οὐκ ἀσφαλῶς φησίν. οὐ γὰρ μεταβολῆς χρεία, ἀλλ' ἐναντίας μεταβολῆς. τὸ δὲ θέρος καὶ ὁ χειμών, ἐναντίαι μόναι εἰσὶ τῶν ὡρῶν. ἔαρ δὲ καὶ φθινόπωρον. μέσα. οὐκ οἶδ' ὅπως ἀγνοοῦσιν, ὅτι καὶ τὰ * ὀπίσθια τροπικὰ κέκληται, ὅτι * ἐναντίαι τροπαὶ ἐν αὐτοῖς γίνονται, * ποῖ μὲν ἀπὸ τὸ ἐν αὐτοῖς γινομένου τοῦ ἡλίου, ἴσας γίνεσθαι τὰς ἡμέρας, ταῖς νυξί. πᾶσα γὰρ μείωσις καὶ πᾶσα αὔξησις προϋπαρχούσης ἰσότητος ἀποτελεῖται. στερεὰ δὲ κέκληται, διὰ τὸ τότε μάλιστα τὴν ἡμετέραν αἴσθησιν αἰσθάνεσθαι τῆς τροπῆς τοῦ περιέχοντος. δίσωμα δ' οὐχ' ὅτι ἐκ δύο σωμάτων συνέστηκεν, ἀλλ' ὅτι μεταξὺ δύο ὡρῶν εἰσι. ποιοῦνται δὲ αἱ τοιαῦται τῶν ὡρῶν. δίδωσι δὲ καὶ μεβόδους ἡμῖν, ὅπως ἂν εὐχερέστερα δι' ὧν † ἀμεινον εἰδῶμεν τὰ στερεὰ καὶ τὰ δίσωμα. ἰσημερινὰ δὲ ὀνομάζεται, ὅτι ὁ ἰσημερινὸς ὁ γραφόμενος δι' αὐτῶν, χωρίζει καὶ τέμνει τὰ ἡμικύκλια ἐν οἷς πάντα συμπληροῦται. ἐν μὲν γὰρ τῷ θερινῷ ἡμικυκλίῳ, εὐσκομιδὴ τῶν καρπῶν γίνεται. ἐν δὲ τῷ † χειμῶνι, σπορὰ, καὶ φυτεία. * ἄλλον δὲ ἐπόραν μέθοδον εἰρήκασι δι' χρήσεως αὐτῶν. ὅσα μὲν γάρ φασιν ὑπὸ περιττοῦ ἀριθμοῦ πίπτειν, ἢ μετρεῖται μετρεῖσθαι, ἐκεῖνα ἄρσενικά ὄντων. ὅσα δὲ ὑπὸ ἀρτίου, θηλυκά. καὶ γὰρ εἰώθασιν οἱ πυθαγόρειοι λόγον τινὰ λέγειν τοιοῦτον, ὅτι ὁ ἄρτιος ἀριθμὸς, τὸ † τμητικὸν ἔχει καὶ παθητικόν. ὁ δὲ περιττὸς. τὸ ἄτμητον καὶ ἀπαθὲς, καὶ δραστήριον. διὸ ὁ μὲν θῆλυς ὀνομάζεται, ὁ δὲ ἄρρην.

Χρῶνται δέ τινες τῇ τάξει.

Εἰσὶ δέ τινες φησὶν, οἳ οὐ μόνον καθόλου λαμβάνουσιν ἀρσενικὰ, καὶ θηλυκὰ ζῴδια, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἑκάστου γένεσιν, τὸν ὡροσκόπον

ſtatus aeris conuerti incipiat: Medium ſignum, quēadmodum primum dicatur mobile, propterea quod in eo facta ſit conuerſio, dici fixum, quod media ſolidiora & firmiora ſint. Poſtrema bicorporea nominari, quod & elapſum tempus & futurum ſignificent. Qui autem quadripartitam rationem ſequuntur: diſcrimen eſſe aiunt inter mobilia & æquinoctialia. Mobile enim eſſe in quo mutatio fiat è contrario in contrarium. idq; fit in ♑ & ♋. Nam in ♑ ex autumno fit hyems, & dies ab extremo decremento capit incrementum. In ♋ fit æſtas è uere & decrementum diei à ſummo incremento. Si quis autem ait, etiam in ♈ fieri mutationem: is ratione haud ſatis firma nititur. Neque enim mutatio duntaxat, ſed contraria etiam mutatio requiritur. Pugnāt autem inter ſeſe hyemis & æſtatis ſolitus tempora. Nam uer & autumnus media ſunt. Itaque apparet etiam * poſteriora mobilia eſſe dicta, quod * contrariæ in eis mutationes fiant: quod Sole ea permeante, pares euadant noctes diebus. Omne enim decrementum & incrementum exiſtit æqualitate antegreſſa. Fixa autem appellata ſunt, propterea quod ſenſus noſtri tum maximè aeris mutationem percipiunt. Bicorpora, nō quod binis corporibus conſtent, ſed quod in medio duorum temporum ſint collocata: cuiuſmodi ſunt extrema cuiuſq; temporis. Docet autem rationem qua fixa & bicorpora facilius dinoſcamus. Aequinoctialia uerò dicuntur. eò quod circulus qui per ea deſcribitur, ſeparat & ſecat ſemiſſes circulorum, in quibus omnia perficiunt. Nam in æſtiuo ſemicirculo fruges comportātur. In hyberno ſementis fit & plantatio. * Alij tamen aliam rationem expoſuerunt utilitatis eorum. Nam quæ (aiunt) impari numero metiuntur, ea maſcula ſunt, quæ pari, fœminea. Eſt enim in Pythagorica doctrina traditum, parem numerum ſectioni & paſſioni eſſe obnoxium: imparem, utriuſq; expertem atq; efficacem, quare hic mas, ille fœmina appellatur.

Videntur hic complura deeſſe.

Quidam autem ordine utuntur.

Sunt, inquit, qui non in genere tantum maſcula & fœminea ſigna excipiāt, ſed p cuiuſq; genitura: horoſcopum maſculinum

2008 Ministério de Cultura

ἀρσενικὸν ὑποτιθέμενοι, καὶ ἐφεξῆς ἐν παρ
ἀπό. ἐν λαμβάνοντες, † ἄλλη τοι ὁρίζοντος τὸ τε-
ταρτημόριον, ὡς ἤδη καὶ προμεμαθήκαμεν, ὥσ
τὰ περ καὶ ἄλλοι τροπικὰ οὐ μόνον † τὸ καθόλου
λαμβάνουσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ αὐτῆς τῆς γενέσε-
ως, τὸ γὰρ ζώδιον ἔνθα ἐστὶν ἡ σελήνη, τροπι-
κὸν ὑποτιθέμενοι, ἐφεξῆς τὰ στερεὰ καὶ τὰ
δίσωμα εὑρίσκουσιν, ἀπὸ δὲ τοι σεληνιακοῦ ζω-
δίου ἄρχονται διὰ τὸ εὔτρεπτον καὶ εὐκίνητον
ἄλλοι δὲ τῆς θεοῦ. † ἄλλως δὲ ἐπὶ τὸ καθολικώτερον
μετάγει τὸν λόγον. οὐ μόνον γὰρ ἐπὶ τῶν τρο
πικῶν καὶ ἀρσενικῶν ἐστὶν εὑρεῖν, ἄλλους ἄλ-
λην ἐπινενοηκότας προσηγορίαν, περιττὸν δὲ
ἐστὶ νῦν ἐκτιθέναι αὐτὰς αὐτόθεν γὰρ ἐστὶ δῆ-
λα τὰ ὀνόματα πόθεν συνετέθη, καὶ οὐ δὲ ον-
ται τῶν σαφηνίζοντος. ἄλλως τε ὅτι ὅταν ἡ χρεία
ἐν τοῖς ἀποτελέσμασι μνημονεύομεν. καὶ πε
ριττὸν ἐστὶ δὶς αὐτῶν μνημονεύειν.

Περὶ τῶν συσχηματιζομένων δωδεκα-
τημορίων.

Οἰκειοῦνται δὲ ἀλλήλοις.

Κατὰ τῆς ἐπαγγελίαν πληρώσας τῆς καθ' αὐτὰ
τῶν ζωδίων δύναμιν, νῦν μεταβέβηκεν ἐπὶ τὴν
πρὸς ἄλληλα, ἥ τις συνίστατο ἐν τῇ τῶν σχημά-
των θεωρίᾳ. ὥσπερ δὲ ἦν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ποιεῖν
ἐπαγγειλάμενος, ἡνίκος ἔλεγε, καὶ τὴν καθαυ-
τὰ καὶ τῆς πρὸς ἄλληλα. εἰδέναι δὲ χρὴ ὡς πολ-
λῆς προσοχῆς δεῖται τὸ προκείμενον χωρίον. καὶ
γὰρ τὰ λεγόμενα, δυσκατανόητα τυγχάνει. ὅ-
θεν ἡμεῖς ὡς ἐνδέχετο σαφηνίσομεν, καὶ ἐπὶ δια
γράμματος ποδηγήσομεν τὴν αἴσθησιν. τῶν
οὖν σχημάτων τεσσάρων ὄντων, διαμέτρου, τρι
γώνου, τετραγώνου, ἑξαγώνου: εἰδέναι χρὴ ὡς ἐκ
τριῶν τινῶν τὰς αἰτίας ἀποδίδωσιν. ἐκ γωνι
ῶν καὶ μοιρῶν, καὶ ζωδίων. δείκνυσι γὰρ ἐν τού-
τοις, ὅτι ἁρμονιακοὺς λόγους περιεχομένους. ἴδω
μεν οὖν πρότερον εἰς ποίους λόγους ἁρμονικοὺς
ἀναφέρειν πειρᾶτο τὰ προκήμενα δύο τοίνυν
μέγιστα διαστήματά ἐστιν ἐν μουσικῇ, τὸ διὰ τεσ
σάρων καὶ διὰ πέντε καὶ τὸ ἐκ τούτων συγκεί
μενον, τὸ διὰ πασῶν. καὶ ἐστὶ τὸ μὲν διὰ τεσσά
ρων, ἐν ἐπιτρίτῳ λόγῳ. τὸ δὲ διὰ πέντε ἐν ἡμιο
λίῳ. τὸ δὲ διὰ πασῶν ἐν διπλασίῳ. πειρᾶται
οὖν δείκνυναι κατὰ τούτους τοὺς λόγους, τῆς διανο-
μὴν τῶν σχημάτων γινομένην. καὶ ἐπιδήξω σοι ἐ-
γὼ, ὅπως ἐν ταῖς γωνίαις, καὶ ἐν ταῖς μοίραις, καὶ
ἐν ταῖς ζωδίοις ἕκαστος τῶν εἰρημένων ἀριθμῶν
περιέχεται. φέρε οὖν ἐπιδείξωμέν σοι πρότερον,
ὁπόσαι εἰσὶν αἱ γωνίαι, καὶ ὁποῖαι. καὶ οἱ ἀριθ-
μοὶ τῶν μοιρῶν καὶ τῶν ζωδίων. ἀλλὰ τὸ τῶν διαμέτρου
τέως προκείσθω. φαίνεται γὰρ ταύτην ἐκ τῶν
γραμματῶν μόνων πιστούμενος. ἡμεῖς δὲ τε-
λαταῖον ἐκ περιουσίας ἐπιδεῖξαι πειρασόμετα,

linum statuentes, ac deinceps alternas ab horoscopo quadrantes sumentes, ut iam antè didicimus. Quemadmodum etiam alij mobilia capiunt non uniuersaliter tantum, sed pro ipsa etiam genitura. Signum enim in quo est Luna, mobile statuentes, deinceps fixa & bicorporea reperiũt. Auspicãtur autem à Lunæ signo, ob Deæ mobilitatẽ & mutabilẽ naturã. (Alij porrò,) Ad magis uniuersalia trãsfert orationem. Non enim in mobilibus & masculis duntaxat inuenire est alios aliã appellationem excogitasse. Verũ eas opiniones superuacaneum est exponere. Per se enim uocabula perspicua sunt unde cõponant̃, nec requirunt declarationẽ. pręsertim cum in tractatu et de euẽtibus, ubi res postularit, mentionẽ eorũ facturi sumus. Est autẽ superuacaneum bis eadem inculcare.

De signis quæ inter sese configurant̃.

Familiaritatem inter sese habent.

Postq̃ ut promiserat, uires signorũ quas per se habent, absoluit. transit ad eas uires, quas è mutuis inter sese configurationibus sortiuntur. idq̃ se facturum suprà pollicitus fuit, his uerbis (uires quæ & per sese & ex mutua erga se affectione sortiuntur.) Sciendum autem est, locum hunc magnam postulare attentionẽ. Nam uerba sunt intellectu difficilia: quę nos pro uirili declarabimus, & per figurã rem oculis subijciemus. Cum igitur figuræ quatuor sint, opposita, triangula, quadrangula, sexangula: sciendum est eum causas petere è tribus rebus, uidelicet ex angulis, è partibus, è signis. Ostendit enim rationem proportionis in his contineri. Videamus igitur prius, ad quas rationes proportiõis hæc referre studeat. Duo maxima interualla sunt in Musica, quaternarium, quinarium, & quod ex his constat, diapason. habet autem quaternarium rationem sesquitertiam, quinarium, sesquialterã Diapason, duplã. Conat̃ igit̃ ostẽdere, figurarũ distributionẽ secundũ has proportiones fieri. & ego tibi ostendã ut in angulis, partibus, & signis, horum numerorum quilibet contineatur. Age uerò demonstremus prius, q̃t sint anguli, & quales, item numeri partiũ & signorũ, sed opposita figura interea proponat̃. Videt̃ em̃ hanc è lineis duntaxat. coofirmari. nos aũt tãdẽ ex superuacuo conabimur ostẽdere opposi-

2008 Ministerio de Cultura

ὡς καὶ ἡ διάμετρος λόγους τινὰς ἐν αὑτῇ πρὸς
τὰ ἁρμονικὰς, καὶ πρὸς ἄλλους συμφώνους.
συνέστηκε τοίνυν τὸ μὲν τρίγωνον, ἐκ γωνίας
ὀρθῆς μιᾶς καὶ * τρίτου, καὶ μοιρῶν ρκ̄, καὶ
ζωδίων τεσσάρων. τὸ δὲ τετράγωνον, ἐκ μιᾶς
μόνης ὀρθῆς καὶ ζωδίων γ′ καὶ μοιρῶν ϛ′. τὸ
δὲ ἑξάγωνον, ἐκ γωνίας ἀπλοῆ ὀρθῆς, δι-
μοίρου μόνου, καὶ ζωδίων β̄ καὶ μοιρῶν ξ̄.
ἴσεον γὰρ ὡς ἐκ διαιρέσεώς ἐστι καὶ τοῦτο ἐν τοῖς
προκειμένοις. τεμνόμενος γὰρ ὁ κύκλος τὰς
μεγίστας τομὰς τὰς ἀπὸ τῶν διαμέτρων, δύο
γωνίας ὑφίστησιν. ἡ γὰρ ἑτέρας τῶν λεχθέντων
δύο εὐθειῶν ἐπὶ ἑτέρας καθισταμένη, τὸ ἐπὶ διαμέ-
τρου ἀποτελεῖ σχῆμα εἰς δύο γωνίας, τμηθεῖ-
σα ὑπ' αὐτῶν δύο γωνίαι τὸ διάμετρον εἰς ἴσα. ποιοῦ-
σι δὲ τὸ μὲν τετράγωνον σχῆμα, ἔχον μίαν ὀρθὴν γω-
νίαν. εἰς ἀνίσα δὲ, ποιοῦσι τό τε τρίγωνον καὶ
τὸ ἑξάγωνον. τὸ μὲν γὰρ τρίγωνον, μιᾶς ὡς ἔ-
φαμεν καὶ τρίτου ὀρθῆς γωνίας. τὸ δὲ ἑξάγω
νον διμοίρου. ἔστι γὰρ λείπεται ἐκ τῆς τομῆς
τῶν δύο ὀρθῶν. ἐὰν γὰρ ἐκ τῶν δύο ἓν καὶ
τρίτον ἀφέλῃς, λειπεται τὰ δίμοιρον. συ-
ναγόμενον γοῦν, οἱ πάντες ἀριθμοὶ ἔχουσιν
οὕτως. οἱ μὲν τῶν γωνιῶν, α̅ ϛ̅, α̅ ι̅. οἱ δὲ τῶν
μοιρῶν. ρ̅ κ̅ ϛ̅. ξ̅. οἱ δὲ τῶν ζωδίων. δ̅. γ̅.
β̅. ὁρᾶς οὖν πῶς οἱ αὐτοὶ λόγοι θεωροῦνται.
διαφόρων μὲν ὑποκειμένων ἀριθμῶν. * ὁμοῦ
αὐτὸν δὲ λόγον ποσότητα ἑκάστη περιεχομέ-
νων: ἐν ὅσοις μὲν τῶν γωνιῶν ἀριθμῶ, οἱ δὲ ἁρμο-
νίας περιέχοντες λόγοι διὰ τεσσάρων φημὶ καὶ
δὲ διὰ πασῶν. ὁ γὰρ εἷς πρὸς τρίτον ἀριθμὸς ὁ δ̅
τῆς ἡμιολίου γωνίας, πρὸς τὰ δ̅ τῆς τριγώνου γωνίας, τὸν
ἐπίτριτον σώζει λόγον. ὃς ἐστὶ δὲ διὰ τεσσάρων
συμφωνίας. ὁ δὲ εἷς ὁ δ̅ τῆς τριγώνου, πρὸς τὸν
δ̅ ἑξαγώνου γωνίαν, ἣν ἕξ ἔχει διμοίρου δ̅ ἡμιό
λιον ἔχει λόγον. ἔχει γὰρ αὐτὸν καὶ τὸ ἥμισυ αὐ
τοῦ, ὃς ἐστὶ δὲ διὰ πασῶν συμφωνίας. αὐτὸς δὲ ὁ
δ̅ τριγώνου ὁ εἷς καὶ τρίτον πρὸς τὸν δ̅ ἑξαγώ-
νου, ὃς ἐστὶ διμοίρου, τὸν διπλάσιον ἔχει λόγον,
ὃς ἐστὶ δὲ διὰ πασῶν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ
ἐπὶ τῶν μοιρῶν εὑρήσεις. καὶ ἐπὶ τῶν ζωδίων.
ὁ γὰρ ἑκατὸν καὶ εἴκοσιν ἀριθμὸς τοῦ ε̅ ἐπίβι
τός ἐστι. καὶ ὁ ρνεννήκοντα τοῦ ἑξήκοντα ἡμιό-
λιος. καὶ αὐτὸς πάλιν ὁ ρκ̅ τοῦ ε̅ ἡμιόλιος. καὶ
αὐτὸς πάλιν ὁ ρκ̅ δ̅ ξ̅ διπλάσιος. καὶ τὰ δ̅
δ̅ γ̅ ἐπίβιος ὁ ἑπτὰ γ̅ δ̅ β̅, ἡμιόλιος. καὶ πάλιν ὁ
δ̅ δ̅ β̅, διπλάσιος. ἐὰν δὲ καὶ τὸν β̅ παραβά
λῃς ἀριθμὸν, ὃς ἐστὶ δ̅ γωνιῶν, ἢ διαμέτρου,
καὶ συγκείνῃς, εὑρήσεις αὐτῶν λόγους τινὰς ἁρμο
νικὰς πρὸς τοὺς ἄλλους διασώζοντας. οἷον πρὸς
τὸν γ̅, ἡμιόλιον ὁ β̅ σώζει. καὶ πρὸς δ̅ δ̅ διπλά
σιον, καὶ τῶν ρπ̅ δὲ τῶν μοιρῶν ἀριθμὸν τοῦ

ΠΤΟL. DE IVDICIIS. ii

oppositionem etiam quasdã harmonicas rationes in se continere, & cõuenire cum cæteris. Constat igitur triangulum ex uno recto angulo & triente, & partibus 120 & signis quatuor. Quadrangulum ex una sola recta, signis tribus, & partibus 90. Sexangulum, ex anguli recti nimirũ duabus tertijs dũtaxat, signis duobus & partibus 60. Nam ea quæ nunc tractamus, è diuisione possunt perspici. Circulus enim in duas maximas partes sectus, duos angulos oppositos cõstituit. Nam alter iam dictorũ rectorũ, è regione alterius collocatus, oppositã figuram efficit duos angulos cõtinentẽ. Hi porrò duo anguli oppositionis, in duas pares diuisi partes, figurã efficiunt quadrãgulum, quę unum habet rectum angulum: si impares, triangulum & sexangulum efficiũt. Nam triãgulum, ut diximus, unum continet rectum angulũ & trientẽ: Sexangulũ, duas tertias unius recti anguli. Hoc enim remanet è sectione duorum rectorũ. Nam si à duobus unũ et trientẽ sustuleris, restant duæ tertiæ. Omnes igit numeri collecti ita se habent. † Partiũ aũt 120. 90. 60. signorũ 4. 3. 2. Vide igit ut eædẽ rationes cernunt, cũ numeri sint diuersi & eadẽ ratio in quãtitate quali bet cõtinet. In angulorũ numero cõtinent rationes harmoniæ quaternarię, & diapason. Nã unus & triẽs est numerus triãguli: erga unũ quadrat, sesquitertiam obtinet rationẽ, qui est quaternarij cõcẽtus. Vnus uerò quadrãguli erga sexanguli angulũ, q duas tertias cõtinet: rationẽ habet sesqui alterã. Cõtinet enim illũ & semissem eius, qui erat quinarij cõcẽtus. Trianguli uerò unus & eius triens, erga sexangulum qui est duarum partium, duplã habet rationẽ quæ est interualli diapason. Sic in partib. etiã rẽ se habere deprehendes & in signis. Nã numerus 120. sesquitertius est numeri nonagenarij. & nonagenarius sexagenarij sesquialter: & rursus 120. nonagenarij sesquialter, & idẽ 120. sexagenarij duplus & quaternarius est ternarij sesquitertius: ternarius est binarij sesquialter. Rursus quaternarius est binarij duplus, q̃d si binariũ etiã cõpares numerũ, qui est angulorũ oppositionis & cũ illis cõponas: inuenies eum proportiones quasdã harmonicas erga alios tueri. Videlicet erga ternarium sesquialterum binarius obtinet: erga quaternariũ duplã. ꝙ si partiũ 180. numerum oppositi

† Partiũ aũt 120. 90. 60. signorũ 4. 3. 2. Vide igit ut eædẽ rationes cernunt, cũ numeri sint diuersi & eadẽ ratio in quãtitate quali bet cõtinet. In angulorũ numero cõtinent rationes harmoniæ quaternarię, & diapason. Nã unus & triẽs est numerus triãguli: erga unũ quadrat, sesquitertiam obtinet rationẽ, qui est quaternarij cõcẽtus. Vnus uerò quadrãguli erga sexanguli angulũ, q duas tertias cõtinet: rationẽ habet sesqui alterã. Cõtinet enim illũ & semissem eius, qui erat quinarij cõcẽtus. Trianguli uerò unus & eius triens, erga sexangulum qui est duarum partium, duplã habet rationẽ quæ est interualli diapason. Sic in partib. etiã rẽ se habere deprehendes & in signis. Nã numerus 120. sesquitertius est numeri nonagenarij. & nonagenarius sexagenarij sesquialter: & rursus 120. nonagenarij sesquialter, & idẽ 120. sexagenarij duplus & quaternarius est ternarij sesquitertius: ternarius est binarij sesquialter. Rursus quaternarius est binarij duplus, q̃d si binariũ etiã cõpares numerũ, qui est angulorũ oppositionis & cũ illis cõponas: inuenies eum proportiones quasdã harmonicas erga alios tueri. Videlicet erga ternarium sesquialterum binarius obtinet: erga quaternariũ duplã. ꝙ si partiũ 180. numerum oppositi

Fortasis sic legendum. 1 1/3 1 2/3

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FER...

διαμέτρου σκοπήσας, εὑρήσεις μὲν αὐτὸν τρόπον τῆς ἀναλογίας σωζόμενον. ἐν μὲν τῇ πρὸς τῇ ζωδίῳ, πρὸς ἑκάλλων τῶν πρὸ αὐτοῦ, τῷ αὐτῷ εὑρήσεις ἀκολουθίαν· εἴ τις οὖν καταγινόηκε τὰ ἐργμένα, ῥᾳδίως τῷ λέξει σωθήσεται. εἰ δέ τις ἀμελέστερος, ἀλλόκοτον ὑπολήψεται τῷ τέχνῃ εἶναι △ □ *. ἡμεῖς δὲ ὡς ἐπηγγειλάμεθα καὶ ὧδε διαγράμματος. τούς τε τῶν σχημάτων, καὶ οὓς τῶν ἁρμονικῶν διαστημάτων, ἐκθησόμεθα τοῦτον μὲν τρόπον.

Πρῶτον τὰ συσχηματιζόμενα.

Οὐχ' ἁπλῶς (οὐχ') ὡς αὖ τις οἰηθείη τὸ πρῶτον ἐπήγαγεν· ἀλλὰ δύο τινὰ φιλοκινύμενος. καὶ ὅτι ἡ μεγίστη καὶ πρώτη οἰκείωσις ἡ τῶν συσχηματιζομένων ὅδε ἐστίν. ἢ ὅτι οὐ χρὴ νομίζειν τινὰ διὰ τῶν σχηματισμῶν μόνην οἰκείωσιν εἶναι. εἰσὶ γὰρ ἄλλαι μετ' αὐτὰς, ἃς ἐρεῖ μετὰ ταῦτα.

Οἱ διὰ τῆς διαμέτρου.

Ἐπειδήπερ ἐπιμιᾶς διαθέσεως ποιεῖται τὴν συναύτησιν, φιλοτίμως ἄρχεται γράφειν τὰς αἰτίας τῶν συσχηματισμῶν. καὶ φιλοτίμως τὴν περὶ διαμέτρου ἐπιλύεται. συμπάσχει γὰρ φησὶ τὰ κατὰ διάμετρον ζῴδια διὰ τὸ μίαν διάθεσιν αὐτὰ κοινὴν ἔχειν. καὶ τοι εἴποι αὖ τις ἢ διὰ τῶν ἄλλων σχημάτων, διαθέσεις εἶναι τὰς συνδούσας τὰ ζῴδια, ἀλλὰ πρῶτον μὲν, διὰ μίαν ἀλλὰ πλείονας μιᾶς. ἔπειτα διὰ τὸ κέντρου παραγίνεται, ὃ κέντρον, ἀρχὴ τοῦ κύκλου λέγεται εἶναι. καὶ μᾶλλον συμπαθέστερα εἶσιν αἱ διὰ τοῦ κέντρου ἀγόμεναι, ἅτε κοινωνοῦσαι τῇ ἀρχῇ, ὅθεν καὶ εἰς γωνίας ὀρθὰς τὰ σχήματα ἐμέρισεν. ἵνα μὴ μόνον ἡ διάμετρος ἔχῃ λόγον πρὸς τὴν ἀρχήν; ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ σχήματα. ἀνευρήσομεν δὲ καὶ ἑτέρας αἰτίας, τούτου αὐτοῦ τοῦ προβλήματος, προιόντος τοῦ λόγου.

Λαμβανομένων ἢ τῶν δύο μεγίστων.

Τῆς διαμέτρου καὶ τῶν ἄλλων, ὃς ἐφεξῆς γράφει. χρὴ δὲ πρὸς ὑπακουόντως ἐρρηθῶ ἵνα σαφὴ γένηται ἡ ἐποκείμενη) τῶν λαμβανομένων. χρὴ ἐπαγαγεῖν, ὡς ἔστι καὶ τῶν ἄλλων, ἡ αἰτία μία. μεγίστας δὲ ἐκάλεσε τὰς διαμέτρους. χρὴ γὰρ φησὶν ἀγαγεῖν αὐτὰς ἐν σκοπῇ τὰ μόρια μετὰ τῶν γωνιῶν. ὑπεναντία δὲ οὗτος ἀριθμητικοὺς λόγους οἵ τινες καὶ * ἐπιμορίοις λόγοις θεωροῦνται.

Τοῦτ' ἔστιν ἡμίσεος γὰρ τοῦ τρίτου.

Ἐπὶ μὲν ἐμνήσθη μορίων, καὶ ἐπιμορίων, ἐφανέρωσε πῶς μορίων. πῶς δὲ ἐπιμορίων. ὑπεσημήνατο ἢ χρὴ, ὅπως τὸ μὲν συμφωνίας ἐπήγαγεν ὑπὸ τῶν μορίων, ὡς καὶ ἡμεῖς ὑπεδείξαμεν καὶ τῇ προθεωρίᾳ καὶ καὶ ταῖς γωνίαις τῶν συμφωνιῶν περιεχομένων, τῶν τε ἡμίσεος, καὶ τῶν τρίτου. τὸ μὲν γὰρ ἥμισυ τοῦ διαμέτρου, τετράγωνον ὑποίησεν.

cõsideraris, uidebis eum eandẽ demõstra re rationem. Nonagenariũ item signorũ numerum si ijs compararis, quæ illũ intercedũt, eundẽ inuenies numerũ. Si quis ergo hæc intellexerit, is facilè uerba Ptolemæi intelliget. Qui uerò obiter intuetur. obscurã indicabit esse artẽ △ in □ *. Nos uero ut pollicíti sumus, etiã in figura harmonicorũ interuallorũ proportiones exponemus, hoc modo. * Figura deest.

Primum quæ configurantur.

Non sine causa ut existimari queat, (primum) subiecit, sed ad duas res ostẽdẽdas, tum primũ & maximã esse eorũ signorũ quæ cõfigurent cognationẽ: tum, non esse existimãdũ, solã esse cognationẽ, quæ per configurationes fiat. Sunt enim etiam alię præter illam, quas post hanc dicet.

Quæ per oppositum.

Hæc cum una recta linea sibi inuicẽ occurrãt: hinc exordit cõfigurationũ descriptionem, & oppositionis causas explicat. Nam opposita signa sunt naturali inter se se deuincta necessitudine, eò qd una recta linea copulant. Etsi aũt obijci queat, etiam reliquas cõfigurationes, recta linea copulari, tamẽ id ab una nõ fit, sed à plurib. una. Deinde hęc p punctũ trãsit, qd punctũ origo esse circuli dicit, & cõiunctiores linęæ sunt, q̃ per punctũ ducunt, qppe cõsociali principio. Eaq; de causa in angulos rectos partitus est figuras ut non duntaxat rationẽ habeat cũ principio, sed cæteræ etiã figurę. Quin alias etiã causas in orationis progressu propositionis huius audiemus.

Sumendis autem duobus maximis.

Oppositionis & reliquarum, quas ordine scribit. Est autem in his uerbis subaudiendum hoc, (etiam aliarum causa erit euidens.) ut perspicua fiat oratio. Maxima autem interualla uocat oppositiones. Ait enim ducenda ea esse, & considerãdas portiones cum angulis. Superportiones appellat rationes arithmeticas. quæ in super partientibus rationibus spectantur.

Semissis & trientis:

Mentione facta portionũ & superportionum, declarat quæ utrarumq; sit ratio. Est autem notandũ ut addiderit, in portionibus, ut & nos in introductione ostendimus, & in angulis cõsensum tum semissis, tum trientis contineri. Nam semissem oppositionis quadrangulum constituit: tres

2008 Ministerio de Cultura

τὰ δὲ τρία τμήματα τὸ τρίγωνον καὶ τὸ ἑξάγωνον. τρία δὲ πως τμήματα; δύο μὲν ἐν τῷ τριγώνῳ, τὸ ἥμισυ καὶ τὸ τρίτον: ἐν δὲ τῷ ἑξαγώνῳ, τὸ δέμοιρον. τινὲς δὲ φασιν, ὡς δύο αἰτίας ἐθέλει ἡμῖν ἀποδοῦναι, τοῦ μερισμοῦ τῶν σχημάτων. μίαν μὲν τῆς ἐκ τῶν μορίων. καὶ γὰρ φήσι τέμνετρ * τὰ σχήματα, κατὰ καὶ τὰ μέγιστα μόρια τῆς μονάδος. μέγιστα δὲ μορία τῆς μονάδος τὸ ἥμισυ, καὶ τὸ τρίτον, καὶ τὸ δίμοιρον, πρὸς τὸ τῆς μιᾶς τετράγωνον.

Μεταξὺ λαμβανομένου τοῦ τε ἡμιολίου, καὶ τοῦ ἐπιτρίτου.

Πάνυ σκοτεινὸν ἐστὶ τὸ λεγόμενον. τὸ γὰρ μεταξὺ λαμβανόμενον, ἀσαφὲς αὐτὸ ἐποίησεν. ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι, τὸ τετράγωνον μεταξὺ λαμβανόμενον τοῦ τριγώνου καὶ τοῦ ἑξαγώνου, συνίστησι τὸν ἡμιόλιον λόγον καὶ τὸν ἐπίτριτον. ἕκαστος γὰρ τῶν ἐπιμορίων λόγων τοῦ λάχιστον ἐν δύο συνίσταται ἀριθμοῖς. ὧν οὖν τρία ἐστὶ τὰ σχήματα καὶ τρεῖς αὐτῶν οἱ ἀριθμοί, δηλονότι ἀνάγκη τὸν ἕνα συμπαραλαμβάνεσθαι τοῖς λοιποῖς, ἵνα συστῶσιν οἱ ὧν μόριοι λόγοι. τὸ γοῦν τετράγωνον συμπαραλαμβανόμενον * ἑκάτερα, καὶ ὡς αὐτὸς εἶπε μέσον λαμβανόμενον, τὸν ἐπίτριτον καὶ ἡμιόλιον ποιεῖν λόγον. καὶ γὰρ μετὰ μὲν τοῦ τριγώνου παραληφθὲν, τὸν, ἐπίτριτον ποιεῖ λόγον. μετὰ δὲ τοῦ ἑξαγώνου, τὸν ἡμιόλιον. τῶν μὲν τοι σχημάτων σύγκρισιν λοιπὸν ποιεῖται. καὶ φησὶν ὅτι τὰ μὲν τρίγωνα καὶ ἑξάγωνα, ἅτε ἐξ ὁμοειδῶν συνεστηκόθα ἀγαθὰ ἐστι. τὰ δὲ τετράγωνα καὶ διάμετρα ἐξ ἐναντίας συγκείμενα μάχης καὶ ἐναντιότητός ἐστι δηλωτικά.

Περὶ προστασσόντων καὶ ὑπακουόντων ζωδίων.

Ὡσαύτως δὲ προστάσσονθα.

Τὰς συνοικειώσεις τὰς λοιπὰς τῶν ζωδίων ἐκτίθεται. οὐ μόνον γὰρ οἰκειοῦνται τοῖς σχήμασιν, ἀλλὰ καὶ ἑτέροις τισίν, ὥς που καὶ νῦν οἰκειότης τίς ἐστι τῶν ζωδίων, καθ' ἣν τὰ μὲν προστάσσει, τὰ δὲ ὑπακούει. ἐθέλει οὖν τοι δύο αἰτίας ἀποδοῦναι. μίαν μὲν δι' ἣν ὅλως συμπάσχει ἀλλήλοις. ἑτέραν δὲ, δι' ἣν τὰ μὲν πρὸς τάσσει, τὰ δὲ ὑπακούει. συμπάσχει μὲν οὖν ἀλλήλοις, διὰ τὸ ἐν ἴσοις χρόνοις ἀναφέρεσθαι. αἱ γὰρ ὁμοιότηται, συμπάθειαν φιλοῦσι γεννᾶν. αὐτὸς δὲ τὴν αἰτίαν εἶπεν, δι' ἣν ἰσανάφορά ἐστι ταῦτα τὰ ζώδια, ὅτι ὧν τῶν ἴσων εἰσὶ παραλλήλων. προστάσσει δὲ τὰ ἐν τῷ θερινῷ ἡμικυκλίῳ τοῖς ἐν τῷ χειμερινῷ, ὅτι ἐν μὲν τῷ θερινῷ ἡμικυκλίῳ ὁ ἥλιος γινόμενος αὔξησιν τῆς ἡμέρας ποιεῖ. ἐν δὲ τῷ λοιπῷ μείωσιν, τιμιωτέρα δὲ ἡ αὔξησις τῆς μειώσεως.

tres sectiones, triãgulũ & sexangulũ, quo aũt pacto tres sectiones? duas in triangulo, semissem & trientẽ in sexangulo duas tertias. Quidã aũt aiũt, uelle Ptolemęum nobis duas rationes reddere diuisionis cõfigurationũ. Vnam ex orationib. sumptam. Etenim ait * secari figuras per maximas partes unitatis. Maximę autẽ partes unitatis sunt, semissis, & triens, & duæ tertiæ ad unum quadrangulum comparatæ.

Sumendo interim sesquialtero & sesquitertio.

Hæc uerba prorsus obscura sunt. Nã (sumendo interim) sententiã obscurat. hic aũt sensus est. quadrangulum quod inter triangulum, & sexangulũ sumitur, efficit rationem sesquialterã & sesquitertiã. Nam quælibet superportionum ratio, ut minimum in duobus consistit numeris. Cum igit̃ tres sint figurę, & tres earũ numeri: necesse omnino est unũ adhiberi ad cęteros, ut conficiant̃ superportionum rationes. Quadrangulũ igitur adhibitũ * utraq;, & ut ipse dixit, in medio sumptum, sesquitertiã & sesquialterã rationẽ efficit. Etenim cum triangulo adhibitũ sesquitertiam efficit rationem: cum sexangulo, sesquialteram. Deinceps figuras inter se confert, & ait: triangulas & sexangulas, ut quæ ex conformibus signis constent, esse bonas: quadratas autem & oppositas, cum ex contrarijs cõstent significare pugnam & aduersationem.

De imperantibus & obedientibus signis.

Eodem modo imperantia.

Reliquas signorum familiaritates expõnit. Nec em̃ figuris duntaxat, sed alijs quoque reb. cõiungunt̃, ut & hoc loco quędã signorũ necessitudo est, qua alia imperant, alia parẽt. Vult igit̃ duas reddere ratiões, unã qua omnino inter sese deuinciunt̃, alterã, qua alia imperãt, alia obediũt. Deuinciũtur igit̃ inter sese ꝓpterea ꝙ parib. temporib. ascendunt. Nam similitudo necessitudinem solet gignere. sed ipse causam affert, cur ea signa pariũ sint ascensionũ, propterea nimirũ, q̃d in parib. sint parallelis, Imperãt aũt ea quæ in æstiuo sunt semicirculo ijs quæ sunt in brumali, eo quod Sol æstiuũ perambulans semicirculũ diem auget. in reliquo minuit. Aufertur aũt incrementum diminutioni.

Ab eo-

2008 Ministerio de Cultura

Ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἢ καὶ ὁποτέρου τῶν ἰσημερινῶν σημείων.

Τὸ ὁποτέρου ἐπήγαγεν, ὡς ὁμοίων ὄντων ἀμφοτέρων, καὶ ἀδιαφόρου ὄντος. ἀφ' ὁποίου ποτὲ αὐτῶν ἄρχεσθαι χρή. πῶς οὐκ εἶπε ζωδίων, ἀλλὰ σημείων; οὐ χρὴ γὰρ αὐτὸ λαβεῖν τὸ ζώδιον, ἀλλὰ τὸ σημεῖον. οἷον, τὸ μεταξὺ τοῦ τε κριοῦ καὶ τῶν ἰχθύων ὡς εἶναι τὴν πρώτην μοῖραν τοῦ κριοῦ, ἰσανάφορον τῇ τῶν ἰχθύων τριακοστῇ, καὶ τὴν δευτέραν μοῖραν τοῦ κριοῦ τῇ εἰκοστῇ ἐν αὐτῇ μοίρᾳ τῶν ἰχθύων καὶ τὰς λοιπὰς ἀκολούθως. καὶ ὑπὸ ταύρου τὸ ἀνάπαλιν, τὴν πρώτην μοίραν τῇ τριακοστῇ τοῦ ὑδροχόου. καὶ τὰς ἄλλας ὁμοίως † ὑπὸ τῶν ἴσων εἶναι παραλλήλων. εἰ γὰρ ἴσοι εἰσὶν οἱ κύκλοι ἐν ἴσοις χρόνοις ἀνανεχθήσονται, καὶ κατενεχθήσονται. εἰ δὲ οἱ κύκλοι: καὶ τὰ ζώδια τὰ ἐπιβεβηκόθα ὁμοίως κατενεχθήσεται. καὶ ἀνενεχθήσεται, καὶ οὕτω ἐν τῷ μικρῷ δείκνυται ἀστρολάβῳ.

διὰ τὸ ἐπ' ἴσων εἶναι τῶν παραλλήλων.

Περὶ βλεπόντων καὶ ἰσδυναμούντων ζωδίων.

Πάλιν δὲ φησι τρεῖς ἰσδυναμεῖν οἰκειώσεις καὶ συμπαθείας. μίαν μὲν τῆς κατὰ σχῆμα. δευτέραν δὲ τῆς κατὰ τὸ προστάσσειν καὶ ὑπακούειν. καὶ τρίτην δὲ τὴν νῦν προκειμένην, τὸ κατὰ τὸ βλέπειν καὶ ὁρᾶσθαι. οὕτω δὲ φησιν συμβαίνειν, διὰ τὸ ἐκ τῶν αὐτῶν σημείων ἀνατέλλειν, ἐπεὶ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ παραλλήλῳ εἰσί, δηλονότι ἀεὶ ἐκ τῶν αὐτῶν ἀνίσχουσι καὶ δύνουσι τόπων διὰ οὕτω καὶ αἱ νύκτες, ἐν ὁποτέρῳ αὐτῶν ταῖς τοῦ ἑτέρου νυξὶν ἐξισάζουσι, καὶ αἱ ἡμέραι ταῖς ἡμέραις. ἴσα γὰρ καὶ τὰ αὐτὰ ἡμικύκλια ὁ ἥλιος διεξέρχεται. καὶ οὕτω ἐν τῷ μικρῷ δείκνυται ἀστρολάβῳ. ἐστὶ δὲ τὰ παρ' ἑκάτερα τῶν τροπικῶν ζωδίων. εἰδέναι χρή, ὡς ὑπὸ μὲν τῶν ἰσημερινῶν, ἴσοι εἰσὶν οἱ παρ' ἑκάτερα γραφόμενοι κύκλοι. καὶ γὰρ οἱ ἴσον ἀπέχοντες τοῦ ἰσημερινοῦ παράλληλοι, ἴσοι εἰσὶν ἀλλήλοις. οὐ μὲν τοι καὶ τὰ ἡμικύκλια ἤδη ἴσα ἀλλήλοις εἰσίν, ὡς εἴ γε οὕτω ἦν. ἡ αὐτὴ ἀνῆν ἐπ' ἀμφοτέρων συμπάθεια. νῦν δὲ οὐχ οὕτως ὑπὸ τῶν μερῶν ἴσοι εἰσὶν οἱ κύκλοι. ἀλλ' ὑπὸ μὲν τῶν ἴσοι εἰσὶν οἱ κύκλοι. ἐπὶ δὲ τῶν, ὁ αὐτός ἐστι κύκλος. καὶ ἴσα ἀναγκαίως * τὰ αὐτὰ ἐπ' ἀμφοτέρων ὁ ἥλιος διέρχεται. ἡ μὲν οὖν συμπάθεια αὐτοῖς γίνεται, ἐκ πλειόνων. ἐκ τοῦ ἐπὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εἶναι παραλλήλου ἐκ τοῦ τὰς νύκτας ταῖς νυξίν, καὶ τὰς ἡμέρας ταῖς ἡμέραις ἐξισοῦσθαι, καὶ τὰ ὡριαῖα διαστήματα τὰ αὐτὰ εἶναι. ἡ δὲ προσηγορία ἐξ ἑνὸς μόνου ἐκ τοῦ διὰ τῶν αὐτῶν τόπων ἀνατέλειν καὶ δύεσθαι. δοκεῖ γὰρ † διὰ γὰρ τοῦ αὐτοῦ τόπου ἀνίσχοντα ὁρᾶν ἑαυτά: πάλιν σημείων καὶ οὐ ζωδίων εἶπε. (τὸ δὲ καθ' ἑκάτερον.) δύνατο μὲν καὶ

τὰ ἐκ τοῦ.

Ab eodem aut alterutro æquinoctialium punctorum.

(Alterutro) adiecit, quod æqualia sint ambo, neq; quicquã intersit, ab utro capiatur initium. Cur non dixit signorum, sed, punctorum? quia non ipsum signum est sumendum, sed punctum, ut id quod inter Pisces & Arietem interest. ut primus Arietis gradus eodem ascendat tempore, quo 30. ♓. & 2. ♈ quo 29. ♓, & reliqui eodem modo. ut ♉ 1. & ♒ 30. & cæteri eodem modo propterea quod sunt in paribus parallelis. Nam si pares sunt circuli, paribus temporibus ascendent & descendent. si circuli, etiam signa in illis collocata, eodem modo descendent & ascendent, idq; in paruo demonstratur astrolabio.

De uidentibus & æquipollentibus signis.

Rursus ait tres familiaritates & necessitudines æquipollere: unã ratione cõfigurationis: alterã ratione imperij aut obediẽtiæ: tertiam, eam quæ nobis proposita est, ratione uidendi. Hoc autem ait accidere propterea, quod ex ijsdẽ punctis oriantur. Nam cum in eodem parallelo sint, nimirũ semper ex ijsdem locis, & emergũt & occidunt. Quapropter etiã noctes in utrouis eorũ, sunt noctib. alterius pares, & dies diebus. Pares em̃ & eosdẽ semicirculos Sol pambulat. ideoq; in paruo ostẽdit astrolabio. sunt aũt ij semicirculi, q utraq; tropica signa circũdant. Sciẽdũ est, in ęquinoctialib. signis pares esse circulos, qui utrinq; describunt. Nam & paralleli ęquidistãtes ab ęquinoctiali, pares sunt inter sese. Nõ tamẽ etiã semicirculi iam inter sese sunt pares. Nã id quidẽ si esset, eadẽ esset in utrisq; necessitudo, nũc nõ ita in partib. pares sunt circuli, sed in quibusdam pares sunt circuli, in quibusdam idẽ est circulus & * paria necessariò in utrisq; Sol eadẽq; spatia cõficit. Necessitudo igit inter ea existit plurib. de causis, tum quod in uno eodemq; sunt parallelo, tum q̃d noctes noctibus, dies diebus æquant, & horaria interualla sunt eadẽm, sed appellatio eis contingit ex uno dum taxat, eò nimirũ, q̃d ex ijsdem locis & oriantur & occidãt. Videntur enim ea quæ ex eodem loco oriuntur, sese uidere. Iterum autem punctis, et non, signis dixit. (In utrouis.) Potest hoc & de tropi-

2008 Ministerio de Cultura

ὠδὶ τῶν τροπικῶν λέγεσθαι δυνατὸν, δὲ καὶ ὠὶ τῶν ἑκατέρωθεν λαμβανομένων ζωδίων ἀπονεῖμαι ὃ καὶ σημαίνειν βέλεται αὐτῷ.

Διὰ τὰ προδεδειγμένα.

Εἰ μὲν πρὸς τὴν συμπάθειαν ἀποροῦν, λέγεις αὐτὰ βλέπων δι' ἃ τὰ προειρημένα ἐστί: εἰ δὲ πρὸς τὴν προσηγορίαν, διὰ τὸ τὰς αὐτὰς εἶναι καὶ τὰς λύσεις καὶ ἀναπολάς.

Περὶ ἀσυνδέτων.

Ἀσύνδετα δὲ καλεῖται.

Εἰπὼν περὶ συμπαθούντων ζωδίων, ἢ κατὰ χῆμα, ἢ κατά τινα ὁμοιότητα, νῦν ἐθέλει εἰπεῖν. περὶ τῆς μεσεμίας πρὸς † αὐτὰ ἐχόντων συμπάθειαν, μήτε κατὰ χῆμα, μήτε καθ' ὁμοιότητά τινα. ταῦτα δὲ φησίν ὄντων. ἃ δι' ἑνὸς, ἢ διὰ πέντε λαμβάνεται. τὸ μὲν γὰρ διαπέντε αὐτόθεν ὄντων δῆλον. εἰς ἀνίσα γὰρ λαμβάνεται, ὅπερ ἄτοπον. ἰσόπλευρα γάρ ἐστι ταῦτα τὰ χήματα. τὰ δὲ διὰ ἑνὸς ἀπέσπασται ἑαυτά,

Καὶ δύο αὐτὰ ὄντα, ἑνὸς γωνίαν παρεμπίπτει.

Ὀφείλοντα δύο παρεμπίπτειν, ἐὰν ἀπὸ τῆς μοίρας τοῦ Υ ἀγάγῃς εὐθεῖαν ὠδὶ τὸ κέντρον, καὶ ἄλλην ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ ταύρου: γωνίαν ποιήσεις τρίτου ὀρθῆς. ἔδει γὰρ ἕτερον ἀλλοτρίαν ἐμπίπτειν φυλάττειν τὸ μέτρον τῶν αὐγκεισῶν αὐτοῖς γωνιῶν, διμοίρου ὀρθῆς εἶναι τὴν γωνίαν. νῦν δὲ τρίτον ὀρθῆς. ἢ τὶς ὄντων ἑνὸς μόνου ζωδίου. τεσσάρων γὰρ ὀρθῶν τεμνομένων εἰς τὰ δώδεκα ζώδια, τρίτον ὀρθῆς ἑκάστῳ ἀναλογήσει ζωδίῳ.

Ἤτοι δι' ἑνὸς, ἢ διὰ πέντε γινόμενα.

Καθόλου παρακολουθῶν ὅπως ὀφείλῃς γινώσκειν ποῖά ὄντα ζώδια τὰ ἀσύνδετα, ὅτι δι' ἑνὸς ἀφεστήκασιν ἀλλήλων. ἢ διὰ πέντε.

Περὶ οἴκων.

Συνοικοδομοῦνται δὲ οἱ πλανῆται.

Εἰπὼν περὶ τῆς καθ' αὐτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα τῶν ζώων οἰκειώσεως. ἐθέλει νῦν περὶ τῆς πρὸς τοὺς ἀστέρας χρείας ἣν ἔχουσιν εἰπεῖν, τοῦτο γὰρ καὶ * σύμφωνός ὄντων ἐπαγγελία. δυοκαίδεκα τοίνυν οὕτων ζωδίων ἐκλέγεται ἐξ αὐτῶν τὰ βορειότερα, καὶ ὡς θερμότερα. τότε γὰρ ὁ ἥλιος ἐκεῖσε γινόμενος τῷ ζῳδιακῷ ἡμῶν κέντρῳ θερμοτέρους ἡμᾶς ἀπεργάζεται. εἶτα τὴν ἀρχὴν σήσας τῆς διανομῆς, καὶ τοὺς ἑκάστῳ τῶν φωτήρων αὐτὸ ἡμισφαίριον, ἐξ ἑκατέρου τῶν ἡμισφαιρίων διανέμει αὐτὰ ἓν ζῴδιον οὐκαλόγως, οὐδὲ αὐθαιρέτως. ἀλλὰ φορῶν εἰς τρία ταῦτα. εἰς τὴν κίνησιν. εἰς τὴν τῆς φύσεως ἰδιοτροπίαν. εἰς τὴν τῆς σφαίρας θέσιν, καὶ εἰς τὸν συσχηματισμόν. τοῖς ἀγαθοῖς τῶν ἀστέρων, ἀγαθὸν

de tropicis dici, & de signis quę utrinq; sumuntur, intelligit, idq; significāt ea uerba (ob ea quæ iam dicta sunt.)

Ob ea quæ iam dicta sunt.

Si necessitudinem intuens, dicis ea sese uidere: ob iā dicta dices: sin appellatione cōsiderata: eò q̄d ijdē sint occasus & ortus.

De inconiunctis.

Inconiuncta uocantur.

Postq; de cognatis inter sese signis disseruit, siue ratione figuræ, siue ob aliquā aliā similitudinē: nunc de ijs dicturus est, quæ nulla sunt deuincta necessitudine, siue figura, siue alia necessitudo quæpiam spectet. Ea uerò sunt, inquit, quę uel singulis, uel quinq; signis distāt. Nam quod quinque signis distat, per se perspicuum est. impares enim partes habet, id q̄d absurdū est. Aequilaterę enim sunt hæ figurę. q̄ uerò singulis signis distāt: à sese auersa sunt. Et cū duo ipsa sint, unius angulū cōtinēt.

Cum duos cōtinere deberēt, Si à prima parte Υ rectam lineā duxeris ad centrū, & alium angulū à prima parte ♉: efficies tertiam partē rectè anguli. Oportebat enim, si proportionē mensurę pertinentiū ad ea signa angulorū tueri debebāt, duas recte anguli tertias cōtinere angulū, nunc trientem recte cōtinet q̄ est unius duntaxat signi. Cū enim quatuor recte anguli inter duodecim signa distribuuntur: tertia pars recte, cuilibet signo conueniet.

Quę siue unius siue quinq; signorum interuallo fiunt.

In uniuersum tradit, q̄modo scire debeas, quæ signa cōiuncta sint, ea nimirū quæ unius aut quinq; signorū distāt interuallo.

De domibus.

Necessitudo planetis etiam intercedit.

Postq; dixit, de signorū cōiūctione, q̄ tū p̄ sese, tū è respectu inter sese mutuo existit: nūc dicturus est de eorū effectione q̄ erga stellas habēt idq; cū eius p̄missione cōsentit. Cū igit̄ signa sint duodecim. ex eis elegit borealiora, tanq; calidiora. Nā cū ☉ in ijs uersat̄, supra uerticis nostri pūctū euectus, calidiores nos efficit. Deinde principio distributionis constituto, & unicuiq; lumini uno semicirculo assignato ex utroq; hæmispherio singula cuique signa attribuit, non sine ratione, nec absque causa, sed in hæc tria intuens, in motum, in naturæ proprietatem, in globi positum, & in cōfigurationē: bonisq; stellis bonam

erga

008 Ministerio de Cultura

ἀπονέμων συσχυματισμὸν πρὸς τοὺς φωστῆρας. τοῖς δὲ ἐναντίοις τὸ ἐναντίον, εἶπε γὰρ σοιανωτέρω. ὡς τῶν σχημάτων, τὰ μὲν ἐστιν ἀγαθὰ, τὰ δὲ φαῦλα. βόρεια δὲ ἐστι ζώδια, καρκῖνός τε καὶ λέων. ἀλλὰ τὸν μὲν λέοντα ὡς ἀρσενικὸν τοῦ ἡλίῳ δέδωκε. τὸν δὲ καρκῖν) ὡς θηλυκὸν τῇ σελήνῃ, καὶ τοι διαπορήσειεν ἄν τις τὴν αἰτίαν ζητῶν, δι' ἣν μὴ τοὺς διδύμους τῷ ἡλίῳ μᾶλλον ἀπένειμε; φαμὲν δὲ ὅτι ὁ λέων. καὶ στερεώτερον καὶ ἰσχυρότερον τῆς τερινῆς καταστάσεως. ἐστὶ δὲ καὶ ἀρχικὸν καὶ βασιλικὸν τὸ ζώδιον καὶ θερμότατον ταῦτα δὲ πάντα. καὶ οἰκεῖα καὶ συμπαθῆ τοῦ ἡλίῳ. εἶτα καὶ ἐφεξῆς, τὸ μὲν ἀπὸ λέοντος μέχρι καὶ αἰγοκέρωτος, τοῦ ἡλίῳ δέδωκε. τὸ δὲ ἀπὸ αἰγοκέρωτος ἄχρι καρχίνου, τῇ σελήνῃ. μετὰ δὲ τούτους τοῦ κρόνῳ ἐξ ἑκατέρου τῶν ἡμισφαιρίων, ἀνὰ ἓν δέδωκε κατὰ διάμετρον διὰ τῆς σφαῖραν πρῶτον. διὰ δὲ τὴν φύσιν δεύτερον.* κατὰ ψύχας γὰρ ὤφειλε πορρωτάτω τῶν φωστήρων λαβεῖν. ὡς φθαρτικὸν δὲ κατὰ διάμετρον. δεδεικτὸν γὰρ τοῦτο τὸ σχῆμα, οὐκ ἀγαθὸν ὑπάρχον. καὶ * μείζων ἐν κύκλῳ τῶν ἄλλων τῆς διάμετρον, οὐκ ἂν εὐθεῖα ἐπινοηθείη. πάλιν δὲ ὁ μετὰ τὴν κρόνου τεταγμένος ζεύς, ἐξ ἑκατέρου μέρους τῆς σφαίρας πρὸς τὰ φῶτα σχηματιζόμενος, κατὰ τριγωνικὴν πλευρὰν. καὶ ὁ τοῦ ἄρεος φθαρτικῆς ὢν φύσεως, καὶ τρίτην λαχὼν σφαῖραν μετὰ τοῦ ♃, δέχεται κατὰ τετραγωνικὴν πλευρὰν, ἥ τῆς ἐστι φθαρτικὴ, πρὸς τοὺς βασιλεῖς τῶν ὅλων σχηματιζόμενος. μετ' αὐτὴν δὲ καὶ ὁ τῆς ἀφροδίτης ἐξ ἀγωνικῶν σχηματιζόμενος δέχεται τὴν κίνησιν ἔχων συνεργόν. περαιτέρω γὰρ ζωδίων δύο τοῦ ἡλίου μὴ δυνάμενος ἀποστῆναι,† ἐκτὸς αὐτῆς, ἔλαβεν ἐκ διαστάσεως καὶ τὰ ζώδια. ὁ δὲ τοῦ ἑρμοῦ ἀστὴρ διὰ τὴν αὐτῆς αἰτίαν πλησιέστερον ἀεὶ ὑπάρχων, καὶ πλεῖον ἑνὸς ζωδίου ἀποστῆναι μὴ δυνάμενος.

ἐκ τοιαύτης.

Καὶ τὰ τοιαῦτα δὲ.

Ὥσπερ δοκεῖ ἀνακεφαλαιοῦσθαι. τὸ δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐπήγαγεν, διὰ τὸ μὴ μόνα εἶναι τὰ ἀπηριθμημένα, ἀλλὰ καὶ ἄλλα τινὰ οἷον δεκανοὶ, καὶ λαμπῆναι περὶ ὧν σοι καὶ διαλήψετε.

Ἔχει φύσι κὰν.

Τουτεστὶ, αἰτίαν, ἡ γὰρ φύσις, ἑκάστῳ αἰτία τοῦ εἶναι τετύχηκε· καὶ ὅτε τὰς αἰτίας γράφει, ὡς ἔχει φύσεως ἕκαστον † ἐξηγούμενος.

ἐξηγεῖται.

Περὶ τριγώνων, καὶ τίνες αὐτῶν οἰκοδεσπόται.

Ἡ δὲ πρὸς τὰ τρίγωνα συνοικείωσις.

Ἐν τούτῳ τοῦ κεφαλαίῳ ζητεῖ πρῶτον τὴν αἰτίαν, δι' ἣν συμπάσχουσιν οἱ ἀστέρου τοῖς τριγώνοις. δεύτερον δὲ τῆς αἰτίαν, δι' ἣν ὁ δεῖνα μετὰ τῷ δὲ, ὁ δεῖνα δὲ τῷ δὲ. εὑρίσκει δὲ τῆς αἰτίαν.

erga lumina configurationē attribuit, contrarijs contraria. Supra enim dixit, figurarum alias esse bonas, alias malas. Borealia porrò signa sunt Cancer & Leo, ac Leonē quidem ut masculū attribuit Soli: Cancrū ut fœmineū, Lunę. Quanq̄ si quis quęrat diligentius, dubitare quęat, cur non ♊ potius Soli attribuerit? Respondemus: Leonem solidiorē & fortiorē esse in æstiua cōstitutione. estq; id signū imperās & regiū & calidissimū, quæ omnia Soli peculiaria & cognata sunt. Deinde ea quę Leonē sequunt ordine usq; ad ♍, Soli attribuit: ea quę à ♍ sunt usq; ad Cancrū, Lunæ. Post hos Saturno ex utroq; hæmispherio singula signa exopposito dedit, primū ꝓpter spherā, deinde propter naturā. Nā ratione frigoris, eius domicilia à domicilijs luminarium quā remotissima esse debuerunt. & propter uim maleficā, ex eorū opposito. Est enim ostensum, eam figurā nō esse bonā, & circuli recta cura alijs maior, cogitari nequit, q̄ oppositio. Rursus ♃ Saturni sphęrā sequēs ex utrasq; sphęrę parte cū luminib. cōfigurat triāgulari lateri: & stella Martis maleficæ naturæ & tertiā sortita sphærā post Iouem, quadrangulari lateri, quod est noxiū luminibus uniuersitatis regibus iungitur. Ipsius ☉ sphæræ stella ♀ sexangulo configurat, & eius motu succedit. Nam cum ultra duo signa à Sole nequeat: tanto interuallo signa etiā est sortita. Mercurij porrò stella quæ perpetuo uicinior Sole est, eadem de causa propinqua signa ex sortita, q̄d plus uno signo à Sole distare non potest.

Et similibus modis.

Videtur quasi enumerationē instituere. subiecit aūt (& similibus modis) eò quod non sola sunt, ea quæ recensuit, sed & alia quædam ut Decani, & solia, de quibus tractaturus est.

Habent naturalem.

Scilicet causam. Nam cuiusq; rei natura, causa est, cur res illa sit. & cū causas scribit: quæ cuiusq; natura sit, explicat.

De triangulis, & qui sint eorum domini.

Iam familiaritas cum triangulis.

In hoc capite quærit primum causam, cur stellæ affectæ sint erga triangulos. Deinde, qua de causa alia stella cum alia triangulo conueniat. Causas porrò sumit alias

2008 Ministerio de Cultura

ποτὲ μὲν ἀπὸ τῆς φύσεως τῶν ἀστέρων τῆς τε ἀρσενικῆς καὶ θηλυκῆς ἐγχειρῶν. ποτὲ δὲ ἀπὸ τῆς συνοικειώσεως τῆς πρὸς τοὺς οἴκους. λεληθότως δὲ ποτε, καὶ ἀπὸ τῶν ὑψωμάτων. σιωπᾶ γὰρ τοῦτο διὰ τὸ μήπω διειληφέναι περὶ ὑψωμάτων.

Λαμβάνει δὲ.

Πρῶτον μὲν φυσί, συμπάσχει τοῖς τριγώνοις διὰ τὸ ἰσόπλευρον. προσήκει γὰρ τοῖς θεοῖς τὸ ἴσον, ἔπειτα δὲ καὶ ὅτι ὁ ζωδιακὸς κύκλος ἐκ τριῶν κύκλων περατοῦται, καὶ περιορίζεται, ἐκ τοῦ ἰσημερινοῦ, θερινοῦ, τροπικοῦ, καὶ χειμερινοῦ τροπικοῦ. ὁ μὲν γὰρ ἰσημερινὸς κατὰ μέσον αὐτοῦ ἐφάπτετε. οἱ δὲ ἄλλοι, κατὰ τὰ πέρατα ἑκατέρωθεν, ἐφαπτόμενοι, περαττοῦσιν αὐτὸ. δεῖ δὲ τὰ μέρη τοῦ ὅλου συμπάσχειν: ὅθεν καὶ δείκνυσιν ἐν ἑκάστῳ τῶν τριγώνων, τῶν τριῶν, *κύκλων τὰ ἰδιώματα. τὸ μὲν οὖν πρῶτον τρίγωνον, τὸ διὰ ♈ ♌ καὶ ♐. ἐξ ἀρσενικῶν συνέστηκεν. οὐκ οὖν ὑμερινόν ἐστι καὶ τοῖς ἡμερινοῖς ἀνήκει. ἔχει γὰρ οἶκον * τὸν ἥλιον καὶ ♃. τὸν γὰρ ☉ κἂν οἶκον ἔχῃ, οὐ παραλαμβάνει διὰ τὴν αἵρεσιν. δεσπόται οὖν αὐτοῦ ἔσονται ὅτε ἥλιος καὶ ὁ ♃. ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἥλιος τῆς ἡμέρας ἐστὶ ποιητικός. αὐτὸς πρωτεύειν ἐν ἡμέρᾳ λέγεται τοῦ τριγώνου.

ἥλιός τε καὶ Διός.

Ἔχει δὲ ἀνέμους.

Ἔχει δὲ ἀνέμους, τοῦτο τὸ τρίγωνον, τοὺς προσωκειωμένους. ἵνα δὲ τοῖς ὠκειωμένοις ἐπακολουθῆσαι δυνηθῶμεν: εἰδέναι χρὴ, ὅτι οἱ φωστῆρες, αὖτε τῶν ἀνέμων πάντων δεσπόζοντες καὶ τίκτοντες αὐτοὺς, οὐκ ἔχουσιν ἀφορισμένους τινὰς. οἱ δὲ ἄλλοι ἀστέρες, παραπλησίους ταῖς κρασιν ἑαυτῶν καὶ ταῖς αἱρέσιν τοὺς ἀνέμους εἰλήφασιν. ὁ μὲν γὰρ τοῦ διὸς, ἅτε εὔκρατος ὢν βορείων πνευμάτων ἐστὶ γεννητικός. ὁ δὲ † ἀληθὴς βορρᾶς ἅτε μεταξὺ τεταγμένος τῆς ἄρκτου καὶ τῆς ἀνατολῆς εὔκρατος ὑπάρχει. ὁ δὲ τοῦ κρόνου, τὸν ἀπηλιώτην προσείληφε, διὰ τὴν ἡμερινὴν αἵρεσιν. καὶ γὰρ, ὡς ἤδη φθάσαντες εἰρήκαμεν, τοῦ ἐναντίου χαίρει, καὶ οὐ τῷ ὁμοίῳ. οὕτω γὰρ καὶ ὁ τοῦ ἄρεος ἀστὴρ, τοῦ λυβὶ μᾶλλον χαίρει, πνέουτι ἐκ τῆς δύσεως, διὰ τῆς νυκτερινὴν αἵρεσιν χαίρων τῷ ἀνέμῳ τούτῳ. ὁ δὲ τῆς ♀ μᾶλλον τοῦ νότῳ συμπαθεῖ, διὰ τὴν τῆς κράσεως ὁμοιότητα. δεῖ τοίνυν ἐφ' ἑκάστου τῶν τριγώνων ἀπὸ τῶν εἰκοδεσποτούντων ἀστέρων τὰς μίξεις τῶν ἀνέμων ποιεῖσθαι. οἷον, ἐπειδήπερ διὸς καὶ ἄρεος εἰσὶν οἶκοι ἐν τῷ αὐτῷ, βορρὸ λυβικὸν ἐροῦμεν τὸ τρίγωνον. καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον ποιησόμεθα. τὸ δὲ γε δεύτερον τρίγωνον, ἐκ θηλυκῶν ζωδίων ταύρου, παρθένου, αἰγοκέρωτος, δῆλον ὡς τοῖς θήλεσιν ἁρμόσει ☾ καὶ ♀. αὗται γὰρ † ἐστὶν αἱ

ἀληθεὶς.

εἰσιν.

alias à natura stellarum mascula & fœminea, aliàs à familiaritate erga domicilia, aliquando etiam sed latenter, ab altitudinibus. Id enim reticet, quod altitudines nõdum descripsit.

Accipit autem.

Primum inquit, afficiuntur stellæ erga triangulos propter æqualia latera. Conuenit enim Dijs æqualitas. Deinde ex eo, q̃d zodiacus circulus trib. circulis terminatur atq; includit: æquinoctiali, tropico æstiuo, & tropico brumali. Nam æquinoctialis eum in medio attingit, Reliqui non extremitatibus utrinq; attingentes, eũ terminant. Decet aũt partes consentire cũ toto. Vnde in quolibet triangulo trium* circulorum proprietates ostendit. Primus igitur triangulus, qui ♈ ♌ ♐ continet, è signis constat masculinis, itaq; masculus est, & diurnis planetis cõuenit. In eo enim domicilia habent ☉ & ♃. Nam ♂ quãuis & ipse ibi domiciliũ habeat, tamẽ propter conditionem non adiungitur. Eius igitur domini erunt ☉ & ♃. Sed quia ☉ diei autor est, ideo huius trianguli tenere principatum interdiu dicitur.

Ventos autem habet.

Hic triangulus sibi cõuenientes. quod ut rectius intelligatur: sic habendum est, lumina quę uẽtis omnibus dominantur, eosq; pariunt: non habent uentos aliquos peculiares: cæteræ uerò stellæ tenent eos, qui cum naturis & conditionibus earum conueniunt. Nam ♃ quippe temperatus, septentrionales ciet uentos. Qui autem Aquilo dicitur, quippe intra ursam & orientem positus, temperatus est. ♄ Subsolanum accepit, ob diurnam conditionem. Etenim ut ante diximus, contrario gaudet, nõ simili. Sic etiam ♂ Africo magis gaudet, flante ab occidente, ob nocturnam conditionem eo uento gaudẽs. ♀ Austro magis delectatur, ob temperamenti similitudinem. Est igitur in uno quoque triangulo pro stellarum dominantium natura mistio uentorum facienda. ueluti, Quum Iouis & Martis domicicilia sint in eodem trigono: triangulum illum ex Aquilone & Africo mistũ dicemus. In cæteris item eodem modo faciemus. Alter triangulus, qui è signis fœmineis ♉ ♍ ♏ constat, haud dubiè fœmineis stellis Veneris & ☽ conuenit.

D hæ enim

2008 Ministerio de Cultura

καὶ διὰ τὸ ὅμοιον τῆς κράσεως χαίρουσαι αὐτῷ. τὰ δ' ἄλλα ὁμοίως ἔχει. κἂν γὰρ καὶ κρόνου οἶκον ἔχῃ ἐν αὐτῷ, οὐ κυριεύει διὰ τὴν αἵρεσιν, ὡς ἐν τῷ πρὸ αὐτοῦ ♂. τὸ δὲ τρίτον πάλιν ἀρρενικὸν, ἐκ διδύμων, καὶ ζυγοῦ καὶ ὑδροχόου συνεστηκὸς, ἀνήκει τῷ κρόνῳ, καὶ τῷ ἑρμῇ διὰ τὸ ἔχειν οἴκους ἐν αὐτῷ. λείπεται δὲ τὸ τελευταῖον ♋ καὶ ♏ καὶ ♓ ὃ δίδοται τῷ ἄρει μόνῳ διὰ τὸ μὴ κατὰ πρῶτον λόγον οὔ τινι τῶν ἄλλων εἰλῆφθαι, ὅθεν καὶ ἐν νυκτὶ καὶ ἐν ἡμέρᾳ δεσποτεύει ὁμοίων χαίρως, διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. ἐπεὶ δὲ ἐφ' ἑκάστου τριγώνου δεῖ καὶ ἕτερον εἶναι συνδεσποτεύοντα, παραλαμβάνεται ἡ ♀ καὶ ἡ σελήνη. ἐπὶ μὲν ἡμερινῆς γενέσεως, ἡ ♀ ὑπὸ δὲ νυκτερινῆς ἡ σελήνη. καὶ ἡ αἰτία δήλη. ἐπισημαίνεσθαι δὲ χρὴ, ὡς ἐπὶ τούτου τῶν τριγώνου, τρεῖς παρέλαβε τριγωνοκράτορας, ὡς καὶ διωρόθεος. ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἐφ' ἑκάστου τριγώνου, οὗτος δὲ. ὑπὸ μόνου τούτου. καὶ τὴν αἰτίαν ἐπήγαγεν.

Καὶ ἔστιν ὁ ♏ κριὸς μᾶλλον πρὸς τῷ ἰσημερινῷ.

Ἐκ τούτου δείκνυσι τὴν τῶν μερῶν πρὸς τὸ ὅλον συμφωνίαν. ὡς γὰρ τὸ ὅλον ὑποτριῶν ὁρίζεται ἡνίκλων τρόπου τινὰ: καὶ τὰ τρίγωνα ὑπὸ τῶν αὐτῶν περατοῦται.

Καὶ τὸ τῶν δυσμῶν τεθηλυσμένον.

Ἵνα μή τις λέγοι τὸν ἄρεα ξηρὸν καὶ θερμὸν, φησὶν αὐτὸς, εἰ καὶ τοιοῦτος ἐστὶν, ἀλλ' οὖν γε θηλύνεται ὑπὸ τῶν δυσμῶν ὑγρότητος, κατὰ ἀντίθεσιν τοῦ πρώτου. καὶ γὰρ οἱ ἄνεμοι τοῦ δευτέρου τριγώνου, ἐναντίαν τοῖς τοῦ πρώτου θέσιν ἔχουσι, καὶ πολλὰ δὲ ἄλλα εὑρήσεις ἀντίθετα ἐν αὐτοῖς. οἷον ὅτι τὸ μὲν ἀρρενικὸν, τὸ δὲ θηλυκὸν. καὶ τὸ μὲν, ἡμερινὸν, τὸ δὲ νυκτερινὸν. ἐπισημαίνεσθαι δὲ χρὴ ὡς ἐν ἕκαστον τρίγωνον καὶ τροπικὸν ἐστὶ, καὶ στερεὸν καὶ δίσωμον, τῆς τελειότητος, καὶ τῆς πρὸς τὸ ὅλον συμφωνίας ἐκ τούτου θεωρουμένης.

Διὰ τὴν τοῦ διὸς αἵρεσιν.

Ἐπειδὴ ὁ ἑρμῆς ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν, συνέστι τοῖς φωστῆρσι, τὴν αὐτὴν αὐτοῖς ἐκληρώσατο τάξιν ἐν τοῖς ἀνέμοις. τί οὖν αὐτὶ τοῦ ἑρμοῦ, τὸν διὰ παραλαμβάνει; διὰ τὸ τὴν αἵρεσιν αὐτῷ συναγωνίζεσθαι.

Κατελείφθη μόνῳ.

Τὸ μόνῳ ἐπισημαίνεσθαι δὲ δεῖ, ὅτι τὴν τελευταίαν τάξιν αὐτεισήγαγεν ὑπερβάλλουσαν τὴν τοῦ τριγώνου συμπάθειαν. μόνος γὰρ ὁ ♂ παρὰ πάντων ἐκληρώσατο τὸ τρίγωνον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν ἑκάστῳ τριγώνῳ † δευτερολόγους παραλαμβάνεσθαι, οὐδὲ ὠκειωμένους ἀστέρας, καὶ κατὰ τὴν φύσιν καὶ κατὰ τὴν αἵρεσιν, † προτίθησιν τῶν ἄλλων.

δεύτερός τις παραλαμβάνετα. προστίθησι. τῷ ἄρει.

hę enim ob temperamēti similitudinē eò gaudent. Cætera eodem se modo habent. Etsi enim is triāgulus Saturni etiā domicilium cōtinet: tamen non dominat̃ ob cōditionem, ut in superiore triangulo ♂. Tertius triāgulus rursus est masculus, cōstās è ♊. ♎ ♒, ac ♄ & ☿ ob eorum domicilia tribuitur. Reliquus est extremus triangulus ♋ ♏ ♓, qui soli Marti tribuitur propterea quod is primaria ratione in cæterorū nullo est adhibitus. Vnde & noctu & interdiu dominat̃, & æquè gaudet ob causam expositā. sed qa quisq; triāgulus habere debet participē dominatus: adhibetur ♀ & ☽: in diurna ♀, in nocturna ☽. & huius rei causa est euidēs. Illud aūt notari debet, q̃ Ptolemęus in hoc triangulo tres adhibuit denominatores, ut Dorotheus. sed ille in q̃libet triangulo, hic uerò in uno duntaxat: cuius rei causam subijcit.

Et ♈ quidem magis uergit uersus æquinoctialem.

His uerbis ostēdit partium erga uniuersum consensum. Vt enim uniuersum tribus circulis terminatur quodāmodo: sic etiam trianguli ab ijsdem terminantur.

Occidentis natura fœminea.

Ne quis dicat ♂ siccū & calidū: ipse ait: quamuis talis sit, effœminari tamen eum ab humiditate occidentis, ut opponat̃ primo. Etenim uenti secūdi trianguli, positū habent primo contrariū, atq; etiā alia multa in eis opposita reperies, uidelicet, q̃d alter masculus est, alter fœmineus, alter diurnus, alter nocturnus. Notādum aūt est, quemlibet triāgulum & tropicum esse & fixū & bicorporeū: cū perfectio, & consensus cum uniuerso, ex his rebus spectetur.

Ob Iouis conditionem.

Quoniam Mercurius, ut diximus, familiaris est luminibus: eundem quem illa inuentis ordinem est sortitus. Cur ergo Iouem Mercurij loco adhibet? eò quod illi conditio suffragatur.

Relictus est soli.

In uerbo (soli) notandū est, postremū ordinē sic ab eo esse institutū, ut trianguli necessitudinē superaret. Solus em̄ ♂, aliter quā cæteri omnes, hūc triangulū est sortitus. Sed qa in quolibet triāgulo secundus triangulator, adhiberi solet: etiam huic triangulo adiungit alias stellas natura & cōditione Marti cognatas.

De alti-

2008 Ministerio de Cultura

Τὰ δὲ καλούμενα τῶν πλανωμένων ὑψώματα.

Τὰς ἀρχὰς τῶν ἀπολογιῶν ἀεὶ, πρὸς τὸν ἰσχυρότατον καὶ ἡγεμονικώτατον τῶν ὅλων ☉ ποιεῖτ, οὕτω γὰρ τὰς κράσεις τῶν ἀστέρων ἐυρεῖν, ἐκ τ' πρὸς τὸν ἥλιον ἀποστάσεως ἔυρε. ἣν δ' ἐκεῖνος ἤρξατο καὶ ἐν τοῖς οἴκοις, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, ὡς ἤδη μεμαθήκαμεν. καὶ νῦν τὸν περὶ τῶν ὑψωμάτων λόγον ἐκτιθέμενος, ὅπ ἀπ' ἀρχέται, ἐκ ἀπ' αὐτῶν. τὸν γὰρ ♈ φησὶν ἀπενεμαν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι ἐν αὐτῷ ἀρχεται τῆ ὥδι τὰ βόρεια κινεῖσθαι ποιᾶ θερμασίαν τε αὔξεσθαι. ὅ τε ταπείνωμα τὸ ἐπὶ διάμετρον τὸν ζυγόν. ὃς ἐν τούτῳ γινόμενος μοιρεῖ τῆ θερμασίαν, καὶ ἀρχεται παρακλίνειν ἐπὶ τὰ νοτιώτερα μέρη. ὅθεν τῷ κρόνῳ ἐναντίῳ τῆ φύσιν ὄντι, ἐκεῖσε τὸ ὕψωμα παρέχομ. ὃν δὲ λέγι τὸν ♎ ὡς ἀγαθοποιὸν ἀγαθοποιῶ ὁ φθοροποιὸς αὐτικείμενον ἦ, ὥσπερ καὶ ὁ κρόνος τὸ κατὰ διάμετρον τῆ ἡλίου ἀπέλυφεν. ὁ δὲ ♀. οὗ ☽ ἐκληρώσατο τὸ δὲ ὑγρὸν, καὶ τῆ ἐκείνην ἐν αὐτοῖς γίνεσθαι τροπῆ. ὃν δὲ τῆ ἑρμῆ, τὸ ἐν ♍ ἔλαβε ζῴδιον, τῆ παρθένον. τὸ ξηρὸν καὶ ἀντικείμενον τῶ ὑγρῶ. ἡ γὰρ τοι παρθένος ξηρὰ, ἅτε τῆ φθινοπώρῳ ἐν αὐτῇ τελουμένη.

ἐκ μὲν ὑγρῶν τὸ τὴν.

Ὥσπερ καὶ ὧδι τῶν οἴκων.

Τῆ αὐτῆ αἰτίαν βούλεταί σοι εἰπεῖν, δι' ἣν τὸ ἀπὸ τῆ ὑψώματος τὸ κατὰ διάμετρον ἐλήφθη. λέγεται δὲ ὅτι ἡ αὐτὴ ἐφαρμόζει αἰτία ἐν γ' τούτοις ἦ ὧδι τῶν οἴκων ἐνδεῖα. ἐζήτηθη δὲ ἐκεῖσε, ὡς ἐν διαμέτρου μείζων γώνιος ζυγὸς οὐκ ἂν ἐυρεθείη. ἐπὶ τῆ κρόνου κοίνωσι παραλυφθέντες, ἐν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων οὔπω πεπηρώθησε.

τῷ.

Πρώτῃ ποιεῖται φάσιν.

Καὶ ἡ σελήνη δὲ φῶ πλησίον, ἔλαχε τὸ ὕψωμα τῆ κριῆ, διὰ τὸ ἐκ συνόδου ἐκεῖ γενομένῳ φάσιν ποιεῖσθαι. τότε γὰρ ἡ αὔξησις τ' οἰκείου φωτὸς γίνεται, ὅταν ἐν ἑτέρῳ ζῳδίῳ αὐτὴ καθ' αὑτὴν ἐυρεθῇ, καὶ μὴ συν τῷ ἡλίῳ, ἡνίκ' ὥσπερ οὖν οἴκους ἀυτῶν συνεζυγμένους δι' ὅλων ἔνιοι τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὰ ὑψώματα ἀυτοῖς, τὰ παρακείμενα ζῴδια ἀπένειμαν.

Περὶ ὁρίων.

Περὶ δὲ τ' ὁρίων ἐν διαστῶ μάλιστα χρῶνται πρὸς τὸ καὶ διαφόρως ἐδόξαζον οἱ παλαιοί, ὅθεν καὶ πολὺς ὄχλος ὁ τ παλαιὸς ἀντιλέγων τοῖς νεωτέροις, καὶ ἐλέγχων τὰ ψευδῶς ἀυτοῖς

πολιτῶν.

De Altitudinibus.

Iam quæ altitudines errātium ſtellarum nominantur.

Principia rationum reddendarum ſubinde à ☉ fortiſſimo & ſummo uniuerſitatis duce repetit. Temperamenta quidem ſtellarum indagaturus: ea ex diſtātia à Sole deprehendit, atq; ab eodem & in domicilijs & multis alijs eſt auſpicatus, ut iā cognouimus. & nunc altitudinum rationem explicaturus, nō aliunde niſi ab eo incipit. Arietē enim Soli attributū ait, qd in eo incipiat uerſus ſeptentrionē aſcendere, ac tū calorē augere. Eius deiectionē in oppoſito ♎ ſigno collocat, quod in eo conſtitutus, & calorē minuat, & ad partes Auſtraliores declinare incipiat. Quæ cauſa etiam eſt, cur ♄ cuius natura Soli eſt contraria, id ſignum pro altitudine attribuerint. Ioui ♋. ut beneficum, & ſeptentrionales uentos ciētem. Marti in ♑, ut in Auſtralē uergenti plagam quiq; opponatur cancro, ut maleficus benefico aduerſetur. Quemadmodum Saturnus etiam ☉ opponitur. ♀ ☽ eſt ſortita ob humiditatē, & uernā, quæ in eis fit conuerſionem. Mercurius oppoſitum ♑ ſignum nactus eſt, ſiccum & aduerſum humido. ſicca enim eſt ♑, quippe cum autumnus in ea fiat.

Vt in domicilijs.

Eandem cauſam expoſiturus eſt, cur altitudini contraria ſigna ſumantur, quæ in domicilijs eſt tradita. ubi dictum fuit in circulo rectam lineam oppoſitione maiorem non inueniri. Quæ igitur ratio in Saturno fuit adhibita, eadem etiam in cæteris adhibetur.

Primum apparet.

Etiā Luna, inquit, altitudinē ꝑpe Arietē, nacta eſt, eò quod à coitu illuc profecta appareat. Tunc enim lumen eius augetur, cum ipſa ſola in alio ſigno inuenta fuerit, & non cum Sole. & quemadmodum contigua eius domicilia tribuerunt, ſic in uicinis ſignis eorū etiam altitudines conſtituerunt.

De finibus.

Finibus bifariam potiſſimum utuntur, ac diuerſæ ueterum de eis ſententiæ fuerunt. Quod fit, ut uerboſus ſit Ptolemæus in ueterib. refutādis, & ijs quę perperā

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

ἐρημένα ἦσαν ἢ πρὸ αὐτοῦ δύο δόξαι. μία μὲν, ἣ τῶν αἰγυπτίων ἦν καὶ ἀγωνιστικώτερον ἐλέγχειν πειρᾶται. ἑτέρα δὲ ἡ τῶν χαλδαίων ἤ τις καὶ πῶς γνῶσιν ῥᾴδια καὶ πῶς ἔλεγχον ἐνχερὴς. † δύχερὴς, φέρε σὺν καὶ ἡμᾶς ἑπόμενοι τῷ † πτολεμαίῳ. λαοὶ ἴδωμεν πῶς ὅλως ἐδόξαζον οἱ αἰγύπτιοι πρὸ τῶν ὁρίων. εἰ δ' οὕτω καὶ τοὺς ἐλέγχους αὐτῶν ἐκθησόμεθα, οὗτοι μὲν οὖν μεθόδῳ τινὶ καὶ ἀκολουθίᾳ τὰ ὅρια ἐλάμβανον, ἀλλὰ ποτὲ μὲν εἰς τὰ ὑψώματα ἀπέβλεπον, ποτὲ δὲ εἰς τοὺς οἴκους, καὶ ἄλλοτε εἰς τὰ τρίγωνα. ἐχρῆν δὲ ἢ πᾶν ἀκολούθως ἔμελλον ποιεῖν, ἢ ἐξ ἑνὸς τῶν εἰρημένων λαμβάνειν ἐφ' ἑκάστου, ἢ πάντα ἅμα ἐπὶ πάντα ζητεῖν, ἐπιζητήσειεν γὰρ ἂν τις τὴν αἰτίαν. διὰ τί ἐν τῷδε τῷ ζῳδίῳ τῷδε πρώτῳ τὰ ὅρια διῄρηται. ἐν τῷδε δὲ, τῷδε, ἀλλ' ἢ πᾶν εἰκότως ἔμελλον ἕξειν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς ἀποβλέψαντες, ἢ εἰς τρίγωνον, ἢ εἰς τὸ ὕψωμα: καὶ τὸν ἀποβλέψαντας, διανέμα. τρόπον τὸν τρόπον ἐνεισκόμεθα μείζονι ἀπορίᾳ περιπίπτοντες. ἔστω γάρ τις ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογούμενος, καὶ φάσκων αὐτοὺς ἐν τοῖς οἰκοδεσποτείαις † διανέμοντα τὰ ὅρια. ἐρήσομαι οὖν πρὸς αὐτὸν, πῶς οὖν ὁ ἄρης ἐν τῷ κριῷ οὐ προτετίμηται τοῦ ⚴; ἀλλ' ἤτις ἑτέρα λεγέτω σοὶ ταῦτα καταγελάσας, μὴ ἐν τοῖς οἴκοις, ἀλλὰ κατὰ τὰ ὕψωματα. πῶς οὖν ἐρήσομαι πρὸς αὐτὸν. ὁ ἄρης τοῦ ⚴ ἐν καρκίνῳ προτετίμηται; τρίτος δέ τις ἐν τούτοις αὖ παραδέτω ἡμᾶς. ἐν τρίγωνον μᾶλλον αὐτοὺς ποιεῖσθαι. ἀκούσεται δὲ καὶ οὗτος, ὡς ἐχρῆν ἐν τῷ ♑ αἰγοκέρωτι τὴν ἀφροδίτην προτετιμῆσθαι τοῦ ἑρμοῦ. ὁ μὲν οὖν ἑνὶ λόγῳ ἔχει ἐν τῷ ζῳδίῳ. ὁ δὲ τριγωνοκρά τωρ ὄντι. εἰσὶ καὶ ἄλλοι τινὲς ὧδε τούτοις λέγοι, † συναγαγὼν πάντα ποιεῖσθαι τὴν διανομὴν; ἐκεῖνο καὶ οὗτος ἀκούσεται, ὡς ἐστὶν ἐν τῷ ♒ ὑδροχόῳ τὸν κρόνον εἶναι πρῶτον, ἐπεὶ γὰρ ἐν τριγώνῳ οἴκῳ λόγον ἔχει ἐν αὐτῷ: ἢ μᾶλλον τοιγαροῦν ἀπ' αὐτῶν ἐκ αἰτίας τῆς τάξεως. ἀλλ' εἰ δὲ ἦσαν οὗτοι ἢ διανομὰς διώσασθαι. οὐδὲ γὰρ † ἔχει λόγον, εἰπεῖν, διὰ ὃν τῷ ♈ μὲν τῷ ἀρίῳ τόσα δὲ δώκασι, τῷ δὲ δὲ τόσα. ἐν τοιαῦται ἐπιχειρήσαιεν ὥσπερ ἐπὶ τῆς τάξεως καὶ ἐπὶ τῆς ποσότητος ἀπολογεῖσθαι. λόγοις τισὶ χρώμενοι τοιούτοις: ἐυρίσκομεν δὲ οὓς χρόνους τῶν οἰκοδεσποτῶν αὐτῶν ἀρίων. ἐπὶ τὴν ποσότητα τοῦ ἐκ πάντων τῶν ὁρίων ἐπισυναγομένου † συμβαίνει πρῶτον μὲν οὖν οὐδὲ αὐτῇ τῇ αἰτίαν ἔχουσι λέγειν. τὸ ἢ ἀναπόδεικτον, σφαλερὸν, ὅτι οἱ κεῖνον τὴν ποσότητα λόγῳ) ἐξ ὑπολείσονται. ἔπειτα εἰκαίτης συγχωρήσειεν αὐτοῖς ἄν τις, εἰ καὶ τοῖς παλαιοῖς † συγγραφεῦσιν, ἐκεῖνο ἀκούσεται, ὡς ἐνιαυτὸν ὅλον ἡ καθολικὴ † ὁρίων σωζομένης ποσότητος, τὰς μερικὰς ἀμοίβας ποιοῦντας.

ἐνχερὴς. † δύχερὴς. πτολεμαῖῳ.

αὐτοὺς ἀποβλέψαντας, διανέμα.

διανέμοντα.

λόγον ἂν ἔχειν εἰπεῖν.

dixerunt, arguendis. Fuerunt autem ante eum duæ opiniones, una Aegyptiorum, quam maiore contentione refutat, altera Chaldæorum, quę tum cognitu facilis est, tum expedita ad refutandum. Age ergo uideamus & nos, Ptolemæũ sequentes, quid de finibus Aegyptij senserint. Post argumenta etiam quibus refutantur, exponamus. Hi igitur non certa ratione & ordine fines delegerunt, sed alias altitudines, alias domicilia, alias triangulos etiam spectarunt. Decuisset autem, si ordinem seruare uellẽt, unum ex his quæ dicimus, sumere in unoquoque: aut uniuersa quærere in omnibus. Quæri autem possit, qua de causa in hoc signo primos fines huic planetæ attribuerint, in alio alij? Si dicamus uel domicilio, uel altitudini, uel triangulo considerato: etiam hoc modo in maiorem dubitationem incidimus. Esto enim qui eos defendat, & dicat, fines ab eis ratione domiciliorum esse distributos. dicemus, Cur ergo in Ariete Iupiter Marti anteferatur? Alius hoc deriso dicat, hoc fieri ratione altitudinum, non domiciliorum: ei dicemus, qui fit ut in Cancro Mars Ioui præferatur. Tertius nobis persuadeat, triangulos ab eis potius esse consideratos: is audiet in Virgine præponendam fuisse Mercurio Venerem, cum ille nullam cum hoc signo rationem habeat, illa trianguli sit domina. Exi stat alius qui dicat nos hæc omnia coniunctè spectasse: ei quoque dicamus; oportuisse principẽ esse in Aquario Saturnum, qui & domicilium & triangulum in eo habeat. Praua igitur est ratio ordinis illorum, neque etiam quantitas conseruata est. neque enim afferri causa potest, cur alij tot stellas, alij tot partes tradiderint. Etsi enim quidam ut ordinem, sic numerum quoque defendere instituerunt, his usi uerbis, inueniri tempora dominantium stellarum ex quantitate, quæ cum omnes fines colligantur, existat: tamen principio huius quidem rei rationẽ afferre non possunt. Deinde neque ulla demonstratione nixam, neque quantitati conuenientem orationem cominiscuntur. Pręterea, tametsi hoc eis concedatur, propter scriptores ueteres: illud audient, fieri posse, ut uniuersali finium quantitate conseruata, particularis quantitas permutetur,

& qui

2008 Ministerio de Cultura

καὶ τοῦ ἔχοντι εἰ τύχοι ὀκτὼ, δοῦναι πέντε, καὶ τὸ ἀνάπαλιν. οὕτω γὰρ καὶ ἀπορώτερον τὸν λόγον ποιήσωμεν, καὶ τὴν καθολικὴν τῶν ὁρίων διασώσομεν ποσότητα. καὶ τοί γέ τινες φασι σοφιζόμενοι, ὡς ἑκάστῳ τῶν ἀστέρων, ἐδόθη ἡ ποσότης τῶν ὁρίων πρὸς τῶν ἀναφορικὴν τῶν χρόνων τοῦ ζωδίου ποσότητα. συναγόμενοι γὰρ οἱ ἀναφορικοὶ χρόνοι, τὴν αὐτοὶν τοῖς ὁρίοις ἀποτελοῦσι ποσότητα. ψεῦδος δὲ οὖν. καὶ γὰρ αὗται αἱ τῶν ζωδίων ἀναφοραὶ, ψευδεῖς δείκνυνται διὰ γραμμικῶν ἀποδείξεων. τὰ † γὰρ ἐκ ψευδῶν συγκείμενα, ψευδῆ τυγχάνει. λέγετε οὖν πρὸ αὐτοῖς ἡ παρθένος καὶ ὁ ζυγὸς, ἐν ἴσοις ἀναφέρεσθαι χρόνοις, ἐν λ̄ η γρ̄, καὶ ὁ ♌ καὶ ὁ ♏ ἐν λε̄. δείκνυντε δὲ τὸ ἀνάπαλιν. ὁ μὲν ♌ καὶ ὁ ♏, ἐν πλείοσιν ἀναφερόμενοι χρόνοις τῶν λε̄ ἡ δὲ ♍ καὶ ὁ ♎ ἐν ἐλάττοσι χρόνοις. οὕτως ἄρα ἡμαρτημένοι. καὶ γὰρ κατὰ ὁμαλὴν πρὸ αὔξησιν παρ' αὐτοῖς ἐστὶν εὑρεῖν τὰς ἀναφορὰς τῶν ζωδίων γεγραμμένας. λαμβάνοντες γοῦν τῶν ἀναφορὰν τῶν Υ, καὶ προστιθέντες * γ̄, τρίτον χρόνους, εὑρίσκουσιν ἄχρι τῶν κατὰ διαμέτρον ζωδίων τὰς ἀναφορὰς, κἀκεῖθεν οὐδὲ αὐτοὺς ἀφαιροῦντες τῶν λοιπῶν ζωδίων, συνιστῶσι οὐδὲ ἀναφορικοὺς χρόνους. τὰ μὲν οὖν τῶν αἰγυπτίων τοιάδε. τὰ δὲ τῶν χαλδαίων, ἁπλούστερα καὶ κοινότερα, ὥστε μὴ ἀπογραφῆς δεῖσθαί τινος † τινα. ἀλλὰ διὰ τὸ εὐχερὲς. ῥαδίως ἀπομνημονεύειν δύνασθαι. φασὶν οὖν οὗτοι, τοῖς τριγώνω κράτορσοι δεῖν ἕπεσθαι, καὶ διδόναι τὰ ὅρια τὰ πρῶτα τοῦ πρώτω τριγώνῳ κράτορι. τὰ δεύτερα, τῷ δεύτερῳ, καὶ τὰ τρίτα τοῦ. τρίτῳ οὐ τοῦ ἐν τοῦ αὐτοῦ τριγώνῳ. ἀλλὰ τοῦ ἐφεξῆς. ἀμέλει ἐν τοῖς Π, τῷ μὲν Ϝ πρώτῳ νέμουσιν ὑπὸ ἡμερινῆς γεννήσεως, τοῦ ἑρμεῖ ὑπὸ νυκτερινῆς, καὶ συμβήσεται διαφωνία. ὥπερ ἄτεχνον καὶ ἀμέθοδον. τὴν δ' αἰτίαν τῆς κατὰ μέρος ποσότητος. τοιάν δὲ φασί. τοῦ πρώτῳ τὰ πλείονα τῷ δευτέρῳ καὶ τοῦ τρίτῳ καὶ τοῖς ἑξῆς καθ' ὑπόβασιν, καὶ μερίσαι δεῖ οὕτως. ὥστε μὴ ὑπερβαίνειν τὸν ἀριθμόν. ἀλλὰ ἀπαρτίζειν τὰς λ̄ μοίρας τοῦ ζωδίου. δοθήσεται τοίνυν τοῦ μὲν πρώτῳ. η̄ τῷ δὲ δευτέρῳ ἑπτά. τῷ δὲ τρίτῳ ἑξ'. τοῦ δὲ τετάρτῳ πέντε. τῷ δὲ ε̄ δ'. οὕτω γὰρ καὶ καθ' ὑπόβασιν ἀπαρτισθήσεται ὁ τριακοστός. τοιαύτη μὲν οὖν ἄτεχνος ἡ τῶν χαλδαίων, καὶ ἡ τῶν ὁρίων διδασκαλία. λοιπὸν δεῖ καὶ τῶν † ἐκ κεκρυμένην ὑπὸ τοῦ παλαιοῦ τῶν ὁρίων διδασκαλίαν ἐπ' ἐξελθεῖν, ἣν οὐκ αὐτὸς φησὶν εὑρηκέναι, ἀλλ' ἐξ ἀντιγράφου τινὸς

δὲ

κεκρυμένην ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου.

& qui octo habeat (exempli gratia) ei dentur quinq;. & uice uersa. Sic & intricatiorem illam rationem ostendemus, & uniuersalem finium quantitatem conseruabimus. Quidam porrò cauillatores dixerunt, quantitatem finium cuiuis stellæ datam esse, pro ratione ascensionalium signi cuiusque temporum. Nam ascensionalia tempora collecta, eandem efficere quantitatem, quæ sit finium. Id uerò falsum est. Nam istæ signorum ascensiones linearibus demonstrationibus ostenduntur falsæ. Quæ autem ex falsis constant, falsa sunt. Dicunt ergo Librã & Virginẽ paribus ascẽdere temporibus, ui delicet 38. Leonẽ & Scorpionẽ 35. ostenditur autem contrarium Leonẽ & Scorpionẽ pluribus ascendere temporibus quam 35. Virginẽ autem & Librã paucioribus, usque adeò errant. Reperimus enim signorum ascensiones apud eos æquali adiectione fieri. Sumentes enim Arietis ascensionem, & tria adijcientes, inueniunt ascensiones usque ad signa opposita: atque inde eadem à cæteris signis subtrahentes, ascensionum tempora constituunt. Ac Aegyptiorum quidem talis est ratio. Chaldęorum autem simplicior est & communior, ut nullam requirat descriptionem, sed ob facilitatem facile possit memoriæ commendari. Aiunt igitur hi, triangulorum sequendos esse dominos. & primos fines primo triangulatori esse dandos: secundos, secundo: tertios tertio, non ei qui est in eodem triangulo, sed ei qui in sequente, nisi quod in Geminis in diurna genitura primũ numerum dant Saturno, in nocturna Mercurio, unde dissimilitudo existit, quod arte & ratione caret. Causam porrò particularis quantitatis hanc afferunt. Primo plurimum esse tribuendum, secundo & cæteris ordine, descendendo, sic partiendum numerum, ut signi partes triginta nõ superet, sed æquet. Dabuntur itaque primo 8. secũdo 7. tertio 6. quarto 5. quinto 4. Sic enim descendendo numerus trigenarius complebitur. Hæc igitur artis expers est Chaldaica finium doctrina. Restat ut expositam à Ptolemæo finium doctrinam recenseamus: quam non ipse sese inuenisse, sed in antiquo

08 Ministerio de Cultura

διεφθαρμένου, καὶ εἰς αὐτὸν ἐλήλυθότα, μυηθῆναι μόλις ποτὲ αὐτὰ εὑρεῖν. ὁ γὰρ γράψας τὸ ἐρρυμένον βιβλίον, δῆλός ἐστι τὰς γε τῶν Χαλδαίων, καὶ αἰγυπτίαν δόξας εἰς ἓν συναγαγών, κἀ οὕτω τὴν διδασκαλίαν τελειῶσαι συλλογισάμενος. τὰ γὰρ ὑψώματα ἰδίαν σκοπεῖ καὶ αὐτῶν οἰκείας καὶ τὰ τρίγωνα ζητεῖ ἐν τῷ ζῳδίῳ ὅσας ἔχει λόγους δύο, ἢ μίαν. κἀ πότερον, ἀγαθοποιός ἐστιν, ἢ κακοποιός. εἰ μὲν γὰρ ἔχει δύο λόγους, εἴτε ἀγαθοποιὸς, ἢ εἰ κακοποιὸς αὐτὸς προλαχθήσεται δι' ἃ ἔχω τῶν δύο λόγων. εἰ δέ πως μίαν ἔχει * ἐν, ζητεῖν χρὴ, πότερον, ἀγαθοποιός ἐστιν ὁ ἕτερος, ἢ κακοποιὸς, καὶ προτιμᾶν τὸν ἀγαθοποιόν. ὧδε καθόλου ἐπιτηρήσομεν, πλὴν τοῦ ☌, καὶ τοῦ ☊ ἐπὶ γὰρ ὕσατοι λαμβάνονται οἱ κακοποιοί, διὰ τὰς οἰκείας αἱρέσεις προτιμηθήσονται ἐν τοῖς οἴκοις τῶν φωτήρων. ὁ μὲν ♂ ἐν ♍ ☌ διὰ τὴν ☾ νυκτὸς αἵρεσιν παραληφθήσεται. ὁ δὲ ☿, ἐν ♍ ☊, ὡς ἡμερινὸς κἀ ταῦτα μὲν πρὸ τῆς τάξεως. πρὸ δὲ ☾ ποσότητα εἰδέναι χρὴ, ὡς οἱ ἀγαθοποιοί. αὐτὰ ἐπτὰ μοίρας λαμβάνουσιν. οἱ δὲ κακοποιοί, αὐτὰ ε. ὁ δὲ ♃ ἑξ. κοινὸς τὴν φύσιν, κοινὸν καὶ ἀριθμὸν λιτησάμενος. μεταξὺ κείμενος, τοῦτε τῶν ἀγαθοποιῶν, καὶ τῶν κακοποιῶν. ἀλλ' ἐκεῖνο γινωσκὼν χρὴ ὡς ἐὰν ἔχῃ τὶς δύο λόγους τῶν ἀστέρων, ὁ μόνον κατὰ τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ποσότητα προλαμβάνεται. αὐξηθήσεται γὰρ αὐτῷ ἓν ὅριον. ὧδε δὲ τὸ ἓν ἀφαιρεθήσεται, ἢ ἀπὸ τοῦ ♄, ἢ ἀπὸ τοῦ ἡλίου. οὗτοι γὰρ ἅτε βραδυκίνητοι ὄντες, χαίρουσι τὸν ἐλάττονι τῶν ὁρίων ἀριθμῷ. εἰδέναι δὲ χρὴ, ὡς κἀ ἐν ταῖς τῶν οἰκοδεσποτειῶν συμπαθείαις, οἰκειώσεις θεωρεῖται. προτιμηθήσεται γὰρ τὸ ὕψωμα. εἶτα μετ' αὐτὸ τὸ τρίγωνον ταχθήσεται, καὶ τρίτον ὁ οἶκος.

Ὡς ἐπίπαν κυρίας.

Ὡς ἐπίπαν οἶμαι ἢ καὶ διὰ τὸ εἰς ἄλλας τινὰς αἰτίας ἐπιχεῖρῆσαι τινὰς ἀνενεγκεῖν, εἴτε διὰ τὸ μὴ μόνον κατὰ ταῖς τῶν οἴκων οἰκοδεσποτείαις εἶναι τὴν ἀπολογίαν. ἃς καὶ κυρίας ἐκάλεσεν. ἀλλὰ καὶ κατὰ ταῖς τῶν τριγώνων, καὶ κατὰ ταῖς τῶν ὑψωμάτων.

Τῶν κοινῶς φερομένων ὁρίων.

Κοινῶς φησὶ διὰ τοῦτο συμφώνως, καὶ κοινὴ γνώμῃ τὰ αὐτὰ ἐκτεθεικέναι ὅρια. τὰ χρόνια καὶ μερίζεσθαι φασὶ γὰρ ὅτι ἑκάστου τῶν ἀστέρων οἰκοδεσποτήσας † τοιαῦτα ἐτῶν παρέξει, ὅσον καὶ ἡ προσότης δείκνυσι τῶν ὁρίων. τὸ μερίζεσθαι οὖν εἶπεν, ὡσανεί τῶν ἀστέρων μεριζομένων, οὐδὲ † πάντας. † πάντα χρόνος πᾶς τῆς τῶν ὁρίων ποσότητος, ἄλλως τε καὶ ἄλλως. καὶ δὴ φησιν ὑπὸ πεπεμένα τῆς

& corrupto codice uix reperisse profitetur. Libri autem autorẽ apparet opiniones Aegyptiorum & Chaldeorum coniunxisse, & sic ex utrarunq; collocatione doctrinam perfeciſſe. Nam querit altitudines, domicilia, & trianguli quot in signo habeant rationes, duas né an unam? & utrum stella benefica sit an malefica? Nam si duas habet rationes, siue benefica sit, siue malefica, principem tenebit locum, ob res duarum rationum. Si uerò unam rationem habet erga unam: querendum est utram stella benefica sit, an malefica? & benefica preferenda. idq; omnino obseruabimus, ☌ & ☊ exceptis. Nam cum postremæ adhibeantur maleficæ: ob suas conditiones in luminum domicilijs principatum obtinebunt. ☌ in ☌ ob nocturnam conditionem: ☿ in ☊ ut diurnus. Atq; hęc de ordine. De quantitate porrò sciendum est, beneficas ex æquo septenas accipere partes: maleficas quinas. Mercurium senas, numerum communem, ob communem naturam, cum inter beneficas & maleficas sit collocatus. Sed illud cogitandum est, si qua stella duas habeat rationes, eam non ordinis modò sed numeri etiam principatum obtinere. accedit enim ei unus finis. Is uerò uel Ioui, uel Saturno adimetur, qui ut motu tardi, minore finium numero gaudent. Præterea sciendum est, etiam in dominatiuum necessitudinibus familiaritatem spectari. Nam primo loco habetur altitudo, secundo triangulus, postremo domicilium.

Maxima ex parte dominatus.

(Maxima ex parte) opinor addidit, quod alij hoc ad alias quoq; causas referre studuerunt, aut, quod causę quas κυρίας uocat non à dominatu domiciliorum duntaxat, sed etiam triangulorum & altitudinum pendeant.

Finium qui communiter circunferuntur.

Cõmuniter, inquit, q̃ concorditer & cõmuni sentẽtia eosdẽ fines exposuerunt, indeq; tẽpora distribuerũt. Dicunt enim quãuis stellã geniturę dominantẽ sortitã, tot largiri annos, quãtus sit finiũ numerus. uerbis (distribui) igitur usurpauit, quasi stellæ distribui omnia tempora pro finium numero aliter atq; aliter. Itaq; posuimus, inquit quanti-

2008 Ministerio de Cultura

ποσότητα τῶν ὁρίων οὕτως ἔχειν ὡς γράφουσι, διὰ τὴν τῶν γραψάντων ἀξιοπιστίαν, καὶ ὑπελάβομεν μετ' αἰτίας αὐτὰ εἰρημμένα. οὐ προχωρήσει δ' αὐτοῖς ὁ λόγος, ἐπὶ τῆς κατὰ μέρος ποσότητος. δυνατὸν γὰρ ἐναλλάξαι τὴν ποσότητα. συναίγεται γὰρ καὶ οὕτως ἡ ἑκάστου τῶν ὁρίων ποσότης. οὐχ' ἕξουσι δὲ λόγον εἰπεῖν πῶς ἑκάστῳ τῶν ἀστέρων, τὸ σήνδε ἢ τοσύνδε νέμουσι ποσότητα.

Τῇ κοινῇ πραγματείᾳ.

Τουτέστι, τῇ ἁπλουστέρᾳ μεθόδῳ, καθ' ἣν κατὰ παραύξησιν μαλὴν τὰς ἀναφορὰς τῶν ζωδίων πεποιήκασε.

Καὶ μορίοις μορίων χρῆσθαι.

Τοῦτο δύσληπτόν ἐστι. διττῶς δὲ ἀπὸ ἐξηγήσαντο. οἱ μὲν γὰρ φασιν ὅτι ἑκάστης ποσότητος ὁρίων, τουτέστι τῆς ἐν ἑκάστῳ τῶν ζωδίων τὰς ἀναφορὰς λαμβάνοντες καὶ συντιθέντες, ἔλεγον συμφωνεῖν τὴν ὅλην τῶν ἀναφορῶν συναγωγὴν, τῇ ὅλῃ τῶν ὁρίων συναγωγῇ. καὶ διὰ τοῦτο εἶπε χρῆσθαι αὐτοὺς μορίων μορίοις. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ ζώδιον, μόριον ἐστὶ τοῦ ζωδιακοῦ, αὐτοῦ δὲ τοῦ ζωδίου μόρια τὰ ὅρια. ἄλλοι δὲ φασιν, ὅτι αὐτὴν ἑκάστου τῶν ὁρίων ἀναφορὰν ἐλάμβανον.* ἀλλὰ τὰς ἀναφορὰς τῶν δύο ζωδίων, ἑκάστου ἀστέρος, καὶ τὴν παραύξησιν τὴν κατὰ τὰ κλίματα τῶν ἀναφορῶν προστιθέντες, τοσοῦτον ἔλεγον καὶ τὸν ἀριθμὸν εἶναι τῶν ὁρίων, ὅσπερ καὶ ὁ ἐκ τῆς συνθέσεως τῶν ἀναφωρικῶν † ἀναφῆναι χρόνων διὰ τὴν αἰτίαν. ὅθεν κατ' ἀξιοπιστίαν, ἐκτίθεται τὰ κατ' αἰγυπτίους ὅριαν. καὶ ἵνα μή τις λέγην αὐτῶν ἐνιστάμενος πῶς οὐκ ἔχρησαι αὐταῖς εἰ καὶ ἐκτίθης αὐτὰς, αὐτός φησιν ἐκτίθεται διὰ τῆς τῶν παλαιῶν ἀξιοπιστίαν τῶν χρησαμένων αὐτοῖς εἰδέναι γὰρ χρή. ὡς ἐπὶ μὲν τῶν κατὰ μέρος ποσότητος διχῶς ἡμάρτανον. καὶ παρὰ τὴν αἰτιολογίαν μόνῃ ποσότητι ἐχρῶντο οἱ παλαιοί.

ἀναφανείη.

Τὴν αὐτὴν ἔχοντι κατὰ ζώδιον τάξιν.

Τουτέστι τὴν τριγωνικὴν οἰκειότητα, ταύτην ὡς ἤδησοι εἰρήκαμεν ἐφ' ἑκάστου * τῶν ζωδίων τοῦ τριγωνικοῦ ζητοῦσι καὶ οὐχ' ὑψώματι ἢ οἴκῳ, καὶ αὐτοὶ κατακολούθουσι.

Τῶν μέν τοι τοῦ αὐτοῦ τριγώνου δύο κυρίων.

Ἐντεῦθεν αἰνιγματωδῶς ἐλέγχει τὰ περὶ τὰ ὅρια τῶν χαλδαίων πταίσματα. τῷ μὲν γὰρ αὐτῷ ἀστέρι, ἐν ἡμέρᾳ μὲν, ἄλλα παρέχουσιν ὅρια. ἐν νυκτὶ δὲ ἕτερα ὅπερ αὔτακτόν ἐστι καὶ οὐκ ἀκόλουθον.

Παραδειγματικαῖς γενέσι.

Παραδειγματικὰς λέγει γενέσεις, τὰς ἕνεκα

quantitatem finium sic se habere, ut scribũt, propter scriptorũ autoritatẽ, & sic accepimus, quasi rationibus niterentur: & tamen in particulari quãtitate illa ratio eis nõ procedet. potest enim cõmutari quantitas. Nam sic etiam finium cuiusq; quantitas colligitur. Neq; uerò rationem reddere poterunt, cur stellæ cuiuis plus minusue tribuant.

Communem tractationem.

Hoc est, simpliciorem methodum, quà per æqualem additionem, signorum ascensiones distribuerunt.

Et partium partibus usi sunt.

Hoc intellectu difficile est, ac bifariã expositum. Nam alij aiunt, eos dixisse, se cuiusq; finium quãtitatis, hoc est, cuiusq; signi ascensiones accipiendo, & coniungendo, conciliare integram ascensionum summam cum integra finiũ summa. Propterea dixit, eos uti partium partibus. Nam ipsum signũ pars est signiferi. ipsius signi partes sunt fines. Alij dicunt eos ipsum cuiusq; signi finium ascẽsionẽ sumpsisse, *sed ascẽsiones duorũ signorũ cuiusq; stellæ, & auctariũ secundum climata ascẽsionẽ adijciendo, tantundem dixisse finium quoque esse numerum, quantus ex compositione temporum ascensionalium existeret. Quade causa Aegyptiorum fines ex illorum autoritate exponit, & ne quis eorum opponat, cur eis non utatur, cur exponat? respondet, se exponere ob ueterum autoritatem, qui eis usi fuerint. Sciendum enim est, eos in particulari quantitate. bifariam errasse, & in causæ redditione sola quantitate usos esse ueteres.

Locus mendosus uidetur.

Eundem in singulis signis ordinem habenti.

Hoc est, triangulam familiaritatẽ. quã, ut iam diximus, in unoquoq; trianguli signo quærunt, non altitudinem aut domicilium sequuntur.

Sed cum eiusdem trianguli bini sint domini.

Hic sub obscurè coarguit Chaldæorum in finibus errata. Nam eidem stellę interdiu alios fines tribuunt, noctu item alios: id quod confusum est, & non consentaneum.

Genituram exemplis.

Eas genituras intelligit, quę exempli

08 Ministerio de Cultura

πραδείγματος παραληφθείσας ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων. εὑρίσκοντες αἱ γενέσεις τῶν ὁρίων συνάγουσαι τὴν τῆς γενέσεως χρονοκρατορίαν.

Τὸ περὶ τῆς τάξιν ἀνομολόγητον.

Τουτέστη, τὸ περὶ τὴν εὕρεσιν ἀναιτιολόγητον. ὁ γὰρ ἄνευ αἰτίας εὑρίσκον τι, δοκεῖ οὐ κατὰ τέχνην, ἀλλὰ κατὰ τύχην εὑρηκέναι.

Τῆ τῶν παλαιῶν ἀναγραφῆ.

Ἡ μὲν γὰρ, κατὰ μέρος τῶν ὁρίων ποσότης διαφωνεῖ τῆ τῶν παλαιῶν, καὶ ταῖς εἰρημέναις πραδειγματικαῖς γενέσεσιν, ἐν οἷς καὶ ἡ τάξις αὐτοῖς ἡ οἰκεία φυλάττεται. καθ' ἣν οἱ μὲν ἡμερινοί. οἱ δὲ νυκτερινοί. ὁ μὲν ἡμερινὸς προτάσσεται. ὁ δὲ νυκτερινὸς ἐν τῷ τῆς σελήνης κατὰ δύο τρόπους. ἀπὸ γὰρ τῆς φύσεως, ἐθέλει πρότερον τὴν διανομὴν ποιήσασθαι, καὶ ἀπὸ τῆς τῶν ζωδίων οἰκειότητος. ἀμείβει γὰρ αὐτὴ τὸν τῆς ποσότητος ἀριθμόν. ὡς ἑξῆς ἵνα γνῶφησιν.

Οἷς καὶ παρέκειντο σιγμαί.

Ἐν τῷ βιβλιδίῳ φησὶ τῷ διεφθαρμένῳ προσθέσεσιν τῶν ἀστέρων πλείονας ἐχόντων λόγους παρέκειντο σιγμαὶ ἐνδεικνύμεναι δηλονότι ὅτι τουτό γε αὐτὸ, ὡς πρόσθεσις, αὐτοῖς τούτοις ἐγειόνει.

Ἀφαιροῦντες δὲ αἱ προστιθέμεναι.

Μέλλεισοι μέθοδον εἰπεῖν δι' ἧς δυνήσημαθεῖν, ἐκ ποίου μὲν δεῖ ἀφελεῖν, ποίῳ δὲ προστιθέναι. ἀφαιρεῖ οὖν ἀπὸ ♄ καὶ ♃, ὡς ἐπὶ πολὺ· βραδυκίνητοι γὰρ ὄντες, μᾶλλον αὐτοὶ χαίρουσι τῇ ἀφαιρέσει, διὰ τὸ καὶ τὸν ἐλάχιστον τόπον, ἐν πλείονι διεξιέναι χρόνῳ, ἐπήγαγε δὲ καὶ τὸ, ὡς ἐπὶ πολὺ, διὰ τὸ μὴ ἀεὶ ἀπὸ κρόνου καὶ ♃ γίνεσθαι τῆς ἀφαίρεσιν. ἐστὶ γὰρ ὅτε ☾ ἀπὸ ♀ καὶ ☉ ὅταν πλείους λόγους ἔχῃ ὁ ♄ ☾ ὁ ♃. ἐν τῷ αὐτῷ ζωδίῳ, δηλονότι ἡ ἀφαίρεσις ἀπὸ ἀφροδίτης καὶ ♂ ἔνθα γίνετε. κακεῖνο δὲ εἰδέναι χρὴ, ὅτι ἡ πρώτη ἀφαίρεσις, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀπὸ ἤδη εἰληφότος ἀστέρος γίνετε. διὰ τούτους τοίνυν τοὺς προσδιορισμοὺς, ἀναγκαζόμεθα πολὺν τῆς σαφηνείας λόγον ποιούμενοι τῆς καθόλου μέθοδον ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος γυμνάσαι, καὶ δεῖξαι τὰς αἰτίας ἐφ' ἑκάστου, ἀντιπέπονθε γὰρ τῇ καθόλου μεθόδῳ, ἡ κατὰ μέρος διδασκαλία. ἐκ κείσθω τοίνυν ὁ κριὸς: ζητῶ ἐν τούτοις τίνες ἔχουσι λόγους. εὑρίσκω † γὰρ ἄρεα καὶ ♃. ὁ μὲν γὰρ οἶκον ἔχει. ὁ δὲ τρίγωνον, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἀγαθοποιὸς ἐστιν ὁ ζεὺς, καὶ τρίγωνον ἔχει, τιμιώτερον οὖν ἔχει τοῦ οἴκου: αὐτὸς πρῶτος λήψεται, ζητῶ δὲ τὶς ἔχει ἐν τῷ ♉. καὶ εὑρίσκω τὴν ♀ δύο λόγους ἔχουσαν, τριγώνου καὶ οἴκου. ληφθήσεται δεύτερον καὶ προστεθήσεται αὐτῇ μία, ἀφ' ὧν ἤδη ἔλαβεν ὁ ζεὺς. καὶ ἔξει ἐν

gratia adhibentur à ueteribus: quas quidem constat colligere dominatum temporum geniturę.

Ordinis controuersia.

Hoc est, inuentio nullis firmata causis. Nā qui aliquid sine causa inuenit, is id inuenisse nō arte sed forte fortuna putatur.

Veterum descriptioni.

Nam particularis finiū quantitas dissentit à quantitate ueterū, & ab ijs quæ dicta sunt, geniturarū exemplis, in quibus finiū ordo cōuertens custodit * quo alij diurni, alij nocturni sunt. ac diurnus primū locū tenet. Nocturnus in Lunari triāgulo duabus rationibus. Distributionē enim facturus est prius à natura & à familiaritate signorū. Nam hęc quātitatis numerū immutat, ut deinceps, quò cognoscat, dicit. *Locus uatus.*

Quibus & puncta erant apposita.

In codice corrupto, inquit, stellarum additionibus quæ plus quā ratio postulat, habebant, puncta erant adiecta, quæ indicarent scilicet, idipsum esse adiectitium.

Adimuntur eæ quę adijciuntur.

Rationem traditurus est, quò cognoscere queas, cui sit adimendum, cui sit addendum. Adimit igitur Ioui & Saturno plerunq;. Nam cum tarde moueātur, subtractione gaudent, eò quod uel minimum locū tempore longiori perambulent. Adiecit autem (plerunq;) eò quod subtractio non semper fit in Saturno & Ioue. Nam interdum à Venere quoq; & Marte, uidelicet, cū plures rationes habent, quā ♄ aut ♃ in eodem signo, aliquid subtrahitur. Illud etiam sciendū est, primam subtractionem ferè ab ea stella fieri, quæ iam aliquid acceperit. Ob has igitur declarationes per spicuitatis ratione in primis habita cogimur doctrinam hanc per partes tractare, & ostendere causas in singulis. Nam uniuersalis, & particularis doctrina mutuò se declarant. Propositus ergo sit ♈. in eo quæro qui planetæ rationes habeant? Inuenio Mercurium & Iouem. Nam alterius domicilium est, alterius triangulus. Sed quia benefici est Iouis & triangulator, & domicilij dignitatem uincit: ipse primus accipiet. Quæro in Tauro, & inuenio Mercurium duas habere rationes trianguli & domicilij. secundo loco adhibetur, & una pars ei adijcietur de ijs quas iam acceperat Iupiter, sic habere in

♈ ♃

2008 Ministerio de Cultura

♃ ♀ δ, ὁ μὲν ♄ ε̄. ἡ δὲ ἀφροδίτη ὀκτώ. πάλιν τῇ αὐτῇ μεθόδῳ χρώμενος. ἔρχομαι ἐπὶ τοὺς διδύμους, καὶ ζητῶ τοὺς ἔχοντας λόγον ♃ αὐτῷ, καὶ εὑρίσκω τὸν ☿, προστίθημι ὡς ἔχοντα λόγους δύο, καὶ δίδωμι αὐτῷ μοίρας ζ. τὴν μίαν ἀπὸ ♑ λαβὼν εἶτα ἐπανέρχομαι πάλιν ὑπὸ τὸν κριόν (οὐ γὰρ ἔξεστιν ὑπερβῆναι τὸ διζῳδίακον, οὕτω γὰρ τῶν ἀστέρων κελεύει ποιεῖσθαι, ἀλλὰ τὰς καθόλου τοῦ ἔτους ὥρας ἐν τούτοις διωρίσθαι τὸν ἀριθμόν) εὑρίσκω οὖν τὸν ἀρίεως λόγον ἔχοντα. καὶ δίδωμι αὐτῷ μοίρας ωγ΄. καὶ ♀ ἐν ♓ ὡς λοιπῷ ὄντι, καὶ ἔχοντι τρίγωνον τὸ τῇ τριζωδίᾳ τὰς λειπομένας εἰς συμπλήρωσιν τῶν λ̄ μοιρῶν, δ̄. συμπληρωθεὶς δὲ τοῦ κριοῦ, ἔρχομαι ἐπὶ τὸν ♉ καὶ πρὸς λαμβάνω αὐτὸ τοῦ κριοῦ τὸν ♉ μέχρι ♋. ἵνα ἡ τριζωδία σώζηται διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. ζητῶ τοίνυν ἀπὸ ♉ ἀρξάμενος, τίς ἔχει ἐν αὐτῷ λόγους. καὶ εὑρίσκω τὴν ♀ ὡς ἤδη εἴρηται. καὶ δίδωμι αὐτῇ μοίρας ῑ. εἶτα ἐπὶ τοὺς διδύμους ἐλθὼν, εὑρίσκω τὸν ♀ ἐν ♍, καὶ αὐτὸν δύο λόγους ἔχοντα, οἴκου καὶ △ δίδωμι οὖν αὐτῷ μοίρας ζ. τρίτον ἐπὶ τὸν ♋ εὑρίσκω τὸν ♃ ὕψωμα ἔχοντα. ὃ προτετίμηται οἴκου ♓ △. δίδωμι οὖν αὐτῷ μοίρας ζ̄. ἐπεὶ οὖν ἕνα μὲν ἔχει λόγον. οὐ τὸν τυχόντα δέ, ἀλλὰ τῶν καλλίονα τούτων. οὔτε ἀφαιρῶ οὔτε προστίθημι αὐτῷ, ἀλλὰ τὰς προσηκούσας αὐτῷ παρέχω μοίρας ἑπτά. εἶτα ἐπανάλυω, καὶ εὑρίσκω ἐν τοῖς ♊ λόγον ἔχοντα τὸν ♓ △. καὶ δίδωμι αὐτῷ μοίρας δ̄. καὶ τελευταίῳ τῷ ♂ ἐν μοίρας δ̄. ὅλα καὶ αὐτὸς ἐν τῷ † τριγωνικὸς ὢν δεσπότης. τὰς δὲ ἀφαιρέσεις ἐκ ♓ καὶ ♉ ποιοῦμαι. καὶ αὖθις δ̄ αὐτοῖς δίδωμι μοίρας. ἀπὸ γὰρ ♓ μόνου οὐκ ἀφαιροῦμεν, διὰ τὸ πάντα πᾶσιν ἀνοικειότητα μὴ ἔχειν πρὸς τὴν τριζωδίαν. ἐν γὰρ ἑτέρᾳ τριζωδίᾳ, ὅταν μηδεμίαν ἔχῃ οἰκειότητα, ἀφ' αὐτοῦ μόνου τὴν ἀφαίρεσιν ποιοῦμαι. ὥσπερ ἐν τῷ ♋. πληρώσας δὲ τὸν ♉, ἔρχομαι ἐπὶ τοὺς ♊, καὶ προσλαμβάνω αὐτὸ τοῦ ♉ τοὺς διδύμους. χρὴ δὲ μνημονεύειν ὡς αὐτὸ τοῦ πληρουμένου. ἕτερον αὐτὸ παραλαμβάνομεν. ☾ δίδωμι ἐν ♀ λόγους ἔχοντι δύο ἐν αὐτῷ μοίρας ζ̄. οἴκου, καὶ τριγώνου. εἰ τὰ ἑφεξῆς ἐπὶ τὸν ♋. καὶ εὑρίσκω τὴν μὲν ἀφροδίτην ἔχουσαν τρίγωνον τὸ δὲ διὰ ὕψωμα. δίδωμι οὖν τῷ δι, μοίρας ἑπτά, καὶ τῇ ἀφροδίτῃ ἑπτά. εἶτα ☾ ἐπὶ τὸ Ω ἐλθὼν εὑρίσκω ♃ μόνον ἔχοντα △. ἀλλ' ἤδη ἔλαβον. ἀναλύσας οὖν ἔρχομαι ἐπὶ τοὺς διδύμους ☾ εὑρίσκω ☿ καὶ δίδωμι αὐτῷ μοίρας δ̄ καὶ τῷ ♂ ε̄ ἐπεὶ δὲ △ ἔχει ἐν τῷ ♋.

♃ ♀ Ioui sex. Veneri octo. Rursus eadem ratione utens, uenio ad Geminos, & quæro qui rationem in ijs habeant, ac inuenio Mercurium in ijs duas habere rationes: adijcio & tribuo ei partes septem, una Saturno adempta. Deinde ad Arietem regredior. (Neque enim terna signa transilire licet, propterea quod omnia tempora ternis signis constent, quæ in hac inquisitione considerāda sunt) & inuenio Martem habere rationem. eique tribuo partes quinq. & Saturno qui reliquus est. triangulum in hoc signorum triente possidet, quatuor partes, quæ restant ad complementum partium triginta. Ariete absoluto ad Taurum uenio, & loco Arietis adhibeo Taurū usq; ad Cancrum. ut signorum triens conseruetur, ob causam expositam. Quæro igitur à Tauro auspicatus, ac inuenio Venerem, ut iam dictum est, eiq; tribuo partes octo. Deinde ad Geminos progressus, Mercurium quoque duas habere rationes inuenio, domicilij & trianguli, tribuo igitur ei partes septem. Tertio loco ad Cancrum ueniens, deprehendo Iouis altitudinem, quæ domicilio antefertur. & Triangulo. Tribuo igitur ei partes septē. Nam quia rationem unam quidem habet. sed eam nō uulgarem, sed præstantiorem cæteris: neq; addo ei neque adimo quicquam, sed septem partes illi cō uenientes relinquo. Deinde regredior ad ♊, in quibus inuenio Saturnum rationem habere △. eiq; tribuo partes quatuor, & postremo Marti quatuor, q̄d & ipse in ♉ triāgulator est. Adimo autem Saturno & Marti: & quaternas eis relinquo partes. A * Saturno enim solo nihil subtraho, propterea quod non prorsus nulla cum triente signorum familiaritate coniunctus est. Nam in alio triente, cum nullā habet familiaritatē, ab eo solo subtraho. ut in ♋. Absoluto Tauro uenio ad ♊. & Tauri loco ♊ assumo. Est aūt tenendum, nos alium assumere pro eo qui completur, & tribuo Mercurio, qui duas in ijs rationes habet, domicilij & trianguli partes 7. Deinde ordine ad ♋, & inuenio ♀ habere triangulum, Ioui altitudinem in eo. Tribuo igitur Ioui partes septem, & Veneri septem. Progressus ad Leonem inuenio Iouem dignitatem habere triāgulum. sed is iam accepit. Reuersus igitur ad ♊ inuenio Saturnū, eiq; do partes 4: & ♂ 5. quòd △ habet in ♋:

♃	♉	8
♀	♉	7
☿	♉	7
☾	♓	4
♂	♓	4
♄	♊	7
♃	♊	7
♀	♊	7
☿	♊	7
☾	♊	4
♂	♊	5

Rursus

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

♋ πάλιν ἐπὶ τὸν ♋ ἐλθὼν, μεταβαίνω καὶ εὑρί-
ς̄ σκω τὸν ♂ β̄ λόγους ἔχοντα, △ καὶ ταπεινώ-
ξ̄ σεως. καὶ δίδωμι αὐτῷ μοίρας ς̄. ἐῤῥέθη δὲ
ζ̄ ἡ αἰτία δι' ἣν ♂ μὲν ἐν ♋ ♄ δὲ ἐν ♌ * ἐν τῷ
ς ἐν τῷ ♌ ἐφεξῆς ὄντι, ζητῶ, καὶ εὑρίσκω μὲν ἐν
♋. τὸ διὰ τριγωνικὸν δεσπότην. καὶ δίδωμι αὐ-
τῷ μοίρας ζ̄. οὐ γὰρ ἦν δυνατὸν ἐξ αὐτοῦ λαβεῖν
τοῦ ♃, τὴν γινομένην τῷ ἄρει πρόσθεσιν, τοῦ ὕψω-
μα καὶ τρίγωνον ἔχοντος ἐν τῇ τριζωδίᾳ τοῦ δὲ
ὃς. τρίγωνον γὰρ ἐν λέοντι, ἐν καρκίνῳ δὲ ὕψω-
μα. ἐν δὲ τῇ παρθένῳ τὸν ☿ εὗρον δύο λόγους
ἔχοντα. τάττω οὖν μετὰ τὸν ♃ δοὺς αὐτῷ μοί-
ρας ζ̄. πάλιν ἐπαναλύσας ἐπὶ ♋ τῇ ♀
δίδωμι μοίρας ζ̄ διὰ τὸ τρίγωνον. καὶ τὰς λοι-
♌ πομένας τρεῖς μοίρας ἀπονέμω τῷ ♄ μηδέ-
ε̄ να λόγον ἔχοντι ἐν τριζωδίᾳ. καὶ ἔρχομαι δὴ
ζ ἐπὶ τὸν ♌ καὶ τῷ κρόνῳ δίδωμι μοίρας ς̄. καὶ
ς̄ τῷ ἑρμῇ ζ̄ διὰ τὴν ♍. εἶτα τῷ τῆς ♀ μοίρας
ς̄ ς, καὶ τῷ ♃ μοίρας ς̄ καὶ τῷ ἄρει τὰς λοιπὰς ε̄.
ε̄ ἐλήφθη οὖν νῦν ἀπὸ τῆς ♀ μοῖρα ᾱ διὰ τὸ τα-
πείνωμα αὐτῆς τὸ ἐν τῇ ♍. πάλιν μεταβὰς ἐ-
♍ πὶ τὴν παρθένον, δίδωμι τῷ ἑρμῇ μοίρας ζ̄. καὶ
ζ̄ τῇ ἀφροδίτῃ μοίρας ς̄. διὰ τὴν πρόσθεσιν τοῦ τε
ς̄ ♄. καὶ τοῦ ♂. ὁ μὲν γὰρ ♄ καὶ ὕψωμα ἔχει ἐν τῷ
ε̄ ♎ καὶ △. ὁ δὲ ♂ ἐν τῷ ♏, καὶ οἶκον καὶ τρίγω-
ς̄ νον. ἐπεὶ οὖν ὁ ♃ οὐδένα λόγον ἔχει ἐν αὐτῇ
ς τῇ τριζωδίᾳ, ἐξ αὐτοῦ τὴν πλείονα ποιοῦμαι
ἀφαίρεσιν, δοὺς αὐτῷ μοίρας ε̄, ♄ δὲ δοὺς πρό-
τερον μοίρας ς̄ διὰ ♎, τῷ ♂ τελευταῖον μοί-
ρας ς̄ διὰ τὸν ♏ ἀπονέμω. πληρώσας τὴν ♍. ἔρ-
♎ χομαι ἐπὶ τὸν ♎, καὶ εὑρίσκω τὸν ♄ καὶ ὕψωμα
ς̄ καὶ △ ἔχοντα. δίδωμι οὖν αὐτῷ μοίρας ς̄ καὶ
ε̄ τῇ ♀ τρίγωνον ἐχούσῃ ἐν τῷ ♏ μοίρας ε̄. γίνε-
η̄ ται γὰρ ἐξ αὐτῆς ἀφαίρεσις. προστίθεμεν οὖν
ε̄ μοίρας ᾱ καὶ ἐπὶ ♄ καὶ ♂ καὶ ὁ γὰρ ♃ διὰ τὴν ♀
ς̄ λαμβάνει μοίρας η̄. ἐν τῷ τοξότῃ καὶ οἴκῳ καὶ
τριγώνῳ δεσπόζοντας, εἶτα ἐπαναλύσας, εὑ-
ρίσκω τὸν ☿ △ λόγον ἔχοντα, καὶ δίδωμι αὐτῷ
μοίρας ε̄ καὶ τῷ ἄρει τὰς λοιπάς: καὶ πάλιν ἀπο-
♏ νέμω ἐν τῷ ♏ (ἡ πρώτη μετὰ προσθήκης) τῷ
ς̄ ♂ δίδωμι μοίρας ς̄ κυριεύοντι καὶ △ καὶ οἴκῳ
η̄ εἶτα ἐφεξῆς τῷ ♃. μοίρας η̄. τῇ δὲ ♀ τρίγω-
ζ̄ νον ἐχούσῃ ἐν τῷ ♍ μοίρας. εἶτα τῷ ἑρμῇ
ς̄ (προτάσσεται γὰρ δηλονότι τοῦ λειπομένου κα-
γ̄ κοποιοῦ) τὰς προσηκούσας αὐτῷ μοίρας ς̄, καὶ
τὰς λειπομένας μοίρας τρεῖς τῷ λειπομένῳ
♐ ἀστέρι τῷ τοῦ κρόνου: καὶ ἐν τῷ ♐ τῷ ♃ πρῶτον
η̄ διὰ τὸν οἶκον καὶ τὸ △ δίδωμι μοίρας η̄ εἶτα
ς̄ τῇ ♀ μοίρας. ἐξ αὐτῆς γὰρ ἡ πρόσθεσις τῷ ♃
ε̄ γέγονε, ♄ γὰρ διὰ τὴν ♍. προσλαμβάνει καὶ
ς οὐ δίδωσιν. ὁ ☿, διὰ * τὴν ♀ ἔχων ἐν τῷ ♒
ε̄ △, λαμβάνει μοίρας ε̄ μετὰ τοῦτον δὲ ♄ μοί-
ρας ς̄ καὶ ♂ τὰς λοιπὰς ε̄ μοίρας. πάλιν ἐπὶ τὴν

Rursus ad ♋ progredior & inuenio Martem duas habere rationes trianguli & deiectionis, eiq; tribuo partes sex. (Exposita autem est causa cur ♂ in ♋, Saturnus in ♌ deijciatur.) Deinde in ♌ qui ordine sequitur, quæro, & eius inuenio dominum Iouem ob triangulum. eoq; tribuo partes septem. Neque enim fieri potuit, ut Martis incremẽtum Ioui adimeretur. cum is in hoc triente & triangulum & altitudinem habeat, hunc in ♋, illũ in Leone. In ♍ inueni Mercurium duas habere rationes, eum igitur post Iouem colloco, septẽ partibus datis. Regressus in ♋ Veneri tribuo 7 partes ob triangulum. Reliquas tres partes tribuo Saturno, eò q̃d in hoc signorum triente nullam habet rationem. Venio ad Leonem & Saturno tribuo sex. Mercurio 7 ob ♍. Veneri sex, Ioui sex, Marti 5 reliquas. Hic una pars adempta est Veneri ob eius in ♍ deiectionẽ. Rursus transitu ad Virginẽ facto, tribuo Mercurio partes 7. Veneri partes sex, ob id quod Marti in Saturno additũ. Nam Saturnus altitudinem habet in ♎ & △. ♂ in ♏ & domicilium & △. quia uerò ♃ nullam habet rationem in hoc triente, plus ob ea aufero, quinq; partibus datis Saturno antè attributis sex. ob ♎. Marti postremo partes sex ob ♏ assigno. Virgine confecta uenio ad Libram, in qua Saturni & altitudinem & △ reperio. Ei igitur partes tribuo 6. Veneri quæ △ habet in Scorpione 5. fit enim ab ea subtractio, & Saturnę, Marti, Ioui singuli adduntur partes. Ioui enim ob ♐, in quo & domicilium & △ habet 8. partes accipit. Deinde regressus inuenio Mercurium Trianguli rationem habere, ac partes ei quinq; tribuo & Marti reliquas. Rursus in Scorpione partes assigno sex Marti cum adiectione ob trianguli & domicilij dominatum Ioui 8. Mercurij triangulum in Virgine habenti, septem. Deinde Mercurio (Nam malefico qui restat, præfertur) sex partes ei conuenientes, & tres reliquas Saturno. In Sagittario Ioui ob triangulum & domicilium tribuo partes octo. Veneri sex. Nam ob ea Ioui pars una accessit. Saturnus enim ob Virginẽ accipit, non dat. Mercurius ob Aquariũ in quo Triangulum habet, accipit 5. Post hunc Saturno sex, & Marti quinque reliquas. Rursus ad ♍ pro

2008 Ministerio de Cultura

♃ ♃ μεταβὰς, εὑρίσκω △ ♀ καὶ δίδωμι αὐτῇ μοίρας ε̄. ἡ γὰρ προσθήκη γινομένη τῷ ἀῤει, διὰ τὸ οἰκεῖον ὕψωμα τὸ ♈ ♃ αὐτῆς γίνεται διὰ τὸ προτελεμῆσθαι αὐτῷ. ἐν τῇ ἑφεξῆς ♉ ἑρμῇ, πρόσεχω μοίρας ε̄. τρίγωνον ἔχοντι γὰρ τῷ ἑφεξῆς ζῳδίῳ ἐς τε τῷ ♄ δεσποτοῦντι τοῦ ♈ μοίρας ζ̄. τῷ ☽ δὲ ἀναφαμὼν ὡς ♃ μοίρας ε̄. καὶ τῷ κρόνῳ τὰς λειπομένας μοίρας ε̄. γίνεται γὰρ ἡ αὐτὴ ἀφαίρεσις διὰ τὸ πλέονας ἔχειν λόγους τὸν ♄ τῇ τριζωδίᾳ: ἐλθὼν ὡς τὸν ♄ μὲν κρόνον προτίθημι, ἐν τῷ πρώτῃ ἀπονέμων τάξιν. διὸς μοίρας ε̄, εἶτα μετὰ τοῦτον τῷ ἑρμῇ μοίρας ε̄, διὰ τὸ ἐν αὐτῷ ἔχειν △ καὶ τὴ ♀ προσθεὶς μοίρας ῑ̄. διὰ τὸ ὕψωμα ἔχειν, ἐν ♈ τρίγωνον ἐν τοῖς ☽: εἶτα ἐν τρίτῳ τῷ ♄ μοίρας ε̄. διὰ αὐτὸ γὰρ γίνεται ἡ προσθήκη, τῷ τε ♑ καὶ τῇ ἀφροδίτῃ τελευταίῳ δὲ τῷ ♂ παρέχω τὰς λειπομένας ϖϛ̄ μοίρας: ἐν τελευταίῳ δὲ τῷ ☽ ἐλθὼν, εὑρίσκω ἀφροδίτην κυρίαν ὄσαν τ̄ △ καὶ ὑψώματος. καὶ δίδωμι αὐτῇ μοίρας ῑ̄ διὰ τὸ διὸς. ἑφεξῆς γὰρ ἐν ♉ διὰ πρόσεχω διὰ τὸ τρίγωνον ἔχειν αὐτὸν ἐν τῷ κριῷ, μοίρας ε̄. μετ' αὐτὴν ἡ τῷ ♑ πρόσεχω μοίρας ε̄ τρίτῳ δὲ τῷ τ̄ ἑρμῆ, τ̄ γὰρ λαμπτῆρων ὅπως προστάττει μοίρας ε̄, διὰ τὸ καὶ τρίγωνον καὶ οἶκον, ἐν τῇ τετραγωνικῇ ἀποκλίσει τ̄. τελευταίου ἡ, τὰς λειπομένας μοίρας δ̄. ταῦτα μὲν οὖν ἁρμόδιον ἡγοῦμαι πρῶτον ὑποθέσθαι τὸν τρόπον, σαφηνείας δὲ πλέονος ἕνεκεν, καὶ ἐπὶ καταγραφῆς (αὐτῶν) ἐξεθέμεθα τῇ μερικῇ αὐτῶν καθόλου ποσότητα. καὶ εὑρήσεις τῷ ἐπισωρευτῷ τὰ ὁρίων ἑκάστου ἀσφαλῶς καὶ τῇ τ̄ παλαιῶν συγγραφέων συναγωγῇ. ἔχει δὲ ἡ καταγραφὴ ὅτως.

ἡ καταγραφὴ.

Περὶ διωδεκατημορίων.

Διεῖλον δέ τινες καὶ εἰς τὰ τούτων.

Ἄριστός ὅτι διδάσκαλος, ὁ μὴ μόνα τ' ἀληθῆ λέγων καὶ ὀρθὰ δόγματα, ἀλλὰ καὶ τὰ ψευδῆ, καὶ τὰ δόξαντα μάτην τῇ ψυχῇ τ̄ νέων ὀνείρατα διελέγχων, τοιοῦτος οὖν ὁ παλαιὸς ἐν τῇ περὶ τῶν ὁρίων ἐφάνη διδασκαλίᾳ, ἐλέγχων τὰ ψευδῶς παρὰ τοῖς ἀιγυπτίοις δοξαζόμενα. καὶ νῦν δὲ ἐθέλῃ καὶ ἕτερα αὐτ̄ ἐλέγξαι δόγματα πρὸς κενοδοξίαν ὁρῶντα. ἐπεὶ καὶ διῄρηκε τὰ ζῴδια εἰς τὰ ὅρια, ὅσας δὲ καὶ ἄλλας τινὲς παρὰ τοῖς αἰγυπτίοις διαιρέσεις μεμερίσθαι † ὅσαι τῶν ιβ̄ μορίων καὶ μονομερίων: ἵνα μή τις οἰηθῇ παραλελοιπέναι αὐτὰς, γράφει, διελέγχων ὡς μάτην εὑρεμένας καὶ πρὸς φιλοτιμίαν μόνην ἐρώσας. ἦσαν δὲ παρ' αὐτοῖς τὰ μὲν διωδεκατημόρια τοιάδε, ἑκάστην μοῖραν ἣν ἐπέχει ὁ ἀστὴρ, ἐπολυπλασιάζον ἐπὶ τὸν δ̄ ὠδῖνα ἀριθμὸν: καὶ ἑπτὰ ζῳδίῳ παρεῖχον μοίρας λ̄ καὶ ὅσα

♃ progressus, inuenio in eo △ ♀ eique tribuo partes 6. Nã accessio quæ cõuenit ♂ ob altitudinẽ in ♃, fit eius, eò quod ipsa antefertur. Deinde ☿ tribuo partes 6. qui in sequente signo △ habet. Deinde ☽ domino ☌ partes 7. Marti regressi ad ♃ partes 6. ♄ residuas 5. Nihil enim ei adimitur, propterea quod plures in his tribus signis rationes habet. Progressus ad ♒, Saturnum prępono, eiq; primum ordinem assigno, datis partibus 6. Deinde post eum ☿ 6. eò quod & ipso △ habet. & Veneri adijcio partes 8. ob altitudinem. & △ in ☌. Tertio loco ☽ 5. ab eo enim fit addítio cũ Saturno tum Veneri. Marti postremo ad do 5. partes residuas. Postremò ad ☌ progressus, inuenio Venerem dominam, & Trini & altitudinis & ei tribuo partes 8. Ioui adempta una. Post ob △ in ♈ ☽ tribuo. 6 Tertio loco Mercurio (Nam maleficis antefertur) 6. ♂ 6. quod & △ & domicilium in hoc triẽte tenet, ♄ postremas 4. partes. Et hęc hoc modo explicata sunt, sed ob maiorem perspicuitatem, tam particularem quã uniuersalem finium quantitatem per figuram descripsimus, in qua summam finium stellæ cuiusque cum ueterum scriptorum summa consentire inuenies. Est autem figura huiusmodi.

♃ 6 6 7 6 5 ♒ 6 6 8 5 5 ☌ 8 6 6 6 4

Figura deest.

De duodenarijs.

Quidam in minutiores etiam partes.

Optimus est præceptor, qui non uera tantum & recta præcepta explicat, sed falsa etiam, quæ adolescẽtis animum distrahere possunt, coarguit. Talem se Ptolemæus quoque in doctrina finium præbet, dum falsas Aegyptiorum de finibus opiniones reprehendit. ac nunc alias quoque sententias eorum ex falsæ gloriæ studio ortas refutat. Postquam enim signa in fines diuisit, cum aliæ quoque sint apud Aegyptios diuisiones subtiliores, ut duodenariarum & singulariũ partium: ne quis opinetur eas omissas esse, eas reprehendit, ut frustra & ex ambitione inuentas. Fuerunt autem apud eos partes duodenariæ huiusmodi. Quãlibet partem à stella aliqua occupatam, multiplicabant per duodecim, & cuilibet signo tribuebant partes triginta, & ubi is nume

2008 Ministerio de Cultura

δ' ἂν κατέληξεν. ἐκεῖνο ἔλεγον εἶναι τὸ δωδεκατημόριον. οὕτω καὶ ὁ δωρόθεος ποιεῖ. αὐτὸς δὲ, οὐκ ἐπὶ τῶν δώδεκα ποιεῖ, ἀλλὰ φησὶν ὅτε ἑκάστῳ ζωδίῳ, μοῖρας παρέσχε δύο σ", καὶ ὅπου δ' ἂν κατέληξεν, ἐκεῖνο ἔλεγε τὸ δωδεκατημόριον εἶναι. ταὐτὸ δὲ φησὶ τῷ δωροθέῳ. αἱ γὰρ β σ", ἀναλογοῦσι τῷ λ ἀριθμῷ. τῶν μὲν δύο ἀναδύο καὶ δεκαλογιζομένων ἡμῶν ἔσται ἰκοστὸς τέταρτος ἀριθμός. † ὅτι δὲ συμφωνοῦσιν, εἰλήφθωσαν αἱ τρεῖς μοῖραι ἐν κριῷ, ἃς φησιν ὁ δωρόθεος. καὶ κατὰ πτολεμαῖον δύο ἥμισυ δεδόσθωσαν τῷ κριῷ. ἡ δὲ ἡμίσεια ἔσται τοῦ ϛ. ὅ ἐστι, μοῖραν ς. καὶ ταὐτὸ ἐξαμφοτέρων ἔσται τῶν μεθόδων.

αἱ δὲ ιβ' ἡμίσειαι προστεθεῖσαι τὸν λ' ἀποτελοῦσιν ἀριθμόν.

Περὶ μονομοιρίας.

Αἱ δὲ μονομοιρίαι, τοιαῦταί τινες ἦσαν. τὰς μοίρας, ἃς ἐλάμβανον καὶ κατὰ τὴν τάξιν ἐφεξῆς τῶν ζωδίων, καὶ κατὰ τὴν τάξιν τῶν οἰκοδεσποτιῶν, ἑκάστου ἀστέρος * παρεῖχον μίαν. ὥσπερ γὰρ οἱ χαλδαῖοι τῇ τάξει τῶν τριγώνων ἑπόμενοι τὰ ὅρια ἐμέριζον, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ οἱ αἰγύπτιοι ἐν ταῖς μονομοιρίαις † ἐπεὶ οὖν ἐκβάλλει ταῦτα πάντα ὡς εἴπομεν κενόδοξα ὄντα, ἐκάλουν δὲ δωδεκατημόρια, ἀπὸ τοῦ ἐπισυμβαίνοντος ἐν τῷ ἐπιμερισμῷ. τὰς γὰρ λ μοίρας τοῦ ζωδίου μερίζοντες, πρὰ τὸν δώδεκα, ἐδίδουν ἑκάστῳ ζωδίῳ τὰς β σ" μοῖρας. τοσοῦτον γὰρ εὑρίσκετο τὸ δωδέκατον. οἱ δὲ ἄλλοι παλαιοὶ πρὰ τὸν δώδεκα ἀριθμόν, τὰς ε μοῖρας ἐπολλασίασαν. ὅπερ ταῖς β σ" μοῖρας ταὐτό ἐστιν. ἐὰν γὰρ τῶν μοίρων τὸν ὑπισυναγόμενον συνθῆς ἀριθμόν, ἀποτελεῖς τὸν λ τοῦ δωδεκατημορίου. δωδεκατημόριον δὲ ἅμα τε διέπαιξε καὶ ἀπέδειξεν, ὅπως εἰς λεπτοτέρα κατατεμών, τουτέστι μορίων β σ" τοσοῦτον γὰρ εὑρίσκεται τὸν δωδέκατον τοῦ μορίου. ὃ οἱ παλαιοὶ διὰ τὸ σαφέτερον ἐπὶ τὸν δωδέκατον ἀριθμὸν ἐπολλαπλασίαζον.

ἐποίουν ἐκβάλλει δὲ.

Οὔτε πιθανὸν, οὔτε φυσικόν.

Ἐντεῦθεν ἄρχετο δεικνῦναι, ὅτι ψευδῆ ἐν ταῦθα πάντα τὰ πρὰ τῶν αἰγυπτίων ἐπαινούμενα. αὐτὴ γὰρ οὔτε πιθανὸν ἔχει λόγον, οὔτε φυσικόν, τουτέστιν οὔτε ἀληθῆ, οὔτε ψευδῆ μὲν, ἐχόμενον δὲ τὰ θανότητος.

Διότι τὰς φύσεις.

Οὔτε θέλει ψιλὴν τῆς πρὰ τῶν δωδεκατημορίων γράψαι, ἀλλὰ μίγνυσιν αὐτῇ ἀναγκαῖον θεωρημάτιον, ὅ ἐστι † τοῦτον τὰς ἀρχὰς πάντων φησὶ τῶν ἐν τῷ ζωδιακῷ θεωρειμένων, ἢ ἀπὸ τροπικῶν χρὴ ποιεῖσθαι, ἢ ἀπὸ τῶν ἰσημερινῶν. καὶ τὴν αἰτίαν ἐφεξῆς γράφει. πάντα γὰρ φησὶ τῶν προδεδειγμένων πρὸς ταῦτα ἀφορῶν τῶν ἀποδεδώκαμεν. † ἄλλαις τε καὶ οἱ παλαιοί, ταύταις μαρτυροῦσι ταῖς ἀρχαῖς.

οὐκ ἐθέλει ψιλὴν τὴν παράδοσιν τῶν.

τοιοῦτο.

ἄλλοσε.

is numerus desinebat, eam dicebant esse stellæ partē duodenariā. Sic & Dorotheus facit, sed ipse nō per duodenariū numerū id agit, sed singulis signis partes tribuit binas cū semisse, & ubi numerus exit, eam ait partē esse duodenariā. Sed hęc sententia cū Dorotheo cōgruit. Nā binæ partes cū semisse idē cōficiūt, q̄d tricenę. Nā si binariū in 12 numeremus, 24 reperiunt̄. & 12. semisses additi cōplebunt 30. Ac consentire eos inde ꝑspiciet̄: sumant̄ 3 partes in Υ. de quib. dicit Dorotheus, & secundum Ptolemæum 2 cum dimidia dentur arieti. sed dimidia erit tauri. quod est partium 6. sic utraq; ratione idē eueniet.

De singulis partibus.

Partes singulę huiusmodi erāt. Partes sumebant ordine signorū, & secundū ordinē dominantiū cuiusq; stellę, * tribuebāt unā. Vt enim Chaldęi ordinē triangulorum sequētes fines partiebant̄, eodē & Aegyptij modo in singulis partib. progrediebātur. Verū Ptolemæus hæc oīa reijcit ut inania, sicut diximus. Vocarūt aūt duodenarias, à numero partitionis. Nam 30 signi partes diuidentes per 12, unicuique signo $2\frac{1}{2}$ tribuebāt. Nā tantū cōtinet pars 12. Veterū alij numero duodenario * quēq; multiplicabāt. q̄d cum partib. $2\frac{1}{2}$ consentit. Nam si partiū summā collegeris, cōficies tricenarium duodenarię partis. Sic Ptolemęus duodenarias eodem modo & elusit, & demōstrauit, quomodo in minutiores quęāt secare partes, hoc est, partes $2\frac{1}{2}$. Tantum enim reperitur in parte duodecima. Veteres aūt ob maiorem perspicuitatem. per 12 numerum hunc multiplicarunt.

Nec probabilem, nec naturalem.

Hic ostendere incipit, falsa esse omnia, quæ ab Aegyptijs laudentur. † Nam quod neq; probabile est, neq; naturale, id neque uerum est, & cum falsum sit, ne speciem quidem ueri præ se fert.

Propterea quod naturas.

Non uult nudam partiū duodenariarū rationem scribere. sed necessariū ei præceptū immiscet, q̄d est huiusmodi: Omniū earum rerū principia q̄ in signifero spectant̄, aut à tropicis sumenda sunt aut ab æquinoctialibus, causamq; subijcit. Nam quæ inquit antea demonstrauimus, ea sic exposuimus, ut ad illa signa respiceremus. præsertim cum hæc initia ueterum quoq; testimonijs comprobentur.

Nam si

2008 Ministerio de Cultura

Ἄλλων γὰρ ἀρχῶν.

Ἐκ τούτων σαφῶς ἐλέγχονται, οἱ τὰ δωδεκατημόρια κατὰ νενοηκότες. ἐὰν γὰρ τοίνυν τὸ τοῦ ♈ δωδεκατημόριον εὕρωμεν ἐν τῇ παρθένῳ πίπτον. ἢ χρώμεθα αὐτῷ, ἢ οὐ χρώμεθα. εἰ μὲν οὖν μὴ χρησόμεθα, περιττῶς ἐλήφθη. εἰ δὲ χρησόμεθα οὐκ ἔτι τὴν τοῦ ♈ δύναμιν ληψόμεθα, καὶ ἐξ ἀρχῆς αὐτοῦ ληφθέντος.

Περὶ ἰδίου προσώπων καὶ λαμπήνων καὶ τῶν τοιούτων.

Εἰπὼν τὰς οἰκειότητας καὶ τὰς σχέσεις τῶν ἀστέρων τὰς πρὸς τὰ ζώδια θεωρουμένων. ἐθέλει νῦν πάντων τῶν εἰρημένων τὴν διάκρισιν ποιήσασθαι. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀεὶ μίαν οἰκειότητα καὶ σχέσιν ἔχει. ὅδε ὁ ἀστὴρ πρὸς τόδε τὸ ζώδιον ἀλλ' ἔστιν ὁ τε καὶ δύο καὶ πλείους κέκτηται οἰκειότητας, βούλετο περὶ τούτων σοι πάντων διαλεχθῆναι. καὶ ἐθέλει σοι εἰπεῖν τί μὲν ἐστι τὸ ἰδίου προσωπεῖν, τί δὲ ἐστὶ τὸ ἐν ἰδίαις εἶναι λαμπήναις καὶ θρόνοις, τί δὲ ἐστι τὸ ἁπλῶς χαίρειν σοῦ ἐν τῷ δὲ τῷ τόπῳ εὑρισκομένους ἰδίου προσωπεῖν τοίνυν λεγέται ὡς οἱ πολλοί φασιν ὅταν εὑρεθῶσιν ἐν τοῖς οἰκείοις ζωδίοις ἀπρόσωζοντες πρὸς σοῦ οἰκείους φωστῆρας τὸν ἐξαρχῆς τῶν οἰκείων οἴκων σχηματισμόν. μὴ μόνον πρὸς τὸν ἥλιον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν σελήνην, ὧν παραδείγματος δὲ ἐστι δῆλον τὸ τοιοῦτον, οἷον ἐὰν ὁ τῆς ἀφροδίτης εὑρεθῇ ἐν τῷ ♋. ὁ δὲ ἥλιος ἐν τοῖς ♓ ἡ δὲ ἄλλη ἐν τῷ ♋ ἐν γὰρ τῷ τοιούτῳ σχήματι, οὐ μόνον ἐν τῷ ἰδίῳ ἡ ἀφροδίτη οἴκῳ εὑρίσκεται ἀλλὰ καὶ κατὰ ἐξάγωνον σχῆμα πρὸς σοῦ φωστῆρας σχηματιζόμενος. καὶ ἑῶος μὲν πρὸς τὴν ☾ ἑσπέριος δὲ πρὸς τὸν ἥλιον. τοῦτο γὰρ ἐστι τὸ μάλιστα ποιοῦν αὐτὸν ἰδιοπροσωπεῖν ἐν ἰδίαις δὲ λαμπήναις λέγονται εἶναι, ὅταν μὴ μόνον ἰδιοπροσωπῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἐν ἰδίοις εὑρεθῶσι τριγώνοις ἢ καὶ ὁρίοις καὶ ὑψώματι. τότε γὰρ κατὰ πάντα σχεδὸν σοῦ λόγους οἰκειούμενοι ἐν τῷ ζωδίῳ, λάμπειν λέγονται ταῖς δυνάμεσιν. ἰδιοθρονοῦσι δὲ, ὅταν μὴ πάντα ἢ ὡς ὑπὸ τῶν λαμπήνων, ἀλλὰ ἧττον. αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ παλαιὸς ἐσιώπησε τὴν ἀφορὰν τῆς λαμπήνης καὶ τοῦ θρόνου. ἡμεῖς δὲ αὐτὴν σοι γεγράφαμεν καὶ γὰρ ἐκμεταφορὰς τῆς τῶν ἀρχόν τῶν ἕδρας, ταῦτα μετενέγκηται τὰ ὀνόματα. λαμπήνη μὲν γὰρ λέγεται ἡ ἕδρα, ἡ ἀργυρά, ὑψηλὴ ἐν ᾗ ὁ ἄρχων ἱδρυνθεὶς λαμπρότερος φαίνεται θρόνος δὲ ὁ τούτου κατώτερος, καὶ ἐκ ξύλων ἀπετελεσθεὶς οὕτω γοῦν καὶ οἱ ἀστέρες κατὰ τὴν τούτων διαφορὰν ὠνομάσθησαν. λέγονται δὲ παρὰ ταῦτα πάντα χαίρειν, ὅταν ἐν ἀλλοτρίοις μὲν οἴκοις εὑρεθῶσιν, οὐ παντάπασι δὲ ἀλλότριοι ὦσι τῶν τόπων: ἀλλὰ κοινωνήσωσι κατὰ τὴν αἵρεσιν, ὡς

Nam si alia principia.

Per hoc apertè coarguuntur qui duodenarias excogitarunt. Si igitur ♈ duodenaria in ♍ reciderit. aut utimur ea, aut non utimur. Si nō utimur, ex superuacuo sumpta est. Si utimur, non amplius ♈ uim usurpabimus, cum is ab initio fuerit adhibitus.

De sua cuiusq; stellæ facie, solijs & rebus huiusmodi.

Postq̄ familiaritates & habitudines stellarum, quatenus in signis consideranr̄, exposuit: nunc omnia ea quæ dixit, uult discernere. Quia uerò non semper unā familiaritatem & habitudinē eadem stella erga idem signū habet, sed aliquando binas aut plures familiaritates obtinet: de his differere uult, & explicare quid sit suam seriem tenere, quid item in suis solijs esse & sedibus quid item sit gaudere duntaxat, si in certo loco reperiantur. Suam igitur occupare faciem stella dicitur, cum in suis signis reperitur, & erga lumina eandem configurationem obtinet, quam eius domicilia initio habuerunt, non solum erga Solem sed etiam erga Lunam. hoc in exemplo rectius intelligetur ut. Si ♀ sit in ♉. ☉ in ♓ ☽ in ♋ Sic enim ♀ non in suo domicilio duntaxat reperitur sed etiam sextiliter luminibus configuratur ac matutina erga Lunā, uespertina erga Solem, hoc etiam potiss. efficit ut in sua facie sit. In suis porrò solijs esse dicuntur, cum non tantum in suis faciebus sunt, sed etiam in suis triangulis aut etiam faciebus & altitudine. Tunc enim omnibus fere modis familiaritatis deuinctæ in signo fulgere dicuntur ob uires. In suis sedibus esse dicuntur, cum non omnia ut in solijs, sed quædam duntaxat concurrunt. Ac Ptolemæus quidem solij & sedis discrimē retinuit, nos uerò id quoq; prescripsimus. Nam à stellis magistratuum nomina hæc translata sunt. Est enim λαμπήνη stella argentea sublimis, in qua magistratus sedens, plus maiestatis habet. θρόνος, stella inferior & lignea. Sic igitur & stellę pro harum differentia nominatæ sunt. Præter hæc omnia porrò gaudere dicuntur planetæ, cum in alienis quidem domicilijs reperiunt̄, à locis tamen non omnino sunt alieni, sed conditione cōmunicant ut

2008 Ministerio de Cultura

ὅταν ἡ ἀφροδίτη εἰ τύχοι ἐν οἴκῳ ἄρεος εὑρεθῇ καὶ τὸ ἀνάπαλιν, ὁ ἄρης ἐν οἴκῳ ♀. ἐὰν γὰρ μὴ οὕτως εὑρεθῶσιν οὐ λέγονται χαίρειν.

Ἄλλην δέ τινα φύσιν μικτήν.

Ἵνα μὴ τις νομίσειεν, ὅτι ὃ ἐν ἀλλοτρίοις οἴκοις, καὶ κατὰ τὴν αἵρεσιν, φαῦλός ἐστιν, καὶ κακοσχημάτιστος, φυσίν, ὅτι μικτὴ τις ὑπὸ τῶν τοιούτων εὑρίσκεται, οὐχ ἁπλῆ, οὐδὲ οἱώτις τῶν προδεδειγμένων, ἣν ὁ τεχνίτης μόνος εἰσετρ. ἐρεῖ δὲ περὶ τῶν τοιούτων πάντων, ἐν τοῖς ἑπομένοις.

Περὶ συναφῶν. καὶ ἀποῤῥοιῶν.

Καθόλου μὴ συνάπτειν λέγονται.

τὰς καθ' αὐτὰς. Εἰπὼν τῶν ζωδίων † καθ' ἁ τῆς δυνάμεις καὶ τῶν ἀστέρων. εἶτα καὶ τὰς οἰκειότητας ἃς ἔχουσι πρὸς ἄλληλα τὰ ζώδια καὶ οἱ ἀστέρες. πρὸς αὐτὰ τὸ λειπόμενον εἰπεῖν ἐθέλῃ. ὅπως οἱ ἀστέρες οἰκειοῦνται πρὸς ἀλλήλους, διὰ τῶν συναφῶν καὶ ἀποῤῥοιῶν. καθόλου οὖν φησιν, ὁ μὲν ἐπαγόμενος, λέγεται συνάπτειν τῷ ἡγουμένῳ. ὁ δὲ ἡγούμενος, ἀποῤῥηκέναι. ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς οὐδὲ ὡς ἔτυχεν ἀκούειν (τούτου) δεῖ τὴν δύναμιν τῆς ἀποῤῥοίας. * ὁ δὲ ἡγούμενος ἀστὴρ, ὅταν μὴ πολὺ τὸ διάστημα τοῦ ἑπομένου ἀστέρος ᾖ, καὶ τότε κέκτηται τὴν δύναμιν τῆς συναφῆς ὁ ἀστὴρ ἑπόμενος, ὅταν μὴ πλείστη ἡ μεταξὺ ἀπόστασις ᾖ. τὸ δὲ πολὺ καὶ ὀλίγον, οὐ ταυτὸν ἐστιν ὑπὸ πάντα τῶν ἀστέρων, ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν βραδυκινήτων ὡς ὑπὸ ♄ καὶ ♃ πρὸς μὲν συναφὴν καὶ πλεῖον ᾖ. ἧττον τὸ διάστημα, ὑπὸ τήδειον. πρὸς δὲ ἀποῤῥοιαν ἀστέρος, οὐκ ἔστι. καθόλου γὰρ οἱ μὲν ταχυκίνητοι, καταλαμβάνουσι τοὺς βραδυκινήτους, καὶ ταχέως ἀφίστανται. οἱ δὲ βραδυκίνητοι. οὔτε καταλαμβάνουσιν, οὔτε ἀφίστανται. ὡς τε καὶ ἀπρήσωσι δύο ἢ γ̄ ἢ ε̄ μοίρας, λέγειν αὐτούς ἐστιν ἐν ταῖς συναφαῖς εἶναι. ἡ δὲ συναφὴ, διττὴ λέγεται εἶναι. ἡ μὲν, κατὰ σῶμα ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ ζωδίῳ. ἡ δὲ κατὰ σχῆμα, ὅταν ἐν διαφόροις μὲν ὦσιν οἱ ἀστέρες τόποις, σχηματίζωνται δὲ πρὸς ἀλλήλους, κατά τινα τῶν εἰρημένων σχηματισμόν. εἰδέναι δὲ χρὴ, ὡς ὑπὸ μὲν τῶν κατὰ σχῆμα συναφῶν, ἁπλοῖς τίς ἐστιν ὁ τρόπος. ὑπὸ δὲ τῶν κατὰ σῶμα, διττός. τό τε γὰρ ☉ κατὰ πλάτος καὶ κατὰ μῆκος λέγονται συνάπτειν οἱ ἀστέρες καὶ ἀποῤῥεῖν. ὁ γὰρ ☉ κινούμενος. * τὸν ζωδιακὸν ποιεῖ, τὸν διὰ μέσων τῶν ζωδίων κύκλον, ὃς τέμνει κατὰ πλάτος τὸν ζωδιακὸν, εἴς τε τὰ βόρεια, καὶ τὰ νότια. ἐν δέχεται οὖν ἀστέρα συνάπτειν τῷ δὲ τῷ ἀστέρι κατὰ μῆκος, μηκέτι δὲ καὶ κατὰ πλάτος, ἀλλὰ χωρίζεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ, τὸν μὲν, ὑπὸ τὰ νότια, τὸν δὲ ὑπὸ τὰ βόρεια, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ ζωδίῳ ὄντας. ὅταν δὲ κατὰ σχῆμα συνάπτωσιν, οὐ δύναται τοῦτο συμβαίνειν, διὰ τὸ μηκέτι

cum ♀ in domicilio ♂ reperta fuerit & uice uersa ♂ in domicilio ♀. Nam nisi ita inuenti fuerint, non dicuntur gaudere.

Sed aliam quandam naturam mistam.

Ne qs existimet, stellã quæ etiã cõditionis ratione in alienis domicilijs sit, malã esse & non bene positam, ait, naturam in talibus reperiri mistam, non simplicem, neque talem qualis earũ sit quæ iam expositæ sunt, quã solus artifex nouerit. Dicturus aũt est de his omnibus in ijs quæ sequuntur.

De applicationibus & defluxionibus.

In uniuersum applicare dicuntur.

Expositis signorum & stellorũ uirib. quas per se tenẽt, deinde mutuis earũ inter sese affectionib. id q̃d restat dicturus est, q̃mo do stellę inter sese cõcilient̃ per applicationes & defluxiões. In genere igitur inquit, ea quæ sequitur, applicare dicitur antecedẽti, quæ antecedit, defluxisse. Verùm nõ simpliciter neq; obiter accipienda est hæc uis defluxionis. Nam cum non magnũ interuallum est sequentis stellę: tum stella sequens uim obtinet applicationis. Magnũ aũt & paruum non idem est in omnib. stellis. Nam in tardigradis ut ♄ & ♃ interuallum siue longius siue breuius, aptum est ad applicationem: ad defluxionem autem stellæ non item. Nam in genere, celeres assequuntur tardos, celeriterq; ab eis recedunt. Tardi nec assequuntur nec recedũt. Itaque tametsi 2. 3. aut quinq; partibus deficiant, dici possunt in applicatione esse. Applicatio porrò duplex statuit̃, alia corpore, in eodem signo. alia aspectu, cum stellę in diuersis locis sunt, & inter sese configurantur, aliqua ex ijs configurationibus quæ expositæ sunt. Sciendum autem est in applicationib. per aspectum, simplicem quendã esse modũ. in applicationibus per corpus, duplicem. Tunc enim & secũdum latitudinẽ dicunt̃ applicare & defluere stellæ. Sol enim motu suo signiferum in medio diuidit, in signa septentrionalia & meridionalia. Fieri itaque potest ut stella stellæ secundum longitudinem applicet, secundum latitudinem non applicet, sed separetur motu solari, ut altera uersus septentrionem uergat, altera uersus Austrum, licet in eodem signo sint. Cum autem per aspectum applicant, id accidere non potest, quod non amplius medius

ille

2008 Ministerio de Cultura

τὸν διὰ μέσων τὸν αὐτὸν ἐπ' ἀμφοτέρων εἶναι τῶν ζωδίων. ἔπειτα δὲ καὶ ἀλλότι αὐτ' ἐκείνου δεῖ θεωρεῖσθαι τὸ τὰς ἀκτῖνας τῶν συσχηματιζομένων ἐπὶ τὴν γῆν φερομένας, συνάπτεσθαι ἀλλήλαις καὶ συναναγμίγνυσθαι: ἀχριστοῦν τῶν ἐνταῦτα πεπλήρωκε τὸ πρῶτον σύνταγμα. λοιπὸν ὡς ἐν τάξει ὑπολόγου ἐπάγει τι κεφάλαιον χρησιμώτατον. διδάσκει γὰρ πότε ἰσχυρότερον γίνονται οἱ ἀστέρες, καὶ πότε ἀσθενέστεροι. συμβαίνει δὲ τοῦτο, ἢ ἀπὸ τῶν περὶ τὸν ἥλιον σχηματισμῶν, ἢ ἀπὸ τῶν πρὸς τὸν ὁρίζοντα. ἀνατολικοὶ γὰρ ὄντες καὶ προσθέται, ἰσχυροί εἰσι. δυτικοὶ δὲ καὶ ἀφαίρετε ἀσθενεῖς. καὶ μεσουρανοῦντες μὲν, ἢ ἀνατέλλοντες, ἰσχυροὶ ὑπάρχουσιν. ὑπὸ γῆν δὲ δύνοντες, ἀσθενεῖς. καὶ ἀκολουθεῖ τούτοις ἄλλο θεώρημα χαριέστατον ἡ τῶν τόπων διάκρισις, ὥσπερ λημματίου τάξιν ἐπέχον. γνώσῃ γὰρ ἐν ταύτῃ τῇ λέξει γενόμενος, ὡς πρῶτον μὲν τὸ μεσουράνημα, δεύτερον δὲ τὸ ἀνατέλλον. τρίτον δὲ τὸ ὑπόγειον, καὶ τέταρτον τὸ δύνον. καὶ τούταις ἀκολούθως, αἱ ἐπαναφοραὶ, πρώτη μὲν ἡ τοῦ μεσουρανήματος, δεύτερα δὲ ἡ τοῦ ὡροσκόπου. τρίτον ἡ τοῦ ὑπογείου. τετάρτη δὲ ἡ τοῦ δύνοντος. λέγει δὲ καὶ τὸν ἔννατον τόπον, ἔσχατον μὲν τῇ τάξει. ἀγαθὸν δὲ ὤμως, διὰ τὸ καὶ τρίγωνον εἶναι τοῦ ὡροσκόπου, καὶ δεξιὸν τρίγωνον, καὶ ὑπὸ τούτοις συμπληροῖ, τὸ πρῶτον τῆς ὅλης πραγματείας σύνταγμα.

κατὰ.

Ἐφ' ὅσον μὴ μακρὸν ἦ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα.

Ἵνα μὴ ὁ μὲν ἦ ἐν τριακοστῇ μοῖρας τοῦ ζωδίου, ὁ δὲ ἐν τῇ πρώτῃ, ἀλλὰ τὸ ἐλάχιστον ἀπὸ ιε μοίρας, καὶ πρὸς τὰς φύσεις τῶν ἀστέρων, τῶν τε βραδυκινήτων, καὶ τῶν ταχυκινήτων, ὡς ἡμεῖς ἐν τῇ πρώτῃ θεωρίᾳ διεξήλθαμεν.

Τὰς ὑπὸ τὰ μέρη.

Τουτέστιν, ἐκείνας μόνας χρὴ λογίζεσθαι, τὰς συναφὰς τὰς ὑπὸ τὰ αὐτὰ μέρη τοῦ ζωδιακοῦ θεωρουμένας. ἵνα ἢ κατὰ βόρρεια, ἢ κατὰ τὰ νότια θεωρίθωσιν, καὶ μὴ ὁ μὲν ἦ κατὰ τὰ βόρρεια, ὁ δὲ κατὰ τὸ νότιον μέρος τοῦ κύκλου.

Ἐκ δὲ τούτων ἁπάντων.

Οἱ ἐπίλογοι ὡς ἔφαμεν ἐνθεῦθεν, ἐκ πάντων γὰρ τῶν εἰρημένων συνάγεται. ὡς τῆς ποσότητα τῆς κατὰ δύναμιν τῶν ἀστέρων, ἐκ τῶν προδεδειγμένων γνωσόμεθα, καθ' ἣν μανθάνομεν, πότερι ἀγαθοί εἰσιν ἢ φαῦλοι τῆς δύναμιν. τὸ γὰρ ποιὸν, τοῦτο αὐτῷ σημαίνειν βούλετε. πότερον δὲ, ἰσχυρότεροι εἰσιν ἢ ἀσθενέστεροι. οὐκ ἐκ τούτων, ἀλλ' ἐξ ὧν μέλλει ἑξῆς ἐπάγειν.

ποιότητα καὶ ἐν δύναμιν

Καὶ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ.

Ἐπεὶ δὲ ἔσιπε κοινῶς, ἐπαναφέροντε, ἵνα

ille signorũ limes intercedit. Est autẽ pro hoc aliud in eis obseruandũ, ut radij stellarum inter sese configuratarũ, cum ad terram feruntur, & inter sese applicent & cõmisceantur. Hactenus igitur absoluit primum librũ. Nunc uice perorationis adiungit aliud caput utilissimũ. Docet em̃ quãdo stellæ fortiores fiant, quãdo imbecilliores. Id aũt accidit ratione configurationũ uel erga Solem, uel erga finitorem. Nam orientales & auctæ cursu sunt fortes. occidentales & diminutæ, imbecilles. In M C itẽ aut oriẽtales fortes sunt, sub terra & occidẽtes, imbecilles. Sequit̃ etiã aliud receptum elegantiss. de discretione locorum, ꝙ est instar particulę propositionis. Nam ex his uerbis intelliges, principem esse locum M C. secundum Orientem. tertium M C. Quartũ occidentem. & pro horũ ratione loca succedentia, primum medij cœli secũdum Orientis, tertium. M C. Quartum occidentis. Recenset etiam nõum locum, ordine quidem extremum, sed bonũ tamen, qui △ dextro horoscopũ intuetur. Et hæc conclusio est totius primi libri.

Modo ne longo interuallo distent.

Ne altera sit in 30 signi parte, altera in prima. sed ad minimum à 15. partibus, & pro natura stellarum tum tardarum, tũ uelocium, ut nos in prima doctrina percurrimus.

Quæ ad partes.

Illarum tantum applicationum habenda est ratio, quę in ijsdem zodiaci partib. spectantur. uidelicet uel in Septentrionalib. uel in Australibus. non autem cum altera in septentrione, altera in Austro uersatur.

Ex his autem uniuersis.

His ut diximus, incipit poratio. Ex omnibus enim ijs quæ dicta sunt, colligitur, * quantitatem pro uirib. stellarũ ex ijs, quæ ante demõstrata sunt, nos cognituros esse, ex qua intelligimus, utrum uim bonã habeant an malam. Qualitas enim id ei significat. Nam utrum fortiores an imbecilliores sint, id non ex hoc, sed ex ijs quæ sequũtur, erit intelligendum.

qualitatẽ & uim stellarũ

Et orientaliores.

Quoniã cõmuniter dixit (pòst ascẽdũt) ne

2008 Ministerio de Cultura
BIBLIOTECA DEL

μήτις ἐκ τούτου νομίσῃ λέγειν αὐτὸν ἢ αὐτ
ὸν τάξεως τὸν ἀδύτερον καὶ ὄγδοον τόπον,
ἐπάγῃ λέγων, * ὃν δὴ ἀδυτέρα ἄμφω ὄντι μισο
ρανδσιν ὑπὸς ἡμᾶς, ἀλλὰ πὸς αὐτίποδας.
τὸ δὲ ἢ ἄλλως πως χηματίζοντ, λέγει, ἀλλὰ τὸν
ἕβδομον καὶ τὸν ὄγδοον τόπον, † τὰ ζῴδια τὰ
ἀληθεύοντα τὰς ἐρωτικὰς ὠδὶ θυμίας ἐσιν ὁ Υ
♂. ☌ ☽. ☍ ὁ ♎ ☌ ♀ ὁ ♄. σημαίνουσι μὴ τοι-
αῦτα. πλὴν ἤττον ἐκείνων. εἰσὶ δὲ καὶ μοῖραι σπ
ερματικαὶ, τῶν ἐρωτικῶν ὠδὶ θυμιῶν, ἃς ἐν ἑτέρᾳ
βίβλῳ εὑρήσεις. ἐὰν οὖν ἐν ἑνὶ τῶν τοιούτων ζῳδί
ων ἡ σελήνη ἐκ καὶ χηματίζηται πρὸς ♀ ἢ ☽ ☌ ♂.
ἢ ἀποῤῥέῃ ἀφ' ἑνὸς τούτων καὶ σωάπτῃ τῷ ἑτέ
ρῳ, ἡ μὲν ♀ σημαίνει πρόσθηκιν ἢ χαρᾶς. ὁ δὲ
♂ πρόσθηκιν τ σωτερίας. εἰ δὲ σωάπτει ἡ ☽
☽ ☉ μετ' ὑποδοχῆς δὲ ἐν ἑνὶ τῶν τοιούτων
ζῳδίων, δηλοῖ τὸ ἀγαθὸν ἐκ ἀποδέχεσθαι τὸν ἀν-
δρα καὶ τῆ γυναῖκα ἐπίσης τὴν τοιαύτην συ
νουσίαν, εἰ δὲ ὄντων ἡ σελήνη ἐν ζῳδίοις ἀνθρωπο
μόρφοις, οἷον ♊ ♎. ♒. δηλοῖ θρασπέα καὶ
ἀγάπην ἔχειν τὸν ἄνδρα ἐκ τὴν γυναῖκα
πὸς ἀλλήλους. εἰ δὲ ἔσιν ἡ ἀφροδίτη ἐν ☽ ὡ
ροσκόπῳ, δηλοῖ πρόσθηκιν τ χαρᾶς καὶ τ ἀγά
πης. τὰ δ' ὑδατώδη ζῴδια, δηλοῦσι καὶ τεκνο-
γονίαν πολλήν, ἐὰν ἐν αὐτοῖς εὑρεθῇ ἡ σελήνη,
καὶ ὧν μὲν ἀῤῥενογονίας, δηλοῖ τὸ ἐν τ ♐ (. Υ
♎ ♒ σωάπτουσαν τῷ ♅, ἢ τὸν ἑρμῆ σωά-
πτοντ☉ ☽ ♅. τούτων οὖν ὅτως ἐχόντων, ἐὰν
ὁ ὡροσκόπ☉ ἢ ζῴδιον ἀῤῥενικὸν, καὶ ὁ κύκλος
αὐτ ὡσαύτως ἐπιβεβαιοῖ τ ἀῤῥενογονίαν, εἰ
νε καὶ ἀπὸ τὸν γενεθλίων αὐτῶν ἡ παιδοποιία δηλ
οῦται. ἡ σελήνη τῷ ἡλίῳ σωάπτουσα δηλοῖ
πρόσθηκιν ἢ ἀγάπης. τῇ δὲ ἀφροδίτῃ, πρό-
σθηκιν ἢ χαρᾶς καὶ ἡδυμίας. ☽ δὲ ἑρμῇ,
μέμψιν τὸν ἑνὸς πὸς τ ἕτερον δ' ὁμιλιῶν. καὶ
εἰ μὲν ὁ ἑρμῆς ἀγαθύνει, ἔσαι τὸ τέλ☉ τῶν
ὁμιλιῶν ἀγαθόν. εἰ δὲ κακὸν ποιοῖ, κακόν. εἰ δ' ἐ
σωάπτῃ τῷ δι, συμβάλλει πὸς τεκνοποιΐαν
καὶ δηλοῖ προφάσεις ἢ γυναικὸς * τὸ πρόσω
μετὰ τὸν ἀνδρὸς χάριν, ὡς δῆθεν κρίματ☉.
εἰ δὲ σωάπτει τῷ δι ἐκ τὸς ἢ ♀, δηλοῖ πα
ρας. εἰ δὲ τῷ ♄ δηλοῖ ψύξιν καὶ ἐκ-
πόδισμὸν ἢ σωουσίας.

quis existimet eiusdem esse ordinis secun
dum & octauum locum: subiicit, secundū
locum esse meliorē respectu M C. antipo
dum, nō nostri. Quòd autem addit, (aut a-
lio quopiam modo configurantur) id di-
cit propter septimum & nonum locum. * Signa quæ amatorias cupiditates signifi-
cant, sunt Υ. ♉. ♌. ♐. ♒. uerò & ♎ etsi eadē
significant, minus tamen significant quā il
la. Sunt & partes quæ cupiditates amatori
as significant, quas in alio libro inuenies.
Itaq; si ☽ in horum signorū aliquo fuerit,
cum ♀ configurata, aut cum ♂, aut ab ho-
rum altero defluens, ad alterum applicet:
Venus quidem incrementum significat
gaudij, ♂ incrementum coitus. quod ut
☽ Soli applicuerit cum receptione in horū
signorum aliquo: id indicat tam uirū quā
mulierem ex æquo approbare illum coi-
tum. Sed si ☽ in humanis signis fuerit ut
♊ ♎ ♒, significat uirum & mulierem
mutuo se curare & amare. Quod si ♀ est
in horoscopo, significat incrementum gau
dij & amoris. Aquea signa etiam liberorū
multitudinem significant, si ☽ in eis fue-
rit, ac mares liberos significat ☽ cum est
in Υ. ♎. ♒. Ioui applicans. aut Mercurio
Ioui applicante. * Quæ quidem ita se habe
bunt, si horoscopus fuerit in signo mascu-
lo, & circulus eius eodem modo marium
procreationem confirmet. si modo à geni-
tura eorum, fœcunditas significetur. ☽ So
li applicans significat incremētum amoris:
ueneri, incrementum gaudij & hilaritatis.
Mercurio, alterū cōquesturum esse de alte
ro in coitu. quod si ☿ bene se habet, bonus
erit finis cōsuetudinis. Sin male afficiē, ma-
lus. Sin applicat Ioui, cōfert ad sobolis pro
creationē, & significat pretextus mulieris*
cadēte cū uiro gratia, uidelicet in diei cau-
sa. Si uero applicat Marti sine Venere, sig-
nificat turbas. Si Saturno, significat
frigus & impedimentū coitus.

τούτα ἐπροσ
λιόνασιν εἶναι
δοκῶ πρὸς
τὴν παρὸσαν
πραγματείαν

hæc uid
aliūde
sisse.

locus
uatus
no.

FINIS ENARRA-
tionis primi libri.

2008 Ministerio de Cultura

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

διαίρεσις τῆς καθολικῆς ἐπισκέψεως. Τὰ μὲν δὴ κυριώτατα τῶν πινακικῶς προ ἐκτεθεμένων πάντων.

ΠΑΝΤΑ τὰ εἰσαγωγικὰ θεωρήματα, ὅσα κὴ πινακικὰ, ἐτύγχανεν εἰπών, ἐθέλει λοιπὸν κὴ αὐτῶν ἀφάπτεσθαι τῶν ἀποτελεσμάτων.

Σκοπεῖν.

Σκοπὸς μὲν ὅσιν αὐτῷ † κὴ τοῦτο τὸ βιβλίου, φημὶ τὸ δεύτερον, καθολικὰ γράψαι ἀποτελέσματα. λέξει δέ σοι καὶ αὐτὸς ἐν προοιμίοις τοῦ σκοποῦ καὶ τὴν τάξιν τῶν θεωρημάτων ἣν μέλλει προσχρῆσθαι. ἵνα δὲ δυνηθῶμεν ἑπακολουθῆσαι τῇ λέξει. φέρε καὶ ἡμεῖς ἐκθέσεως ἴδωμεν ποίων τινῶν † δεῖται παρακολουθεῖν θεωρήμασι. τῆς τοίνυν δὴ ἀστρονομίαν προγνώσεως, τὸ μὲν ὅση περὶ τὴν τῶν ἀστέρων κίνησιν, τὸ δὲ περὶ τὴν ἐνέργειαν, ὃ ποιητικὸν καλεῖται. ἀλλὰ τὸ μὲν περὶ τὴν κίνησιν τὸ ἀστρονομικὸν φημί. παρέσθω τὸ δὲ περὶ τὴν ἐνέργειαν τὸ ποιητικὸν, εἰς μέσον ἥκέτω. τοῦτο τοίνυν τὸ ποιητικὸν, εἰς πρώτην † διχῆ τέμνεται. εἴς τε τὸ πινακικὸν, κὴ ἀποτελεσματικὸν, καὶ τὸ μὴ πινακικὸν, εἰς τὰς τῶν ἀστέρων κὴ τῶν ζωδίων, τάς τε καθ' αὑτὰς, καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλας συμπαρατάσεις. τὸ δὲ ἀποτελεσματικὸν, εἴς τε τὸ καθόλου, καὶ τὸ μερικόν. ὁ γὰρ ἀποτελῶν, ἢ καθ' ὅλα ἔθνη, κὴ πόλεις ἀποτελεῖ, ἢ τὸν δέ τινα τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ πάλιν τὸ μὲν μερικὸν. ἄτμητον μένει. εἰς ἄτομον γὰρ κατέληξε. τὸ δὲ καθόλου τέμνεται εἰς τὰς μερικὰς αἰτίας, καὶ καθ' ὅλου δὲ γὰρ πάθη τάσεις δὲ συμβαίνουσι τοῖς ἔθνεσιν. ἢ ἐκ καθολικῶν αἰτιῶν συμπίπτουσιν, ἢ ἐκ μερικῶν, οὐκ ἂν πάντων μέντοι ἡγεῖται τὸ πινακικὸν μέρος τοῦτο γὰρ ἀναλογεῖν ἔοικεν ὕλῃ. οὐ δυνατὸν δὲ τὰ συμβαίνοντα περὶ τὴν ὕλην εἰδέναι μὴ προεγνωκότας τὴν ὕλην ἢ τίς ποτέ ἐστιν. εἰκότως ἄρα προσδιείληφε περὶ τοῦ πινακικοῦ μέρους * ὁ παλαιός. ἕπεται δὲ τὸ ποιητικὸν, καὶ τούτου τὸ καθολικόν. ἀεὶ γὰρ εἴωθεν ἡγεῖσθαι τὸ μερικωτέρου ὡς ἰσχυρότερον καὶ συμμεταστρέπειν τὸ μερικὸν αὐτῷ δυνάμενον. δῆλον δὲ ὅτι αἱ καθολικαὶ αἰτίαι, ἡγοῦνται τῶν μερικωτέρων δίχα αὐτῶν λόγος.

Εἰ δὲ ταῦτα ὅτως ἔχει.

Ἀκολούθως ὁ Πτολεμαῖος ἐπὼν περὶ τῶν πινακικῶν τῆς τέχνης θεωρημάτων, νῦν ἐθέ-

EXPLICATIO SECVNDI LIBRI.

Diuisio considerationis uniuersalis. Eorum præcipua quæ nunc tanquam in tabella exposuimus.

OMnibus præceptis institutionum, quæ quod quasi in tabella spectanda proponantur, πινακικὰ uocat, expositis: iam effectus etiam tractaturus est.

Considerationem.

Propositum Ptolemæo est, in hoc secundo libro effectus uniuersales tractare. Exponit autem & ipse in exordio propositū & ordinē præceptorū quē adhibiturus est. Vt aūt uerba ejus intelligamus: & ipsi diuisiōe instituta, periculū faciamus, quò eius præceptum assequi possimus. Prædictio igitur astrologica, partim uersatur in motu siderum, partim in effectu: quæ inde effectrix appellatur. Ac ea pars quæ motū tractat & quasi à lege siderū astronomica dicitur: nunc omittatur. Quæ autem declarando effectu occupatur, atq; effectrix nominat: procedat in medium. Hæc igitur effectrix prima diuisione in institutionem & futurorum prædictionem tribuitur. Institutio porrò secatur in stellarum signorūq; habitudines, tam eas quas per sese obtinēt. q̄ quas ex mutua erga sese affectione consequuntur. Prædictio futurorum in uniuersalem & particularem. Nam qui prædicit, aut totis gentib. atq; urbibus prædicit, aut uni cuipiā homini. Iam particularis nō amplius diuidit, cum ad indiuiduū peruenerit. Vniuersalis autē in particulares causas & uniuersales. Nam ea quæ gētibus eueniunt, aut ex uniuersalibus causis accidūt, aut ex particularibus. Itaq; institutio partibus cæteris omnibus antecedit. Nā ea est quæ materiæ cōpareť. Neq; uerò fieri potest, ut quę materię accidunt, sciant, nisi prius quę materia sit, teneat. Rectè igit Ptolemæus institutionē principio tentauit. Seq tur effectrix, & eius pars uniuersalis, q̄ semper solet particularē antecedere, tanq̄ fortior, & q̄ particularē sua ui mutare potest. Hac ipsa ratiōe illud etiā constat, uniuersales causas particularibus antecedere.

Quæ cum ita sint.

Consequens fuit ut Ptolemæus expositis præceptis institutionū huius artis, nunc

2008 Ministerio de Cultura

λει περὶ τῶν ἀπτελεσματικῶν τῶν καθολικῶν διεξελθεῖν. διὰ τοῦτο γὰρ πάντα ταῦτα ἡμῖν γέγραπται, ὡς ἐκ διαιρέσεως ἀπεδείξαμεν ἀκόλουθα τῇ προκειμένην διδασκαλίαν τῆς πρὸ αὐτῆς (τὰ μὲν ἠκυριώτατα) Εἶπε, διὰ τὰ ψευδῶς παρ' ἄλλοις δοξαζόμενα ὡς καὶ τὰ προλεγόμενα, μιάρον πρόσθεν τῶν αἰγυπτίων δόγματα.

Τῆς κατὰ τὸν φυσικόν.

Τουτέστι τεχνικῶς καὶ οὐκ ἀλόγως. καὶ ὡς ὑπεξηγουμένους.

Κατὰ μείζονας.

Οὐκ εἶπεν αὐτόθεν, ὅτι τὸ μὲν ἰσχυρότερον, ἀλλ' ὅτι, τὸ μὲν ὑπὸ μείζονος αἰτίας γίνεται. τὸ δὲ ὑπὸ ἥττονος, κοινῇ γὰρ ἐννοίᾳ πιστοῦτο, τὸ τῆς ἰσχυροτέραν αἰτίαν, νικᾶν τὴν ἀσθενῆ καὶ ἥττονα.

Καὶ τῶν δευτέρων πρὸς ἕκαστα.

Ἐὰν φησὶ θελήσωμεν εὑρεῖν τὰς αἰτίας τῶν μεταβολῶν τῶν καθολικῶν. γίνονται δὲ αὗται ἐκ τῶν κλιμάτων πρὸς τοὺς ἀστέρας οἰκειώσεως. ἀναγκαῖον ἐστι γράψαι περὶ τῶν κλιμάτων, ὅπως πρὸς τὰ ζώδια καὶ τοὺς ἀστέρας ἔχουσιν οἰκειότητος.

Καὶ τῶν ἐν τοῖς οἰκείοις μέρεσιν.

Οὐ μόνον φησὶ περὶ τῶν κλιμάτων ἐρουμεν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐκλείψεων τῶν συμβαινουσῶν ἐν τοῖς μέρεσιν τῶν κλιμάτων. τουτέστιν ἐν πόλεσιν ἢ τόποις τισί.

Κατὰ τὰς τῶν πλανωμένων.

Ἐπειδὴ εἶπεν, ὅτι κατὰ τὰς τῶν ἀστέρων τοίας, ἢ τοίας κινήσεις γίνοντο μεταβολαὶ περὶ ὅλα ἔθνη φυσὶ, πῶς μὲν ἐπὶ τῶν φωστήρων συμβαίνουσι, πῶς δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων. ὅτι οἱ μὲν φωστῆρες, κατὰ τοὺς ἐκλειπτικοὺς συνδέσμους ποιοῦνται τὰς μεταβολὰς. οἱ δὲ ἄλλοι πλανώμενοι, † περὶ τὰς ἀνατολὰς καὶ τοὺς στηριγμοὺς, ὡς ἐπίπαν σωμαθικὰς. εἰσὶ γὰρ αὗται, αἱ ἀΐδιαι κατὰ τὴν τῶν ἀστέρων οἰκειότητα. ὅμως ἐπήγαγε τὸ ὡς ἐπίπαν. τὸ μὲν καθόλου, δύναται αὐτὸς λέγειν, καὶ ἀποφαίνεσθαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τὸ ἀναγκαῖον οὖν, καὶ ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν εὑρίσκονται κινωνίαι τινὲς. οὐ μὲν τοι παντελῶς ἐκπεφεύγασι τοῦ ὅλου ἔθνους τὴν ἰδιότητα.

Τῶν τοίνυν ἐθνικῶν ἰδιωμάτων.

Ὅσπερ ἡμῖν ἐν τοῖς προοιμίοις ἐπηγγείλατο καταλέγειν, τοῦτο νῦν γράφειν προήρηται. ἦν δὲ ἡμῖν ἐπαγγειλάμενος περὶ τῆς σωματικῆς ἰδιοτροπίας, τῆς καθ' ὅλα ἔθνη, ἐπιδρομαίδην διεξελθεῖν. ἵνα δὲ δυνηθῶμεν πάλιν συνεῖναι τὰ λεγόμενα ἀναγκαῖον ἐστι τοιοῖς δέ τισι χρήσασθαι λόγοις. αἱ οἰκήσεις ὑπὸ παραλλήλους εἰσί, καὶ ἑκάστη ἔχει τὴν δι' αὐτῆς γραφόμενον παράλληλον

uniuersales traderet effectus. Nam hac de causa hæc omnia scripsimus, ut diuisione ostenderemus hanc doctrinam ritè cohærere cum ea quę antecessit.

Præcipua.

Hoc dicit, propter falsas aliorum opiniones, cuiusmodi etiam fuerunt paulo ante commemorata Aegyptiorum commenta

Naturali explicationi.

Hoc est arte, & non temerè, & tanquã interpres naturæ.

Et stellarum secundum maiores.

Non statim dixit, alterum esse firmius, sed aliud à fortiori causa pendere, aliud ab infirmiori. Cõmuni enim sensu confirmatur causam infirmam & minorem uinci à fortiore.

Cum singulis familiaritate.

Si, inquit, uniuersaliũ mutationũ causas inuenturi sumus, eæ uerò de climatũ erga stellas affectione oriuntur: scribere necessarium est de climatib. qua necessitudine stellis & signis copulata sint.

Et quæ in suis partibus.

Non solum, inquit, de climatibus dicemus, sed de luminũ etiã defectibus, qui contingunt in climatib. hoc est, in urbibus aut locis aliquibus.

Secundũ transitus errantiũ stellarum.

Postquã dixit, pro stellarũ his alijs'ue motibus totarũ gentiũ fieri mutationes: nunc explicat, eæ mutationes quomodo eueniant ratione luminũ, quomodo ratione aliarũ stellarũ. uidelicet à luminibus effici per copulationes defectuũ: àcęteris stellis, propter ortus & stationes † in uniuersum corporeas. Sunt enim hæ æternæ pro stellarũ familiaritate. tñ subiecit (in uniuersũ) Nã uniuersalia ipse dicere potest & pronunciare de eo ꝙ plerunq; euenturũ est. Etsi aũt singulorũ diuersissima sunt ingenia, tamen tantũ ualet peculiaris ille nationis genius ut ab eius ꝓprietate nõ prorsus abhorreãt.

locus i[illegible] tur m[illegible] & corr[illegible]

De totarum gentium proprietatibus.

Proprietates igitur gentium.

Quod in exordio se nobis recẽsere uelle promisit, id nunc scribere instituit. Promisit aũt se de corporea proprietate totarũ gẽtiũ cursim esse scripturũ. Vt aũt, nũc quoq; intelligamꝰ ea q̃ dicunt̃, necessariũ est talib. uti uerbis. Habitatiões sub parallelis sunt, & quęlibet habet, q̃ per eã describat̃ parallelum.

2008 Ministerio de Cultura

ἔχει δὲ ἑκάστη κατὰ κορυφὴν κέντρον καὶ ἴδιον ὁρίζοντα, τὸ διὰ τῆς ὀψέως γραφόμενον ἡμισφαίριον ἐν † ᾧ τιοῦν τρόπῳ, ὡς γὰρ ὑπὸ τῆς ὅλης οἰκουμένης ἡ ἡμετέρα ὄψις ὁρίζει τὸν ὁρίζοντα, τοῦτο τὸ φαινόμενον ἡμισφαίριον χωρίζουσα τοῦ ἀφανοῦς, τὸν αὐτὸν καὶ ἐνταῦθα τρόπον ἡ ὄψις τὸ ἀνάλογον ποιεῖ. νόει τοίνυν ἄνθρωπον ἱστάμενον ἔν τινι τόπῳ τῷ περιγραφομένῳ παρὰ τοῦ ὁρίζοντος. οὗτο δὲ ὁ τόπος ἐστὶν, τὸ ἐκ τοῦ ὁρίζοντος, καὶ εὐθεῖαν τινὰ τοῦ ἀνθρώπου ἀναφερομένην μέχρι τοῦ οὐρανοῦ, τὸ πέρας τοίνυν τὸ κατὰ κορυφὴν τῆς χώρας τὸ κέντρον ἐστί. γράφε δὲ παράλληλον δι' αὐτοῦ καὶ ἄγαγε διὰ τοῦ γραφέντος ἐπιπέδου, καὶ πᾶσαι αἱ ἐν τῷ ὑπὸ πέδῳ τῷ ἐκβληθέντι, † τοὺς παραλλήλους χώρας ὑπὸ τὸν αὐτὸν εἶναι λέγοντες παράλληλον. αἱ γοῦν διαφοραὶ τῶν * ὡρῶν εὑρίσκοντες διὰ τοὺς παραλλήλους. ἢ τῷ τὰς μὲν εἶναι ἀνατολικωτέρους, τὰς δὲ δυτικωτέρας. ἐνδέχεται γὰρ ὑπὸ τὸν αὐτὸν εἶναι παράλληλον. κεῖσθαι δὲ τὰς μὲν πρὸς τῇ ἀνατολῇ τὰς δὲ. πρὸς τῇ δύσει, καὶ τὰς μὲν πρὸς τοῖς νοτιωτέροις, τὰς δὲ πρὸς τοῖς βορειοτέροις. αὐτίκα γοῦν παραλλήλοις διαφέρουσιν ἡ ἰνδικὴ χώρα τῆς συνθικῆς. ἄλλος γὰρ ἐστὶν ὁ παράλληλος ὁ νοτιώτερος, καὶ ἄλλος ὁ βορειότερος. ὁ μὲν γὰρ † ἄρχει τὸν ἥλιον, ἀεὶ πρὸς τῷ κατὰ κορυφὴν καὶ λελόξωται γὰρ καὶ ὁ ζωδιακὸς ἀπὸ τὰ νοτιώτερα, καὶ μᾶλλον ἐκείνοις προσεγγίζει. ὅθεν καὶ τὰς μορφὰς ἔχουσιν οἱ τοιοῦτοι, μαρτυρούσας τῇ θερμότητι. τὶ δὲ λέγω τὰς μορφὰς, ὅπου καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶα συναίδει τῇ πυρώδει τοῦ περιέχοντος κράσει, καὶ οἱ ἐκ τῶν φυτῶν καρποὶ πέπεροι γὰρ καὶ † φύλλον, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἡ δὲ συνθία, πολὺ τὸν ἥλιον ἔχει ἀφεστῶτα τοῦ κατὰ κορυφὴν κέντρου. ὅθεν καὶ ἐναντία πάντα τὰ εἰρημένα κέκτηται. οἵτε γὰρ ἄνθρωποι οἱ ψυχροὶ καὶ τ' ἄλλα ζῶα, καὶ ἁπλῶς πάντα ἐναντία. οἱ δὲ ἐν μέσῳ οὗτοι εἰσὶν οἱ αἰγύπτιοι, καὶ σύροι, καὶ ἀσιανοὶ ἀκρατοίπως εἰσὶν, ἅτε ἐν μέσῳ τῶν δύο ἄκρων κείμενοι. ὅθεν καὶ τὰ ἔθνη οὐκ ἔτι ἄγρια, ἀλλὰ ἥμερα καὶ λογικά. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις, τὸ ἄγριον, διὰ τὸ δύσκρατον ἐτίκτετο. τούτοις δὲ διὰ τὸ εὔκρατον καὶ τὸ ἥμερον.

Καὶ γωνίας ὅλας.

Αἱ γὰρ χῶραι, αἱ μὴ διαφέρουσαι κατὰ παραλλήλους, διαφέρουσι κατὰ τὰς γωνίας. τουτέστι τὸ ἀνατολικὸν καὶ τὸ δυτικόν. εἰσὶ δὲ τοιαῦτα καὶ αἱ λοξοειδῶς κείμεναι, αἱ μεταξὺ τοῦ βορείου καὶ ἰσημερινοῦ. γωνίας γὰρ εἴωθε καλεῖν, τῆς ἀνατολὴν καὶ τῆς δύσιν, ὡς ἠδηφθάσαντες μεμαθήκαμεν.

Ὑπὸ τῆς πρὸς τὸν διὰ μέσων.

αἱ γὰρ διαφοραὶ ταῖς χώραις, οὐκ αὐτόθεν ἐκ τῆς θέσεως τίκτονται, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός. τὸ γὰρ κυριώτατον, καὶ αἰτιώτα-

lelum. habet item quælibet uerticale punctum, & peculiarem finitorẽ, id uidelicet hæmisphærium, quod quouis in loco a uisu describitur. Vt enim in toto mundo uisus noster definit horizõtẽ, & id hemisphęrium, q̃d sub aspectũ cadit ab eo separat, q̃ non est aspectabile: eodẽ modo hic etiã aspectus noster cõsimiliter facit. Finge igitẽ hominẽ stantẽ in loco aliquo, qui ab horizonte circũscribatur. (is aũt locus est medium horizontis) & rectã ab homine lineã usq; ad cœlũ ascendere. extremitas ergo illa supra uerticẽ, regionis punctũ est. Scribito porrò parallelũ per id, & duc per scriptũ planum, & omnes in designato illo plano regiones, sub eodem esse dicuntur parallelo. Discrimina certè quidem regionũ per parallelos reperiuntur. q̃d aliæ uersus ortũ, alię uersus occasum magis inclinent. Nã fieri potest ut sub eodẽ parallelo sint, & tamen hæ uersus ortũ, illæ ad occasum inclinent, alię magis ad septentrionem, alię magis ad Austrum. Vt parallelis differunt India & Scythia Alter enim parallelus est, australior, alter Borealior. ac ille quidẽ semper habet Solẽ supra uerticẽ. Etenim signifer obliquat̃ uersus Austrũ atq; illis magis appropinquat. unde illę figuras etiam habent, quę calorẽ testent̃. quid figuras dico, cũ stirpes, & animalia testẽtur igneũ aeris temperamentũ, & stirpium fructus, ut piper & caryophyllum & alia huius generis. Scythia uerò Solẽ habet lõgè, à pũcto uerticali distantẽ, unde in ea sunt omnia quæ diximus contraria. Nã & homines frigidi sunt & animalia, deniq; pugnãt omnia. In medio habitãtes, qui sunt Aegyptij, Syri, & Asiãi: tẽperati q̃dãmodo sunt, ut in medio duarũ extremitatũ siti. Vnde gẽtes etiã non feræ sunt, sed mites & sapientes. Nam in cæteris causa feritatis est intemperies, in his humanitas oritur ex temperie.

Et totos angulos.

Nam regiones quæ parallelis non differunt, angulis differunt, hoc est, orientalitate & occidentalitate. Sunt autem tales etiam quæ obliquè sunt sitæ, intra septentrionem & æquinoctialem. Angulos enim uocare solet, orientem & occidentem, ut iam antè cognouimus.

Ab habitudine erga circulum.

Nam discrimina regionum non statim ex positu oriuntur, sed per accidens. Nam præcipuum & efficacissimum

2008 Ministerio de Cultura

τον, ἡ τοῦ ἡλίου ἀπόστασις, καὶ ἐγγύτης ἐστὶν ἃς σχέσεις ἐκάλεσεν ὁ παλαιός. ἡ μὲν γὰρ θέσις προσπελάζειν ποιεῖ τῷ ἡλίῳ, ἢ ἀφίστασθαι. ἡ δὲ τοῦ ἡλίου θερμότης, ἐστὶν ἡ τοίως, ἢ τοίως τὰ τῶν οἰκούντων διατιθεῖσα σώματα καλῶς δὲ καὶ τὸν ζωδιακὸν ἠτιάσατο. κατὰ τοῦτον γὰρ ὁ ἥλιος κινεῖται. καὶ ὁ τὸν ἥλιον αἴτιον ἡγούμενος, καὶ τὸν ζωδιακὸν, αἴτιον ἡγεῖται.

Ἐν ἑνὶ τῶν βορείων τεταρτημορίων οὔσης.

Ὁ ὠκεανὸς ὥσπερ ὁρίζων τῆς ὅλης γῆς ὑπάρχειν δοκεῖ. τέμνων εἰς δύο τῆς γῆν, τὸ ἄνω, καὶ κάτω. τέμνεται δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ εἰς δύο. εἴς τε τὰ βόρεια, καὶ τὰ νότια. καὶ εὑρίσκεται εἰς τέσσαρα τεμνομένη· εἰς δύο τὰ νότια, τό τε ἡμῶν, καὶ τὸ τῶν ἀντιπόδων, καὶ εἰς δύο βόρεια.

Καὶ τοῖς ἔθεσιν, ὡς ἐπίπαν ἄγριοι.

Ἡ γὰρ δυσκρασία αἰτία αὐτοῖς γίνεται ἀγριότητος (ὡς ἐπίπαν) ἁρίσκονται γὰρ παντὼς ἐν τοῖς ἡμέροις ἄγριοι καὶ ἐν τοῖς ἀγρίοις ἥμεροι. ἀλλὰ τὸ ἐπικρατοῦν, καὶ τὸ ὡς ἐπὶ πολὺ δεῖ σκοπεῖν.

Οὓς δὴ καὶ καλοῦμεν κοινῶς αἰθιόπας.

Εἰσὶ γὰρ αὐτῶν, ἀνατολικοί, εἰσὶ δὲ καὶ δυτικοί. ἀλλ' ἑνὶ καὶ κοινῷ ὀνόματι προσαγορεύονται τῶν αἰθιόπων.

Διὰ τῆς ἀκροῦ κρύους συνέχειαν.

Τὴν δυσκρασίαν ὡς ἔφημεν, αἰτίαν λέγει τῆς ἀγριότητος γεγονέναι. καὶ ἐπισημαίνεσθαι χρὴ, ὡς ἐπὶ τῶν αἰθιόπων αἰτιώμενος τῆς θερμασίαν οὐχ ἁπλῶς ἠτιάσατο, ἀλλὰ τῆς συνέχειαν τῆς θερμότητος. τουτέστι, τῆς ὑπερβολὴν, καὶ τῆς ἀμετρίαν τῆς δυσκρασίας. καὶ ἐνταῦτα οὐχ ἁπλῶς αἰτιᾶται τῆς ψύξιν, ἀλλὰ τῆς συνέχειαν τῆς ψύξεως.

Καὶ αὐτῆς μὲν διαφερούσης.

Τοῦτο διχῶς ἀκουστέον ἢ ὅτι ἔστιν ὅτε δυσκρασίαι γίνονται παρ' αὐτοῖς τοῦ περιέχοντος, ἄλλοτε μὲν τοῦ χειμῶνος ἐπιτεινομένου διὰ τῆς ψύξιν. ἄλλοτε δὲ καὶ τοῦ θέρους, ἀλλὰ κατὰ τὸ σπάνιον. ἢ ὅτι οὐ τῶν αὐτῶν ἀπολαύουσιν. ὅσοι μὲν γὰρ προσπελάζουσι τοῖς νοτιωτέροις ἄλλην κέκτηνται † ἀκρασίαν.

κρᾶσιν ἢ περ οἱ τοῖς βορεοτέροις.

Καὶ περὶ τὴν ἱστορίαν τὴν τῶν θεῶν.

Ἱστορίαν εἶπε τῆς γνῶσιν. λέγει δὲ αἰγυπτίους καὶ χαλδαίους. οὗτι γὰρ τῆς ὅλην εὑρήσκωσιν ἀστρολογίαν. αὐτὸς δὲ τῆς αἰγυπτίαν σαφῶς εἶπεν, ὅτι ἡ ἀπόῤῥοια τοῦ ζωδιακοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων, τοιούτους αὐτοὺς ἀποτελεῖ.

Κεῖται γὰρ κατ' αὐτῶν ὁ ζωδιακός.

Συγκρίνει δὲ πάλιν αὐτοὺς τούτους, καὶ φησιν, ὅτι οἱ ἑῷοι καὶ ἀνατολικώτεροι μᾶλλον ἠῤῥενωμένοι εἰσὶ τὰς ψυχάς. οἱ δὲ μὴ τοιοῦτοι τεθηλυσμένοι οἱ μὲν γὰρ ἡλιακοί, οἱ δὲ σεληνιακοί. ἔοικε δὲ καὶ τοῖς δεξιοῖς, ἡ ἡμερινὴ αἵρεσις. ἡ δὲ νυκτερινὴ τοῖς ἀριστεροῖς, ὥσπερ οὖν τὰ δεξιὰ τῶν ἀριστερῶν ὁρῶμεν εὐκινητότερα ὄντα, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ οἱ ἑῷοι τῶν δυτικῶν, εὐεπίβολώτεροι εἰσιν.

est solis distãtia aut propinqtas, quas Ptolemæus habitudines uocat. Nam situs efficit, ut ad Solem uel accedant, uel ab eodẽ recedant. Solis aũt caliditas est, quæ habitãtiũ corpora hoc alióue modo afficiat. Rectè porrò zodiaco etiam causam ascripsit. Sub hoc em̃ ☉ mouet̃. & qui Solem alicuius rei causam esse putat, is zodiacum etiam causam esse putat.

In uno Borealiorũ quadrantiũ sit.

Oceanus quodammodo finitor uniuersæ terræ haberi potest, in duas terrã secãs partes, superiorẽ & inferiorẽ. Secat̃ & ab Aequinoctali in totidẽ, & boreales & australes. Itaq; constat eam in quatuor diuidi partes, duas australes, unã nostram, alterã Antipodum: & in duas Boreales.

Moribus maxima ex parte feri.

Nam intemperies in eis causa est feritatis.

Maxima ex parte.

Omnino etiã inter mansuetos feri & inter feros mansueti reperiuntur. Sed id spectãdũ est, q̃d uincit, & plerunq; fit. (mus.

Quos cõmuni nomine Aethiopes nomina

Nam cũ quidã eorũ sint oriẽtales, quidam occidentales, uno cõmuni nomine Aethiopes appellantur.

Ob continens frigus.

Intẽperiẽ, ut diximus feritatis esse causã asserit. sed illud notãdũ est, ut in Aethiopib. nõ calorẽ, sed ꝑpetuũ & immẽsum calorẽ causar̃, sic ne hic quidẽ frigus simpliciter, sed intẽsum & cõtinẽs frigus eum causari.

Quæ quãuis & ipsa differat.

Hoc dupliciter est intelligendũ: aut aliquãdo intemperiem aeris apud eos existere, cũ aliàs frigus hybernum, aliàs æstiuus ardor intendat̃. uerũ id raro: aut, nõ eodẽ aeris statu frui. Nã qui magis ad Australiores appropinquant, aliud habent temperamentũ, q̃ qui Borealioribus, sunt uicini.

In diuinarum rerum cognitione.

Historiam cognitionẽ uocat. Intelligit aũt Aegyptios & Chaldeos, q totã siderũ cognitionẽ inuenerũt. Atq; ipse Aegyptios aꝑtè nominauit, q̃d uis à signifero cęterisq; stellis defluens, tales eos efficiat (ꝙ zodiacus è regiõe illorũ sit) Et hos ipsos rursus inter se cõparat, atq; ait, matutinos & oriẽtaliores, magis masculis esse animis, q tales nõ sint, esse effœminatos. Nã illos Solares, hos Lunares esse. Diurna porrò conditio dextris, nocturna sinistris partib. cõparat̃. Vt igitur dextras sinistris agiliores esse uidemus, eodẽ modo etiam orientales occidentalibus sunt expeditiores.

Qui

2008 Ministerio de Cultura

Καὶ πάντα ἐκφαίνοντες.

Τοῦτο, ἄλλοι ἄλλως ἤκουσαν. οἱ μὲν γὰρ ὑπὲρ τοῦ μετὰ παῤῥησίας πάντα λέγοντες, ἵνα ἢ ἀκολούθως τὸ πρὸ αὐτοῦ ἠῤῥηνομένους γὰρ αὐτοὺς ὑπέθετο. οἱ δὲ, ὑπὲρ τοῦ εὐεπιβόλου παρεδέξαντο, εἶπε γὰρ αὐτοὺς ἀγχίνους. τὸ γὰρ θερμὸν ἑκατέρων τούτων. † ἄγριον αὐτοῖς γίνεται.

αἴτιον.

Καὶ τὰ πολλὰ κρύπτοντες.

Τοῦτο ἀντικειμένων τοῖς προτέροις δεῖ νοεῖν. ἡ γὰρ ψύξις, αἰτία αὐτοῖς γίνεται, καὶ τοῦ μὴ λέγειν μετὰ παῤῥησίας, καὶ τοῦ μὴ ἐπιβόλους γίγνεσθαι.

Ἀπὸ λυβὸς ποιουμένει.

Ἀπὸ γὰρ συνόδου ἡ σελήνη, ἐν ταῖς δυσμαῖς ἡμῖν, πρότερον ἀναφαίνεται.

Ἴδη δέ τινες περιστάσεις.

Εἰπὼν καθολικῶς περὶ ἰδωμάτων τῶν κατὰ χώρας, ἐπειδὴ ἐναντιοῦται μερικά τινα τοῖς καθόλου προειρημίοις, τοῦτο αὐτὸ προδιωρισμένον ἀσφαλίζεται. περιστάσεις δὲ ἐκάλεσε τὰς μεταβολὰς τῶν ἠθῶν. ὥσπερ οὖν ὁρῶμεν ἐν τοῖς εἰρημένοις καθολικοῖς θερμοῖς ἢ ψυχροῖς τόποις, τὰς ἀντικειμένας περὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον κράσις καὶ ἐν τοῖς νοτίοις μέρεσι ψυχροτέρους τινὰς τόπους, καὶ ἐν τοῖς βορείοις θερμοτέρους. ἢ διὰ τὴν θέσιν τῆς χώρας. ἢ διὰ τῆς ἐγγύτητα τῶν ἀνατολῶν. καὶ τῶν δυσμῶν, τὸν αὐτὸν τρόπον ἐστὶν ἰδεῖν καὶ ὑπὲρ τῶν ἠθῶν φυσικάς τινας ἰδιοτροπίας, ἀπὸ τῆς κατὰ τῆς γῆν φυσικῆς ἰδιοτροπίας συμβαινούσας ὡς ὅταν πεδιὰς ἢ πλείστη κατὰ τῆς γῆν, ἱπτικοὶ γίνοντες ἢ ὅταν θάλαττα ἢ λίμνη παρακέοιτο. οἱ οἰκοῦντες ναυτικοὶ γίνοντες. καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια.

Ἢ διὰ θέσεως τάξιν.

Ὡς ὅταν ἡ μὲν ἀνατολικωτέρα, ἡ δὲ δυτικωτέρα, καὶ ἡ μὲν νοτιωτέρα, ἡ δὲ βορειοτέρα.

Καὶ αὐτὰς δὲ ὡς ἐπίπαν.

Εὑρίσκοντες γὰρ ὡς ἤδη εἰρήκαμεν, μερικά τινα ἀντικειμένας ἔχοντες τὰς μεταλλαγὰς τῶν ἠθῶν. ὅτι κατὰ τὸν ζωδιακὸν τῶν ἀστέρων ἰδιότης συμβαίνει. ὅθεν ἀναγκαῖον ἐστὶ καὶ πρὸς τὰ ζώδια, τοὺς ἀστέρας ἐκθέσθαι τῆς χώρας.

Περὶ τῆς τῶν χωρῶν πρὸς τὰ τρίγωνα καὶ τὰ ἐξάγωνα καὶ τοὺς ἀστέρας συνοικειώσεως.

Τεσσάρων δὴ τριγώνων.

Τὴν τάξιν τῆς διδασκαλίας σύμφωνον τῇ ἐπαγγελίᾳ ποιεῖται. εἰπὼν γὰρ ὅτι χρὴ τὰ καθόλου τῶν μερικῶν ἡγεῖσθαι. ὑπὲρ τῶν καθολικῶν διωμάτων διέλαβε. καὶ πληρώσας, νῦν ὑπὲρ τὰ μερικώτερα μεταβέβηκε. καὶ εὐμεθόδως πάνυ τὸ προκείμενον ἀνύει. ἐπεὶ ἤδη σοι διελέχθη περὶ τριγώνων, καὶ ἑκάστῳ τῶν τριγώνων δύο τινὰς ἀνέμους ἀπέδωκε καὶ δύο ἀστέρας. θελεὶ

Qui omnia præ se ferant.

Hoc alij aliter intelligunt. Nam quidã, quod apertè omnia dicant, ut cum eo q̃d ante posuit, cõsentiat. masculos enim eos statuit. quidam de ingeniorũ dexteritate intellexerũt. Dixit enim eos solertes, caliditas enim utriusq; rei in eis causa est.

Pleraq; occultantes.

Hoc sic accipiendum est, ut cum superioribus pugnet. Nam frigiditas in eis causa est, ut nec liberè dicant, nec sagaces sint.

Ab Africo oriente.

Ab Interlunio enim in occidente nobis Luna prius apparet.

Iam quædã in singulis his duodecies.

Cum generaliter de regionum proprietatibus dixerit, & particularia quædam ijs quæ iam in genere dicta sunt, repugnant: hoc ipsum distinctione adhibita pręmunit. peristases autem uocauit morum mutationes. Vt igitur in ijs de quibus dictum est, uniuersalibus calidis aut frigidis locis temperamenta opposita plus minusue, & in Australibus partib. loca quædam frigidiora, & in Borealibus calidiora, siue ob regionis situm; siue ob oriẽtis uicinitatem & occidentis: eodem modo in moribus etiã uidere licet naturales quasdam proprietates à terræ naturali proprietate ortas: ut, qua in terra latissimè patentes campi sunt, eius incolę fiunt equestres. Cum mare aut palus adiacet, fiunt naualis rei periti. & sic de cæteris.

Aut ob situs ordinem.

Vt cum alia orientalior est, alia occidentalior, alia australior. alia septentrionalior.

Easq; plerunq;.

Inueniunr̃ enim, ut iã diximus particularia quædam, quæ oppositas habẽt morũ uarietates. Nã stellarum proprietas ratiõe zodiaci accidit. Vnde necessariũ est ꝓ ratione signorũ stellas cuiusq; regiõis expõere.

De regionum erga triangulos & sexangulos & stellas familiaritate.

Cum igitur triangulæ

Ordinem promissioni suæ conuenientẽ obseruat. Cũ enim dixerit uniuersalia anteferenda esse particularibus: ijs absolutis ad particularia transit, & propositum bono ordine absoluit. Iam enim postquam de triãgulis disputauit, & cuiq; triangulo binos uẽtos attribuit, et binas stellas: cuilibet quadran-

2008 Ministerio de Cultura

προσοικειῶσαι ἑκάστῳ τεταρτημορίῳ, τὸ οἰκεῖον τρίγωνον. εὑρεθήσεται γὰρ ἡ ἰδιότης τῆς χώρας συνάδουσα. τῇ τε ἰδιότητι τῶν ζωδίων τῶν συμπληρούντων τὸ τρίγωνον, ταύτην τὴν ὑφ' ἡμῶν οἰκουμένην, εἰς δύο διαμέτρους τέμνει. τῆς

μῆκος. ♏, κατὰ μῆκος, τῆς δὲ κατὰ πλάτος ἀγαγῶν. † πλάτος μὲν τὸ ἀπὸ ἀνατολῆς ἐπιδύσιν. † μῆκος

πλάτος. δὲ τὸ ἀπὸ νότου ἐπιβορρᾶν. ὥστε εἰς μὲν τῆς κατὰ πλάτος τομὴν, τὸ βόρρον καὶ νότιον γίνεσθαι, κατὰ δὲ τὸ μῆκος, εἰς ἀνατολὴν καὶ δύσιν. εἰδέ τις

καὶ τοῖς ἀνεμοῖς. προσχρώμενος † κατὰ τοὺς ἀνέμους λέγει, εἰς ἀπηλιώτην καὶ λίβα, βορρᾶν καὶ νότον. τεσσάρων οὖν τῶν τριγώνων, καὶ τεσσάρων τῶν ἐκ τῆς τομῆς εὑρεθέντων τεταρτημορίων, ἐφαρμόσαι χρὴ ἕκαστον ἑκάστῳ. χρὴ δὲ κατὰ τὴν τάξιν τῶν τριγώνων τῆς ἐφαρμογὴν ποιήσασθαι. πρῶτον τρίγωνόν ἐστιν ὡς ἤδη μεμαθήκαμεν. †

διὸς καὶ ζεὺς, καὶ ἄρης. τὸ διὰ ♈ καὶ ♌ καὶ ♂ ὁ γὰρ δεσποτεύων ἥλιος, οὐ κυριεύει ἀνέμου τινός. καλεῖται οὖν τὸ πρῶτον τρίγωνον, καὶ βορρολιβικόν. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ ἑτέρου μέρους, ὁ βορρᾶς πνεῖ. ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου, ὁ λίψ, καὶ ὑπὸ τούτων τῶν δύο περατοῦτοι τὸ τεταρτημόριον. * ἔστι δὲ τοῦτο τὶ ἥμισυ μέρος τοῦ εἰρημένου ἔμπροσθεν τοῦ βορείου τὸ δυτικὸν μᾶλλον, ὑφ' ὃ ἐστιν ἡ κελτοκαλατία, κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, δεῖ ἐπανελθεῖν, ὑπὸ τὸ δεύτερον τρίγωνον τὸ διὰ ♈ ♍ ♎ γὰρ ἐστιν ♄ καὶ ἀφροδίτης, διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας. ἔσται οὖν τὸ αὐτικείμενον τεταρτημόριον τῷ προτέρῳ, νοταπηλιωτικόν, ὑφ' ὃ ἐστι τὸ ἀνατολικώτερον μέρος τῆς αἰθιοπίας, ὃ καλεῖται μεγάλη ἀσία. μετάβηθι δὲ ὑπὸ τὸ τρίτον τρίγωνον τὸ διὰ ♊ ♎ καὶ ὑδροχόου, οὗ κυριεύει ζεὺς καὶ ♄. ἔσται οὖν βορραπηλιωτικόν, * ὡ ἀπεδίδομεν τὸ συνεχὲς τε τεταρτημόριον, ἐκείνω δὲ τὸ δυτικόν, ὡς ἤδη φθάσαντες εἰρήκαμεν, ὑφ' ὃ ἐστιν ἡ τῆς σκυθίας χώρα, σκόπει δέ μοι καὶ τὸ τεταρτημόριον διὰ ♋ ♏, καὶ ♓

♂. οὗ δεσπόζει † ♄ καὶ ♀, ὃ ἐστι τὸ νοτολιβυκόν, ὑπὸ τοῦτο δὲ τὸ τεταρτημόριον ἐστιν ἡ λιβύη, καὶ ἡ δυτικὴ αἰθιοπία. τὸ δὲ δυτικὸν μέρος, τῆς αἰθιοπίας. ἔστι ἐπίλοιπον μέρος τῆς εὐρώπης. μὴ γὰρ ἀγνόει ὡς οἱ παλαιοί. εἰς δύο μέρη κατέτεμον τῆς πᾶσαν οἰκουμένην, εἰς τῆς εὐρώπην καὶ ἀσίαν. καὶ εὐρώπην μὲν ἐκάλουν τὸ ἥμισυ μέρος τῆς ὅλης οἰκουμένης, ὃ εἰρήκαμεν τέμνοντες κατὰ μῆκος, δυτικόν. τὸ δὲ ἕτερον μέρος τὸ ἀνατολικὸν ἀσίας. οὕτω μὲν οὖν τὰ τεταρτημόρια τοῖς △ ἀνάκειται καὶ τοῖς κυ

ἀστράσι. ριεύουσι δεσπόταις. εἰδέναι δὲ χρὴ, καὶ αὐτὰ τεταρτημόρια, σχήματα ἔχειν † τριγώνων, καὶ ἄρχεσθαι ἐξ εὔρους, καταλήγει δὲ εἰσγωνίαν τινὰ, ὥστε συνάπτειν ἀλλήλοις τὰ τεσσαρὰ τεταρτημόρια, καθὲν σημεῖον. τὰ μὲν οὖν πλατύτερα τῶν τεταρτη

quadrãti suũ uult triãgulũ adiungere. Nã regionis proprietas inuenier̃ consentanea proprietati signorũ, quę cõficiunt triangulũ. Terrã quæ à nobis incolir̃, in duas secat diametros, altera secundũ lõgitudinẽ, altera secũdũ latitudinẽ ducta. ac † latitudo sumit̃ ab oriẽte in occidentẽ: * longitudo ab austro in septentrionẽ. Itaq; ratione sectionis secundũ latitudinẽ, alia pars septentrionalis sit, alia Borealis, secundũ lõgitudinẽ, secatur in orientẽ & occidentẽ, q̃d si quis uẽtos adhibere uolet, ut in subsolanũ & Fauoniũ, Aquilonẽ & Austrũ diuidat. Cũ igit̃ quatuor sint trianguli, & quatuor quadrantes, qui e sectione emergunt: singula singulis sunt accõmodãda. Estaũt accõmodatio illa secundũ ordinẽ triangulorũ facienda. Primus triangulus est ♈ ♌ ♂ qui Ioui & Marti paret. Nã ☉ dominus eius, nullius uenti ius habet. Hic ergo triangulus ab Aquilone & Africo nomẽ sortit̃. Nã ab altera parte spirat Aquilo, Africus ab altera, & ab his duobus, quadrãs ille includit̃. * Est aũt hæc media pars supra dictę Borealis, magis occidẽtalis, cui subest Celtogalatia. Eodẽ modo redeundũ est ad secũdũ triangulũ, q̃ ♉ ♍ ♏ cõtinet, ac Saturno & Veneri ob causas expositas paret. Erit igitur quadrãs priori oppositus. ex Austro & subsolano mistus, cui subest oriẽtalis pars Aethiopię, q̃ magna Asia uocar̃. Transito ad tertiũ triangulũ q̃ ♊ ♎ ♒ cõtinet & Saturno ac Mercurio paret. Erit igit̃ missus ex Aquilõe & subsolão, * cui cõtinuũ quadrãtẽ attribuimus illi aũt occidentẽ, ut antè diximus, sub q̃ est Scythica regio. Iã quartũ etiã cõsiderat qui subest ♋ ♏ ♓. cui dominar̃ † ♄ & ♀, & est ex Austro & Africo unitus. Huic quadranti subest Libya & occidẽtalis Aethiopia. occidẽtalis porro Aethiopia, reliqua pars est Europę. Neq; em̃ ignorandũ est, ueteres uniuersam terrã in duas secuisse partes, Europã & Asiã, ac nominasse Europã semissẽ totius terrę occidẽtalẽ, quẽ diximus, sectione secundũ lõgitudinẽ facta. Alterã partem oriẽtalẽ, Asiam. Sic igitur quadrantes triangulis sunt attributi, & dominantibus stellis. Est autem sciendum ipsos etiam quadrantes figuras habere triangulorum, ac incipere à latitudine, & in angulum aliquem desinere, ut quatuor quadrantes inter sese cõiungantur in uno puncto. Latiores igitur quadrantes

2008 Ministerio de Cultura

μορίων, τῆς ἐναντίαν τῶν ἐναντιουμένων τετάρτη μορίων κέκτηται κράσιν. τὰ δὲ γωνιώδη, οὐ τὴν ἐναντίαν, ἀλλὰ τὴν ὁμοίαν. συνάπτει γὰρ αὐτῷ. αὐτῷ κατὰ τῆς γωνίαν, καὶ μεταδίδωσιν † αὐτὸ, καὶ μεταλαμβάνει τῆς οἰκείας δυνάμεως * ὡς ἀνακείμενα αὐτῷ διὰ τὸ μέσον.

Ὑπό τε τῆς καθ' ἡμᾶς θαλάσσης.

Πολλαὶ μὲν γὰρ εἰσι θάλασσαι, ὡς καὶ αὐτὸς δηλοῖ ἀπαριθμούμενος *. ἑνὶ δὲ αὐτὸς καὶ κοινῷ ὀνόματι ἐκάλεσεν ἡρακλείας στήλας. ἄρχονται γαῦτε, ἀπὸ τῶν ἡρακλέους στηλῶν, καὶ καταλήγουσιν εἰς τὸν † ἰδικὸν κόλπον. ἡ τομὴ δὲ, οὐκ ἐκεῖσε καταλήγει. ἀλλ' ὑπερβᾶσα κορυφήν τινα ὄρους, καταλήγει εἰς τὰς σῆρας τὰς λεγομένας ὅπου καὶ τὸ σηρικοῦν γίνεται. ὅθεν καὶ σηρικοῦν ἀπὸ τοῦ τόπου κέκληται.

Τό τε ἀπηλιωτικόν.

Ἀπὸ ἀνέμων * ἀνεχώρησεν. ἔστι τοίνυν τὸ κατὰ μῆκος ὃ χωρίζει τὸ ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν τῆς οἰκουμένης μέρος.

Τῆς μεγάλης ἀσίας.

Μεγάλην δὲ ἀσίαν, ἐκάλουν, ὡς ἤδη φθάσαντες εἰρήκαμεν, τὸ τῆς αἰθιοπίας μέρος. κατὰ διαστολὴν τῆς μικρᾶς ἀσίας τῆς παραθαλασσίου, τῆς νῦν ὑφ' ἡμῶν ἀσίας καλουμένης. ἣν περ ἐκεῖνοι, πρὸς ὅλην τὴν οἰκουμένην ἐκάλουν, ἕκαστον γὰρ τῶν τεταρτημορίων αὐτὸ καθ' αὐτὸ λεγόμενον, ὡς μέρος τῆς οἰκουμένης. καὶ πρὸς αὐτῆς παραλαμβάνον, * ἀντικειμένην κράσιν εὑρίσκεται, ἔχον τοῦ ἀντικειμένου τὸ τεταρτημόριον. τὸ δὲ γωνιῶδες μέρος ἀντιπεπονθὸς. τῆς γὰρ ὁμοίαν κρᾶσιν ἔχει. ἐπειδὴ καὶ σκοποῦσιν ἡμῖν κατὰ τὸ ἀληθὲς εὑρίσκεται οὐκ ἀντικείμενον, ἀλλὰ ἡνωμένον τῆς οἰκουμένης. τουτέστιν ὡς πρὸς τῆς οἰκουμένην, ἢ ὅτι καταχρηστικώτερον τεταρτημόριον τῆς οἰκουμένην ἐκάλεσεν.

Ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης διατάξεως.

Ἐπεὶ καὶ καθολικῶς ἐδίδαξε τὰ τεταρτημόρια τῆς οἰκουμένης. καὶ ὅπως ἕκαστον ὑπὸ τῶν ἀνέμων περιορίζεται, καὶ οἰκοδεσποτεῖται ὑπὸ τῶν τριγωνοκρατόρων. καὶ ὅπως λαμβάνειν χρὴ τὰς διαφορὰς τῶν οἰκουμένων τῶν ἐν τῷ τεταρτημορίῳ, καὶ τὰ μὲν πρῶτα τοῖς οἰκοδεσποτοῦσιν ἀνατίθεται μέρη. τοῦ τριγώνου. τὰ δὲ δεύτερα τὰ ἑπόμενα τοῖς γωνιώδεσι τοῦ τεταρτημορίου, ἀντικειμένου, καὶ ἐφαπτομένου αὐτῶν, μὴν ἐθέλει τὰ καθολικῶς εἰρημένα, ἐπὶ τὸ μερικώτερον μεταστῆσαι, καὶ διδάξαι. χρῆται δὲ τῇ αὐτοῦ τάξει ἢ καὶ ἤδη ἐχρήσατο. καὶ ἀπεδίδωσι τοῖς ἰκοδεσπόταις τῶν τριγώνων, καὶ αὐτῷ τοῦ τριγώνου ἅμα πρότερον τὸ ὅλον τεταρτημόριον. καὶ τοῖς τριζωδίοις μερίζει τὸ τεταρτημόριον, καὶ τοῖς οἰκοδεσπόταις αὐτῶν. μερίζει δὲ κατὰ τὴν θέσιν ἑκάστης χώ-

drantes, contrarium contrarijs quadrantibus obtinent temperamentum. angulares uerò non contrariũ. sed simile.* coniũguntur enim secundum angulũ & de sua ui impertiunt, & ab illo recipiũt,* ut dedicata illi propter medium.

A nostro mari.

Multa enim sunt maria, ut & ipse per enumerationem ostendit.† ipse uno & communi nomine colũnas Herculeas uocat. Incipiunt aũt ea ab Herculeis columnis, & in sinum Indicum † desinunt. Sectio autẽ non illic desinit. sed trãscenso mõtis cuiusdam cacumine, desinit apud populos qui Seres uocantur, ubi sericæ uestes conficiũtur, nomen à loco sortitæ.

deest aliquid

assicum.

Et sub subsolano.

A uentis recessit. Est igitur pars secundũ longitudinem ea, quæ partem terrę orientalem & occidentalem superat.

Magnæ Asiæ.

Magnam Asiam uocarunt, ut antè diximus, Aethiopię partem, ob discrimen paruę Asiæ matutinæ, quæ nunc à nobis Asia uocatur: quã illi respectu totius terræ sic uocabant. Quilibet em̃ quadrans, si ipse per se nominer̃ ut pars terrę, & ab ea assumens: contrariũ temperamentũ deprehenditur habere opposito quadranti. Angularis aũt pars * mutua. Simile enim temperamentũ habet. Nam si uerè consideremus, reperiet̃ non opposita sed unita terræ. hoc est, respectu terræ totius, uel maiore licentia abusionis, quadrantem uocauit totam terram.

locus deprauatus.

Tali igitur distributione.

Quoniam uniuersaliter edocuit, quadrãtes totius terræ, ut quilibet à uentis terminetur, & quibus triangulatoribus pareat, & ut sumenda sint discrimina habitationum in quadrante, ac primę partes triãguli dominatoribus: secundę sequentes, angularibus quadrantis oppositi & eum attingentis: nunc ea quę uniuersaliter dicta sunt, ad magis particularia transferet & & docebit. Vtitur autem eodem ordine, quo iam usus est, ut triangulatoribus ipsique triangulo simul prius totum quadrantem attribuit, & inter tria signa distribuit quadrantem & dominatores eorum. Partitur autem pro situ cuiusque regionis,

2008 Ministerio de Cultura

ρας τοῦ ♏ κριῷ εἰ τύχοι τὰς ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν κειμένας. τοῦ δὲ ♌ τὰς ὑπὸ τὸν θερινόν. τῷ δὲ ♐ τὰς ὑπὸ τὸν χειμερινόν. διὰ γὰρ ταύτας αἰτίας, ἐν τῇ τριγώνων διδασκαλίᾳ ἔλεγε τὰς ἐπαφὰς τὰς πρὸς τοὺς τρεῖς κύκλους τῶν τριγώνων, τὰς μὲν † ἐν τοῦ μέσῳ, τὰς δὲ * ἐν τῷ τριγώνῳ διδώσιν, ἀλλὰ τοῦ ἀντικειμένῳ ὡς ἤδη φθάσαντες εἰρήκαμεν, καὶ μερίζει τὰς χώρας ἑκάστῳ ζωδίῳ τοῦ ἀντικειμένου ζωδίου. △ ἐν ἑκάστην ἑκάστῳ τῶν ἐν αὐτῷ ζωδίων. ἔσται δὲ πάντα σαφῆ ἐπ' αὐτῆς γενομένων ἡμῶν τῆς λέξεως. ἄρχεται δ' ἀπὸ τοῦ πρώτου τεταρτημορίου τοῦ ἀνακειμένου τοῦ πρώτῳ τριγώνῳ. ἐστὶ δὲ τὸ βορρολιβυκόν. ὃ κοινῶς πρότερον εὐρώπην ἐκάλεσεν, ὑπὸ οὗ φησιν ἡγεμονικὸν τὸ τρίγωνον ἡγεμονικοὺς ἀπετέλεσε τοὺς ὑπ' αὐτοῦ οἰκοδεσποτουμένους. τοιοῦτοι γὰρ οἱ ῥωμαῖοι. πολεμικοὺς δὴ καὶ εὐτόλμους ὁ ♂ οἰκοδεσπότης τοῦ ♈ ποιεῖ ἐπειδὴ δὲ σπερίαν φάσεως ἐστιν ὁ ♂ οἰκοδεσπότης καὶ αὐτὸ ♏ τὸ τρίγωνον, τὰ ♏ ἐμπρόσθια ἠρρενωμένα. ὁρῶμεν γὰρ τὰ τοῦ κριοῦ ὀπίσθια αἰσχρότερα καὶ δισκινητότερα μᾶλλον ὑπὸ ♌ ταχύτητος, καὶ τοῦ λέοντος τὰ ἐμπρόσθια μᾶλλον εὐδρειότερα, τὰ δὲ ὀπίσθια λεπτότερα. καὶ τοῦ τοξότου αἰσχρότερα μᾶλλον καὶ τεθηλυσμένα. ὅθεν ποιεῖ τοὺς ὑπ' αὐτοῦ οἰκοδεσποτουμένους μᾶλλον ταῖς παρὰ φύσιν ἡδομένους συνουσίαις, ἀποστρεφομένους δὲ τῆς τῶν γυναικῶν. οὗ οἱ δὲ οἱ πάσχοντες, οὐδ' ἀνανδρίαν τοῦτο πάσχουσι. μένουσι γὰρ ἔπανδροι, καὶ οὐ μαλακούμενοι, συμπάσχουσι δὲ ἀλλήλοις καὶ φιλοστοργοῦσιν ἑαυτούς.

τὰ μὲν ἄλλα μέρη.

Τουτέστιν εὐρύτερα τὰ πρὸς τὸ λιβυκὸν κείμενα οὐ τὰ γωνιώδη καὶ αὖτι, πεπονθότος τὰ ἐναντία μετειληφότος τριγώνου.

Ἐπὶ ἑσπέριου.

Τοὺς οἰκοδεσπότας τῶν ζωδίων, λαμβάνει ὑπὸ τῶν μερικῶν οἰκήων, οὐκ ὑπὸ τῶν καθολικῶν. τό τε γὰρ τοὺς τῶν ἀνέμων * οἷον ☉ οὐ παραλαμβάνει ἐν τοῦ τριγώνῳ. οὐκ ἐστὶ γὰρ ἀνέμων ποιητικός. πάντων γὰρ ἐστὶ κύριος. ὑπὸ δὲ τοῦ λέοντος παραδέχεται. λέγει δὲ τῶν τεταρτημορίων. τὰ ♏ εἶναι ἑσπέρια, τὰ δ' ἑῶα † ἐπὶ εἴρη τοὺς ἀστέρας ἑσπερίους, τετατρημορίου δεσποτεύοντος, οὓς ὑπὸ ἑσπερίου αὐτοὺς ὄντας φάσεος * λαμβάνει καὶ τὸ ἀνάπαλιν καὶ τοὺς μὲν χαίροντας, τοὺς δὲ οὐ χαίροντας τὸ γοῦν προκείμενον τεταρτημόριον, ἑσπεριόν ἐστι. ὅθεν καὶ † τεθηλυσμένον αὐτό φησιν. ἤδη γὰρ εἶ πέσον ὡς τὰ ἑσπέρια ἔσικε θήλει. τὰ δὲ ἑῶα, ἀρρενί * (καὶ καθαρίοις) τὰ ♏ γὰρ πρότερα ὁ ἄρης καὶ αὐτὸ τὸ τρίγωνον αὐτοῖς παρέσχε. τὰ δὲ νῦν ὁ τοῦ ♃ ἀστήρ.

regionis, ut, exempli gratia, Arieti regiones sub æquatore sitas. Leoni sub æstiuo: Sagittario sub brumali. Propter has causas enim in triangulorũ doctrina dixit de contactib, ad tres circulos triangulorũ † ac alios medio dat, alios nõ triangulo, sed opposito, ut iã ante diximus & distribuit regiones cuilibet signo oppositi * signi triangulo. & quãlibet cuilibet trianguli signo. Clara autem erunt omnia, cum ad ipsius autoris uerba peruenerimus. At is quidem a primo quadrante auspicatur qui primo triangulo opponitur. Est autem is mistus ex Aquilone & Africo: quẽ prius in genere Europam uocauit. Quoniam igiṙ, inquit, hic triãgulus imperiosus est, fecit eos qui subsunt, imperiosos. Tales enim sunt Romani. Bellicosos & fortes ♂ dominator ♈ efficit. Quia uerò uespertini ortus domus est ♂, & ipse triangulis anteriora mascula habet uidemus enim ♈ posteriora esse fœdiora, & minus apta ad celebritatẽ & Leonis anteriora uiriliora, posteriora tẽuiora, sagittarij turpiora & magis effœminata) hinc est ut qui eis subsunt, coitum cõtra naturam magis delectentur, fœmineum aspernentur. Qui uerò hoc patiũtur, non patiuntur ex mollicie. Manent enim uiriles & non remollescunt, sed afficiuntur erga sese, & mutua se charitate prosequuntur.

Cæteræ quidem partes.

Hoc est latiores, uersus Africum sitæ non angulares, & * repugnãtes triangulo qui contraria accepit.

Propter uespertinum.

Dominos signorum sumit in particularibus habitationibus non in uniuersalibus. Tunc enim uentorum † ut solem, nõ adhibet in hoc triangulo. Nam cũ omniũ dominus sit, non est effector uentorũ: In ♌ uerò admittit Ait autem quadrantes alios esse occidentales, alios orientales. Cum igitur stellas inuenit uespertinas, quadranti dominantes, quas in uespertino ortu constitutas, ipse sumit, & uicissim, atq; alias gaudentes, alias non gaudentes. Propositus ergo quadrans, uespertinus est, unde etiam effœminatum nominat. Prius enim dixit, uespertinas partes similes esse fœminæ, matutinas, masculo. (Et mundos.) Nã priora ♂ & ipsum triangulum eis exhibuit hæc uerò Iouis stella.

Iis

2008 Ministerio de Cultura

Τοῖς διατιθεμένοις

Τουτέστι τοῖς πάσχουσιν. ὅθεν τὸ φιλελεύθερον, τοιοῦτοι γὰρ οἱ ῥωμαῖοι † πάντε γεγόνασι. φιλελεύθεροι, φιλόξενοι, ἁυροί.

πάντοτε.

Τοῦ ὅλου τεταρτημορίου.

Ἵνα μή τις οἰηθῇ ὅτι ταῖς γωνίαις ἐφαπτόμενα, τοῦ ἀντικειμένου τεταρτημορίου. οὐ πᾶσι τοῖς ζωδίοις συνοικειοῦται. καὶ τοῖς οἰκοδεσπόταις αὐτῶν. ἀλλά τισιν, εἰκότως αὐτῆν προσδιωρίσατο.

Καὶ ἐν λόγοις πρακτικώτεροι.

Ἐπισημένεσθαι χρὴ ὡς δὴ ἔλαβε τὸν τοῦ ἑρμοῦ ἀστέρα, ἅπαξ μὲν κύριον ὄντα τῆς ♍. δὶς † δὲ οὐ μέσον καὶ πάντων ἐν μέσῳ κειμένων χωρῶν κυριεύοντα.

οὐ μέσον.

Διὰ τὸ ἑσπέριον.

Κρυπτικόν τι γὰρ ἐστι † δυτικὸν δὲ. τοιαῦτα δὲ καὶ τὰ μυστήρια.

δυτικόν.

Φιλοκτήματοι.

Φιλοχρήματα. σωρευτικοὺς γὰρ καὶ κρυπτικοὺς, ὁ τοῦ ἀστὴρ ♄ ἀστὴρ εἴωθεν ἀποτελεῖν οὐ ὑπ' αὐτὸν.

Καθιεροῦνται παρ' αὐτοῖς, τὰ γεννητικὰ μόρια.

Τὴν ♀ σέβουσιν ἀσύριοι. σέβουσι δὲ καὶ τῶν ἰνδῶν οἱ πλεῖστον. βλεμμύαιτε ὀνομάζονται, † ἐνθάδε καὶ οἱ αἰγύπτιοι προεδέξαντο. περσαι δὲ ὑπερσέβουσι τὸν ☉ ὃν † μύθρον ἀποκαλοῦσιν. ἀφιεροῦνται δὲ παρ' αὐτοῖς τὰ γεννητικὰ μόρια, διὰ τὸν μῦθον τὸν περὶ τὸν ἥλιον, ἢ ὅτι ἡ ἀφροδίτη ἔφορός ἐστι τῆς ἀνθρωπίνης γενέσεως. συντελεῖται δὲ αὖτι, διὰ τῶν σπερματικῶν μορίων.

ἀδρύδε δὲ. μίθρον.

Ἀβροδίαιτοι.

Τὸ μὲν ἔθνος διὰ τὸν ♄ ἀστέρα ἀβροδίαιτον οὐ καθάριον δὲ ἀλλ' ὅταν συμπλακῇ ὁ τῆς ἀφροδίτης, ἀβροδιαίτους ποιεῖ. ὡς προιόντος μαθήσει τοῦ λόγου † ὁ τὴν τῶν ἀρρένων οὖσαν ἄθεσμον συνουσίαν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ οἰκειοῦσθαι τοιαύτη συνουσία τιμία καὶ ἀγαθὴ. ἡλιακοὶ δέ φησιν ὄντες, οὐ τῇ προσκυνήσεις ὥσπερ ἡμεῖς προσφέρομεν ἀλλὰ τοῦ νόντῶ. οἱ δὲ καρδία, ἀναλογεῖ καὶ ἡ καρδία τῷ ἡλίῳ, τὸ ὅλον σῶμα.

ἀστὴρ

Ἀνατολικὸν σχῆμα.

Μεμάθηκας γὰρ πολλάκις ὡς τῇ ἡμερινῇ αἱρέσει χαίρει ὁ κρόνος. ἢ τίς ἐστιν ἡλιακὴ. ἔοικεν οὖν καὶ ἡ ἀνατολικὴ, τῇ ἡλιακῇ αἱρέσει, διὰ τὴν πρὸς τὸν ἡλίον οἰκειότητα.

Ἀνθίναις.

Τουτέστι λαμπραῖς. ἀνθούσαις καὶ πεποικιλμέναις.

Iis qui afficiuntur.

Hoc est, ijs qui patiuntur. unde libertatis amor. Tales enim Romani fuerunt omnibus temporibus, libertatis amantes, hospitales, delicati.

Totius quadrantis

Ne quis existimet, ea quæ angulos oppositi quadrantis attingant, non cum omnibus signis eorumq; dominis habere familiaritatem, sed cum quibusdã iurè hanc distinctionem addidit.

Eloquentiæ doctrinęq; studiosiores.

Notandum est Mercurij stellam semel esse adhibitam, ut ♍ dominatorẽ, non bis participare, etsi omnibus in medio sitis regionibus imperat.

Ob Vespertinum.

Nam occidentalia sunt apta ad occultationem, cuiusmodi mysteria quoq; sunt.

Auari.

Nã Saturni stella eos quib. præest, accumulatores & occultatores solet reddere.

Genitales partes apud eos consecrantur.

Venerem colunt Assyrij, colunt & Indorũ pleriq; & Blemmidæ nominãtur: Vnde Aegyptij quoque ritum illum susceperunt. Persæ solem supra modum ueneran tur, eumq; Mithram appellant. Genitales porrò partes apud eos cõsecrant ob fabellã illam de * sole. aut qd ♀ administra est humanę generationis, quæ seminalibus partibus perficitur.

In uictu delicati.

Gens ob Saturni stellam in uictu delicata est, sed non munda. Tamen cum societate ueneris, delicatos facit, ut in orationis progressu cognosces. † Marium nefarium coitum. * sed propter familiaritatem talis coitus honoratus & bonus. Ait autem eos cum solares sint nõ ita adorare ut nos, * sed tergo. Nam cor proportionem habet ad solem. * totum corpus.

Orientalem figuram

Sæpe iam didicisti diurna cõditione gaudere Saturnum, ob intendentem cum Sole familiaritatem.

Floridis.

Hoc est, splendidis, florentibus & uariegatis.

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

2008 Ministerio de Cultura

Διὸ καὶ παρὰ τοῖς ἐνταῦθα.

Ἐξαιρέτως συνέπεσε χαλδαίοις. ἐκ τούτων γὰρ οἱ χαλδαῖοι παρ' οἷς ηὐξήθη μάλιστα ἡ ἀστρολογία. Γανυργότεροί τε.

τοῦ ♀ Ὁ γὰρ * τῆς ἀφροδίτης τῷ ἄρει συμπλακεὶς, τοιούτοις ποιεῖ. (καὶ ἀθέους ἀμέλει ἰουδαίους) Τοὺς ἰουδαίους ἐκ ταύτης ὄντας τῆς θέσεως φησίν. ὅθεν κατὰ τὴν προσηγορίαν, συμειόν σοι γινέσθω τῆς κατὰ τὴν χώραν εὐθηνίας. γόνιμος γὰρ ἀστὴρ ὁ τοῦ ♃ † ἀὴρ ἐν τοῖς φθάσασιν ἐλέγετο.

Κατὰ ἀνατολικὴν συναρμογήν.

Εἰσὶ γὰρ ἐν τῷ βορραπηλιωτικῷ, ὄντες μὴ ἐν τῷ νοτολιβυκῷ. ἀντισπώμενοι δὲ ὑπὸ τοῦ ἀντιγωνίου τοῦ βορραπηλιωτικοῦ, καὶ μὴ χαίροντες τούτῳ τῷ σχήματι, αἴτιοι, φθορᾶς τοῖς ὑπ' αὐτοῖς γίνοντο ὅτι δὲ ἐν τῷ τῆς ἀφροδίτης τριγώνῳ τὰς γυναῖκας τοῖς ἀνδράσιν ἔννους ἀπέδωκεν ὁ σχηματισμὸς τῶν ὑψωμάτων. ἤμειψαν γὰρ τὰ ἀλλήλων τρίγωνα· καὶ ὁ μὴ ♂ ἐν τῷ ♄ τριγώνῳ ὄντι τῆς ἀφροδίτης ἔσχε τὸ ὕψωμα. ἡ δὲ ♀ πάλιν, ἐν τοῖς ♓ △ δὲ οὖσα ♂ τυγχάνει τὸ ζώδιον. Τὸν δεξιὸν μαζόν.

Ὁ δὲ ἱπποκράτης, οὐ διὰ τὰς πολεμικὰς χρείας βούλετο αὐτὰς ἀποκόπτειν τὸν μαζόν. ἀλλὰ διὰ τὸ ἰσχυρότερα ποιεῖν τὰ δεξιὰ μέρη, τῆς τροφῆς τοῦ μορίου εἰς τὰ σωζόμενα μετατιθεμένης μέρη. Κεκοινωνηκότες σχεδὸν τῆς τῶν ε πλανητῶν δεσποτείας ἑσπεριοῦ.

Λέγει δὲ ♂ ἢ ♃ ἢ ♄, καὶ τοι ἐν ἄλλοις τεταρτημορίοις οὓς αὐτοὺς ἐσχήκασιν οἰκοδεσποτοῦντας, ἀλλ' οὐχ οὕτως ἐν ταῖς φάσεσιν, ἐν αἷς χαίρει ἕκαστος. ἔχουσι γὰρ τὸν ♂ καὶ τὴν ☾ ἐν τῷ νοτοβορρολιβυκῷ διὰ τὸ ἀντίγωνον, διὰ τὸν ἑσπέριον αὐθελκομένους συσχηματισμόν.

Τὴν μὲν οὖν συνοικείωσιν.

Ἐπλήρωσε τῆς διδασκαλίαν τῶν τεσσάρων τεταρτημορίων, διδάξας περὶ αὐτῶν, καθόλου καὶ κατὰ μέρος. νῦν δὲ, καὶ ἄλλο τι ἐνθυμοῦ, καὶ πρὸς εὐχερεῖ ζήτησιν τῷ ἀκροατῇ. ἐκτίθεται γὰρ τὰς χώρας πάσας τὰς εἰρημένας διὰ συντόμου, καὶ ψιλὰ μόνα τὰ ὀνόματα ἐκ τῶν προδεδειγμένων ἐκλεξάμενος. ἔπειτα δὲ οὕτω καθόλου τεταρτημόρια ἐκτίθεται τὰς χώρας. οὔτε καθόλου τρίγωνον, ὥστε ἐκ τούτων πάντων, ῥᾳδίαν γίνεσθαι τῷ ζητοῦντι τὴν εὕρεσιν, ἀπαριθμησάμενος δὲ τὰς χώρας προστίθησιν ἑτέρας τινὰς προσδιορισμοὺς, συντελοῦντας τοῖς ἀποκειμένοις.

Ἔκθεσις, τῶν ἀνηκουσῶν χωρῶν.

Σκόπα φησὶν ἐπὶ τῶν χωρῶν, καὶ οὓς λαμπροὺς πρᾶνα τέλλοντα τοῖς ζωδίοις, οἷς ἀνακείμεναι εἰσὶν αἱ χῶραι. καὶ † λέγει ἐκ τῆς ἐκείνων

λέγε.

Quamobrem apud illos.

Eximiũ hoc habẽt Chaldęi. Ex his enim sunt Chaldęi. apd̃ q̃s aucta est Astrologia.

Callidiores.

Nam stella * ♀ coniuncta ♂, tales reddit, (& impios ferè. Iudæos.) Iudæos inqt qui ex hoc situ sunt. unde ex appellatione coniecturam capit de fertilitate regionis. Iouis enim stella in superioribus fęcunda est appellata. Locu ptus.

Orientali copulatione.

Sunt enim in Notolibyco, cũ sint in Borrapeliotico, sed reflectũtur ab angulo contrario Borrapeliotico, eaq; figura cum nõ delectentur, causa interitus sunt ijs quibus præsunt. Quia uerò in ♀ triangulo est: uxores maritis beneuolas reddidit altitudinum configuratio. Commutarunt enim inter sese triãgulos, ac ♂ in ♄ triangulo ♀ altitudinem habet uicissim ♀ in ♓ triangulo ♂ &c.

Dextram mammam.

Hippocrates sentit, eas nõ ob usus bellicos pręcidere mammam, sed ut dextras partes robustiores efficiãt, cum alimonici eius partis inpartes in columes trãsferant̃.

Participes ferè dominatus. & quinque Planetarum.

Martem dicit aut ♃ aut ♄. quanquam in alijs quadrantibus eosdem habent dominatores. Verũ non ita in ortibus, in quibus quisq; planeta gaudet.* Habent enim ♂ & ☾ in Notoborrolybico ob angulum obuersum, & ob uespertinam configurationem retrahuntur.

Familiaritatẽ igitur.

Absoluit doctrinam quatuor quadrantum tùm uniuersalem, tum particularem. Nunc aliud etiam excogitat, ad expeditam auditorum inquisitionem. Regiones enim omnes suprà dictas per compendium exponit nudis duntaxat nominibus positis, que ex ijs que suprà demonstrata sunt, struuntur. Deinde regiones exponit per uniuersos quadrantes & triangulos. ut ex his omnibus inquirenti facilis fiat inuentio. Regionibus enumeratis, alias distinctiões adijcit, cõferentes ad ꝓpositum.

Expositio regionũ ad quodq; signũ pertinentium illustris.

In consideratione regionum, inquit, stellas etiã cũ signis cooriẽtes intueri, q̃bus regiones subsunt & pro illarum natura dicit euentum

2008 Ministerio de Cultura

ἰδιότητος συμβεβηκὸς τὶ τῷ τόπῳ ἢ ἐνυπάρχον. σκοπεῖν δέ φησι τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, καὶ τὸν ὡροσκόπον, ἐὰν δὲ μὴ δυνηθῆς εὑρεῖς τὴν καταρχὴν ἐν ᾗ ἐκτίσθι, ζήτει τὸ θέμα τοῦ ὑπαδημήσαντος τῇ χώρᾳ, ἢ τοῦ τότε βασιλέως, ἢ τοῦ τότε ἄρχοντος. καὶ λάμβανε τὸ τοῦ γενέσεως ἐκείνου ὡς γένεσις τοῦ τόπου. καὶ ταῦτα μὲν ὁ παλαιός. ἡμεῖς δέ φησιν, ὅτι χρὴ ἐν οἵῳ δήποτε τόπῳ ὑπαδημησάντων ἡμῶν, ζητεῖν τοῦ λαμπροτέρου καὶ κρατοῦντος τόπου τὴν γένεσιν. τὸ γὰρ μεσουράνημα, ἀναλογήσει τῷ ὡροσκόπῳ τῆς πόλεως. καὶ κύκλου. οὐχ ἁπλῶς δὲ ληψόμεθα τοὺς ἀπλανεῖς, ἀλλὰ τοὺς προσνεύοντας τῇ θέσει τῶν ζωδίων, καὶ τοὺς περιλαμβανομένους ὑπὸ τῶν κύκλων τῶν γραφομένων διὰ τοῦ πόλου τοῦ ζωδιακοῦ. ταῦτα γὰρ ἐν τῷ κανόνι μαθησόμετα.

κατὰ μέρος. Ἔφοδος εἰς τὰς * καθόλου προτελέσεις τῶν ἐκλείψεων.

κειμένων τούτων. τούτων οὕτω προεσκεμμένων.

Εἰπὼν τοὺς καθολικοὺς τόπους καὶ τοὺς μερικοὺς, νῦν βούλεται εἰπεῖν τὰς περιστάσεις τὰς ἐν αὐτοῖς τοῖς εἰρημένοις συμβαινούσα τόποις. τοῦτο γὰρ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἀκόλουθον ἐδείκνυτο. μετὰ δὲ τοῦτο χαριέστατον ἐκεῖνο προστίθησι θεώρημα, τὸ περὶ τῆς προγνώσεως αὐτῶν. αἱ μὲν αἰτίαι, εἰς δύο διαιροῦνται, εἴστε τὰς συζυγίας τὰς ἐκλυπτικὰς τουτέστιν εἰς τὴν συνόδον καὶ πανσελήνον. ἐν ταύταις γὰρ αἱ ἐκλείψεις συνίστανται, καὶ εἰς τὰς ἐν † αἱ τῷ γινομένας παρόδους, τῶν ἀστέρων τετραγωνιζόντων, καὶ διαμετρούντων καὶ μάλιστα ὅταν στηρίζωσιν. αἱ δὲ προγνώσεις, εἰς τέσσαρα μερίζονται. ὁ γὰρ προγινώσκων ὀφείλει τὸν τόπον εἰπεῖν καὶ τὸν χρόνον ἐν ᾧ καὶ τὸ γένος τῷ πασχόντων, καὶ τούτων τὰ λογικὰ, ἢ τὰ ἄλογα καὶ τὰ παραπλήσια τεταρτὸν εἶδος τοῦ ἀποτελέσματος. ὁπιόντι ἔσται τὸ μέλλον καὶ τὸν τόπον περὶ ὃν μέλλει συμβαίνειν.

αὐταῖς ἢ. τοῦ αὐτοῦ.

Περὶ τῆς τῶν διατεθειμένων χωρῶν ὑπαρκέψεως.

Σκοπεῖν δεῖ τὸ ζώδιον ἐν ᾧ συμβαίνει ἡ ἔκλειψις καὶ δι' αὐτοῦ τὸ τρίγωνον, καὶ τὸ ἀνακείμενον τεταρτημόριον. περὶ γὰρ τὰς χωρὰς τὰς ὑπὸ τὸ τεταρτημόριον, ἐροῦμεν ἔσεσθαι τὸ ἀποτέλεσμα ἐὰν δὲ ἔτι μᾶλλον θελήσωμεν μερικωτέρους ζητῆσαι τόπους, τὰς ἀκειμένας χώρας τοῦ ζωδίου μόνου ληψόμεθα. ἐὰν δὲ καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν βουληθῶμεν σκοπῆσαι, χρῆσαι τῇ γενέσει τῆς πόλεως, ὡς ἤδη μεμάθηκας, ἢ καὶ τῇ τοῦ τότε βασιλέως, ἢ ἄχοντος. † καὶ τῇ γενέσει περιπέσωμεν τοῦ πόλεως. παραβαλοῦμεν δηλονότι τὸν ὡροσκόπον καὶ τοὺς τόπους τῶν φωστήρων, † ζῶ τοῦ ἐκλείψεως. καὶ ἐὰν εὕρωμεν ταῦτα

μᾶν. τοῦ.

euentum aliquem aut qualitatem insitam regioni. Considerare iubet solem Lunam & horoscopum. Sin initium conditionis reperire nequiueris: quærito thema eius, qui aut eius qui tum rex aut princeps ibi fuit.† & illius genituram pro genitura sumito regionis. Atq; hęc Ptolemęus.* Nos autem, inquit, quemcunq; in locum profecti fuerimus, quærere debemus illustrioris & dominantis loci genesin'. Nam M C. conueniet cum horoscopo ciuitatis. & circulo. Non simpliciter autem capiemus stellas fixas. sed eas quæ ad situm signorum inclinant, & quę continentur à circulis, qui describuntur per polos zodiaci. Hæc enim in Canone discernimus.

Locum illum occupauit.

Tractatio de * uniuersalibus significationibus defectionum.

Particularibus.

His ita expositis.

Postquam de locis uniuersalibus. & particularibus dixit: nunc de circumstantijs dicturus est, quæ in ijs locis contingunt. id quod supra etiam esse consequens, ostensum est. Post elegātiss. illud preceptum adijcit, de rerum illarum prænotione. Causæ bifariam diuiduntur, in copulationem (In his enim eclipses contingunt) & transitus planetarum, qui in ijs fiunt, & quadrangulo uel opposito intuentur, tum præsertim, cum stationarij sunt. Prædictiones porrò quadrifariam diuiduntur. Nam qui prædicit debet locum dicere & tempus, quò etiam genus eorum quæ patiuntur, pertinet: quæ uel rationis capacia sunt uel expertia. Quarto speciem euentus, qualis sit futurus. & locum in quo sit euēturum.

De consideratione regionum quæ afficiuntur:

Considerandum est signum, in quo contingit defectus & eius triangulus, & eò pertinens quadrans. Nam in regionibus quadranti subiectis, euenturum esse dicemus. Sin magis etiam particularia loca quæsituri sumus: regiones signo duntaxat subiectas sumemus. quòd si urbem etiam ipsam consideraturi sumus: utendum est genitura urbis, ut iam didicisti, aut eius qui tum regnauit, rerumúe potitus fuit. Iam si genituram urbis nacti fuerimus: conferemus horoscopum, & loca luminum cum eclipsi. quæ si à loco

2008 Ministerio de Cultura

ὑπ' αὐτοῖ τετραγωνιζόμενα ἢ διαμετρούμενα ἐροῦμεν περὶ ἐκείνην μάλιστα συμβήσεσθαι τὴν πόλιν. ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἡ γένεσις τῆς πόλεως, ἀπὸ τοῦ μεσουρανήματος μόνον τοῦ ἄρχοντος τὰ τετράγωνα καὶ διάμετρα τῆς ἐκλείψεως ὑπιζητήσομεν * τὸ πότε συμβήσεται. ἵνα δὲ οὗτο εὑρήσωμεν, ὀφείλομεν προεγνωκέναι καὶ τὰ κέντρα, ὡς ἐπὶ γενέσεως, τῆς ἐκλείψεως, τὰ διὰ τῶν ὡριαίων χρόνων, καὶ τοῦ ἐξάρματος γινόμενα. ταῦτα δὴ τοῦ προχείρου κανόνος ἐστὶ τὰ θεωρήματα, ὑποκείσθω δὲ ὡς * εἰρημένα, κατὰ τὴν ἰσότητα τῶν ὡρῶν τῶν ἐκλειπτικῶν. οἷον, πάσας ὥρας μένει ἡ ἔκλειψις. ὑποκείσθω οὖν, τρεῖς ὥρας μένειν τὴν ἔκλειψιν. ἐὰν οὖν ἐστιν αὕτη σεληνιακὴ, ἐροῦμεν ὑπὲρ τρεῖς μῆνας κρατήσειν αὐτῆς τὰ ἀποτελέσματα. ἐὰν δὲ ἡλιακὴ ἔκλειψις, τρεῖς χρόνους ληψόμεθα αὐτὴ μηνῶν ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον τὴν ποσότητα εἰδέναι χρὴ, ἀλλὰ τὸ ἰσχυρότατον καὶ ἀκμαῖον τῆς ἐνεργείας μαθεῖν: σκοπεῖν δεῖ ὡς ἔφαμεν τὰ κέντρα τῆς ἐκλείψεως. καὶ ἐὰν μὲν εὑρεθῇ τὸ ζώδιον, ἔνθα ἡ ἔκλειψις συνέβη, ἐν τῷ ὡροσκόπῳ ἢ πλησιάζουσα αὐτῷ, ἐροῦμεν ἐν τῷ πρώτῳ τρίτῳ μέρει τοῦ παντὸς χρόνου ἔσεσθαι τὸ ἀποτέλεσμα. ἐὰν δὲ ἐν τῷ μοίρας ἢ πλησίου αὐτοῦ ὦ τὰ δύο τρίτα τοῦ χρόνου ἐροῦμεν, παρὰ τὸ δίμοιρον, ἐὰν δὲ ἐν τῷ δυτικῷ ἢ πλησίον αὐτοῦ παρὰ τρίτου τριτημόριον λέξομεν αὐτοῦ ἀποβαίνειν. τουτέστι. περὶ τὰ τελευταῖα τοῦ χρόνου. αἱ γὰρ ὑπὸ γῆν ἐκλείψεις οὐ πρὸς ἡμᾶς γίνοντο. ἀφανεῖς γὰρ ἡμῖν τυγχάνουσιν. ἀλλὰ καὶ εἰ μέλλει συμβαίνειν ἐν τῷ δὲ τῷ τριμορίῳ, ἀναγκαῖόν ἐστιν εἰδέναι. τὰς ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ χρόνῳ συμπιπτούσας ἀνέσεις, καὶ ἐπιτάσεις. σκοπεῖν οὖν χρὴ τὰς γινομένας τότε συνόδους ἢ πανσελήνους ἐὰν γὰρ αὗται. εἰς τὸ ἐκλειπτικὸν ἐμπέσωσι ζώδιον ἢ εἰς τὰ τετράγωνα ἢ διαμετρα: ἐπιτείνουσιν, ἀνιᾶσι γὰρ ἂν ἀλλαχῇ συμπέσωσι. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, καὶ οἱ † ποιοῦντες ἀστέρες τὰς ἐκλείψεις. ἀνιᾶσι καὶ ἐπιτείνουσι. στηρίζοντες γὰρ καὶ ἀνατολικοὶ γενόμενοι ἢ διαμετροῦντες, ἢ τετραγωνίζοντες, ἐπιτείνουσι, μείωσιν γὰρ ἐργάζονται ἀφαιρέτρ ὄντες καὶ δύνοντες.

Θεωροῦντες.

Τῆς δὲ προτελέσεως αὐτῆς.

Εἰ πέσοι πρότερον τὰ κεφάλαια, ποῖα καὶ πόσα ἐστί. περὶ ἃ ὁ γινώσκων περὶ ἐκλείψεων ὀφείλει καταγίνεσθαι. προτέλεσιν οὖν ἐκάλεσε τὴν οἷον πρόγνωσιν, τὴν πρόγνωσιν τοῦ προτοῦ τέλους τοῦ ἐσομένου προγινώσκουσαν τὸν καιρὸν τῶν ἐπισημασιῶν.

Περὶ χρόνον τῶν ἀποτελουμένων:

Οὐ λέγει σημασίας τὰς ἐκλείψεις, ἀλλὰ τὰς με

eclipsis quadrato aut opposito inueniri ratiouiderimus: dicemus in ea urbe potissimum euenturum esse. Si genitura urbis non extat, à M C duntaxat principis, quadrata & opposita eclipsis inquiremus. * quando euenturum sit: id ut inueniamus, antè cognoscende sunt anguli eclipsis, tanquam genituræ, qui existunt de horarijs temporibus & latitudine poli. Hæc uerò sunt præcepta expediti canonis. Sumantur autem tanquam * dicta secundum æqualitatem horarum eclipticarum. Veluti. quot hortas durat eclipsis: Ponatur eam tres horas duraturam. Si igitur Lunaris est, dicemus tres menses duraturum eius effectum. Si solaris, pro tribus mensibus tres annos sumemus. Quia uerò non sola quantitas est scienda, sed & uigor & summa eius efficacia cognoscenda: considerandi sunt, ut diximus, anguli eclipsis. Quid si signum, in quo eclipsis contigit, sit in horoscopo, eiúe appropinquet: dicemus in primo triente totius temporis secuturum effectum. Sin in M C aut propè illud secundum temporis trientem dicemus, ob duas tertias. Sin in occidente aut prope illum: in tertio triente euenturum dicemus, hoc est, in extremo tempore. Nam subterranei defectus, cum nobis non appareant, nihil ad nos attinent. Præterea, si in hoc, aut alio triente sunt euentura ea quæ portenduntur: scire necessarum est, incrementa & decrementa, quæ eo ipso tempore contingent. Intuendę sunt igitur coniunctiones, quæ tum fiunt, aut plenilunia. Quæ si in eclipticum signum inciderint, aut in quadratu aut oppositu: augent, si alibi, diminuunt. Eodemq; modo stellæ quæ * faciunt eclipses, augent & minuunt. Nã stationarij & orientales, aut p quadratum aut oppositum: augent. diminutæ rursu & occidentales, minuunt.

Aspicio

Ipsius porrò prædictionis.

Antè dixit, capita quæ & quanta sint, in quibus ei uersandum sit, qui tractaturus sit eclipses. προτέλεσις autẽ idem est quod prædictio. quod significationum tempus ante, ut finem denunciat.

De tempore effectuum.

Ipsas eclipses non uocat significationes sed

2008 Ministerio de Cultura

πεβολὰς τ̃ ἐκλέιψεων γινομένας. τὸ γὰρ εἰδέναι πότε συμβαίνῃ ἔκλειψις οὐκ ἐπὶ τ̃ προκειμένης πραγματείας, ἀλλὰ τ̃ προχείρου κανόνος.

Καὶ τ̃ διατάσεως τῶν ποσότητα.

Οὐκ εἶπε ποσότητα. ἀλλὰ προσέθηκε τῆς παραλάσεως. τὸ μὲν γὰρ εὑρεῖν ποσότητα τ̃ ἐκλείψεως, τοῖς προχείροις προσήκει κανόνι. τὸ δὲ εὑρεῖν ὑπὸ πόσον χρόνον μένει ἡ ἀπ̀ τ̃ ἐκλείψεως ἐνέργεια, τ̃ προκειμένης ὄντι πραγματείας, ὡς καὶ μικρὸν ὕστερον μαθήσῃ.

Ἐμμονοτικάσεις.

Αὐτὸς ἡρμήνευσε ποῖαί εἰσιν ἐμμονοτικάσεις. αἱ τοῦ ♄ καὶ ♂. οὗτοι γὰρ μετὰ τοῦ ☉ δύνανται τῶν διαμέτρων τοῦ ☉ ἀφίστασθαι.

Εὐαιδεστέρας.

Εὐαιδεστέροι δέ εἰσιν, ὧν ὑπεροχῆ τοῦ μέρος οὖσαι, καὶ πολὺ μέρος τῆς σφαίρας ἀπολαμβάνουσαι. Φωσφορίας.

Φωσφορίας λέγει τὰ ζῴδια, ἐν οἷς εἰσιν φῶτα. οὐ μόνον γὰρ δεῖ ὡς ἤδη μεμάθηκας τὸν ὡροσκόπον, τ̃ πόλεων ζητεῖν. ἀλλὰ καὶ τὰ φῶτα.

Τῶν γὰρ αὐτὸ τὸν αὐτὸν χρόνον.

Τὸ κοινὸν δεῖ θεώρημα. τ̃ ἡλιακῶν καὶ σελληνιακῶν ἐκλείψεων. πᾶσα γὰρ ἔκλειψις τῷ ὄντι, οὐκ ἐν μιᾷ ὥρᾳ ἐν παντὶ τόπῳ συμβαίνει, ἀλλ' ἐν διαφοραῖς.

Τὸ γὰρ πᾶν ὀξυτάτην ἔχον κίνησιν, οὐκ ἐᾷ αὐτῷ ἐν ἑνὶ μένειν τόπῳ.

Αἱ δὲ ἡλιακαὶ, τὸ μὲν δὲ ἧττον τὸ μέγα τὸ αὐτὸ παντάχου φαίνεσθαι, τὸ γὰρ φῶς τὸ ἡλιακὸν καὶ ἐκλείπον. ταχέως ἀναλάμπει. τοιοῦτόν γὰρ τι συμβαίνει, οἷον ἐπὶ τ̃ ὀξυδορκούντων. οὐδὲ γὰρ ἐὰν ὁ ἀὴρ παχύτερος ἢ καὶ αὐτιπράττων τῇ ὄψει, δύναται ἐπὶ μῆκιστον χρόνον τῶν ἀκτῖνα τῆς ὄψεως πέμπειν, καὶ ὁ παρακολουθῶν ὑπὸ τ̃ τοιούτου παχύτητος.

Τῶν ἐκλειπτικῶν ὡρῶν, καὶ τὸ τ̃ πόλου ἐξάρματος.

Ἐπεὶ οὖν φησι διέσθαι, οὐδὲ ἐν τ̃ αὐτῷ ὥρᾳ αἱ ἐκλείψεις ἐν παντὶ τόπῳ φαίνονται, ἀναγκαίως ἑκάστη, ὥραν ἰδίαν ἔχει. δεῖ οὖν τὸν ὡροσκόπον καὶ τὰ ἄλλα κέντρα ἐφ' ἑκάστης ὄχ' ἁπλῶς ὑ ὁμοχασικῶς, ἀλλὰ καὶ τ̃ διὰ τ̃ ὀρθῆς σφαίρας μεθόδου, λαβεῖν ἐξάρματα. ὁ γὰρ πόλος καὶ βραχὺ ἀπὸ τ̃ ταπεινοτέρων ἐπὶ τὰ ὑψηλότερα αἰρόμενος, ὀρθότατος γίνεται ὡς ἐν τῇ μυλοειδεῖ τ̃ σφαίρᾳ θεσφέρει δὲ διὰ βραχέων, τὴν μέθοδον σοι τῆς εὑρέσεως ἐπεξελθών. δεῖ οὖν σκοπεῖν τὸ κλίμα, καὶ λαμβάνειν τοὺς παρακειμένους ἀριθμοὺς, τούς τε ἀναφορικοὺς ὡριαίους. καὶ ἐπὶ τοὺς ὡριαίους χρόνους, τὰς ὥρας τὰς μέχρι ὅτε ἡ ἔκλειψις ἤρξατο φαίνεσθαι. εἶτα σωβεῖν τὸν ἀριθ-

sed mutationes eclipsium. Nam cognitio futuræ eclipsis non est huius tractationis, sed expediti canonis.

Et durationis quantitatem.

Non dixit quantitatem, sed adiecit durationis. Nam quantitatem eclipsis inuenire ad expeditum canonem pertinet. Quanto autem tempore effectus eclipsis sit duraturus inuenire: ad hoc pertinet institutū, ut & paulo pòst cognosces.

Et durabiles seditiones.

Ipse interpretatur quæ seditiones sint durabiles: eæ nimirum, quæ à Saturno & Ioue portenduntur. hi enim unà cum Marte per oppositum à sole distare possunt.

Vehementiores.

Vehementiores sunt in sublimi & medio calo, et magnā sphęrę partē occupātes.

Phosphoria.

Phosphorias dicit ea signa, in quibus lumina sunt. Neqꝫ enim ut iam cognouisti, urbium horoscopus duntaxat inquirendus est, sed etiam Lumina.

Quæ in idem tempus cadunt.

Hoc præceptum exæquo pertinet ad solares & Lunares defectus. Omnis enim eclipsis nequaquam eadem hora in quouis loco contingit, sed diuersis.

Nā uniuersum motu præditū uelocissimo, nō sinit eā in uno manere loco.

Solares autem ne magnitudinis quidem ratione, eodē modo ubiqꝫ apparent. lumen enim solare quāuis defecerit: citò tamen restituit. Idē enim accidit quod in ijs qui acie oculorū ualēt. Nam id tametsi aēr crassior est et uisui resistit: tamē aciem oculorū longissimè possunt extendere, nec impediuntur cœli densitate.

Horā Ecliptica & Poli latitudinē.

Quoniā inqt ostēsum est eclipses nō quouis loco eodem tempore apparere, necessa reò quælibet regio peculiarē horam habet. Cōstituendus igitur est horoscopus, & reliqui anguli, in qualibet regione: nō simpliciter, neqꝫ per coniecturā, sed ea ratiōe, q̄ à recta Sphęra pēdet, q̄ꝫ latitudinē uocat. Polus em̄ paulatim ab humiliorib. ad altiora elatus, fit rectissimus, ut in situ Sphæræ, q̄ molę similis est. Age uerò paucis rationē inuētionis explicemus. Cōsiderandū igit est clima, & numeri qui adiacent, sumendi, tam ascensionales quam horarij, & præter horaria tēpora etiā horæ, eò usqꝫ dū eclipsis apparere cæpit. Deinde cōponendus est

2008 Ministerio de Cultura

μὸν τῶν ὡριαίων χρόνων, καὶ τῶν ἀναφορῶν. καὶ ζητεῖν. ὅλος ὁ ἀριθμὸς ὑπὸ ποῖον ὅλων δωδεκατημόριον, καὶ μοίρας, τ ὑπὸ τὸ αὐτὸ κλῖμα ὄντων. κἀκεῖνο φάναι λέγει τὸν ὡροσκόπον, εἰσαγαγὼν τ ἀριθμὸν εἰς τὴν ὀρθὴν σφαῖραν. ζήτει ὑπὸ ποῖον πίπτῃ δωδεκατημόριον & μοίρας. καὶ ἐκεῖνο εὑρήσεις τὸ μεσουράνημα. καὶ διαμετρον τούτοις, τὰ λοιπὰ δύο κέντρα. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἐσιώπησεν ὡς ἐν οἰκείοις χωρίοις περὶ τῶν αὐτῶν διαλεχθείς.

numeris horariorum temporum, & assensionum: & quærendum, totus numerus in quod signum, & quam partem cadat eius climatis. Atque illud dicito esse horoscopum, * ducto numero sub sphærã rectam: quærito in quod signum, & in quam partem cadat, & sic inuenies medium cœli. Ex opposito horum, reliquos duos angulos inuenies. Verum autor hęc omnia reticuit ut de quibus suis locis differuerit.

Παρατείνει τὸ ἐπισκίασμα.

Ἵνα μὴ τις ὧν τῆς διαστάσεως τ ἐνεργείας τὸ τοιοῦτον ἀκούσῃ. & οὗτο δὲ ἄπως χρὴ εὑρίσκειν, ἐν τῷ κανόνι μαθησόμεθα. καὶ διὰ ταῦτα τὰ δύο ὥσπερ ἐκ τοῦ κανόνος προεγνωκότες εἰς οὗτο τὸ μέρος ἐλθεῖν.

Extenditur obumbratio.

Ne quis hoc de duratione effectus intelligat. Quomodo aũt sit inueniẽdũ, in canone cognoscemus. et hęc * duo ubi canonẽ cognouerimus, ad hãc partem erit ueniendũ.

Ἐκ τῆς πρὸς τὰ κέντρα σχέσεως.

Ὁ χρόνος τῆς ἐνεργείας τε καὶ τῆς διαστάσεως, ἐκ τῆς σχέσεως τ ἐκλειπτικοῦ τόπου τ πρὸς τὰ κέντρα λαμβάνεται, ὡς γὰρ ἂν ἔχωσιν οἱ τόποι πρὸς ἀλλήλους, καὶ ὁ χρόνος ὁρίζεται. ὡς ἤδη ἡμῖν ἔρρηται ἐν τῇ προθεωρίᾳ.

Pro habitudine erga angulos.

Tempus effectus & durationis ex loco ecliptico ratiõe angulorũ sumitur. Quemadmodũ enim hęc loca inuicem affecta fuerint: sic etiam tempus definietur, ut iam in institutione à nobis expositum est.

Κατὰ τὸν πρῶτον τετράμηνον.

Ὡς ὧν ἐνιαυτ λαμβάνῃ τὸ ὑποδειγμα, λόγου χάριν, καθ' ὑπόθεσιν. βιῶν γὰρ ὄντων τ κέντρων, εἰς τρία μέρη μεμέρισται τ χρόνου. καὶ τῷ μὲν πρώτῳ τὸ πρῶτον δέδωσι μέρος. τῷ δὲ δευτέρῳ, τὸ δευτέρον, & τῷ τελευταίῳ, τὸ τρίτον.

Primis quatuor mensibus,

Exemplum affert de anno, docendi gratia, per fictionẽ. Nã cũ anguli tres sint: trifariã diuidit tempus, ac primę parti tribuit primũ, secundæ secundũ, postremæ tertiũ.

Ὅταν κατὰ τῶν τὸ αὔτιον.

Ἐπειδὴ πολλάκις ἐπιλάσεις & αὐξήσεις γίνονται, καθ' ἃς αὐτῇ τῇ τελεσιμένῃ ζητεῖν χρὴ ἐπιπίπτουσιν αἱ τότε συζυγίαι τ φώτων, τῷ ἐκλειπτικῷ τόπῳ ἢ κατὰ πρόσταξιν, ἢ συγχρηματισμόν, ἢ ἀκρονύχους ποιούμενοι προκοπάς. τοτέσιν ἀφαιρεῖται ὅ πρῶτος ἢ ἐφαρμόζει τὸ ἀκρόνυχον. ἀλλὰ τοῖς τ διαμέσοις τάσιν ἀποκεῖναι δυνάμενοις. τὸ γοῦν προκοπάς, κοινῶς πρόσληπται.

Cum pro ratione causarum.

Cum sępe incrementa fiant in ipso quadriemestri tempore: quærẽdum est an * copulationes luminum tum incidant in locũ ecliptícum siue per corpus siue per aspectum siue per uespertinas regressiões, hoc est cum numero sint diminuti. Neq; uero Vespertinũ tempus cõgruit omnibus Planetis, sed ijs duntaxat, q per oppositũ à Sole distare possunt. Itaq; (regressiones) in genere sumitur. Locus tus.

Περὶ τοῦ γένους τῶν διατιθεμένων.

Εἰπὼν καὶ περὶ τοῦ χρόνου, νῦν ἤδη τὸ τρίτον μεταβαίνει κεφάλαιον τὸ περὶ ποιοῦ τῶν γενῶν. ὧ χρώμενοι διαιροῦμεθα λέγειν περὶ ποίας συμβήσεται ἢ ἐκ τῆς ἐκλείψεως διάστασις. ἔστι δὲ τὸ κεφάλαιον δυσχερὲς, διά τε τὸ πολυδιαίρετον τ ζωδίων, & τῶν τ οἰκοδεσποτούντων ἀστέρων, καὶ τῶν τ ζωδίων διαίρεσιν ποικίλλων ὑπαρχόντων. ἐπεὶ γὰρ † συμβαίνει ἡμῖν τὸ γένος τ πεπλανημένων ἢ μόρφωσις, καὶ ἡ ἰδιοσχημοσύνη τ ζωδίων, τ τε ἐκλειπτικῶν, καὶ τ ἑπομένων κέντρων οἷον τ ἐπαναφερομένων καὶ ἑπομένων τῷ ζωδίῳ τ ἐκλείψεως, λόγου χάριν, κέντρων & τ ὑποδεξαμένων αὖ οἰκοδεσποσύνας ἀστέρας, τ τε ἐκλείψεως καὶ τοῦ ἑπομένου κέντρου· ἀναγκαῖον ἦν καὶ μεθόδου οἱ πρὸς δ

De genere eorum quæ afficiuntur.

Postq; de tempore disseruit, nunc ad tertium caput accedit, de qualitate generum. quo adhibito dicere poterimus, quibus in rebus eclipsis uim suam ostensura sit. Est autem caput hoc difficile, cum ob multiplicem signorũ diuisionem, tum propter dominantium stellarum & signorum uariam distributionem. Nam cum genus eorũ quæ passura sunt, signorum figura & ppriętas indicet tam eclipticorũ quã angulorũ sequentium, ueluti qui * antecedunt & sequuntur signum eclipsis. uidelicet angulorum & eorum signorum in quibus uersantur stellę domininatrices eclipsis & anguli sequentis: necesse est tradi rationẽ, qua

2008 Ministerio de Cultura

ναι, δι' ὧν δυνάσει ἐυρεῖν τοὺς οἰκοδεσπότας τ ἐρημώνων τόπων, καὶ τὰς μορφώσεις καὶ ἰδιότητας τ ζωδίων. αἱ πάντα διάδηλα ποιοῦσι τ τ προκειμένης γνώσεως. εὐλογον δ' ἐστὶν οὕτως οἰκοδεσποτῆσι καὶ οἱ ἀπλανεῖς. καὶ ἐνθυμούμεθά σοι καὶ τ μέθοδον τ τούτων ἐυρέσεως. προεκθώμεθα δ' ἡμῖν πρότερον, ὁ τ πλανωμένων λόγος. ἀνάγκη δὲ τ ἐκλείψεως. καὶ τῷ ἐπομένῳ κέντρου, ἵνα καὶ τ αὐτ εἷς οἰκοδεσπότην. ἢ δύο, ἢ πλείους. καὶ ἢ ἕνα, ᾧ ἑκατέρῳ τ κέντρων. ἢ δύο, εἰ μὴ οὗ εἷς ἦν ἀμφοτέρων τῶν τόπων οἰκοδεσπότης σκοπήσωμεν τὸν τ ζωδίου ᾧ ὢν οὗτος ὑπάρχει μορφώσιν, καὶ ἰδιότητα: ἐρῶμεν τὸ ποιὸν τ χρώσεως ἴδιον. ἐὰν δὲ ὁπότερος κατέχῃ οὗ αὐτοῦ, ἐκεῖνος ὁ μᾶλλον ἕτερος αὐτ πλείονας ἔχει λόγους αὐτόθεν. ἐκεῖνον προκρίνομεν. εἰ δ' ἀμφότεροι οὗ αὐτὰς ἔχουσιν λόγους, προτιμηθήσεται ὁ τ ἐκλείψεως κύριος. εἰ δὲ πλείους τ δύο ἐυρεθῶσι, ἐν οὗ ἴσους ἔχοντες λόγους, ζητήσομεν τὸν ᾧ αὐτοῖς χρηματιστικώτερον. οἷον τίς αὐτῶν ὄντων ᾧ τῷ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ τίς πρωτοδειλινός. ἐν τίς ἀνατολικός. εἰ δὲ ταῦτα κοινὰ ὧν πάντων ἐυρίσκοντες, τὸν τ ἀρχαιότερος μᾶλλον προτιμήσομεν. οὐκ ἀνθέξεται γὰρ μὴ διαφορᾶν τινα ἐκ πάντων τῶν εἰρημένων ἐυρίσκεσθαι εἰσὶ δὲ οἱ λόγοι δι' ὧν ὀφείλουσι γινώσκεσθαι οἱ τ οἰκοδεσποτεύοντες κύριοι σωματοειδὴ ἀπόρροιαν πρὸς τὸν ἐκλείψιν. ὅλλου δὲ ὅλου ἐν πρὸς τὸ κέντρον τρίγωνον, οἶκον, ὕψωμα, ὅριά, οὗ δὲ, πλανῆς λαμβάνομεν. οὗ τε ᾧ τῷ κέντρῳ λαμπρὸς καὶ οὗ ᾧ τῇ μοίρᾳ τῆς ἐκλειπτικῆς. λαμβάνονται δὲ οὗτοι, ἢ τρόπους φάσεως, οὓς ᾧ τῇ σωτείρᾳ ἐπαγγέλλεται διδάσκειν ἐπεὶ ὧν οὗ οἰκοδεσπότας ἐυρήκαμεν, φέρε καὶ τὸν τ ζωδίων διαίρεσιν ἐνθυσώμεθα. τρίτη μὲν δὴ αὕτη ποτὲ μὲν ἀπὸ τ μορφώσεως, ποτὲ δὲ ἀπὸ θέσεως, ποτὲ δὲ ἀπὸ ἰδιότητος.

Ἀρξώμεθα ἀπὸ τῆς μορφῆς.

Τῶν ζώων ζωδίων, τὰ μὲν ὅλα χερσαῖα, τὰ δὲ ὑγρὰ τὰ δὲ ἀμφίβια. τὰ δὲ ἀέρια. χερσαῖα μὲν, ♈ ♊, καὶ ὅσα τοιαῦτα ὑγρὰ δὲ ♋. ἀμφίβια δὲ, καρκῖνος, τῶν δὲ χερσαίων, τὰ μὲν ὅλα λογικὰ, τὰ δὲ ἄλογα. λογικὰ μὲν, ♎. ♒ ♒, ἄλογα δὲ τὰ λοιπά. αὐτῶν δὲ τῶν ἀλόγων, τὰ μὲν ὅλα ἀνήμερα τὰ δὲ ἥμερα. ἀνήμερα μὲν. ♌ ♏. ἥμερα δὲ. ♈, ♉ καὶ τὰ τοιαῦτα. τῶν δὲ ἀνημέρων, τὰ μὲν βαδιστικὰ, τὰ δὲ ἑρπυστικὰ τῶν δὲ ὑγρῶν, τὰ μὲν ὅλα ποτάμια τὰ δὲ θαλάσσια. ♋ μὲν θαλάσσια καρκῖνος δὲ ποτάμιον. ἡ μὲν θαυμάσης εἰ καὶ τοῖς παρανατέλλουσιν ᾧ τοῖς τῆς διαιρέσεως προεχρησάμην ὑποδείγμασι. ἡ γὰρ

qua inueniri queant dominatores horum locorum, figuræ item & proprietates signorum: quæ omnia efficient ut hunc locum intelligas. Sciendum porrò est etiam stellas fixas dominari. quamobrem exponemus quo pacto hæ etiam sint inueniendę. Sed sumamus in primis rationem errantium stellarum. Necesse autem est, tum eclipsis, tum anguli sequentis, aut unum atque eundem esse dominum aut binos, aut plures: & aut unum in utroque angulo, aut binos. Quod si unus utriusq; loci fuerit Dominus: considerata signi, in q̃ is est, figura & proprietate: qualitatem propriam generis explicabimus. Si uero non idem ea loca obtinuerit, sed alter eorum: plures ibidem prærogatiuas habuerit: hunc præferemus. Quod si utercq; parẽ uim obtinuerit, potior habebitur Dominus eclipsis. Sin plures duobus inuenti fuerint pari autoritatẽ prædíti: quęremus quis eorum sit maiori potestate: uidelicet superiore hæmisphærio positus, & auctus numero, & qui sit orientalis. quæ si communia in omnibus inuenientur conditionarium antefere mus. Neq; eñ fieri, potest, qn his omnibus collectus, discrimen aliquod emergat. Rationes autem eodẽ modo se habẽt, quo dominatores domiciliorum cognoscẽdi sunt * applicatio & defluxio erga eclipsin. Constat etiã adhibendum esse triangulum, domicilium, altitudinem, fines. Fixas porrò sumemus tum splendidas quæ sunt angulares, tum quæ sunt in parte ecliptica. sumuntur autem hæ nouem modis, quos in compositiõe magna se tradere profitetur. Postquã igitur dominatores inuenimus: exponamus etiam signorum diuisionem, quæ quidẽ triplex est. Nã hæc aliâ à forma sumitur, aliâs, à situ, aliâs á proprietate.

Auspicemur autem à forma.

Signorũ igitur alia terrestria sunt, alia aquatica, alia amphibia, alia aëria. Terrestria sunt ut ♈, ♊ & eiusmodi. Aquatica ut ♋. Amphibia ut ♎. Terrestriũ alia ratiõe prædita sunt. alia rationis expertia. Ratiõe p̃dita sunt, ♌, ♏, ♒. Relíqua bruta sunt. Brutorũ alia sunt mãsueta, alia fera. Fera ut ♌, ♏. Mansueta ut Aries, taurus et eiusmodi. Ferorum alia sunt gressilia, alia reptilia. Aquatiliũ alia sunt fluuialia, alia marina. Pisces enim marini sunt, Cãcer fluuialis. Ne quie uerò mireris me etiã cooriẽtibus in diuisione loco exẽpli esse usum. Nã ex ijs

2008 Ministerio de Cultura

ἐξ αὐτῆς πολλὴν ἔνδειξιν ληψόμεθα, ὡς ἤδη φθάσαντες εἰρήκαμεν, ἐν τῷ τῆς οἰκοδεσποτείας λόγῳ· τῶν δὲ ἀερίων, ποίαν τις ποιήσει διαίρεσιν. πάντα γὰρ πτερωτὰ ἢ τῶν ἀμφιβίων, ἀρκεῖ γὰρ τὸ γένος τὸ ἐξ αὐτῶν τὴν ποιότητα. ἀπὸ δὲ τῆς θέσεως, εἰς δύω αὖτις ποιήσαι τὸ τὴν τομήν. εἰς τοσαῦτα γὰρ καὶ ἡ τῶν ζωδίων θέσις μερίζεται. εἴς τε ἀρκτῶα καὶ μεσημβρινὰ, καὶ τροπικὰ, καὶ στερεὰ καὶ δίσωμα. σκόπει οὖν τὴν μορφὴν τοῦ ζωδίου τοῦ ἐκλειπτικοῦ, τοῦ ὑποδεξαμένου τὸν οἰκοδεσπότην, καὶ πρὸς τὴν μορφὴν καὶ τὴν θέσιν. λέγεις εἶναι τοῦ γένους τὴν ποιότητα, ὑπὸ ὑποδείγματος δὲ ἑκάστην τῶν εἰρημένων σήναιρέσεις ἐπιδεῖξαί σοι πειράσομαι, οἷον, ἐὰν τὸ ζώδιον ἀνθρωπόμορφον περὶ ἀνθρώπους ἔσεσθαι τὸ σύμπτωμα λέγεται. ἐὰν δὲ πτερωτὸν οἷον ♍ περὶ τὰ πτηνὰ, καὶ μάλιστα τῶν εἰς τροφὴν ἀνθρωπίνην συντεινόντων διὰ τὴν ♍, ἐὰν δὲ περὶ ἥμερα, οἷον περὶ βόας ἢ ἵππους, ἐὰν δὲ ἀνήμερον ὡς ἐν ♌ περὶ τὰ ἀνήμερα. ἐπὶ τὰ ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπων. ἀλλὰ δὴ καὶ ὑπὸ τῆς θέσεως μεταβάλλομεν, οἱ μὲν δίδυμοι καὶ ♋ καὶ ♌, πρὸς τοῖς ἀρκτώοις μέρεσι τὴν θέσιν ἔχουσιν, ἔχουσι καὶ ἐρουμὲν διὰ τοῦτο περὶ τὴν γῆν αἰφνιδίοις ἔσεσθαι κινήσεις. ὁ δὲ ♐ καὶ ♍. καὶ ♒ τὴν θέσιν πρὸς μεσημβρίαν εἰλήφασι. καὶ εἴπῃ ἄν τις διὰ τοῦτο, ἄπρος δοκὴ τοὺς ὑδάτων ῥύσεις. ἐν δὲ τοῖς τροπικοῖς ὄντες καὶ ἰσημερινοῖς, ἡοινῶς μὲν περὶ τὸν ἀέρα σημαίνουσι τὰς μεταβολὰς, καὶ τὰς * ἐν ἑκάστῳ ὥρας. ἰδικῶς δὲ περὶ τὰ ἐν ἑκάστῃ φυόμενα. οἷος ἐν τῇ ἐαρινῇ, περὶ τὰ βλαστήματα τῶν φυτῶν. τότε γὰρ ἄρχοντο βλαστάνειν τῶν φυτῶν τὰ ἄκρα. ἐν δὲ τῇ χειμερινῇ, τοὺς τελεσφορηθέντα καρποὺς, καὶ τὰς συναγωγὰς αὐτῶν. καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. οὕτω δὲ τὰ μὲν τροπικὰ, μᾶλλον ὀχλικὰ καὶ δημώδη φαμὲν διὰ τὴν τῶν πολιτικῶν πραγμάτων, συνεχῆ, μεταβολὴν, τὰ δὲ στερέα, τοῖς θεμελίοις διὰ τὸ ἰσχυρὸν καὶ στερεόν. τὰ δὲ δίσωμα, ἀνθρώποις καὶ τοῖς βασιλεῦσι, διὰ τὸ δὶ τὸν τῆς σχέσεως. ὁ γὰρ βασιλεὺς, πρὸς τοὺς ἀρχομένους. καὶ οἱ ἀρχόμενοι πρὸς τὸν βασιλέα. διελὼν οὖν, τὰς μορφὰς τῶν ζωδίων, καὶ τὰς ἰδιοτροπίας, ζητεῖ ὑπὸ πᾶσι τρόπον τινὰ συμπληρώσας τὸ περὶ τῆς τοῦ γένους ποιότητος κεφάλαιον, περὶ ποίαν ἡλικίαν συμβήσεται τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ διακριθέντος γένους. ἆρ' ἄγε περὶ τὴν πρώτην, ἢ τὴν δευτέραν. ἢ τὴν τρίτην καὶ πότεραν, ἰσχυρά ἐστιν ἡ γινομένη διάθεσις, ἢ ὑφειμένη. τὸ μὲν οὖν πρῶτον εἰσόμεθα, ἐκ τῆς τῶν κεντρῶν, καὶ τῆς ἐκλείψεως σχέσεως. ἐὰν μὲν γὰρ πλησίον τοῦ ὡροσκόπου συμβῇ

magnam coniecturam capiemus, ut ante dictum est, in inquisitione dominatus. Aëriorum porrò quę faciēda est diuisio? cum omnes uolucres inter amphibia recenseri possint: genus ipsum satis est ad qualitatem dignoscendam. Ratione situs, bifariam secari possunt. tot em̄ modis signorū situs diuidit̄, uidelicet in septentrionalia & meridionalia, item in mobilia, fixa & bicorpora. Considera igitur formam signi ecliptici, quod suscepit dominatorē, & pro forma & situ explicare poteris generis qualitatem. Dabo autē operā, ut quālibet harū diuisionum exemplo declarē, hoc modo. Si signum humanæ formę fuerit: casus ille hominibus portenditur. si uolucre, ut uirgo, uolucribus, ijs præsertim quæ ad uictū humanum pertinent. propterea quod uirgo humanum etiam signum est. Si in mansuetis, ut tauro: bobus aut equis. Si in feris, ut leone: feris. & in cæteris eodem modo. Iam ratione situs mutatio erit adhibenda. Cum enim gemini, cancer & Leo, uersus septentrionem siti sint: dicemus * subitos terræmotus. Quia sagittarius, capricornus & aquarius meridionalem habēt positum: dici poterit, inopinatas eluuiones futuras. Cum in tropicis & æquinoctialibus: communiter significant mutationes aëris, & * anni tempora. In specie uero, ea quæ quouis tempore nascuntur, ueluti uerno tempore significant, germinibus plantarum, tunc enim summitates plantarū germinare incipiūt † brumali tempore, fructus absolutos, eorumq́ collectionem, eodemq́ modo in cæteris. hic tropica signa turbulē lentiora, & populariora esse dicimus, ob cōtinentem ciuilium rerum mutationem, Fixa fundamentis attribuimus, ob firmitatē & soliditatē. bicorporea hominbus & regibus, ob duplicē affectionē. Rex enim respectu subditorum, & subditi respectu regis dicuntur. Diuisis itaque signorum formis & proprietatibus: * quære post omnia quo pacto sit futurum. atque absoluto capite de qualitate generis, indagato cui ætati in eo genere quod iam distinxisti, id euenturum sit: num primæ, secundæ aut tertiæ? & an effectio illa fortis futura sit, an remissa? Primum autem scimus ex angulis & habitudine eclipsis. Nam si propè horoscopū eclipsis acciderit: porten

aestiu

2008 Ministerio de Cultura

ἔκλειψις περὶ τὰ νέα καὶ τῆς πρώτης ἡλικίας συμβήσεται τὸ σύμπτωμα. ἐὰν δὲ ἐν τῷ μεσουρανήμασιν περὶ τῆς μέσης ἡλικίας. ἐὰν δὲ ἐν τῷ δύνοντι, περὶ τὰ γεροντικά. τὸ γὰρ τελευταῖον κέντρον, τουτέστι τὸ δύνον.* ἀπὸ τῆς τῶν ἀστέρων φάσεως. ὑπὸ μὲν γὰρ τῆς ἡλιακῆς ἐκλείψεως ἑῷοι εὑρεθέντες, ἰσχυρότατον ἐνδείκνυνται τὸ σύμπτωμα. ἑσπέριοι δὲ τὸ ἐναντίον. ὑπὸ τῆς σεληνιακῆς ἑσπέριοι μὲν ἰσχυρὰν. ἑῷοι δὲ ἀσθενεστέραν.

Μορφώσεώς τε καὶ ἰδιοτροπίας.

Διαφέρει ἡ μόρφωσις τῆς ἰδιοτροπίας. ἡ μὲν γὰρ μόρφωσίς ἐστιν, ἡ κατὰ μορφὴν ἰδέα καὶ διατύπωσις. ἰδιοτροπία δὲ ἰδία τῆς ἡ ἐν ἑκάστῳ ὑπάρχουσα, καθ' ἣν τῶν ζωδίων, τὰ μὲν χερσαῖα, τὰ δὲ ἔνυδρα.

Τὸ πρὸ τῆς ἐκλείψεως κτλ.

Κέντρον ἐκλείψεως, οὐ λέγει τὸ πρὸ τῆς ἐκλείψεως ἡγούμενον, καὶ ἡ αἰτία δήλη. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἡγουμένοις κέντροις, οὔπω ἐγένετο, ἐν δὲ τοῖς ἑπομένοις ὥσπερ οὖν ἐν τῷ ὑπὸ γῆν κέντρῳ, οὔπω γὰρ ἐγένετο, οὐδὲ μίαν ἔχει σχέσιν τὸν αὐτὸν καὶ ὑπὸ τὸν ἡγουμένων κέντρων τρόπον, αὐτὸς δὲ σοι σαφῶς λέξει, ὅτι τὸ πρὸ τῆς ἐκλείψεως κέντρον ἑπόμενόν ἐστι.

Καὶ τὸ τοῦ ἑπομένου κέντρον.

Ὁρᾷς ὅσα βούλετο τὸ τῆς ἐκλείψεως, κατά τε τὰς ἔγγιστα φαινομένας συναφὰς. θελήσειται εἰπεῖν οὗς λόγους καθ' οὓς εἰκοδεσποτοῦσιν οἱ ἀστέρες τῶν ζωδίων. ὧν εἷς ἐτὶ καὶ ὁ κατὰ συναφὴν καὶ ἀπόῤῥοιαν. ἐπειδὴ δὲ ἡ συναφὴ καὶ ἡ ἀπόῤῥοια διττή ἐστιν, ἡ μὲν κατὰ συμπαρουσίαν ἡ δὲ κατὰ σχῆμα, τῆς ἐν τῷ αὐτῷ ζωδίῳ φαινομένην ἔγγιστα εἶπεν.

Εἰ δὲ μὴ αὐτόν.

Ἐκ τούτου οὖν δῆλον ὅτι πρότερον ὡς ἑνὸς οὕτως οἰκοδεσπότου τῶν κέντρων ἔλαβεν. οὐ μόνου μέν τοι συμπαραλαμβανομένου. ἀλλὰ συνοικοδεσποτοῦντος αὐτῷ τοῦ * ἑτέρου καθ' ἑτέρων τῶν κέντρων δηλονότι. οὐκ εἶπε τὸν ἐπίκεντρον. ἀλλὰ τὸν ὑπικεντρότερον. τουτέστι, τὸν ἐν ἀμείνονι κέντρῳ ὄντα. ἀμείνους δὲ οἱ ὑπὲρ γῆν, τῶν ὑπὸ γῆν. εἰ δὲ μὴ οὕτως διακριθῆναι θῶμεν. τὸ τε τὸν χρηματιστικώτερον ὑπολεγόμεθα. ποῖος δὲ ἐστὶν ὁ χρηματιστικώτερος μεμάθηκας. εἰ δὲ καὶ οὕτως ἀπορήσομεν, ἐπὶ τὴν αἵρεσιν ἐρχόμεθα.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἀπλανῶν.

Οὐ γὰρ ἁπλῶς, οὐ δὲ τὸν τυχόντα ἀπλανῆ παραληψόμεθα, ἀλλὰ τὸν λαμπρότερον. παρωχημένην κέντρωσιν λέγει ἀποκλίνουσαν. τουτέστιν, ἐν οἷς γέγονεν ἡ ἔκλειψις πρώχηκε τοί

portendit adolescentiæ & primæ ætati. Si in medio cœlo: ætati mediæ, si in occasu: senectuti. Hic enim angulus postremus est* à stellarũ ortu. In solari enim eclipsi stellæ matutine reptæ, casum fortissimũ portendũt. Vespertinæ contrarium. In lunari uespertinæ fortem, Matutinæ infirmiorem.

Formaq; & proprietate.

Inter formam & proprietatem interest. Nam illa speciem significat atque effectionem: hæc uim cuiq; insitam, unde alia signa terrestria sunt alia aquatica.

Angulus * qui eclipsim antecessit. *Locus deprauatus.*

Angulum eclipsis non eum dicit qui eclipsim antecedit, & causa in promptu est, nam in angulis antecedentibus nondum facta sunt, sed in sequentibus. Sicut igitur in angulo subterraneo, (nondum enim acciderat) nullam habet habitudinem, eodem modo etiam in antecedentibus angulis. ipse uero autor apertè dicet, angulum qui eclipsin antecessit, esse sequentem.

Vt sequentis anguli.

Vides quàm multa significat eclipsis secundum contactus qui proximè apparẽt. Expositurus enim est rationes, secundum quas stellæ signis dominantur, quarum una est etiam applicatio & defluxio. quia uero applicatio & defluxio duplex est, alia corporalis alia per aspectũ: eã quæ in eodem signo fit proximam uocat.

Quod si non ipsum.

Hinc ergo constat eum prius sic locutum esse quasi unus sit Dominus angulorum, qui tamen non solus adhibeatur, sed qui socium habeat alterum in alio angulo nimirum. Non enim dixit (angularem) sed (magis angularem) hoc est, eum qui in meliore angulo sit, qui autẽ supra terram sunt, præstant subterranei. Quòd si sic discernere non potuerimus: deligemus eum cuius maior fuerit autoritas. Cuius autẽ sit maior autoritas iam cognouisti: Quod si etiam sic dubitabimus, ad conditionem ueniemus.

In stellis autem fixis.

Neq; em̃ temerè, neq; quãuis stellã fixã adhibebimus, sed splẽdidiorẽ. Præteritã angularitatẽ, uocat declinantẽ. hoc est. eã in qua forte eclipsis * nouũ locum præterijt. *Locus omnino deprauatus.*

Nam

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

ἐννάτον τόπον, ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀκριβέστερον γενόμενοι μαθησόμεθα ὡς δεῖται φράσαι. ἐφ' ἑκάστω οὖν τῶν παραλαμβανομένων τριῶν κεφαλαίων, καὶ τριχῶς λαμβάνει τοὶ ἁπλανῆ προανατείλαντα. τριῶν γὰρ ὄντων κεφαλαίων καὶ τριχῶς ἑκάστου λαμβανομένου, οἱ πάντες γίνονται ἐννέα.

Οὐκ ἔλαβεν ὡς ἑπόμενον κέντρον, ἀλλ' ἐσιώπησε τὸ δύνον. ἐὰν γὰρ λάβῃ τις οὖν τὸ κέντρον ὡς ἑπόμενον, εὑρίσκετο ὑπὸ γῆν ἡ ἔκλειψις. ὅπερ οὐδὲν ἡμῖν προσήκει.

Ὡς ἐπίπαν.

Οὐ γὰρ ἐκ τῶν ζωδίων οὖν μόνον γινώσκομεν. ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν παρατελλόντων διαμορφώσεως.

Οἷον ♍ ♐.

Δοκεῖ δὲ οὖν παραλογώτατον, οὐκ ἔστι δέ. ὁ γὰρ τοξότης καταστηρίζετο, ἔχων τὸ δέρμα ἐπὶ τῶν ὤμων ἱπτάμενον καὶ ἀναλογεῖ πτεροῖς.

Τούτων γὰρ, τὰ μὲν ἐστὶν αὐτόθεν ἀνθρωπόμορφα καὶ πτερωτά. τὰ δὲ πρὸς χρῆσιν ἀνθρωπίνην ὑδροχόος ἐπιτήδεια. καὶ ἰχθύες. τὸν μὲν οὖν ♒ διὰ τὸ ὕδωρ γλυκὺ χέειν διὰ τῆς κόλπης. οὗτος δέ. ἰχθύας διὰ τὸ διὸς εἶναι οἴκους, οὗτος δὲ ἐστὶν ὁ τῶν γλυκέων ὑδάτων χορηγός.

Κατὰ δὲ τὴν ἀργώ.

Τί ἱστορία λέγει αὐτῆς καὶ ἐν θαλάσσῃ, καὶ ἐν ποταμῷ. Πλὴν ἐν αἰγύπτῳ.

Εἴ τινας τοιούτους ἔχει τόπους, τὸ ὅμοιον λάμβανε. Καὶ ἰσημερινά.

Ἐπεὶ δὴ τὰ ἰσημερινὰ εἰς ἴσα διαιρεῖται τῆς νήκτα καὶ τὴν ἡμέραν. τῆς δὲ ἰσότητος ἔφοροι οἱ θεοί. καὶ τὰ ἱερά.

Περὶ οὖν καρπούς.

Ἄρχεται διδάσκειν περὶ ποίαν ἡλικίαν συμβήσεται ἡ διάθεσις. λαμβάνεται δὲ ταῖς τρισὶν ἡλικίαις ἀναλογοῦντα τὰ κεφάλαια δηλονότι. καὶ περὶ οὖν καρπούς τὸ αὐτὸ συμβήσεται. ἀναλογοῦσι γὰρ οὗτοι τῇ πρώτῃ ἡλιακίᾳ νεωστὶ θάλλοντες.

Καὶ πεπόστον δὲ μέρος ἀεὶ συμβαίνει.

Ἀλλὰ ποτὲ μὲν παρὰ τὸ πλεῖστον, ποτὲ δὲ τὸ παρὰ τὸ ἔλαττον. ὃ καὶ βούλεταί σε διδάξαι ἐπὶ τοῦ ἐλάττονος. οἱ μὲν γὰρ ἐν τοῖς παρὰ φύσιν ὄντες σχήμασιν, ἐλαττονοῦνται τῆς δύναμιν. οἱ δὲ ἐν τοῖς κατὰ φύσιν ἰσχυρότεροι γίνονται ἐν αὐτῷ.

Περὶ τῆς αὐτοῦ τοῦ ἀποτελέσματος ποιότητος.

Τέταρτον δὲ ἐστὶ κεφάλαιον.

Ἐπὶ τὸ τέταρτον καὶ τελευταῖον μεταβέβηκε κεφάλαιον. ἐστὶ δὲ τὸ αἴτιον, τὸ ἀπὸ τῆς τοῦ ἀποτελέσματος ποιότητος. διττὸν ἐστὶ οὖν τὸ εἶδος, διαιρούμενον καὶ εἰς τὴν τοῦ εἴδους ἰδιοτροπίαν.

Nam cum eò peruenerimus rectius cognoscemus, quomodo sit dicendum. In unoquoq; ergo trium capitũ quæ adhibentur, trifariam sumit stellam fixam, quæ antè exorta fuit. Nam cum tria capita sint & ter unum quodq; sumatur: * omnes fiunt nouem.

* Non sumpsit ut sequentem angulum, sed retinuit occidentẽ. Nã si quis hunc angulũ sumat ut sequẽtem: defectus sub terra reperitur, id quod nihil ad nos attinet.

Ferè semper.

Neq; enim è signis id duntaxat cognoscimus, sed etiam ex coorientium figura.

Veluti. ♍ ♐.

Hoc absurdissimum uidetur, sed nõ est. Nam ♐ constellatio huiusmodi est, ut habeat pellem in humeris uolitantem, quæ instar alarum est.

* Horum enim quędam per se humanam formam habent alataq; sunt: quędam ad usum humanũ apta sunt, ut ♒ & ♓. ♒ ob effusionem dulcis aquæ ex urna: ♓ ab ♃ domicilium, qui aquas dulces suppeditat.

Iuxta Argo

Eam historia & in mari & in fluuio recenset.

Et in Aegypto.

Si qua talia loca habet, sumito simile.

Et æquinoctialia.

Cum æquinoctialia in pares diuidãt noctem & diem, & æqualitatis inspectores sint dij * & sacra.

In frugibus.

Docere incipit cui ætati ea euentura sint, quæ portenduntur. Sumuntur autem tria capita tribus ætatibus respondentia. Eadem est & frugum ratio. Nam hę adolescentiæ sunt similes, cum adhuc florent.

In quotta porrò parte.

Non semper eodem modo eueniunt, sed aliàs plus grassantur, aliàs minus, idq; docere uult. Nam quæ stellæ in figuris sunt suæ naturæ contrarijs: uim habent minorem. quæ in naturæ suæ consentaneis, confortantur.

De qualitate ipsius effectus.

Quartum caput est.

Ad 4. & postremũ caput trãsit petit aũt causa à qualitate effectus. Duplex porrò est hæc species, cũ etiã in speciei ꝓprietatẽ diuidatur:

2008 Ministerio de Cultura

χρὴ γὰρ μὴ μόνον εἰπεῖν, ὅτι τοιόνδε ἔσται οἷον ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἀλλὰ τόδε τὸ ἀγαθὸν, καὶ τόδε τὸ κακόν. λέγει δὲ πρότερον ὥσπερ διαίρεσίν τινα καὶ παραγγελίματα. ἡ μὲν οὖν διέρεσις τοιαύτη τίς ἐστι τῶν ἀστέρων φησί. οἱ μὲν τοῦ ὅλου ἀποτελέσματος εἰσὶ ποιητικοί, οἱ δὲ τῆς ποιότητος. οἱ μὲν γὰρ φωστῆρες, τὸ ὅλον ἀποτελοῦσιν. αὐτοὶ γὰρ εἰσιν οἱ τὰς ἐκλείψεις τῶν φώτων ὑπομένοντες. αὐτοὶ δὲ εἰσιν οἱ καὶ οἰκοδεσπότας ὑποδεικνῦντες οἱ γὰρ οἰκοδεσπότες, ἐκ τῶν ἐκλειπτικῶν τόπων εὑρίσκοντες. οἱ δὲ ἐκλειπτικοὶ τόποι, τῶν φώτων εἰσί, καὶ ἐκ τῶν τοιούτων ὑφίστανται. ἀλλὰ καὶ ῥώμην, καὶ ἀσθένειαν τὰ φῶτα τοῖς πλανωμένοις διδῶσιν, ὡς ἤδη μεμάθηκας. οἱ δὲ πλανῆτες καὶ ἀπλανεῖς εἰσιν, οἱ τὴν ποιότητα τοῦ ἀποτελέσματος ἀπεργαζόμενοι. τὸ δὲ παράγγελμα τὸ εὐσεβὲς καὶ ὅσιον ὑπάρχον τοιοῦτο μή. νόμιζε τὰς προσηγορίας ἃς ἀπὸ τῶν ἀστέρων λαμβάνομεν, ἀπὸ τῶν οὐσιῶν αὐτῶν παραλαμβάνεσθαι, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ποιοτήτων. τοῦτο δὲ καὶ ἀπὸ τῶν ζωδίων καὶ τῶν ἀπλανῶν χρὴ νοεῖν. δεύτερον ἀπὸ τούτοις ἐστὶ παράγγελμα, ὅτι χρὴ τὰς συγκράσεις μὴ μόνον ποιεῖσθαι τοὺς πλανωμένους πρὸς ἀλλήλους λαμβάνοντα, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ ζώδια, καὶ πρὸς τοὺς ἀπλανεῖς ἀστέρας, τοὺς παρανατέλλοντα αὐτοῖς. † εἴρητε τούτων γὰρ πάντα ἐν τοῖς φθάσασιν αἱ κράσεις. ἐπεὶ οὖν ἱκανὸν περὶ τούτων κατεβαλόμεθα λόγον, φέρε ἴδωμεν ποιὰ μεθόδῳ τὴν ποιότητα τοῦ ἀποτελέσματος εὑρεῖν δυνησόμεθα. σκόπει φησὶ τοὺς οἰκοδεσποτήσαντας ἀστέρας. καὶ καθ' ἑαυτοὺς καὶ πρὸς ἄλλους σχηματιζομένους. καὶ ἣν ἂν εὕρῃς σχέσιν, θεωρουμένην ἐν αὐτοῖς, τοιαύτην καὶ τοῦ ἀποτελέσματος λέγει ποιότητα. αὐτὸς δὲ τέως ἐκ τῶν ἁπλουστέρων ἄρχεται θεωρημάτων. ὡς γὰρ ἑνὸς μόνον εὑρισκομένου οἰκοδεσπότου καὶ μὴ συσχηματιζομένου πρὸς ἄλλων γράφει τὰ ἀποτελέσματα, τὰς συγκράσεις τὰς πρὸς ἀλλήλους τῶν πλανωμένων, καὶ τὰς πρὸς τὰ ζώδια καὶ τοὺς παρανατέλλοντας αὐτοῖς, διὰ τὸ ἄπειρον σιωπήσας. καταλιπὼν δὲ τῷ τεχνίτῃ τῇ καθ' αὐτὸν κρίνειν, σαφῶς δὲ τὰς προτελέσεις γράφει. καὶ ῥαδίως ἐξ αὐτῆς ταύτης ληψόμεθα τῆς λέξεως. οὐ χρὴ οὖν μηκύνειν τὸν τῆς προθεορίας λόγον, ἐν ᾗ αὐτῇ τῇ λέξει γενόμενοι, τὰ ἀσαφῶς εἰρῆσθαι δοκοῦντα, σαφηνίζειν πειρασόμεθα ἐφ' ἑκατέρου, τουτέστι τοῦ ἀποτελέσματος, τοῦτε ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, οὐ γὰρ ἀρκεῖ τῷ τεχνίτῃ τὸ εἰδέναι ὅτι καλὸν ἔσται, ἢ κακόν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἰδιότροπον, ὅτι τοιοῦτόν ἐστι καλόν, ἢ φαῦλον.

diuidatur. Nec enim id duntaxat est dicendum, fore huiusmodi, hoc est, bonum aut malũ, sed etiam, hoc bonum, hoc malum. In primis autem diuisionem ponit & præcepta quædam. At stellarum, inquit, diuisio est huiusmodi. Alię totius euẽtus sunt effectrices, alię qualitatis: Nam Lumina totum efficiũt, cum & lucis suæ iactuarm faciant & dominatores ostendant. Nam dominatores ex locis eclipticis reperiuntur. Ecliptica porrò loca luminũ sunt, et * è talibus constant. Quin robur etiam & imbecillitatem lumina planetis tribuerunt ut iam didicisti. Stellæ autem errantes & inerrantes sunt, quæ euentus qualitatem efficiant. Præceptum, pium & sanctum est huiusmodi: Non existimandum esse, ea nomina quæ de stellis usurpentur, ad naturam earum pertinere, sed ad qualitates. quod idem & de signis & stellis fixis est intelligẽdum. Alterum pręceptum est hoc: stellas errantes non inter sese duntaxat esse contemperandas, sed etiam erga ipsa signa & stellas inerrantes, quę iuxta ea oriantur. Horum porrò omnium temperamenta suprà sunt exposita. Postq̃ igit̃ de his, quantũ satis est, diximus: age uideamus, qua ratione qualitatẽ euẽtus reperire queamus. Considera, inquit, stellas ecliptici loci dominatrices, cum per sese, tum ratione configurationis erga alias, & qualem in eis habitudinem spectaueris, talẽ & effectus dicito qualitatem. Verùm autor à doctrina simpliciore auspicatur. quasi enim unus duntaxat dominator inueniatur, qui cum alijs non configuretur, sic effectus describit: planetarum contemperationibus inter sese & erga signa, & stellas cum eis coorientes, ob infinitatem dissimilantis, ipsiq̃ artifici iudicio relicto. Effectus autem perspicuè describit, quos ex ipsius autoris uerbis facilè percipiemus. Non igitur institutioni longius est immorandum, sed cum ad uerba autoris uentum fuerit, ea quæ obscurius dicta uidebuntur, explanare conabimur in utroq̃ effectu. tam bono quam malo. Neque enim satis est artifici scire, bonum fore aut malum, nisi proprietas etiam cognoscatur, quale sit futurum bonum illud aut malum.

Loca

2008 Ministerio de Cultura

Τοὺς ἡυρίους τόπους.

Μεμάθηκας δὲ τίνες εἰσὶν οἱ κύριοι τόποι, ὅτε τῆς ἐκλείψεως, καὶ τοῦ ἑπομένου τόπου.

Καὶ τῆς συγκράσεως τῆς πρὸς ἀλλήλους καὶ τῶν τόπων.

Ὁρᾶς πῶς παρακελεύταί σοι τοὺς οἰκοδεσπότας σκοπεῖν, ἢ πρὸς ἀλλήλους φέροντες, ἢ πρὸς ἄλλους τινὰς τῶν πλανωμένων, καὶ ὁποίαν οἴκους. σχέσιν ἔχουσι πρὸς τοὺς † οἰκείους ἐν οἷς εἰσι, τοῦτο γὰρ τὸ τεχνικὸν, καὶ πρὸς τὴν τῶν κατὰ μέρος εὕρεσιν ὑπιτήδειον.

Εἶπε γάρ σοι ἀνωτέρω, ὡς ἑῶοι μὲν ὄντες πρὸς ἥλιν ἐν ταῖς ἡλιακαῖς ἐκλείψεσιν ἰσχυρότεροί εἰσιν. ἑσπερίοι δὲ ἀσθενεῖς τὸ ἀνάπαλιν.

Περὶ τῆς τῶν ἀστέρων ποιητικῆς δυνάμεως.

Πρὸς τῆς σελήνην, πρὸς τοὺς πλανήτας συνοικειώσεως. πρὸς γὰρ τοὺς πλανωμένους παραλαβὼν τοὺς ἀπλανεῖς εἶπε τὴν ἑκάστου κρᾶσιν ἐν εἰσαγωγῇ. τῇ † συναγωγῇ. φαμὶ ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ.

Ἰδέως μὲν περὶ ἀνθρώπους.

Ὁρᾶς ὅπως ἐφύλαξε τὸ διττὸν τοῦ ἀποτελέσματος εἶδος τοῦ εἶπεν, οἷα μὲν καθόλου ποιεῖν εἴωθεν, οἷα δὲ ἰδίως ὁ ♄.

Φυγαδείας.

Καὶ γὰρ οἱ φυγάδες, καὶ οἱ ἀπορούντες κρύπτονται. καὶ δὴ ἀφανεῖς αὐτοὺς καθιστῶσι. τὸ δὲ κρύφιον σκοτεινὸν. οἰκεῖον τούτου τοῦ ἀστέρος.

ἀφ' ὧν καὶ οἱ χρησάμενοι.

Ὁρῶμεν γὰρ τὸ τοιοῦτον ἐν τοῖς λοιποῖς συμσυμβαίνειν, ὅταν καὶ μέχρι τῶν τετραπόδων διήκει τὸ κακόν. οἱ γὰρ χρησάμενοι, τῆς κράσιν, αὐτοὶ συνδιαφθείροντες.

Ἑρπετῶν συγκρίνονται.

Εἰ γὰρ τὰ ἡυκλώματα τῆς γῆς εἰς δύο μὲν, διὰ τὴν ἄμετρον ψύξιν τοῦ συνέρχεται ἀλλήλοις. καὶ πλήθει τὸν τρόπον τοῦτον τὸ γένος τῶν * ἐκλειπτικῶν ζώων, καὶ αἴτιος φθορᾶς ἀστήρ. πάλιν ὁ † ἀὴρ οὗτος γίγνεται.

Ἀμπώτεις.

Οὐχ' ὡς ἐνδείας * ποιητικῆς ποιεῖ, ἀλλ' ὡς τοῖς κρυφίοις χαίρων, καὶ τὰς ὑποσχέσεσιν.

Ἤτοι ὑπὸ κάμπης ἢ ἀκρίδος.

Ἐπισημαίνεσθαι δὲ χρὴ, ὡς τὸν βροῦχον οὐκ ἐμνημόνευσε. καὶ τοι βλάπτειν ἱκανὰ τὰ σπέρματα εἴωθεν, ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν ὡς πυρώδη καὶ διάθερμα τῷ ἄρει ἀνατίθησι. ταῦτα δὲ ὡς δίυγρα μᾶλλον ὄντα τούτων τοῦ τοῦ κρόνου ἀστέρει.

Τῶν δὲ εἰς τὸ ἐναντίων φθορὰν.

Ἵνα καὶ κατὰ τοῦτο τῇ τοῦ ♄ ἐναντιωθῇ κράσει, ἐκεῖνος μὲν γὰρ αὔξησιν τῶν φθαρτικῶν ἐποιεῖτο ζωδίων, οὗτος δὲ τὸν αὐτὸν ἐργάζεται μείωσιν.

Loca propria.

Propria loca quæ sint, cognouisti: uidelicet locus defectus & loci sequentis.

Et contemperationis cùm erga sese, tum erga locum

Vides ut te iubeat dominatores cõsiderare, an ad sese ferantur inuicem, an ad alias errantes? & ut affecti sint erga domicilia in quibus sunt? hoc enim artis est, & ad particulariũ inuentionem accõmodatum.

* Dixit em̃ supra eas cum matutinæ sint, ratione solis, in solaribus defectibus, esse robustiores: uespertinas cõtrà imbecilles.

De stellarum effectrice ui.

* Erga lunã, erga planetas familiaritatis. Nam ad errantes fixis etiam adhibitis, cuiusq; temperamentũ in introductione, hoc est, libro primo exposuit. Locus.

Peculiariter erga homines.

Vides ut duplex euentus genus obseruarit, ac dixerit, quę in uniuersum Saturnus efficiat, quæ peculiariter?

Exilia.

Etenim exules & inopes se occultant & conspici nolunt, occulta uerò tenebricosa sunt, & cum hac stella conueniunt.

Vnde ij etiam qui sunt &c.

Videmus enim id in cęteris accidere, cum usq; ad quadrupeda pertingit malum. quibus qui utuntur, eorum temperamentum corrumpitur.

Reptilia existunt.

* Nam terræ circuitum subeuntia ob frigus immodicũ, cõueniunt, & hac ratione multiplicatur genus animantium * perniciosorum. sic hæc stella denuo causa existit interitus. Locus.

Aestus maris.

Non ut * effector penurię facit, sed ut rebus occultis gaudens & promissionibus. Locus.

Ab erucis aut locustis.

Notandum, eum bruchi nõ fecisse mentionem, tametsi multum lædere semina consueuit, sed eum ut calidum, igneum, Marti attribuit: has ut humidiores, Saturni stellæ.

Contrariorum interitum.

Vt & hac parte temperamento Saturni aduersetur. Nam is noxia animalia auget. hic eadem minuit.

Constan

2008 Ministerio de Cultura

Μάλιστα τῶν ἀκμαίων.

Τουτέστι τῶν ἀκμαζόντων, τῷ ♄ τῆς πρεσβυτικὴν διδώσιν ἡλικίαν. τοῖς δὲ ἀγαθοποιοῖς, πάσας. τὸ γὰρ ἐνεργετικὸν, ὑπὲρ πᾶσαν ἡλικίαν ἁπλῶς παρατείνουσι.

Constantis potissimum ætatis.

Saturno senectutem attribuit, beneficis omnes ætates. Nam benignitatem suã ad quamuis ætatem extendunt.

Συνοικειοῦται ταῖς ἐκείνων φύσεσιν.

Εὕρηται γὰρ περὶ τοῦ ἑρμοῦ ὅτι κοινὸς ὢν τῆς φύσιν, τὴν τῶν σχηματομένων μιμεῖται ποιότητα. ἰδίως δὲ ἐστι μᾶλλον πάντα συγκινητικός. ἐπεὶ γὰρ ἐνδέχεται. αὐτοὺς πότε συσχηματίζεσθαι, ἀλλὰ μήτε τὴν ἑτέραν κρᾶσιν ὑποδύεσθαι, ἀναγκαίως γράφει, ὁποιός ἐστιν αὐτὸς καθ' αὐτὸν τὴν φύσιν. ἐστὶ δὲ φύσιν ὀξὺς καὶ κινητικὸς καὶ πρακτικὸς καὶ ἀμήχανος. καὶ ἐὰν μὲν ὑπὲρ τὸ ἀγαθοποιὸν φέρηται, ὑπὲρ τὸ καλὸν ταῦτα συνεργήσει. ἐὰν δὲ πρὸς κακοποιὸν, τὸ πρακτικὸν καὶ εὐκίνητον μετατραπήσεται.

Illarum se naturis accommodat.

Nam Mercurij naturam esse communẽ est deprehensum, earumq; stellarum cum quibus configuratur, imitari qualitatem. † Peculiariter uero solet omnia commouere. Nam quia fieri potest, ut aliquando configuretur, non tamen aliud temperamentum assumat: necessariò scribit, qualis suapte natura sit. Est autem inquit, acutus mobilis, efficax, agilis. quod si ad beneficũ fertur, hæc ad bonitatem conferentur. Sin ad maleficum, efficacia & agilitas illa commutabitur. *locus suspectus.*

ξηρῶν καὶ ἀμφημερινῶν.

Οὐχ ὅτι τὰ ἀφημερινὰ νοσήματα ξηρὰ εἰσιν, ἀλλ' ὅτι ὡς δέδεικται θερμὸς καὶ ξηρὸς ὢν καὶ ὑγρὸς τὴν φύσιν, τοιαῦτα ποιεῖν εἴωθε καὶ τὰ νοσήματα.

Siccarum & quotidianarum.

Nõ quod morbi quotidiani sicci sint, sed quod, ut ostensum est, natura calidus, siccus & humidus, idem in morbis etiam solet efficere.

Καὶ τὸ τάχος, τῆς ἀνακυκλήσεως.

Ὁ μὲν γὰρ ἄρης, διὰ τὸ πυρῶδες τῆς φύσεως, τούτων δέδεικται ὢν ἀπρτελεσματικός. ὁ δὲ ἑρμῆς τούτων γίνεται ποιητικός. οὐ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ἀλλὰ διὰ τὸ ὀξύτατον τῆς κινήσεως.

Et celeritas immensi orbis.

Nam Martem ob igneam naturã, Mercurium non eadem de causa, sed ob summam motus celeritatem efficere talia constat.

Ἰδίως μὲν τῆς οἰκείας φύσεως ὑπὲρ τυχὼν ἑκάστου.

Ὅσαι τῶν διδασκαλιῶν περὶ ἁπλούστερα καταγίνονται πράγματα, αὐτὰ σαρέφερον μᾶλλον τυγχάνουσιν, ὅσα δὲ περὶ τὰ συνθετώτερα δυσκολώτεραι ὑπάρχουσιν, αἱ γὰρ τῶν συνθέτων μίξεις, ἱκαναὶ εἰσιν ἀπειρίαν λόγων τεκεῖν. τοῦτο οὖν καὶ ὁ πτολεμαῖος συνιδὼν, καταλείπει τῷ τεχνίτῃ τὴν εὕρεσιν αὐτῶν. ὁ γὰρ τὰ ἁπλᾶ μαθεῖν δύναιτ' ἂν καὶ τὰ σύνθετα προσευρίσκειν. ὅτι δὲ τὰ σύνθετα ἄπειρα ἐστι, δῆλόν σοι εὔπω ἐκ τοῦ καὶ πρὸς οἴκους καὶ πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς οὐ παρανατέλλοντας ἁπλανεῖς τὰς μίξεις γίνεσθαι. ταῦτα εἰπὼν καὶ τρόπον τινὰ διδάξας τὸ προκείμενον ὅλον ἑτέρα τινὰ συναναγκαιότατα, καὶ εἰς τὸ προκείμενον συντείνοντα ὑπὲρ λόγων τάξει διέρχεται. πρῶτον μὲν ὅπως χρὴ γινώσκειν, εἰ οὗτοι εὑρημένοι κύριοι, τῶν ἀπρτελεσμάτων, ἰσχυροὶ ἔσονται, ἢ ἀσθενεῖς. δεύτερον δὲ, ὅπως χρὴ καὶ ποίῳ τρόπῳ τὰς γενέσεις τὰς συμπαθούσας ταῖς ἐκλείψεσιν εὑρίσκειν. καὶ πάλιν ὥσπερ ὑπὲρ τῶν ἄλλων μεθώδῳ τινὶ τὸ προκείμενον

Peculiariter ergo suam quisq; naturam secutus.

Quæ doctrinæ simplicioribus in rebus dilucidiores sunt: quæ in compositis, difficiliores. Compositorum enim misturæ infinitam sermonis copiam generãt. Quo etiam Ptolemæus animaduerso, rerum indagationem artifici relinquit. Nam qui simplicia cognoscere potest, etiam composita facile indagabit. Infinita autem esse composita, ex eo perspicitur, quod misturæ faciendę sunt, & ratione domiciliorum, & ipsarum stellarum inter sese, & fixarum coorientium. His dictis, & proposito, quodammodo penitus absoluto: alia quædam maximè necessaria, & ad institutum accommodata, ordine recenset. ac primùm, ut cognoscendum sit, an ij qui euentuum domini fuerant iuuenti, fortes futuri sint, an imbecilles. Deinde quo pacto genituræ affectæ cum eclypsibus sint inueniendæ. & rursus ut in cæteris, ratione quadam id quod propositum est,

2008 Ministerio de Cultura

λαμβάνει. ἀνάγκη γὰρ τὸν οἰκοδεσποτοῦντα ἀστέρα ἢ ἀγαθοποιὸν, ἢ κακοποιὸν εἶναι. καὶ εἰ ἀγαθοποιὸς εἴη ἢ κακοποιὸς. ἢ οἰκείους ἕξει πρὸς τῆς χώραν ἐκείνην, καὶ οὐ καθυπέρ θερηθήσετε.

Ὑπὸ τῶν τῆς ἐναντίας αἱρέσεως.

λέγει δὲ τοὺς κακοποιούς. ἢ οὖν ἀνοικείους κείσεται, καὶ καθυπερτερηθήσεται. ἀλλ' εἰ μὲν ἀγαθοποιὸς ἢ καὶν καὶ οἰκείως εἰηκείμενος, καὶ μὴ καθυπερτερούμενος ἐπιτεταμένην ἕξει τῆς ὠφέλειαν, μὴ συνοικειούμενοι καὶ καθυπερτερούμενοι. μεμειωμένην καὶ ἀσθενεστέραν ἕξουσι τὴν ἐνέργειαν. οἱ δὲ κακοποιοὶ, τὸ ἀνάπαλιν, μὴ συνοικειούμενοι μὴ δὲ οἰκοδεσποτοῦντες τῆς χώρας χείρονες ἐν τοῦ βλάπτειν γίνονται. οἰκοδεσποτοῦντες δὲ ἥττονα τὴν βλάβην ἴσχουσι. δεῖ δὲ σκοπεῖν τὰς κατὰ μέρος συμπαθούσας γενέσεις τρόπῳ τοιῷ δὲ, σκοπεῖν δὲ τὰ κεφάλαια τῆς γενέσεως καὶ τοὺς τρόπους τῶν φωστήρων. ἐὰν οὗτοι εὑρεθῶσιν ἐν τοῖς τόποις τῶν ἐκλείψεων, συμπαθήσει δηλονότι τῇ τοιαύτῃ ἐκλείψει ἡ γένεσις.

Τυχὼν ἕκαστος.

Τυγχάνει δὲ ὅταν μὴ μόνον αὐτὸς μόνος εὑρεθῇ τῆς οἰκείαν ἄμικτον ἔχων δύναμιν, ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐν τούτῳ, καὶ ἐν οἰκείῳ τύχῃ ὢν ζωδίῳ.

Οὕτω τε πολυμερῶς νοημίας.

σκόπει γὰρ ὅπως πολυμερεῖς εὑρίσκονται. δεῖ αὐτὸν τὸν ἀστέρα λαβεῖν πρὸς ἕτερον ἀστέρα, καὶ πρὸς τὰ ζώδια. καὶ πρὸς τοὺς τοῦ ἡλίου σχηματισμοὺς, καὶ πρὸς τοὺς ἀπλανεῖς, καὶ πρὸς τὸν ὁρίζοντα. μυρίαι γὰρ ὧδε μυρίαις στίχων οὐκ ἐξαρκέσουσι μυριὰ δὲ ἐναντίας αἱρέσεως.

Περὶ καθυπερθερήσεως.

Καθυπερτερεῖν λέγονται ἀστέρες, ὅταν ἐλαττόνων μοίρων εἰσι. καθυπερτερεῖσθαι δὲ ὅταν πλειόνων. δοκεῖ γὰρ κατ' αὐτοῦ φέρεσθαι ἡ τῶν ἐλαττόνων, ἐναντίαν δὲ λέγει αἵρεσιν, τῆς τῶν κακοποιῶν. ἐὰν γὰρ εὑρεθῇ κακοποιὸς, καὶ παραιρέτης. διπλασιασθήσεται τὸ κακόν.

Τῆς δὲ βλαπτικῆς.

Τὸ ἐναντίον πάσχουσι τοῖς ἀγαθοποιοῖς οἱ κακοποιοὶ ὑπὸ τῆς συνοικειώσεως, ἐκεῖνοι γὰρ ὑπὸ τεινομένην ἔχουσι τὴν ἐνέργειαν. οὗτοι δὲ μειουμένην τὸ αὐτὸ δὲ πάσχουσιν ὑπὸ τῆς καθυπερτερήσεως. ἀμφότεροι γὰρ μείωσιν ὑπομένουσι. τοῦτο δὲ συμβαίνει διὰ τῆς συνοικείωσιν ἀγαθοῦ τινος εἶναι περιποιητικήν.

Τούτων δ' ἐπισφαλέσταται.

Εἰ καὶ τοῖς τούτων διαμετρουμένοις, ἀλλὰ κἀν τετραγωνίζουσιν. εἰδέναι δὲ δεῖ ὡς μετριώ-

tractat. Necesse enim est stellã dominatricem uel beneficam esse uel maleficam. Iam siue malefica siue benefica sit, aut familiaris erit regioni illi, & nõ superabitur.

A' contraria sectione.

(Intelligit autem maleficas)

Aut nulla familiaritate afficietur & superabitur. Verùm si benefica fuerit, aut opportunè posita, & non superetur: crescet eius utilitas. Si familiaritatem nullam habuerit & superata fuerit: efficacia eius minuetur & fiet imbecillior. Maleficæ contrà. si nulla eis cum regione intercesserit familiaritas, neque ei imperarint: maius dãnum dabunt. Sin ei dominantur: minus incommodabunt. Præterea particulares geniturę affectę erga eclipsim, hoc modo sunt considerandæ. Capita genituræ & luminum loca sunt spectanda, quæ si in locis eclipsium inuenta fuerint: talis genitura nimirum affecta erit erga eclipsim.

Consecuta quęlibet.

Consequetur autem. cum non ipse duntaxat suam uim obtinet impermistam, sed cum etiam in suo signo reperitur.

Ac tam multis modis.

Vide quam multiplices reperiantur. Ipsa stella cum alia stella est conferenda, & cum signis, & cum configurationibus Solis, & cum fixis, & cum horizonte. ad quã uarietatem explicandam, sexcenta uersuum millia non sufficient.

De exuperatione, quæ uulgo eleuatio dicitur.

Exuperare dicuntur planetæ cum pauciorum graduũ sunt: Exuperari, cum plurium. Videtur enim contra eum ferri cuius partes sunt pauciores. Factionem autem contrariam, appellat factionem maleficorũ. Nã si planeta maleficus, & alterius factionis repertus fuerit: malũ duplicabit̃.

Noxiæ uerò.

Contrarium quã beneficis, accidit maleficis à familiaritate. Nam illorum augetur efficacia: horum minuitur. Idem aũt ab exuperatiõe eis accidit. Vtriq; em̃ minuunt̃. Idq; fit quod illa familiaritas boni aliquid gignit.

Harum periculosissimæ.

* Oppositi atq; etiam quadranguli radij nocent. Sciendum aũt est, minus esse mali

in

2008 Ministerio de Cultura

τερον μᾶλλόν ἐστι τὸ ζωδιακῶς εἶναι, ἢ φέρεσθαι μοιρικῶς. ἄφακτα γὰρ ἐστι καὶ ἰσχυρότατα τὰ τοιαῦτα

Περὶ χρωμάτων ἐκλείψεως, καὶ κομητῶν καὶ τῶν τοιούτων.

Τῶν ἀπρτελουμένων τῆς μέθοδον τηρητέον, πρὸς τὰς καθόλου περιστάσεις.

Ἔστι τῶν καθολικῶν περιστάσεων ἔχεται διδασκαλίας. καὶ τοι δοκῶν συμπεπληρωκέναι. καὶ γὰρ ἐπεξῆλθεν ἕκαστον τῶν εἰρημένων τεσσάρων κεφαλαίων. πληρώσας δὲ λέγει τί χαριέστατον θεώρημα, δι' οὗ δυνησόμεθα τῆς τῶν προκατειλημμένων ὑπὸ σφραγίζειν γνῶσιν. πότερον καλῶς. καὶ τὸν ὄντως οἰκοδεσπότην εὑρήκαμεν, ἢ οὐ καὶ ἐξ οὗ ἡ καθολικὴ συμπληροῦται πρόγνωσις. σκοπεῖν οὖν φησι τὰ συμβαίνοντα χρώματα, ἢ ἐν αὐτῷ τῷ σώματι ἢ κύκλῳ τοῦ σώματος τοῦ ἐκλείποντος. * φημὶ γίνεται, ποτὲ μὲν ῥαβδοειδῆ, ποτὲ δὲ καὶ ἄλλος, ὥσπερ στέφανος, καὶ τὰ παραπλήσια. καὶ ὅταν εὕρης μέλαν χρῶμα. λέγεται τοῦ κρόνου εἶναι τὸ σύμβολον, καὶ τὴν οἰκοδεσποτίαν, εἰς τοῦτον ἀναφέρει τὸν ἀστέρα. ἐπὶ τὸ ὑπόχλωρον ταυτὸ σημαίνει, ἐπικρατεῖ γὰρ ἐν τῇ τοιαύτῃ κράσει ἡ τοῦ μέλανος μίξις. ἐὰν δὲ λευκὸς τοῦ ♃. καὶ † ἐὰν ἑνός τινος τῶν εἰρημένων συναίδῃ τῶν τὴν οἰκοδεσποτείαν δηλούντων χρωμάτων, βεβαιοτέραν ἕξης τότε τὴν εὕρεσιν. τὰ μὲν οὖν πυρά, εἰς τὸν ἀέρα ἀναφέρεται. τὰ δὲ ξανθὰ εἰς τῆς ♀. τὰ δὲ πικίλα, εἰς τὸν ἑρμῆ. οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ ἕτερα τις μείστη πρόγνωσις προσέσται. δυνήσῃ γὰρ σκοπῆσαι τὸ μεγέθος τῆς ἐκλείψεως. καὶ τὸ μέρος ἐκεῖνο σκοπήσας, περὶ ὅσον ἐστὶν ἡ ὑπὸ σκότωσις, καὶ οὕτως * ὁρίζει. καὶ ἢ παρὰ πᾶσαν τὴν ἀνακειμένην χώραν συμπίπτειν μέλλει, ἢ περὶ μέρος. καὶ περὶ ποῖον μέρος τὸ γὰρ πρὸς τὸ ὑπὸ σκοτῆσαν μέροι κείμενον. πάντως ὑπομένει τὸ σύμπτωμα.

Περὶ κομητῶν.

Δεύτερόν τοι γράφει ὑπὸ τούτοις, ἀναγκαιότατον θεώρημα τοιόν δε. ἐπεὶ γὰρ ἐπηγγείλατό σοι διδάσκειν περὶ παντὸς καθολικοῦ συμπτώματος, γίνεται δὲ καθολικὰ συμπτώματα, οὐκ ἐν ταῖς ἐκλείψεσιν. ἀλλὰ καὶ ἐν ταῖς συνιστα μέναις ἐν τῷ ἀέρι μορφώσεσιν, οἷον, ξιφοειδέσι καὶ εἰδολομόρφοις, καὶ τὰ τοιαῦτα, εἰκότως καὶ περὶ τούτων ποιεῖται τὸν λόγον, ὅπως ἂν καὶ ἐκ πάντων δῆναι * ὁ τῆς καθολικὴν περίστασιν. πάντα οὖν φησι ταῦτα σκιθειδῆ φαντάσματα ἀρεικὰ καὶ ἑρμικὰ τυγχάνει. χρὴ οὖν ὀφθέντων αὐτῶν, τὴν ποιότητα τῆς ἀπρτελέσεως ἐκ τῶν περὶ τὸν ἀρέα καὶ τὸν ἑρμῆ εἰρημένων λέγειν, τῆς δὲ χώραν ἐκ τῆς θέσεως, ὅπῃ γὰρ ἂν νεύσῃ τὰ ἄκρα τοῦ ὀφθέντος, καὶ μάλιστα καθ' ὧν ἂν μερῶν ἡ κόμη νεύοι. τὸ δὲ πεισόμενον, ἐκ τῆς μορφώσεως τοῦ σχήματος. εἰ μὲν

in aspectibus signorum, quam partium, sic enim ineuitabiles sunt & fortissimi.

De coloribus Eclipsis, Cometis & huiusmodi.

Obseruandi sunt uniuersales status.

In uniuersali rerũ statu doctrinæ adhuc immorat̃, quãuis eã uideat̃ absoluisse. q̃dlibet em̃ ex quatuor illis capitib. pertractauit. tñ ijs absolutis elegantiss. præceptũ adijcit, per quod cognitionem ante perceptã obsignare poterimus, utrũ uerũ dominatorẽ rite inuenerimus nec ne? & per q̃d uniuersalis prędictio cõpletur. Iubet ergo intueri colores q̃ apparẽt siue in ipso corpore, siue in circuitu corporis deficientis luminis.* inq̃, fiunt aliquãdo instar baculi, aliquando aliter, ut corona & similia. Cũ nigrũ colorẽ inueneris: id Saturni signum est, & dominatus eclypsis ad eius stellã refert̃. & uiridus color idẽ significat. in eius em̃ temperatura nigri mistura uincit. Cũ albũ ♃ * ꝙ si unus horũ colorũ q̃s diximus, cum stella dominatũ significante consenserit: firmius assentieris inuentioni. Rufi colores ad ♂ referũtur, flaui ad ♀. uarij ad ☿ Neq; uerò hãc solũ sed & aliã maximã pręscientiã cõsequeris. Nã eclipsis magnitudine & parte ea, in qua fit obtenebratio, cõsiderata: definire poteris eius toti subiecta regioni, an parti calamitas ea sit euẽtura? cui itẽ parti? Nam quæ pars obtenebratę parti subiacuerit: ea omnem sentiet effectum.

De cometis.

Secundo loco præceptum scribit maxime necessarium, quod est huiusmodi. Cũ permisisset, se ut quouis uniuersali casu dicturum, uniuersales autem casus contingunt non in defectibus tantum, sed & in formis in aere existentib. cuiusmodi sunt, enses & simulacra & id genus alia: conuenit eum horum quoq; facere mentionem, ut ex his etiam statum uniuersalem cognoscas. Omnes igitur, inquit, huiusmodi umbratiles imagines, Martiales sunt & Mercuriales. atq; ijs uisis, de qualitate euẽtus, ꝑ natura Martis & Mercurij supra exposita, est iudicãdũ: de regione ex situ. Nã quo inclinat summitas uisus. ac potissimũ ad quas partes coma uergit de eo quod uim eius sentiet, ex forma spectri.

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

γὰρ ἀνθρωπόμορφα, περὶ ἀνθρώπους πρόλεγε. εἰ δὲ θηριόμορφα, περὶ θηρία. εἰ δὲ δοκίδες, περὶ φυτὰ καὶ τὰ ἐκ τῶν φυτῶν, τὸν δὲ χρόνον ὅσον ἔσται ἡ ἐνέργεια, ἐκ τοῦ χρόνου καθήσῃ τοῦ ἐν ᾧ φαίνεται. ἐπ' ὀλίγον μὲν γὰρ φανεὶς, ὠθιβραχὺ ἔσται ἡ ἐνέργεια. ὑπὲρ πολὺ δὲ, ὑπὲρ μήκιστον καὶ τὸ ἀπρτέλεσμα γενήσετε. ἐκ δὲ τοῦ πρὸς τὸν ἥλιον σχηματισμοῦ γνωσόμεθα πότερον εὐθὺς, ἢ μετὰ χρόνον ἀπρβήσεται τὸ ἀπρτέλεσμα καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐνεργείας. ἑῷοι μὲν ὄντες οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ πρὸ τοῦ ἡλίου, πρὸς τῶν ἀνατολῶν φαινόμενοι. ταχύτητα σημαίνουσι τῶν ἀποβησομένων. καὶ ὡς οὐ μετ' ὀπολὺ ἔσται τὸ σημαινόμενον. ἑσπέριον δὲ. οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ μετὰ τὴν τοῦ ἡλίου δύσιν φαινόμενοι, βραδυτῆτα σημαίνουσιν. ὁ δὲ ἡμέτερος διδάσκαλος ἔλεγε, δοκοῦ τινος ὀφθέντος, εἰρηκέναι περὶ ξύλα ἀπρβήσεται τὸ σύμπτωμα, καὶ ἀπέβη περὶ * τὰς παρακτίους τῶν πλοίων. πολλὰ γὰρ τότε ναυάγια συνέπεσεν, ἐν τῇ τοῦ πολέμου ναυμαχίᾳ, καὶ ἄλλο δὲ παραδοξότατον διηγεῖτο. εἶπε γὰρ καὶ τὸ πότε πανθήσεον κατὰ τοιαὶ δὲ αἰτίαν. ἐπειδὴ τὰ τοιαῦτα τῶν σχημάτων ἀπρτελεῖται ἐκ τῆς τοῦ ♂ καὶ τοῦ ἑρμοῦ συνοικειώσεως εὑρίσκε τότε τὸν ἑρμὴν προσθέτην. καὶ εἶπε μέχρι τῆς ἀφαιρέσεως αὐτοῦ μένειν τὸ ὠθὶ φαινόμενον. καὶ οὕτω γέγονεν. δεῖ οὖν σκοπεῖν τῆς * ἐγγὺς τοῦ ἑρμοῦ, ἢ τοῦ ἄρεως ἀφαίρεσιν, καὶ λέγειν μέχρι τότε τὴν φαντασίαν διαμένειν.

Nam si specierum est humanæ formæ: hominib. si beluinę, beluis portēdit. Si trabes sunt, stirpibus, earumq́ germinibus. tempus durationis cognosces ex tēpore quo apparent. Nam si paulisper apparuerint: parum durabit actio. Si diu, longissime durabit effectus. Ex configuratione porrò ad Solem, cognoscemus, statim ne, an aliquā tò pòst effectus & principium actionis sit secuturum. Nam cum ostenta hæc orientalia sunt, solemq́ antecedunt & in ortu apparent: celeritatē indicant euentu eorū, & significationem paulò post complendam. Occidentalia, uidelicet post Solis occasum apparentia, tarditatem indicant. Noster uerò magister dixit, cum trabs uisa esset: dixisse se, casum illum portendi lignis, itaq́ euenit in locis maritimis. Multa enim in nauali bello facta sunt naufragia. Narrauit etiam aliud quiddam admirabiliss. exposita cur nunc & quando desiturum esset. Quoniam, inquit, figuræ huiusmodi de Martis & Mercurij familiaritate existūt & ☿ tum fuit auctus numero: ostentum id tā diu durabit, donec numero diminuetur. itaq́ accidit. Consideranda igitur est ♂ aut ☿ * diminutio, & dicendum eo usq́ mansurum ostentum.

Ἐὰν δὲ τῶν τῆς τοῦ κρόνου φύσεως εἰρημένων.

Ἤνα μή τις νομίσῃ περιττῶς αὐτὸν ταῦτα λέγειν γράφει τὴν χρείαν ἑκάστου. ὅθεν οὐκ εἶπεν ἁπλῶς τῶν ὠθὶ τῆς τοῦ ♄ φύσεως, ἀλλὰ προσέθηκεν εἰρημένων.

Ea significant, quæ de natura Saturni diximus.

Ne quis existimet eum hæc ex superuacaneo scribere, usum cuiusq́ exponit. Itaque non tantum ait (quæ de natura Saturni) sed adiecit, (diximus.)

Καθ' οὗ ἂν ἡ πρόσνευσις.

Χρὴ λαβεῖν τὸν κύκλον. καὶ εἰ μὲν τὰ ἄνω μέρη ἴδωμεν ἔχοντα τὸ χρῶμα λέγειν περὶ τὰς βοριοτέρας χώρας ἔσεσθαι τὸ ἀπρτέλεσμα. εἰ δὲ περὶ τὰ κάτω λέγειν τὰς νοτιοτέρας. εἰ δὲ περὶ τὰ πρώσω, περὶ τὰς ἀνατολικωτέρας, εἰ δὲ περὶ τὰ ὀπίσω, περὶ τὰς δυτικωτέρας.

Quà uergit.

Sumendus est circulus, & si partes superiores habere colorem uiderimus, effectū circa regiones, Borealiores fore dicēdum: si inferiores: circa australiores. si anteriores: circa orientaliores: si posteriores: circa occidentaliores.

Ἢ πίθων.

Τουτέστιν * ὑδρίων πίθων γίνονται γὰρ τοιαῦτα εἴδη ποικιλόμορφα κεράμων, ζώων, παντοίων φυτῶν ἔχοντα τὴν ἀπρμόρφωσιν.

Aut doliorum.

Hoc est. * aquaticorum uasorum. Existit em̄ magna formarū uarietas, imagines fictilium, animantiū, stirpium omnis generis.

Καὶ τῶν τούτοις ὑπεισυμβαινόντων.

Ἐπισυμβαίνει δὲ τοῖς μὲν πολεμίοις, σφαγαὶ θάνατοι. πολιορκίαι, καὶ ὅσα τοιαῦτα τοῖς δὲ δυσκράτοις, καταστήματα, νόσοι, λοιμοί, θάνατοι, καὶ ὅσα τοιαῦτα.

Et quæ hæc comitantur.

Bella comitantur cædes, mortes, obsidiones & id genus alia: Intemperiē aeris, morbi, pestilentiæ, mortes, & similia.

Per

2008 Ministerio de Cultura

Διὰ μὲν τοῦ ζωδιακοῦ μέρους.

Τέσσαρά εἰσι τὰ ὀφείλοντα προγνωσθῆναι πρῶτον μὲν τόπος, περὶ ὃν μέλει συμβαίνειν. δεύτερον τὸ γένος, περὶ ὃ μέλει συμβήσεσθαι. καὶ τρίτον ὁ χρόνος, περὶ ὃν μέλει ἡ ἐνέργεια ἔσεσθαι. τέταρτον ἡ ποιότης τοῦ ἀποτελέσματος, καθ' ὃ μέλει ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀποτελέσματος εἶναι.

Τὸ δὲ εἶδος.

βλασφήμων † Πότερον ἀρρενικὸν, ἢ ἐρμαϊκὸν τοῦτο ἀπὸ τῶν προπομένων εἰσόμεθα.

Περὶ τοῦ ἔτους νουμηνίας.

Διειλημμένης δὲ τῆς ἐφόδου τῶν περὶ τὰ καθόλου.

Σκοπὸς μὲν αὐτῷ ἐν παντὶ τούτῳ τῷ βιβλίῳ τὰς καθόλου πραγματείας διαλαβεῖν. καὶ τὰς προγνώσεις αὐτῶν. διελὼν δὲ εἴδη τὸ καθόλου, πάλιν καὶ τὸ μερικῶς προκειμένως περὶ τὸ καθόλου διεξῆλθες καὶ πληρώσας τοῦτο. περὶ αὐτοῦ διαλαμβάνειν μεταβέβηκεν. ἔστι δὲ ἡ περὶ τὰς τῶν ὡρῶν συμβαινούσας μεταβολάς, καὶ τῶν φυσικῶν νουμηνιῶν ζήτησις. πρότερον, ποίαν ἡγεῖσθαι χρὴ τῶν ἡλιακῶν ἀποκαταστάσεων νουμηνίαν. διαφόρως γὰρ ὑπολαμβάνουσιν αὐτοῦ. οἱ μὲν γὰρ φασιν εἶναι τοῦ τῶν * καλανδῶν, ὡς οἱ Ῥωμαῖοι. οἱ δὲ τοῦ θωθμωδός, ὡς οἱ Αἰγύπτιοι. καὶ ἄλλοι ἄλλως. τί οὖν, οὐκ ἔστι φησὶν ἐν κύκλῳ λαβεῖν ἀρχὴν. εἰ δὲ δεῖ λαβεῖν, μίαν ἐν τῷ ζωδιακῷ λαβεῖν οὐ διανοήσομεθα. μία μὲν γὰρ ἔσται ἡ ἁπαφὴ τοῦ βορινοῦ μία δὲ ἡ τοῦ χειμερινοῦ. δύο δὲ ἄλλαι, αἱ τῶν ἰσημερινῶν, σημείων, καθ' ἃ σημεῖα τέμνει αὐτὸν ὁ ἰσημερινός. καὶ ἔσονται αὐτοῦ ἀρχαὶ τέσσαρες. ♈ ♎ καὶ ♑ καὶ πάλιν εἰς ἀπορίαν μείζονα ἐμπεσόμεθα. ἄλλοι γὰρ ἄλλῳ ἀγαπήσουσιν, ὅσαι γὰρ καὶ τῷ ὄντι τέσσαρες δύξαι. καὶ οἱ μὲν τὸν κριὸν προσιβάντες. ἔλεγον, ὅτι ὑγρὰ οὐσία, ἐν τούτῳ τῷ ζωδίῳ αὔξει. πλεονάζει δὲ ἡ ποιότης αὕτη καὶ ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ. πρώτην οὖσαν, καὶ προηγουμένην τῶν ἄλλων. οἱ δὲ τὸν ♎ προτιμῶντες ἔλεγον, ὅτι ἡ μινύσις τῶν ἡμερῶν πασῶν. ἐν τούτῳ γὰρ γίνεται τοῦ ζωδίου καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις αὐτὴ ἐσπουδάζετο ἡ νουμηνία. τότε γὰρ ὁ Νεῖλος ὁ παύτων αὐτοῖς τὰ ἀγαθῶν ἄνιπος πληθύει. † καὶ οἱ τὸ ♑ ἀρχὴν ποιούμενοι. ἐκ ἀλόγως ἂν γοῦν ζ. ἀλλ' ὅτι ἡ πρώτη αὔξησις τῇ ἡμέρᾳ, ἐν τούτῳ τῷ ζωδίῳ συμβαίνειν εἰώθει ἐπέβαινον. τέσσαρες ἀρχαὶ ἐπὶ λόγον παραλαμβανόμεναι, ἀκολουθοῦσι τὸν ἐπισήμονα ἅπασας κεχρῆσθαι. καὶ μηδεμίας ἀτιμάζειν αὐτῶν. καὶ τέσσαρας ἀθροίζειν νουμηνίας. εἰ μὴ γὰρ μία ἦν ἡ ὥρα τοῦ ἔτους μιᾶς νουμηνίας καὶ ἀρχὴν ὑποτιθέμεθα. νῦν δὲ καὶ τὸν προγινώσκοντα καθ' οὐ κάλλιω

Per signiferi partes.

Quatuor sunt res, quæ præcognosci debent, locus uidelicet, genus & tempus, in quo euenturum est aliquid, & postremo qualitas cui principium euentus, respondebit.

Species.

Vtrum Martialis sit an Mercurialis. Eam uerò de signis quæ cernuntur, cognoscemus.

De anni nouilunio.

Declarata status uniuersalis doctrina.

Propositum est autori in toto hoc libro statum uniuersalem tractare, eiusq; prædictiones. Diuiseq; uniuersali, * rursus etiam particulare principale circa uniuersale tractauit, eaq; doctrina absoluta, transiit ad statum temporum anni & annua nouilunia. In primis autem quærit quodnam solarium restitutionem nouilunium, principem tenere locum debeat? Nam de eo sententiæ diuersæ sunt. Nam alij * calendas præferunt ut Romani. Alij mensem thot, ut Aegyptij, atque alij aliud. Quid ergo? Non potest, inquit, in circulo sumi principium. & ut sumatur, unum certè in zodiaco sumere poterimus. Vnus enim erit contactus æstiui, unus brumalis, duo item punctorum æquinoctialium, in quibus punctis zodiacum æquinoctialis intersecat. Quatuor igitur eius erunt principia. ♈ ♎ ♑, atque iterum in maiorem dubitationem incidimus. Alij enim aliud principium amabunt. Omnino enim quatuor fuerunt opiniones. & qui ♈ prætulere, dixerunt, humiditatem in hoc signo augeri, quæ qualitas ut prima & princeps omnium, in puerili etiam ætate dominatur. Qui ♎ anteferũt, aiunt diẽ in hoc signo fieri longissimum. idq; nouilunium magis fecerunt Aegyptij, q̃ Nilus omnium bonorũ illis autor, tunc exundat. † Quia ♑ auspicantur, hanc habuerunt rationem, quod dies tum primum incipit augeri. Cum ergo quatuor principia, eaq; cũ ratione constituantur: consequens est, ut artifex ijs omnibus utatur, nullumq; reij ciat, & quaterna nouilunia sumat. Nam si unicum esset anni tempus, unius etiã nouilunij principium statuerimus. Nunc astrologo prædicendum est, cuiusmodi

βλασφήμων. deest ; memorandi de ♈

λέγονται.

2008 Ministerio de Cultura

πρόγνωσιν προγινώσκειν ὥρα ὁποῖα ἔσται. πότερον, τὸ κατὰ φύσιν διασώζει εἶδος; ἢ οὐ ἔσται δὲ τοῦτο, ἐὰν τὰς γινομένας συζυγίας τῶν φώτων, ἐν τοῖς εἰρημένοις τῶν νεομηνιῶν τόποις, ἢ τοῖς ἐγγὺς καὶ πλησίον ἀνασκεψώμεθα καὶ τὰς φύσεις τῶν ζωδίων. οἰκοδεσποτησάντων ἀστέρων ἐκ γὰρ τῆς τούτων σχέσεως, καὶ ἐκ τῆς τῶν σχηματισμῶν γινομένης ἰδιοτροπίας. καὶ τὰ ἐσόμενα παρὰ τὰς ὥρας γνωσόμεθα συμπτώματα.

Καθ' ἑκάστην περίστροφήν.

Δείκνυσι προηγουμένως ὅτι ἡ νεόμηνία, ἀπὸ τῆς τοῦ ἡλίου κινήσεως λαμβάνεται. πᾶσα γὰρ ἀρχὴ πρὸς τὴν τοῦ ἡλίου κυκλικὴν θεωρεῖται περιστροφήν. καὶ τοῦτό φησι δῆλόν ἐστιν, ἐκ τε τῆς δυνάμεως καὶ ἐνεργείας αὐτοῦ. οὗτος γὰρ ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν ὅλων καὶ πάντων ἰσχυρότερος.

Καὶ ἀπὸ τῆς ὀνομασίας.

Τοῦ τῆς ἀποκαταστάσεως.

Ἡ γὰρ ἀποκατάστασις, τῆς ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημαίνει.

Τίνα δι' αὐτῆς ἀρχήν.

Δύο τινὰ ὑποτίθεται. πρότερον, ἐξ ὧν ὀφείλει τῆς νεομηνίαν τοῦ ἔτους εὑρεῖν. τήν τε τοῦ ἡλίου κίνησιν, καὶ τὸν ἐκ τοῦ ζωδιακῷ τόπον. ὥσπερ οὖν πολλῶν ὄντων ἀστέρων, ἵνα εἰς τοῦτο ἐξελέξατο τὸν ἥλιον. τοῦτον τὸν τρόπον. πολλῶν ὄντων ζωδίων. ἐν τοῦ ζωδιακῷ, βούλεται οἰκειοτέρους ἐξ αὐτῶν ἐκλέξασθαι τόπους.

Κατὰ μὲν τὴν ἁπλήν.

Λέγει τὴν ἄσχετον τὴν ὥσπερ κύκλον θεωρουμένως, καὶ οὐδὲν ἕτερον ἐπὶ τούτου προσλαμβάνουσαν.

Ὃς καὶ πρότερον ἔφαμεν.

Εἶπε δὲ σοι ἐν τῇ τῶν ὡρῶν διδασκαλίᾳ, ὡς ἐοίκασιν αἱ κράσεις ταύταις. καὶ ἀναλογεῖ ἑκάστῃ κράσις. ἡλικίᾳ τινὶ καὶ πλεονάζει ἐν τῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἡ δὲ ἡ κράσις ὥσπερ ἐν τοῦ † ἀέρι ἡ ὑγρά.

Τὰς ἔγγιστα.

Τὰς ἔγγιστα λέγει τὰς πλησίον τὰς κατὰ τὸν χρόνον. ἵνα μελλούσης τῆς τροπῆς, λάβωμεν τῆς εὐθὺς, καὶ μὴ τὴν μετὰ χρόνον συμβαίνουσαν συνόδον ἢ πανσέληνον.

Καὶ μάλιστα πάλιν τούτων τὰς ἐκλειπτικάς.

Πολλάκις γὰρ οὐχ ἁπλῶς αἱ συζυγίαι εὑρίσκονται αἱ πλησίον συμβαίνουσαι, ἀλλὰ μετὰ ἐκλείψεων. * καὶ μάλιστα μείζονές τινες αἱ τοῦ περιέχοντος καταστάσεις. τὰς καθόλου μὲν γὰρ εἰπὼν, ὡς χρὴ ζητεῖν τὰς ἔγγιστα συνόδους καὶ πανσελήνους. λοιπὸν βούλεταί σοι εἰπεῖν, ποίῳ τρόπῳ χρὴ εὑρίσκειν τὴν ποιότητα τῶν

quodq; anni tempus sit futurum? utrum naturalem suam qualitatem conseruaturum sit nec ne? Id autem fieri poterit, si luminum copulationes in dictis nouiluniorum locis aut propinquis & uicinis, considerauerimus, naturasq; signorum, & dominantium stellarum. Nam pro horum habitudine, & configurationum proprietate: accidentia temporum anni indicabimus.

In qualibet conuersione.

In primis ostendit, nouilunium à solari cõuersione sumi. Nam omne principium ex circulari solis cõuersione spectat. idq;, inquit, perspicuũ est tum è potentia tum ex actione eius, ut qui rex uniuersitatis sit omniumq; fortissimus.

Et ex nomine.

Scilicet restitutionis.

Nam restitutio motum ex eodem puncto in idem punctum significat.

Quod nam principium.

Duo ponit prius, unde anni nouilunium sit inueniendum, Solis motum, & locum in zodiaco. Quemadmodum igitur, quãuis multę stellę sint, unam ex his, uidelicet Solem delegit: eodem modo cum signa in zodiaco multa sint, loca ex eis magis conuenientia uult deligere.

Secundum simplicem igitur.

Habitudinis expertem dicit, quę tanquã circulus consideratur, neq; in eo quicquã aliud assumit.

Vt & ante diximus.

In doctrina de anni temporibus dixit, tẽperamenta ijs esse similia: & quoduis temperamentũ certæ ætati respondere: & hoc tempore hoc temperamentum uigere, ut in uere humiditatem.

Proximas.

Proximas intelligit, ratione temporis ꝓpinquas, ut conuersione instante coniunctionem aut plenilunium sumamus, q̃d statim est, nõ id ꝙ aliquãtò pòst futurũ est.

Atq; inter eas potissimum eclipticas.

Septem enim propinq; illæ copulationes non simplices, sed cum eclipsibus coniunctæ reperiuntur. † & maximè maiores aliquæ cæli cõstitutiones. Nam uniuersalib. expositis, ut quærẽdæ sint proximæ cõiunctiões & plenilunia: deinceps dicturus est, quo pacto sit qualitas euentuũ indaganda.

locum corruptum

Est

2008 Ministerio de Cultura

ἀπτελεσμάτων ἡ αὐτὴ δὲ ἐστι σχεδὸν, καὶ ὑπὲρ τούτων μέθοδος, καὶ πρόσθεν ῥηθεῖσα, ὡς καὶ ἐν αὐτοῖς γενόμενοι μαθησόμεθα. πάλιν δὲ χαρίζει τὰ φῶτα τῶν ἄλλων ἀστέρων. καὶ δίδωσι τῷ ἡλίῳ τὸ καθόλου καὶ ἰσχυρότερον. τοῖς δὲ ἄλλοις τὸ μερικόν. ὁ δὲ δὴ φθάσας, τοιοῦτόν σοι γεγράφηκε θεώρημα, ἡνίκα ἔλεγεν, ὁ μὲν ☉ καὶ σελήνη, διατέτακται. καὶ ὥσπερ ἡγεμόνες εἰσὶ τῶν ἄλλων, αὐτοὶ αἴτιοι γενόμενοι τοῦτε κατὰ τὴν ἐνέργειαν ὅλου, τοῦτο δὲ καὶ νῦν φησιν, ὡς ὁ μὲν ἥλιός ἐστιν, ὁ τὰ καθόλου ποιῶν καὶ τὰς ὥρας, * δι' ὑπισημασίας τῶν ζωδίων ἀπτελῶν, καθ' ἃς τῶν ζωδίων, τὸ μὲν ἐαρινὴν ἔχει τῆς ἰδιότητα. τὸ δὲ θερινὴν, * καὶ οὐ ἀνέμους καὶ ἁπλῶς ἔφημεν τὰ καθολικὰ πάντα, οὗτος ἀπερνάζεται. τὰ δὲ μερικὰ, οἱ ἄλλοι ἀστέρες. ὅθεν τὰς μὲν παρὰ τοῦ ἡλίου τροπὰς καὶ μεταβολὰς. καὶ οἱ ἰδιῶται γινώσκουσι. τὰς δὲ λεπτοτέρας καὶ παρὰ τῶν πλανωμένων ὑπιτελουμένας, οἱ τεχνῖται συνιᾶσι μόνοι καὶ ὑπὸ σήμονες.

Ἔτι δὲ καὶ τὰς τῶν ζωδίων.

Προϋπακουστέον ὁ ἥλιος ποιεῖ. οὗτος γὰρ ἐστιν ὁ ποιῶν τὸ δὲ μὲν τὸ ζώδιον ἐαρινὸν, τὸ δὲ τροπικόν.

Καθόλου δὲ πάλιν.

Ἐὰν γὰρ ἐθελήσωμεν μαθεῖν ὁποῖον ἔσται τὸ κατάσθημα τῆς ὅλης ὥρας τῆς ἔγγιστα συζυγίαν ληψόμεθα. ἐὰν δὲ τῆς δὲ τοῦ μηνὸς τὸ κατάστημα τῆς ἐν ἐκείνῳ τῷ ζωδίῳ συμβαίνουσαν συζυγίαν λογιούμεθα * χρεῖα ἐστί φησι τῷ μέλλοντι τὴν τοιαύτην ἐπίσκεψιν ποιεῖσθαι τῆς γνώσεως τῶν ἀστέρων, καὶ τῶν ζωδίων, ἐκ ταύτης δίχως. ποτὲ μὲν μερικῶς, ποτὲ δὲ καθολικῶς. καὶ περὶ τῶν ἀστέρων μὲν καὶ περὶ τῶν ζωδίων, ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ διέλαβε. μερικώτερον δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ τῷ ἡμῖν προκειμένῳ ἡνίκα τὰς ἐκ τῶν οἰκοδεσποτησάντων ἀστέρων ἐσομένας διεξήει περιστάσεις.

Περὶ τῆς μερικῆς πρὸς τὰ καταστήματα τῶν ζωδίων φύσεως.

Λείπεται λοιπὸν λέγειν τὰς ἰδιοτρόπους τῶν ζωδίων φύσεις, τοῦτο δὲ δίχως ποιεῖται. καὶ κατὰ μῆκος. καὶ κατὰ πλάτος. οὕτω γὰρ καὶ οἱ ἀστέρες εἰώθασι τὰς ἐν ταῖς ζωδίοις ποιεῖσθαι κινήσεις.

Τῶν καθ' αὐτῶν ἀπλανῶν.

Οὐ λέγει τῶν παρανατελόντων, ἀλλὰ τῶν συμπληρωτικῶν αὐτοῦ τοῦ ζωδίου. ἵνα γὰρ μή τις ἀπροίη πῶς ὅλως τὸ ἐν ζώδιον ἢ πόθεν ἔχει διαφέρουσιν κράσιν αὐτὸς τὴν αἰτίαν παρενέβαλεν. ὅτι καὶ ἐκδιαφόρων ἀπλανῶν συνέστηκον, καὶ οὐκ ἐξ ὁμοίων ἀμφοτέρων

Est autem eadem ferè horum etiam ratio, quæ suprà dicta est, ut, cum eò uentum fuerit, cognoscamus. Rursus autem lumina distinguit à stellis cæteris. & Soli uniuersaliora & potiora tribuit, cęteris particularia, Suprà enim huiusmodi præceptũ scripsit. Sol & luna sic ordinati sunt, ut tanquã duces sint cęterorũ, & autores uniuersæ actionis. idemq; nunc repetit, Solẽ esse qui uniuersa faciat, & anni tempora suo in signis motu constituat. Vnde signorũ alia uernã habẽt proprietatẽ, alia æstiuã, * & uentos, deniq; ut diximus, uniuersalia omnia hic efficit. Particularia, reliquę stellæ. Vnde cõuersiones quarum Sol autor est, etiam indocti cognoscunt subtiliores & quæ à reliquis stellis efficiũtur soli artifices & docti intelligunt.

Prætereaq; signorum proprietates.

Subaudiẽdum est, Sol efficit. Is enim est, qui signum aliud uernum efficiat, aliud tropicum.

Rursus in uniuersum.

Nam cognituri qualis sit totius quadrãtis anni status futurus: proximam copulationem sumemus. Sin certè mẽsis statum, copulationem in illo signo contingentem considerabimus. * Vsui, inquit, est hæc consideraturo, stellarum cognitio & signorum, eaq; bifariam, aliàs uniuersaliter, aliàs particulariter. Ac de stellis & signis * superiore libro egit. sed particularius in secundo, qui nobis est propositus cum quid stellæ dominatrices portenderunt, exposuit.

De particulari natura signorum in aeris mutationibus.

Restat ut iam peculiares signorum uires recenseantur. idq; bifariam facit, secundum longitudinem & secundum latitudinem. Sic enim stellæ etiam in signis moueri solent.

Temperamento fixarum.

Non loquitur de cooriẽtibus stellis, sed de ijs quę signũ ipsum absoluunt. Ne quis em̃ dubitet quomodo omnino unum signũ, & unde diuersũ habeat temperamẽtũ: ipse causã interseruit: cõstare ea ex diuersis stellis fixis, non autem ex pari utroque

2008 Ministerio de Cultura

τῶν κράσεων. τοτέστι καὶ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ.

Περὶ δὲ τῶν ἰδικωτέρων κατασκευῶν ἐπισκέψεως. τούτων ὅτῳ προεκτεθειμένῳ.

Ἠνίξατο μὲν τρόπον τινὰ ὅπως χρὴ τὰς ἰδικωτέρας ἐπισκέψεις τῶν μερικωτέρων ποιεῖσθαι. οἷον ἐκ τῶν ἐγγίσα συζυγιῶν δ' προκεχειρισμένως δέ, ἀλλὰ ἐθέλων ἀποδεῖξαι, ὡς ἀνάγκη τὸν βουλόμενον γνῶναι τὰς μερικωτέρας κρίσεις, πρότερον ἐπισκέψασθαι ἕτερά τινα κεφάλαια * ὧν προδιαλεχθῆναι χρότερον περὶ αὐτῶν προκεχειρισμένως. ἔδει γὰρ εἰσῆχθαι τινὰ καθολικὰ τὴν ἀρχὴν, ἤδη τὰς ἀρχὰς καὶ μίαν ἀρχὴν. καὶ ἐπὶ τούτοις εἰρῆσθαι, καὶ τὰς καθολικὰς, καὶ τῶν ἀστέρων, καὶ τῶν ζῳδίων ἰδιοτροπίας. ἐκ γὰρ τῆς τούτων συγκράσεως, καὶ ἡ τῶν ἀποτελεσμάτων γνωσθήσεται ἰδιοτροπία. ἔστι δὲ θαυμάσαι τὴν μέθοδον καὶ τὸ ἐκ διαίρετον τοῦ παλαιοῦ, ὅτῳ γὰρ τὴν καθόλου τέμνει, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ὁλοχερεστέρων ἀποτελεσμάτων, διελθὼν δὲ διὰ τῶν μέσων, καταλήγει εἰς ἄτομα, καὶ μικρότατα, πρῶτον μὲν γὰρ, τὰς καθόλου συζυγίας ἐπισκέψατο, τὰς τῶν ἐκλείψεων φημί. δεύτερον, τὰς μερικωτέρας συζυγίας, ἀφ' ὧν δ' ὡκισόμενα, * οὐ παρὰ παντὸς τοῦ ἔθνους, ἢ παρὰ παντὸς τοῦ χρόνου, ἀλλὰ τοῦ δὲ τινος τοῦ τρόπου καὶ τῆ δὲ τῆ προπῆς. εἶτα ὧν τὸ μερικώτερον πορεύεται, ὅπως αὖ δ' ὡκισόμενα γινώσκειν τοῦ δὲ ἧττον μᾶλλον τὸ κατάσκημα. ἢ πάλιν οὐ μέχρι τότου ἴσατο, ἀλλὰ πάλιν διδάσκει, ὅπως ἐν τῷ καθ' ἑβδομάδα εὑρήσομεν πορίσασιν, καὶ ὅπως τῷ εἰ λεπτοτέραν τῷ διὰ τῶν τριῶν ἡμερῶν καὶ τῷ εἰ ἥπλονα, τῷ γὰ τῇ δὲ τῇ ἡμέρᾳ καὶ τὸν παύτων σμικρότατον χρόνον ἐν τῆ ὥρας, ὡς τε δ' ὡκάθαι τὸν ἐπισήμονα ἐν τῷ ὥραν λέγειν. γὰ ἢ γνώσεται ἢ πορίσασις, καὶ μέχρι τότων τῷ λόγῳ προσελθὼν, ἴσατω. ἃ καταλέλειπται γὰρ ὧν τὸ χρόνα ἑτέρα πορίσασις. ὅτῳ γὰρ αὖ θαυμάζειν ἄξιον τὸ ἐπισημονικὸν καὶ ἐμμεθοδον τοῦ παλαιὸ φέρε ἓν ἕκασον τῶν εἰρημένων, ὡς γὰ λέγεται, διὰ σωτόμων διεξέλθωμεν χρὴ τοίνυν ὡς φθάσαντες εἰρήκαμεν ἐπισκοπεῖν τὰς ἐγγίσα ἐν τῆ προπῆς σωόδους, ἢ παυσελήνους. γὰ λέγεται γὰρ ποτὲ μὲν σωόδου τότε συμβῆναι, ποτὲ δὲ παυσέληνον. σὸν δὲ ὅτι τὸ οἰκεῖον ἐκλέγεσθαι. εἶτα τῷ ὥραν λαβὼν τ' εὑρημένης τότε συζυγίας, ποιησον τὰ κέντρα, ὡς ἤδη ἐμπροσθεν μεμάθηκας. καὶ ποιήσας τὰ κέντρα πάλιν τῇ αὐτῇ μεθόδῳ, σκόπει οὖ οἰκοδεσπότας, φαντίοις τυγχάνουσιν ὄντες τόποις ἐκ γὰρ τῆς τῶν τόπου ἰδιότητος, καὶ τῆς

temperamento, hoc est, calido & frigido.

De particularis status aeris consideratione. His ita expositis.

Subobscurè innuit, quomodo particulariora sunt consideranda, uidelicet proximis copulationibus. Non autem principaliter, sed demonstrare uolens, necesse esse, ut ei qui statum particulariorem cognoscere studeat, antè meditata sint alia quædam capita, de quibus prius principaliter disseruit. Sciendum enim fuit nouilunij principium siue principia, & unum principium narrandum. Deinde tenendę fuerunt tam uniuersales quàm particulares & stellarum & signorum proprietates. Nam ex horum temperatura etiam euentuum proprietates cognoscentur. Est autem admiranda methodus Ptolemæi & diuidendi solertia. Secat enim uniuersalia, auspicatus à præcipuis effectibus, & medijs expositis, desinit in indiuiduis & minimis. primum enim uniuersales copulationes considerauit, defectuum inquam. Deinde particulariores, unde non de tota gẽte aut tẽpore, sed de hoc modo & hac conuersione diceret, pòst inferius descẽdit, ut huius mẽsis statum possimus cognoscere. neque in eo resistit, sed docet, quo pacto etiam statum cuiusq; septimanæ possimus cognoscere. Deinde ad tenuiorem diuisionem peruenit, trium dierum, & unius diei donec ad minutiss. tempus ipsius horę peruenit. Itaque peritus etiam horam poterit dicere, qua sit aliquid euenturum. & hactenus oratione progressus, resistit. Neque enim alia temporis circunstantia restat. Sic igitur admiratione digna est scientia & methodica tractatio Ptolemæi. Age uerò singula quæ dicta sunt, breuiter exponamus. Sunt igitur ut iam diximus, coniunctiones aut plenilunia conuersioni proxima consideranda. Fieri enim potest, ut aliàs coniunctio, aliàs plenilunium cõtigerit. Tum autem est, id quod ad rem pertinet, eligere. Deinde hora illius copulationis accepta, angulos constituitur, ut ante didicisti ijsque constitutis, rursus eadem ratione dominatores considera, quibus in locis sint. Nam pro locorũ proprietate stellarumq;

2008 Ministerio de Cultura

τῶν οἰκοδεσποτησάντων ἀστέρων, ἐξ ὧν μέλλομεν προρρήσεσθαι. χρὴ δὲ καὶ τὴν τῶν μηνῶν εὑρίσκειν κατάστασιν, τῷ αὐτῷ τρόπῳ τὰς συνόδους καὶ πανσελήνους σκοπουμένους. ἐπὶ ὅσον τὰς ἐγγίστας τῶν τροπικῶν ἢ τῶν ἰσημερινῶν, ἀλλὰ τὰς ἐν ἑκάστῳ τῶν ζῳδίων, ἐκεῖνο γινώσκοντας, ἐὰν ἡ ἐγγὺς τοῦ τροπικοῦ συμβᾶσα συζυγία, ἢ συνόδους, λέγω δὲ ἐξῆς * παρ' ἅπασι δὲ προζῳδίας διαγινώσκομεν, πάσας τὰς συνόδους λαμβάνοντες ἐν τῇ προζῳδίᾳ. ἐὰν δὲ πανσέληνος, πανσελήνους. ὧν δὲ τούτων τῶν ἐπισκέψεων τῶν μηνιαίων φημί, ἐπισκοπεῖν χρὴ καὶ τὸ πλάτος τῆς σελήνης. ᾧ γὰρ ἂν προσνεύσῃ αὐτὸ ἐκείνῳ δίδωσι τὴν γένεσιν. τὰς δὲ μερικωτέρας πολυστάσεις γνωσόμεθα, τῆς δὲ προῶν, καὶ ἐπτὰ ἡμερῶν, ἐκ τῶν τῆς σελήνης καὶ ἡλίου σχηματισμῶν. γίνονται δὲ οἱ σχηματισμοὶ τῆς σελήνης, δύο προῶν καὶ μέρους τῆς τετάρτης ἡμέρας, καὶ δὶς ἑπτὰ ἡμερῶν καὶ μέρους. μέρους δὲ λέγω, δύο τὸ τοῦ ὅλου μῆνα τὸν σεληνιακὸν, τουτέστι τῆς σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου, δύο εἴκοσι καὶ ἕνεα καὶ μέρους ἀκριβεῖ ὅρᾳ. ἐὰν οὖν καθ' ἑβδομάδας μερίσωμεν τὸν μῆνα τέσσαρες ἔσονται ἑβδομάδες. πρόσεισι δὲ καὶ μία ἡμέρα καὶ μέρος, καὶ τὸ καθαλειφθέν, ἀνάγκη ταῖς πάσαις μερίσαι ἑβδομάσι. καὶ διὰ τοῦτο τὰ σχήματα τῆς σελήνης οὐχ ἑπτὰ μόνον ἡμερῶν, ἀλλὰ καὶ μέρους τινός. ἐὰν δὲ κατὰ τριάδας μερίσωμεν, † ἔσονται πρόσθιαί ἡμέραι. * ἀνάγκη οὖν καταμερίσαι εἰς τριάδας † ἴσεσθαι δὲ ὡς τὰ μείζονα τῶν σχημάτων, τῶν σεληνιακῶν τῶν δὶς ἑπτὰ ἡμερῶν εἰσι. τὰ δὲ ἥττονα τῶν δύο προῶν. φέρε δὲ καὶ τὰ σχήματα τὰ τῆς σελήνης, ἐνθησόμενα, τά τε ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας γινόμενα, καὶ τὰ ἐπὶ ἑπτά: ἔστι δὲ τὰ πάντα ὡς ἤδη μεμάθηκας, τὰ μεγάλα δὲ ἑβδομάδων τέσσαρα. ἔστι γὰρ ἡ συνόδου ἔτι ἡ πρώτη δίχοτόμου. εἶτα ἡ πανσελήνου καὶ τετάρτη. ἡ δευτέρα δίχοτόμου. μεταξὺ τοίνυν τούτων τῶν σχημάτων, ἰσάριθμα τούτοις παρεμβάλλεται σχήματα. μέση μὲν ἡ συνόδου τέτακται, ἐπὶ τῆς πρώτης δίχοτόμου ἡ πρώτη μονοκέλης. μεσουρανοῦσα δὲ ἡ πρώτης δίχοτόμου καὶ ἡ συνόδου ἡ δευτέρα μηνοειδής. συμβαίνει οὖν τὰ σχήματα τῆς σελήνης, † πολυμερέστερον ἀκριβεῖ δὲ ἐπτὰ ἡμερῶν. λεπτομερέστερον δὲ δύο προῶν. καὶ ἔτι πλέον, ὡς ἤδη τέτακται. ὅταν οὖν ἐκλείπουσι αἱ πέριξ τῆς μελλούσης τὸ πρόσεχον κατάστασιν, σκόπει τῷ σχήματι τῆς σελήνης γνώμονι, τίνι τῶν ἀστέρων μέλλει συναπτέον, καὶ ποῖον πλάτος αὐτῷ ποιεῖ. ἐκ γὰρ τούτων κράσεως εὑρήσεις τὴν ἀποτελεσθησομένην ἰδιοτροπίαν, ὅταν καὶ τὴν ἡμέραν βουληθῇς

stellarumque dominantium: de futuro euentu pronunciabimus. Est & mensium status eodem modo indagandus, interlunijs & plenilunijs considerandis. sed non amplius ea quæ tropicis aut æquinoctialibus sunt proxima, sed quæ in quouis signo acciderunt. illud scientes, an prope tropicum copulatio aut coniunctio acciderit. sed ordine dicam.

† Per omnia terræ signa discreuimus omnia interlunia * sumemus terræ signa, si plenilunium plenilunia. In his menstruis considerationibus, etiam latitudo Lunæ est expendenda. Nam quem ad uentum inclinauit, ei dat ortum. Particulariorem statum tridui aut septidui ex Solis & Lunæ configurationibus cognoscemus. Fiunt autem Lunę configurationes triduo & parte quarti diei: septiduo & parte. (Parte) autem addo quod mensis Lunaris integer, hoc est, * Sol & Luna, diebus uiginti nouem & parte conficitur. Si igitur septiduis mensem diuiserimus, quaterna fient septidua una'que dies & pars redundat. Sic figuræ Lunæ non septem duntaxat sunt dierum, sed etiam partis alicuius. Sin triduo diuiserimus. * dies redundabunt † Necesse quidem est eos diuidi triduo. * Sciendum autem est maiores Lunę configurationes septiduanas esse, minores triduanas. Age uerò Lunæ figuras exponemus, cum triduanas, tum septiduanas. Sunt autem omnes ut iam cognouisti, hebdomadum magnæ, quaternæ. Est enim interlunium. Deinde primus quadrans. Deinde plenilunium, Denique secundus quadrans. His autem porrò figuris totidem aliæ interseruntur figuræ. Nam inter † quadrantem primum & interlunium prima falcata collocatur. Inter primum quadrantem & plenilunium, secunda falcata. Contingunt igitur figuræ crassiore diuisione septiduo: tenuiore, triduo & paulo amplius, ut iam positus ordo demonstrauit. Proinde de statu aeris dicturus, cum luna figuram aliquam habet, considera, cui stellæ sit applicatura, & cuius uenti latitudinem obtineat. Nam ex horum commistione, futuram proprietatem inuenies. Diem etiam indagaturus ortus

locus corruptus.

quinque.

locus deprauatus.

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

2008 Ministerio de Cultura

εὑρεῖν, σκόπει τὰς φάσεις ἃς ποιοῦνται οἱ ἀπλανεῖς πρὸς τὸν ἥλιον ἑῴους ἢ ἑσπερίους. τότε γὰρ συμβαίνει μάλιστα τὴν μεταβολὴν ὑπὸ τελεῖσθαι. καὶ ὅταν ὦσι τὰ κέντρα ἐλθόντα τὰ φῶτα. καὶ ἐν ἐκείνῃ δὲ ἔσται τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ ἡ σωαφὴ τοῦ δὲ τοῦ ἀστέρος γίνεται, ἡ μετάβασις ὑπὸ τῶν κέντρων, ἐν ᾗ γὰρ ὥρᾳ ἐν τι τούτων ἀποτελεῖται, ἐν ἐκείνῃ προγνωσόμεθα τὴν περίστασιν ἔσεσθαι. εἰδέναι δὲ χρὴ ὡς γέγραφε μονόβιβλον ἐπισημασιῶν. ἐν ᾧ λέγει περὶ σχηματισμῶν τῶν ἀπλανῶν, πρὸς τὸν ἥλιον καὶ περὶ ἑῴους καὶ περὶ ἑσπερίας, ὧν σχήματα λαμβανόμενα τῶν τοιούτων ἐξ αὐτοῦ λαβεῖν, περὶ καθ' ἕκαστον τεταρτημόριον. ἐὰν δὲ τὴν ἑκάστῳ μηνὶ συμβαίνουσαν μεταβολήν, ἐκ τοῦ ἐν ἑκάστῳ τῶν ζῳδίων σωισαμένης σωόδου, ἢ πανσελήνου μάθωμεν.

Τῆς ἐγγίσας τοῦ παρωχημένου τροπικοῦ.

Προσδιορισμὸν σοι ἀναγκαιότατον γράφει τοιοῦτον. ὃ χρὴ φησὶν ὡς ἔτυχε σωόδους ἢ πανσέληνα λαβεῖν. σωόδου δὲ τὴν ἐγγίσας τοῦ χειμερινοῦ τροπικοῦ χρὴ λαβεῖν, ἐν αὐτῷ τῷ τροπικῷ συμβαίνουσαν. πανσέληνον δὲ πανσελήνῳ, καὶ ὁμοεσλὲς ἀεὶ τῶν συζυγιῶν φυλάττειν. ἔστι δὲ θαυμάσαι τὴν μέθοδον ὅτῳ πως κατανενοηκότα. ἐπειδὴ ἔπεσεν ἀνάγκη καὶ τὴν προζωδίας ὅλην κατάστασιν, καὶ τὴν ἑκάστου τῶν ζῳδίων. * λέγει δὲ τὴν ἐν ἑκάστῳ ζῳδίῳ, ἐκ τῆς ἐν αὐτοῖς συμπτώσεως συζυγίας. οὐ γίνονται ἅμα ἐν τοῖς αὐτῷ ζῳδίῳ ὁμοιόλιπες αἱ συζυγίαι ἐν μιᾷ ταύτην αἰτίαν, τὴν ἐγγίσα λαμβάνει τοῦ τροπικοῦ, αὕτη δὲ ὅτιν, ἐν τοῖς πλησίον δ' ἴσῳ μῳ. ἐὰν δέ ποτε συμβαίνῃ ἐν τοῖς αὐτῷ ζῳδίῳ, περὶ μοίρας μίαν ἔσαι τοῦ ζῳδίου, καὶ οὐ δεῖ ὅλως ἐν ἐκείνῳ αὐτὴν τῷ ζῳδίῳ λογίζεσθαι παρωχημένου ἔπεσεν, ἐπειδὴ ὡς ἤδη παρελθεῖν μέσης τῆς τροπῆς, σκόπει ὁ ποῖον τὸν μῆνον ἔξει τὸ κατάστημα. ὅθεν οὐ δὲ εἶπε τοῦ παρωχημένου ζῳδίου, ἀλλὰ τοῦ παρωχημένου σημείου.

Ὁμοίως τὰ κέντρα.

Τουτέστι παραπλησίως τοῖς πρώτοις. δεῖ γὰρ λαβεῖν ὡς ἤδη μεμάθηκας τὴν μοῖραν τῆς συζυγίας, καὶ τὸ κλίμα καὶ τοὺς ἀναφορικοὺς χρόνους καὶ ὡριαίους, καὶ ἐκ τούτων εὑρεῖν τὰ κέντρα καὶ τοὺς οἰκοδεσποτοκρατοῦντας τῆς ἰσοστάθμου πρὸς τὸν ἥλιον ἐν τῇ περιόδῳ, ἰσοστάθμους περιόδους, ἐκάλεσε τὰς συζυγίας. ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ μοίρᾳ, εὑρίσκεται τὰ φῶτα. καὶ ἰσότης τότε τῆς κινήσεως ὅτιν. ὅθεν δὲ τῆς διαμέτρου, τοῦτο καὶ φανερώτερόν ὅτι δοκεῖ γὰρ εὐθεῖά τις ἐπιτεταμένη, σταθμίζειν τὴν κίνησιν

ortus considera stellarum fixarũ erga Solem matutinos aut uespertinos. Tunc ẽm potissimum mutatio perfici solet, & cum ad angulos peruenerint lumina, in eaq; hora futura est, cum applicatio certę stellæ fit aut transitus in angulis. Qua enim hora aliquid horum contingit, ea statuemus secuturum effectum. Sciendum est Ptolemęum scripsisse librum unicum de significationibus tempestatum, ubi recenset configurationes fixarum ad solem tam matutinas quã uespertinas: è quo hęc omnia petere licebit × in quolibet quadrãte. Sic mutationem, quouis mense contingentẽ cognoscito ex interluneo aut pleniluneo quouis mense contingente,

Quod proximum est præterito tropico.

Appendicem summè necessariam adiicit, quæ est huiusmodi. Non temerè inquit, interlunia aut plenilunia sunt sumenda, sed interlunium tropico proximũ est sumendum * quod in ipso tropico contingit, plenilunium in plenilunio, & copulationum similitudo subinde obseruanda. Est autem admirãda methodus, si quis ita consideret. † Dixit necesse esse ternorum signorum totum statum, & signi cuiusq; considerari, hoc est, in quolibet signo è copulatione in eo contingente. Non fiunt autem unà in eodem signo consimiles copulationes. Quæ si quando contigerit in eodẽ signo: in una signi parte erit, neq; omnino in eo signo esse existimãda est, ideoq; dixit in præterito, quasi conuersione iam elapsa. * Cõsidera qualis futurus sit status aeris eo mense ideoq; non dixit, præterito signo, sed præterito puncto.

Eodem modo anguli.

Hoc est, si ferè ut antè dictum est. Sumenda est enim, ut iam didicimus, pars copulationis, & clima, ascensionalia tempora & horaria, & ex his inueniendi anguli & dominatores æqualis ad Solem inambulationis. Aequales inambulationes uocat copulationes. Nam in eadem parte lumina reperiuntur, & tunc motus est æqualitas. In oppositione uerò hæc euidentior est, quod linea quædam recta extensa metiri uidetur motum eorũ, seruata

2008 Ministerio de Cultura

αὐτῶν καὶ ἰσότητα παραμετρεῖν. πρὸς γὰρ ταύτας συζιγίας, καὶ τὰ ἄλλα σχήματα αὐτῶν κρίνει. καὶ τούτων τῶν σχημάτων ἀρχικωτέρων καὶ ἰσχυροτέρων τὰ σχήματα, ὡς ἤδη φθάσαντες εἰρήκαμεν. τριῶν ἡμερῶν προσθέσει, καὶ μέρους συνίστανται. ἡ δὲ δευτέρα, μηνοειδὴς, πρὸ τριῶν ἡμερῶν τῆς συνόδου. καὶ ἡ πρώτη ἀμφίκυρτος, πρὸ τριῶν τῆς πανσελήνου. ἡ δὲ δευτέρα διὰ τὸ ἴσον τρίγωνον, διὰ τοῦ διδοκῶν ἄλλο τι λέγειν, ἐσαφήνισε τὸ προκείμενον τὰ γὰρ τρίγωνικα καὶ σχήματα, οὐκ ἄλλα ἐστὶν ἢ τὰ εἰρημένα, καὶ τὰ ἑξαγωνικὰ ἡ μὲν γὰρ μηνοειδὴς, ἑξαγώνῳ σχήματι συνίσταται. ἡ δὲ ἀμφίκυρτος τριγόνῳ, τούτων γὰρ ἀκόλουθα ταῦτα πάντα πολλάκις εἴρηται.

Οἱ δὲ λαμπρότεροι.

Οὐ δὲ γὰρ πάντες οἱ μὴ πλανώμενοι, ἀλλ' οἱ μεγάλοι. εἰδέναι χρὴ, ὡς ὅταν συστήματι ἀστέρων καὶ ἀφανεστέρων, ἢ καὶ μὴ λαμπρῶν, ὡς ἐπὶ τῶν τῆς πλειάδος, τὸ αὐτὸ δύναται τῷ λαμπροτέρῳ, καθάπερ πρὸς τὰς τῆς σελήνης.

Αἴτε ἀμπώτεις.

Οὐχ ἁπανταχοῦ δὲ τοῦτο, ἀλλ' ἐν τοῖς τόποις ἐν οἷς εἰώθασι συμβαίνειν ἀμπώτεις. ὡς ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ. ἀμπώτιδος γὰρ γενομένης, φύγας παρῆλθεν ὁ τῶν ἰουδαίων νομοθέτης μῶσης.

ὡς προηγουμένης.

Εἰπὼν καὶ τὰς μερικὰς περιστάσεις, ἐν μεθόδῳ καὶ ἐν διαιρέτῳ. ἐπειδὴ συμβαίνει ποτὲ μὲν τὰς καθόλου ταῖς μερικαῖς μάχεσθαι. ποτὲ δὲ τὰς μερικὰς ταῖς καθόλου. ποτὲ καὶ συμφωνεῖν, περὶ τούτων οἱ πρὸς διορίζεται. τὰ καθόλου γὰρ φησιν ἰσχυρότερα ἐστὶ, καὶ νικᾶν τὰ μερικὰ δύναται ἐὰν δὲ ποτε συμφωνήσῃ τὸ καθόλου τῷ μερικῷ, τότε μάλιστα ἰσχυροτέρα ἡ ὑπηρέτησις τῶν ἀπετελεσμάτων γίνεται.

Περὶ τῆς τῶν μετεώρων σημειώσεως.

χρησιμόν δ' ἂν εἶεν.

Ἐπλήρωσε καὶ τὴν τῶν μερικῶν διδασκαλίαν. ἅ τινα καθόλου μὲν ἦν. πρὸς δὲ τὰ εἰ καθολικώτερα παραλαμβανόμενα, μερικὰ ὀνομάζεται. βούλεται δὲ ἐπὶ τούτοις. καὶ ἄλλο τι προσθεῖναι ἀναγκαιότατον θεώρημα, συντελοῦν τῇ αὐτῇ σκέψει. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς προλαβοῦσιν μετὰ τὸ εἰπεῖν περὶ τῶν ἐκλείψεων, εἶπε τινὰ θεωρήματα συνθείνοντα εἰς τὴν αὐτῆς πρόθεσιν, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐν ταῦθα: πληρώσας τῆς τῶν μερικῶν διδασκαλίαν, γράφει τινὰ τοῖς προλαβοῦσι συντελοῦντα θεωρήματα, πῶς ἂν δυνηθῶμεν τὰς περὶ τὸν ἀέρα καταστά-

seruata ęqualitate. † Nã pro his copulationibus & figuris eorum, iudicat, & ex his figuris principalioribus & fortioribus, figuræ, ut antè diximus, tridua adiectione ac partis conflantur. Altera falcata, triduo ante interlunium. & prima gibbositas triduo ante plenilunium, altera ob parem triangulum. Per hoc, cum aliud dicere uideatur: rem propositam declarat. Nam triangulares figuræ non aliæ sunt, quam eæ quas diximus, & sexangulares. Nam falcata constat sexangulo, gibbosa, triangulo. * huic enim consentanea hæc omnia sæpe dicta sunt.

Illustriores.

Neque enim omnes non errantes, sed magnæ. sed sciendum est multarum stellarum, tametsi neq; magnarum & obscurarum conglobationem idem ualere, quod magnas & illustres, ut in Pleiade. * sicut erga lunares.

Et æstus.

Hoc uerò non ubiq;, sed ijs in locis, in quibus contingere solent æstus, ut in rubro mari. Nam in ęstu maris, fuga salutem quæsiuit Iudęorum legislator Moses.

Tanquam antecedente.

Exposuit enim etiam particularem statum, methodo & cum diuisione. Sed quia nonnunquam fit, ut uniuersalia pugnent cum particularibus, aliquando particularia cum uniuersalibus, aliquando etiam consentiant: de his etiam partitè tractat. Nam uniuersalia inquit fortiora sunt & particularia possunt uincere. Sed si quando uniuersale cum particulari consentit: tunc maximæ sunt euentuum uires.

De eorum quæ in sublimi fiunt annotatione.

Absoluit etiam particularium doctrinã, quæ quamuis uniuersalia sint, tamẽ ad uniuersaliora relata particularia nominantur. Nunc aliud summè necessarium præceptum adiecturus est, ad eandem considerationem cõducibile. Vt enim in antecedentibus post eclipsium tractationem, præcepta quædam posuit, ad idem propositum pertinentia: ita hic quoque absoluta particularium doctrina, præcepta quædam adijcit antegressis conducibilia, quo pacto possimus tempestates è meteoris, & con-

2008 Ministerio de Cultura

σεις γινομένας προγινώσκειν ἐκ τῶν μετεώρων, καὶ ἐκ τῶν συνισταμένων νεφοειδῶν συσχηματισμῶν. συνίσταται δὲ ταῦτα ἢ περὶ τὸν ἥλιον, ἢ περὶ τῆς σελήνην, ἢ περὶ τοὺς πλανωμένους ἀστέρας ἢ καὶ περὶ τοὺς ἀπλανεῖς. καὶ μάλιστα τοὺς νεφοειδῆ ἔχοντας συστήματα. οἷον ὡς ἡ φάτνη καὶ ἡ ἀκίς, καὶ ὅσα τοιαῦτα πῶς οὖν ἐφ' ἑκάστω τούτων ἐπισκοπήσομεν. καὶ πρῶτον, ἀπὸ τοῦ ἡλίου σκόπειν τὰς ἀνατολὰς καὶ δύσεις τοῦ ἡλίου, καὶ εἰ μὲν τὴν νυκτερινὴν εὑρεῖν θελήσεις κατάστασιν, σκόπει τῆς δύσιν, ὁποία ἔσται, εἰ μὲν γὰρ καθαρὰ ὀφθείη καὶ ἄνευ νεφελῶν συνισταμένου ἐν αὐτῷ τοῦ κύκλου, ἢ περὶ αὐτὸν εὐδιεινὸν ἀέρα πρόλεγε. ἐὰν δὲ νέφη εὕρης, τὸ ἐναντίον. εἰδέναι χρὴ ὡς καὶ ὅταν ὁ ἥλιος μὴ εὐδιεινὴν σημαίνῃ καταστασιν, ποτὲ μὲν καὶ ὄμβρων γίνεται, ποτὲ δὲ καὶ ἀνέμων. καὶ διακρίνομεν ἐκ τῶν χρωμάτων τῶν περὶ αὐτὸν συνισταμένων. ὅταν γὰρ ποικίλον ἔχῃ τὸ περὶ τὸν κύκλον συνιστάμενον χρῶμα σημαίνει ἀνέμους, καὶ μάλιστα ὅταν ὦσιν ἀκτῖνες πυροειδεῖς, καὶ τρόπον τινὰ ἀπόπαλλονται. σημαίνει δὲ καὶ τὸν τόπον ὅθεν ὁ ἄνεμος μέλλει πνεῖν. ὑποχλώρους ἢ μέλανας ἢ καὶ ἄλλως ἔχων περὶ αὐτὸν μίαν, ἢ καὶ δευτέραν, χειμώνων καὶ ὑετῶν ἐστι δηλωτικός. ἀπὸ δὲ τῆς σελήνης οὐ τὸ κατάστημα μόνον ἐρεῖς τὸν νυκτερινὸν, ἢ τὸ ἡμερινὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἑξῆς συναπτόμενον, ὡς ἤδη μεμάθηκας, διὰ τριῶν ἡμερῶν τῆς ἐπίσκεψιν ποιούμενος. τότε γὰρ τὰ σχήματα τὰ οἰκεῖα μεταλάσσει. λεπτὴ μὲν γὰρ οὖσα καὶ μὴ ἔχουσα περὶ ἑαυτῆς, οὐδὲν, ἀλλὰ καθαρὼς τῷ ὄντι φαινομένη, ἐνδιεινὴν σημαίνει κατάστασιν. ἐὰν δὲ ἐρυθρὰ ἢ τὸ χρῶμα. καὶ μάλιστα τὸ περὶ τὸ ἀφώτιστον αὐτῆς μέρος τοῦ κύκλου, ἀνέμων ἐστὶ σημαντικὴ· ἐὰν δέ τι τῶν ἄλλων χρωμάτων, νεφετῶν μᾶλλον ἔσται δηλωτικὴ. ἡ δὲ τῶν χρωμάτων ποικιλία, δείξει αὐτῶν τῆς ἐνέργειαν. πότερον μετὰ σφοδρῶν ἀνέμων ἔσται ὁ νιφετὸς ἢ οὔ.†

παρατηρητέον δὲ καὶ τὰς γινομένας περὶ αὐτὴν ἅλως.

Τὰ αὐτὰ δὲ καὶ περὶ αὐτὸν ἄλλως σημαίνουσαι συμβαίνουσιν.

Γινώσκειν δὲ σε χρὴ, ὡς καὶ περὶ τὸν ἥλιον, καὶ περὶ τοὺς ἄλλους ἀστέρας συνίσταται ἄλλως. ἀλλ' ὠδὶ μὲν τοῦ ἡλίου, μία ἢ δευτέρα συνίσταται. ὠδὶ δὲ τῆς σελήνης, πλείους τὶ δὲ σημαίνουσιν εἴρηται. τὰς δὲ περὶ τοὺς ἄλλους ἀστέρας ἐπισκοπήσωμεν ἐκ τῶν ὑπ' αὐτὰς * ἀστέρων, καὶ ἐκ τῶν χρωμάτων τῶν ὠδισυμβαινόντων ἐν αὐτοῖς. σκοπεῖν δὲ χρὴ ὡς ἔφαμεν καὶ τοὺς ἀπλανεῖς. διαφανέστεροι γὰρ γενόμενοι οἱ λαμπρότεροι αὐτῶν, ἢ ἀφανέστεροι μὲν ὑπὸ συστήματι

& conflatis nubium instar configurationibus diuinare. Eæ porrò aut circa Solem, aut circa Lunam, aut errantes, aut etiam fixas stellas existunt, eas præsertim, quarum constitutio nubila est ueluti præsepe, & acies sagittæ, & aliæ id genus. Quomodo ergo horum unumquodque considerabimus? Primum Solis ortum & occasum intuebimur ac nocturnam constitutionē indagaturus, occasum specta. Nam is si purus cernetur, & circulus in ipso aut circa ipsum extiterit sine nubibus: aeris serenitatem prædicito. Sin nubes inueneris, contrarium. Etiam sciendum est, Solem quando serenitatem non significat, aliàs hymbres, aliàs uentos indicare, & discrimen hoc ex eius coloribus sumitur. Nam si color circulum ambiens uarius fuerit, uentos significat. præsertim cum radij sunt flammei & quodammodo uibrantur. Significat etiam locum unde uentus flabit, * sub uirides aut nigras, aut alias habens circa se unam atque alteram, tempestates & pluuias indicat. A Luna uerò, non nocturnum modo diurnumue statum prædices, sed id quoque tempus quod proximè sequitur, ut eam cognouisti, triduo, cōsiderato. Tunc enim peculiares figuræ mutantur. Nam cum tenuis est, & nihil circum se habet, sed pura omnino apparet. serenitatem significat. Rubicunda, præsertim in circuli sui parte non illustrata: uentos significat. Alio quopiam colore prædita, † niues magis significat. Colorum Varietas efficaciam ostendet, an niues cum uehementibus uentis coniunctæ futuræ sint nec ne.

locum lus.

nubes

Obseruandæ sunt etiam areæ quæ circa eam contingunt.

Cognoscendum est, areas existere circa solem & alias stellas. sed circa solem uel singulæ uel binæ. circa lunam plures existunt. quid autem significent, dictum est. Quæ uerò circa alias stellas existunt, considerabimus è stellis quæ infra eas sunt, & ex adiunctis coloribus. Sunt & stellæ fixæ ut diximus, considerandę. Nam ex ijs illustriores & magis pellucidæ fiunt, aut obscuriores globatæ signifi-

2008 Ministerio de Cultura

δὲ ὄντες, σημαίνουσιν ἀνέμους. οὓς εὑρήσεις ἐκ τῆς προσνεύσεως αὐτῶν, οὐκ ἀπὸ μόνων δὲ τῶν φώτων καὶ τῶν ἄλλων εἴσω τὴν τοῦ περιέχοντος κατάστασιν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἐπιφαινομένων κατὰ καιροὺς. οἷον κομητῶν, καὶ τῶν διαττόντων. οἱ μὲν γὰρ κομῆται αὐχμῶν εἰσι σημαντικοί. οἱ δὲ διαττόντες ἀνέμων.

Παρατεινούσας.

Τὰς ἐκτεταμένας, καὶ οὔτε ἡμερινὴν μόνην, ἢ νυκτερινὴν σημαινούσας ἐν ταῖς πρὸ τριῶν, ὥστε οὐχ ἁπλῶς αὐτῆς ἐπισκοπήσομεν, ἀλλὰ πρὸ τριῶν καὶ μετὰ τρεῖς. οὐ γὰρ καθ' ἑκάστην ἡμέραν. εἴτε γὰρ πρὸ τριῶν λάβῃ, σχῆμα ποιεῖ μετὰ τρεῖς, ἄλλως δηλονότι. εἰρήκαμεν γὰρ ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ ἡλίου μία συνίσταται, ἢ δύω. ὠθὶ δὲ τῆς σελήνης, τρεῖς καὶ τέσσαρες ἐπιπολύ.

Καὶ ὅσαι ἂν πλείους ὦσιν.

Ὅταν ἐπὶ πλείονα χρόνον μένωσι συνιστάμεναι, καὶ μὴ ἀφανίζουσαι ὡς καὶ πρόσθεν ἐῤῥέθη.

Αἱ συστάσεις.

Εἶπε γὰρ σοι πολλάκις πρόσθεν περὶ χρωμάτων, καὶ ἐμέρισεν αὐτὰ τοῖς πλανωμένοις, ὥστε δύνασθαι καὶ περὶ τῆς τῶν πλανωμένων φύσεως. εἰρημένων δὲ καὶ περὶ αὐτῶν λέγει, καὶ εἰς ἐκεῖνα νῦν ἀποπέμψας σέ, καὶ οὕτω κατὰ πάνει τὸν λόγον.

Τέλος, τῆς εἰς τὸ δεύτερον ἐξηγήσεως.

significant uentos, quos deprehendes ex inclinatione illorum. Neq; uerò statum aeris è luminibus duntaxat cæterisq; deprehendes, sed ex ijs etiam quæ pro temporibus apparent, ut cometis & capris saltantibus. Nã cometæ siccitates: capræ saltantes, uentos portendunt.

Porrectas.

Extensas, nec diurnum dũtaxat aut nocturnum significãtes * ante triduum. Itaq; non simpliciter eam considerabimus. sed antè et pòst triduum * neq; em̃ quottidie. Siue enim ante triduum sumpseris, figurã facit post triduum, aliter nimirũ. Diximus enim in sole singulas aut binas existere: in Luna ternas & quaternas plerunq;. *Locus nutilus.*

Et quò plures fuerint.

Cum diutius manserint, & nõ statim fuerint abolitę. ut & prius dictum est.

Constitutio.

Nam prius sępe de coloribus dixit, eosq; inter planetas distribuit, ut & de errantium natura possit * de quibus cũ dictũ sit, nunc eò te remittit, atque ita liber finit.

Commentariorum in secundum quadripartiti finis.

2008 Ministerio de Cultura

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Προοίμιον εἰς τὴν ἐξήγησιν τοῦ τρίτου βιβλίου περὶ τὰ καθόλου.

Κοπὸς ἔδειμεν αὐτῶ ἐν τοῖς προοιμίοις τοῦ τρίτου βιβλίου, δεῖξαι τὴν τάξιν καὶ προαναπεφαλαίωσιν τῶν ῥηθέντων ἡμῖν, ἐκ διαιρέσεως. καὶ γὰρ καὶ μεθόδῳ βέλτιστα δεῖξαι, καὶ φύσει τάξει χρῶντι ἐν τοῖς ἑαυτοῦ βιβλίοις, καὶ οὐκ ἐπιτυχὴ ἐπάγειν τὴν διδασκαλίαν τὴν προκειμένην. ἀλλὰ κατὰ τίνα καὶ τάξει χρώμενοι. ἐπεὶ γὰρ φησὶ διδακτὸν εἶναι τὰ καθόλου τῶν μεριικωτέρων ἐπόμεθα, ἀκόλουθον πρότερον τὴν ἐπίσκεψιν ἐποιησάμεθα περὶ πλειόνων τούτων, ἃ ἄλλο ἔχομεν ἐπάγειν, ἢ τὴν περὶ μέρους. εἰδέναι δὲ χρὴ, ὡς τὸ ἀποτελεσματικὸν τῆς ἀστρονομικῆς, πᾶν μὲν διαφέρει, ὅταν μὲν ἑτέρα τὴν ἑτέραν ἀκολουθῇ, πᾶν δὲ κοινωνεῖ διαφέρει μὲν ὅτι τὸ μὲν ὕλην αὐτοτελῆ ὡς ἔπος εἰπεῖν προόδῳ μεμάθηκας. τὸ δὲ ἐκ τέσσαρα αὐτοτελῆ, ἀλλὰ δεῖ τὰ ἀπ' ἐκείνων, νῦν ἀστέρων κοινωνοῦσι δὲ ὅτι περὶ τὰ αὐτὰ
τὴν ὕλην σωίστασι, περὶ γὰρ τὸ ἕτερον ἐκεῖνα καὶ τὸ ἄλλο συνίστησι. ἐπάγει δέ τι καὶ ἄλλο χαριέστερον, ἐκ πόσων ἀρχῶν σωίστησι τὰ καθόλου, καὶ τὰ περὶ μέρους προγινωσκόμενα, ὃ μάτην οὐ δεῖ ὡς ἔτυχεν, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῶν καθόλου, ζητεῖ τὰς ἀρχὰς, καὶ δείκνυσι πόσαι εἰσίν. ἐπιδείξει δὲ ἡμῖν, ὡς ἀπαραλείπτως ἐπεξῆλθεν αὐταῖς. ἐπὶ δὲ τῶν περὶ μέρους, οὐ τὸ αὐτὸ ἀποδείκνυσι, ἀλλὰ τὸ σκοπὸν τοῦ βιβλίου γράφων καὶ ὡς δεῖ ἐξ αὐτῶν ἀνάγκης περὶ τούτων διαλαβεῖν. τὰ μὲν οὖν καθόλου, μίαν ἔχει τὴν ἀρχὴν, ἀλλὰ πολλὰς μεμάθηκας γὰρ ἐν τοῖς φθάσασιν, ὡς καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν ὑποκειμένων χωρῶν δεῖ λαμβάνεσθαι τὰς ἀρχὰς. ἐν πρώτοις γὰρ εἶπε τὰ χώματα χρία καὶ χρία, καὶ πόλεις ὡς ἔοικεν, εἰώθασι λέγειν γηγένεσιν αἰγύπτιοι κόσμου ἀποφαίνεται γὰρ τῶν, τὴν ἀρχὴν μίαν μὴ ἔχον. πολλὰς δὲ, τὰ δὲ μερικὰ, καὶ πολλὰς καὶ μίαν. μίαν μὲν τὴν ἐξ ἀρχῆς καὶ ἐν τῇ γενέσει τῶν ἀστέρων σύγκρασιν, ἣν εἰώθασι πᾶσιν οἱ ἀποτελεσματικοὶ προαγορεύειν. πολλὰς δὲ τὰς καθ' ἑκάστην ἡμέραν τῶν ἀστέρων ἐπιγνωμίας. ἐπεμβάσεις τε καὶ χηματογραφίας, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα.

Καὶ τὰ πολλά.

οὐ γὰρ πάντων κατακρατεῖ. ἀλλ' ὡς ἐπὶ τῶν πολὺ χαρακτηρίζεται.

Δύναμιν.

Δύναμιν τὴν κοινωνίαν αὐτῶν λέγει, ἥτις

ENARRATIO TERTII LIBRI.

Tractata superius à nobis.

VTori propositū est in exordio tertij libri, ut ordinem eorum quæ dicenda sunt ostēdat, eumq; per diuisionē enumeret, & qua ratione et quo ordine in suis libris utatur. seq; non fortuitò hanc doctrinam subiungere, sed serie quadam atque ordine uti demonstret. Postquam enim, inquit, ostensum est, uniuersalia particularioribus antecedere: iure prius ea considerauimus: iis autem absolutis, quid nisi particularia subiungere possumus? Est autem sciendum astrologiam ab astronomia alicubi differre, alicubi cum ea consentire. differt enim, quod hæc se ipsa contenta est, ut antè didicisti, illa non est, sed illius adiunctionem postulat. Consentiunt in eo, quod utraque * cœlum tractat, eadem occupata materia. Adijcit & aliud elegantiss. quot principijs constent ea quæ uniuersaliter & particulariter prædicuntur. non frustrà neque temerè. Nam in uniuersalibus principia quærit, & quot ea sint, ostendit, & demonstrabit, se nullum prætermisse. In particularibus non idem ostendit, sed scopum libri scribit, & necessariò de his esse differendum ostendit. Ac uniuersalia quidem unum principium nō habent, sed multa. Suprà enim didicisti, principia etiam ab ipsis subiectis regionibus esse petenda: Nam in Persia dixit colores esse tales & tales, * & ex superuacuo, ut consentaneum est, mundi genituram Aegyptij solent narrare. pronunciat * autem unū principium nō habere sed multa. Particularia uerò & multa & unum. unū, primam illam in genitura stellarum temperaturam, q̄ Astrologię cōpagem appellare solent: multa, quotidianos stellarum transitus & configurationes, & quę alia sunt huius generis.

Et quæ plera q̄.

Neque enim omnibus dominantur sed ex ijs, quæ plerūque contingunt, notātur.

Vim.

Vim, consociationē eorū appellat, quæ in ea

περὶ τὴν αὐτὴν θεωρεῖται ὕλην. ἄμφω γὰρ ἅμα συμβαίνει εἰ γὰρ τῇ ἀξίᾳ διαφέρουσι ταῦτα ἀλλήλων, ἀλλ' οὖν γε τῇ δυνάμει ταύτα κεκοινωνήκασι. καὶ καλῶς τὴν τοιαύτην οἰκονομίαν, δύναμιν συνηγόρευσεν. εἰώθασι γὰρ πρὰ τὴν ὕλην αἱ δυνάμεις καταγίνεσθαι.

Αἰτίαν μὲν, ἡ τῶν πλανωμένων ἀστέρων: ἡλιοῦ τε καὶ ☾ κίνησις.

Εὐφυῶς πάνυ ὁρίζεται ἑκάτερον αὐτῶν, τό τε ποιητικὸν καὶ τὸ προγνωστικόν. ποιητικὸν μὲν γὰρ ἐστὶ κίνησις ἡλίου καὶ σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων αἰτία, τῶν τε καθόλου, καὶ τῶν κατὰ μέρος τοῖς ἀνθρώποις συμβαινόντων συμπτωμάτων.

Προγνωστικὴ δὲ ἡ τῶν ὑποκειμένων αὐτῶν φύσεως τροπῆς.

Τῆς τροπῆς τῆς τῶν ὑποκειμένων φύσεως τῆς κατὰ τὰ ὁμοιοσχήμονας περόδους τῶν οὐρανίων διὰ τοῦ περιέχοντος γινομένης.

Σχεδόν.

Τὸ σχεδὸν προσέθηκε ὑπεβεβαιῶν, ὅτι οὐ μία ἐστὶν ἀρχὴ, ἀλλὰ πολλαί. οὐ γὰρ ἐκ τῶν ἐκλείψεων μόνον τὰς προτελέσεις γινώσκομεν.

Μίαν μὲν τὴν αὐτὴν τοῦ συγκρίματος ἀρχήν.

Εἰπὼν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὡς ἕκαστος καὶ μίαν ἔχει ἀρχὴν καὶ πολλάς. πολλὰς μὲν τὴν τῆς περιέχοντος. μίαν δὲ, τὴν ἀπὸ τοῦ χρόνου καθ' ὃν γίνεται, διαίρεσιν ταύτης τῆς μιᾶς ποιεῖται. καὶ δείκνυσιν ὡς καὶ αὐτὴ διττή ἐστιν. καὶ ἡγοῦντο τῆς ἀνθρώπου προόδου. μίαν μὲν τὴν τῆς συστάσεως, ἣν σπορὰν ἐκάλεσε. δευτέραν δὲ τὴν τῆς ἐκτροπῆς. ἐστὶ δὲ καὶ τοῦ τόκου χρόνος. ταύτην δὲ οὐ μάτην ἐποιήσατο τὴν διαίρεσιν. ἀλλ' ὑπὸ δεῖξαί σοι βουλόμενος τὴν τάξιν τῶν θεωρημάτων ὡς. οὐ μάτην εἰσὶ γεγραμμέναι, οὐ δὲ ἀτάκτως. ἐθελήσει δὲ σύγκρισιν τῶν δύο τούτων ἀρχῶν ποιήσασθαι. καὶ τὸ χρήσιμον αὐτὸ τί ἐστιν ἐξ ἑκατέρας λαβεῖν. καὶ τί χρὴ τὸν ἀποτελεσματικὸν εἰπεῖν, καὶ τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας καθ' ὃ μέλλει πάντων τῶν μερικωτέρων τῆς διδασκαλίαν ποιήσασθαι. εἰ μοῦντις δύναιτο εἰδέναι τὴν ὥραν ἐκείνην, καὶ τὸ χρόνον τῆς σπορᾶς, τῇ τοιαύτῃ ἀρχῇ τοῦ χρόνου χρησόμεθα πρότος τῆς τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς προγνωσίν. πότερον τελεσφορησθήσεται, ἢ οὐ πότερον, ἀνάπηρον ἔξει τὸ σῶμα, ἢ † πεπηρωμένον. καὶ εὐτραφὲς, ἔσται, ἢ οὔ. καὶ ἢ λευκὸν, ἢ μέλαν, καὶ ὅσα τοιαῦτα. καὶ ὁ ποῖον ἕξει τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος, ἄγριον ἢ ἥμερον καὶ ὅσα τούτοις παραπλήσια. εἰ δὲ μὴ δύναιτό τις εἰδέναι τὸν χρόνον ἐκεῖνον, αὐτῇ τῇ τῆς ἐκτροπῆς ὥρᾳ χρησόμεθα πρὸς αὐτά. πολλὴν γὰρ ὁμοιότητα ἔχει πρὸς τῆς τῆς σπορᾶς καὶ παντὼς ἐξ ἀνάγκης εὑρίσκονται οἱ

πεπληρωμένον.

in eadem materia ſpectatur. ambo enim unà contingunt. Tametſi enim inter ſe dignitate differunt: tamen ui ſua communicant inter ſeſe. eamq; communerationem rectè uim appellauit. Vires enim in materia tractanda exeruntur.

In cauſa eſt errantium ſtellarum.

Ingeniosè definit eorum utrumq;, tum efficientem partem, tum prędicentem. Efficiẽs enim eſt motus ☉ ☽ cæterarumq; ſtellarum, cauſa tum uniuerſaliũ tum particularium humanorum euentuum.

Prognoſtica naturæ ſubiectorum illis conuerſionis.

Conuerſionis naturæ ſubiectorum, quæ fit per cœlum ſecundum conſimiles circuitus.

Fermè.

Fermè addidit, ut confirmaret non unũ eſſe principium ſed multa. Neque enim ex ſolis eclipſibus futura pręuidemus.

Vnum ipſius concretionis principiũ.

Cum ſupra dixerit, unumquẽq; & multa habere principia & unum: multa ratione cœli: unum, ratione temporis quo naſcitur: unum hoc diuiditur, atque oſtendit id etiã eſſe duplex, & hominis egreſſui pręeſſe: Vnũ cõceptionis, alterum partus. Non aũt temerè hanc diuiſionẽ inſtituit, ſed ut ordinem pręceptorum oſtenderet, eaq; nõ inaniter neque confusè eſſe ſcripta declararet. itaque duo hæc principia inter ſe conferet, & quid utilitatis ex eorum utroque poſſit capi, & quid Aſtrologo dicendum ſit, & quomodo omnium particulariũ doctrinã ſit tractaturus. Si quis ergo ſcire poſſet horam illam & tempus conceptus: eo principio temporis uteremur ad prædictionem corporis & animi, Vtrum perficiendus ſit fœtus nec ne? Vtrũ corpus mutilũ ſit habitum, an abſolutum & uegetum? album an nigrum, & eius generis alia. quo item ingenio ſit futurum, fero an manſueto & ſimilia. Si quis autem tempus illud ſcire nequit: ipſius partus hora utemur ad illa cognoſcenda. Magnam enim habet ſimilitudinem cum conceptu, & neceſſariò, omnes ſtellarũ cõfigurationes illis qui tum fuerunt, conſimiles reperiuntur.

Quid ex figura conceptionis prædici pot.

2008 Ministerio de Cultura
BIBLIOTECA DEL

σχηματισμοι τῶν ἀστέρων, τῆς τότε πρόμοιοι. πλὴν ὅτι οὐκ ἐξεκείνης δυνησόμεθα προλέγειν τὰ περὶ τοῦ γόνου. οἷον ὡς ἔφαμεν, εἰ τελεσφορηθήσεται καὶ ὅσα τοιαῦτα εἰπὼν, διαλέγεταί σοι καὶ περὶ τοῦ τρόπου τῆς διδασκαλίας. ὅτι οὐχ οἷος ὁ τῶν παλαιῶν μερικὸς καὶ ἀμέθοδος, ἀλλὰ καθολικὸς καὶ ἐμμέθοδος. ἐροῦμεν γὰρ σοι ἐκ ποίου τόπου ποῖον ἐπισκέπτετε κεφάλαιον. καὶ ποίου ἀστέρος οἷον σκοπῶμεν τὸν τόπον, εἰς ὃν δεῖ ἀφεῖναι τὸ βέλος. τὸ δὲ ἀφιέμενον ὁ ἀστήρ. λοιπὸν δὲ ἐστιν ὅταν εὑρεθῶσι πλείους ἀστέρες, εὐεπιβλὼν δεῖ κατασκευάζεσθαι αὐτοῦ τὴν ἰδιοκρασίαν. ἐὰν γὰρ φησιν ἐθελήσωμεν τὴν τῶν παλαιῶν ζηλῶσαι διδασκαλίαν, ἀπείρους περὶ τούτου καταβαλούμεθα λόγους καὶ ἀδιεξόδους καὶ ἀμνημονεύτους.

Φύσει μὲν ἐστὶ κατ' αὐτῆς τῆς σπορὰν. δυνάμει δὲ καὶ κατὰ τὸ συμβεβηκός.

Λεληθότως πάσας αὐτῶν τὰς διαφορὰς ἔγραψε τοῖς συνιέναι δυναμένοις. ἡ μὲν γὰρ † ἀρχὴ λέγεται τῇ φύσει. τὸ τε γὰρ ἡ φύσις τὸ σπέρμα διαπλάττει, καὶ ἐστιν ἡ κυριωτάτη καὶ κατὰ τὸ ἀληθὲς ἀρχὴ αὕτη. δυνάμει δὲ ἡ τῆς ἐκτροπῆς.

σύλληψις.

Λειπομένη.

Τελειότητι

Τοῦτέστι τῇ † τελειοτάτῃ. καὶ προιόντος τοῦ λόγου ἀκούσῃ λέγοντος αὐτοῦ, ὡς ἡ μὲν, σπέρματός ἐστιν ἀρχὴ ἡ δὲ ἀνθρώπου. ὅσα τοίνυν διαφέρει ἄνθρωπος σπερματὸς τῇ τελιόττον δῆλον ὅτι τὸ σοῦτο καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀρχῆς. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ εἶπεν, οὐτὸ παρὰ τοῖς φιλοσόφοις λεγόμενον, ἀλλὰ τὸ ὑπὸ συμβαίνειν. δευτέρα γὰρ ἐστι τῇ τάξει. καὶ ἐπισυμβαίνει τῇ πρώτῃ. δύναται δὲ τις καὶ τῷ προτέρῳ ἐφαρμόζειν αὐτὸ σημαινομένῳ. ἐπειδὴ δὲ δοκεῖ τοῦ αὐτοῦ πράγματος μὴ δύνασθαι δύο εἶναι ἀρχὰς χρονικὰς καθ' αὐτό. ἡ μὲν οὖν προτέρα κυρίως λέγεται ἀρχή. τὸ γὰρ τῆς ἀρχῆς ἔχει ἴδιαν, τὸ μὴ ἔχειν ἴδιαν, τὸ μὴ ἔχειν ἑτέραν πρὸ αὐτῆς ἡ δὲ δευτέρα, κατὰ τὰ συμβεβηκὸς ὑπὸ γίνεται τῇ ἤδη ληφθείσῃ. καὶ ὑπὸ συμβαίνει.

Ἤτοι συμπτωματικῶς, ἢ παρατηρητικῶς.

Ἀντὶ τοῦ συναισθητικῶς. πολλαῖς γὰρ τῶν γυναικῶν γίνεται συναίσθησις τῆς συλλήψεως. κλονουμένης τῆς μήτρας. καὶ εἰς αὐτῆς συνερχομένης, καὶ ἀναρπαζούσις τὸ ἐν τοῖς ἔξω μέρεσι σπέρμα εἰς τὸ † κύκλῳ καὶ εἰς τὸ βάθος. καθὸ κλεοπάτρα φησί. παρατηρητικῶς ἐκ τῶν ἐπιμηνίων. ὅθεν οἱ αἰγύπτιοι ἐλέγοντο ἅπαξ τοῦ μηνὸς ταῖς γυναιξὶ συνεῖναι, ἐκλεξάμενοι τῆς ὥραν καὶ τῆς ἡμέραν. καὶ εἰ μὲν τοῦ καιροῦ τῆς καθάρσεως ἔγνωσαν τὴν σύλληψιν γεγονέναι κατ' ἐκείνην ἐσημειοῦντο τῆς ἡμέραν. εἰ δὲ μὴ πάλιν σκοπήσαντες ἡμέραν ἑτέραν, ἀνέμενον τὸν καιρὸν τῆς καθάρσεως.

nisi quod ex partu de semine diuinare non possumus, ueluti, sicut diximus, utrum sit perficiendum. His & similibus dictis disserit etiam de modo doctrinæ, eum non esse similem ueteri, particularem & confusum, sed uniuersalē & certo distinctū ordine. Dicemus enim ex quo loco, qua stella, quod caput sit considerandum, quemadmodum locum quo telum est mittendum, consideramus. id uerò quod mittitur est stella. Reliquum autem est, cum plures stellæ inuentæ fuerint, sagaciter proprietates earum digerere. Nam si, inquit, doctrinam ueterum imitari uoluerimus: infinita de his uerba faciemus, eaq; intricata, & eiusmodi, ut memorię mandari nō possint.

Naturaliter in conceptu, ui & per accidens.

Occultè omnia discrimina scripsit, si sint qui ea intelligere possint. Nam conceptus statu principium dicitur. Tunc enim natura semē informat & est præcipuum: & uerum principiū eius potentia uerò partus.

Inferior.

Ac in orationis progressu eū dicere audies illud seminis esse principiū, pfectione scilicet. hoc hominis. Quanto igitur homo semine perfectior est, tanto etiam principium alterū alteri pręstat. p accidēs autem dixit, nō more philosophico, sed q sequatur Nam ordine posterior est partus, & conceptum sequitur & tamen * eius significatio priori accommodari potest. Sed quia fieri posse non uidetur, ut eiusdem rei duo principia sint temporalia per se: prius propriè dicitur principiū. id enim habet quod est principij proprium, ut nullū aliud antecedat: alterum per accidens iā sumpto principio accedit, atque sequitur.

Siue casu, siue per obseruationem.

Hoc st, per sensum. Multæ enim mulieres sentiunt conceptum, cum matrix agitatur & coarctatur, & semen in exterioribus partibus arripit, & attrahit in † ambitum et pfundū, ut Cleopatra dicit. Per obseruatione uerò è menstruis. Vnde Aegyptij semel dicebantur coire cum mulieribus eodem mense, electa hora & die. Quòd si tempore purgationis animaduertebant, eas concepisse: diem illam notebant. Sin minus, rursus alia die obseruata, expectabant tempus purgationis.

Semel

2008 Ministerio de Cultura

Ἅπαξ γὰρ φ̃ ἀρχῇ.

Ἐκ ταύτης δ' ἀρχῆς δ' ωὰμεθα λέγειν τὰ μέχρι τόκου. ἀποδείκνυσι γὰρ ὅτι καὶ ὅλοκλ πρόδυσις γίνεσθαι δοκῇ τῆς ἐκτροπῆς καὶ δ' ἐξ ὠθεμ ἐπισκεινομένου ἀέρος, ἀλλ' ὁμῶ τὸ δ' ἀρχῆς καταβληθφ̃ σπέρμα, φυλάττειν τὴν ἰδίαν αὐτ' ωοιότητα, καὶ φυσικῶς † μεταβάλλειν εἰς τὴν δ' ἀρχῆς γφ̃νεσιν πλείστα. φ̃ μ̃ γὰρ τῇ προτόκᾳ, οὐ τὰ ἀνθρώπια ἔχειν ἰδιώματα φ̃ τοῦτο δὲ τὸ εἰς ωνεῦμ. δ' ἀπὸ τοῦ σώματος, τὸ ἰδίᾳ τὸ ὁρᾶν ἢ ὅλα ἄλλα τοιοῦτα. εἰ γὰρ ἐπέλαβε ωαῦτα τὰ σχήματα δ' μορίων καὶ τὰς μορφὰς ἢ ὅλῳ πρὸς τὴν σχηματογραφίαν συντελεῖ αὐτῷ ἡ καταρχή, ἀλλ' ὁμῶ πρὸς τὸ εἰς φῶς ἐλθεῖν τὴν μορφὴν δ' ὁδὸν ποιουμένης, ἐ ἄλλο δὲ μέγιστον προστίθησιν. ὅλι εἰ ἐ μὴ ταῦτα ἦν, ἀλλ' ὁμῶ δ' ἀπὸ τὸ τὴν φύσιν ὡς ἔτυχε ποιεῖσθ τὴν ἔξοδον. ἀλλὰ καθ' ὁμοιότητα δ' ἀρχῆς, ἀναγκαῖον ὅτι σώζεσθ τὴν ὁμοιότητα πρὸς τὸν ἐξαρχῆς τῶν ἀστέρων συσχηματισμόν. * οὐ γὰρ δεῖ. ωαῦτα γὰρ ωερισσὸν τὰς ἀμφοτέρας ἀθροίζεσθαι. νῦν δὲ οὐχ' οὕτως ἔχει.

Περὶ τῆς δυνάμεως.

Εἶπε γάρ σοι φ̃ τῷ πρώτῳ βιβλίῳ, ὅλι ἀγαπητὸν ὅτι περὶ θείων οὕτω πραγμάτων πρὸς ἃ μέγεθ ὁρῶμ τὰ δ' ἐπαγγελίας λέγειν.

Τὸν μὲν ἀρχαίων.

Οἱ μὲν γὰρ ωρῶτοι δ' αἰγυπτίων, μερικῶν σχηματισμῶν ἐποιοῦντο πλήρη τὴν διδασκαλίαν. ὥστε ἀπείρους μ̃ δυναμένους γίνεσθαι, μᾶλλον δὲ ἀμνημονεύτους αὐτός. διὸ μ̃ εἰκότως. ὁ πτολεμαῖος μὲν † ταύτας ἀναιρεῖ, ἀναιρεῖ δὲ πρὸς τὸ καθόλου συμνημόνευτα ωαῦτα μ̃ φιλοαίρετα. ωοιούμενος, τὰ λεπτότερα μ̃ μερικώτερα τῷ τεχνίτῃ καταλιπὼν σοχάζεσθαι. τὰς δὲ πραγματείας εἶπε τὰς ἐφόδους τὰ καθολικὰ θεωρήματα. δι' ὧν καὶ τὰ μερικὰ ἐυρίσκεσθαι δύνατον.

Παρακολουθητικῶς.

Τὸ μὲν παρακολουθητικὸν σημαίνει τὸ ἀκόλουθον, καὶ τὸ τεταγμένον εἶπε. * τί γὰρ ἄλλο δ' τάξιν ὄδε ἐυρεῖν ωαρ' ἀτῶ σωζομένῳ δ' θεωρημάτων. * τὸ δὲ ὡσυμαυτικὸν ἴδιόν ὅτι καθολικῶν λογμάτων. σωτήμειν γὰρ εἰώθασι τὰ μερικὰ συμπαραλαμβομένα φ̃ αὐτοῖς. Τῶν φύσιν ἐχόντων.

Τοῦτ' δ' ἐστὶ δυνατῶν, περὶ ὧν φθάσας εἶπε.

Συντηρησόντων δὲ.

Ἐρῶ φησὶ τὰ περὶ τῆς ωορείας θεωρήματα. ἐπειδὴ ὁ ὅτι ἀεὶ ὁ χρόνος μεταχθῆ δ' τοῖς αὐτοῖς θεωρήμασιν, ὡδὶ περὶ ἐκτροπῆς χρόνου, ἀλλ' οὐ περὶ ωάντων ἐρεῖ, ἀλλὰ περὶ τῷ τῆς σωματικῆς κράσεως ἰδίων. οὐκ ἔτι μ̃ οἱ μ̃ τὰ πρὸ

Semel enim in principio.

Ex hoc principio dicere possumus, quæ usq; ad partũ futura sint. ostẽdit eñ, tametsi per partũ et aerem extrinsecus intrantem accessio fieri uideatur: tamẽ semẽ initiò iactũ seruare suã qualitatẽ, ac naturaliter plurima mutari in * primũ ortũ. Nam in prio re ortu nõ habebat ea quæ sunt hominis. in hoc habet, uidelicet, ut per os inspiret aerẽ ut comedat, ut uideat, & quæ alia sunt huius generis. Etsi enim in ortu omnes partium figuras formasq; acciperet, neq; partus ad speciem quicq; illi confert: tamẽ exitus facit, ut forma in lucem ueniat. Adijcit etiam aliud quiddã maximũ: Tametsi hæc non essent, tamen est. Natura temere agere non solet in producendo fœtu, sed pro similitudine conceptus: necesse est custodiri similitudinem erga stellarum positum, qui fuit in conceptu. * Neq; eñ oportet, omnino enim superuacuum est ambo considerare. Nunc res non ita se habet.

De facultate.

Dixit primo libro, boni consulendum esse sic dicere de rebus adeò diuinis, ut magnitudo promissionis consideretur.

Veterem modum.

Nam primi Aegyptij doctrinam sequebantur, particularium configurationũ plenam, adeò ut illæ forent infinitæ, & memoria uix ac ne uix quidem comprehendi possent. Ptolemæus igitur non sine ratione illas refutat, & ad uniuersalia recurrens, efficit, aptis diuisionib. adhibitis, ut omnia facile teneantur. Tenuiora & particulariora artifici relinquit coniectanda. Tractationes appellat doctrinam, & præcepta uniuersalia, per quæ particularia quoque indagari possunt.

Vt facile queat percipi.

Conseruationem & ordinem significat * quid enim aliud quam ordinem præceptorum ab eo seruatorũ reperias? * Compendium autem proprium est uniuersaliũ præceptorũ, ut quę particularia in se cõtineant.

Quorum natura est.

Hoc est, q̃ possunt, de quibus antè dixit.

Adiuturis etiam.

Exponam, inquit, præcepta de conceptu, quando tẽpus nõ semper ijsdem præceptis uti sinit in partus tẽpore. Verũ nõ de omnibus est dicturus, sed de ijs quę corporeę tẽperaturę sunt ꝓpria. * Nõ tamẽ ea etiã, quę

2008 Ministerio de Cultura

τῆς ἐκτροπῆς περὶ αὐτῶν δυνήσῃ λέγειν.

Περὶ μοίρας ὡροσκοπούσης.

Ἐπειδήπερ πρώτη ἀρχὴ πάντων καὶ ῥίζα ὁ ὡροσκόπος παρὰ τοῖς ἀποτελεσματικοῖς ὀνομάζετο. τούτου τίνυν ἡμαρτημένου μὴ, ἀνάγκη πάντα τὰ ἄλλα αὐτῷ συναμαρτάνεσθαι. κατορθουμένου δὲ συγκατορθοῦσθαι. εἰκότως οὖν μόνος ὁ πτολεμαῖος πρὸς τῆς κατὰ μέρος ἐξηγήσεως πολλὴν πρόνοιαν αὐτοῦ ποιεῖτο ἵνα μὴ μάτην καὶ τὰ προπεπονημένα καὶ τὰ μέλλοντα πεποιηκότες ὦμεν. συμβαίνει δὲ τὸ πταῖσμα ἀπὸ τῆς τῶν ὡροσκοπικῶν διοπτεύσεως. ἀνάγκη γὰρ εἰ μὴ ἡλιακὴ εἴη, παρὰ τὰς θέσεις, ἢ παρὰ τοὺς γνώμονας ἁμαρτάνεσθαι. τῷ πολλῷ χρόνῳ μετακινουμένου τοῦ ὡροσκοπικοῦ γνώμονος, ὑπὸ τοῦ προσγενομένου, ἰοῦ παχυνομένου. ἡ δὲ ὑδροσκοπία παράτε τὸ ὕδωρ, μὴ οὔσης μιᾶς φύσεως τοῦ ὕδατος ἀλλὰ τῶν μὴ ὄντων βαρέων, τῶν δὲ κούφων. καὶ τῶν μὲν ἁλμυρῶν, τῶν δὲ γλυκέων. καὶ τῆς ὀπῆς ὑπὸ πορώδους συστάσεως παχυνομένης, μόνη ἐστὶν ἡ τῶν ἀστρολάβων τῶν κρικωτῶν διόπτευσις ἀληθὴς. οὐ πᾶσι δὲ ἐστὶ γνωστὴ, ἀλλὰ τοῖς μηχανικωτέροις μᾶλλον. πῶς οὖν εὑρίσκει τις τῆς ὡροσκοπούσης μοίρας τὴν μέθοδον· ἰστέον δὲ οὐκ αὐτὸν τὸν ὡροσκόπον ἐπαγγέλλεταί σοι διδάσκειν, ἀλλὰ διὰ τοῦ κανόνος προγνωσθέντος αὐτοῦ, διὰ τῆς νῦν ῥηθησομένης μεθόδου τὴν μοίραν αὐτὴν καὶ τὴν θίξιν εὑρίσκειν.

Πῶς δεῖ λαβεῖν τὴν ὥραν.

Σκόπει τοίνυν φησὶ πότερον, συνοδικὴ ἐστὶν ἡ γένεσις ἢ πανσεληνιακὴ καὶ τὴν μοίραν αὐτὴν τῶν δύο φωστήρων, ἀλλὰ τῶν συνοδικῶν λαμβάνειν γενέσεων. οὐκ αὐθόθεν δὲ ληψόμεθα τὸν οἰκοδεσπότην τῆς πανσελήνου, ἀλλ' ἐπισκοπήσομεν, πότερον, ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ ἐγένετο ἡ πανσέληνος, ἢ ὑπὸ γῆν. καὶ εἰ μὲν ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν, αὐτὸν οἰκοδεσπώτην τῆς πανσελήνου ληψόμεθα εἰ δὲ ὑπὸ γῆν τὸ τοῦ διαμέτρου. δῆλον δὲ ὅτι εἰ μὴ νυκτερινὴ γένηται ἡ πανσέληνος, ὑπέργειός ἐστιν. ἡ δὲ ἡμερινὴ ὑπόγειος. ἀνάγκη γὰρ νυκτὸς οὔσης τὸν ἥλιον ὑπὸ τῆς γῆν εἶναι. καὶ σκόπει τὸν ἔχοντα οἰκοδεσποτικὸν λόγον πρὸς τὸ ζώδιον ἐκεῖνο ἀστέρα. εἰ μὴ εἴη, αὐτὸ θεν ὅσων ἂν εἴη μοίρος τοσοῦτον ἐροῦμεν καὶ τὸν ὡροσκόπον εἶναι. ἐὰν δὲ πλείονες εὑρεθῶσι, τὸν συνεγγίζοντα. ἐὰν δὲ πλείους συνεγγίζωσι τὸν μᾶλλον ἔχοντα λόγον. οἷον τὸν οἰκοδεσπότην κατὰ μέρος καὶ τὸν ὡροσκόπον κεκεντρωμένον. ἢ λόγον τινὰ ἄλλον ἔχοντα πρὸς τὸ κέντρον. ἐὰν δὲ καὶ πρὸς τὰ κέντρα τοὺς αὐτοὺς ἔχωσι λογούς, τὸν τῆς αἱρέσεως μᾶλλον προτιμήσομεν. ἐὰν δὲ καὶ πάντων ὁ ἀριθμὸς τῶν μοιρῶν πολλῷ λείποιτο

ante partũ cõtigerunt, inde poteris dicere.

De parte horoscopi.

Quoniam horoscopus primum principium omnium & radix ab astrologis nuncupatur: in eo si erretur, in omnibus cęteris unà errare necesse est: si rectè se habeat, ea quoque rectè se habere. Rectè igitur Ptolemæus solus ante particularem expositionem, magnam eius curam habet, ne & qui susceptus & qui suscipiendus est labor, sit inanis. Error autem accidit ab horroscopiorum perspectione. Necesse enim est si solarium sit, uel ob situm, uel ob gnomonem errari, cum gnomon horoscopicus longo tempore aut loco moueatur, aut accedente ærugine crassescat. In hydroscopijs erratur cum ob aquam, cuius non una est natura, sed alia grauis alia leuis est, alia salsa, alia dulcis: tum quod foramen collectione porosæ materiæ densatur. Sola igitur uera est pspectio astrolabij annulati, sed incognita multis, artificibus duntaxat nota. Quo pacto igitur partis horoscopantis indaganda est methodus? Sciendum autem est, eum polliceri non ipsius horoscopi doctrinam, sed regula eius antè cognita, per eam methodum, quæ nunc dicetur, ipsam partem & punctum docebit inuenire.

Hora quomodo sumenda sit?

Considera inquit, utrum genituram coniunctio an oppositio antecesserit, et ipsam partem amborum luminum in coniunctionibus sumito. Non eodem autem ex loco plenilunij dominum sumemus, sed cõsiderabimus, an in hæmisphærio supra terram cũtigerit plenilunium, an sub terra? Quòd si super terram: ipsum dominum plenilunij sumemus, si sub terra, oppositum. Constat autem cum nocturnum est plenilunium, sub terra esse: cum diurnum supra terram. (Necesse enim est, Solem noctu subterra esse) & considera stellam quæ dominatũ in eo signo obtinet. qua inuenta, quot partes illa tenuerit, tot partium etiam horoscopum esse dicemus. Sin plures stellæ dominatrices inuentæ fuerint, ea sumatur quæ appropinquat. Sin plures appropinquarint, ea quæ plus autoritatis habet, præferatur. Veluti dominator particularis, & * horoscopus angularis, aut qui alioq aliqd rationis habet cum angulo. Quod si etiã eũ angulis easdẽ ratiões habuerint: cõditionariam præferemus. Sin omniũ numerus multum

2008 Ministerio de Cultura

ἐυρεθέντος ὡροσκόπου, διὰ τὸν ἀναδοθεισῶν ὡρῶν τότε ἐπὶ τὸ μεσουράνημα μεταφέρειν τὴν μέθοδον, καὶ τὸν οἰκοδεσπότην ἐπὶ τὸ μεσουράνημα, καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν μοιρῶν τοῦ μεσουρανήματος, ἐξ ἰσώσαντες, τῷ τοῦ ἀστέρος καὶ τὸν ὡροσκόπον ἐπανορθωσόμεθα. ὥσπερ καὶ πρόσθεν, ἐπὶ τοῦ ὡροσκόπου εἴρητο τὸ μεσουράνημα. ἀντιστρέφει γὰρ ἑνὸς οὖν τινος τούτων δοθέντος τὸ ἕτερον εὑρίσκετο. λαβόντες γὰρ τοὺς παρακειμένους ἀριθμοὺς ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ τῇ μεσουρανούσι μοίρας, τούτους εἰσίομεν ἐν τῷ ἐπιζητουμένῳ κλίματι καὶ ἕξομεν τῆς ὡροσκοποῦσαν μοῖραν.

Ἀμφοτέρων τῶν φώτων.

Τουτέστι τῆς συνόδου. δυσχερέστατον δὲ πάνυ ἐστὶ τοῦτο τὸ χωρίον. ὥς τε πολλοὺς ἀπατηθῆναι, καὶ ἐξακοντισθῆναι τῶν προκειμένων. εἰρηκότος γὰρ αὐτοῦ σκοπεῖν ἐν ταῖς πανσελήνιακοῖς γενέσεσι τὸν ὑπὲρ γῆν ὄντα φωστῆρα τινὲς ὑπέλαβον τὸν τότε εὑρισκόμενον ἐν τῷ τῆς ἐκτροπῆς καιρῷ. τὸ δὲ, οὐχ οὕτως ἔχει, ἀλλὰ τὸν ἐν τῷ τῆς πανσελήνου καιρῷ εὑρισκόμενον. εὑρίσκεται δὲ ἐπὶ μὲν τῶν νυκτερινῶν ὑπὲρ γῆν ἡ σελήνη. ἐπὶ δὲ τῶν ἡμερινῶν, ὁ ☉. αἴτιον δὲ τῆς ἀπαιτῆς ταύτης τοῖς πολλοῖς ἐγένετο τὸ σκοτεινὸν τοῦ ῥητοῦ, ἢ καὶ τὸ ἐν πλείστοις τῶν βιβλίων ἔχειν οὕτως. * παν ☾ δὲ τῆς τοῦ ὑπὲρ γῆν ὄντος, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκτροπῆς. ἐν ἐλαχίστοις γὰρ τὸ ἀκριβὲς ἐστιν εἰπεῖν ἔχον οὕτως κατὰ τε τὸν χρόνον τῆς ἐκτροπῆς. ἐὰν γὰρ οὕτως ἀντιδιαστέλλῃ, δῆλον ἐστιν. τὸν μὲν ὑπὲρ γῆν ὄντα, ἐν τῷ τῆς συζυγίας ζητεῖν καιρῷ. τὰ δὲ ἄλλα ἐν τῷ τῆς ἐκτροπῆς. ἀντιδιέσταλε γὰρ διὰ τοῦ τε συνδέσμου τὸν χρόνον. οὕτω δὲ τριγωνοκράτορα ἁπλῶς οὐ λυψόμεθα, ἀλλὰ τὸ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐκτροπῆς εὑρισκόμενον. ἐπεὶ ἐὰν ἡμερινῆς οὔσης τῆς γενέσεως ἡ συζυγία νυκτερινὴ εὑρεθῇ ἢ τὸ ἀνάπαλιν, ἕτερον αὐθ' ἑτέρου λυψόμεθα.

Τῆς δι' ἀστρολάβων.

Οὐ λέγει τοὺς φερομένους τούτους ἁπανταχῇ, ἀλλὰ τοὺς μηχανικούς, οἷς χρῆσθαι δυνατὸν ἐστι τοῖς ἐπιστήμοσιν.

Ὑπὸ διαφόρων αἰτίων.

Καὶ τὸ περιέχον γὰρ μεταβαλλόμενον, συμμεταβάλλει τὰς ῥύσεις τοῦ ὕδατος.

Κατὰ τὸν φυσικὸν καὶ ἀκόλουθον λόγον.

Τουτέστι κατὰ τὸν ἀκολουθοῦντα τοῖς ὑπὸ τῆς φύσεως διατεταγμένοις.

Καὶ φάσει ἢ σχηματισμῶν.

τόπον. Σχηματισμὸν μὲν πρὸς αὐτὸν τὸν † τρόπον φάσιν δὲ ἵνα ἀνατολικὸν εἴη ἢ προσθέτης. οὗτοι γὰρ τῶν ἄλλων, προτιμητέοι εἰσίν.

tũ abfuerit à partibus horoſcopi ad datas horas cõſtituti: tunc ad mediũ cœli methodus eſt transferẽda, & dominator ad M C. & numero partiũ M C. at quãto ad numerum ſtellæ & horoſcopi, ut prius de horoſcopo diximus, etiã medium cœli corrigemus. Eadem enim eſt ratio, & utrouis horum dato, reperitur etiã alterum. Sumptis enim numeris, qui in recta ſphęra partibus M C. adiacent, eos in quæſitum clima afferemus, & horoſcopantem partem ſumus habituri.

Vtriuſq; luminis.

Hoc eſt, coniunctionis. Hic locus omnino difficilimus eſt, quare multi ſunt decepti, & à ſcopo aberrarunt. Nam cum autor dixerit, in genituris ſub oppoſitione ſectis, conſiderandum eſſe lumen quod ſupra terram ſit: quidam id intellexerunt de tempore partus. Verum res nõ ita ſe habet, loquitur enim de tempore oppoſitionis. Reperitur autem in nocturnis Luna ſupra terrã, in diurnis Sol. In hunc errorem induxit pleroſq; uerborum obſcuritas, aut ſcripturæ deprauatio, quę in pleriſq; libellis eſt huiuſmodi (in plenilunio, eius quod ſupra terram eſt, tempore partus)* Verum in paucisſimis rem ita ſe habere dici poteſt, etiam tempore partus. Si enim talis diſtinctio adhibetur, conſtat lumen quod ſupra terram eſt, tempore copulationis eſſe quęrendũ, cętera, tempore partus. Diſtinxit enim tempus per coniunctionem (Et) Sic autem triangulatorem nõ ſimpliciter ſumemus, ſed eum qui tempore infantis editi reperitur. Nam, ſi genitura ſit diurna, copulatio autem nocturna inuenta fuerit: aut contrà: alium pro alio ſumemus.

Quæ fit per aſtrolabia.

Non de ijs loquitur, quę paſſim circumferuntur, ſed de arte confectis, quibus periti uti poſſunt.

Diuerſis de cauſis

Nam & cœli mutatio unà immutat naturam aquæ.

Ratione naturali & conſentanea.

Hoc eſt, ea ratione quæ ordinem naturæ ſequitur.

Ortu aut configuratione.

Cõfiguratio ad ipſũ locũ eſt referẽda. ortus uerò ad oriẽtalitatẽ, aut motus incremẽtũ. Nã planetę ſic affecti, cęteris ſũt anteferẽdi.

2008 Ministerio de Cultura

οὐκ ἀνάγκη δὲ πάντα εὑρίσκεσθαι ἅμα.

Εἰ δὲ πλείω ἢ δύο ἐγγὺς ἔχοιεν.

Ἐνδέχεται γὰρ κατὰ τὴν αὐτῆς εἶναι μοίρας τοῦ ὡροσκόπου ἀμφοτέρους. ἐνδέχεται δὲ μὴ κατὰ τὴν αὐτῆς ἀμφοτέρους ἴσην ἀπέχοντας, ἢ τὸν μὲν πρόσω, τὸν δὲ ὀπίσω. ἴσον μὲν ἀφεστηκότας τοῦ ὡροσκοπικῆς.

Ἢ περὶ πρὸς τῆς κατὰ τὰ ὅμοιον μεσουρανήματι.

Ἐὰν φησιν εὕρις τὸν οἰκοδεσπότην σκόπει μὴ πολλῷ πάνυ ἀπολείπηται τῆς ὡροσκοπούσης μοίρας τοῦ εὑρεθησομένης διὰ τοῦ τοῦ κανόνος ἀναφορῶν. καὶ ἐὰν εὕρῃς ἐγγίζοντα τὸν ἀριθμὸν τῶν μοιρῶν τῷ μεσουρανήματι αὐτῷ χρῆσαι ἀριθμῷ. καὶ ἐξ αὐτῆς εὑρήσεις τὸν ὡρόσκοπον. χρὴ γὰρ λαβεῖν τὸ ζώδιον, καὶ τὴν μοῖραν, καὶ εἰσαγαγεῖν εἰς τὴν ὀρθὴν σφαῖραν, καὶ λαβεῖν τοὺς παρακειμένους ἀριθμούς. καὶ εἰς τὸ κλίμα, * καὶ εἰς ἕτερον ἀγαγὼν, ἐπὶ σκοπῆσαι αὐτοὺς καὶ ὅπου δ' ἂν καταλήξωσιν, ἐκεῖ λέγε τὸν ὡροσκόπον εἶναι. ἀντιστρόφως τῇ εἰρημένῃ ὑπὲρ τοῦ ὡροσκόπου μεθόδῳ. ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ.

Διαίρεσις γενεθλιαλογικὴ.

Τούτων δὲ προεκτεθειμένων.

Ἐπειδὴ τὸν ὡροσκόπον διωρθώσατο καὶ ἔστησε τὴν ἀρχὴν τοῦ πάσης γενέσεως, λοιπὸν ἐχρῆ εἰπεῖν τὰ ἀποτελέσματα. ὁ δὲ, οὐδὲν μὲν ἀνεβάλλετο λέγειν, ἄλλο δὲ τι ἀναγκαιότατον πρὸ τῆς τούτων ἐκθέσεως γράφει, δι' οὗ σε δι' διάσκει πόσα ἐστὶ τὰ κεφάλαια, περὶ ὧν ὀφείλει ὁ γενεθλιαλόγος διαλέγεσθαι. εὑρίσκει γὰρ τὰ κεφάλαια. πάντα ἐκ διαιρέσεως. οὐκ ἔστιν οὖν πλέον οὐδὲ ἔλαττον εὑρεῖν. χρῆται τοίνυν διαιρέσει τιάδε. πᾶσα τοίνυν ἡ καθόλου φάναι γενεθλιλαογία ἢ τῶν πρὸ τοῦ γενέσεως ἐστὶν, ἢ τῶν μετ' αὐτὴν τῆς γένεσιν, ἢ τῶν κατ' αὐτὴν ἢ καὶ τῶν πρὸ αὐτῆς, καὶ τῶν μεταυτῆς. ἀλλ' ἡ μὲν πρὰ τῶν πρὸ αὐτῆς καὶ τῶν μετ' αὐτὴν, ἁπλούστατα ἡμῖν καὶ μονοειδῆ ὑποβάλλει κεφάλαια, τὰ δὲ λοιπὰ δύο, πολυδαίρετα οὔτα πλῆθος ἡμῖν συνεισφέρει θεωρημάτων. τὸ μὲν γὰρ πρὸ τῆς γενέσεως κεφάλαιον, ἐστὶ τὸ πρὰ τῶν γονέων. οὗτοι γὰρ εἰσιν οἱ τοῦ ὄντι προυφεστῶτες τοῦ τεχθέντος. τὸ δὲ † πρὰ τῆς γενέσεως καὶ μετὰ τῆς γένεσιν, τὸ περὶ ἀδελφῶν. οἱ μὲν γάρ εἰσι προγενέστεροι. οἱ δὲ, ἔσχατοι, † οἱ τὰ κατ' αὐτὴν, ἢ τὰ μετ' αὐτὴν σκέπτονται τὴν γένεσιν. εἶτα τὸ τοῦ σώματος καὶ τὸ τοῦ ψυχῆς μετὰ ταῦτα καὶ πάλιν τὰ τούτων ἐκτὸς. καὶ τούτων οἱ μὲν τὰ κατ' αὐτὴν τὴν γένεσιν σκεπτόμενοι τὰ τοῦ σώματος ζητοῦντες, ἀφίστανται τοῦ περὶ ψυχῆς λόγου οὔπω γὰρ ἱκανὴ χρῆσθαι ἐστὶν ἡ λογικὴ ψυχὴ σώματι,

πρὸς τὴν

Non autem opus est, simul inueniri omnia.

Quod si binos aut plures.

Fieri enim potest, ut in eadem parte horoscopi sint ambo item, ut etsi in eadem parte non sint, pari tamen distent interuallo, alter antè, alter pòst, ex æquo distans ab horoscopo.

Quam parti MC congruenti.

Dominatore inuento, Vide, inquit, ne is nimirũ distet à parte horoscopi à canone inuẽta per canonẽ ascensionum: Si eũ numerum uideris accedere ad numerum medij cœli: eo utitor, atq; inde comperies horoscopum. Sumendum enim est signum, & signi pars, & in rectam sphæram deducenda, & adiacentes numeri sumendi, & † in clima propositum ducendi et cõsiderandi, atq; ubi desierint, ibi horoscopum esse dicito: eodem modo, quo in secundo libro dictum est de Methodo horoscopi.

αντιστρ[illegible] εἰρημ[illegible] ὡροσκ[illegible] θόδω.

Diuisio eorum quæ ad genituras pertinent.

His igitur expositis.

Posteaquam horoscopum correxit, & totius genituræ principium constituit: reliquum est ut de effectibus dicat. Verum autor id differt, atque ante illam explicationem, aliud quiddam summè necessarium scribit, in quo docet, quot capita sint genethliaco tractanda, eaq; omnia diuisione indagat. Neque uerò plura aut pauciora inueniri queunt. Vtitur ergo tali diuisione. Omnis de genituris tractatio, in uniuersum posita est in ijs, quæ genituram aut antecedunt, aut sequuntur, aut ad eam ipsam pertinent, aut tum antecedunt, tum sequuntur. De ijs ergo quæ genituram antecedunt, aut sequuntur: simplicia sunt, & simplicia tradit & uniformia capita. Reliqua duo, multiplicia copiã p̃ceptorũ cõtinẽt. Nã caput de ijs q̃ geniturã antecedũt, deparentibus agit. Hi enim omnino fundamenta sunt geniturarum. Quòd uerò geniturã antecedit aut sequitur: sunt fratres, Nam alij natu maiores sunt, alij minores. Deinde tractantur ea. quæ in ipsa genitura, aut post eam consideranda sunt. Deinde res corporis atq; animi. Deinde res externæ. Indagatio porrò corporearum rerum, separata est à rebus animi. Nam quæ mens accommodo uti potest corpore: alia

2008 Ministerio de Cultura

καὶ ὑπιζητοῦσι δὲ ἐπιρράπτα, * οἱ μὲν γὰρ τῶν γενέσιν ζητοῦντες οὐ πολυπραγμονοῦσιν. ἐπεὶ γὰρ τὰ σωματικὰ οὗτοι πρώτως ἐφαμεν ζητοῦσι. τῶν δὲ σωμάτων, διττὰ ὑπάρχει τὰ γένη, τὰ μὲν γὰρ ὄντως ἄῤῥενα τὰ δὲ θήλεα ἐξ ἴσου προηγεῖται ἡ τῆς γένεσις ἐπίσκεψις ἐπειδὴ οὐκ ἀεὶ τὸ μόνον τίκτεται ἀλλ' ὄντως ὅτε καὶ δύο, καὶ τρία ἐνίοτε καὶ ὁ περὶ τῶν διδύμων λόγος παρ' αὐτῆς ἀναφαίνεται λόγος, ἐπεὶ δὲ ἐστὶ φύσιν τινὰ διαπλάττεται ἐστὶ τεραστώδης κίνησις ἡ διάπλασιν, ἐνίοτε καὶ ὁ περὶ τεράτων λόγος οἷς ἐρημωθέντες ἤδη συμπλέκεται σωμάτων φύσεται ἡ ἐστὶ περὶ δὲ ἀτροφίας λόγος διὰ φέρων τοῦ περὶ χρόνων ζωῆς. ὁ μὲν γὰρ περὶ χρόνου ζωῆς μετὰ τὸν γενέσιμον. τὸν πρῶτον λαμβάνει. ὁ δὲ περὶ τῶν ἀτρόφων, ἐστὶ γενεσιν ἐπισκοπήσει περιλείπεται. ἀναγκαῖον οὖν ὅτι εἰ δεναισθήσεις εἰ τὸ τικτόμενον τρέφεται ἢ οὔ. ὥστε τὰ πάντα γίνεσθαι τῶν κατ' αὐτὴν τὴν γένεσιν, τέσσαρα. ὁ περὶ γενέσεως. ὁ περὶ διδύμων. ὁ περὶ τεραάτων. ὁ περὶ ἀτρόφων. οἱ δὲ μετὰ τὴν γένεσιν ὡς ἔφαμεν ἤδη πλείονι σκέψει περιποιοῦσιν *, ἢ τὰ τοῦ σώματος. ἑκάτερον δὲ διχῶς. ἢ τὴν περὶ φύσιν καὶ εὖ ἔχουσαν ποιότητα, ἢ τὸ σῖνος καὶ τὸ πάθος, ὅτε περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. ἡγεῖται δὲ πάντων τούτων, ὁ περὶ χρόνου ζωῆς λόγος. γελοῖον γὰρ ἐστὶ λέγειν τι τούτων μὴ προυποκειμένου τοῦ ζωῆς χρόνου. τὴν δὲ τύχην ὧν τούτοις ζητήσομεν. καὶ αὐτὴν διχῆ διαιρουμένην, εἴστε τὴν ψυχὴν, καὶ τὸ σῶμα. ἡ μὲν γὰρ περὶ τὴν ψυχὴν συνισαμένη καλεῖται μετὰ προαιρέσεως τύχη ἀξιωματικὴ λαμπροτέροι γὰρ τὰς ψυχὰς τότε γινόμεθα καὶ ἡδόμεθα. ἡ δὲ περὶ τὸ σῶμα τύχη, κτητικὴ. ὅσα γὰρ ἂν κτησώμεθα, διὰ τὸ τοῦ σώματος ἀπουσιάζομεν κτήσασθαι θεραπείαν. εἶτα καὶ τὰς χρείας ἃς ἔχει πρὸς οὓς ἄλλους ὁ τεχθεὶς ἐπισκοπήσει τὰς πράξεις τὴν συμβιωτικὴν. τὴν τεκνοποιΐαν. τὴν τῶν φίλων. μετὰ δὲ ταῦτα μόνα δύο λέπεται κεφάλαια ἔχοντα πάντων θεωρούμενα. τό τε περὶ εὐγενείας καὶ θανάτου. συμπεπλεγμένων γὰρ τῇ διαιρέσει τῶν περὶ χρόνου ζωῆς κεφαλαίων διακεκριμένων δὲ τῇ τάξει, πέρας μὲν γὰρ ὅτι τοῦ χρόνου, ὁ σωτικὸς δὲ αὐτῷ, διὰ μὴ δυνατὸν ἐπιγίνεσθαι ταῦτα προειπών, καὶ λείπας πόσα ὄντα τὰ κεφάλαια, περὶ ὧν χρὴ λεχθῆναι αὐτὸν, καθολικὴν ἡμᾶς διδάσκει ἅπαντος, ὅπως δεῖ πάσης ἐξετάζεσθαι σκέψεως χρὴ γὰρ φησι τὸν τόπον ζητεῖν τὸν ἔχοντα λόγον πρὸς τὸ προκείμενον σκέμμα. ἐρεῖ δὲ τοι ποῖος ποία σκέψει τόπος οἰκεῖος εἶτα τὸν οἰκοδεσπότην σκοπεῖν, καὶ ὁποῖα εἰσὶν οἱ τόποι, οἵτε τὸ προ-

alia quædam quæruntur.* Nam qui genituram quærunt, non ſollicití ſunt de. Quia uerò ſi corporea ut diximus, præcipuè quę runt, corporum uerò duo ſexus ſunt, maſculus & fœmineus: ſexus indagatio non iniuria antecedit. Iam cum non unus modò fœtus edi ſoleat, ſed aliquando etiam bini aut terni: non ſine ratione de gemellis agit. Cum item quidam contra naturam formentur, & monſtroſa ſpecie ſint prediti: recte etiam tractatio de monſtris, ſuprà dictis annectitur. Interſeritur etiam inquiſitio de ijs qui non nutriuntur, quæ differt à ſpatio uitæ. Nam hoc poſt primum annum conſideratur: illa ſpatio annuo includitur. Statim igitur ſcitu neceſſariũ eſt, ſit ne partus nutriendus an non? Itaque ea omnia quę ad ipſam genituram attinent, ſunt 4. diſputatio de ſexu, de geminis, de monſtris, de ijs qui non nutriuntur. Quæ genituram ſequuntur, amplioris, ut diximus, ſunt conſiderationis: ſunt autem res corporis & animi. & utræque bifariam ſumuntur, uidelicet utrum naturalem & bonam qualitatem habeant, an noxę atque affectioni alicui ſint obnoxię. Verum oratio de uitæ ſpatio, cætera omnia antecedit. Ridiculum enim eſt. cæterorum aliquid dicere, niſi prius de uitæ tempore conſtet. fortunam deinceps inquiremus quæ & ipſa bifariã ſecatur, in corpus uidelicet & animũ. Nam quæ ad animum præcipuè ſpectat, fortunaa dignitatis dicitur, quod animi noſtri tum ſplendidiores fiãt & lętiores. Quæ ad corpus attinet, fortuna diuinarum nuncupatur. Nam quæ acquirere ſtudemus, ea ob corporis curationem comparamus. Deinde partus affectiones erga alios conſiderantur, actiones, coniugium, procreatio ſobolis, amici. His abſolutis duo duntaxat capita reſtant. poſtremò conſideranda, peregrinationis & mortis, q̃ ui ſua cum ſpatio uitæ cohærent, ordine uerò diuulſa ſunt. Nã mors terminus eſt ſpatij, ſed cum eo non coniuncta, quod non ſtatim ſequitur. Hæc præfatus & numero capitum demonſtrato, de quibus diſſerendũ eſt: Vniuerſalẽ nos uia an docet, quæ in omni cõſideratione eſt uſurpanda. Eſt eñ, inqt, locus conſiderandus, cum propoſita quæſtione coniũctus. Dicturus autẽ eſt, qui locus ad q̃ pertineat quęſtionẽ. Deinde cõſiderãdus dominator et qualia ſint loca tũ quęſtionis,

tum

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

κείμενον λαχόντες σκέμμα. καὶ οἱ μὲν οἰκοδε-
σποτήσαντας λεξάμενοι καὶ αὐτοὺς μὲν ἀστέρας,
καὶ οὕτως γνώσῃ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτοῦ, καὶ
τὴν ποιότητα αὐτοῦ. τὸ δὲ μέγεθος γνώσεται
ἐκ τῶν οἰκειώσεων αὐτῶν οἰκειώσεις. καὶ τὰς ποικίλας σκε-
πτόμενος ἰδίας μὲν ἐν ποίοις εἰσὶ τόποις τοῦ
σχήματος ἐν τοῖς κέντροις, ἢ ἐν ταῖς ἐπαναφο-
ραῖς, ἢ ἐν τοῖς ἀποκλίμασι· κοσμικῶς δὲ ἐν
ἐκλείοις ὁρίοις, ἢ οἴκοις, ἢ τριγώνοις, ἢ ὑψώ-
μασι. ταῦτα γὰρ πρὸς τὸ παῦ, καὶ τὴν τοῦ κό-
σμου διακόσμησιν ἐκλεγώσαντο, καὶ πρὸς τὴν,
τούτων χρῆσιν. καὶ κοσμικὰ γὰρ ἰδιωτικὰ,
εὖ διακειμένοι, ἰσχυροτέραν ἔχουσι τὴν ἐνέρ-
γειαν. κακῶς δὲ ἀθρησείραν, τὸν δὲ χρόνον
καθόλου γνώσῃ τῆς ἐνεργείας πότερον ταχέως
ἢ βραδέως ἐνεργήσουσιν, ἐπισκοπῶν αὐτῶν
τὰς ἑῴους φάσεις καὶ τὰς ἑσπερίους, ἃς ποι-
οῦνται καὶ πρὸς τὸν ὡροσκόπον. καὶ πρὸς τὸν
ἥλιον, ὡς ἤδη μεμάθηκας. ἑωσφόροι μὲν γὰρ
ὄντες βραδέως ἐνεργοῦσιν. ἑῷοι δὲ, ταχέως.
καὶ ὡσαύτως τῶν κέντρων ταχέως. ἐπὶ δὲ τῶν ἀπο-
φορῶν βραδέως. ἀποκλινάντων γὰρ αὐτῶν,
οὐ χρὴ ζητεῖν πότερον ταχέως ἢ βραδέως ἐνε-
ργήσουσιν.

Τῆς τάξεως ἕνεκεν.

Ἵνα μήτις εὐθέως μάτην αὐτὸ τὸ προκείμε-
νον αὐτῷ θεώρημα κρίνῃ ἐσιόπησεν αὐτῆς τῆ
διαίρεσιν, ἵνα ἅμα καὶ αὐτῆς καὶ τῆς ἑτέρας
μνήμην ποιήσηται. πολυδιαίρετοι γάρ εἰσιν ἀμφό-
τεραι. † Τὸ περὶ ἀτροφων.

Εἰ γὰρ ὁ πρῶτος χρόνος λέγεται ὁ γενε-
θλιακὸς, δηλονότι οὐ συμπλέκεσθαι ταῦτα κεφά-
λαια. ἄτροφα γὰρ λέγεται, ὅσα μὴ ὑπερβαί-
νει τὸν γενεθλιακὸν.

Καὶ τὰ μὲν περιεργῶς.

Ἤδη φησὶ τοῖς φθάσασιν † ἐλλεῖψαι ὅρια ἢ δε-
κανούς. καὶ μονομοιρίας καὶ δωδεκατημόρια.

Οὐ δὲ κλήρων.

Μέμφεται τοῖς κλήροις. εἰώθασι γὰρ λαμ-
βάνειν οἱ ἀιγύπτιοι κλήρους πάντων τῶν κο-
λαίων. καὶ σχεδὸν ἁπάντων. καὶ τοι τὶς ἂν οὐκ
ἀπορήσει. πῶς αὐτὸς ὁ πτολεμαῖος λαμβάνῃ κλῆ
ρον τύχης ἐν τοῖς ἑξῆς, ἐροῦμεν δὲ πρὸς αὐτὸν
ὅτι οὐ κλῆρον τύχης λέγει, ἀλλὰ σεληνιακὸν
ὡροσκόπον, ἔπειτα οὐχ ἁπλῶς τοὺς κλήρους
ἐμέμψατο, ἀλλὰ τοὺς ἀναποδείκτους. αὐ-
τὸς δὲ ἀποδεικτικῶς λαμβάνει τὸν εἱρημέ-
νον κλῆρον.

Πρῶτον μὲν χρὴ.

Βούλεται καθολικὰ σοι ἐπεῖν παραγγελ-
ματα πρὸς τὴν τῶν κατὰ μέρος ἐξήγησιν
οἷς χρώμενος, δυνήσῃ συντόμως ποιεῖσθαι τὴν
σὴν σκοπεῖν, ζητεῖν οὖν χρὴ τὸν οἰκεῖον τόπον

tum dominatorum tum * ipsarum stellarum. Sic & effectum, & qualitatem eius cognosces. Magnitudinem cognosces è familiaritatibus tum proprijs, tum localibus stellarum, priuatim considerando, in quibus figuræ locis sint, in angulis, succedentibus aut cadentibus? Ratione mundi, in suis finibus, domicilijs, triangulis aut altitudinibus. Hæc enim ratione mundi & uniuersi, stellæ sortitæ sunt. Nam respectu mundanarum proprietatum benè affectæ: Vim habent maiorem: male, minorem. Tempus effectus generale, uidelicet utrum stellæ celeriter an tardè acturæ sint, cognosces ex ortu matutino aut uespertino erga solem & horoscopum, ut iam didicisti. Nam uespertinæ, tardè agunt, Matutinæ, celeriter. In angulis item celeriter, in succedentibus tardè. In cadentibus enim quærendum non est, citó ne an serò acturæ sint?

Ordinis causa.

Ne quis existimet, frustra tractare hoc præceptū & diuisionem dissimulauit, ut & * huius et alterius unà faceret mẽtionem. Vtraque enim est multiplex.

De ijs qui non nutriuntur.

Nam si primum tempus, annus dicitur: nimirum hæc capita non cohærent. Non nutriri enim dicuntur partus, qui annum non excedunt.

Ac ea quę curiosè.

Supra reprehendit * fines aut decanos. & singulas atq; duodenas partes.

Non per sortes.

Improbat sortes, quas Aegyptij in singulis capitibus sumere solēt propè infinitas. Nisi autē dubitare queat, cur ipse Ptolemęus fortunę partem pòst usurpet: tamen respondere potest, eam non appellari partem fortunæ, sed lunarem horoscopum. Deinde partes non in uniuersum ab eo reprehēdi, sed eas quæ demonstratione careant. ipse autem per demonstrationem sumit eam partem. primū preceptū generale.

Primum oportet.

Vniuersalia præcepta tradit, ad particularium enarrationem: quibus utens, quidlibet considerare poteris. Considerandus igitur est peculiaris capitis locus.

2008 Ministerio de Cultura

τοῦ κεφαλαίου. ἐρεῖ δὲ σοι αὐτὸς ὁποῖον ζώδιον, ποίῳ ἀνάκειται κεφαλαίῳ. εἰ δὲ μὴ ἔχει εἰς ἀφωρισμένον τινὰ τόπον, ἀλλ' οὖν γε τὸν τόπον ἐν ᾧ ἐστιν ὁ οἰκεῖος τῆς ἐρωτήσεως ἀστὴρ ἔξει.

Καὶ οἱ κυριευόμενοι τόποι.

Τουτέστι καὶ οὓς ὑπ' αὐτὸν οἰκοδεσποτουμένους τόπους, καὶ ἐν οἷς εἰσι.

Λόγῳ δὲ τῶν τε κατὰ τὰς ἀναφορὰς.

Λέγει δὲ τὸν ὡροσκόπον. οὗτος γὰρ ἐστιν. ὁ διὰ τῶν ἀναφορῶν τοῦ κανόνος εὑρισκόμενος. πανταχοῦ δὲ ἔθος αὐτῷ τὸ τῶν κέντρων ὄνομα ἀπονέμειν τοῖς ἐν ἀτῷ ὑπὲρ γῆν οὖσι κέντροις ἡμισφαιρίου.

Καθόλου χρόνον.

Οὐ δὲ γὰρ τὸν δέ τινα τὸν χρόνον ἐκ τούτων εὑρεῖν δυνείσῃ. ἀλλὰ τὸν καθόλου, οἷον, ὅτι τα χέως, ἢ βραδέως ἐνεργήσουσιν.

Ἑκατέρου αὐτῶν.

Τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ὡροσκόπου, ἕως τοῦ μεσουρανήματος.

Ἑῷα δὲ ἐστι καὶ κατὰ διάμετρον.

Τὰ γὰρ ἐντεῦθεν ἄχρι τοῦ δύνοντος, καὶ τὰ κατὰ διάμετρον, ἑσπέρια καὶ ἑπόμενα. ἕπεται γὰρ τῷ μὲν ὡροσκόπῳ τὰ τοῦ ὑπογείου. τῷ δὲ δύνοντι τὰ ἀπὸ τοῦ μεσουρανήματος.

Ὁ μὲν οὖν προηγούμενος τόπος.

Ἐκ διαιρέσεως.

Περὶ γονέων.

Πάντα τὰ κεφάλαια τὰ ὑποπίπτοντα τοῖς ἐκπίπτουσιν, εὑρὼν κατὰ τὴν εὑρημένην ἐκ τοῦ διαιρέσεως τάξιν, ἄρχεται περὶ αὐτῶν διαλέγεσθαι. ἐδείχθη δὲ προηγούμενον κεφάλαιον, τὸ πρὸ τοῦ γενέσεως ἦν δὲ οὗτος ὁ περὶ γονέων, σκοπὸς οὖν ἐστιν αὐτῷ, ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ τὰ περὶ γονέων εἰπεῖν. λέγει δὲ τέσσαρα περὶ αὐτῶν κεφάλαια. πότερον εὐτυχεῖς εἰσιν. ἢ δυστυχεῖς καὶ πότερον οἱ παῖδες διαδέξονται τὰ αὐτῶν σίνη ἢ οὔ. καὶ τρίτον, πότερον, ἐν τυχεῖς πολυχρόνιοι. ἢ ὀλιγοχρόνιοι. καὶ τελευταῖον, περὶ θανάτου ποιότητος, * κατὰ τὰς εἰρημένας μεθόδους ἐν πρότερον εὑρεῖν τὸν περὶ γονέων λόγον, ἵνα ἐκ τούτων τὰ περὶ αὐτῶν εἰπεῖν δυνηθῶμεν. εἰσὶν οὖν οἱ ἀναλογοῦντες ἀστέρες τῷ μὲν πατρὶ ☉ καὶ ♄. τῇ δὲ μητρὶ, ☾ καὶ ♀.

Τὸ μὲν γὰρ περὶ τύχης καὶ διαδοχῆς τοῦ κτήσεως αὐτῶν.

Ἀρκεῖ γὰρ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη μόνοι καθ' αὐτοὺς. ὑπὲρ δὲ τῶν ἄλλων κεφαλαίων χρεία ἐστὶ καὶ τοῦ τῶν λοιπῶν ἀστέρων παραλήψεως χρὴ τοίνυν τὰς διορυφορίας τῶν φώτων ἐπισκέπτεσθαι ὑπὲρ μὲν γὰρ ἡλίου, τὰς ἐν τοῖς ἡγουμένοις τῶν ἀστέρων προηγήσεις. ὑπὲρ δὲ τῆς ☾, τὰς τοῖς ὑπομένοις

locus. Ipse autem dicet quod signum ad quod caput pertineat. Quod si quis peculiarem locum non habuerit, saltem locum in quo stella quæstionis propria est, habebit.

Et loca dominatus.

Hoc est, loca quibus stellę dominantur, & in quibus sunt.

Ratione ascensionum & M C.

De horoscopo loquitur. Is enim est qui per ascensiones canonis reperitur. Vbiq; autem mos eius est, cum de angulis loquitur, ut eos intelligat, qui supra terrã sunt.

Ad generale tempus.

Neq; enim certum aliquod tempus inde reperietur, sed generale, cuiusmodi est, tardè ne an cito stellæ acturæ sint.

Eorum utrunq;.

Solem & horoscopum usq; ad M C.

* Orientalia sunt etiam opposita.

Nam inde usq; ad occasum & opposita, siue uespertina & sequentia. Nam horoscopum sequuntur ea quæ sunt in M C. occasum ea quæ sunt à M C.

Ac antecedens locus.

Ex diuisione.

De parentibus.

Locus igitur antecedens.

* Omnibus capitibus quę incidunt * inuẽtis, ordine per diuisionem indagato: de ijs disserere incipit. ostensum autem est, id esse antecedens caput, quod genituram antecedit, id numerũ quod de parẽtibus agit. Est igitur ei propositum in hoc capite disserere de parentibus, idque capitibus quatuor: Videlicet utrum felices sint an infelices? Deinde utrum liberi hæreditatem eorum creturi sint nec ne? Tertio, an felicitas eorum diu an breui duratura sit? Postremò de qualitate mortis eorum, * secundũ rationes expositas. & prius inueniẽda est disputatio de parentibus, ut ex his de ijs dicere possimus. Sunt igitur stellæ patri conuenientes, ☉ & ♄: Matri, ☽ & ♀.

Nam de fortuna & successione opum.

Nam ☉ & ☽ sole per se sunt satis, in cæteris uerò capitibus, opus est cæteras etiam stellas adhiberi. Est igitur stellarum comitatus considerandus. In Sole, in * antecedentibus stellarum retrocessione. In Luna, in sequentibus. Omnino nec comita-

τὰς ἐν τοῖς ἡγουμένοις τῶν ἀστέρων προηγήσεις.

2008 Ministerio de Cultura

δορυφορηθήσονται δὲ καθόλου, ἢ ὑπὸ ἀγαθοποιῶν, ἢ ὑπὸ κακοποιῶν, καὶ ὑπὸ ἀρετῶν, καὶ ὑπὸ παραιρετῶν. ἢ ὑπὸ κακοποιῶν, καὶ ἀγαθοποιῶν. ἢ καὶ ὑπὸ παραιρετῶν, καὶ συναιρετῶν. αὐτὸς μὲν οὖν τὰ ἀμιγῆ καὶ ἄκρα τῶν σχημάτων, ὡς ἐπηγγείλατο ἔγραψε. σὸν δὲ ἔργον ἐστὶ λοιπὸν, τὰς μερικωτέρας συγκρίσεις ὑπὸ θεωρεῖν. αὐτὸς δὲ καὶ ἐθίζειν τὸν ἀκροατὴν ἐθελήσας, οὐκ ἠρκέσθη μόνη τῇ τῶν ἄκρων ἐκθέσει. ἀλλὰ καὶ τινα τῶν μέσων ἐξέθετο. οἷον, ἐὰν μὲν αἱ δορυφορίαι ὑπὸ ἀγαθοποιῶν γένωνται τῶν φώτων, καὶ τῆς αὐτῆς αἱρέσεως ὄντων, λέγομεν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι τοῖς γονεῦσιν, ὅταν καὶ τὰς φάσεις οἰκείως τοῖς φωσὶ ποιήσονται, ἡλίῳ μὲν ἕωοι, σελήνῃ δὲ ἑσπέριοι. ἐὰν δὲ τὸ ἀνάπαλιν, οἱ δορυφοροῦντες κακοποιοὶ ὦσι καὶ παραίρεται, καὶ † οἰκείως τοῖς φωσὶ τὰς φάσεις ποιούμενοι. χαλεπώτατόν ἐστι τὸ σημεῖον. ὅταν δὲ λέγωμεν παραιρέτας. οὐχ ὅτι δύναντο ἀμφότεροι οἱ ἀγαθοποιοὶ ἢ κακοποιοὶ παραίρεται εἶναι, ἢ ἄλλοτι. κοινῶς μὲν περὶ ἀμφοτέρων διδάσκομεν. ἰδία δὲ θεωρεῖν ἑκάτερον. ἐὰν γὰρ ἀμφότεροι ἅμα ὦσι δορυφοροῦντες, τῶν μικτῶν ἐστι σχημάτων. ἀνάγκη τοίνην ἵνα ἐξαρχὼν ἐπαναλαβόντες τὸν λόγον εἴπομεν. ἤτοι ἀγαθοποιοὺς καὶ αἱρέτας καὶ φάσεις οἰκείους ποιεῖσθαι ἢ τὸ ἀνάπαλιν, καὶ κακοποιοὺς εἶναι καὶ παραιρέτας, καὶ φάσιν ἀνοίκειον ποιεῖσθαι ἢ μικτὰ εἶναι τὰ σχήματα τὰ τοιαῦτα. ποτὲ μὲν μιᾶς συμφωνίας ἐν αὐτοῖς θεωρουμένης. ποτὲ δὲ δύο. ἢ τὸ ἀνάπαλιν δύο συμφωνιῶν θεωρουμένων, μία τὶς ἀγαθὴ τυγχάνει. καὶ γὰρ ἀγαθοποιοὶ μὲν ἔσονται καὶ οἰκείως τοῖς φωσὶ τὰς φάσεις ποιούμενοι, καὶ κατὰ τὴν αἵρεσιν, * οὔτε διὰ τῆς φάσιν συμφωνίαν τινὰ κεκτημένοι, καὶ ὑπὸ τῶν κακοποιῶν ὡσαύτως. εἰ γὰρ αἱρέται εἰσὶ, καὶ σύμφονον ἔχουσι φύσιν, ἢ κατὰ τὸ ἕτερον μόνον. ὑπὸ μὲν οὖν τῶν ἐχόντων πολλὰ ἀγαθὰ, εὐδαιμονίαν χρὴ τεκμαίρεσθαι καὶ τύχην ἡτητικὴν ἐπὶ δὲ τῶν ἐναντίων τὸ ἀνάπαλιν κἀκεῖνο δὲ ἐν δέχεται, τὸ ἕτερον τῶν φώτων καλῶς κεῖσθαι. καὶ τὸ ἀνῆκον αὐτῷ πρόσωπον εὐδαιμονεῖν φύσομεν οὕτω μὲν εἰσόμεθα τῆς τῶν πατέρων τυχὴν. γνωσώμεθα δὲ εἰ καὶ τὴν τῶν γονέων οὐσίαν διαδέξεται ἀσινῆ, τῷ δὲ τρόπῳ λαβεῖν χρὴ τὸν κλῆρον τῆς τύχης. μέλλει δέ σοι λέγειν αὐτὸν καὶ ζητῆσαι οἱ καλῶς δορυφοροῦντες τὸν ἥλιον ὁρῶσι κατὰ σύμφωνον σχῆμα τὸν κλῆρον. ἐὰν δὲ μὴ καλῶς δορυφορῶντες. οὐδὲ περίκτησις ἔσται τῶν γονέων. ἐὰν δὲ καὶ ἐναντίω τινὶ σχήματι σθῶσιν, οὐδὲ οὕτως τὰ τῶν γονέων σῶν διαδέξονται, οἷον διαμετροῦντες, ἤτε τραγωνίζον τῆς

ἀνοικείως.

comitatus aut maleficarum aut beneficarum stellarũ erit: aut eiusdẽ aut contrariæ conditionis aut maleficarũ & beneficarũ: eiusdemq; et cõtrariẹ cõditionis simul. Autor igitur extremas et impmistas figuras, ut promisit, scribit. Tuum iam erit minutiores comparationes considerare. Tamen ut auditorem cõsuefaceret, nõ extremarũ dũtaxat expositione cõtentus, etiã interiecta quẹdam declarauit: cuiusmodi est, si beneficẹ stellæ & eiusdem conditionis comitentur lumina: summã decerni felicitatẽ parẽtib. pronũciamus, si etiã ortus earũ cũ luminibus, consentiat, ut matutinus cũ Sole, uespertinus, cũ Luna. Cõtrà, si comitantes stellæ maleficẹ fuerint & cõtrariæ cõditionis, & ortu à Luminib. * abhorrẽtes: id signũ est grauissimũ. Cũ aũt cõtrariã cõditionẽ dicimus, nõ ita loqmur, quasi utraq; benefica aut malefica cõtrariẹ cõditiõis, aut aliud qd esse possint, sed in genere de utrisq; docemus, & utrasq; seorsim cõsiderandas monemus. Nã si utrẹq; unà comitẽtur, mista est ea figura. Necesse igitur est oratione ab initio repetita ut dicam⁹: Aut beneficas eiusdẽ cõditionis & ortu cõgruentes esse: aut cõtrà, & maleficas esse, & diuersẹ cõditionis, & ortu abhorrentes: aut huiusmodi figuras esse mistas, cũ aliàs una cõsensio appareat, aliàs binæ: aut, uice uersa, cum binæ sunt cõsensiones, una sit bona. Nam et stellæ beneficæ erunt, & tam ortu suo quã conditione cum luminibus congruentes * neque propter ortum consensu aliquo prædi tæ. Eadem est maleficarum quoque ratio. Nam si conditione & natura consentiunt: aut alterutra dũtaxat: in ijs * qui bona multa habent, coniectenda est felicitas, & in re augenda prosperitas: in cõtrarijs, contrarium. Illud etiam fieri potest, ut alterum lumen sit bene positũ: tum personã ei attributam, felicem esse dicemus. Sic igitur parentum fortunam cognoscemus, atque illud etiã perspiciemus ex parte fortunæ, an parentum rem familiarem incolumem sint suscepturi posteri. Quo autẽ pacto sumenda sit pars fortunæ: ipse docebit. Præterea uidendũ, an stellæ bono comitatu solẽ cingãt, & cõueniẽti figura partẽ fortunẹ intueantur. Si uerò comitatus nõ bonus fuerit: ne restabit quidẽ de re parẽtũ aliqd. q; si cõtraria figura ut quadrãgula aut opposita respexerint, ne sic qdẽ patrimoniũ incolume susci-

2008 Ministerio de Cultura

πάλιν δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον. τοῖς εἰρημένοις. ἐὰν δὲ μικτὸν τι εὕρις σχῆμα, ἐρεῖς, διαδέχεσθαι μὲν οὐκ ἀσινῆ δὲ. οἷον ὅταν οἱ κακῶς διορυφοροῦντες † κακῶς θεωρήσωσι ἢ οἱ καλῶς διορυφοροῦντες, ἀσυμφώνως τὸν εἰρημένον ἐπιθεωρήσωσι τόπον. ἐκ τούτων μὲν οὖν γνώσῃ τῆς τῶν γονέων πρίκτησιν. καὶ * εἰ μὲν εἰ τῷ παιδὶ ἀσινῆ. τῆς δὲ ὀλιγοχρονιότητα, τοιῶς δὲ σκόπει. πάλιν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς τὸν ☉ καὶ τὸν ♄, καὶ οὓς συσχηματιζομένους αὐτοῖς ἀστέρας.

καλῶς.

Περὶ πολυχρονιότητος τῶν γονέων.

Οὐκ ἔτι γὰρ τῶν διορυφοριῶν ἐπισκεπτόμεθα τὰς δυνάμεις, ἀλλὰ πρὸς τὰ σχήματα τῶν ἀστέρων. ἐὰν μὲν γὰρ ὁ τοῦ ♃, ἢ ὁ τῆς ♀ πρὸς τὸν ἥλιον σχηματισθῶσιν ἐνοιωδήποτε σχήματι, πολυχρόνιον. ἐὰν δὲ ♂ ἐπενεχθῇ ἢ συσχηματισθῇ κατὰ δεξιὸν □ τῷ ἡλίῳ, ἢ τῷ ♄ ὀλιγοχρόνιον τὸν πατέρα ἀποτελῇ. σκοπεῖν δὲ χρὴ εἰ δύναμιν ἔχουσιν οἱ ἀστέρες ἢ, οὐ κατὰ τὰς εἰρημένας ἐφόδους. ἰσχυροὶ γὰρ ὄντες, οἷον ἀνατολικοὶ προσθέται, τὰ ἀγαθὰ αὔξουσι, καὶ τὰ κακὰ μειοῦσι. * μειοῦσι διασθενέστεροι, γεγονότες. εἴρηται δὲ πρόσθεν, ὅπως χρὴ οὓς ἀδρανεῖς καὶ ἰσχυροὺς ἀστέρας εὑρίσκειν.

Τῷ δὲ αὐτῷ τρόπῳ καὶ περὶ τῆς μητρὸς ἐρεῖς.

Ἀπὸ τῶν τῆς ☽, καὶ τοῦ ♀ σχηματισμῶν, ἐὰν μὲν γὰρ ὁ τοῦ διὸς συσχηματισθῇ ἢ ὁ τῆς ἀφροδίτης ἐν συμφώνῳ καὶ οὐκ ἐν παντὶ σχήματι πολυχρονιότητα δηλοῦσιν, ὅταν καὶ τὴν δύναμιν προσλάβωσιν ἐπεὶ καθόλου ἀφαιρούμενοι τοῦ † δύσεως. οἱ μὲν ἀγαθοποιοὶ συμμετρίαν αὐτὶ πολυχρονίοτος ποιοῦσιν. οἱ δὲ κακοποιοὶ σίνη καὶ οὐκ ὀλιγοχρονιότητα ἀντεισφέρουσιν. ἐὰν δὲ μηκέτι ὁ τοῦ διὸς ἐπιθεωρήσῃ τὴν σελήνην. ἀλλ' ὁ τοῦ ♂ καὶ μάλιστα ἢ ☍ ἢ □ σχηματιζόμενος. τὰ δὲ πάθη καὶ τὰ σίνη γνώσῃ καὶ τὴν τοῦ θανάτου ποιότητα ἐφόδῳ τοιᾷδε.

δυνάμεως.

Ἐκ τῶν ♂ καὶ τοῦ ♄, λαμβάνετε ἡ θεωρία τοῦ κρόνου κακῶς πρὸς τὸν ἥλιον σχηματισθέντος.

Ἐὰν οὖν εὕρης τῶν ♂ θεωροῦντα τὸν ☉ τετραγωνικῶς ἢ διαμετρικῶς λέγει ἢ πρὰ τῆς ὄψιν σῖνος γενήσετε τὸ πατρὶ, ἢ αἰφνίδιον θάνατον. ἐὰν δὲ τὸν ♄ διὰ ῥιγοπυρέτων καὶ καύσεων ἔσται αὐτῶν τὰ πάθη. ἐὰν δὲ αὐτὸς ὁ ♄ κακῶς ἐπιδὴ τὸν ἥλιον. πολυχρόνια περιποιεῖτε καὶ ὑγρῶν ὀχλήτεις, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἐὰν δὲ πρὰ τῆς ☾ καὶ τῆς ♀ τὰ αὐτὰ ἐπιθεωρήσῃ λέγε τὰ πρὰ πλήσια τῇ μῆτρι. οἷον ἄρης κακῶν πρὸς τὴν ☾ σχηματισθεὶς. οὕτω δὲ γίνετε. ὅταν πλήθουσα φέρητε πρὸς αὐτὸν σίνη πρὰ τῆς ὄψιν ποιεῖ καὶ καύσεις. ἐὰν δὲ πρὸς τῆς ♀ αἰφνιδίους ποιεῖ ἐμέτους καὶ πυρεκτικὰ πάθη. ♄ μὲν, πληθούσης αὐτῆς ῥιγο

Rursus eodem modo ut dictum est. Sin mistam figuram inueneris, dices, susceptu ros quidem patrimonium, sed non sine noxa, ueluti, si stellæ quæ male comitantur, bene aspexerint: aut quæ bene comitantur, incõuenienter quem diximus locum aspexerint. Ex his igitur cognosces parentum relinquendas opes & an filio citra noxam sint futuræ? Aeui breuitatẽ sic considera: iterum in parte ☉ & ♄. & stellas quæ cum eis configurantur, intuere.

De longæuitate parentum.

In hoc non amplius comitatus uim consideramus, sed stellarum configurationes. Nam si ♃ aut ♀ quauis Solem figura aspexerint: longęuitatem, sin ♂ post ascenderit, aut Solẽ Saturnũ úe dextro □ aspexerit: uitæ breuitatem patri portendit. Est autem ratione suprà monstrata considerandum, utrum uim habeant stellæ nec ne? Nam cum fortes sunt, uidelicet oriẽtales, auctæ numero: & bona augent, et mala minuunt. imbecilles, contrà. Est autem suprà dictum, quomodo sint fortes & imbecilles stellæ iudicandæ. Eodem modo etiam de matre dices, è Lunæ & ♀ configurationibus. Nam si ♃ aut ♀ non quolibet sed conuenienti figura aspexerint: longæuitatem decernunt * cum etiam uim acceperint. Nã in genere * uiribus diminutæ beneficæ, mediocritatem loco longæuitatis efficiunt. Maleficæ, noxas, & non uitæ breuitatem afferunt. Quod si ♃ non aspexerit Lunam, sed ♂ □ potiss. aut ☍: affectiones & noxas & mortis qualitatem tali ratione cognosces. * ex ♄ & ♂ sumitur cõsideratio.

Saturno malè ad Solem configurato.

Si ergo Solem inueneris in □ aut ☍ Martis: patris aut oculi lædentur, aut mors erit subita. Si Saturnus in tali aspectu Martis fuerit: affectio erit ex frigida febri & * ustionibus. Sin ipse ♄ male Solem aspexerit, morbos diurnos decernit, & molestias ex humoribus, & similia. Sin ♀ & ☽ eodem modo aspexerint: dic similia portendi matri. Veluti, quando ♂ malè cum Luna configuratur (hoc autem fit, quando lumine plena ad eum fertur) noxas in oculis & ustiones. Cum ad Venerem, subitos uomitus, & febricitationes. Saturnus, ea plena, frigidas febres &

2008 Ministerio de Cultura

πύρετος καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀποκρυσικῆς δὲ τὸ μὰς μὴν συπεδονώδεις ἐν τοῖς λεγυπτίοις ποιήσει τόποις.

Οὐ δεῖ παντὸς ἐχεσθαι λεῖ.

Καθολικὴν ἐπίσκεψιν εἶπε τὴν ἀρτίως ῥηθεῖσαν, ἣν ἔλεγεν ἁρμόζειν παντὶ ἐρωτήματι, κατὰ τὴν ἐγκειμένην τάξιν.

Ἀκολάθως γὰρ τῇ διαιρέσει τὴν διδασκαλίαν, ποιεῖται.

Κατὰ φύσιν.

Φυσικῶς καὶ συμπαθικῶς. ἔοικε γὰρ ὁ Κρόνος δεῖ τὸ προυφεστάναι πάντων, καὶ τὸ πρεσβύτερον. ὁ ἥλιος, δεῖ τὸ προνοητικὸν τὸ διατεῖνον ἐπὶ πάντα.

Πρός τε ἀλλήλας, καὶ πρὸς οὓς ἄλλας.

Πότερον ἀγαθοποιοὶ σχηματίζονται, ἢ κακοποιοί. πρὸς δὲ ἀλλήλους, πότερον συμφώνως, ἢ καὶ ἀσυμφώνως. †ἢ καὶ ἐν τοῖς ἑφεξῆς. ἵνα ὁ μὲν προαναφέρηται. ὁ δὲ μοιρικῶς καὶ ζωδιακῶς διαιρεῖτ.

Κυνοδρομοῦντα τὰ φῶτα, καὶ ἀκολουθοῦντα τυγχάνοντα.

Κυνοδρομεῖν, οὐ λέγει νῦν τὸ μηδένα τῶν ἀστέρων σχηματίζεσθαι. ἀλλὰ τὸ ἐστερῆσθαι ὁλοσχερείας καὶ σαφοῦς συναλείψεως ἐπ' ἀλλήλων ἑφεξῆς, τὸ καὶ ἀκολουθοῦντα τυγχάνοντα.

id genus alia: diminuta, fissuras putridas in occultis locis faciet.

Cui semper inhærendum est.

Vniuersalem considerationem modo expositam intelligit, quæ cuiuis quæstioni conueniat.

Ordine exposito.

Nam in docendo partitionis ordinem sequitur.

Secundum naturam.

Naturaliter, & ratione affectionis. Nam Saturnus patri similis est, eò quod est omnibus prior. Sol, ob prouidentiam latissimè patentem.

Cum inter sese, tum erga alias.

Erga alias, utrum beneficæ configurentur an maleficæ: inter sese. utrum conuenienter, an contrà: * aut in sequentibus: ut altera prius ascendat, idque ratione partis & signi consideratur.*

Si lumina cursu uacua fuerint & comitatu destituta.

Cursu uacua esse, nō id nūc dicit, si nulla stella aspiciat, sed destituta esse à comitatu, idq; ijs quæ subijcit, euidenter declarat, cū dicit, Si comitatu destituantur.

ὡς ὅταν ♄ τῇ ☾ ἢ ♂ μὴ ἐπαναφέρηται τῷ ☉, ἢ τῇ ☽ ♄ δὲ τῇ σελήνῃ.

* Vt cum ♄ post ☽: ♂ post ☉ aut ☽: ♄ autem post ☽ ascenderit.

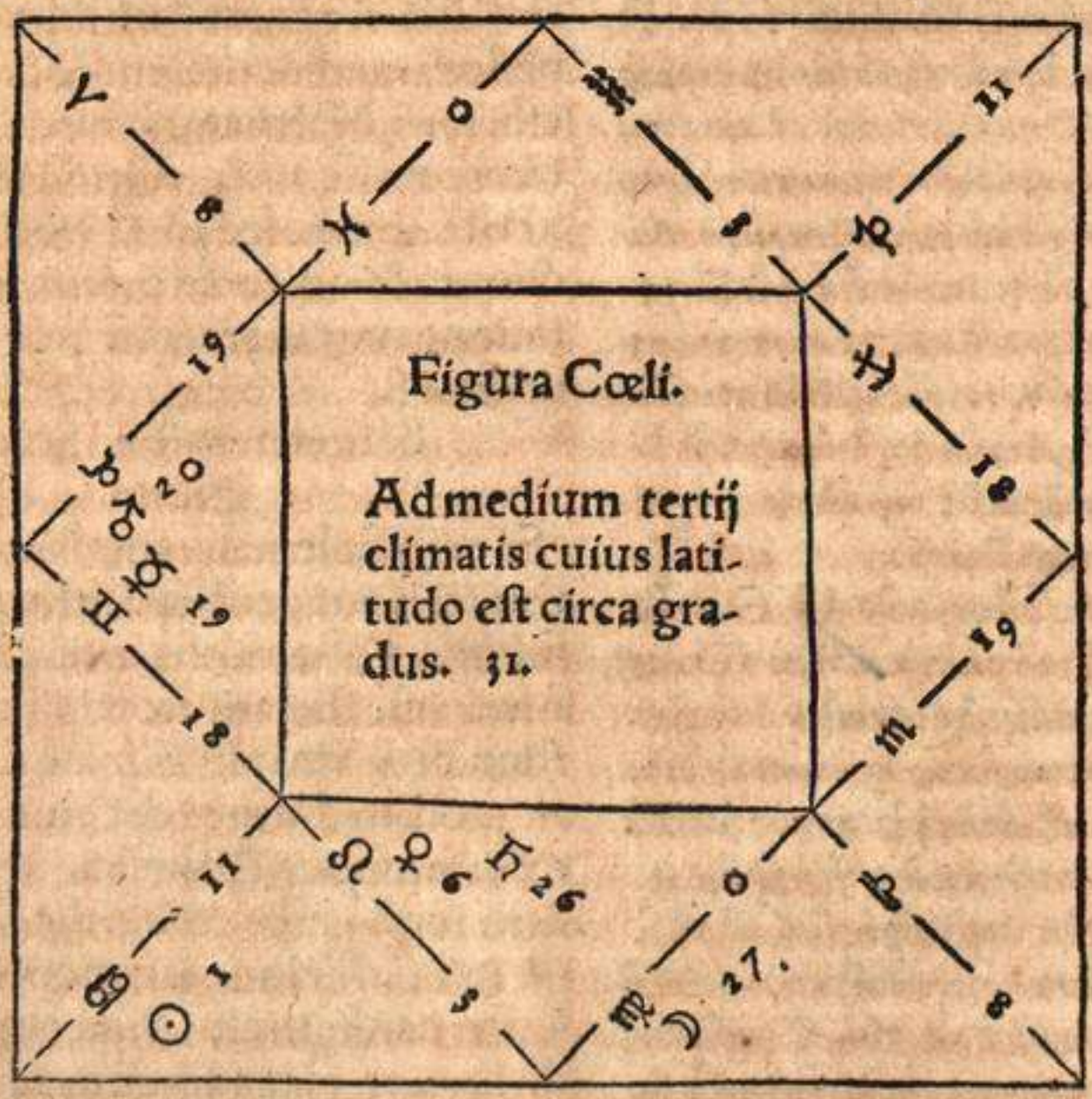

Αἱ δὲ γραμμαὶ ἀπὸ τινὲς ἀνομαλίαν βίου ποιοῦσιν ἔσεσθαι, αἱ μὲν ἔχει ἀγαθὸν ἓν. ἕτερον δὲ κακόν, †ἢ ἓν ἢ δύο. δύο δὲ καλὰ

Hæ figuræ sunt mediæ, quæ uitæ inæqualitatē efficiunt. Sunt autē, quæ unum bonum habent & unū malū: aut duo bona & unum

2008 Ministerio de Cultura

ἐν ᾗ κακόν. ὥς που καὶ νῦν, τοῖς μὴ κακοποιοῦς. ἢ κακῶς, ἢ παραρέτας οἷον ἀφαιρέτας ἀποκεκλικότας, ἢ δυτικοὺς. οἱ μὲν γὰρ διὰ τὴν θέσιν ἀμβλυνομένην ἔχουσι τὴν κακίαν, οἱ δὲ διὰ τὴν θέσιν, τὸ ἀγαθὸν ἀδρανέστερον ἔχουσι.

Ἐπὶ καλῶ.

Οὐκ εἶπεν ἁπλῶς δορυφορήσωσιν, ἀλλ' ὑπὲρ καλῶ, ὡς ὅταν γε μὴ καλῶς δορυφορήσωσιν, οὐ χρὴ ἐπισκέπτεσθαι, εἰ πρὸς τὸν κλῆρον τῆς τύχης σχηματίζονται.

Μηδενὸς ἢ τῶν κακοποιῶν.

Προσυπακούειν χρὴ τῶ μηδενὸς τοῦ ἄλλου. τουτέστι μηδενὸς τῶν ἀγαθοποιῶν, * οὐ μόνον τῶν ἀγαθοποιῶν, ἢ μόνον τῶν κακοποιῶν.

Τὴν σελήνην μὴ μόνον.

Οὐ μάτην προσερρίψατο μόνην, ἀλλ' ἐπεὶ μέλλει λέγειν ὅτι ἐν μὲν ταῖς νυκτεριναῖς γενέσειν χρῆναι λαμβάνειν τῆς σελήνην καὶ τὸν χρόνον. τὸν δὲ ☉ καὶ τὴν ♀ συναιρέτιν καὶ ἡμερινὴν. τρόπον τινὰ ὑπάρχουσαν.

Ἀντιπτώμασιν.

Τουτέστιν, ἀνωμαλίαις ἐναντίοις πάθεσι.

Ἐπὶ τῶν ἀπηλιωτικῶν ὄντες κέντρων.

Τουτέστι τῶν ὑπὲρ γῆν. τὰ γὰρ πέρατα τοῦ ἀπηλιωτικοῦ τεταρτημορίου, ὁ ὡροσκόπος ἐστὶ καὶ τὸ μεσουράνημα, * οὗτον τὸν τρόπον ἐπίκεντρος ὤν, ἢ αὐτῆς ἐπαναφερόμενος, ἢ τετραγωνίζων, ἢ διαφερόμενος.

Ἢ διὰ τομῶν καὶ καύσεων.

Μετριάζει γὰρ τὰ κακὰ. διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ καὶ ξηροῦ κρᾶσιν.

Ἐν τοῖς παρ' αὐτῆς τῆς γενέσεως.

Ἄρχεται μὲν μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν κεφαλαίων λέγειν καθολικὰ παραγγέλματα συντελοῦντα τοῖς προκειμένοις, προπαρασκευάζων τὸν ἀκροατὴν, τεχνικῶς καὶ εὐεπιβόλως τὰ κατὰ μέρος ἐπισκοπεῖν. χρὴ τοίνυν φησὶ καὶ ἀπὸ τῆς ἰδιότητος τῶν ζώων ἐν οἷς εἰσιν οἱ τῶν ζητουμένων κεφαλαίων κύριοι λαμβάνειν τὶ. ἐπαγγέλλεται δὲ γράφειν περὶ ἑκάστου ἐν τῷ περὶ αὐτῆς γενέσεως λόγῳ ἐκείνῳ γὰρ μάλιστα ἡ τοιαύτη διδασκαλία προσήκει. τῷ κεφαλαίῳ. μεταφέρειν δὲ ἐνταῦθα, ἐξ ἐκείνου ῥᾴδον.

Τῶν τῆς αἱρέσεως.

Ἄλλον γὰρ εἶπεν ὑπὲρ τῶν νυκτερινῶν ἀναλογεῖν τῷ πατρὶ, καὶ ἕτερον ὑπὲρ τῶν ἡμερινῶν. καὶ ὑπὲρ τῆς μητρὸς ὁ αὐτὸς τρόπος. ἐὰν δὲ βουληθῆς μερικώτερα εἰπεῖν, λάμβανε. ὥσπερ ὡροσκόπον τὸν σημαίνοντα ἀστέρα, καὶ τὰ ἐφεξῆς ἀναλόγως ζώδια. δοκεῖ γὰρ ὥσπερ ὡροσκόπου ἀρχὴ καὶ οἴαξ τῶν ἄλλων εἶναι. δυνησόμεθα δὲ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς τόπους καταστησάμενοι,

& unum malum.* ut & nunc fortasse, ut maleficas malè positas, aut alterius conditionis, ueluti numero diminutas, cadẽtes, occidentales. Nam aliæ ob situm malitiam habent hebetiòrem, aliæ ob situm, bonum imbecillius habent.

Feliciter.

Non simpliciter dicit, comitantur, sed addit, feliciter, ꝓpterea, quod in comitatu bono necesse non est considerare, an cum parte fortunæ configurentur.

Nulla præter maleficas.

Subaudiendum est, cæterarum, hoc est, cum nulla benefica, uel, cũ solæ maleficæ.

Lunam non solam.

Non temerè adiecit (solam) sed quia dicturus est, in nocturnis genituris sumendam esse Lunam & Saturnum. Solem autẽ & ♀ * eiusdem conditionis & diurnam aliquo modo.

Contrarietatibus.

Hoc est, inæqualitatibus contrariarum affectionum.

In orientalibus angulis.

Hoc est, ijs qui supra terram sunt. Nã termini quadrantis orientalis sunt, horoscopus & cœli medium * si hoc modo sit angularis, aut post eam ascendat, aut quadrata diametráue radiatione respiciat.

Aut sectionibus aut ustionibus.

Moderata enim fiunt mala ob calidi & * sicci temperaturam.

In ijs quæ ad ipsam attinent genituram.

Post absoluta capita incipit uniuersalia præcepta tradere, ad superiora utilia, & auditorem præparantia, ut particularia artificiosè ac dextrè cõsideret. Est igitur, inquit, & à signis, non quibus sunt quæsitorum capitum domini, aliquid sumendum. Verùm de qualibet in ipsius genituræ tractatione se scripturum pollicetur. Nam ad id caput doctrina hæc potiss. pertinet, ac facile huc transferri potest.

Quæ sunt eius conditionis.

Nam aliam stellam in nocturnis, aliam in diurnis genituris respondere patri dixit. Est & matris eadem ratio. Si uerò magis particularia dicere cupis, sumito stellam significatricem, tanquam horoscopum. & sequentia signa pari ratione. Ea enim tanquam horoscopi initium & temo putatur. & locis hunc in modum constitutis

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO
2008 Ministerio de Cultura

καὶ περὶ πράξεως καὶ περὶ τῶν ἄλλων τ συμ
βαινόντων † ταῖς πράξεσιν εἰπεῖν. οὕτω γὰρ
ὅτι τὸ ὑπ' αὐτὸ εἰρημένον.

τ̃ ματράσι.

Τὸ μὲν οὖν περὶ συγκρατικὸν τόπον.

Περὶ τῶν κατ' ἴδιος πραγματφωνίας καὶ συμ
βάντων πράξεων εἰπὼν, ἀναμιμνήσκεσθε καὶ τ
πρότερον εἰρημένων. εἶπε γὰρ, ὡς τῷ ἀκροατὴ
καταλείπω τὴν σύγκρασιν, ψιλὰ τὰ ἄμικτα
τὰ σχήματα ἐκτιθέμενος. καὶ καθόλου σε διδάσ
κειν, ὅπως ὀφείλῃς τῇ κράσιν τ ἀστέρων εὑ
ρεῖν. εἰ μὴ γὰρ ἀστέρες εὑρεθῶσι τῇ οἰκοδεσπό
ται εὐλογφότες τ ζητουμένου τόπου, σκοπεῖν
χρὴ οὖν λόγους οὓς ἔχουσι πρὸς τὸν τόπον. εἰ μὲν
γὰρ ἀγαθοποιοὶ σωμαιρέτῃ, οἰκείαν φάσιν ἔ-
χοντες, συμφωνία † διαφωνία, ἀγαθοποιοὶ, ἐ- διαφωνία.
παιρέτῃ ἀνοικείαν φάσιν ἔχοντες, συμφω-
νία, διαφωνία. ἀγαθοποιοὶ παραιρέτῃ, οἰκείαν
φάσιν ἔχοντες, συμφωνία, διαφωνία. κακοποιοὶ
οἱ σωμαιρέτῃ οἰκείαν φάσιν ἔχοντες, συμφω-
νία, διαφωνία κακοποιοὶ παραιρέται, οἰκείαν
φάσιν ἔχοντες, διαφωνία. κακοποιοὶ παραι-
ρετοι. ἀνοικείαν φασὶν ἔχοντες, διαφωνία:
ἀνίσους ἔχειν οὖν λόγους, τῷ μείζονας ἔχόντα
λόγους. τὴν κυρίαν παρέχειν χρὴ τὴν δὲ ἑτέ-
ραν. τὸ οὖν ἐλάττονας ἐκτιθέμενον. ἐὰν δὲ βου
ληθῶμεν μαθεῖν καὶ τὸν χρόνον καθ' ὃν μέλλ
σιν ἐνεργεῖν καὶ εἰ ἅμα ἐνεργήσουσιν, ἢ τὴν διά-
φερόντας χρόνους, σκοπεῖν χρὴ, πότερον ὑπο-
γράφει δὲ τοῦτον, αὐτῶν ἡ φύσις, ἣν ποιοῦσι
πρὸς τε τὸν ἥλιον καὶ τὸν ὡροσκόπον. ἑῷοι μὲν
ὄντες, τάχιον ἐνεργήσουσιν ἑσπερίοι δὲ, βρά-
διον. εἰ δὲ ἐν διαφόροις εἰ ἐν ψήφοις ἢ καὶ ταῖς
αὐταῖς. καὶ ἐν διαφόροις τόποις, ἐκ τ αὐτῶν
φάσεων μαθήσῃ τὸν τε βραδέως, καὶ ταχέως
ἐνεργήσοντ. οἱ μὲν γὰρ ἑῷοι ὡς ἔφαμεν, ταχέως
καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἡλικίᾳ οἱ δὲ ἑσπερίοι, βραδέ
ως καὶ μετὰ τοὺς πρώτους χρόνους.

Οὐδ' ἐν οἱουτεκαθόλου διαθεῖναι.

Διαπίθησι μὲν ἀρτίως τῇ γνώσιν ὡς ἂν
σῇς. ἀλλ' οὔτε καθόλου, οὔτε μέγαπι. ἀλλ' ὅταν
οἰκοδεσποτικὸν ἔχῃ τὸν λόγον οὐκ ἔτι τὸ τῆς
πρώτης διεστοτείας ἄπορ.

Περὶ ἀδελφῶν.

γονέων τόπος.

Ὁ μὲν οὖν περὶ † ἀδελφῶν λόγ.

Εἰπὼν τὰ πρὸ τ γνώσεως. τοτέστι τὸν περὶ
γνώσεως λόγον, νῦν φησὶ τ ἑπόμενον. ἐοἰκέ-
θη δὲ αὐτοῖς ἑπόμενος ὁ περὶ ἀδελφῶν τῇ διεκ
νυσι τ τόπον μετὰ ἀποδείξεως. ἀφ' οὗ σκοπεῖν
χρὴ τ περὶ ἀδελφῶν λόγον. ὧν δή φησιν ὁ ζητ
περὶ ἀδελφῶν. οὐδὲν ἕτερον ζητεῖ, ἢ περὶ τέκ
νων τ μητρὸς, τῷ περὶ ἀδελφῶν εἰπεῖν ὅτι τὸ
μεσουράνημα, οὐ τὸ τῆ γνώσεως, ἀλλὰ τὸ τ μη-
τρὸς καὶ ἐπαναφορὰ τῷ μεσουρανήματ.

de actione ac cæteris quæ † actionibus acci
dunt, dicere poterimus. Hoc em̃ illud est,
quod ab eo dicitur.

Loci quidem de contemperatione.

Postquã de specialibus tractationibus at
que cõtingentibus actionibus est locutus:
in memoriam ea quoq; reuocat, quæ supra
dicta sunt. Dixit enim se contemperatio-
nem auditori relinquere, nudas & imper-
mistas figuras exponentem, & nunc docet
stellarum temperiem inuenire. Nã si stellæ
inuentæ fuerint, quæsiti loci dominatum
sortitæ: considerandum est qua ratione sint
cum eo loco coniunctæ. Nam si beneficæ
sunt, conditionis eiusdem, ortus conueniẽ-
tis: consensio, * ~~dissensio~~. Beneficæ, diuersæ
cõditiõis, ortus incõueniẽtis: cõsensio, dissẽ
sio, ~~Beneficæ diuersæ cõditionis, ortus incõ
uenientis: consensio dissensio~~: Maleficæ, di-
uersæ conditionis, ortus conuenientis: dis-
sensio. Maleficæ, diuersæ conditionis, incon
uenientis ortus: dissensio. Quod si autori-
tate pari non fuerint: ei qui plures habet ra
tiones, dominatum adiudicabimus: proxi-
mum locum, ei qui pauciores, tribuemus.
Si uerò tempus, quo actura sunt, cognos-
cere uoluerimus: illud etiam considera-
dum erit. simulue an diuersis temporibus
acturæ sint: Id uerò ortus earum discribit,
quem erga Solem & horoscopum habent.
Nam matutinæ, celerius agẽt: uespertinæ,
tardius. Sunt igitur diuersi, siue ijdem fue
rint earum calculi, & ipsę in diuersis ijsdem
ue locis: ex ijsdem ortibus cognosces, cele-
riterue, an uerò tardè sint acturę. Nam
matutinæ citò & in prima ætate: uespertinę
serò & post prima tempora.

In uniuersum nihil potest afficere.

Modò enim genituram afficit stella que
libet, sed non in uniuersum, nec efficaciter:
nisi prædita sit autoritate dominatrice: non
autem ratione primi dominatus.

De fratribus.

Parentum igitur locum

Expositis ijs q̃ genituræ antecedũt, hoc est,
ijs q̃ circa genituræ sunt: nũc id tractat q se
quitur. Ostẽsum autẽ est, fratrũ locũ seq. Ita
que cũ demõstratione cõtendit locũ, unde
fratrũ ratio sit cõsiderãda. Quia uerò is in-
quit qui de fratribus quęrit, nihil aliud nisi
de liberis suæ matris quærit, sumendum est
de fratribus inquirenti medium cœlum,
non genituræ, sed matris, & locus succedẽs
medio

2008 Ministerio de Cultura

λαμβάνετρ δὲ οὐκ ἄει ὁ αὐτὸς ὡς ἤδη μεμαθήκαμεν, ἀλλ' ἐπινυκτερινῆς γενέσεως τὸ τῆς σελήνης. ἐπὶ δὲ ἡμερινῆς, τὸ τῆς ἀφροδίτης δωδεκατημόριον. ἐκ τούτου γὰρ εὑρήσκομεν τὸ μεσουράνημα τὸν δὲ τὸν τρόπον. λαβεῖν χρὴ τὰς μοίρας τοῦ ὡροσκοπούντος τόπου τῆς ♀ καὶ τῆς ☾. εἶτα εἰσαγαγεῖν εἰς τὸ κλίμα, καὶ λαβεῖν τοὺς παρακειμένους ἀναφορικοὺς χρόνους. καὶ τούτου εἰς τὸ τῆς ὀρθῆς σφαίρας εἰσαγαγεῖν πτοχίον. εἰ ὀδεῖν ποῦ πίπτει ὁ εἰσενεχθεὶς ἀναφορικὸς χρόνος· καὶ ὅπου δὶ ἂν καταλήξῃ. ἐκεῖ λέγειν εἶναι χρὴ τὸ μεσουράνημα. καὶ ἐκ τούτου σκοπεῖν χρὴ τὸ περὶ ἀδελφῶν. ἐὰν μὲν γὰρ ἀγαθοποιοὶ ὁρῶσι τὸν τόπον, λέγεις πολυάδελφον εἶναι τὴν γένεσιν. ἐὰν δὲ κακοποιοὶ σπανάδελφον. εἰδέναι δὲ δεῖ, ὡς πρῶτον μὲν ζητεῖν ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ, πότερον σπανάδελφόν ἐστιν, ἢ οὔ. εἶτα καὶ ὅπως χρὴ παχυμερέστερον τὸν ἀριθμὸν, οὐ λεπτῶς οὐ δὲ ἀκριβῶς ἐξ εὑρίσκοντα τὴν ποσότητα. τρίτον ἐπὶ τούτοις, πότερον εὐσχήμονές εἰσιν, ἢ οὔ, καὶ εὐσχήμονες εὐτυχεῖς. τέταρτον δὲ, εἰ ἄρρενές εἰσιν, ἢ θήλειαι. πέμπτον, ὁ ποῖοί εἰσιν οἱ προηγούμενοι, καὶ οἱ ποῖοι οἱ ἑπόμενοι, πότερον, ἄρρενες, ἢ θήλειαι. καὶ ἕκτον, εἰ μένουσι φίλοι, ἢ ἐχθροί. τὴν μὲν οὖν σπανάδελφον, σκοπήσομεν ἐκ τοῦ μεσουρανήματος ὡς ἔφαμεν καὶ τῆς τούτων ἐπαναφορᾶς. καὶ εἰ πολύσπερμα ταῦτα σκοπούντες τὰ δωδεκατημόρια, καὶ εἰ ἀγαθοποιοὶ οἱ ὁρῶντες αὐτά. τὸν δὲ ἀριθμὸν ἐκ τοῦ πλήθους γνώσῃ τῶν ἐπιθεωρούντων ἀγαθοποιῶν ♃ ♀ ☿. καὶ τῆς τῶν ζωδίων φύσεως. ἐὰν γὰρ ὦσι δίσωμα τὰ ζώδια ἔνθα εἰσὶν οἱ θεωροῦντες ἀστέρες, τὸν ἐκείνων διπλοῦν λογιούμεθα τὸ δὲ εὐσχήμον καὶ ἄσχημον. ἐκ τῆς τῶν παρεχόντων ἀστέρων γνωσὸ. μεταστέσεως. κοσμικῆς γὰρ εὖ διακείμενοι, εὐσχείμονας σημαίνουσι. κακῶς δὲ, ἀσχήμονας καὶ εὐτελεῖς. πότερον δὲ ἄρρενες, ἢ θήλειαί εἰσι, μαθήσῃ ἐκ τῆς τῶν ἀστέρων κοσμικῆς φύσεως, πότερον ἀρρενοῦνται ἢ θηλύνονται κοσμικῶς, οἱ παρέχοντες τοὺς ἀδελφοὺς ἀστέρες. ἀρρενοῦνται δὲ καὶ θηλύνονται κοσμικῶς: τριχῶς. ἢ κατὰ τὴς γωνίας, καὶ τὰ κέντρα, ὡς ὅταν οἱ μὲν ὦσιν ἐν τοῖς ἀρρενικοῖς τεταρτημορίοις. οἱ δὲ ἐν τοῖς θυλικοῖς. καὶ οἱ μὲν εἰσιν ἐν ἀρρενικοῖς ζωδίοις, οἱ δὲ, ἐν θήλεσι. καὶ κατὰ τὰς οἰκείας φάσεις, οἱ μὲν ἄρρενες ὦσιν. οἱ δὲ θήλειαι ταῦτα γὰρ πάντα ἐν τοῖς φθάσασιν ἀκριβῶς μεμάθηκας. τοὺς δὲ πρώτους δηλώσουσιν, οἱ ἐν τοῖς ἀπηλιωθικοῖς τόποις. τοὺς δὲ ὑστέρους οἱ ἐν τοῖς λιβυκοτέροις τόποις. τουτέστιν, ἀπὸ μεσουρανήματος μέχρι τοῦ δύνοντος. καὶ τοῖς τούτων διαμέτροις. φίλοι δὲ μένουσιν ὦσοι ἔχουσι τοὺς ἀρέχονθα ἀστέρας

medio cœlo. Non autem idem semper locus sumitur ut iam didicimus, sed in diurna genitura, Veneris: in nocturna, Lunę signũ. Ex eo enim M C. inueniemus, hoc modo. Sumendę sunt partes horoscopãtis loci Veneris aut Lunæ, & ducendæ in clima, & sumenda adiacentia tempora ascẽsionalia, eaque ducenda in rectæ sphæræ † recessum, et uidendum quò cadat introductum tempus ascensionale, quod ubi desierit, ibi dicẽdum est esse M C. atque ex eo de fratribus quærendum. Nam si beneficæ locum illum uiderint, multos dices significari fratres: si maleficæ, paucos. Sciendum autem est, in hoc capite primum quæri, multi ne fratres an pauci significentur? Deinde quomodo sit numerus inueniendus, non ille quidem subtiliter et exquisitè, sed circitèr. Tertio loco sint né honesti an nõ & fortunati? Quarto sint né mares an fæmellæ? Quintò, quales sint natu maiores: quales natu minores? Vtrum mares an fæmellæ? Sextò, amiciué mansuri sint, an futuri inimici? Paucitatem fratrum igitur spectabimus è M C ut diximus, & eius epanaphora, Vtrum uidelicet ea signa fæcunda sint & à beneficis irradientur? Numerum cognosces, è multitudine irradiantium beneficarũ, ♃. ♀. ☿. & è natura signorum. Nam si bicorpora signa sunt, è quibus stellæ ea loca irradiant: earum numerum duplicem statuemus. Fratrum autem statum honestum aut inhonestum, ex natura stellarum quæ illos decernunt, iudicabimus. Nam in mundo bene positæ, significant honestos: male, inhonestos & uiles. Vtrum autem mares an fæmellæ sint: ex mundana stellarum natura cognosces, utrum uidelicet eæ stellæ, quæ fratres largiuntur, ratione mundi masculescant an effæminentur? Masculescunt autem aut effæminantur trifariam ratione mundi, primo, Ratione angulorum, ut cum aliæ sunt in masculinis quadrantibus, aliæ in fœmininis. 2. cum aliæ in masculinis signis, aliæ in fœmininis: 3. cum pro ortu suo, aliæ masculinæ sunt, aliæ fœmininæ. Nam hæc omnia suprà diligenter sunt exposita. Primos fratres significabũt stellæ, quæ sunt in locis oriẽtalibus: posteriores, quæ in occidẽtalibus, hoc est, à M C usq; ad occasum, et horũ oppositis. Amici porrò manent, qui habent stellas

2008 Ministerio de Cultura

συμφώνους τῶκων τοῦ μεσουρανήματος τοῦ δηλοῦντος ἡμῖν τὸν περὶ ἀδελφῶν λόγον. ἐὰν δὲ μὴ μόνον οἱ περέχοντες τοὺς ἀδελφοὺς συσχηματισθῶσι πρὸς τὸν κύριον τοῦ μεσουρανήματος, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν κλῆρον τῆς τύχης, ὃν μέλλει ἀκούειν, τότε μὴ φίλους μόνον εἴπῃς αὐτοὺς, ἀλλὰ μὲν κοινονίους. ἐὰν δὲ ἀσχημάτιστοι ὦσι, λέγε ἐχθροὺς τῶν ἀδελφῶν.

Σχεδὸν καὶ ἀπὸ τούτων.

Οὐ μάτην τὸ σχεδὸν προσέγραψεν, ἀλλ' ἐνδεικνύμενος. ὡς τὸ ἀκριβέστερον ἐξ αὐτῶν γνωσόμεθα τῶν γενέσεων, νῦν γὰρ δι' ἑτέρων γενέσεων, περὶ ἑτέρων μαντευόμεθα, καὶ ἐνταῦθα ὡς ὑπὸ τῶν γονέων σχεδὸν προσέθηκε.

Καὶ μὴ πέρα τοῦ δυνατοῦ τοῦ τε ἀριθμόν.

Οὐ δεῖ δὲ ἀκριβῶς λογίσασθαι περὶ τοῦ ἀριθμοῦ, ἢ ὅτι πολυάδελφον, ἢ πολύσπερόν ἐστι τὸ θέμα. ἀρκεῖ γὰρ εἰπεῖν πολυμερέστερον τὸν ἐγγίζοντα ἀριθμόν.

Οὔτε περὶ ὁμομητρίων μόνων.

* Οὐ ζητεῖ γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτὸν ἥλιν παραλαμβάνουσιν. ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς τὸν περὶ ἀδελφῶν σημαίνει. ἀεὶ τοίνυν μετὰ τῶν κακοποιῶν εὑρισκόμενος, σπαναδελφίαν ποιεῖ μετὰ τὸν ἀγαθοποιῶν. πολυαδελφίαν.

Εἰ δὲ καὶ ὑπὸ τῶν κέντρων.

Εἰρήκαμεν πολλάκις ὅτι τὰ κέντρα δύναμιν τοῖς ἐν αὐτοῖς ὑπαρβεβηκόσι παρέχουσι. καὶ ὅτι τὰ ἰσχυρότερα τῶν κέντρων. τὸ μεσουράνημά ἐστι καὶ ὁ ὡροσκόπος. ὅταν οὖν ἡ ἐναντίωσις τῶν σχηματισμῶν τῶν κακοποιῶν γένηται, καὶ μάλιστα τοῦ ὡροσκόπου, τότε κρόνου μὲν ὄντος, προτίτοκοι, ἢ πρωτοτρόφοι γόνοι γίνοντο. ♂ δὲ τοὺς ἄλλους αὐτῶν διαφθείρουσιν ἀδελφοῦς. ὁ μὲν ♄ ἵνα πρεσβυτέραν διὰ τῆς οἰκείαν φύσιν ποιήσεται. ὁ δὲ ♂, ἵνα φθορᾶς αἴτιοις γένηται.

* Περὶ κρόνου.

Ἐντεῦθεν οἱ αἰγύπτιοι ἐώθασι λέγειν, ὅτι ἐὰν ὁ κρόνος, ὡροσκόπος τῆς ☾ μεσουρανήσης. πρωτοτόκοις ἢ πρωτοτρόφους ποιεῖ. ἐὰν δὲ καθ' ὑπερτρῆ, ἀνάγκη γὰρ τοὺς ἀστέρας τοὺς φθινοποιοὺς, ἢ πρὸς τοὺς τόπους συσχηματισθῆναι τῶν περὶ ἀδελφῶν ἢ πρὸς τοὺς ὁρῶντας ἀστέρας. ὅταν οὖν ὁρῶσι τοὺς συσχηματιζομένους, ὀλιγοχρόνους ποιοῦσιν, οἱ κοσμικῶς ἠρρενομένοι. ἵνα δὴ ἄρρενες ὦσι κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν, ἢ θήλειαι ἢ ἐν ἀρσενικοῖς ὦσι τόποις, ἢ θηλυκοῖς. καὶ ἢ ἐν τοῖς ἀπηλιωτικοῖς ἢ ἐν τοῖς λιβυκοῖς τοὺς διδόντας ἀστέρας ὑποτιθεμένου. ὥσπερ ἐν τῷ περὶ γονέων λόγῳ ἐδιδάξεσε, ὥπως χρὴ παρ' αὐτῶν, καὶ τὰ καθ' ἕκαστον λέγειν, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐνταῦθα βούλεταίσε ποιεῖν. λαμβάνειν γὰρ χρὴ τὸν διδόντα ἀστέρα.

quæ fratres largiuntur consentientes cum angulo M C. qui nobis fratrum rationem significat. Si uerò quæ fratres largiuntur, non modò cum M C domino configurantur, sed etiam cum * de qua auditurus es: tunc non amicos duntaxat eos, sed communi etiam uictu uti dices. Si non configurentur: inimicos dicito fratres.

Ferè ex his etiam.

(Ferè) non frustra adiecit, sed ut indicaret, certius ex ipsa genitura cognitum iri. Nũc enim ex alia genitura de alia diuinamus.* atque hic, ut de parentibus (ferè) adiecit.

Nec ultra q̃ fieri potest, numerum.

Non accurata numeri ratio est ineunda, nisi quod dici potest, thema esse fœcundum & multos significare fratres. Satis enim est si circitèr propinquus numerus indicetur.

Cum de uterinis duntaxat.

* Nec enim de patre quærit, si solem adhibuerint. quando & ipse fratres significat. Itaque semper inuẽtus cum maleficis, paucos decernit fratres: cum beneficis, multos.

Si angulares.

Sæpe diximus, ab angulis, stellarum uires augeri. & angulos fortiss. esse M C & horoscopum. Cum igitur aduersatio maleficarum configurationum inciderit, horoscopi præsertim: si ♄ ibi est aut ♂: primogeniti fiunt. aut primi nutriuntur, & cæteros fratres perimunt: ♄ ut prærogatiuã ætatis ob suam naturam obtineat: ♂ ut sit internectionis autor.

* De Saturno.

Hinc Aegyptij dicere solent: Cũ ♄ horoscopum teneat Luna cœlum mediante: nasci primos aut nutriri primos * si supior fuerit. Necesse enim est stellas peremptrices. aut ad loca fratrum configurari, aut ad stellas irradiantes ea loca. Cum igitur eas quæ configurantur, aspiciunt, breuis æui efficiunt eæ stellæ, quæ ratione mundi sunt masculæ, ut masculi sint pro sua natura, aut fæmellæ, aut in masculinis sint locis, aut fœmininis, atque aut in orientalibus, aut in occidentalibus * dantes stellas constituente, ut in tractatu de parentibus edocuit, quo pacto etiam singularia de eis sint dicenda: eodem modo hic quoque fieri iubet. Sumenda est enim stella quæ dat,

quæ

2008 Ministerio de Cultura

ἐμλο εἰς ἕν αὐτὸν μόνον, εἰ δὲ πολλοί, ἕκαστον ἰδίᾳ, τὸν ἀναλογοῦντα ζητοῦντα. κἀκεῖνον αὖ τὸν ὡροσκόπου παρεμμένον, ἐκ τῶν καθ' ἕκαστα τόπων, τὰ κατὰ μέρος λέγειν.

Περὶ ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν.

Ἐπ' ὄψιν ἤδη ⊙ τὸ περὶ ἀδελφῶν λόγου.

Πάλιν τῇ διαιρέσει κατακολουθῶν, ὧν τὸν περὶ ἀρρένων καὶ θηλέων ἔρχεται λόγον. τοῦτο γὰρ ἦν τὸ ἀκόλουθον, πληρωθέντ⊙ τοῦ τε πρὸ τῆς γενέσεως διαφαλαίου καὶ τοῦ μετὰ τὴν γένεσιν. λοιπὸν γὰρ ἐπιλείπεται τὸ κατ' αὐτὴν τὴν γένεσιν, ἐξ οὗ πάρεστι τὸ περὶ ἀρρένων καὶ θηλέων. χρὴ δὲ καθολικῶς εἰς τὰ φῶτα καὶ τὸν ὡροσκόπον ἀφορᾶν, πῶς ἂν ἐν τούτοις διακεκριμένους, ἢ καὶ σὺν οἰκοδεσπότας αὐτῶν. οὕτω πρόλεγε. ἀεὶ δεῖ γὰρ τῶν τόπων εὑρεθέντων ἐν τοιούτοις τόποις ἀποφαίνεσθαι. ἀλλ' ἐὰν μὲν ἀρεσθῶσι συμφώνως αὐτά καὶ οἱ οἰκοδεσπόται κείμενοι ἀποφαίνεσθαι χρὴ θαρρούντως. ἐὰν δὲ ἐναντίως χρὴ μᾶλλον τοῖς πλείονας ἔχουσι λόγους ἀκολουθεῖν. ἀπαριθμεῖται δὲ οὗτος τρόπους καθ' οὓς ἀρρενοῦται καὶ θηλύνονται οἱ ἀστέρες. ὥστε σχήματι τῇ μεθόδῳ, τῇ σύγκρασιν εὑρίσκειν, καὶ τὴν τῶν ἐπικρατούντων ἀκολουθεῖν δυνάμει. Ἐκλέγονται.

Τουτέστιν ἁρμόζοντα καὶ τῇ τῆς αἱρέσεως διαθέσει. ὅθεν καὶ δυσχερέσθαι τοῦτό ὅτι τὸ τεύγμα. διόλου γὰρ εὑρίσκειν παχυμερέστερον καὶ τοῦτό ὅπερ ἔλεγεν ἐν οἷς κατωτέρω περὶ τὸ δυνατόν. Περὶ διδυμογόνων.

Καὶ πρὶν τὸ διδυμογόνων γνωσθῆναι, πρόκειται διαλαβεῖν. καὶ αὐτὸ ἢ ἐκ τῶν αὐτῶν τόπων λαμβάνειν. σκοπεῖν γὰρ χρὴ τὰ φῶτα καὶ τοὺς οἰκοδεσπότας αὐτῶν. ἐὰν γὰρ οὗτοι εὑρεθῶσιν ἐν δισώμοις ζῳδίοις, δίσωμον εἶναι τὸ τικτόμενον. μάλιστα ὅταν ⊙ οἰκοδεσπότης ἐν τοιούτοις εὑρεθῶσι. τὸ αὐτὸ ἢ ποιοῦσιν, ὅταν ἐν διτοσώμοις μὲν μὴ ὦσι ζῳδίοις. ἅμα ἄλλῳ ἀστέρι, ἀναλογεῖ γὰρ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀστέρων, τῇ τοῦ διδύμων φύσει καὶ πλείους εὑρεθῶσι τὸ αὐτὸ γίνεται. ἐὰν δὲ τὰ ζῳδία δίσωμα ᾖ καὶ τῶν ἀστέρων τὰ τικτόμενα. δηλώσει δὲ μεθεῖν τὸ μὲν πλῆθος μὴ δύο μόνοι ὦσιν. ἀλλὰ πλείους ἅμα πλείονα ἢ δύο ἔσαι τὰ τικτόμενα, δηλώσει δὲ μαθεῖν τὸ μὴ πλῆθος ἀπὸ τοῦ πλήθους τοῦ συμπροσμίσγοντος τῷ ποιοῦντι ἀστέρι. τὸ ἐγγύς, ἀπὸ τοῦ συγχημαΐζομένων ἀστέρων, τῶν τε ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, καὶ τῷ ὡροσκόπῳ. πόλει ἢ μεμάθηκας πῶς χρὴ κρίνειν τὸν θήλεα ⊙ τὰ ἄρρενα ἀστέρα. θεωλογεῖ δὲ οὗτος τόπους, ⊙ αὐτάγγελον ἕκαστον τῶν τόπων, εἴς τινα τῶν θείων δηλωμάτων οὐ μάτην ὡς ἄν τις οἰηθείη οὕτω ποιῶν. ἀλλὰ συντελοῦσί τινα εἰσπορίσασθαι χρήσιμα. ἐπεὶ γὰρ

quæ si una sit, ea sola: si plures, quælibet seorsim, eaque indaganda quæ consentiat, eaque uice horoscopi posita, è singulis locis particularia dicenda.

De masculis & fœmellis.

Cum iam etiam disputatio de fratribus.

Rursus diuisionem sequens ad tractationem de masculis & fœmellis peruenit. Nã hoc erat cõsequens, absoluto capite, quod genituram antecedit, & quod sequitur. Reliquum enim quod ad ipsam genituram pertinet, cuiusmodi hic locus est, qui de sexu agit. Est autem generaliter horoscopus considerandus atque lumina, & ut hæc affecta uideris, eorumue dominatores: sic pronunciato. Neque enim luminibus talibus in locis inuentis, est pronunciandum, sed si consensio & ipsorum, & dominatorum fuerit inuenta: fidenter est pronunciandum. Sin repugnantia fuerint: ij potius sequẽdi sunt, qui plures rationes habent. Enumerat autẽ modos, quibus stellę masculescunt aut effeminantur: ut ea methodo utens, temperaturam inuenias, & eorum planetarum uim sequaris, quorum plures sunt rationes.

Eliguntur.

Hoc est, coagmẽtãdo ꝑ cõceptus affectione. Quò fit, ut p̃ceptũ hoc sit difficilimũ. Nã autor ubiq; magis generalia tractat, & hoc illud est, quod supra dixit, pro uirili.

De partu geminorum.

Propositũ est autori de gemellis tractare, quæ doctrina ex ijsdẽ & ipsis locis sumitur. Nã lumina eorũq; dominatores sunt intuẽdi. quę si in signis bicorporib. inueniunt, bicorporẽt partus, p̃sertim, si dominatores etiã in talib. signis inuẽti fuerint. Idẽ efficiũt, cũ non qdẽ in bicorporib. fuerint signis, sed cũ alia stella cõiũcta. Nã is stellarũ numerus respõdet naturæ geminorũ. Quòd si plures repertę fuerint, idẽ significat. Si uerò signa bicorpora fuerint, & stellæ nõ duę tantũ, sed plures: partus plures erunt duobus. Poteris autẽ multitudinẽ cognoscere ex multitudine attestantiũ ei stellæ quæ id efficit. & exũ, è stellis quæ cum Sole Luna & horoscopo configurantur. Iam autem cognouisti, quomodo iudicanda sit stella masculina aut fœminina. Refert autem quemlibet partũ ad diuinam aliquam uim, non temerè, ut aliquis existimet, sed scribit quæ ad prædictionem futurorũ cõducant. Nã cum

2008 Ministerio de Cultura

ἀνάγκη ἢ θήλεα τὰ τικτόμενα ἢ ἄῤῥενα, ἢ τὸ συναμφότερον εἶναι. καὶ ἢ πλείονα τὰ ἄῤῥενα, ἢ τὰ θήλεα. τὰ μὲν ἄῤῥενα τοῖς ἀνάκτορσιν. τὰ δὲ θήλεα ταῖς χάρισι. καὶ τὰ λοιπὰ διοσκόρας, καὶ δήμητρι καὶ κόρῃ, καὶ διονύσῳ. πῶς οὖν ἐκ τούτων προγνωσόμεθα. οὐκ ἂν γὰρ οὐ δὲ ἐμνημόνευσεν, εἰ μή τινα σκέψιν ἤδη συντελοῦσαν τῷ μαθηματικῷ. χρὴ δὲ συμβολικῶς ἐπιχειρεῖν καὶ ἀποφαίνεσθαι ἐκ τῶν ἰδιωμάτων τῶν πρὸ τῆς γενέσεως ἐφόρων θεῶν. ὧν μὲν τῶν ἀνακτόρων διάταξον καὶ κόσμον πρόλεγε: ὧν δὲ τῶν χαρίτων, εὐφροσύνην. καὶ ὧν τῶν διοσκόρων, φόβον, καὶ λύσιν φόβου. καὶ ὧν τῆς δήμητρος χορηγίαν παντοίων καρπῶν. καὶ ἄλλα δὲ προσεπινοεῖν δυνηθήσῃ ἐκ τῶν ἐπισυμβαινόντων τῇ τικτούσῃ.

Παρακολουθεῖν γὰρ εἴωθε.

Σκόπει φησὶ τὸν ὡροσκόπον καὶ τὰ φῶτα. παρὰ γὰρ τὰς συγκράσεις τούτων τῶν τόπων εἴωθε γίνεσθαι τὰ δίδυμα, ἢ καὶ τὰ τρία ἅμα τικτόμενα.

Τὸ μὲν πλήθους ἀπὸ τοῦ τὸ ἰδίωμα ποιοῦντος ἀστέρος.

Βούλεταί σε λοιπὸν διδάξαι πῶς ὀφείλεις λέγειν καὶ πόσος ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς καὶ πότερον, ἀῤῥενικὰ, ἢ θηλυκὰ. τὸ μὲν πλῆθος, ἀπὸ τῶν οἰκοδεσποτησάντων νόει. ὅταν εὑρεθῶσιν ἢ ἅμα ἀλλήλοις κείμενοι, ἢ αὐτοὶ καθ' αὑτούς. τὸ δὲ γένος ἀπὸ τῶν ὧν θεωρούντων ἀστέρων, πότερον ἀῤῥενικοί εἰσιν, ἢ θηλυκοί. ἤδη μὲν μεμάθηκας ὅπως χρὴ διακρίνειν τούς τε ἀῤῥενικοὺς καὶ τοὺς θηλυκούς. ὅταν δὲ εἴη τοιαύτη διάθεσις, δεῖ καθόλου ἐν τῶν κέντρων συμπαραλαμβάνειν τοῖς φωσίν. οἷον ἢ τὸν ὡροσκόπον, ἢ τὸ μεσουράνημα. εἰ μὲν οὖν τὸν ὡροσκόπον μετὰ τῶν φώτων ἐπισκοπήσας, εὕροις δίσωμα ζώδια, ἐν οἷς εἰσι τὰ τεχθέντα δίδυμα εἶναι. εἰ δὲ τὸν ὡροσκόπον μὴ εὕρῃς, τὸ δὲ μεσουράνημα. ἐν τούτοις τότε χρὴ λέγειν. τὶ περὶ τῶν τεκουσῶν, ὅτι διδυμοτόκοι εἰσὶν οἱ πλείονες, ὡς ἂν οἱ οἰκοδεσποτήσαντες, ἐπιδείξωσίσι.

Περὶ τεράτων.

Οὐκ ἀλλότριον δέ ἐστι.

Τοῦ περὶ τοκετοῦ ἔχετο λόγου· εἰπὼν γὰρ περὶ τῶν κατὰ φύσιν διαπλαττομένων, νῦν καὶ περὶ τῶν μὴ κατὰ φύσιν διδάσκει. ἵνα πανταχόθεν πονηθεὶς τέλειος ἦ ὁ λόγος. σκόπει οὖν τὰ φώτα πῶς ἔχει πότερον ἀσχημάτιστα τυγχάνει πρὸς τὸν ὡροσκόπον, ἢ σχηματίζετο πρὸς αὐτόν. ἐὰν γὰρ ἀπέκλιναν τὰ φῶτα καὶ ἀσχημάτιστα ἐστὶ τῷ ὡροσκόπῳ καὶ οἱ κακοποιοὶ ὦσιν ἐν τοῖς κέντροις δυοῖν θάτερον, ἢ αἴνιγμά ἐστι τὸ τεχθὲν, ἢ δυστυχέστατός ἐστιν ὁ τοιοῦτος. πῶς οὖν δικρίνωμεν ἀπ' ἀλλήλων τὰ τοιαῦτα, σκόπει τῆς προγενομένην συζυγίαν, καὶ τοὺς οἰκοδεσπότας. οὐ μόνι

necesse sit partus. aut masculos aut fœmineas, aut utriusq; sexus participes esse, & aut mares aut fœmellas esse plures, mares Anactoribus dedicat: fœmellas gratijs. Reliqua Castori & Polluci, Cereri, Proserpinæ & Bacho. Quomodo ergo ex his uaticinabimur? Neq; enim huius rei mentionē fecisset nisi eam conducere scisset Mathematico. Est autem res per coniecturas aggredienda, & pronunciandum ex proprietatibus deorum, qui inspectores eorū sunt, quæ genituram antecedunt. Nam de Anactoribus ordinem ornatumq; prædicito: de gratijs, hilaritatem, de Castore & Polluce, terrorē, et ꝓpulsationē terroris. de Cerere abūdantiā omnis generis frugū. Poteris & alia excogitare ex ijs q̄ puerperæ accidunt.

Solet enim consequi.

Cōsidera, inqt, horoscopū & lumina. Nā pro cōtemperationib. horū locorū, gemini aut tergemini solēt nasci.

Multitudo, à stella proprietatem illam efficiente.

Nūc docere uult, quomodo sit dicendū, quātus sit numerus, et utrū mares an fœminæ? Multitudinē è dominatorib. collige, cū aut unà positi inueniuntur, aut ipsi soli Sexus è stellis aspiciētibus utrū mares sint an fœmellę. Prius autē cognouisti q̄modo masculę aut fœmineę stellæ sint discernendę? Cū autē talis est dispositio, in genere unus angulus est ad lumina adhibendus, ueluti horoscopus aut M C. Si igitur horoscopo cū luminib. inspecto, bicorpora signa inueneris, in q̄bus sūt: partus erit gemellus. Sin horoscopū nō inueneris, sed M C in his: tū dicendū est aliquid de puerperis, plures earū filios gemino partu edendos, pro ut dominatores demonstrarint.

De monstris.

Non alienum est

Hoc est, pertinet ad disputationē de partu. Cū em̄ de ijs dixerit, qui secundū naturā informātur, nūc de ijs agit, qui cōtra naturā, ut ab omni parte elaborata perfectáque sit oratio: Cōsidera igitur lumina ut se habeant, nullá ne horoscopo radiatiōe cōiungantur, an aliqua? Nā si lumina cadūt, nec horoscopo cōfigurant̄, & malefici sūt angulares: fieri aliter neqt, q̄n aut mōstrosus sit partꝰ, aut saltē infelicissimꝰ. Quo pacto igit̄ talia inter se discernemꝰ? Cōsiderato antegressā copulationē, eorūq; dominatores, nec eos tan-

2008 Ministerio de Cultura

ϲῶν γὰρ τὴ σωόδ ῳ ἢ πανσελήνῳ λείπειν ζητεῖν, ἀλλὰ κὴ οὐ γὰρ τὴ ἐκτροπῆ. οἱ αὐτοί μὴ γάρ εἰσιμ, γὼδ ἐχειν δ' ἀλλαχῶ μὲν αὐτοὺς κεῖσθαι γὰ ζῆι σωόδῳ εἰ τύχοι. ☾ ἀλλαχῶ δ' γὰ τῷ τόκῳ, ☾ ἐαὰ εὑρης ζῶντος κὴ τὰ φῶτα ἀσυνόδετα ὄντα πρὸς τὴν γεγομένην συζυγίαν τέρας εἶν τὸ τεχθὲν λέγε. εἶτα ζήτει ὧδι τόποις πότερ) ἀνθρώπων τέρας ἔστιμ, οἷα εἴωθεν γίνεσθαι ἀνθρώπων τίκτειν, ἢ οὐ γὰρ ἀλόγου ἔστι τὸ γενόμενον. κὴ πάλιν λεπτομερέστερ) ἕκας) τούτων ζήτει. ὅταν γὰρ εὑρης ἄλογ) τὸ τεχθέν, ζήτει πότερον ἄγριον ἢ ἥμερον. ☾ εἰ ἥμερον τῶν χρησίμων ἀνθρώποις ὁ ζωογονούντων ἢ οὔ. ὅταν δ' ἐξ ἀνθρώπων, ζήτει πότερον ἀνιγματῶδες γίνεται τὸ γινόμενον ἢ τῶν πεμπομένων, ὡς οἱ ἑρμοφρόδιτοι. ἢ ἁρπάκτορες. πῶς οὖν διακρινοῦμεν, πότερον ἐξ ἀνθρώπου. ἢ ἐξ ἀλόγου ἐτέχθη; σκοπεῖν χρὴ ἐγνωκόθα ἐκ τῶν προδεδειγμένων χρημάτων, ὁπότερας ἔστι τὸ τεχθέν, ἐν ποίοις ζωδίοις ἔστι τὰ φῶτα ἐν ἀνθρώποις εἰσὶ σιμ, ἢ θηρίωσι. ☾ πρὸς τὴν τῶν ζωδίων φύσιν λέγε εἶν τὸ τεχθέν. ἀλλὰ δὴ ἔτω τὸ ζῶον ἐν θα τὰ φῶτα ἐσήκασι θηριώδεις. κὰὶ εἰ κακοποιοὶ τὰ κέντρα διάφοροι τύχωσι φήσομεν ἄλογον εἶν δεῖ τὴν τῶν ζωδίων προφωνῶ. σκοπεῖν δὲ ὧδι τόποις χρὴ, εἰ συχηματίζοντες οἱ ἀγαθοποιοὶ πρὸς τὰ φῶτα, ἢ οὐ. ἐαὰ γὰρ μὴ συχηματίζωσι, φήσομεν τὸ τεχθὲν αὐτὸ ἥμερον εἶν. εἰ αι. εἰ δὲ συχηματίζωσι, ἥμερον εἶν προγνωσόμεθα. εἰ δὲ ☾ ὁ ποῖόν ἔστιμ, ἔτι λεπτομερέστερον ζητήσομεν, σκοπεῖν χρὴ γὰρ ἀγαθοποιὸν τοῖς φωσὶ σχηματίζόμενον. ♀ μὴ γὰρ οὕσης λέγε ἥμερον τὸ γεγενῆθαι εἶν. ἄλλως κύων, ☾ τοιοῦτον ἐκθεαζομένων. ἢ ζεὺς κὴ ἀφροδίτη θεωρήσῃ. τοιοῦτον ἔσεσθαι ☿ ἐπιθεωρῶν, τὰς χρῆσιν ἀνθρωπίνην σωζομένοντων ἐρεῖμεν. ἐαὰ δ' μὴ εὑρεθῇς τὸ τέρας δ' ἀλονόλι, τέρας ἔστι τὸ τεχθὲν εἰ τὰ φῶτα γὰ ἀνθρωποειδεῖ ζωδίῳ, τὸ τεχθὲν, ἐξ ἀνθρώπων τετέχθαι φήσομεν. ἐαὰ δὲ ἐθελήσωμεν ὡς ἐπὶ τὰ ἄλογα τῆ ἰδιότητα εἰπεῖν, σκόπει τῆ ἰδιότητα τῶν ζωδίων, γνῶθι ἔστι τὰ λεγόμενα, ἢ γὰ οἷς εἰσιμ οἱ κακοποιοί. ἢ γνῶθι εἰσὶ τὰ φῶτα. ☾ ἐαὰ μηδένα ἀγαθοποιὸν πρὸς τούτους φερόμενος εὕρωμεν, ἀνιγματῶδες αὐτὸ λέγω. ἐαὰ δ' εὑρωμεν ☿ ♃, ἢ τῆ ♀, τῶν ἀγαπωμένων τροφῶν φήσω τὸ γεγενῆθαι εἶν· ἐαὰ δὲ ὁ τῶν ♀ ἐπιθεωρήσῃ, νωθεῖς κὴ κωφοὺς ποιεῖ, μετὰ τοῦ κὰὶ ἀποφθέγγεσθαί τινα ἀκαίρως, ἔσεσθαι αὐτοῖς ἄλλα τοιαῦτα, οἷά ἐστι τὰ μανικὰ, κὰὶ προγνωσικά.

Περὶ τεράτων.

Οὐκ ἀλλοτρίως σωάπτει ☾ ἐνοῖ καὶ ὧδε τὸ κεφάλαιον τοῖς πρὸ αὐτοῦ ἵνα δῆλα πάντων γένωσις ☾ κοινωνία χωρῆ. κὰὶ γὰρ ὁ περὶ τεράτων λόγος τοῦ τόπου ἔστιμ. ἀνάγκη γὰρ τὰ πίπτοντα

qui in plenilunio aut interlunio fuerunt. idem enim sunt, fieri autem potest, ut aliter positi sint in coniunctione (exempli gratia) aliter in partu. & ubi hos & lumina non deuinctos inueneris cum ea copulatione quę antecessit: dic monstrosum esse partum. Deinde quærito, utrum humanum sit monstrum, qualia ex hominibus nasci solent, an ex bruto sit partus. ac rursus horum quodlibet subtilius inquirito. Nam cum partum inueneris brutum, quærito utrum è cicure sit, an è fero. si è cicure, an ex ijs q̄ hominib. usui sunt nec ne? Cum ex hominibus, quærito utrū pplexum aliqd sit, an honoratū, ut hermaphroditi aut * harpactores. Quomodo ergo discernemus utrum ex homine an ex bruto sit natū? Vbi è supradictis figuris cognoueris, mōstrosum esse partū: cōsiderandum est in qbus signis sint lumina: in humanis an in feris? & pro natura signi de partu pronūciato. Verū, si signū in quo lumina uersantur ferū, & malefici planetæ angulos diuersos occupēt: * dicemus brutū esse ob signi * alimoniā. Post hæc cōsiderādum est, an configurentur benefici erga lumina nec ne? Nā si nō cōfigurent, dicemus partū esse ferū: si cōfigurātur, cicurē esse cognoscemus. Si autē qualis sit, subtilius etiā q̄remus, cōsiderādus est beneficus planeta, qui cū luminibus configuratur. Nā si ♀ est, dic partum esse mansuetum, ut, felem aut canem, atq; eiusmodi, q̄ pro dijs coli solent, si ☿ & ♀ aspexerint. Mercurio aspiciente, dicemus eorū esse aliquid, quæ ad usum humanum pertineant. *. Sin minus, hoc subiecit inuēto, portētosus est partus. Si lumina in humano signo repiiūtur, natū ex homine dicemus. Si uerò ut in brutis, ꝓprietatē fœtus dicere uoluerimus: cōsiderāda erit signorum proprietas, in qbus sunt anguli, aut in quibus sunt malefici, aut in quibus sunt lumina. & si nullū beneficum ad ea loca ferri uiderimus: partus * perplexus est dicendus. Sin ☿ ♀ inuenerim⁹, partū ex ijs monstris esse dicemus q̄ diligūtur. Sin ♀ aspexerit, edētulos & surdos facit, q̄ ꝓterea * intempestiu è aliquid pronūciēt * erūtq; tales eis causę. quales sunt uatib. & ijs q̄ futura prædicunt.

τρυφερὸν.

ἀνιγματῶδες.

ἀκαίρως.

De monstris.

Nō ꝓter rē coniūgit & unit caput hoc cū superioribus, ut coniūctio & cōmunicatio p omnia peruagetur. Nā & tractatio de mōstris ad partū pertinet. Nā ea quæ pariūtur:

aut

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

2008 Ministerio de Cultura

ἢ κατὰ φύσιν ἢ παρὰ φύσιν ἐσκευάσθαι.

Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖσον.

Εὑρίσκειν γὰρ ὁ αὐτός φησιν, ἐπὶ τῶν ταπεινῶν γενέσεων τὸ τοιοῦτον. ὅθεν καὶ μάλιστα διαρρεῖ τούτῳ μόνῳ.

Εὐθὺς ἐπισκοπεῖν.

Ἐπειδὴ τὸ εἰρημένον κοινόν ὅτι τῶν ταπεινῶν, καὶ τῶν τερατωδῶν γενέσεων, ἀκολούθως δι' ἀσκήσεως ποιοῖς τι μᾶλλον χρὴ διαρρεῖν ἢ κατατυπούμενον θεωρήμασι τοῖς προγνωσιν.

Τὸν οἰκοδεσποτήσαντα.

Ὅτι οὐ τὸν οἰκοδεσπότην βούλεται τε λαμβάνειν ἐν τῇ συνόδῳ κυριεύσαντα, ἀλλὰ τὸν ἐν τοῖς ἐκτροπαῖς ὄντα. δι' ὧν φησι καὶ τῶν τῆς ἐκτροπῆς τόπων.

Καὶ ὁ τῆς σελήνης καὶ ὁ τοῦ ὡροσκόπου.

Εἰπὼν ἁπλῶς οἰκοδεσπότας τῶν φώτων, πάλιν ἐπιμνημόνευσεν, ἐνδεικνύμενος ὡς ἀναγκαιότερόν ὅτι τῶν ἄλλων ἡ ταύτης ἐπίσκεψις. αὕτη γὰρ λέγεται εἶναι τοῦ σώματος κύρια.

Ἐὰν μὲν οὖν τούτων.

Εἰπὼν πῶς χρὴ διαγινώσκειν εἰ τέρας ὅτι τὸ τεχθέν. ἢ οὔ. νῦν ἄλλον χαριέστατον γράφει πῶς ἂν διαγνοίη μὲν εἰπεῖν εἰ ἐνθηρίων ὅτι τὸ τεχθὲν καὶ ἀλόγων ζώων, ἢ ἐξ ἀνθρώπων.

Τούτων οὕτως ἐχόντων.

Τουτέστι μὴ ἐπισκοπησάντων τὸν τῆς συνόδου τόπον τῶν κακοποιῶν κεκεντρωμένον, τοῦ ζωδίου φάσκει ὅτι τὰ φῶτα θηριώδεις ὄντος, ἀγαθὰ δεῖ θηριώδεις εἶναι τὸ τεχθέν. ἐκ δὲ τῶν ἀγαθοποιῶν γνωσόμεθα, πότερον, ἥμερόν ἐστιν, ἢ ἀνήμερον.

Τῶν ἄλλων ὡσαύτως ἐχόντων.

Τουτέστι τῶν οἰκοδεσποσησάντων ἀποστρόφων ὄντων, καὶ τῶν κακοποιῶν κεκεντρωμένων. ἐπαπεφήναθ' ἡμῖν ὡσανεὶ φάσκων τοῖς ἐμπροσθεν, ὅτι πάντως ἔσται δεῖ ἀνθρώπων ἢ παρὰ ἀνθρώπων, τοῦ γὰρ πρὸς τὸ ποιότητος φησιν, ἐυρήσεις ἰδιότητα. ἐπισκοποῦν τὰς μορφώσεις τῶν ζωδίων. ἀλλ' ὅταν οἱ κακοποιοὶ σχηματίζωσι πρὸς τὰ φῶτα, ἢ τὸ κέντρον. τότε γὰρ θαρρούντως ἀποφαινόμεθα δεῖ ἐξ ἀνθρώπων ὅτι τὸ τεχθέν.

Περὶ ἀτρόφων ἢ ἐκθέτων.

Εἰπὼν καὶ τὸν περὶ τεράτων λόγον, καὶ διελάξας σε πῶς χρὴ γινώσκειν εἰ κατὰ φύσιν ἔχει τὸ τεχθὲν ἢ παρὰ φύσιν, νῦν ἀκολούθως ζητεῖ, πότερος. τραφήσεται τὸ τεχθέν. ἢ οὔ. εἴπερ γὰρ ἐῶ λειπόμενον. ζητεῖ δὲ πρότερον τίς ἡ διαφορὰ τοῦ περὶ χρόνων ζωῆς. καὶ τοῦ περὶ ἀτρόφων, ἢ φησὶν ὁ μὲν χρόνος λέγει ὁ φθιανὸς. τὰς πάσας γὰρ φησὶν ἑαυτῷ περιέχει ὥρας. καὶ τὸ τέλειον ἀπολαμβάνει φησὶν ἑαυτῷ. ὁ δὲ περὶ χρόνων ζωῆς

aut secundum aut contra naturam formari necesse est.

Plerunque.

Nam, ut ipse ait, idem etiam in humilibus genituris reperitur. quare hoc uno, nō omnium fretus est.

Statim considerandа.

Quoniam hoc commune est humilibus & monstrosis genituris: ordine docet, quibus præceptis inniti potius & credere debeat prædictio.

Et dominator.

Ptolemæus se non uelle sumi dominatorem, cuius in coniunctione fuerit autoritas, sed eum cuius in partu: eo declarat, q̄ ait, (locis partus.)

Lunæ & horoscopi.

Iam dixit, dominatores luminum, & tamen rursus Lunæ mentionem facit, ut indicet, huius considerationem cęteris magis esse necessariam: cum domina corporis esse dicatur. Si igitur his.

Postq̄ dixit, q̄modo cognoscendū sit, an monstrosus sit partus nec ne, nunc aliud elegantiss. scribit, quo pacto dicere possumus, an ex feris & brutis animalibus sit partus an ex hominibus?

Ita se habentibus.

Hoc est, si maleficæ angulares, coniūctione locum nō aspexerint, & signū, in quo lumina sunt, ferū fuerit: existimādus erit partus ferinus. è beneficis autem cognoscemus, utrum ex mansuetis an ex feris sit.

Cęteris eodem modo se habentibus.

Hoc est, dominatoribus * auersis, & maleficis angularibus. Non autem sic pronunciauit, ut in superioribus, omnino esse ex hominibus, aut * ab hominib. Nā proprietatem qualitatis reperies, inquit, formis signorum consideratis. sed si malefici cum luminibus & angulo configurantur, tunc fidēter pronūciamus, ex hominib. esse partū.

De ijs qui nō nutriūtur & exponūtur.

Absoluta monstrorum doctrina, præceptisq̄ traditis, unde cognoscas, utrū partus naturæ sit consentaneus, an aduersus, sequitur ut quęrat, utrum sit nutriendus? hoc enim est reliquū. Prius autem quærit, quid inter uitæ spatium, & eos qui non nutriuntur interfit? & ait, tempus hic dici annū, quod omnes anni quadrantes in se continеat. Qui igitur de tempore uitę differit, nō de mensib. aut dieb. sed de annis differit.

Cum

2008 Ministerio de Cultura

διαλέγεται, ὁ περὶ μηνῶν ὁ δὲ περὶ ἡμερῶν, ἀλλὰ περὶ φύσεως. ἐστὶ τοίνυν χρὴ τὸν ἀποτελεσματικὸν μὴ μόνον εἰδέναι πόσα, ἔτη ζήσεται. ἀλλὰ καὶ μῆνας μόνους, ἢ ἡμέρας ἢ ὥρας, ὁ περὶ † ἀδελφῶν λόγος αὐτεισάγεται. ἐξ ὧν μαθησόμεθα, πότερον, ἡμέρας, ἢ μῆνας ἢ ὥρας ζήσεται. ὥστε τῇ μὲν ποιότητι κοινωνεῖ. περὶ ζωῆς γὰρ ἡ περὶ θανάτου διαλέγεται· περὶ δὲ ποσότητος διακλήσει. λέγω δὲ ἡμῖν πρότερον, περὶ τῆς αὐτίκα. καὶ περὶ τὸν τόκον ἀπολυμένων ἔτι καὶ περὶ τῶν μῆνάς τινας ἢ ἡμέρας ζησάντων, καὶ περὶ τῶν ἐκτιθεμένων. καὶ εἰ ἀναληφθεῖεν οὗτοι, ἢ ἐπιβουλεύσαν ἀναληφθήσονται, ἢ ὡς τεκνοποιεῖσθαι. ὅταν γὰρ τὸ ἄπροφον ὑπὸ ἀγαθοποιοῦ τραύνθῃ, τότε εἰς ἔκθετον μετατίθησι χῆμα. καὶ ἀκόλουθον ἦν τῷ περὶ ἀπρόφων διαλεγομένῳ, ὡς συγγενῆ καὶ τοῦτον καταχρήσθαι. πάλιν δὲ τῇ μεθόδῳ τῇ καθόλου χρώμενον, ἐκτῶν φωτῶν ποιεῖσθαι τὴν ἐπίσκεψιν. σκοπεῖ γὰρ τὰ φῶτα καὶ οὐκ κακοποιούς. ἐὰν γὰρ εὕρῃς οὐκ κακοποιοὺς συνόντας τοῖς φωσίν, ἢ διαμετροῦντας μοιρικῶς καὶ ζωδιακῶς, καὶ οὐκ οἰκοδεσπότας αὐτῶν μὴ συμπαρόντα, ἢ σχηματιζομένους τοῖς κακοποιοῖς, ἄπροφον λέγε καὶ αὐτίκα ἀπολύμενον τὸ τεχθησόμενον. ταυτὸ δὲ ἂν εἴη καὶ ἂν μὴ τὰ φῶτα τὸν ἀριθμὸν διαστήσῃ τρόπον. ἀλλὰ τὸν ἕτερον. ἐὰν οἱ μὴ ἰσομοίρως σχηματίσωσιν οἱ κακοποιοί, οὐκ ἔστιν ἀληθὲς τὸ ἀρημένον διάμετρον. ἀλλ' ὅταν εὕρῃς τινὰ διάστασιν μεταξὺ τ' ἀκτῖνος τ' τε φώτων καὶ τ' φαύλων ἀστέρων, τότε χρὴ σκοπεῖν, εἰ λύουσιν οἱ θεωρηθέντες ἀστέρες. τότε γὰρ τὸ παραπλήσιον ἔσται ἀφανίζει γὰρ καὶ ἀμαυροῖ, τῆς δὲ τ' διαστάσεως τ' μοιρῶν βοήθειαν, ἢ τ' κακοποιῶ προσθήκη. δ' φλοῖ δὲ ὅλως ἀφιστῶσιν, ἐπινεχθήσονται ἢ ἢ καὶ ☉, ἢ καὶ συμπαρουσίαν, ἀμφότεροι καὶ διάμετρον. ὁ δὲ ἕτερος καὶ συμπαρουσίαν καὶ ἀμφοτέροις τοῖς φωσφόροις, ἢ τῷ ἑτέρῳ μόνον. δῆλον δὲ ὅτι μὴ συσχηματιζομένου τινὸς ἀγαθοποιοῦ. ἐὰν γὰρ συσχηματισθῇ, ἄλλο τι ἔσται. ἐπεὶ ἢ συμβαίνει νεκρὰ, ἢ ἡμιθανῆ ἐκβάλλεσθαι. χρὴ δὲ καὶ διαγινώσκειν τ' τρόπον, τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην, θεωρέτωσαν οἱ κακοποιοὶ καὶ διάμετρον. ὁ μὲν ♂, τῆς ☾. ὁ δὲ ♄ τ' ἥλιον. ἔσωσαν ἢ ᾧ κέντρῳ οἱ κακοποιοί, καὶ οἱ φωσφόροι. τότε γὰρ κεντροθετούντες βλαπτικώτατον ἐξωθεῖν τῆς φύσεως, ὡς ἤδη μεμάθηκας. ταῦτα μὴ ὅτω διαγνωσέον. ἀλλ' τε τ' κακοποιῶν, ☾ τ' φωσφόρων. ἐπὶ δὲ συμβαίνει καὶ

Cũ igitur astrologus scire debeat, nõ modo quot annis sit homo uicturus, sed illud etiam, an menses duntaxat, aut dies, aut horas: interseritur disputatio de ijs qui non nutriuntur, unde cognoscemus, utrũ menses, an horas, an dies sit uicturus. Itaque hæ inquisitiones, qualitate consentiunt. (Nam de uita & morte agitur) quantitate differũt. Prius autem de ijs dicit, qui statim & in partu pereunt, & de ijs qui dies aut menses aliquot sunt uicturi, & de ijs qui exponunt. q si tollentur iterũ, utrũ ad seruitutem tollantur, an ut pro filijs educentur? Nam figura non nutriendi à beneficæ stellæ radio mitigata, in expositiam conuertitur. & consequens erat de non nutriendis differentem, etiam hæc ut cognita ascribere. Rursus autem uniuersali methodo utẽs, rem eam aggreditur luminibus consideratis. Aspice lumina & maleficas stellas. Nam si maleficas cum luminibus coniunctas inueneris: aut partiliter non ratione signi duntaxat oppositas, dominatoribus non præsentibus, nec aspicientibus maleficas: dic partum non esse nutriendum, statimq; periturum. Illud idem accidet, luminibus etiam non eodem modò affectis, sed altero duntaxat. Sed si maleficæ non partiliter configuratæ fuerint: non uera est iã dicta oppositio. Nam interuallo aliquo inter radium luminum & malarum stellarum reperto: considerãdum est, an duræ stellæ aspiciant. Tunc enim consimiliter fiet. Nam maleficæ additamentum, obscurat & delet adiumentum ab interuallo partium allatum. Significat autẽ, si distant, fore ut ferantur aut per oppositionem aut per corpus: aut utraque per oppositionem, aut altera per corpus, aut ad utrumque lumen, aut ad alterum duntaxat. idq; intelligendum, nisi benefica aliqua configurata fuerit. Nam si configuretur, aliud quiddam erit. Iam quia fit, ut fœtus aut mortui aut semimortui eijciantur: hoc modo ea res diiudicãda est: ☉ et ☽ maleficæ p oppositũ intueant ☌ ☽ ♄ ☉ & in angulis sint maleficæ & lumina. Tunc enim angulares uim ad nocendum maiorem habituræ sunt, ut iam cognouisti. Et hęc sic tũ è luminib. tũ è maleficis sunt cognoscenda. Cũ autẽ accidat, ut lumina aut à beneficis defluãt, aut eis applicatura sint, hæc etiam hoc modo diiudicabimus. Cum lumina, aut eorum alterum a benefica.

2008 Ministerio de Cultura

ἀγαθοποιῷ τὰ φῶτα ἀποῤῥεῦσι· εἰ μὲν οὖν συνάπτειεν ἡ τοῦπε, τοῦτον διαγνωσόμεθα τὸν τρόπον. ὅταν τὰ φῶτα ἢ τὸ ἡγεμονικὸν αὐτῶν ἀποῤῥέοντα. ἀγαθοποιὸν δὲ λυλονότι, ὅταν γὰρ τῆς ἐφεξῆς μηνοῖς μέρεσιν ᾖ, σωτήριος δὲ κακοποιῷ, ὅσαι αὖ ὦσιν αἱ μοῖραι μεταξὺ τοῦ φωσφόρου καὶ τοῦ κακοποιοῦ τοσοῦτος χρὴ λέγειν μῆνας, ἢ ἡμέρας, ἢ ὥρας ζήσεσθαι τὸ τεχθέν. ἔστω δὲ διακείμενον συνοσοειδὲς τοῦ διωρισμένου, ἢ τοῦ ἀδηφέως τοῦ ἐπιθεωρούντων ἀστέρων. εἰ μὴ γὰρ ὦσι προσδεικνοὶ ἡ αὐξολιποί, ἰσχυροτέραν ἕξουσι τὴν διώρισιν. εἰ δὲ ὑπνοὶ ἢ ἀφαιρέτης, ἀδηφῆ διλονότι ἀδηνῶν γὰρ ὄντων, ἡμέρας ἢ ὥρας προγνωσόμεθα. ἰσχυρὸν δὲ μῆνας. ἐὰν δὲ τὸ ἀνάπαλιν, σωτήρια μὴ ἀγαθοποιὸς, ἀποῤῥοῦ ἢ κακοποιὸς, ἔκβιοτα. εἶτα δεῖ ζητεῖν, εἰ ἐπιβουλεύσαν ἀναληφθήσεται. ἢ ὑδὶ τεκνοποιίαν. σκοπεῖν γὰρ χρὴ, εἴ τις τῶν κακοποιῶν φέρεται πρὸς τὸν ἀγαθοποιὸν τῷ τινὰ ἐκτῖνα ἐπιβιβάσοντα τοῖς φωσίν, ἢ τῷ φωτὶ. ἐὰν μὲν γὰρ καθυπερτερηθῇ ὑπὸ κακοποιοῦ τινὸς, εἰς δουλείαν ἀναληφθήσεται. ἐὰν δὲ ἀγαθοποιὸς καθυπερτερήσῃ, εἰς ἐλευθερίαν ὅτι δὲ ὅταν μεταγνόντες οἱ πατέρες, ἀναλαμβάνωσι. τοῦτο δὲ ἔσται, ὅταν ἀγαθοποιὸς τῇ σελήνῃ σωτήρῃ, ἢ τὸ κέντρον τὸ ὡροσκοποῦντ ἢ ἀναλάβῃ ἢ θεωρούμενος κακοποιοῦ, ἢ θατέρου αὐτῶν διώντος, ἢ ὑπαύγου καθεστῶτος. ἡ μὲν οὖν αὐτὴν δὲ τρόπον, καὶ ἐπὶ τῶν † πλειογονουμένων. σκοπεῖν γὰρ χρὴ, ὅταν εὑρωμεν ἕνα τινὰ τῶν εἰρημένων ἅμα ἐπιθεωρεῖν ἀστέρων, ὑπὸ τὰς αὐγὰς πότε λέγομεν ἀτελὲς ἔσεσθαι καὶ σάρκωμα εἶναι, καὶ οὐδὲ ὅλως τελεσφορηθῇ. ἐὰν δὲ ὑπὸ κακοποιοῦ καθ' ὑπερτερηθῇ μέσων ὑπαυγος, τὸ τε ἔσαι ἄτροφον καὶ ἄχρονον τὸ τικτόμενον.

Ὁ τρόπος ἔχει τὴν πρὸς χρόνων.

Εἰρήκαμεν γὰρ ὡς ἀμφότερα περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. † σκοπὸν γὰρ ἔχει προκειμένην, χρόνος γὰρ ἰδίως ὁ τοιοῦτος σημαίνεται.

Δυνάμει.

Ὁ μὲν γὰρ τέλειός ἐστι περὶ ἑκτικὸς ὑπάρχων τῶν τεσσάρων. ὁ δὲ ἀτελὴς, ἐκ μιᾶς, ἢ δύο ἢ ἐλαττόνων συμπληρούμενος ὡρῶν.

Ἔνθεν.

Διὰ ταῦτα φησὶ τὴν αἰτίαν, ὅτι ὁ μὲν περὶ μῆνας καταγίνεται. ὁ δὲ περὶ ἔτη. ὁ μὲν ἁπλουστέραν ἔχει τὴν ἐπίσκεψιν. ὁ δὲ πολυχρονιώτερον ποικιλοτέραν. Ἐν τοῖς τῶν κακοποιῶν.

Δύο οὖν ἐκ παντὸς τρόπου χρὴ ζητεῖν εἰ κεκρυμμένοι εἰσὶν οἱ ἀστέρες, μετὰ τῶν φώτων δὲ κακοποιοί. καὶ εἰ μεθ' ἑκάτερος ἑτέρου ἐφίσκεται.

fica defluxerit, uidelicet cum in dictis partibus est, Maleficæ autem applicat: quot partes inter maleficam et lumen intersunt: tot menses, dies aut horas partum uicturũ esse dicendum est. Id uerò diiudicare poteris è uiribus aspicientiũ stellarum. Nam si auctæ numero orientales fuerint, uim maiorem sint habituræ. Sin occidentales & cursu diminutæ: imbecillem. Cum ergo imbecilles fuerint, dies aut horas prędicemus. Cum fortes, menses. Si cõtrà, beneficæ applicarit, & à malefica defluxerit: significat exposititios. Deinde quærendũ est, an fœtus expositus ad seruitutem sit tollendus, an loco filij educendus? Est em̃ considerandum, an malefica aliqua feratur ad beneficam quæ radium ad lumina mittit aut ad lumen. Nam si à malefica aliqua è superiore loco oppressa fuerit, ad seruitutem tolletur. Sin benefica superior fuerit, ad libertatẽ. Est & cum patres mutata sententia liberos recipiunt. Idq; fit, cum benefica lunæ applicat, aut angulum horoscopantem * susceperit, * aspiciente malefica, aut altera eaꝝ occidente, & sub radijs constituta. Eodem modo in ijs etiam qui plures una nascuntur. Est enim considerandum cum unam earum quas diximus stellarum inuenerimus intueri * sub radijs: tunc dicimus partum esse imperfectum et carneam massam non planè absolutam. Sin à malefica ex superiore loco fuerit oppressa, sub radijs manens:, tum fœtus erit sine tempore & non nutrietur.

Modus cohęret modo temporũ.

Diximus enim utrunq; agere de uita & morte * Propositum enim habet, ut antè dixit. Tempus enim propriè talis annus intelligitur.

Potestate.

Nam annus integrè quatuor tempora continet. Imperfectus uno aut duobus tẽporibus aut paucioribus conficietur.

Vnde.

Ob hãc, inqt, causam, q; altera ratio mensem tractat, altera annos. Nã altera simpliciorem habet considerationem, altera multiplicem & magis uariam.

* In maleficarum locis.

Duę igit̃ res omni modo sũt q̃rendæ, an angulares sint stellæ maleficę cũ luminib. & an nulla benefica eas intueatur † utraque enim ab alterius conditione abhorret.

Solis

2008 Ministerio de Cultura

Ἡλίου ἢ τοῦ ♂.

Ἐὰν κατασχῶσι τοπικῶς, τουτέστι συμπαρῶσι τότε ἡ ☾

Νεκρὰ ἢ ἡμιθανῆ τίκτεται.

Ὅταν ὡς εἴρηται ☉ μὲν κρόνον διαμετρήσει ☾ δὲ ♂. ἐὰν οὖν ἰσχυροὶ εὑρεθῶσι νεκρά. ἢ πρόσθετρ ἢ ἀνατολικοὶ εὑρεθέντες. ἐὰν δὲ ἀσθενεῖς, ἡμιθανῆ. ἀσθενεῖς δὲ γίνονται τὰς ἐναντίας ταῖς εἰρημέναις ποιοῦσιν. οἷον ἀφαιρέται δυτικοί.

Περὶ χρόνου ζωῆς.

Ἐπειδὴ περὶ ζωῆν καὶ θάνατον, ὁ περὶ ἀτρόφων καὶ περὶ χρόνων ζωῆς καταγίνετρ λόγος, εἰκότως δύναμιν μίαν ἄμφω καὶ τῆς αὐτῆς εἴρηκε. καὶ ἡγεῖται μὲν ὁ περὶ ἀτρόφων, ἕπετρ δὲ ὁ περὶ χρόνων ζωῆς. πληρώσας οὖν ὁ παλαιὸς τὸν περὶ ἀτρόφων, ἔχεται τοῦ περὶ χρόνων ζωῆς, καὶ ἀρχόμενος λέγει τὴν αἰτίαν, δι' ἣν τῶν μετὰ τὴν γένεσιν πάντων προέταξε τοῦτο τὸ κεφάλαιον. γελοῖον γὰρ φησι ὁ παλαιὸς εἶπε γράφειν περὶ γάμων, ἢ περὶ τῶν λοιπῶν ἀποτελεσμάτων, τῷ μὴ ἔχοντι χρόνους ζωῆς, φθάσει γὰρ ὁ θάνατος τὰ ἀποτελεσθησόμενα. δεῖ οὖν πρότερον τὸ περὶ χρόνου ζωῆς κατορθοῦν κεφάλαιον. ἵνα δὲ τοῦτο ἔχομεν, δεῖ λαβεῖν πρότερον τρία ταῦτα. ἀφετικούς, ἐν οἷς ὀφείλει εἶναι ὁ μέλλων ἀφετεύειν ἀστήρ. εἶτα καὶ ἀφέτας, καὶ τρίτον ἀναιρέτας. εἰσὶ δὲ ἀναιρετικοὶ τόποι καὶ ἀστέρες. ἐπεὶ οὖν ἡγοῦνται τῶν ἄλλων οἱ ἀφετικοὶ τόποι, φέρε δι' διαξομένσε, ποῖοι τὲ εἰσι καὶ πόσοι οἱ ἀφετικοὶ τόποι. εἰσὶ δὲ οἱ πάντες πέντε, ὁ ὡροσκόπος καὶ τὸ μεσουράνημα, καὶ ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ μεσουρανήματος, ὅ ἐστιν ἑνδέκατος τόπος. καὶ ὁ ἐνάτος. καὶ τὸ δύνον. τοσούτους γὰρ εὑρήσεις ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ τόπους. εἰκότως δὲ τὸ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαίριον μόνον παρέλαβε. τοῦτο γὰρ ἀναλογεῖ τῇ ζωῇ, ἐν τῷ ἐμφανεῖ κόσμῳ ὑπάρχον. ἀλλ' ἐπειδὴ μία ἐστὶ μοιρᾶς ἡ ὡροσκοποῦσα, καὶ μία μεσουρανοῦσα, ἡ καὶ ἑτέραν ἡ ἐπαναφερομένη καὶ δύνουσα, δεῖ δὲ τὸν ὡροσκόπον καὶ τὰ λοιπὰ κέντρα καὶ τόπους πλατυκώτερον ὁρᾶν, τι ποιεῖ ἡ μοίρας καὶ ἣν ἔφαμεν κεκεντρῶσθαι δηλονότι. ἔχει τινὰς πρανεχθείσας καὶ ἑτέρας ἐπαναφερομένας. ἐκ μὲν οὖν τῶν πρανεχθεισῶν μοιρῶν ὅσαι περὶ ἐὰν ὦσι λάμβανε πέντε μοίρας, τὰς δὲ λοιπὰς τὰς εἰς πλήρωσιν τῶν τριάκοντα μοιρῶν ἐλλειπομένας, ἐκ τῶν ἐπαναφορῶν, οὐ γὰρ ἕπεται τῇ τῶν αἰγυπτίων δόξῃ, ὅτι χρὴ ιε μοίρας, καὶ πρανενεχθείσαν ἐπαναφερομένας λαβεῖν, * οὐκέτι ἑπόμενοι αὐτοῖς φησίν. ἐκ τού-

Solis aut Martis.

Si localiter occupant, hoc est, si unà cum Luna fuerint.

Mortui aut semimortui fœtus eduntur.

Cum, ut dictum est, ☉ Saturno, ☽ Marti opponit. Si ergo fortes inueniũtur, aut aucti numero aut orientales, mortuos: Si imbecilles, semimortuos decernunt. Imbecilles autem sunt planetę contrario modo affecti, ut diminuti numero & occidentales.

De spacio uitæ.

Quoniam oratio de ijs qui non nutriuntur, & de uitæ spacio, de morte & uita agit, rectè dixit utraq; ui unũ & idẽ esse, ac de non nutriendis priore, de uitę spatio loco posteriore agitur. Itaq; Ptolemæus absoluta disputatione de non nutriendis, de uitæ spatio agit. Ac principiò causam exponit, cur in ijs quæ genituram sequũtur, caput hoc cæteris omnibus prætulerit. Ridiculum enim est, inquit, de nuptijs aut reliquis dicere affectibus, ei qui uitæ spatiũ, non habet. Mors enim affectus illos anteuertit. Prius igitur caput de uitæ spatio ritè perficiẽdum est. Quod ut sequamur, prius tria constare oportet, loca prorogatoria seu hylegialia, in quib. esse oportet stellam prorogaturam. Deinde prorogatores, Deniq; peremptores. Sunt autem & loca & stellę peremptrices. Quia uero loca prorogationis, cæteris antecedunt, age, doceamus, qualia & q̃t sint prorogationis loca. Sunt aũt omnino quinq;: horoscopus, M C. Epanaphora M C. seu undecimus locus, & nonus & occidens. Tot enim loca in hæmispherio quod supra terram est, inuenies. Rectè autem hoc solum sumit, q̃d in mundo uisibili est. & in uita consentit. Sed una pars est horoscopi, & Vna M C. alia item succedentis loci & occidentis, horoscopus autem, anguli & reliqua loca latius intuenda sunt: uideamus quid faciat illa pars, quã angularem esse dicimus? Habet aliquot partes quę antè ascẽderunt, & aliquot quæ pòst ascendunt. Ex ijs igitur quæ antè ascenderunt, quotquot fuerint, sumito quinq;, reliquas quæ desunt ad cõplementum 30 partium, ex ijs quæ pòst ascẽdunt. Neq; enim Aegyptiorũ opinionẽ sequit̃, qui 15. antecedentes & 15 sequẽtes sumit. † non amplius sequentes eos ait.

locus Prorogatoris Prorogator ipse Interemptor

† ἐκ ἐστι ἑπόμενοι αὐτοῖς φησιν.

2008 Ministerio de Cultura

τῶν γὰρ χρὴ ἀκολούθως, οὐ ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ λαβεῖν τὰς λ̄ γὰρ μοίρας τοῦ κακοδαίμονος, καὶ τὰς ἐγγὺς λ̄ τοῦ μεσουρανήματος, καὶ τὰς μετ' ἐκείνας τοῦ ἐνάτου, καὶ τὰς ἐφ' ἑξῆς τοῦ ὀγδόου, καὶ τὰς μετέπειτα τοῦ δύνοντος. ὥς τε κατὰ ταύτην τὴν μέθοδον, πολλάκις τὰς τοῦ ἀγαθοῦ δαίμονος μοίρας, εἰς τὸν κακοδαίμονα πίπτειν συμβαίνει ζωδιακῶς, ἢ μοιρικῶς, οὐχ ἁπλῶς, οὐ δὲ ἀπολελυμένως. οὐ δὲ γὰρ ὡς ἄλλοις ἕνα ἀφέτην δέχεται. οὐ δὲ ἀπεοδιορίσως τοῦ μερίζοντος. λέγει δὲ τὸν μοιρικὸν ὡροσκόπον, δεξιᾶς καὶ οὐκ ἀριστερᾶς. οὐ γὰρ εὑρίσκονται ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ.

Nam si hoc seruetur, triginta partes sumẽtur in superiore hęmispherio è Cacodæmone, hoc est, duodecimo loco, & uicinæ 30 partes M C. & sequentes noni, loci octaui itẽ & occidentis. Hac itaq; ratione sæpe fit ut Agathodæmonis, hoc est, undecimi loci partes, in Cacodęmonem cadant, ratione signi aut partiliter nõ simpliciter neq; absolutè. Neq; em̃, ut alij, unũ prorogatorẽ sumit, neq; † sine distinctiõe diuisoris. Parti autẽ horoscopum dicit, qui ad dexterã est, non qui ad læuam. Neq; enim in superiore hemisphærio reperiuntur.

Εἶτα τῶν κατὰ τὴν ἀνατολήν.

Καὶ τοῦτο ἐναντίως τῷ δωροθέῳ, ἐκεῖνος γὰρ προσθίθησι τὸν ὡροσκόπον, οὗτος δὲ τὸ μεσουράνημα. δοκεῖ γὰρ τὸ μεσουράνημα, ἀναλογεῖν τῇ κεφαλῇ. ἄρχῃ δὲ πάντων τῶν ἐν ἡμῖν μορίων, ἡ κεφαλή.

Quæ in ortu sunt.

Hoc quoque est contra Dorotheum. Nam ille horoscopum anteponit, hic M C. Nam M C. capiti simile uidetur. Omnibus autem nostris membris caput imperat.

Οὔτε τὸ ἀσύνδετον.

Εἰπὼν οὖν ἀφετικοὺς πάντας τόπους, νῦν φησι τὰς αἰτίας, δι' ἃς τὸ ὑπὸ γῆν ἡμισφαίριον παραλιπὼν κε̄ μοίρας τὰς ἐπαναφερομένας τῷ ὡροσκόπῳ δέχεται. Ὁ διατὶ προτιμήσας τοῦ δὲ τοῦ ὑπὲρ γῆν. οὔτε τὸ ὄγδοον δωδεκατημόριον δέχεται. ὃ καὶ ἀσύνδετον εἶπεν εἶναι. οὔτε τὸ δωδέκατον, ὃ καὶ προανατέλλει τοῦ ὡροσκοποῦ, καὶ μεταλαμβάνει τῶν ἀπὸ τῆς γῆς ἀναθυμιάσεων, καὶ ἀναθολοῖ τῆς οἰκείαν καθαρότητα.

Nec is locus qui nulla cura.

Expositis omnibus prorogationis locis, nunc causas exponit, cur, cum inferius hemispherium omittat, 25 partes horoscopo succedentes admittat, & cur, cum subterraneo superius prętulerit, octauum locũ repudiet, quem nulla horoscopo societate iungi dixit: duodecimum item, qui ante horoscopum oritur, & terrenas exhalationes admittit, suamq; puritatem perturbat.

Γαρ' ὃ καὶ τοῖς χρώμασιν.

Ὁρῶμεν γὰρ ἐν ταῖς ἡλιακαῖς ἀνατολαῖς, ἀκλυωδέστερον τὸν ἀέρα. ὥς τε μὴ δύνασθαι καθαρῶς, ἢ ἐπὶ πλεῖστον ἀτενίζειν εἰς αὐτάς.

Qua de causa & coloribus.

Nam in Solis ortu uidemus aerem esse turbidiorem, ut non possimus eum pure aut diutius intueri.

Μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ἀφέτας προκριτέον.

Εἰπὼν οὖν ἀφετικοὺς τόπους καὶ τὴν μέθοδον τῆς τούτων εὑρέσεως, νῦν φησι καὶ οὖν ἀφέτας. ἀπαριθμεῖται δὲ αὐτοὺς καθόλου καὶ ἀτάκτως. εἶτ' οὕτω διακρίνει καὶ τὴν τάξιν ἐκτίθεται. εἰσὶ γὰρ φησιν ἥλιος καὶ σελήνη, ἀφέται. * κλήρος τύχης, καὶ οἱ τούτων οἰκοδεσπότας. τότε δὲ ἐκ τούτων κριθήσεται, ἀφέτης ὅταν ἐν ἀφετικῷ τόπῳ παρῇ. ἐὰν δὲ μὴ οὕτως ἔχῃ, οὐ παραληφθήσεται. τίς δὲ ἐστιν ἡ τάξις αὐτῶν χρὴ πρότερον σκοπεῖν. πότερον ἡ γένεσις ἡμερινὴ ἐστιν ἢ νυκτερινή. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἡμερινῶν γενέσεων, τὸν ἥλιον ὡς κύριον τῆς αἱρέσεως ἐπισκοπήσομεν εἰ ἐστιν ἐν ἀφετικῷ τόπῳ. εἰ δὲ μὴ εὑρεθῇ ἐν τινι τῶν εἰρημένων τόπων ἐπὶ τὴν σελήνην ἐλευσόμεθα, καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον ἐξε-

Deinde rursus prorogatores præferendi sunt.

Expositis prorogationis locis, eaq; inueniendi ratione: nunc etiam prorogatores exponit, eosq; in genere & sine ordine enumerat. Deinde discernit & ordine explicat. Sunt em̃, inquit, ☉ ☽. horoscopus eorumq; dominatores, prorogatores. Ex his autem prorogator indicabitur, qui in loco prorogationis fuerit. Si uerò nõ itẽ habuerit, non sumetur. Vt autem qui eorum ordo sit: intelligatur, prius est considerãdum diurnaue sit genitura, an nocturna? Nam in diurna solem, ut conditionis dominum considerabimus, si in loco aliquo prorogationis fuerit. Si non in eorum locorum, quæ diximus, aliquo fuerit inuẽtus: ad Lunã ueniemus, eodemq; modo in ea inquiremus

2008 Ministerio de Cultura

τάτομεν, εἰ ἔστιν ἐν ἀφετικῷ τόπῳ, εἰ δὲ μὴ αὐτὴ παρὴ. ὧν τὸν οἰκοδεσπότην τοῦ ☉ καὶ τῆς σελήνης, καὶ τοῦ ὡροσκόπου ὁ δὲ οἰκοδεσπότης, οὐ πάντως καὶ ἐξ ἀνάγκης τῶν τριῶν ἔσται, ἀλλ' ὁ ἀμείνων ἢ τῶν τριῶν. οὗτος δὲ ἐστὶν, ὃς πρὸς πλείους ἢ δύο, ἢ ἐνὰ τοῦ λαχίστου τρεῖς ἕξει λόγους, ἐκ τῶν εἰρημένων πέντε. ἐὰν δὲ μήτε τὸν ☉ μήτε σελήνην. μήτε τὸν οἰκοδεσπότην εὑρωμεν, ἐν ἀφετικῷ τόπῳ. τότε τελευταῖον ὧν τὸν ὡροσκόπον ἐρχόμεθα. ὧν δὲ τῶν νυκτερινῶν γενέσεων ἀρχόμεθα μὲν ἀπὸ τῆς ☾, μὴ εὑρηκότες δὲ ἐν ἀφετικῷ τόπῳ, ὧν τὸν ἥλιον ἐλευσόμεθα. ἐὰν δὲ μὴ δὲ αὐτὸν εὑρήσομεν ὧν τοὺς οἰκοδεσπότας τῆς σελήνης καὶ τοῦ κλήρου τῆς τύχης, καὶ τοῦ πανσελήνου. δοκεῖ γὰρ ὥσπερ ἡμερινὴ μὲν εἶναι ἡ ☾ ☉, νυκτερινὴ δὲ ἡ πανσέληνος. ἐὰν δὲ μήτε τοὺς οἰκοδεσπότας τῶν φώτων εὑρωμεν ἐν τοῖς ἀφετικοῖς τόποις, σκοπήσομεν πότερον, συνοδικὸν ἐστὶ τὸ θέμα, ἢ πανσεληνιακόν. καὶ ἐπὶ μὲν τῶν πανσεληνιακῶν, τὸν κλῆρον τοῦ τύχης ληψόμεθα. ἐπὶ δὲ τῶν συνοδικῶν, τὸν ὡροσκόπον δοκεῖ γὰρ ἡ ☾ ☉ ὥσπερ τὴν αἵρεσι μετατιθέναι, καὶ νυκτερινὴ οὖσαν, εἰς ἡμερινὴ μεταβάλλειν. ὁ μὲν γὰρ ὡροσκόπος ἡμερινὸς ἐστιν. ὁ δὲ κλῆρος τοῦ τύχης πάλιν καὶ αὐτὸς ὡς μικρὸν ὕστερον ἀποδειχθήσεται. ὡροσκόπος ἐστὶν † ἡμερινός. εἰδέναι γὰρ χρὴ, ὡς οὐ τὸν αὐτὸν τοῖς ἄλλοις κλῆρον τύχης ὁ παλαιὸς λαμβάνει. ἀλλὰ πάντοτε ἀπὸ ἡλίου ὧν σελήνην ἀριθμεῖ, καὶ τὰ ἴσα, ἀπὸ ὡροσκόποι * γὰρ φησι νενοήκασι τὰ ὑπὸ τοῦ παλαιοῦ περὶ κλήρου τύχης γεγραμμένα. λέγει δὲ παλαιὸν τὸν † χεψὼ, καὶ πετόσιρον. οὗτοι γὰρ πρῶτοι τὸ δι' ἀστρολογίας ἐξήπλωσαν προγνωστικόν. τί οὖν ἔφασαν οὗτοι ὅταν κλῆρον τύχης λαμβάνης ἡμέρας μὲν ἀπὸ ἡλίου ὧν σελήνην ἀρίθμει, καὶ τὰ ἴσα ἀπὸ ὡροσκόπου. καὶ ἐπὶ τὰ ἑπόμενα τῶν ζωδίων ἀπόλυε νυκτὸς δὲ τὸ ἀνάπαλιν. τὸ ἀνάπαλιν δὲ τι ἐστὶν ἵνα ἀπὸ σελήνης ὧν ἥλιον ποιήσης, καὶ μηκέτι εἰς τὰ ἑπόμενα ἀλλ' εἰς τὰ ἡγούμενα ἀπολύσης. πάλιν γὰρ ὁ αὐτὸς εὑρίσκεται, ὁ καὶ πρότερον εὑρεθεὶς ὁ ἀριθμηθεὶς ἀπὸ ☾ ὧν ☉, οἱ δὲ ἐπιγενόμενοι οὐκ ἔτι τὸ ἀνάπαλιν ὧν πάντων ἐφύλαξαν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἀριθμήσεως τοῦ ἀπὸ ☾ ἐπὶ ☉. οὐκ ἔτι δὲ τὴν τάξιν τῶν ζωδίων ὧν τὰ ἀνάπαλιν καὶ τὰ προηγούμενα ἐποιήσαντο, ὅτι δὲ ὁ κλῆρος τῆς τύχης. ὡροσκόπος μὲν ἐστὶ νυκτερινὸς καὶ σεληνιακὸς, δῆλον μὲν ἐστὶν ἐξ ὧν ὁ παλαιὸς φησὶ τὸν γὰρ αὐτὸν λόγον τὸν τῶν μοιρῶν ἕξει πρὸς τὸν κλῆρον τοῦ τύχης ἡ σελήνη. καὶ τὸν αὐτὸν σχηματισμὸν ὃν ἔχει ὁ ἥλιος πρὸς τὸν ὡροσκόπον *

remus, an sit in loco prorogatiõis. Si ne ipsa quidem in tali fuerit, ad dominatorẽ ☉, ☾, & horoscopi. Neq; uerò necesse est, eundem esse dominatorẽ trium, sed optimus inter hos tres sumetur. Is aũt est, qui cũ pluribus, aut cum duobus ad minimũ: tres rationes habebit, è quinq; illis quas diximus Si uerò neq; Solẽ, neq; Lunã, neq; dominatorẽ in loco ꝓrogationis inuenerimus: tũ deniq; ad horoscopũ uenimus. In nocturnis aũt genituris, auspicamur à Luna, qua in loco prorogationis nõ inuenta, ad * Solem ueniemus. quo ne ipso quidem inuento, ad dominatores Lunę & partis fortunę ueniemus & plenilunij. Nam coniunctio quasi diurna esse uidetur. oppositio uero nocturna. Si ne luminum quidem dominos in locis prorogationis inuenerimus, considerabimus utrum genituram coniunctio præcesserit, an oppositio? ac in oppositione, partem fortunæ sumemus, in coniunctione horoscopum. Videtur em̃ coniunctio conditionem quasi mutare, & cũ ea nocturna sit, in diurnã conuertere. Nam horoscopus diurnus est, pars itẽ fortunæ & ipsa, ut paulo pòst demõstrabitur, horoscopus est * diurnus. Sciendum enim est, Ptolemæum nõ eandẽ sumere fortunę partem quã sumunt alij, sed semper à Sole ad Lunam numerare, & totidem partes ab horoscopo abijcere. Nec enim, inquit, intellexerũt ea quę ab antiquo de parte fortunæ scripta sunt. Antiquum aũt nominat † Chepso & petosirũ. Nã si primi prædictiones astrologicas explicarunt. Quid ergo si dixerunt? Partem fortunæ quęrens, interdiu à ☉ ad ☽ numerato. totidemq; † partes ab horoscopo ordine signorum abijce, Noctu uice uersa. Quid aũt est uice uersa? ut à Luna ad Solem numeres, sed non iam secundum ordinem signorũ, sed contra ordinem signorũ, abijcias. Rursus em̃ idẽ reperitur numerus qui prius repertus fuit à ☾ ad Solem. Posteriores autem eam immutationem non in omnib. obseruarũt, sed in numeratione à Luna ad Solem sunt progressi, sed non contra ordinem signorũ partes collectas abiecerunt, partem fortunę. Porrò nocturnũ & lunarem esse horoscopum, ex Ptolemæi uerbis cõstat. Eandẽ enim partium rationem ad fortunæ partem Luna habitura est, eandemq; configurationem, quã Sol habet ad horoscopum.

Genitura nocturna

Lunaris aut nocturnus.

Necepso.

τὸ ἀνάπαλιν.

à ☉ ad ☾

2008 Ministerio de Cultura

σῆλον ἢ ὅτι μᾶλλον ἔσται ἡ ἐκ τούτων ἐὰν τῇ αὐτῇ μεθόδῳ χρησώμεθα τῇ ἀφ᾽ τοῦ κανόνος ἢ ἡ ὡροσκόπου, εὑρεθήσεται γὰρ πάλιν ὡσαύτως ὥρας ὁ κλῆρος ⊗ τύχης. εἰσαγαγόντες γὰρ τὴν μοῖρ. ⊗ σελήνης ὡς τῶν νυκτερινῶν γενέσεων, ὡς ἢ τῶν νυκτερινῶν γενέσεων, τὴν ἡ διάμετρον. καὶ λαβόντες οὖν ἀναφορικοὺς χρόνους καὶ τὰς ὥρας πολλαπλασιάζομεν καὶ τὸν γνόμονα ἀριθμὸν σωτιθέντες μετὰ τῶν ἀναφορῶν. ζητήσομεν γὰρ ἐν ᾧ αὐ ᾧ κλίματι, πού ἐκπίπτει ὁ ἀριθμὸς κἀκεῖ λέγομεν εἶναι τὸν σεληνιακὸν ὡροσκόπον. ὡσαύτως εὑρίσκεται ⊗ ἀπὸ ἡλίου ὡς σελήνην μεταρυθμίζω, ἵνα ὃν ἔχει λόγον καὶ σχηματισμὸν ὁ ἥλιος πρὸς τὸν ἀνατολικὸν ὁρίζοντα, τὸν αὐτὸν ἔχει καὶ ἡ σελήνη πρὸς τὸν κλῆρον ⊗ τύχης, τοῦτον τὸν τρόπον ὁ κλῆρ⊙ τῆς τύχης λαμβανόμενος τὸν αὐτ᾽ ἔχει σχηματισμόν, πρὸς τὴν σελήνην, ὃν ὁ ὡροσκόπος πρὸς τὸν ☉ καὶ τὸ ἀνάπαλιν. ὃν σχηματισμὸν ὁ ἥλι⊙ πρὸς τὸν ὡροσκόπον τὸν αὐτὸν τρόπον ἔξει καὶ ἡ ☾ πρὸς τὸν κλῆρον ⊗ τύχης. ὁ μοίρως δὲ καὶ λόγας ἑκάτερος πρὸς ἑκάτερον ἕξει. τοσαύτας μοίρας ἀφέστηκεν ὁ ☉ τοῦ ὡροσκόπου ὅσας καὶ ἡ σελήνη, τοῦ κλήρου τύχης.

Constat autem magis fore ex his, si eadem methodo utamur, qua per caconē etiā in horoscopo utimur. Rursus enim pars fortunæ tanq̄ horoscopus reperietur. Introducta eī parte Lunæ in † nocturnis genituris * in nocturnis uero opposita, sumptisq̄ temporibus ascensionalibus,* horas multiplicaturus & numero eo cum ascensionibus composito, quęremus in eodem climate, ubi numerus exeat: ibiq̄ esse dicimus lunarem horoscopum. Reperitur enim nō aliter, quā si eum à Luna ad Solem metieris: ut quam rationem & configurationem Sol habet ad orientalem horizontem: eādem habeat Luna ad partem fortunæ. Hoc modo pars fortunæ sumpta, eandem habebit configurationem ad Lunam, quam horoscopus ad Solem. & uice uersa, quam configurationem Sol habet erga horoscopum, eodem modo se Luna habitura est erga fortunæ partem, easdemq̄ rationes uterq̄ erga utrunq̄ habebit, hoc est, quot partibus Sol distat ab horoscopo: totidem partibus distabit Luna à parte fortunę. in diurnis

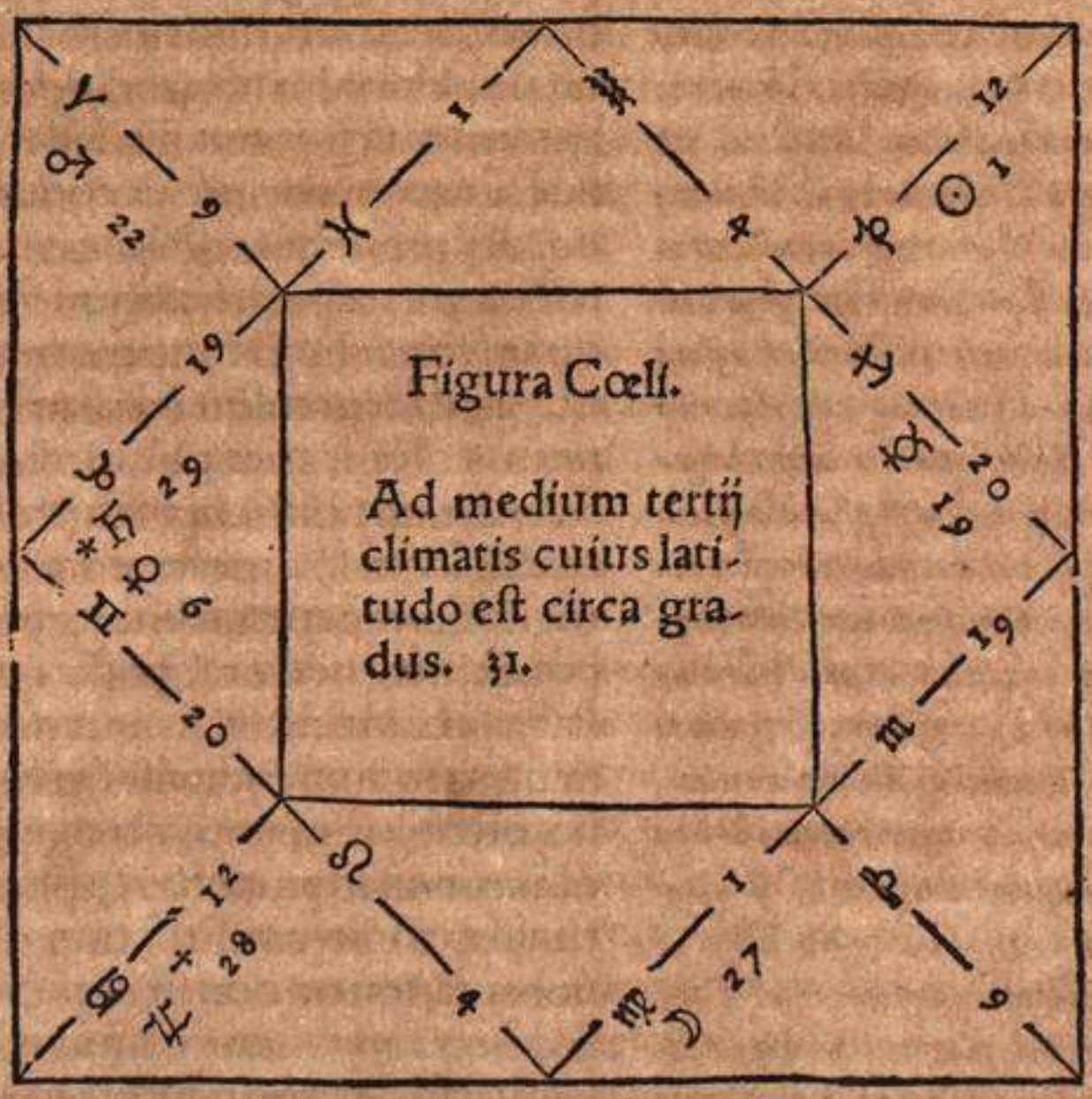

Παρὰ τῷ συγγραφεῖ. Apud scriptorem.

Τουτέστι παρὰ τοῦ ἐξαρχῆς συγγραψαμένου. τινὲς δέ φασιν ὅτι χρὴ νοεῖσθαι ὃς πρῶτος ἐζήτησε ταιαῦτα θεωρήματα. καὶ συνέγραψε. Hoc est, apud eum qui initio conscripsit. Quidam autem aiunt, Necepsonem esse intelligendum qui primus talia præcepta indagarit & cōscripserit.

Primum

2008 Ministerio de Cultura

Πρῶτον τὸν ἥλιον.

Ὁ γὰρ οἰκοδεσπότης λόγον ὀφείλει ἔχειν, ὃ πῶς οὐ παραιρεθεὶς, ἀλλὰ πῶς οὐ αἱρεθεὶς, αἱρέτης ἢ ἀφέτης ἡμέρας ὁ ☉, καὶ διὰ τοῦτ' ἂν σωδεσπότης διὰ γὰρ αὐτὸν πάντως ἐπικεῖσθαί τὸν ἥλιον δεῖ καὶ ὡροσκόπῳ. ἀρχὴ γάρ ἐστιν ὅτι τῷ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίου διὰ δὲ τὸν οἰκοδεσπότην οὐ πάντων εἷς ἅμα τῶν εἰρημένων, ἀλλὰ πλειόνων, ἢ ἑνός. εἰ μὲν γὰρ πάντων ἐνεργεῖ ἐνεστὶ καὶ οὕτως ἔχει. εἰ δὲ μή, οὐδ' οὕτως ἀποβλητέος, διὰ δὲ καὶ πάντως ἔχειν αὐτὸν τρεῖς λόγους πρὸς τὸν οἰκοδεσποτούμενον ἀστέρα ἐκ τῶν εἰρημένων πρῶτε δύο γὰρ ἐγγιστα ἢ φῶτα, ἐστὶν οἰκοδεσπότης.

Εἰ δὲ μὴ τελευταῖον τὸν ὡροσκόπων.

Τελευταῖον αὐτὸν λαμβάνει, ἐπειδὴ ὁ αὐτὸς ἐνδίδοσθαι ἀφέτης, καὶ ἀφετικὸς τόπος.

Καὶ τὸν κλῆρον τῆς τύχης.

Ὅσπερ γὰρ ἐν ταῖς ἡμερινάις γενέσεσιν ὁ ὡροσκόπος παραλαμβάνεται, οὕτω καὶ ἐν τῶν νυκτερινῶν ὁ κλῆρος τῆς τύχης καὶ αὐτὸς νυκτερινὸς ὡροσκόπος.

Εἰ δὲ καὶ ἀμφότερα τὰ φῶτα.

Εἰπὼν τὰ ἁπλᾶ, νῦν περὶ τῶν συνθέτων διαλέγεται, εἰπὼν γὰρ φῶτα καθ' ἕκαστον ἀφέτην, φησὶν νῦν καὶ δύο ἅμα καὶ τρεῖς εὑισκομένους ἀφέτας. ὅταν γάρ φησιν εὑρῇς τὰ δύο φῶτα ἐν ἀφετικοῖς τόποις σκόπει τίς μᾶλλον αὐτῶν ἐτυχὲν ἐν κυριωτέρῳ τόπῳ. καὶ κεῖνον πρόσμα. ἐὰν δὲ εὑρῇς μὲν οἰκοδεσπότην, τότε ἐκεῖνον λάμβανε, ὅταν καὶ ἐν κυριωτέρῳ ᾖ τόπῳ, ἤπερ τὰ φῶτα, ζητῆσαι δὲ ἄξιον περὶ τοῦ κλήρου τῆς τύχης. ἐπὶ τῶν νυκτερινῶν γενέσεων. ἐπεὶ γὰρ αὐτὸν τελευταῖον παρείληφεν, ἐὰν ἀεὶ δὲ ἔστιν ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν εὑρίσκεται ἡμισφαιρίῳ ὅτε μὴ εὑρεθῇ τί χρὴ ποιεῖν, ἐροῦμεν ὅτι ἀνάγκη τῶν γένεσιν, ἢ συνοδικὴν εἶναι, ἢ παρελληνιακὴν, εἰ μὲν οὖν συνοδικὴ εἴη, οὐ τὸν κλῆρον τῆς τύχης, ἀλλὰ τὸν ὡροσκόπον ληψόμεθα. εἰ δὲ σελληνιακὴ, πάντως ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ ὅλος ὁ κλῆρος τῆς τύχης εὑρίσκεται, καὶ οὐδὲν ἡμῖν ἀπαντήσει ἄπορον.

Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων.

Εἰπὼν οὖν ἀφετικοὺς τόπους καὶ οὐ ἀφέτας. νῦν ἐθέλει δεῖξαι πῶς χρὴ λαμβάνειν τὰς ἐξ αὐτῶν γινομένας ἀφέσεις, διὰ ὧν αἱ ἀναιρέσεις γίνονται. ἐπεὶ οὖν πάντες τόπους ἔλαβεν ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ ἀφετικούς. μερίζει τὸ ὑπὸρ γῆν ἡμισφαίριον τοῖς πρώτοις εἰς δύο, εἴς τε τὸ ἀπηλιωτικὸν, καὶ τὸ λιβυκὸν, τουτέστι τὸ ἀπὸ μεσουρανήματος μέ-

Primum Solem.

Nam dominator rationem habere debet, non cum diuersæ sed cum suę conditionis stellis. Diurnæ autem conditionis est Sol. & per eũ fit coniunctio, eiq; omnino Solẽ † incumbere est necesse. Deinde horoscopus etiam, ut principium superioris hę mispherij. Dominatorem porrò non horũ omniũ esse dominũ necesse est, sed quorũdam aut unius. Nam si omnibus dominetur, bene quidem se res habet. Sin minus, ne sic quidem est abijciendus. Tres tamen eum omnino rationes habere opus est cũ stella cui dominatur. Nam si unã uel duas habet, non est dominator. † ἐπικεῖσθαι.

Si minus postremum horoscopum.

Postremum eum sumit, quod idem & prorogator est & locus prorogationis.

Et partem fortunæ.

Vt eñ in diurnis genituris horoscopus sumitur, sic in nocturnis pars fortunę, quę & ipsa nocturnus est horoscopus.

Quòd si utrunq; lumen.

Expositis simplicioribus, nunc de compositis differit. Locutus enim de singulis prorogatoribus, nũc ait etiam binos & ternos inueniri. Nam cum, inquit, lumen utrunq; in locis prorogationis inueneris: cõsidera utrum eorum sit in præstantiore loco, idq; pręfer. Sin dominatorẽ inueneris: tunc illum cape, si sit in præstantiore loco quam lumina. Est autem operæpretium de parte fortunæ quærere in nocturnis genituris. Nam cum eam postremam adhibuerit, eaq; non semper supra terram inueniãtur: cum in superiore hæmisphærio inuenta non fuerit, quid erit agendum? Respondemus, fieri non posse quin genitura fiat aut cõiunctionalis, aut oppositionalis. Si ergo coniunctionalis fuerit, non * sed horoscopũ sumemus. Sin oppositionalis, omnino in supiore hæmisphærio tota fortunę pars inuenietur. Ita nulla relinquet nobis dubitatio.

His autem ita se habentibus.

Expositis prorogatoribus & prorogationis locis: nunc dicturus est, quomodo prorogationes inde existẽtes sint sumẽdæ, per quas perẽptiones fiũt. Quoniã igit' qnq; loca prorogatiõis in superiore hemisphęrio sumpsit: illud hemisphęriũ primũ diuidit λιβυκὸν. bipartito

2008 Ministerio de Cultura

χρις ὡροσκόπου. καὶ ἀπὸ τοῦ ἐννάτου τόπου, μέχρι τοῦ δύνοντος. καὶ ὅσοι τοίνυν εὑρίσκονται ἀφέται ἐν τῷ ἀπηλιωτικῷ μέρει ὑπὸ τὸν ὡροσκόπον λαμβάνονται, καὶ τὰς ἀφέσεις ἐπ' ἐκεῖνον δεχόμεθα. ὅσοι δὲ ἐν τῷ ἐννάτῳ, ὑπὸ τὸ δύνον. καὶ δεῖ λαβεῖν τὸν χρόνον τῆς καταδύσεως αὐτῶν. καὶ τοσαῦτα λέγειν εἶναι τὰ ἔτη, πῶς δὲ ληψόμεθα τοὺς χρόνους τῆς καταδύσεως, ἀναγκαῖόν ἐστιν εἰπεῖν σεσιώπητρ γὰρ τῷ παλαιῷ, τὰ βραδυανάφορα τῶν ζωδίων, ταχυκατάφορα γίνεται καὶ τὸ ἀνάπαλιν, τὰ βραδυκατάφορα, ὀλιγοανάφορα, οὐκ οὖν τὰ κατὰ ♉ τοῖς ἴσοις ἀναφέρεσθαι χρόνοις, οἷς καὶ καταφέρεται καὶ πάλιν τὰ ἀναφερόμενα τοῖς ἴσοις τῶν ἀναφερομένων καταφέρετρ. λαβεῖν οὖν χρὴ τὰς ἀναφερομένας τῶν κατὰ ♉ καὶ ὅσαι ἂν αὗται εὑρεθῶσιν, τοσαύτας λέγε τὰς καταφορὰς. οἷον ♍ ὄντος ἀστέρος ἐὰν βουληθῶμεν τὰς καταφορὰς εὑρεῖν, ληψόμεθα τὴν τοῦ ♋ ἀναφοράν. φέρε οὖν ὑπὸ παραδείγματος παραστήσαμεν τὸ προκειμένον. ἔστω οὖν ὁ ὡροσκόπος ♉ μοίρας ιθ. ☉ εὖ ♏ μοίρας α. ☾ ♍ μοίρας κζ ♄ ἐν ♃ ♋ μοίρας κη. ♂ μοίρας κβ. ♀ μοίρας ς. ☿ ἐν τοξότι μοίρας ιθ. ἐπεὶ οὖν ὁ ἥλιος ἡμερινῆς οὔσης τῆς γενέσεως ἀφετεύει. ἐπ' ἔστιν ἐν τῷ ἐννάτῳ τόπῳ προσλαμβάνω τῆς κατὰ ♉ ἥ τι ἐστὶ ♋ μοίρας α καὶ εἰσάγω ἐν τῷ τρίτῳ κλίματι. ἐν τούτῳ γὰρ ἐτέχθη. ἐπ' λαμβάνω τοὺς παρακειμένους ἀναφορικοὺς χρόνους. ἐπ' εὑρίσκω αὐτοὺς ὄντας ος, καὶ τοῦ ὡροσκόπου εὑρίσκω λς. καὶ ἀφαιρῶ τὸν ἐλάττονα ἀπὸ τοῦ μείζονος, καὶ καταλείπονται μ. καὶ τοσούτους λέγω εἶναι χρόνους τούτους παραβάλλειν τὰς μοίρας τὰς μεταξὺ τοῦτε δύνοντος ἐπ' τοῦ ἀφετοῦ, ἐὰν μὴ γὰρ εὑρεθῶσιν ἐγγὺς πλέον ἢ ἔλαττον ἀναλογοῦσαι ἀκριβῶς εἰσιν εὑρημέναι. ἐὰν δὲ μὴ συμφωνῶσιν, ἀπάτην ἐγένετο, ὡς καὶ νῦν ἔστιν εὑρεῖν συμφωνοῦντα τὸν ἀριθμόν. λάβε γὰρ τοῦ ♍ τὴν μίαν τοῦ ἀφέτου μοίραν. εἶτα καὶ τοῦ τοξότου μοίρας λ καὶ τοῦ ♍, ὅπερ ἐστὶ τὸ δύνον, μοίρας ιθ. συναγόμεναι μὲν αἱ μοίρας μ εὑρίσκονται, ὅσος ἦν καὶ ὁ τῶν καταφορῶν, ἀφαιροῦσι δὲ, ἢ προστιθεάσιν οἱ συναντῶντες ἀστέρες. οἱ μὲν ἀγαθοποιοὶ συνατήσαντες προστιθέασιν. οἱ δὲ κακοποιοὶ, ἀφαιροῦσι τίνες δὲ εἰσιν οἱ ἐν τῇ προτεθείσῃ γενέσει συναντήσαντες ♃ πρότερον κατὰ ♉ συναντᾶ εἶτα ♄ κατὰ △ καὶ ♀ ὅταν δὲ ὁ ἀφέτης εὑρεθῇ ἐν τῷ ἐννάτῳ τόπῳ τότε ὡριαῖα λέγεται. ὅτι κατὰ τὴν ὡρῶν κατάστασιν, πρὸς τὸν ὡροσκόπον λαμβάνεται. δεῖ δὲ οὕτω ποιεῖν, ἐὰν ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ εὑρεθῇ ὁ ἀστὴρ, αὐτὴν αὐτοῦ τὴν μοίρα εἰσόισομεν εἰς τῆς ὀρθὴν σφαῖραν ἐὰν

bipartito, in orientale & † occidentale, hoc est, à MC ad horoscopum, & à * nono loco ad occasum. Quotquot igitur prorogatores in Orientali parte inueniuntur, ad horoscopum sumuntur, & prorogationes ad illum suscipimus. Qui in nono, ad occasum † sumendumq; tempus est occasus eorũ, & tot annos esse dicendi sunt. Quomodo autem tempora occasus, sint sumenda dictu necessarium est, cum sit à Ptolemæo dissimilatum, signa tardarum ascẽsionum sunt celerium descensionum, & uice uersa, quę tarde descendunt, celęriter ascendunt. Ergo signa opposita paribus temporibus ascendunt, & descendunt, ac uicissim * quæ ascendunt paribus temporibus descendunt & ascendunt. Sumendæ igitur sunt ascensiones signorum oppositorum, & quot eę inuentæ fuerint, tot dic esse ascensiones ueluti, si in ♍ sit stella, eius descensiones inuenturi, sumemus ♋ ascensiones. Age uero hoc per exemplũ declaremus. Esto horoscopus in ♉ parte 19: ☉ in ♍ parte. † 1. ☽ ♍ 27. ♄ * ♃ ♋ 28. ♂ * 22. ♀ † 6. ☿ ♐ 19. Quoniam ergo ☉, cum diurna sit genitura, prorogator est, in nono loco positus, sumo partem ♉ uidelicet 1. ♋. eaq; in clima tertium ducta (Nam in eo natus est) sumo adiacentia tempora ascensionalia, eaq; reperio 76. horoscopi inuenio 56. ac subtraho minorem á maiore & restant 46. & ut ea tempora esse dico, comparans partes quæ inter occasum & prorogatorem sunt. Nam si circiter plus minusúe consentientes reperiuntur: exquisiti sunt inuentæ. Si non consentiunt, erratum est. Sicut & in hoc exmplo consentire numerum inuenies. Sume enim ♍ prorogatoris partem unam. Deinde ♐ partes 30. & ♏ qui est occasus partes 19. collectæ partes 40 reperiuntur, quãtus etiam descensionũ fuit numerus. Addunt autem aut adimunt stellæ occurrentes. Nam occursus maleficarum adimit, beneficarum addit. ♃ primum per ♉ occurrit. Deinde ♄ per △. & ♀. Cum uerò prorogator in nono loco reperitur horaria dicitur, ꝙ pro horarum constitutione ad horoscopum sumatur. Sic autem est faciendum. Si in hemisphærio superiore stella reperit̃ ipsam eius partẽ in rectã sphærã

& ab eodem MC

in occidẽtali

ὀλιγοανάφορα.

2008 Ministerio de Cultura

ἐὰν δὲ ἐν τῷ ὑπὸ γῆν τὴν κατὰ διάμετρον. καὶ ληψόμεθα τοὺς παρακειμένους αὐτῇ τε καὶ μεσουρανούσῃ ἀναφορικοὺς χρόνους. καὶ τὸν ἐλάττονα τοῦ μείζονος ἀφαιροῦμεν, καὶ τὸν καταλιπόμενον μερίζομεν, παρὰ τοὺς ὡριαίους χρόνους. τοὺς δὲ ὡριαίους χρόνους εἰσόμεθα οὕτως. εἰσαγαγόντες εἰς τὸ κλίμα τὸ ὑποκείμενον τὴν κατὰ ϛ μοίρας τῶν ἀστέρων ὅσας ἂν εὕρωμεν ὥρας τοσαύτας ἐροῦμεν ἀφεστάναι τοῦ μεσουρανήματος τὸν ἀστέρα. οὐκ οὖν καὶ ἀντιστρέψαντες ἐροῦμεν ὅτι καὶ τοῦ ὑπὸ γῆν κέντρον, ἐπεὶ οὖν αὐτὸ κέντρον τὸ ὑπόγειον * ἐξώρον ἀφέστηκε τοῦ ὡροσκόπου ἀφελόντες ἐκ τῶν ἓξ τὰς ἀπὸ τοῦ μερισμοῦ, τὰς λοιπὰς εἶναι φαμὲν τὴν ὑπόστασιν τοῦ ὡροσκόπου ἀλλ' ἐπειδὴ συμβαίνει τοὺς ὡριαίους χρόνους μὴ εἶναι ἴσους ταῖς ὥραις, ἀλλ' ἢ πλείονας ἢ ἐλάττονας χρὴ τὴν ὑπεροχὴν ἢ τὴν ἔλλειψιν μερίσαι ὑπὸ τὸ ιβ̄. καὶ ὅσα ἂν γένηται, τοσαύτας ὥρας προτιθέναι ἢ ἀφαιρεῖν ἑκάστης ὥρας, ἐὰν δὲ εὑρεθῇ ἀστὴρ ἐν τῷ δήνοντι τοὺς πάντας προστιθείς. ἐὰν δὲ ἀποστὰν τῶν κέντρων, τῇ εἰρημένῃ μεθόδῳ χρήσημεθ' αὐτεοῦ, καὶ ♂ καὶ ϛ ἐν τῷ σκορπίῳ. τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων. σκοπῆσαι δεῖ ὁπόθεν γνωσόμεθα ὁπόσον ἀφαιρεῖτε ἢ προστίθησιν ὁσυναντῶν ἀστήρ. καὶ εἰδέναι χρὴ, ὡς δεῖ τὸν μὲν ὑπὲρ γῆν ὄντα ἀστέρα αὐτὸν λαμβάνειν ἀπεριέργως, τὸν δὲ ὑπὸ γῆν διαιτίθεσθαι ἐν τῷ ϛ ὥς τε πάλιν καὶ αὐτὸν ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν εὑρίσκεται ἡμισφαιρίῳ εἶτα χρὴ εἰς φέρειν τὸ μεσουράνημα ἐν τῷ ὑπὸ τῆς ὀρθῆς σφαίρας κανόνι, καὶ σκοπεῖν τοὺς παρακειμένους ἀναφορικοὺς χρόνους, καὶ ποιεῖν τῆς ὑπεροχὴν ἀφαιροῦντα τὸν ἐλάττονα ἀπὸ τοῦ μείζονος, καὶ τὴν ὑπεροχὴν τούτων τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐργασάμενον, μερίσαι αὐτὴν παρὰ τοὺς ὡριαίους χρόνους τὴν μοίραν. τὴν κατὰ ϛ τοῦ ἀστέρος εἰς τὸ κλίμα εἰσαγαγὼν, καὶ ἐὰν μὲν οὕτως εὑρεθῶσιν πλείους τῶν ιβ̄ ὧραι, καὶ οὕτω κατὰ τὸ ἀνάλογον αὐτῶν ἀφαιρεῖν. χρεία δὲ τῶν ὡριαίων χρόνων. αὐτοὶ γὰρ εἰσιν αἱ ἀποστάσεις τῶν ὡρῶν τοῦ ὡροσκόπου. ἐὰν οὖν εὑρεθῇ ἀστὴρ ἐν τῷ ὡροσκόπῳ, προστίθεμεν τοὺς πάντους ὡριαίους χρόνους. ἐὰν δὲ ἀποστῇ τοῦ ὡροσκόπου, ὅσας ἀποστῇ ὥρας τοῦ ὡροσκόπου, τοσαύτας καὶ ἀφαιροῦμεν τῶν ὡριαίων χρόνων ὅθεν καὶ ἐὰν εὑρεθῶσιν οἱ ὡριαῖοι χρόνοι πλείους. τῶν ιβ̄ ὡρῶν τὶ ἐλάττους μερίζομεν αὐτοὺς παρὰ τῶν ιβ̄. καὶ ἵνα οὕτως ἐξ αὐτῶν ἀφέλωμεν, τὰς εὑρεθείσας. ἰδία δὲ σοι ἑκατέρου τούτων τὴν ἐργασίαν ὑφηγησόμεθα, ὅταν ἐθελήσωμεν μαθεῖν, πόσας ἀφέτηκεν ὥρας * τοὺς ὡριαίους τοῦ ἀστέρος χρό-

ducemus: si in inferiore: oppositam, & sumemus adiacentia & ipsi & MC parti ascensionalia tempora, & minorem à maiore subtrahemus, & reliquum diuidemus per horaria tempora. horaria uerò tempora ita sciemus. Introducta in propositum clima parte opposita stellarum: quot horas inuenerimus, tot dicemus distare à MC stellam. Itaque re conuersa dicemus etiã subterraneum angulum. Cum ergo subterraneus angulus sex horis distet ab horoscopo: subtractis de sex horis, ijs quæ à diuisione restant: reliquas dicemus esse distantiam horoscopi. Sed quia contingit, ut horaria tempora non sint horis paria, sed aut pauciora aut plura: est redundantia uel defectus diuidendus per 12. & quantum prouenerit, tot horę adijciendę sunt, aut subtrahendæ de * qualibet hora. Si stella in occasu inuenietur, omnes numeros adijce. Sin ab angulis distat, eadem hac utere methodo cũ ea * & ♂ & ϛ in Scorpio. Quæ cum ita se habeant, considerandum est, unde cognoscamus, quantum ad imat aut addat occurrens stella. Ac sciendum est, stellam quæ supra terram est, sumendam esse ipsam, nullo amplius labore suscepto. quæ sub terra est, eius sumendum oppositum ut & ipsa in superiore inueniatur hemisphærio. Deinde ducendum est MC in regulam sphæræ rectæ, & consideranda adiacentia ascensionalia tempora, & facienda exuperatio, subtrahendo minore à maiore. atque exuperatione hoc modo confecta, diuidenda ea est per horaria tempora, parte opposita stellæ in clima introducta. Quod si ita plures horis 12. inuentę fuerint, sic etiam pro proportione est ab eis subtrahendum. Est autem opus horarijs temporibus. hæc enim sunt distantiæ horarum ab horoscopo. Si ergo stella inuenta fuerit in horoscopo, adijcimus omnia horaria tempora. Sin ab horoscopo distat, quot horis distat ab horoscopo, tot subtrahimus ab horarijs temporibus. Vnde si horaria tempora plus aut minus ιε̄ horis inuenta fuerint: diuidimus ea per ιε̄, & sic ab eis auferamus inuentas. Sed peculiariter utriusq; horum operationem pręscribemus. Cognituri quot distet horis horaria stellæ tempora. * ad eum

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO
2008 Ministerio de Cultura

νους ὡς τὸν ἐκ τῆ ὑποτροχῆς μερίσαντες, ἐξομεν ἀεὶ μόιρ τινα ὡρῶν. εἶτα ἀθροσκοπήσομεν πότερον ἐν τοῖς ἡγουμένοις ὄζι τὸ μεσουρανημα ἢ ἀσκέ, ἢ ἐν τοῖς ἑπομένοις. καὶ ἐὰν μὲν ἡγεμόνοις. ἐν τοῖς † ἑπομένοις μέρεσιν εὑρεθῆ, † ἀφαιροῦμεν προσθέμεν. τὰς εὑρεθείσας ὥρας ἀπὸ τῆ ὡροσκόπου μέχρι μεσουρανήματος· αἳ τινές εἰσιν ἓξ ὁ γὰρ ἥλιος τὸ ὑπὲρ γῆν κινούμενος ἡμισφαίριον, τὸ ἑκάτερον τῶν ὑπὲρ γῆν. τεταρτημορίων ἐν ἓξ ταῖς πάσαις κινεῖται ὥραις. ἐὰν δὲ ἐν τοῖς † ἡγουμένοις ἀφαιρῶμεν τὰς εὑρεθείσας ἐκ τοῦ μερισμοῦ ὥρας. καὶ ὅσαι ἂν ὦσιν αἱ λειπόμεναι, τοσαύτας ἐροῦμεν εἶναι τὰς τῆ ἀποστάσεως τῆ ὡροσκόπου ἐν τῆ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ. εἰ δὲ βουλώμεθα λαβεῖν τὴν ἀπόστασιν, ἐν τῆ ὑπὸ γῆν μεταστήσομεν αὐτὸν τρόπον τοιῶνδε. τὰ κατὰ διάμετρον ἀλλήλοις τεταρτημόρια, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν ἢ ἀποστάσεως. οἷον ἀπὸ τῆ γ΄ νάτου τόπου, ἕως τῆ ὡροσκόπου, ἔοικε τῆ ἀπὸ τῆ τρίτη τόπου, ἕως τῆ δύοντος. καὶ τὸ ἀπὸ τῆ δύνοντος· * ὡς τε ἐὰν ἐθελήσωμεν εὑρεῖν τὴν ἀπόστασιν ἥν ἀφέστηκεν ὁ ἐν τῆ γ΄ νάτῳ τόπῳ τῶ μεσουρανήματος, ἢ τῆ αὐτὴν ἀναλογίαν ποιήσομεν. ὑποδείγματος δὲ χάριν ὑποκείσθω ὁ κύκλος τετμημένος εἰς τέσσαρα τεταρτημόρια. ἢ ἔστω τις ἀστὴρ ἐν τῆ ἐν γ΄ νάτῳ λαφθεὶς τόπῳ. λέγομεν ὅτι ἀφέστηκεν οὗτος τῆ μὲν ὡροσκόπου ὥρας ῑ. τοῦ δὲ δύνοντος λοιπὰς δ̄, ἀντιστρέψαντες ἐροῦμεν, ὅτι ἐν τῆ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ τῆ μὲν δύνοντος τέσσαρα ἀφέστηκεν ὥρας τῆ δὲ ὡροσκόπου, ῑ, τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων ἴδωμεν ὅπως ἐκ τῆς τεθείσης γνώσεως συμβαίνει τὰ λεγόμενα, ℥ πρότερον ἐν * τόπῳ τοιεῖται τὴν ἐν τῆ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ, τουτέστιν ἐν τῆ ὑπὸ γῆν τόπῳ. καὶ ζητήσας εἰς τὸ ἐπ' ὀρθῆς ἢ σφαίρας τὸ μεσουράνημα δ' ὅμ μοίρας τῆ ὑδροχόου, εὑρίσκω αὖ παρακειμένας αὐτῶ ἀναφορικοὺς χρόνους λ̄ε̄, τούτους λαβὼν, ζητῶ καὶ αὖ τῆ ἡλίου, τὴν τῆ ℥ πρώτην μοίρας εἰσαγαγὼν καὶ εὑρίσκω ἐν ἀκ μόνον χρόνον, ἀφελὼν τὰ ἐλαττονα ἐκ τοῦ μείζονος ἔχω καταλειπόμενα λ̄ε̄. εἶτα πάλιν εἰσαγαγὼν αὐτὴν εἰς τὸ κλίμα ὡς εἴρηκε τὸ τρίτον εὑρίσκω ὡριαίους χρόνους ῑβ̄ λ̄. καὶ μείζων παρὰ τοῦ ῑβ̄ λ̄, τὸν λ̄ε̄ δ' ἀ ῑβ̄ κδ καὶ δὶς λ̄ ξ. ὥπερ γίνονται κ̄ε̄ χρόνοι. λείπονται χρόνοι, ῑ. τὸς'' τῶν ῑβ̄ κ̓ τοῦ λ̄, ε̄ ῑε̄, λοιπὸν γ̄. μένει, τὸ δ' ς'' τῶν ῑβ̄ λ̄ γ̄ ζ' λ'' λοιπὰ λ ζ̄. λ'' ἀγίνεται τῶν ῑβ̄ λ κ̄''. γίνονται οὖν ἐκ τοῦ μερισμοῦ. ὧ β̄ ς''. δ' ς'' κ' τοσαύτας ὥρας λέγομεν αὐτὸν τὴν ἀστέρα ἀφεστάναι τῆ μεσουρανήματος. πόθεν δὲ τὰς

qui est ex exuperatione facta diuisione, habituri sumus numerum quendam horarum. Deinde considerabimus an stella sit in partibus MC. antecedentibus aut sequentibus. quæ si in *sequentibus partibus inuenta fuerit, † sinimus inuentas antecedit. horas horis ab horoscopo ad MC. quæ sunt sex. (Sol enim superius hemisphærirum perambulans, utrumque superiorem addemus. quadrantem semis horis conficit.) Si in † antecedentib. auferemus inuentas per diuisionem horas. & quot reliquæ fuerint, tot esse dicemus distantiæ horoscopi in superiore hemisphærio. Sin distantiam in inferiore hemisphærio sumere uoluerimus: transferemus † eos, hoc modo: Qua sequentibus. drantes inter sese oppositi, eandem habent uim distantiæ, ueluti quod est à nono loco usque ad horoscopum, simile est ei quod est à tertio loco usq; ad occasum, & ab occasu *. Itaque si reperire uoluerimus, quãtum distet stella in nono loco à MC. eadem propositione agemus. Exempli gratia. Fingamus circulum in quatuor sectiũ esse quadrantes, & esto stella aliqua in nono sumpta loco: dicimus eam stellam distare ab horoscopo horis octo, ab occasu reliquis quatuor. è conuerso dicemus 8. eam distare in † superiore hemisphærio ab occasu horis † 4 ab horoscopo horis * oc inferior. to. Quæ cum ita se habeant, quomodo hæc in proposita genitura consentiant, ui- 4. deamus. ℥ prius in * loco facit in superiore hemisphærio, hoc est, in nono loco, & si quæsiero in MC. in recta sphæra, quod tenet 4 ♒ partes, reperio adiacentia ei tempora ascensionalia 36. his sumptis quæro etiam tempora Solis: & ♍ prima parte introducta, inuenio unũ duntaxat tẽpus. demptis minoribus à maioribus, residua sunt 35. Deinde rursus introducta ea, ut dictum est, in clima tertium: inuenio horaria tempora 12. 30. & diuiduo per 12. 30. *35 bis 12 sunt 24. & bis 30. sunt 60. quæ fiunt 25 tempora. † Restant tempora 10. dimidia pars 12. & 30. sunt 6. restãt 15. sunt 3. 45. Quarta pars 12. 30 sunt 3 7 30. Reliqua 30. 3. 7. quæ fiunt 12. 30. 20 Fiunt igitur ex diuisione, horę 2. $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{4}$. $\frac{1}{10}$. hoc est quadraginta octo minutis & tot horis dicimus distare stellam à MC. Adiectis

Charactéres numerorum ita scripti sunt in græco, ut nihil in de- fecti colligi potuerint.

2008 Ministerio de Cultura

τὰς ὥρας ἀπὸ τοῦ ὡροσκόπου μέχρι τοῦ μεσουρανήματος ὥρας ϛ. ποιοῦμεν ἢ ϛ″ δ ϛ″ κ′ καὶ τοσαύτας λέγομεν αὐτὸν ἀφεϛάναι ὑπὲρ τοῦ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ τοῦ ὡροσκόπου, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τοῦ ὑπὸ γῆν ἐστι, μαθησόμεθα καὶ ἀντιϛρόφως ἐροῦμεν, ὅτι ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ τοῦ δύνοντος ἀπέχει ὥρας τρεῖς. ερ̄ οὐκ οὖν τὰς λοιπὰς τῶν ιβ̄ ὡρῶν τοῦ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίου, ἐροῦμεν ἀπέχειν τοῦ ὡροσκόπου, τουτέϛιν ἢ ϛ″ δ ϛ″ κ′ οὐκ οὖν τοσαύτας ἀφελοῦμεν τῶν ὡριαίων χρόνων. ἀλλ' ἐπειδὴ πλείω εἰσὶ τῶν ιβ̄ ὡριαίων χρόνων λ̄, λεπτὰ ὀφείλομεν τὰ λ̄ λεπτὰ μερίσαι εἰς τὸν ιβ. εὑρίσκεται δὲ μοίρας τὸ β̄ λ̄ ᾱ εἰ οὖν ἡ ὥρας ἔχοι μοίρ. ᾱ τὰ λ̄ λέγει ἡ μοέρα τὸ δὲ λεπτὸν μοίρ. ϛ̄ κ″. συνάγονται δὲ λεπτὰ π̄. τουτέϛιν ἐφαρμόζει ταῖς γ̄ ε″ ὥρας λέγε ἑπτὰ. καὶ πρὸς τούτοις καὶ τὸ ε′. πὲρ ἐστι ιβ̄ γίνοντο δὲ ιβ̄ ὡς εἴρηται ἐγγὺς τῶν λ̄ ἅπερ ποιοῦσιν ϛ″ ἐνιαυτοῦ. λέγει ὅτι ἀφαιρεῖται ὡριαίους χρόνους γ̄. καὶ ἐγγὺς γ̄ ϛ″ τοσαῦτα οὖν λέγω τὸν διαπροστεθεικέναι ἔτη, ὁμοίως οὖν καὶ ὑπὲρ κρόνου, καὶ ὑπὲρ ♀ ϛ′ καὶ ὑπὲρ ἄλλων τῶν συναντόντων ἀϛέρων, τῇ αὐτῇ μεθόδῳ χρησόμεθα. δύο τρόπους παραλήπτεον μοίρ. ἀναφοροὶ λ ϛ̄ ⊕ αἰγοκέρωτι ἀναφορὸς ᾱ. ὑπεροχὴ λ ε̄. οἱ δὲ ὡριαῖοι χρόνοι ιβ λ̄ ἄλλως γὰρ ὁ ἀφέτης ἐν τοῦ ἑπομένῳ μέρει τοῦ μεσουρανήματος, κινηθήσεται, καὶ ἄλλως ὁ ἐν τοῦ ἡγουμένῳ, μεμάθηκας δὲ ἤδη παρὰ τοῦ ἐν τοῖς ἑπομένοις κατὰ τὴν ἀκτινοβολίαν. καλεῖ γὰρ τὴν μὲν εἰς τὰ ἑπόμενα ἄφεσιν, ἀκτινοβολίαν. ἐπειδὴ κατὰ σχῆμα καὶ οἱ ἀϛέρες ἀκτῖνα ἐπιφέρουσι τοῦ ἀφέτου: ὡριαίαν δὲ τὴν εἰς τὰ προηγούμενα. ὅτι ἐκ τῆς ἀποϛάσεως τῶν ὁρῶν τῶν πρὸς τὸν δύνον λαμβανομένων εὑρίσκεται ἡ πρόσθεσις καὶ ἀφαίρεσις τῶν ἐτῶν, ὅταν ἦ ἐν τοῖς ἀποκεκλικόσιν. ἤγουν, ἐὰν ἐν τοῦ κλίματι μόνον εὑρεθῇ, τουτέϛιν, ἐν τῷ ἐνάτῳ τόπῳ, ἐὰν γὰρ ἐν τοῦ δύνοντι οὐκ ἔτι εἰς τὰ προηγούμενα ληφθήσεται, ἀλλ' εἰς τὰ ἑπόμενα.

Ἡ τοῦ δυτικοῦ ὁρίζοντος.

Δεῖ οὖν λαβεῖν τὴν ἀπόϛασιν τοῦ ἀφέτου, καὶ τῆς δυνούσης μοίρ. ὡς ἤδη μεμάθηκας, διὰ τῆς τῶν καταδυομένων ζωδίων ἀναφορᾶς λαβεῖν γὰρ χρὴ τὴν κατὰ διάμετρον μοίρ. τοῦ ἀϛέρος, καὶ εἰσαγαγεῖν εἰς τὸ κλίμα καὶ λαβεῖν αὐτοῦ τοὺς ἀναφορικοὺς χρόνους. καὶ τῆς δυτικὴν τῷ αὐτῷ τρόπῳ εἰσαγαγόντες εὑρεῖν πάλιν τοὺς ἀναφορικούς. χρόνους ⊕ τὸν ἐλάττονα ἀπὸ τοῦ μείζονος. ἀφελεῖν, καὶ τὸν λειπόμενον εἶναι λέγειν ⊕ τὴν ἀπόϛασιν τοῦ ἀφέτου καὶ τοῦ δύνοντος. διὰ τὸ μὴ αὐτοὺς ἐπιφέρεσθαι. δοκεῖ γὰρ ὁ ἀφέτης

autē horis ab horoscopo usq; ad MC. horis uidelicet 6 facimus horas 8. $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{4}$. $\frac{1}{20}$ & tot eam distare dicimus in superiore hemisphærio ab horoscopo. Sed quia in subterraneo est, cognoscemus, & uice uersa dicemus stellam in superiore hemisphærio ab occasu distare horas 3 $\frac{1}{5}$. Igitur reliquas 12 horarū superioris hemisphærij dicemus abesse ab horoscopo. hoc est 8. $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{4}$. $\frac{1}{20}$. Tot igitur auferemus ab horarijs temporibus. Sed quia 30. minuta ad 12 horaria tempora accedūt diuidere debemus 30 minuta per 12. Reperiuntur autem partes 2.30. Si ergo hora partem unam habet, dic 30. minuta efficere dimidiam. Minutum autem partes. 6.20. colliguntur minuta 80. hoc est, conueniunt 3. horas dicit 7 & præterea * quod est 12. fiunt autem 12 ut dictum est, propè ad 30. quæ efficiunt 6 annos. dicit tolli horaria tempora 3. & propè. Tot igitur dico louem annos addidisse. Eodemque modo in ♄ & ♀ & cæteris occurrentibus stellis simili ratione utemur. Duo modi sunt adhibendi partes ascensionales 36. & ♄ ascensio una. Exuperatio 35. horaria tempora 12. 0. Aliter enim prorogator in parte MC. sequente mouebitur, & aliter in antecedēte. Didicisti autem iam ab * in sequentibus secundam amissionē radiorum, uocat enim eam quæ fit secundum ordinem signorū, emissionem radiorum, quoniam stella per figuram stellæ radium inferunt prorogatori. horariam eam quæ fit secundum antecedentia. Nam ex distantia horarum, quæ ad occasum sumuntur, inuenitur additio & detractio annorum, cum stella fuerit in locis cadentibus, uidelicet si in declinatione tantum inuenitur, hoc est, in nono loco. Nam in occasu, non amplius sumetur in antecedentia, sed in sequentia.

Occidentalis finitoris.

Est igitur sumenda distantia prorogatoris & partis occidentis, ut iam didicisti, per ascensiones occidētium signorum. Est enim sumenda opposita pars stellæ, & ducenda in clima & eius ascensionalia tempora sumenda, & * occidentali parte eodem modo introducta, inuenienda rursus ascensionalia tempora. & minor à maiore subtrahendus. & reliquus numerus dicēdus est esse distātia prorogatoris & occidētis, ꝓpterea q̄ nō ipsi ad illū ferūtur. Nā prorogator

ad eos

2008 Ministerio de Cultura

ἐπ' αὐτοῦ ἔρχεσθαι, τῇ τοῦ παντὸς κινήσει φερόμενος. ὅθεν οὐκ ἀναιρεῖ, καὶ αὖθις ἀφαιρεῖται τῆς ποσότητος. οἱ μὲν γὰρ ἀγαθοποιοὶ, οὐκ ἀφαιροῦσιν. οἱ δὲ κακοποιοὶ ἀφαιροῦσι. πῶς δὲ καὶ πόσον ἀφαιροῦσι μεμάθηκας.

Ὁ ποτέροις ἂν αὐτῶν συσχηματισθῇ προτιθεμένοις.

Ὅσοι μὲν ὧδε παλαίως ἤκουσαν τοῦ προκειμένου, ὀήθησαν λέγειν αὐτὸν, ὅτι ☿ πάντως προστίθησιν, εἴτε κακοποιοῖς. εἴτε ἀγαθοποιοῖς συσχηματισθῇ, τὸ δὲ οὐχ' οὕτως ἔχει. ἀλλὰ φησὶν ὁ ποιῶ ἂν τῶν ἀστέρων συσχηματισθῇ, ἐκείνω προστίθεταί τε καὶ τοῦ αὐτῆς ἐκείνω γίνεται δυνάμεως.

Ὅσοι γὰρ ἂν ὦσιν ὡριαῖοι χρόνοι.

Αὐτὸς μὲν αἰνιγματωδῶς εἶπεν, ὡς ἀπὸ τῶν ὡριαίων χρόνων τῶν παρακειμίων τῇ ἑκάστου μοίρας χρὴ τῆς ἀφαίρεσιν καὶ τῆς πρόσθεσιν ποιεῖσθαι. ἡμεῖς δὲ σαφῶς ἐν τοῖς φθάσασιν, ἐξεθέμεθάσοι τὴν μέθοδον.

Ἡμέρας μὲν οὔσης.

Ἡμερινοὺς φασὶ τοὺς ἐν τοῦ ὑπὲρ γῆν ὄντας ἡμισφαιρίῳ, νυκτερινοὺς δὲ τοὺς ἐν τῷ ὑπὸ γῆν.

Ὅπερ καὶ ὧδε τοῦ ἀνατολῆς.

Ὅταν φησὶν εὕρῃς τοὺς ὡριαίους χρόνους τοῦ ἀστέρος, σκόπει τὸν ἀστέρα ποῦ ἐστιν, ἐν τῷ ὡροσκόπῳ ἢ οὔ. Ἐὰν εἰ μὲν εὕρῃς αὐτὸν ἐν τῷ ὡροσκοποῦντι, ζωδίῳ πάντας τοὺς ὡριαίους χρόνους προστίθει, ἢ ἀφαίρει, ὡς ἂν τύχῃ ἡ φύσις τοῦ ὑπαντῶντος ἀστέρος. ἐὰν δὲ μὴ εὑρεθῇ ἐν τῷ ὡροσκόπῳ ἀλλὰ ἀποστῇ αὐτοῦ, τὰ κατὰ τὸ ἀνάλογον τοῦ ἀποστάσεως ποιοῦ τὴν ἀφαίρεσιν, ἢ πρὸς θέσιν ἕως ὅτε εἰς δύνον καταντήσει. ἐκεῖ γὰρ εὑρεθέντας τοῦ ἀστέρος, ἡ πρόσθεσις, ἢ ἡ ἀφαίρεσις. εἰς τὸ μηδὲν ἔρχεται. τί δὲ ἐστιν ὅταν εὑρεθῇ ἀστὴρ ἐν τῷ δύνοντι, οὔτε προστίθησιν, οὔτε ἀφαιρεῖ. εὑρίσκονται γὰρ οἱ ὡριαῖοι χρόνοι διαπανώμενοι εἰς τὰς ὥρας, ἃς ὁ δύνων ἀστὴρ ἀφεύτηκε τοῦ ὡροσκόπου.

Κατὰ δὲ τῆς εἰς τὰ ἑπόμενα.

Πληρώσας τὴν ἄφεσιν τῆς εἰς τὰ ἡγούμενα, εἴν τε ὡριαίαν ἐκάλεσε νῦν ὧδε τὴν εἰς τὰ ἑπόμενα μεταβέβηκεν. ἢ καὶ ἀκτινοβολία τῶν συναντώντων λέγεται ἀστέρων τὰς ἀκτῖνας τῷ ἀφέτῃ ἐπιφερόντων, κατὰ ✳ καὶ △ καὶ □. καὶ ☍ οὐ μόνον δὲ οἱ συναντῶντες ἀστέρες, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀφέτης ὅταν κινούμενος ἑαυτὸν τετραγωνίσῃ, ἢ ἐξ ἀγωνίσῃ. ἢ τριγωνίσῃ. ἀλλ' οὐ ἀεὶ τὰ ἑξάγωνα ληψόμεθα, ἀλλ' ὅταν τὰ μὲν ἑξάγωνα πολυανάφορα ἦ. τότε γὰρ δοκεῖ διὰ τὴν πολυαναφορίαν μιμεῖσθαι τῆς τοῦ τετραγώνου δύναμιν, τὰ δὲ △ ὅταν ὀλιγοανάφορα ἦ

ad eos uenire uidetur, uniuersi motu concitatus. Vnde non perimit. * & rursus aufert de quantitate. Nã benefici planetæ nõ auferunt, sed malefici auferũt, quomodo aũt & quantũ auferunt, didicisti.

Cum utris eorum configuratus fuerit, ijs assentiens.

Qui hæc uerba obiter inspexere, putarunt autorẽ dicere Mercuriũ semper adijcere aliquid, siue cũ maleficis, siue cũ beneficis configuret. Res uerò non ita se habet. sed erit, cũ quacunq; stella configuratus fuerit, ei assentiri illum, eiusdemq; cum eo fieri potestatis.

Quot enim horaria tempora fuerint,

Autor obscurè dixit ab horarijs temporibus stellæ cuiusq; parte adiacentib. subtractionem & additionem esse faciendam. Nos uerò eam rationem suprà apertè ostendimus.

Cum dies est.

Diurnas stellas dicũt, quę in superiore hemisphęrio sunt, nocturnas, quę sunt in subterraneo.

Quemadmodum ex ortu earum.

Vbi, inquit, horaria stellæ tẽpora inueneris, considera, quo in loco stella sit, in horoscopo nec ne? quam si in signo horoscopante inueneris, omnia horaria tẽpora adde aut adime, pro natura stellę occurrẽtis. Si non in horoscopo inuenta fuerit, sed ab ea distiterit, pro distãtię proportione, adde aut adime, quoad ad occasum peruenerit. Illic enim stella inuenta, additio aut diminutio in nihilum recidit: Cum uerò stella in occasu inuenta neq; addit neq; adimit? quod horaria tempora absumuntur in horas, quibus stella occidens ab horoscopo distat.

Ea uerò prorogatione, quæ fit secundum.

Absoluta prorogatione, quæ fit in partes antecedentes, quam horariam nominauit, transit ad eam quæ fit in partes sequentes, quæ proiectio radiorum dicitur, cũ occurrentes stellæ prorogatori radios ✳ △ □ ☍ inferunt. Neq; uerò stellę occurrentes dũtaxat, sed & prorogator, cum ad suum □ ✳ aut △ mouetur. Verùm ✳ non semper sumemus, sed tum demum, cum multarum ascensionum sunt. Cum enim ob ascensionum multitudinem □ uidentur imitari. △ cum paucarum sunt ascensionum.

2008 Ministerio de Cultura

συστελλόμενα γὰρ καὶ ταῦτα τῆς τοῦ □ ἐναπολαμβάνει δύναμιν. ἐὰν μὴ τὸ μὲν εὑρεθῇ τῶν ζωδίων ὀλιγοανάφορον. τὸ δὲ πολυανάφορον τότε γὰρ χρὴ ἢ τῆς πλευρὰν ὅλην λαμβάνειν, ἢ ἀπὸ τοῦ κανόνος τὴν ὀλιγοαναφορίαν, ἢ πολυαναφορίαν εὑρίσκειν. λήψῃ δὲ τρέπῳ τοιῷδε. εἰσαγαγεῖν δεῖ εἰς τὸ κλίμα τὴν τοῦ ἑνὸς ζωδίου μοίρας, καὶ λαβεῖν τοὺς παρακειμένους αὐτῷ ἀναφορικοὺς χρόνους εἶτα καὶ τὴν τοῦ ἑτέρου. καὶ ἀφελεῖν τὸν ἐλάττονα ἀπὸ τοῦ μείζονος. καὶ τὰ καταλειπόμενα συγκρίνειν ἐν ταῖς μοίρας τῆς πλευρᾶς. πότερον ἐλάττονά εἰσιν ἢ πλείονα. ὑπὸ μόνης δὲ τῆς ☾, ἡ κόλλησις τοῦ ἡλίου ἀναιρετικὴ ἐστί. οὐ γὰρ ὥσπερ ὑπὸ τὰ προηγούμενα οἱ συναυτῶντες ἀφαιροῦσιν, ἢ προστιθέασιν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα. ἐκεῖ γὰρ ὁ ἀφέτης ἐπ' ἐκείνους ἐφέρετο, ἐνταῦθα δὲ αὐτοὶ τοῦ ἀφέτου ὑπιφέρονται. οὐ δεῖ δὲ ἁπλῶς ἀπφαίνεσθαι τὴν ἀναίρεσιν, ἀλλ' ἐπισκοπεῖν πρότερον, εἰ κεκάκονται ὁ ἀφέτης, ἢ ἀγαθοπεποίηται. κακωθεὶς γὰρ ἰσχυρὸν ἔσται, καὶ ποιήσεται τὴν ἀναίρεσιν. ἀγαθοποιηθεὶς δὲ σώζει. καὶ ἀντὶ ἀνερέσεως ποιήσει κλιμακτῆρα. ἐὰν οὖν ποτε σύνθετα εὕρῃς σχήματα, τὰ μὲν ἀγαθὰ ὄνθα, τὰ δὲ κακοί. σκοπεῖν δεῖ ποῖα ἐστιν ἰσχυρότερα, κατά τε τὸν ἀριθμὸν, καὶ τὴν δύναμιν. ὅιτε τῶν κακοποιῶν τόποι, τουτέστι τὰ ζώδια, ἐν οἷς εἰσιν * εἰσὶ δὲ οὐδέποτε, εἴτε ἐκ τῶν ἑπομένων εἴη ζωδίων, εἴτε ἐκ τῶν ἡγουμένων, οὐ γὰρ ὡς ἤδη εἴρηται πρότερον ἐκ τῶν ἑπομένων. νῦν μὲν εἴληπται ὁ ἀφέτης ἱστάμενος. τῇ δὲ τοῦ παντὸς κινήσει τὰ ζώδια ἐπ' αὐτὸν φερόμενα, καὶ οὕτως ὑπιφέροντες τῆς ἄκτινα. πρότερον δὲ οὐχ οὕτως αὐτὸς γὰρ ὁ ἀφέτης καταφερόμενος τῇ τοῦ παντὸς κινήσει, ἐπὶ τοὺς συναυτῶντας ἀστέρας ἐφέρετο.

Ἐνοίτε δὲ, καὶ ἀπὸ τῶν ἀκουόν τῶν καὶ βλεπόντων.

Τὰς ἀπὸ τῶν ἀστέρων ἀναιρέσεις εἰπὼν, νῦν φησι τὰς ἀπὸ τῶν ζωδίων, οἷον τῶν ✳ τῶν □. τῶν △. καὶ μὴ ἀστὴρ ἢ ἐν τούτοις τοῖς ζωδίοις αὐτὸς ὁ ἀφέτης δεξάμενος τὴν ἑξαγωνικὴν αὐτοῦ μοίρας, ἢ τὴν τετραγωνικὴν, τουτέστιν ἑαυτὸν ἑξαγωνίσας, ἀναιρετικὸς γίνετο. προσέθηκε δὲ τὸ ἐνίοτε διὰ τὰ ἑξῆς ὑπιφερόμενα. μέλλει γάρ σοι λέγειν, ὡς οὐ πάντα τὰ ἑξάγωνα ἀναιρεῖ, οὐ δὲ πάντα τὰ τρίγωνα, ἀλλὰ τῶν μὲν ἑξαγώνων, τὰ πολυάναφορα μιμεῖται γὰρ τὰ τοιαῦτα τῇ πολυαναφορίᾳ τῶν κακωτικῶν τῶν τετραγώνων τὴν δύναμιν. τῶν δὲ τριγώνων, τὸ ἀνάπαλιν, τὰ ὀλιγοανάφορα,* κακωθεὶς ὁ ἑξάγωνος,* τὸ δὲ βλέπειν καὶ ἀκούειν, ἄλληλα τὸ διασυντρέχειν

num. Nam & si contracti uim □ assumũt, nisi alterum signum sit multarum, alterũ paucarum ascensionum. Tunc enim aut totum latus est sumendum, aut per canonem ascensionum multitudo aut paucitas indaganda. Sumes autem hoc modo. Ducenda est unius signi pars in clima, & tempora ascensionalia ei adiacentia sumẽda. Deinde alterius quoq; signi pars. & minor numerus à maiore subtrahẽdus, & residua comparanda in partibus lateris, utrũ plura an pauciora sint. In sola uerò Luna Solis agglutinatio est letalis. Neque hic ita fit, ut in occurrentibus per antecedentes partes stellis, quæ uel addunt uel adimũt. Illic enim prorogator, ad illas ferebatur, hic illæ ad prorogatorem ferũtur. Neque uerò simpliciter interitus est prædicẽdus, sed considerandum prius, an prorogator afflictus sit, an bene affectus? Nam si afflictus est, forte est periculum ac perimet. si bene affectus, euadet, & loco interitus fiet annus scansilis. Si quando igitur compositas figuras inueneris, aliàs bonas, aliàs malas, cõsiderandũ erit utrę sint & numero & uiribus fortiores, loca item maleficarum hoc est, signa in quibus sunt.* Nũquam autem sunt, siue ex sequentibus sit signis, siue ex antecedentibus. Non enim, ut iam ante dictum est, à sequentib. Nunc quidem sumptus est prorogator stans, uniuersi autem motu signa ad eum feruntur, itaq; radios ei inferunt. Prius autem non sic. Ipse em̃ prorogator motu uniuersi deorsum ruens, ad occurrentes stellas ferebatur.

Interdum autem ab audientibus & uidentibus.

Stellarum peremptionibus expositis, nunc de ijs dicit, quæ à signis oriuntur, uidelicet ✳ □ △, tametsi in ijs signis nulla stella fuerit, ipse prorogator, eius signi parte sexangula aut quadrangula prehensa, hoc est, cũ ad suum sextilem peruenerit, fit peremptor. Adiecit autem interdũ ob ea quæ ordine sequuntur. Dicturus enim est, nõ omnẽ ✳ aut △ perimere, sed * multarum ascensionum, qua multitudine noxiã uim □ imitant̃. △ autem eos qui paucarũ sint ascẽsionũ, q eodẽ modo fiũt noxij ut*. Cernere aũt & audire inter sese ✳ eò q ad

τὸ διασυντρέχειν τοῖς ἄλλοις δύναται.

2008 Ministerio de Cultura

τοῖς ἄλλοις δύναται ὥστε οὐκ ἐξ ἀνάγκης αὐτῷ ζητητέον. πῶς δὲ δύναται κακωθῆναι, ἵνα εὑρεθῇ ἐν ὁρίοις κακοποιοῦ, ἵνα μὴ ἐπιφέρῃ τὶς τῶν ἀγαθοποιῶν ἀκτῖνα, ἢ ἐπαναφέρηται εἰς τὰ ἑπόμενα αὐτῆς, ἵνα ἐπαναφερόμενος τύχῃ ὁρίζει δὲ τὴν διάστασιν τῶν μοιρῶν.

Μὴ τὸ αὐτὸ πλάτος.

Εἶπε γὰρ σοι ἐν τοῖς φθάσασιν, ὅτι ἡ συναφὴ καὶ ἀπόῤῥοια, καὶ κατὰ τοὺς ἀνέμους λαμβάνεται, ἵνα τὸν αὐτὸν ἄνεμον ποιῶσι, τοῦτο δὲ ζητητέον μὴ τῶν ἐν αὐτῷ ζωδίων ὄντων. ἐὰν γὰρ κατὰ σχῆμα θεωρῶ αὐτοὺς, οὐ δεῖ τὸ τοιοῦτον πολυπραγμονεῖν.

Ὁποτέρων τῶν εἰδῶν:

Τουτέστι τῶν κακῶν, καὶ ἀγαθῶν.

Ὅταν αἰσθητός.

Πλῆθος εἶπε τὸν ἀριθμὸν ὡς οὐκ ἀπὸ νοῦ, ἀλλ' ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως καταλαμβάνεται.

Κατὰ δύναμιν ἤ.

Εἶπε μὲν σοι καὶ πρόσθεν ποιοί εἰσιν οἱ δυνατικώτεροι τῶν ἀστέρων. καὶ νῦν δέ σοι γέγραφεν, ὅτι οἱ ἀνατολικοὶ οἱ ἐν ἰδίοις ὄντες οἴκοις.

Συντετραμμένοι.

Μέσος γὰρ ἐστι τὴν κρᾶσιν ☉ καὶ συντρέπεται τῷ συνόντι ἀστέροι.

Ἀνακελυμένος.

Τουτέστι μὴ συνχωροῦντος ἔχειν τὴν ἀπὸ τοῦ συνόντος κακίαν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς τοῦ ἀγαθοῦ δυναμέως ἀναλυόμενος, τὴν προστεθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ τοῦ κακοποιοῦ κακότητα.

Πῶς δεῖ λαβεῖν τὰ ἔτη.

Ὁ μὲν τοι τῶν ἐτῶν ἀριθμὸς οὐ ποιοῦσιν αἱ ἀναιρέσεις, λαμβάνεται ἐκ τῶν ἀφετῶν, καὶ τῶν ἀναιρετικῶν τόπων. θέλει νῦν σε διδάξαι πῶς χρή σε λαμβάνειν τὸν χρόνον τῆς ἀποστάσεως τοῦ ἀφέτου καὶ τοῦ ἀναιρέτου. καὶ ἐπειδὴ οἱ. μὲν αἰγύπτιοι ἀεὶ τὰς ἀναφορὰς ἐλάμβανον ἐν τῷ κλίματι, ὁ ὀρθὸς λόγος, οὐχ οὕτω βούλεται πρότερον ἐκκαθαίρειν τὴν ψευδῆ ταύτην δόξαν, εἶθ' οὕτω τὴν ἀληθεστέραν ἐκτίθεται, ἤ τις κελεύει, τὸν μὲν ἐκ τοῦ ὡροσκόπου τυχόντα ἀφέτων κατὰ τῆς τοῦ κλίματος εὑρίσκειν δεῖ μέθοδον. τὸν δὲ τυχόντα, ἐν τῷ μεσουρανήματι, κατὰ τὴν ὀρθὴν σφαῖραν τοῦ μεσουρανήματος. οὕτω γὰρ ἕκαστος τούτων εὑρέθη. οἷον, τὸ μὲν ὡροσκοποῦν ζώδιον, διὰ τοῦ κλίματος. τὸ δὲ μεσουρανοῦν, διὰ τῆς ὀρθῆς σφαίρας. δεῖ τοίνυν ἐπὶ μὲν τοῦ ὡροσκοποῦντος εἰσαγαγεῖν τὴν μοίραν τὴν ὡροσκοποῦσαν, καὶ τῆς ἐν τῷ αὐτῷ ζωδίῳ σχηματιζομένην μοίραν, τῷ δὲ τινι τῷ ἀστέρι, καὶ λαμβάνειν

ad alia percurrere possunt. quare non necessariò ei quęrendum. Quomodo autem male afficiuntur? ut reperiantur in finib. maleficæ stellæ, ut nulla benefica radios interponat. aut eas secundum ordinem signorum sequatur. definit autem partiũ distantiam.

Non eadem latitudo.

Supra enim dixit, applicationem & defluxionem etiam secundum uentos sumi, ut eundem uentum efficiant. Id uerò in ijs quærendum est, qui in eodem signo sunt. Nam si per figuram se aspexerint, superua caneum est hoc inquirere.

Vtriusq; formæ.

Hoc est, tam malarum quam bonarũ.

Cum sensibiliter.

Multitudinem numerum uocat. Sensibiliter, quod non à mente, sed à sensu comprehendatur.

Pro uiribus.

Prius etiam dixit, quæ stellæ sint potentiores. & nunc etiam scribit, tales esse oriẽtales, & quæ in suis sint domicilijs.

Conuersus.

Medij enim temperamenti ☉ est, & cum stella, cui iungitur, mutatur.

Resolutus.

Hoc est, cum non sinit obtinere coniunctæ stellæ malitiam, sed beneficæ uis resoluit, adiunctam illi à malefica noxam.

Hic incipit numerus annorum in directionibus

Quomodo sumendi sint anni.

Annorum numerus quem cõficiunt interemptiones, sumitur cum á prorogatoribus, tum à perimentibus locis. Nunc itaque te docere uult, quomodo sumẽdum sit tempus quo distat prorogator ab intẽptore? Et quia Aegyptij ascensiones semper in climate sumebant, recta autẽ ratio non ita sinit: prius falsam hanc opinionem repurgat, deinde ueriorem exponit: quæ monet prorogatorem in horoscopo constitutum, pro ratione climatis esse inueniẽdum. qui in MC sit, secundum rectam MC sphæram. Sic enim quilibet reperietur, ut horoscopans signum per clima, Cœlum medians, per certam sphæram. In eo igitur qui horoscopum occupat, est pars horoscopans introducenda, ea item pars quæ cum certa stella configuratur, & sumenda utraque adiacentia

2008 Ministerio de Cultura

τοὺς παρακειμένους ἑκατέρα ἀναφορικοὺς χρόνους, καὶ ἀφαιρεῖν τὸν ἐλάττονα ἀπὸ τοῦ μείζονος, καὶ τὸν καταλειπόμενον λέγειν εἶναι τὸν χρόνον τῆς ἀποστάσεως. εἰ μὲν γὰρ τὰς μοίρας ἐλάμβανε τῶν κέντρων, φημὶ δὲ τοῦ ὡροσκόπου καὶ τοῦ μεσουρανήματος, ἀδιάφορον ἦν ἂν λαμβάνειν τὰς ἐν τῷ κλίματι ἀναφορὰς. εὑρήσεις γὰρ αὐτοὺς τοὺς ἀναφορικοὺς χρόνους παρακειμένους τῆτε ὡροσκοπούσῃ μοίρας, καὶ τῇ μεσουρανούσῃ. ἐπειδὴ δὲ τὰς ἀποστάσεις αὐτῶν λαμβάνομεν αἵτινες διαφέρουσιν, οὐκ ἔτι τοὺς αὐτοὺς ἔχουσι παρακειμένους χρόνους, εἰκότως ἕκαστον ἐν τῷ οἰκείῳ. λαμβάνομεν τόπῳ ὡς εἴρηται.

Ποιουμένων ἀνοτολῶν.

Τουτέστιν ὡροσκοπούντων. ἰσημερινοὺς χρόνους ἐκάλεσε τοὺς ἐνιαυτοὺς. προηγούμενον δὲ τὸν ἀφέτην. ἑπόμενον δὲ τὸν ἀναιρέτην πρὸς οὓς ἀμφοτέρους αἱ τῶν ἀποστάσεων ὁμοιότητες, ὁ γὰρ τόπος τὴν ἀπόστασιν εὑρίσκει τοῦ ὡροσκόπου, καὶ τοῦ ὡροσκοπούντος ἀστέρος, τὸν αὐτὸν δὲ εὑρίσκει καὶ τὸν ἀφέτων καὶ ἀναιρέτην. καὶ ὁμοία ἐστὶν ἡ εὕρεσις ἐκ παντὸς τρόπου, εἴρηται δὲ πρόσθεν ταῦτα πάντα ἐπὶ τῆς ὡριαίας.

Ὁμέντοι τῶν ἐτῶν ἀριθμὸς ὃν ποιοῦσιν.

Εἰπὼν καὶ περὶ τῆς εἰς τὰ ἑπόμενα ὥρας.

Ὅταν δὲ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ μεσημβρινοῦ.

Ἐπὶ μὲν τῶν εἰ μοιρικῶς ὡροσκοπούντων, τοὺς ἐπὶ τοῦ κλίματος ἀναφορικοὺς χρόνους χρηστέον. ἐπὶ δὲ τοῦ μεσουρανοῦν τοὺς ἐπὶ τῆς σφαίρας. ἐπὶ δὲ τῶν ὄντων ἐν τῷ δυτικῷ ὀχθῆς χρηστέον τοῖς τῶν διαμέτρων ἀναφορικοῖς χρόνοις. ἐπὶ δὲ τῶν ἐν τῷ ὑπογείῳ ὄντων μεταστήσομεν εἰς τὸ ὑπεργῆν.

Τοῦ δὲ προηγουμένου τόπου μηκέτι ὄντος.

Τρόπον εἶπεν, ὅπως χρὴ τοὺς τόπους λαμβάνειν τῶν ἀποστάσεων, ὅταν οἱ ἀφέτρ μοιρικῶς ὦσι κεκεντρωμένοι, νῦν οὖν βούλεταί σοι εἰπεῖν περὶ τῶν ὄντων ἐν τοῖς κέντροις, μὴ μέντοι μοιρικῶς, ἀλλὰ ζωδιακῶς βούλεταί σοι ἀποδεῖξαι, ὅτι διάφοροι εὑρίσκονται οἱ χρόνοι. ἀποστάντων τῶν ἀφετῶν. ἐκτῶν μοιρικῶν κέντρων, εἰ γὰρ φησὶ μὴ κεκεντρωμένους αὐτοὺς λαμβάνετε μοιρικῶς. εἶτα ὥσπερ κινήσαντες αὐτοὺς διαφόρους καὶ οὐ τοὺς αὐτοὺς εὑρίσκομεν χρόνους, πολὺ μᾶλλον ὅταν μὴ εὑρεθῶσι κεκεντρωμένοι. ὥς τε καθόλου ὡς ἤδη εἴρηται, ἐὰν μὲν ὦσιν ἐν τῷ ὡροσκόπῳ, εἰσαγαγόντες τῆς ὡροσκοποῦσαν μοίραν, καὶ τὴν ἑπομένην αὐτῇ, τὴν τοῦ ἀναιρέτου ληψόμεθα τὰς παρακειμένους χρόνους, καὶ ποιήσομεν ὑπεροχὴν, καὶ τοσούτους φύσομεν εἶναι τοὺς

centia ascẽsionalia tempora, & minus à maiori subtrahendum, ac dicendum, Numerũ qui relinquitur, esse tempus distãtię. Nam si partes sumeret angulorum, horoscopũq; & M C : nihil retulisset, an ascensiones climatis sumerẽtur. Inuenies enim eadẽ ascensionalia tempora horoscopo & M C adiacere. Quia uerò distantia eorum sumimus, quæ differunt, nec amplius habent eadem tempora adiacentia: merito utrumq; in suo loco sumimus, ut dictum est.

Orientium.

Hoc est, horoscopantium. æquinoctialia tempora uocat annos, antecedentem, prorogatorem: sequentem, peremptorem, ad quorum utrunq; distentiarum similitudines referuntur. Locus enim distantiam inuenit horoscopi & horoscopantis stellæ, eodemq; modo inuenit prorogatorem & peremptorem. et similis est inuentio omnibus modis. Prius autem hæc omnia dicta sunt in horarijs.

Verum annorum numerus quem faciunt.

* Postquã dixit etiam de hora secundum ordinem signorum *

Cum uero in ipso meridiano.

In ijs stellis quæ partiliter horoscopant, est ascensionalibus climatis temporibus utendum. In medio cœlo, tẽporibus rectæ sphæræ. In ijs quæ sunt in occidẽtali angulo, utẽdum est oppositorum ascensionalibus temporibus. In ijs quæ sub terra sunt, in superius hemisphærium transibimus.

Cum antecedens locus non amplius est.

Modum exponit secundum quem loca distantiarum sumenda sunt, cum prorogatores partiliter sunt angulares. Nunc de ijs dicturus est, qui in angulis sunt, non quidẽ partiliter, sed ratione signi, atque ostensurus, diuersa inueniri tempora, si prorogatores partiliter in angulis fuerint. Nam si, inquit, res non partiliter angulares sumitis. Deinde quasi loco mouerimus eos, diuersa & nõ in eadem tempora inuenimus, multoq; magis si angulares nõ inuenti fuerint. Itaq; in uniuersum, ut iam dictum est, si in horoscopo fuerint, introducta horoscopante parte, &, quæ hanc sequitur, interemptoris: sumemus adiacentia tempora, & faciemus exuperationem, ac tot dicemus esse tẽpora distantiæ. Sin in M C: sumemus ea

2008 Ministerio de Cultura

χρόνους τῆς ἀποστάσεως ἐὰν δὲ ἐν τῷ μεσουρανήματι λυψόμεθα τὰ αὐτὰ πάντα, πλὴν οὐκ ἐν τῷ κλίματι, ἀλλ' ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ ἐὰν δὲ ἐν τῷ δύνοντι ὁμοίως τῷ ὡροσκόπῳ πλὴν ὅτι τὰς κατὰ διάμετρον ἀναφορὰς λυψόμεθα, ἐν ὅσαις γὰρ ὥραις τὰ κατὰ διάμετρον ἀναφέρετε, ἐν τοσαύταις ταῦτα καταφέρεται.

Καὶ τοὺς ἑπομένους τόπους.

Ἤδη σαφῶς ἐνεδείξατο. ὥς τε τοὺς μὲν ἀφέτην ἡγούμενον καλεῖ, τὸν δὲ ἀναιρέτην ἑπόμενον. οἷς προσέχων νῦν, οὐ καταπλαγήσῃ ὑπὲρ τῆς τῶν ὀνομάτων ξενοφωνίας. ὁμοίως μὲν γὰρ ἐκεῖ νόσοι λέγει, ὅτι τῆς αὐτῆς θέσιν ἔχει καὶ τῆς ὁμοίαν ὁ τόπος τοῦ ὁρίζοντος, καὶ τοῦ μεσημβρινοῦ, τουτέστι τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἔχουσιν. ἐὰν γὰρ εἰσαγάγῃς τὴν μεσουρανοῦσαν μοίραν καὶ τὴν ὡροσκοποῦσαν, τῆς μὲν ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ, τῆς δὲ τῷ κλίματι, τοὺς αὐτοὺς εὑρήσεις, ἑκατέρα παρακειμένους χρόνους. θέσιν γὰρ εἶπε τοὺς χρόνους τοὺς ἀναφορικούς. τῇ γὰρ αὐτῇ θέσει. οἱ αὐτοὶ παράκειται χρόνοι.

Τοῦτο δὲ ἔγγιστα.

Τούτοις δὲ τὸ ὅμοιον πεπόνθασιν οἱ περὶ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ὄντος ἡμικυκλίου. λέγει δὲ τὸ ὑπόγειον, καὶ τὸ δύνον. ὁ μὲν γὰρ κύκλος ὁ διὰ αὐτοῦ ὡροσκόπου γραφόμενος, συμπεριλαμβάνει ἑαυτὸν τῷ δύνοντι. ὁ δὲ διὰ τοῦ μεσουρανήματος, τὸ ὑπόγειον. τὶ δὲ βούλετε αὐτῷ τὸ ἔγγιστα, ἢ τὸ παχυμερέστερον τῆς ἴσην ἔγγιστα προϋπακουστέον τῷ 8. Ὥσπερ δ' ἂν περιάγητε.

Ἐὰν δὲ φησι νοήσεις περιαγόμενον ἀστέρα ἢ ἀπὸ τοῦ ὡροσκόπου, † ἢ ἀπὸ τοῦ μεσουρανήματος ἀλλὰ τὸν ὡροσκόπον εὑρίσεις τοὺς τῶν ἀποστάσεων χρόνους. τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὅταν μὴ ὦσιν ἐν ταῖς τῶν κέντρων μοίραις. δοκοῦσι γὰρ ἤδη τῆς ἀποστάσεως ἄρχεσθαι.

ἐπὶ τὸ μεσουράνημα.

Μία δὲ τὶς ἡμῖν ἔφοδος.

Εἰπὼν τοὺς ἀφέτας καὶ τοὺς ἀφετικοὺς τόπους καὶ τοὺς ἀναιρέτας νῦν θέλει σοι μαθεῖν ἤτοι μέθοδον εἰπεῖν δι' ἧς δυνήσῃ εὑρεῖν τοὺς χρόνους τῶν ἀποστάσεων, εἴτε ἐν τοῖς ἑπομένοις εἶναι μέρεσιν, εἴτε ἐν τοῖς ἡγουμένοις, εἴτε ἐν τοῖς κέντροις εἴτε ἐν ταῖς ὑπομέναις αὐτῶν ἢ ἡγουμέναις μοίραις. ἵνα δὲ μὴ κόπον ὑποστῆς πλείονα ἐν τοῖς ἔργοις. ἐὰν εἴη ὁ ἀφέτης ἐν τῷ ὡροσκόπῳ ἰσόμοιρος, ταῖς ἀναφοραῖς τοῦ κλίματος κεχρῆσθαι δεῖ· ἐὰν δὲ ἐν τῷ μεσουρανήματι ἰσόμοιρος ὢν καὶ αὐτὸς τῷ ἐπ' ὀρθῆς τῆς σφαίρας ὡς ἤδη μεμάθηκας. ἐὰν δὲ ὦσιν ἰσόμοιροι, ἀλλὰ ἀποστῶσι μοίρας τινὰς, τότε χρὴ τῇ ὑπερκειμένῃ μεθόδῳ χρῆσθαι. ἥ τίς ἐστι τοιάδε, λαβεῖν χρὴ τῆς μεσουρανοῦσαν μοίραν, καὶ εἰσαγαγεῖν εἰς τῆς ὀρθὴν σφαῖραν, καὶ ἐπίσκοπῆσαι τοὺς ἐπικειμένους ἀναφορικοὺς χρόνους,

omnia, non tamen in climate, sed in sphæra recta. Sin in occasu: eodem modo quo in horoscopo, nisi quod oppositas ascensiones sumemus. Quot enim horis opposita signa ascendunt, tot horis ea descendunt.

Loca sequentia.

Iam hoc perspicuè declarauit: Nam prorogatorem antecedentem uocat, peremptorem sequentem. quæ si obseruaris uerborũ insolentia te nõ perturbabit. Similiter illud etiam dicit, eundem & similem habere situ horizõtis locum & meridiani, hoc est, eadẽ habere tempora. Nam si introduxeris Medij cœli & horoscopi partem, illam in rectã sphæram, hanc in clima: eadem utriq; adiacere tempora deprehẽdes. Situm enim seu positionem appellat ascensionalia tempora. eidem enim situi eadem tempora adiacent.

Huic uerò proximè.

Simile accidit ijs stellis, quæ sunt in uno eademq; semicirculo, dicit autem IMC & occasum. Circulus em̃ qui per horoscopũ scribitur, una secum occasum complectitur qui per MC. etiam IMC. Cur autem dicit (proximè) nisi rudius significat, parem proximè oppositæ nimirum.

Quasi circumducatur.

Si inquit, imagineris stellam circumferri, siue ab horoscopo † siue à MC ad horoscopum: inuenies tempora distantiarum, eodemq; modo cum non sunt in angulorum partibus. Videntur enim iam auspicari distantiam.

Vna uerò nobis ratio.

Expositis prorogatoribus & prorogatorijs locis & interemptoribus: nunc uiam ostensurus est, qua tempora distantiarum inuenire queas, siue in sequentibus siue in antecedentibus sint partibus, siue in angulis, siue in partibus quæ eas uel antecedunt uel sequuntur. Ne uerò plus laboris sustineas in operib. † Si prorogator fuerit in horoscopo partiliter: ascensionibus climatis est utẽdum, si in MC partiliter, ascẽsionibus sphæræ rectæ utere, ut iam cognouisti. Si uerò partiles non fuerint, sed partibus aliquot distiterint: aut utendum est methodo supra posita, quæ est huiusmodi: Sumẽda est MC pars, & in rectam sphęram introducenda, et consideranda ascensionalia tempora quæ adiacẽt, atq; annotanda. Deinde rursus in rectam sphęrã ducenda est pars prorogatoris, & anno-

2008 Ministerio de Cultura

καὶ ἀπογράψασθαι. εἶτα πάλιν ἐν τῇ ὀρ-
τῇ σφαίρᾳ εἰσαγαγεῖν τὴν τοῦ ἀφέτου μοί-
ρας καὶ ἀπογράψασθαι τοὺς παρακειμέ-
νους, ἀναφορικοὺς χρόνους, καὶ ποιῆσαι τὴν
ὑπεροχὴν, εἶθ' οὕτω λαβεῖν ἐκ τοῦ κλίμα-
τος, τοὺς ὡριαίους χρόνους τῆς τοῦ ἀφέτου
μοίρας, καὶ εἰσαγαγεῖν καὶ μερίσαι τοὺς ὡριαί-
ους χρόνους, ὧν τὴν ὑπεροχὴν τὴν εὑρεθεῖ-
σαν ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ, καὶ ἰδεῖν πόσος γί-
νεται ἀριθμὸς ἐκ τοῦ μερισμοῦ. εἶτα πᾶν-
τα ταῦτα σημειωσάμενος πάλιν λαβεῖν χρὴ
τὴν μοίραν τοῦ ἀναιρέτου. καὶ εἰσαγαγεῖν εἰς
τὴν ὀρθὴν σφαῖραν, καὶ ἀπογράψασθαι ἐν αὐ-
τῇ τοὺς παρακειμένους ἀναφορικοὺς χρόνους,
καὶ ποιῆσαι πρὸς τὸ μεσουράνημα ὑπερο-
χὴν, καὶ λαβεῖν τοὺς ὡριαίους χρόνους, τοὺς
παρακειμένους τῇ μοίρᾳ τοῦ ἀναιρέτου,
πάλιν ἐν τῷ ἐπιζητουμένῳ κλίματι, καὶ τὸν
ἐκ τοῦ πρώτου μερισμοῦ τὸν ὧν τοῦ ἀφέτου
εἰς. γενόμενον ἀριθμὸν πολλαπλασιάσας † τοὺς
* χρόνους τοῦ ἀναιρέτου. καὶ τὸν γενόμε-
νον ἀριθμὸν ἀφελεῖν ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τοῦ με-
σου ανήματος. καὶ τοῦ ἀναιρέτου. καὶ τὸν
καταλειπόμενον τῆς ἀποστάσεως ἀριθμὸν,
λέγε ἐν ᾧ συνάψας ὁ ἀναιρέτης τῷ ἀφέτῃ.
οἷον ὧδε ὑποδείγματος ἔστω σαφὲς τὸ εἰρημένον.
εἰλήφθω τοίνυν καθ' ὑπόθεσιν * μεσουραν:
≈ μοίρας δ̄. ἀφέτης δὲ)(μοίρας β̄. ἀναι-
ρετικὰ μοίρας τοῦ Υ κ̄ καὶ εἰσαγαγὼν εἰς τῆς ὀρ-
θὴν σφαῖραν. τῷ μὲν μεσουραν: εὑρίσκω παρα-
κειμένους ἀναφορικοὺς χρόνος λ̄ς. τῷ δὲ ἀφέ-
τῃ, τουτέστι τῇ β̄ μοίρας τῶν)(. ξδ̄ μοίρας
ὧν ἡ ὑπεροχὴ, κη̄. εἶτα καὶ εἰς τὸ κλίμα τὸ
γ̄ εἰσαγαγὼν τὴν τοῦ ἀφέτου μοίραν, ἀπο-
γράφομαι τοὺς ὡριαίους χρόονυς τοὺς ῑδ. *
καὶ μερίζω τὴν ὑπεροχὴν εἰς αὐτοὺς καὶ ἔχω
δύο ὥρας. δὶς γὰρ ῑδ κη̄, ἃς φησιν ἀπέχει ὁ
ἀφέτης τοῦ μεσουρανήματος, ἀλλ' ἐπειδὴ θέλω
εὑρεῖν πόσας ἀφέστηκε τοῦ μεσουρα: ἐὰν γὰρ εὕ-
ρω ἀφαιρῶ ἃς ἀφέστηκεν ὁ † ἀφέτης, καὶ ἔχω
πόσας ὥρας ἀφέστικεν ὁ ἀναιρέτης τοῦ ἀφέ-
του, ποιῶ αὖθις τὸν δὲ τὸν τρόπον. λαβὼν
τὴν κ̄ μοίρας τοῦ Υ, εἰσάγω εἰς τὴν ὀρθὴν
σφαῖραν, καὶ εὑρίσκω παρακειμένους χρόνους
ρ'η'. † κη̄. ἔχω δὲ καὶ τοῦ μεσουρανήματος λς̄,
καὶ ποιῶ ὑπεροχὴν εὑρίσκο ο̄β καὶ λαμβάνω
ἐν τῷ κλίματι ὡριαίους χρόνους ῑε μ̄ζ καὶ
πολλαπλασιάζω τὰς τοῦ ἀφέτου μοίρας β̄,
ἤ τοι ὥρας ἐπὶ τοὺς ῑε μ̄ζ. καὶ ἔχω μοίρας λᾱ,
καὶ λδ'. † ἃς ἀφαιρῶ ἀπὸ τῆς ὑπεροχῆς τῆς εὑρεθείσεις
τῶν ο̄β. καὶ καταλείποντες χρόνοι μ̄ ης̄. οὓς λέγω εἶναι τὸν χρόνον τῆς ἀποστάσεως, ὅτι δὲ ἐὰν ὡροσκοπεῖ ταυτὸ
ἔσται καὶ ἐκ τοῦ κλίματος. καὶ οὐκ ἔσται χρεία τοῦ τοσούτου κόπου. δῆλον ἡμῖν ἔσται ὧδε ὑποδείγματος. ἔστω

& annotanda tempora ascensionalia quæ adiacent, & facienda exuperatio, ac tum demum è climate sumenda horaria tempora partis prorogatoris, & introducenda, et diuidenda horaria tempora in exuperationem in sphæra recta inuentam, & uidendum, quantus confletur numerus ex partitione. Deinde his omnibus annotatis, rursus sumenda est pars interfectoris, & in rectam sphæram introducenda, atque in ea signanda ascensionalia tempora quę adiacent, & facienda ad M C, exuperatio, & sumenda horaria tempora, quæ parti interfectoris adiacent, rursus in quæsito climate, & numero è prima diuisione in prorogatore collecto, multiplicato * in horaria tempora interfectoris, & collectus numerus subtrahendus ab exuperatione M C & interfectoris, & numerum residuum dicito esse distantiam, qua interfector prorogatori copulat̃. Hæc exemplo proposito illustriora erunt. Sumatur docẽdi causa * M C ≈ pars quarta. prorogator)(pars secunda. partes peremptionis Υ uicesima. His in rectam sphæram introductis, M C adiacere inuenio partes 36. prorogatori, hoc est 2.)(6.4. quorum exuperatio sunt 28. Deinde in clima tertium etiam introducta prorogatoris parte, annoto horaria tempora 14. * & exuperationẽ in ea diuido, & habeo duas horas. Bis enim 14. sunt 28. quibus, inquit, distat ꝓrogator à * M C. sed cũ inuenire uolo, quot partibus distet prorogator à M C: † (Nam si inuenero, subtraho *. eas ab exuperatione interfectoris & medio cœli. & habeo quot partibus horis distet interfector à prorogatore) rursus facio hoc modo: Accepta uiginti Arietis parte atque in rectam sphæram introducta, inuenio adiacere tempora 108. habeo autem & mediũ cœli 36. & facta exuperatione, inuenio 72. & sumo in climate horaria tempora 15.47. & multiplicatis prorogatoris partibus duab. siue horis in 15.47, habeo partes 31. quas aufero ab exuperatione inuenta 72. * 34.
& relinquũtur tempora 40.26. quæ dico esse tempus distantiæ. Idem porrò futurum si horoscopet etiam è climate, nec opus esse tanto labore: perspicuum nobis erit exem-

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

ὁ ὡροσκόπος μοίρας ῑθ ♉. ♋ ἢ ἀναιρετικὴ μοίρας ᾱ. καὶ πρώτων διὰ τοῦ κλίματος ἐκβεβλήσθω ἡμῖν ὁ χρόνος τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν, εἰσάγω εἰς τὸ γ' κλίμα τὴν ῑθ. τοῦ ϛο. καὶ ἔχω ἀναφορικοὺς χρόνους λϛ. καὶ πάλιν τὴν τοῦ καρκίνου μοίρας, ᾱ. καὶ εὑρίσκω χρόνους οϛ. ἀφαιρῶ δὲ αὐτῶν τοὺς ἐλάττονας τοὺς λϛ καὶ ἔχω καταλειπομένους μ̄ χρόνους. ἀλλὰ δὴ, διὰ τῆς προεκτιθεμένης μεθόδου, ἐμβεβλήσθω ὁ χρόνος τῆς ἀποστάσεως. εἰσαγαγὼν οὖν εἰς τὴν ὀρθὴν σφαῖραν τοῦ ὡροσκόπου τὰς ῑθ μοίρας, εὑρίσκω ἀναφορικοὺς χρόνους ρλϛ. ἔχω δὲ καὶ λγ̄ † ὑπεροχὴ ρ̄. εἰσὶ δὲ ὡριαῖοι χρόνοι ἐν τῷ γ' κλίματι, ῑϛ μ̄, μερίζω † τὴν ὑπεροχὴν περὶ τοὺς ῑϛ ποιῶ δὲ κάκις ἓξ ἑξάκης ἕξ, καὶ γίνονται ἐνενήκοντα ἓξ καὶ τὰ λε, ἑξάκις μ̄ καὶ γίνονται αἱ καταλειφθεῖσαι δ̄ μοίρας πάλιν τὴν πρωτῆ μοίρα τοῦ ♋, εὑρίσκω ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ παρακειμένους ρπ̄α. ἀφαιρῶ † τῆς τοῦ μεσουρανήματος, καὶ ἔχω ὑπεροχὴν, ρμ̄ε. καὶ ὡριαίους χρόνους † ῑε λ'. τὰς οὖν ϛ̄ τοῦ ἀφέτου μοίρας ἤτοι ὥρας πολλαπλασιάζω ἐπὶ τῶν ιζ̄ λε̄ λ̄ καὶ ἔχω † ρῑε χρόνους, τούτους ἀφαιρῶ ἀπὸ τῆς ὑπεροχῆς. καὶ καταλείπονται μ̄ χρόνοι. ὅσοι διὰ τοῦ κλίματος. ὁρᾷς ὅπως μία καὶ αὐτὴ μέθοδος πάλιν ἐφαρμόζει τοῖς προκειμένοις. λέγει δὲ καὶ αὐτὸς ἐπὶ ὑποδείγματος πάντα τὰ εἰρημένα. οἷς δεῖ μάλιστα προσέχειν τὸν νοῦν. μία δέ τις ἐπὶ πᾶσι δῆλον ὅτι ἐφαρμόζουσα, δι' ἧς ἐν οἵῳ τόπῳ ὄντος τοῦ ἀφέτου, δυνησόμεθα εὑρεῖν, μετὰ πόσον χρόνον ἡ κόλλησις ἔσται.

τοῦ μεσουρανήματος ἀναφορικοὺς χρόνους. εἰς τὴν ὑπεροχὴν τοὺς ιϛ'.

τὰς. ιζ'. ρ̄ε'.

Τῶν ἐπ' αὐτὰ φερόντων,

Τοῦτο ὑπερβατῶς νοούμενον εὐχερὲς καταφαίνετο εἶναι τοιοῦτον τὸ ἀνάλογον τῶν ἐπ' αὐτὸν ποιῶν ὑπερβὰς, τῶν φερόντων εἰπὲ τὸ ἐπ' αὐτὸν τὸν ἑπόμενον τόπον.

Πόσας καιρικὰς.

Τὸν σκοπὸν ὅλον εἶπεν, ὅτι προκείσθω πρότερον εὑρεῖν πάσας ὥρας, ἀφέστηκε τοῦ μεσουρανήματος. πῶς δὲ εὑρήσομεν ἐξ ἀρχῆς γράφει. λέγει γὰρ ὅτι ἀριθμήσαντες τὰς μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς μεσουρανούσης. εἰρήκαμεν γὰρ ὡς χρὴ λαμβάνειν τὴν ὑπεροχὴν ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ τοῦτε ἀφέτου καὶ τοῦ μεσουρανήματος. καὶ τοὺς ὡριαίους χρόνους ἐν τῷ κλίματι, καὶ τὴν ὑπεροχὴν μερίσαι παρὰ τοὺς ὡριαίους χρόνους καὶ τοσαύτας λέγειν εἶναι τὰς ὥρας τῆς ἀποστάσεως, ἤτοι ὑπὲρ γῆν ἢ ὑπὸ γῆν. τοῦτο γὰρ ἐστιν ὃ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγε,

lo. Horoscopus esto pars ♉ 19. pars interem ptrix ♋. 1. ac primũ per clima proiectum. nobis sit tempus distantiæ eorum. Introduco in 3 clima 19. ♉, & habeo ascensionalia tẽpora 36. ac rursus ♋ partem. 1. & inuenio tempora 76. inde subtractis minoribus uidelicet 36, restant tempora 40. Verum per prius oppositam methodum proiectum sit tempus distantiæ. Introductis igitur in rectam sphæram partibus horoscopi 19, inuenio ascensionalia tempora 136. habeo autem † 36. exuperatio 100. Sunt autem horaria tempora in 3 climate, 16. 40. † diuido exuperationem in 16. facio decies sex, & sexies sex † & minuta sexies 40. & fiunt reliquæ partes 4. & sic habituri sumus sex horarum numerum è diuisione 100. partiũ. Rursus primæ parti ♋ inuenio adiacere in recta sphæra 181. aufero partes medij cœli, & habeo exuperationem 145. & horaria tempora 13. 30. Sex igitur prorogatoris partes siue horas multiplico per 17, Minuta 30. & habeo 105. tempora. hæc aufero ab exuperatione, & restant 40. tempora, quæ sunt in climate. Vides ut una eademq; methodus cõueniat his quæ proposita habemus. Sed & ipse hæc omnia exemplo ostendit, quæ quidem diligentiss. sunt animaduertenda. Est autem una methodus quę omnibus cõueniat, per quam, quocunq; in loco sit prorogator, inuenire poterimus, post quantum tempus futura sit agglutinatio.

Eorum quæ ad ipsa ferunt.

Hoc, obseruata uerborum traiectione, facile apparet: si transsilias hæc uerba (talem propositionem ad ipsum faciens) & dicas, quæ feruntur ad ipsum sequentem locum.

Quot temporalia.

Totum scopum dicit, propositum prius sit inuenire, quot horis distet à M C: quomodo autẽ inuenturi sumus, ab initio scribit. Ait enim, si numeremus partes, quæ inter ipsam & M C. partẽ sit. Diximus enim, exuperationem sumendã esse in recta sphęra tam prorogatoris quam M C: & horaria tempora in climate, & exuperationem diuidendam per horaria tempora, & dicendũ tot esse horas distãtię, siue supra terrã, siue sub terra. Hoc em̃ est, q̃ suprà dicebat: Noctur-

2008 Ministerio de Cultura

σὺς μὲν τῶν νυκτεινῶν, νυκτερινούς. σὺς δὲ τῶν ἡμερινῶν, ἡμερινούς. δοκεῖ γὰρ ὡς περιττὸν εἶν τὸ ὑποκείμενον. εἰ γὰρ τὸν ἀφέτην ὑπέθετο, ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ, πάντως ἐν ταῦθα εἶπε σὺς ἐν τῷ ὑπὸ γῆν. κοινότερον δὲ ἐποιήσατο τὸν λόγον. ἐπεισὶ γὰρ ἀφέται ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν εὑρισκόμενοι. οὐκ ἐν τῷ περὶ χρόνων ζωῆς, ἀλλ' ἐν ἄλλοις κεφαλαίοις. ὡς προιόντι μαθήσει τὸν λόγον. λεγόμεθα δὲ σὺς αὐτοὺς ἀεὶ ὡριαίους χρόνους, ἀλλ' ὅταν ὁ ἀφέτης ἐν τῷ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαιρίῳ σὺς αὐτοῦ τῆ μοίρα παρακειμένους ἐν τῷ κλίματι ὡριαίους χρόνους. ὅταν δὲ ἐν τῷ ὑπὸ γῆν σὺς ἡμ|θ. εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ γῆν εἴη τῶν ἡμερινῶν, τοτέστι τῶν παρακειμένων τῇ ἡμερινῇ μοίρᾳ. αὕτη δὲ ἔστιν ὑπὲρ γῆν, ὅλον γὰρ τοῦτο τὸ ἡμικύκλιον, ἡμερινόν. προσαγορεύεται δὲ τῶν τῆς νυκτὸς εἰσιν, οἱ κατὰ διάμετρον. τὸ γὰρ αὐτὸ συμβήσεται ὡς πολλάκις εἴρηται, τὰ ἐν τῷ ὑπογείῳ μεταφυτεύσαντες ἡμῶν εἰς τὸ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαίριον. ὡς γὰρ αὐτὸς φθάσας εἶπεν ἐν τῷ αὐτοῦ ἡμικυκλίῳ τότε μεσουράνημα, καὶ τὸ ἀπόγειον.

Τῶν εἰρημένων ἡμικυκλίων.

Δύο γὰρ προσέθετό ϛι ἡμικύκλια. ἓν μὲν, τὸ διὰ μεσουρανῶν: καὶ τὸ ὑπόγειον. ἕτερον δὲ τὸ διὰ τῶν ὡροσκόπου καὶ τοῦ δυόντος.

Καὶ λεῖψει λαβεῖν.

Ἐπειδὴ φησιν εὑρήκαμεν διὰ τῶν εἰρημένων μεθόδων, πόσας ὥρας ἀφεστήκει ὁ ἀφέτης τοῦ μεσουρανήματος. δεῖ δὲ εὑρεῖν, πότε ὁ ἀναιρέτης τοσαύτας ἀφέξει τοῦ μεσουρανήματος ὥρας. τότε γὰρ ἐπὶ τὸν ἀφέτην γίνεται, ὃ μέχρι τούτου ποιούμεθα, ἀλλὰ λεῖψει πάλιν συγκρίνειν σὺς ἀναφορικοὺς χρόνους τοῦ μεσουρανήματος, καὶ τοῦ ἀναιρέτου, καὶ εὑρεῖν τίνι ὑπερέχει, καὶ σὺς ὡριαίους χρόνους, καὶ τὸν πολλαπλασιασμόν, καὶ πολλαπλασιάσαι τὰς ὥρας τοῦ ἀφέτου, ἃς ἔδει εὑρήκαμεν ἐπὶ τοὺς ὡριαίους χρόνους, καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν ἀφελεῖν ἐκ τῆς ὑπεροχῆς. εἰδέναι δὲ χρὴ, ὡς οὐκ ἀεὶ ἀφαιροῦμεν ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ὡριαίων χρόνων, ἀλλ' ἔστιν ὅτε προστιθέαμεν. ὁτὲ δ' ὅτε οὐ προστίθεμεν. οὔτε ἀφαιροῦμεν, ἀλλ' ἀναμίγνυμεν ἀμφοτέρους τὸν τε ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ, καὶ τὸν ἐκ τῆς ὑπεροχῆς, καὶ τὸν τὸν φαμὲν εἶναι τὸν χρόνον τῆς ἀποστάσεως. ἐν ᾧ ὁ ἑπόμενος, ἐπὶ τὸν ἡγούμενον ἔσται εὑρήσεις δὲ τὸν εἰρημένον κανόνα καὶ ἐν τῷ ὑποδείγματι σωζόμενον, ὡς ἐπιδείξωσι ἐν αὐτῷ γνωμένους καὶ πόσους.

Nocturnarum nocturnas, diurnarum diurnas. Videtur enim hoc quodammodo superuacuum esse. Nam si prorogatorem statuit in superiore uersari hemisphærio: omnino hic dicit de ijs qui sub terra sunt. generalius autem loquitur. Nam prorogatores reperiuntur, nō in tractatu de spatio uitę, sed in alijs capitibus, ut progressa oratione cognosces. Neq; etiam semper eadem horaria tempora sumemus, sed cū prorogator in superiore hemisphærio fuerit: illius parti adiacentia horaria tempora, Cum in subterraneo, opposita. Nam si supra terram fuerit, diurnarum, hoc est, earū quæ diurna parti adiacent. ea uerò supra terram est. Totus enim hic semicirculus diurnus appellatur. Nam partes noctis sunt, oppositæ. Idem enim accidit, ut sæpe dictum est, cum ea quæ sub terra sunt, in superius transtulerimus hemisphærium. Vt enim ipse antè dixit, in eodem semicirculo sunt M C & I M C.

Dictorum semicirculorum.

Duos enim adiecit semicirculos, unum per mediū cœli & in medio cœli. alterum per horoscopum & occasum.

Et sumi oportebit.

Postq̄, inquit, per eam quæ exposita est methodum inuenimus, quot horis distet prorogator à medio cœli, atq; inueniendū est. quando interfector tot horis à M C sit abfuturus (tunc enim ad prorogatorem accedit) non hic resistemus: sed rursus cōparanda erunt ascensionalia tempora M C & interfectoris, & inuenienda exuperatio, & tempora horaria & multiplicatio, & multiplicandæ horæ prorogatoris, quæ inuenimus, per horaria tempora, & multipli catio subtrahenda ab exuperatione. Est autem sciendum nō semper subtrahi multiplicationem horariorum temporum ab exuperatione, aliquādo nec addi nec subtrahi, sed commiscerī utrosq; numeros, tā eum qui ex multiplicatione prouenit, q̄ eum qui ex exuperatione, & hoc distantiæ tempus esse dicamus, in quo sequens ad antecedentem est peruenturus. Hanc regulam etiam in exemplo Ptolemæi uidebis obseruatā, ut admonebimus, cum eò uentum fuerit.

2008 Ministerio de Cultura

Ὅτε τὰς ἴσας καιρικὰς ὥρας ἐποίει τῆς προηγουμένης.

Τουτέστι τὰς ὥρας λαβόντες τῆς ἀποστάσεως τῆς προηγουμένης. ὅταν γὰρ ὑπὲρ τὴν προηγουμένην ἢ ἐπὶ τὴν ἑπομένην γένηται. τὴν ἴσην αὐτὴν ἀπόστασιν ἀποστήσεται τοῦ μεσουρανήματος.

Εἰ μὲν γὰρ πρὸς τὸ ὑπὲρ γῆν.

Διττοὺς οἱ γὰρ ὑπέθετο τοὺς ὡροσκόπους. τοὺς μὲν ἡμερινοὺς τοὺς δὲ νυκτερινούς. ὑποδεδειγμένα δὲ φανερώτερον γένητρ. ἄρχετρ ὑπὲρ ὑποδείγματος, πάντα σαφηνίζειν, καὶ ἐπειδὴ ὡς ἔφαμεν, οὐκ ἀεὶ τὸν ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ὡρῶν ἐκ τῆς ὑπεροχῆς ἀφαιρούμεν, ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ προτιθέαμεν. ἔστι δ' ὅτε μίγνυμεν, ἐπὶ πλειόνων ὑποδειγμάτων ποιεῖ τὸν λόγον.

Ὑπόθεσις πτολεμαίου, πῶς δεῖ εὑρεῖν τὸν ἀναιρέτην πόσας ἀφέξει τοῦ μεσουρανήματος ὥρας.

Τὸ δὲ πρῶτον ὑπόδειγμα ἐστὶ τοιόδε. ὡροσκοπεῖ Υ, καὶ ὁ ἀφετεύει ὁροσκόπω ἐστὶ δὲ κριοῦ ἡ ἀρχὴ ὥστε ἀκριβῶς εἶναι τὸ πέρας τῶν ἀστέρων τὸ δὲ μεσουράνημα, δῆλον ὅτι αἰγοκέρως ἔστι. ἐὰν γὰρ λαβὼν τὰς ἀναφορὰς τοῦ ὡροσκόπου, ἐν τῷ κλίματι εἰσαγάγεις εἰς τὴν ὀρθὴν σφαῖραν εὑρήσεις τῇ ἀρχῇ τοῦ ♍ παρακειμένους αὐτούς. ἀναιρετὴν δὲ ἡ ἀρχὴ τῶν διδύμων. ἔστω δὲ κλίμα γ'. ἐν ᾧ ἡμέρα γίνεται ὡρῶν ι δ. οὐκ οὖν τῇ εἰρημένῃ μεθόδῳ δεῖ πρῶτον λαβεῖν τοὺς ἀναφορικοὺς χρόνους τοῦ μεσουρανήματος εἰσὶ δὲ οὐδένες, οὐ γὰρ τῇ πρώτῃ μοίρᾳ τοῦ ♍ ἰσημερινὸς χρόνος παράκειται. μοίρᾳ δὲ οὐδεμίᾳ παράκειται τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ τοῦ ♍, εἶτα καὶ τοὺς τοῦ ἀφέτου, τουτέστι τοὺς παρακειμένους τῇ ἀρχῇ τοῦ Υ ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ. εἰσὶ δὲ † ς', οὐκ οὖν ὑπεροχὴν ἔσται αὕτη τοῦ μεσουρανήματος καὶ τοῦ ἀφέτου, πάλιν δὲ ἐν τῷ κλίματι εἰσαγαγὼν τὴν ἀρχὴν τοῦ κριοῦ εὑρίσκω ὡριαίους χρόνους ι ε. τούτους μερίζω † ὑπὲρ τῶν ἓξ καὶ εὑρίσκω ἓξ ὥρας, ἃς λέγω ἀπέχειν τὸν ἀφέτην τοῦ μεσουρανήματος. καὶ γὰρ ὁ ἀφέτης ὡροσκοπεῖ, εἰρήκαμεν δὲ ὅτι ἀεὶ κέντρος εἰς κέντρον ἡ ἀπόστασις, ὡρῶν ἔσται ς'. πάλιν ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς σφαίρας εἰσαγαγὼν τῆς ἀρχὴν τῶν Π εὑρίσκω παρακειμένους αὐτῇ ἀναφορικοὺς χρόνους, ρμ κ. οἵτινες πάλιν ἔσοντρ ὑπεροχὴ τοῦ μεσουρανήματος οὓς ἔχει πρὸς τοὺς ἀνακειμένους αὐτῷ ἀναφορικοὺς χρόνους. πάλιν εἰσαγαγὼν τὴν ἀρχὴν τῶν Π εἰς τὸ εἰρημένον κλίμα, εὑρίσκω παρακειμένους αὐτῇ ὡριαίους χρόνους ι ζ καὶ ἔχω μοίρας ρ β. ἀφαιρῶ ταύτας ἐκ τῶν † μ η τῆς ὑπεροχῆς, καὶ καταλείπονται μοίρας μ ς, ἃς φημὶ εἶναι τὸν χρόνον τῆς ἀποστάσεως. ὁρᾷς ὅπως ἀφεῖλε

Cum pares temporales horas.

Hoc est, Cum sumserimus horas distantiæ antecedentis. Nam cum ad antecedentem aut sequentem peruenerit pari interuallo à M C distabit.

Si uersus superius.

Duos enim statuit horoscopos, alios diurnos, alios nocturnos. sed hæc in exemplo erunt illustriora, quo omnia declarare conatur. Et quia ut diximus, numerum ex horarum multiplicatione collectum, nõ semper ab exuperatione subtrahimus, sed aliquando etiam addimus, aliquando commiscemus: pluribus utitur exemplis.

Exemplum Ptolemæi, quomodo inueniendum sit, quot horis interfector à M C distet.

Primum exemplum est huiusmodi. Horoscopat Υ initium. ut exquisitè sit finis stellarum. * M C nimirum erit ♍. Nam si acceptas horoscopi ascẽsiones in climate, in rectam sphæram duxeris: uidebis eas adiacere principio ♍. Interfector est principium Π. esto autẽ clima tertium, in quo dies fit horarũ 14. Igitur exposita methodo primum sumenda sunt ascensionalia tẽpora M C. Nulla autẽ sunt. Neq; enim primę parti ♍ tẽpus æqnoctiale adiacet * pars enim nulla adiacet principio ipsius ♍. Deinde tempora prorogatoris, hoc est, numeros adiacentes principio † Π in sphæra recta. Sũt autẽ 90. Ergo hæc erit exuperatio M C. & prorogatoris. Rursus introducto Υ initio in climate, tempora horaria 15. reperio. quibus * per sex diuisis, inuenio 6 horas, quibus abesse dico prorogatorem à med. cœl. Etenim prorogator horoscopat. Diximus autem distantiam anguli ab angulo esse 6 horarum. Rursus principio Gemin. in rectã sphæram introducto, inuenio ei adiacere ascensionalia tempora 148. quæ rursus erunt exuperatio medij cœli, quæ habet pro suis ascensionalibus temporibus. Rursus introducto principio Gemin. in dictum clima: inuenio ei adiacere horaria tempora 17. habeo autẽ & iã 6 horas. & multiplico 6 per 17. & habeo partes 102. quas denuo de 140. partibus exupationis, & restant partes 46, quas dico esse tẽpus distãtię. Vides ut

in exuperationem.

2008 Ministerio de Cultura

ἀφαίλε τ μεσουρανήματο τῶι ὑποροχῶι ὄντο γὰρ τοῖς ἑπομένοις τὸ μεσουρανήματο τοῦ ἀφέτου.

Ὅπου ἡ μεγίστη.

Τὸ κλίμα ὀνόμασε δι᾽ ὑπογραφῆς. ἔπειδὴ γὰρ προσπίθησιν γὰρ τῶ εἰδέναι πόσων ὡρῶν ὄντων ἡ μεγίστη ἡμέρα γὰρ τῶ κλίματι.

Τὸ δὲ ὡριαῖον μέγεθο.

Ὁρᾶς ὅπως οὐ ὡριαίους χρόνους γὰρ τῶ κλίματι παίλαβεν καὶ οὐκ γὰρ τῆ ὀρθῆ σφαίρα. εἰδέναι δὴ χρὴ, ὡς οὐ ὡριαίους χρόνους τῶν ἔλαβε, τῶι γὰρ ἀπόστασιν τοῦ ἀφέτου ἐσιώπησεν, ὡς δῆλον ὡροσκοποῦσιν οἱ δίδυμοι. καὶ ἡ ἀπόστασις πάντων τῶν ὡρῶν ὄντων ἑξ. ὅθεν καὶ οὐ αὐαφορικοὺς χρόνους τῶν Π σοι παρέγραψεν.

Ἐπειδὴ πρὸς τὸ ὑπὲρ γῆν μέρο.

Τὰς ἡμερινὰς φησὶν ὡριαίους χρόνους τῶν Π ἔλαβε διὰ τὸ σύνκρασιν γίνεσθαι πρὸς τὸ μεσουράνημα. ὡς εἶν καὶ πρὸς τὸ ὑπόγειον οὐ κατὰ διάμετρον.

Εἰλάμβανον αὖ χρόνον ἀποχῆς.

Ἀποχὴν δὲ ἐκάλεσε τὴν ὑποροχήν. τοσοῦτοι γάρ εἰσιν οἱ διδάξαντες τὴν μέθοδον, ὧν ὑποδείγματο λέγει ὅτι σωάδει αὕτη ἡ μέθοδο, τῆ τοῦ κλίματο. ἐὰν γὰρ λάβης γὰρ τῶ κλίματι τοὺς αὐαφορικοὺς χρόνους τ κριοῦ, καὶ οὐ τῶν Π καὶ ποιήσης ὑποροχὴν ὁ καταλειπόμενο ἑξακίσ τῶ δὶς ἡ ἁρμονίης μεθόδου ἁρμονίω.

Μεσουρανέτω.

Ὥσπερ κινεῖ τὸν ἀφέτην καὶ πορεύεται αὐτὸν διὰ τῶ κέντρων, ἐπειδὴν μεσουρανεῖ ὁ ἀφέτης, δηλονότι πάνυ ὥσπερ ἀρτίως διὰ τοῦ κλίματο εὕραμεν τὸν χρόνον τοῦ ἀφέτου ὡροσκοποῦντο. τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τοῦτον τὸν χρόνον εὑρήσομεν διὰ τῆ ὀρθῆς σφαίρας. οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου μεσουρανήματο ἡ τοῦ Υ ἀρχὴ ἔχει παρακειμένους χρόνους αὐαφορικοὺς γὰρ τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ † ε ἐλλήφθωσαν καὶ οἱ Π, ἔχουσι δὲ καὶ οὗτοι παρακειμένους ἀριθμοὺς ρμθ. ἡ ὑποροχὴ νῦ ἡ γὰρ τοσούτων οὖν χρόνων φήσομεν τὴν πόλησιν τῆς αὐαιρέσεως τῆ διὰ τῶν διὰ δύο τόξων θέσιν ὀφείλειν μεσουρανεῖν, ἵνα ὁ αὐαιρέτης ὥσπερ ὁ ἀφέτης μεσουρανῇ, πρώτην μὲν γὰρ θέσις ἡ τοῦ ἀφέτου, εἰς ἣν ὀφείλει ἐλθεῖν ὁ αὐαιρέτης.

Δυέτω δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Πάλιν τ ἀφέτην ἐπὶ τὸ λειπόμενον κέντρον παράγαγεν. ἂν δὲ τὸ δεύτερον εὑρίσκειν οὕτω γὰρ τοῖς προηγουμένοις μέρεσι τοῦ μεσουρανήματος ἡ ὁ ἀφέτης καὶ ὁ αὐαιρέτης ὡς τὰ πάλιν ἀφελῶμεν τῶν ὑποροχῶν ἐκ τοῦ πολλαπλα-

exupationē à M C subtraxerit, cū proga tor sit in partibus M C sequentibus. *quantitatē horariorum temporū ex multiplicatione collectā, ab exuperatione mediij cœli.*

Vbi maximus:

Clima nominat per descriptionem, quādoquidem nihil adijcit, unde sciatur, quot horarum sit dies maximus in eo climate.

Horaria uerò magnitudo.

Vides. ut horaria tempora in climate sum serit, non in recta sphæra. sciendum autē est horaria tempora * accepisse. Distantiam enim prorogatoris reticuit ut constat. horoscopant † II. distantia omnium, est ho horarum 6. Vnde etiam ascensionalia II tē pora ascripsit. Υ.

Quoniam ad partem que * sur- *sub terrā*
pra terram est.

Diuina inquit horaria tempora II sumpsit, ad quod contemperatio fit erga M C. ut sint etiam ad I M C. per oppositum.

Sumpsissent tempus apoches.

Apochen uocat exuperationem. tot enim sunt qui docuerūt hanc methodum * exemplo ostendit, consentire hanc metho dum cum climate. Nam si in climate sumperis ascensionalia tempora Υ, & II, atq; exuperationē feceris: numerus residuus par erit ei qui per dictam methodum est expositus.

M C teneat.

Quasi loco mouet prorogatorem, & per angulos circumducit. Quum igitur M C tenet prorogator, facilimè, ut modò per clima, inuenimus tempus, prorogatore horoscopante: ad eundem modum etiā hoc tempus inueniemus per sphærā rectam, uelutí, in proposito M C. Υ principium habet adiacentia tempora ascensionalia, in recta sphæra, 60. Sumantur II. habent & si adiacentes numeros 148. Exuperatio est † 58. Tanto igitur tempore dicemus fore agglutinationem peremptionis. † secundum alterum situm debet mediare cœlum, ut interfector quemadmodum prorogator M C teneat. Primus enim situs est prorogatoris, ad quem perēptor uenire debet. *ἐφεξῆς ὑπόκειται* *90* *88.*

Occidat eodem modo.

Rursus prorogatorem ad reliquum angulum adduxit, uidelicet occidentis. Inuenitur igitur in antecedentibus M C partibus prorogator & perēptor. Itaq; rursus auferemus exuperationem à multipli-

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA

σιασμὸ τῶν ὡριαίων χρόνων, οἷον, ἐπειδὴ δύνῃ ὁ κριὸς. μεσουρανεῖ ὁ καρκῖνος. ἐισοίσομεν οὖν εἰς τὴν ὀρθὴν σφαῖραν τὸ μεσουρανεῖν: καὶ ἐξομεν παρανθμένας αὐτῶν ἀναφορὰς ρ̄ π̄. εἰσὶ δὲ καὶ γ̄ σ̄. δεῖν οὖν ἡ διαφορὰ καὶ ὑπεροχὴ σ̄, ταύτας τὰς σ̄ παρὰ τοὺς ὡριαίους χρόνους μερίσομεν τοὺς ῑε, τοῦ γὰρ τῆς ἀρχῆς τοῦ χριοῦ παρακειμένους. ἔσονται οὖν ὧραι σ̄ αἵτινες καὶ ἀπὸ ἀρχῆς διπλαι ἐτύγχανον, διὰ τὸ κεκεντρῶσθαι τὴν ἀρίστην. ὧν δὲ κέντρον ἀφεῖκε τοῦ λοιποῦ κέντρου ὥρας σ̄. ἀλλ' ἡμεῖς διὰ τὴν τ̄ γυμνασίας ποιῆσαι, ἐχρησάμεθα τῇ μεθόδῳ καὶ διύλομεν ὄντος τ̄ ἀποτελέσματος. εὑρηκότες οὖν πόσας ὥρας ἀφεῖκε τὸ μεσουράνημα ὁ ἀφέτης, πάλιν τὸ μεσουράνημα καὶ τὸ αἰωρεῖται λαμβάνομεν τῇ ὑπεροχῇ, παρακεινται δὲ τῷ μεσουρανοῦντι. ρ̄ π̄ τῇ δὲ τῶν ΙΙ ἀρχὴ ρμ̄ κ, ἡ διαφορὰ οὖν αὐτῶν. ἔσαι χρόνοι λ̄β. ἐπεὶ οὖν καὶ ὡριαῖοί εἰσι χρόνοι ῑζ. ὡροσκόπει δὲ τὸ ἀφέτου σ̄, πολλαπλασιάζω τὰς σ̄ ἐπὶ τὰς ῑζ. καὶ ἔχω χρόνους λ̄β ἐκ τούτων ἀφαιρῶ τῇ ὑπεροχῇ τοὺς χρόνους τὸ ἀναιρέτου, οὐδ' ἐν ἄλλοποιήσειαν, ἢ τῇ ἀποστάσιν ἣν ἀφέσηκεν ἐν τῷ αὐτοῦ τ̄ ἡγουμένῳ τόπῳ μεσουρανεῖν: δῆλον ὅτι, ἵνα δὲ σαφέστερον γένηται τὸ λεγόμενον διὰ τ̄ κανόνος ἐπὶ δέξομαί σοι τὸ προκείμενον. ἐπεὶ δὲ ἐν τῷ δυσμῶντι εἰλήφαμεν τ̄ ἀρχὴν τῶν ΙΙ, λαμβάνεται τῇ ἡμ̄ ὃ αὐίσχουσαν. ἵνα εὑρωμεν τῇ μεσουρανοῦσαν. εἰσαγαγὼν οὖν εἰς τὸ κλίμα τοῦ πρώτου μοίρας, καὶ εὑρὼν χρόνους σ̄ν παρακειμένους αὐτῇ ἔχω καὶ τῶν ΙΙ ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ. χρόνους ρμ̄η. ἀπὸ τούτους ἀφέλωμεν ἐκ τῶν σ̄ν, καταλειφθέισαν ρ̄β

λείπονται χρόνοι ὁ.

IN QVATVOR LIB.

Aries med. cœl. tenet Canc. Introducemus igitur mediũ cœli in rectam ſphæram & habituri ſumus ei adiacentes aſcenſiones 180. ſũt & Arietis † 60. Eſt igitur differentia & exuperatio † 60. has igitur † 60. diuidemus per horaria tempora 15. quæ Arietis principio adiacẽt. Erũt igiť horæ 6. q̃ etiã à principio manifeſtę erant, eo ꝙ angularis eſt ꝓrogator. Quiuis autẽ angulus diſtat ab altero angulo horis 6. Nos aũt ut excitationis periculũ faceremus, methodo ſumus uſi, tametſi euidẽs ſit effectus. Inuẽtis igiť horis, ꝙbus prorogator à medio cœli diſtat, rurſus mediũ cœli & interfectoris ſumemus exuperationẽ: Adiacent autem medio cœlo. 180. Geminorũ principio 148. Eorum igitur differentia erit tempora 32. Quia uerò etiam horaria tempora ſint 17. & horæ prorogatoris 6: multiplico. 6. per 17. & habeo tempora 102. Hinc aufero exuperationem hoc eſt, 32 †. Inuenietur enim ſequens in hac parte, quæ mediũ cœli antecedit. Prius autem dictum eſt, cum prorogator & interfector in partibus mediį cœli ſequentibus ſunt, tum auferendum eſſe quantitatem horariorum temporum ex multiplicatione collectam, ab exuperatione. Si in antecedentibus, uice uerſa, exuperationem ſubtrahendam eſſe ab horariorum temporum multiplicatione. auferemus igitur tempora. 32. Nã exuperatio II ad M C tot temporũ eſt. Quia igitur prorogator rurſus 6 horis à medio cœlo II diſtat ob expoſitã regulam quod in angulo eſt. & horaria tempora ſunt 17. ſecundum quæ multiplicandæ ſunt horæ 6. erunt tempora 102. quibus. 26. in partes antecedẽtes, tẽpora 32. Nã exuperatio II ad M C tot temporũ eſt. Quia igiť prorogator rurſus tot tẽporibus à M C diſtat, ob expoſitã regulam, ꝙ in angulo eſt (etenim 17. horaria tẽpora ſunt ſecũdũ q̃ faciendæ ſunt horæ) erũt tẽpora 102, ꝙbus diſtet principiũ II. Nã horę interfectoris multiplicatæ ꝑ horaria tẽpora ꝙb. prorogator à M C diſtat nihil aliud faciũt q̃ diſtãtiã qua diſtat in ſuo loco antecedẽte à M C nimirũ. Vt autẽ euidẽtius fiat id ꝙ dictũ eſt, per canonẽ oſtẽdem⁹ hoc ꝓpoſitũ. Et ꝙa in occaſu ſũpſimus principiũ II, ſumemus partẽ ex oppoſito emergẽtẽ, ut † M C partẽ in † ueniamus. Introducta igiť in clima ♎ † parte, & tẽporibus 250 ei adiacẽtib. inuentis:

relinquuntur tempora.

diſtantiam M C.

habeo,

2008 Ministerio de Cultura

χρόνοι. οὓς λέξομεν ἀφεστάναι τοῦ Π τοῦ μεσουρανοῦ: μεσουρανεῖ δὲ μοίρας α τῆς ♍ ἀπεῖχε δὲ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ὅτε ὁ ♋ ἐμεσουράνει αὐτοὶ δὲ οὔπω ἦσας ἐν τῷ δυτικῷ χρόνῳ λ β. ἐπεὶ οὖν ὅλη ἡ ἀπόστασις χρόνων εἰσὶν ρ β † τὸ κέντρον ἀφέστηκε δὲ τοῦ μεσουρ: λ β. † ἐπεὶ λειφθήσονται ο χρόνοι.

κέντρων. ἐμπεριφθήσονται.

Ἀναφέρεται δὲ.

Ὥσπερ ὅτε ὡροσκοποῦντα ἔλαβε τὸν Υ, διὰ ταύτης τῆς μεθόδου διδάξας σε πῶς χρὴ εὑρίσκειν τῆς ποσότητα τῶν χρόνων τῆς ἀποστάσεως, τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ ἐνταῦθα λαβὼν τὸν κριὸν δύνοντα, καὶ δείξας διὰ τῆς μεθόδου πόσος ἐστὶν ὁ χρόνος τῆς ἀποστάσεως, καὶ νῦν πάλιν δείκνυσιν, ὅπως εὐχερέστερον δυνατὸν ἐστὶν λαβεῖν τῆς ἀπόστασιν. λαβεῖν γὰρ χρὴ τὰς τῶν διαμέτρων ἀναφορὰς, καὶ ἀφελεῖν ἀπὸ τοῦ μείζονος τῆς ἐλάττονα. καὶ τὸ καταλειπόμενον λέγειν εἶναι τὸν χρόνον τῆς ἀποστάσεως ο. ἴδωμεν εἰ καὶ διὰ τοῦ κλίματος τὸ αὐτὸ εὑρίσκεται εἰσόιμεν οὖν εἰς τὸ γ κλίμα, καὶ ληψόμεθα τὰς ἀναφορὰς τῶν κγ διάμετρον τοῦ ♐ καὶ τῶν Π. εὑρίσκω δὲ τῆς ἀρχὴν τῶν Π ρ π παρακειμένους ἀναφορικοὺς χρόνους. τῇ δὲ ἀρχῇ τοῦ τοξότου, σ ν ἐὰν ρ π ἀπὸ τῶν σ ν ἀφέλω καταλειφθήσονται ο ὅσοι καὶ διὰ τῆς μεθόδου ταύτης. ἐστὶν ἄρα καὶ διὰ τῆς μεθόδου ταύτης καὶ διὰ τοῦ κλίματος τὸ αὐτὸ ποιῆσαι, ὅταν εὑρεθῶσι κεκεντρομένοι.

Ἵνα μεσουρανῇ μὲν ἡ τοῦ ♉ ι η μοίρα.

Εἰπὼν περὶ τῶν κεκεντρωμένων ἀφετῶν, καὶ δείξας πῶς χρὴ εὑρίσκειν τὴν ποσότητα τῶν χρόνων τῆς ἀποστάσεως διὰ τῆς ὀρθῆς σφαίρας, καὶ πῶς εὐχερέστερον διὰ τοῦ κλίματος. ἐπειδὴ συμβαίνει τὸν ἀφέτην μὴ ἐν τῇ μοίρᾳ τοῦ κέντρου εὑρίσκεσθαι, ἀλλὰ ἀπόστασίν τινα ποιεῖσθαι, βούλεται οὖν καὶ τὴν τούτων διδασκαλίαν ποιήσασθαι. καὶ ὑποθίθεται ♉ ι η. μοίρας, ὁ δὲ ἀφέτης ἐν τοῖς ὑγουμένοις μέρεσι τοῦ μεσουρανήματος συνθέντες οὖν τὴν τε ὑπεροχὴν καὶ τὸν τῶν ὡρῶν πολλαπλασιασμὸν ἔξομεν τὴν τῆς ἀποστάσεως ποσότητα αὐτὸς μὲν οὖν αὐτόθεν λαμβάνει γ ὥρας, τὸν † ἀναιρέτην τοῦ μεσουρανήματος ἀπέχοντα, οὐ δὲ ἀναλύσον ἐπιστημονικῶς καθὼς μεμάθηκας, καὶ εὑρήσεις ἅσπερ ἀφέστηκεν ὥρας γ, παράκεινται γὰρ ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ, τῇ μὲν ι η μοίρας τοῦ ♉. ἀναφορικοὶ χρόνοι ρλ ε. τοῦ δὲ κριοῦ ἡ ὑπεροχὴ ἐστὶ μ ε μέρισον παρὰ τὸν ι ε, καὶ εὑρήσεις ὥρας γ. ἀλλ' ἐὰν θελήσωμεν εὑρεῖν πόσας ὥρας ὁ ἀναιρέτης ἀφέστηκε τοῦ ἀφέτου, ζητήσομεν πόσας πάλιν ἀφίσταται ὁ ἀνερέτης ἐν τῷ ἑπομένῳ μέρει τοῦ μεσουρανήματος. καὶ συντιθέντες τῆς ἀπόστασιν, καὶ τῆς

ἀφέτην.

tempora 102. quibus dicemus distare Π à M C. Tenet autem M C prima pars ♍, distabat autem per hypothesin, cum ♋ M C teneret.* ipsaq; nondum essent in occidentali angulo tempora 32. Cum igitur tota angulorum distantia sit temporum 102. & † distabit à M C 32. Reliqua erunt tempora 70. *exuperatio.*

Ascendet autem.

Quemadmodum cum horoscopantem sumeret Υ, eaq; methodo doceret, quomodo inuenienda esset quantitas distantiæ tẽporum: eodem hic quoq; pacto Υ sumpto occidente, et per methodum ostenso, quantum sit distantiæ tempus: nunc iterum ostẽdit, quomodo facilius sumi possit distantia. Sumendæ sunt enim † oppositorum signorum ascensiones, & minor à maiore subtrahenda, & residuum, dicendum est esse tempus distantię. Videmus an idem per clima inueniatur. Introducemus igitur in 3 clima, & sumemus ascensiones oppositas † ♐ & Π. Inuenio autem principio † Π adiacere ascensionalia tempora 180 principio ♐ 250. Si 180. à 250. subtraxero, etiam † per hãc methodum 70. residua erunt. Licet igitur & per hanc methodum & per clima idem facere, cum angulares planetæ inueniuntur. *in climate.* *hoc modo per clima.*

Vt medio cœli occupet ♉ 18. pars.

De angularibus prorogatoribus locutus, ostensoque, ut quantitas distantiæ temporum per sphæram rectam sit inuenienda & quo pacto facilius per clima: qa fit ut prorogator nõ in parte anguli inueniatur, sed aliquantum distet, etiam hæc docere instituit, ac ponit ♉ partes 18. Prorogatorem in partibus medij cœli antecedentibus. Collecta igitur exuperatione & horarum multiplicatione, habituri sumus distantiæ quantitatem. Autor quidem statim sumit interfectorem tribus horis à medio cœli abesse. tu uerò artificiosè resoluito ut didicisti, & inuenies quibus distat, horas. 3. Adiacent enim in recta sphæra 18. ♉ ascensionalia tẽpora 135. Υ autẽ exupatio est 45. diuide p 15. & inuenies horas. 3. Verũ indagaturi q̃t horis distet interfector à prorogatore: q̃remus rursus, q̃t horis distet interfector † in parte M C sequente. collectaq; distantia & *prorogatore.*

quan

2008 Ministerio de Cultura

ἐκ τ̄ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ὡρῶν, ἐξομεν τὸν ὅλου ἀπόστασιν τ̄ ἀναιρέτου πρὸς τὸν ἀφέτην. οἷον, ἐπεὶ ἡ μὲν ῑγ μοῖρας τοῦ ♉, ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ παράκεινται.. λ̄ε χρόνων τῇ δὲ ἀρχὴ τῶν ♊ μη̄. ἡ διαφορὰ ὀκτὼ χρόνων ῑγ. εἰσὶ δὲ καὶ ὡριαῖοι χρόνοι ῑζ. ὧραι δὲ τρεῖς. καὶ ποιῶ τὸν ξ̄δ. ὃν φημὶ εἶναι τὸν χρόνον τ̄ ἀποστάσεως. εἰρήκαμεν γὰρ ὡς ἐὰν εὑρεθῇ ὁ μὲν ἀναιρέτης ἐν τοῖς ἑπομένοις μέρεσι τ̄ μεσουρανήματος. ὁ δὲ ἀφέτης ἐν τοῖς ἡγουμένοις τότε δὴ τ̄ ὑπερέχοντι τ̄ ἀναφορᾶς τοῦ ἀναιρέτου, δὴ τοῦ μεσουρανήματος. καὶ τὸν ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ὡρῶν, τοῦ ἀφέτου δὴ τ̄ ὡριαίων χρόνων τοῦ ἀναιρέτου συμβάντες. ποιήσομεν τὸν χρόνον τῆς ἀποστάσεως.

Χρόνος ἰσημερινὸς γ̄.

Οὗτοι δ' εἰσὶν οὓς φαμεν εἶναι τ̄ ὑπερέχοντος δὲ πάντα, καθὼς ἔχει τῶν ποσότητα τ̄ ἀποστάσεως τοῦ ἀφέτου μεταξύ.

Ἔποιεν δὲ διὰ τ̄ αὐτῆς ἀγωγῆς.

Ἀγωγὴν δὲ ἐκάλεσε τὴν μέθοδον. Πληρώσας δὲ πάλιν τὰ ὑποδείγματα, βούλεταί σοι νῦν ἐπιδεῖξαι λημμάτιον ἐκ τῶν προδεδειγμένων ἀναφαινόμενον, σωτελοῦν ἡμῖν σφόδρα εἰς τὰ ῥηθησόμενα, ὅτι δι' παραυξήσεις τ̄ κέντρων, κατ' ἴσην καὶ ὁμαλὴν πρόσθεσιν ἐγίνοντο, οἷον ἡ πρώτη τ̄ Ἡ. ὡριαίους χρόνους εἶχεν μ̄ς προσετέθη τοῖς ῑβ. ὅτε ἐμεσουράνησεν ὁ ἀφέτης, καὶ ἐγίνοντο ν̄ θ. ὥστε ὁ μόνον κατ' ἴσην πρόσθεσιν ἐγίνοντο δι' παραυξήσεις. ἀλλὰ καὶ ἑκάστη ὥρα β̄ χρόνους ἔχει, ἀλλ' ἔσιν ὅτε ἐλάττονας, ἀεὶ δὲ εἰς τὰς ς̄ ὥρας, ἡ τ̄ κέντρου παραύξησις μερίζεται. διὰ δὲ τὴν τοῦ ἀναλόγου ὁ ἀναιρέτης ἐν τῷ μεταξὺ τῶν κέντρων ἀποστάσιν ἔσχεν. ἐπεὶ γὰρ τρεῖς ὥρας ἀφέστηκεν, ἑκάστη δὲ ὥρα ἔχει χρόνους β̄. οἱ πάντες γίνονται χρόνοι ἑξ. τούτους προστίθεμεν τοῖς τοῦ ἡγουμένου κέντροις. οἷον τοῖς μεσουρανήσασι χρόνοις ν̄θ, τὴν τοῦ ἀναλόγου ἐπιθήσομεν τοῖς ξ̄δ. καὶ ποιῶ τ̄ ξ̄ς. ἀναλογία δὲ καὶ ὁμοιότης ἐστὶν οὐχ' ἁπλῶς οὐδ' ὡς ἔτυχε διήνεγκεν, ἀλλὰ τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ καὶ ὁμοιότητι.

Ἐπεὶ δ' ἁπλῶς αὐτὸν ὧδε μὲν τῶν ἄλλων.

Βούλεταί σοι εἰπεῖν ἐν τούτοις πῶς τὸν ἀναλογον, καὶ ἡ τ̄ τριῶν αὔξησις ἐγίνετο ὡρῶν. ἐπειδὴ γὰρ ἡ πρόσθεσις τῶν κεφαλαίων φησὶν ῑβ ἡμῖν ὤφθη χρόνων, δηλονότι τὸ ς̄ αὐτῶν προδήλομεν ταῖς τ̄ μεσουρανήματος τρισὶν ὥραις ὡς ὑπόκειται ἀπέχων τ̄ κέντρου ἐξ οὗ εὑρίσκονται χρόνοι. τοῦτοις προστιθέαμεν τοῖς τοῦ μεσουρανήματος χρόνοις, ὥπερ εἰσὶν τ̄ ν̄θ. καὶ οἱ πάντες γίνονται ξ̄δ.

quantitate ex horarum multiplicatione prouenient: totã distantiam habebimus interfectoris à prorogatore. ueluti: quia 18 parti. Tauri in recta sphæra adiacẽt tẽpora 135. principio aũt Geminorũ 148: differẽtia est temporum 13. Sunt autem & horaria tempora 17, & horę 3. & facit 64. quem numerum dico esse tempus distantiæ. Diximus enim si interfector in partibus M C sequentibus inueniatur, Prorogator in antecedentibus: tunc & exuperatione ascensionum interfectoris & medio cœli & numero ex multiplicatione horarum prorogatoris, & horariorum temporum interfectoris proueniente collecto, conficiendũ esse tempus distantiæ.

Tempora æquinoctialia 3.

Hęc uerò sũt, q̃ exuperationis esse diximus.

Omnia uerò.

Quemadmodũ habet quãtitatẽ distãtiæ di- (mensam.
Faciebat eodem ductu.

Ductum uocat methodum. Absolutis porrò exemplis, ostensurus est propositionem, ex ijs quæ supra demonstrata sunt, emergentem, ualdeq; conducibilem ad ea quæ dicenda restant, uidelicet incrementa angulorum pari & æquali adiectione esse facta. Veluti † prima pars Geminorum horaria tempora habuit quadraginta sex adiecta his, sunt 12. cum prorogator M C tenuit & facta sunt 58. Itaque incrementa facta sunt non modo per æqualem adiectionem, sed & quælibet hora habet 2 tempora, interdum tamen pauciora. Semper autem in sex horas anguli incrementum diuiditur. quapropter etiam interemptor in angulis interiecto interuallo, parem rationem habet. Quia enim tribus horis distat, Quęlibet autem hora bina habet tempora: omnino tempora fiunt 6. quæ stellæ antecedentis angulis addimus, ueluti Medio cœli tempora 58. & conficio 64. quantus numerus etiam per methodum reperitur. Hoc cognito, quomodo in sequẽtibus hoc ad propositũ accommodet, & proportione atq; similitudine seruata, non simpliciter neq; fortuitò distribuat.

principium ascensionis

Quoniam hæc in alijs.

In his dicturus est, quomodo seruata proportione trium etiam horarum incrementũ sit factũ. Quia eñ adiectio capitũ, inqt, in tempus extitit: nimirũ semissem eorũ adijciemus tribus M C horis, ut positũ est abesse ab angulo. sex ergo tẽpora inueniunt. hæc adijcimus M C tẽporib. q̃ sunt 58: & omnia fiũt 64.

Quia

2008 Ministerio de Cultura

Ἐπεὶ δὲ καὶ ἐπὶ πάντων.

Νῦν σοι μίγνυσι καὶ τὸ ἐκ τοῦ λημματίου χρήσιμον πόρισμα.

Τὸ γὰρ ἀναφαινόμενον.

Ἡ γὰρ φησὶν παραύξησις τῷ κέντρῳ κατ' ἴσην παραύξησιν ἐγένετο. δεῖ δὲ κατανοεῖν † πρὸς τεθείσης τῆς γενέσεως, πόση ἐστὶν ἡ παραύξησις τῶν κέντρων, οὐ γὰρ ἀεὶ δυοκαίδεκα εὑρίσκεται κέντρα. ἀλλ' ἔστιν ὅτε καὶ ἐλαττόνων εὑρήσομεν τὰς ἀναφορὰς ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ τῶν κέντρων λαβόντες, καὶ τὴν ὑπεροχὴν πιησάμενοι. εἶτα καὶ πόσας ὥρας ἀφέστηκε τοῦ μεσουρανήματος ὁ ἀφέτης δῆλον ὅτι καὶ ὅσαν ἂν εὕρωμεν μέρος οὔσας τῶν ϛ̄, τοσοῦτον προσθήσομεν ἐκ τῆς παραυξύσεως λαβόντες.

Προσθήσομεν τοῖς τοῦδε.

Τοῖς τὰ ἑπόμενα κέντρα. ἔσται δὲ σαφὲς ἡμῖν τὸ ῥηθέν, ἐκ τῶν ἑξῆς συντεθεισομένων.

Πάλιν γὰρ ἀνατελλούσης.

Τῶν πολλῶν καὶ ἀπείρων πόνων, ἀπαλλάττει τὸν ἀκροατὴν. μεθόδους γὰρ λοιπὸν σοι παραδίδωσι. δι' ὧν δυνήσῃ ῥαδίως εὑρίσκειν τὰ πρόσθεν διὰ μακρῶν ἠνυσμένα ἐκδιαιρέσεως. λάβωμεν οὖν τὸν ἀφέτην, ποῦ εὑρίσκεται. ἀνάγκη τοίνυν αὐτὸν, ἢ ἐν τοῖς κέντροις εἶναι, ἢ ἐν τοῖς μεταξὺ τῶν κέντρων δι' ἀστήμασιν. ἀλλ' εἰ μὲν ἐν τοῖς κέντροις εὑρεθῇ, ὁροσκοπῶν μὲν, διὰ τοῦ κλίματος εὑρίσκεται. ἐν γὰρ τῷ κλίματι ὡς ἤδη μεμάθηκας, εἰσαγαγὼν τοῦ ἀφέτου καὶ τοῦ ἀναιρέτου μοίραν, καὶ ἀφελὼν τὸν ἐλάττονα ἀπὸ τοῦ μείζονος, τὸν καταλειπόμενον λέγω εἶναι τῆς ἀποστάσεως ἀριθμὸν μεσουρανῶν δὲ διὰ τῆς ὀρθῆς σφαίρας πάλιν τῶν ἀναφορικῶν χρόνων συγκρινομένων, καὶ ἀφαιρουμένων τοῦ ἐλάττονος ἐκ τοῦ μείζονος. ἐὰν δὲ ἐν τῷ δύνοντι τῶν κατὰ τοῦ ὄντων ζωδίων τὰς ἀναφορὰς ἐν τῷ κλίματι λαβὼν, ὁμοίως τῷ ὡροσκόπῳ ποιήσῃς. ἐὰν δὲ τῇ μεταξὺ διαστάσει τῶν κέντρων ἦ τότε ἐπισκοπήσομεν πόσοι εἰσὶν οἱ ἐπιβάλλοντες ἑκάστῳ κέντρῳ χρόνοι. πῶς δὲ μαθησόμεθα, ἐὰν ὁ ἀφέτης μοιρικῶς ὡροσκοπῇ, αὐτόθεν εἰσοίσομεν τὸν ὡροσκόπον εἰς τὸ κλίμα, καὶ ληψόμεθα τὰς ἀναφορὰς. καὶ πάλιν ἐν τῷ κλίματι τοῦ ἀναιρέτου εἰσαγαγόντες, καὶ τὸν ἐλάττονα τοῦ μείζονος ἀφελοῦμεν καὶ τῆς ὑπεροχὴν ἕξομεν τῶν χρόνων τοῦ ἑνὸς κέντρου. εἶτα αὐτὸν τὸν ὡροσκόπον ὥσπερ μεσουράνημα ὑποθέμενοι τὰ αὐτὰ ληψόμεθα ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ. καὶ παραβαλλόντες τῶν β̄ κέντρων τῆς ὑπεροχὴν εὑρήσομεν πόσῃ αὐτῶν ἡ παράλλαξις. πάλιν δὲ ἐν τῷ δύνοντι ὑποθέμενοι τὰ κατὰ διάμετρον ἐν τῷ κλίματι ληψόμεθα, οἷον, ἐπὶ τοῦ παροκειμένου: κριός ἐστιν ὁ ἀφέτης. Π ὁ ἀναι-

Quia uerò in omnibus etiam.

Nunc admiscet etiam fructum utilē propositionis.

Quod enim emergit.

Incrementum enim, inquit, angulorum augmento factum est. Est autem animaduertendum, proposita genitura, quantum sit augmētum angulorum. Neq; enim semper * anguli duodeni inueniuntur, sed aliquando etiam pauciores inueniemus, ascēsionibus angulorum in recta sphæra sumptos, atq; exuperatione facta. Deinde quot horis prorogator à M C distet: perspicuum est quotam partem 6 horarum inuenerimus, totam fore adijciendam, ex incremento sumptam.

Adijciemus huius.

Eius qui sequentes angulos tenet. hæc autem uerba ex ijs quæ postea adiungentur, perspicua erunt.

Rursus enim oriente.

Multis illis & infinitis laboribus auditorē leuat, tradita methodo, qua ea quę prius lōgis diuisionib. tractata sunt, facilè indagentur. Sumamus igitur prorogatorem quo in loco reperitur. Eū autē necesse est aut in angulis esse, aut in interuallis quę angulis interiacent, sed si in angulis fuerit inuētus, horoscopās p clima indagat. prorogatoris em̄ & interfectoris parte, in clima, ut iā cognouisti, introducta, ac minore e maiore subtracto: residuū dico esse numerū distantiæ. Mediū cœlum occupās, indagatur p sphærā rectā, rursus ascēsionalib. tēporibus inter se cōparatis, & minorib. à maiorib. subtractis. In occasu positus: sumptis ascēsionibus oppositorū signorū in climate, perinde ut in horoscopo. Si uerò in loco fuerit angulis interiecto: considerabimus, quot tempora cuilibet angulo conueniāt. Quomodo autē cognoscemus, si prorogator partiliter horoscoparit? introducemus horoscopum in clima, & & sumemus ascensiones & rursus interfectore in clima introducto, & numero minore à maiore subducto, exuperationē temporis unius anguli habebimus: Deinde de ipso instar medio cœli constituto, * eadem sumemus in recta sphæra. & collatione facta duorū angulorū: exuperationē inueniemus & quantum inter sese uarient. Rursus occasu ita cōstituto, opposita signa sumemus, ut in proposito exēplo. Υ est progator. Π interfector

2008 Ministerio de Cultura

ρέτης ἐλάφθω πρότερον ὡροσκόπος πχάκλ-
μσ'. τῶ μὲν ϒ ō. τοῖς δὲ Π † μη̄. ἀλλὰ δὴ μεσουρα
νέτω. οὐκοῦν ἐπ' ὀρθῆς ἢ σφαίρας, τὰς, ἀνα-
φορὰς ἐπισκοπήσομεν. παράκειτ δὲ τῆ μὲν
ἀρχὴ τοῦ λειῶ ς̄ τῆ δὲ ἀρχῆ ♐ διελύσωμεν, ϛμ̄.
ἦ οὖν ὑπεροχὴ αὐτῶν ὅτι νη̄, ἐκ οὖν ἡ πχάλλα
ξις τῶν λιμήτρων, διὰ δεκα χρόνων ἐγένετο. ἀλ
λὰ δὴ πάλιν συνέτω κεῖος, τὰς ἢ̄ διαμε-
ζρον λαμβάνομεν ἀναφορὰς. εἰσὶ δ' αἱ πρῶτ ἢ̄ διὰ
μεζρου, ἥτε ♐ ♎ τοῦ ἐχόσης πχακαιμιόνος χρό-
νους ρπ̄ ♐ ♐ Ϯ, σ̄ν, πχ ō ἡγοῦν διαφορὰ ὅτι
χρόνων ο̄ ὥστε ☪ αὐτὴ ιϐ̄ χρόνων ἡ πχάλαξις ♐
μεσουρανήματος. ἀλλὰ λιὰν τι ἄλλο μεσουρανῆ,
☪ τότε τὸ αὐτὸ ποιήσομεν ὑποληφθέντες πάν
τοτε τὸν τόπον ♐ ἀφίετο μεσουρανεῖν, καὶ ὡρο
σκοπεῖν, ☪ διώκειν, ὡς ἔχει μὴ ὁ ϒ μεσουρανῆ,
ἀλλ' οἱ Χ ♐ αὐτὸν τρόπον ὧν τοῖς μεταφέρο-
μεν, εἶτα ζητήσομεν πόσας ὥρας ἀφίεσηι ♐ με
σουρανήματος. δῆλον γὰρ ὅτι εἰ μέλλει ἀναιρέ-
της πόλησιν αὐτῶ ποιήσαθαι, ὀφείλει ὁμοίως
αὐτῶ ἀποσῆναι τοῦ μεσουρανήματος, ἀποσὰς
γὰρ τιὼ ἴσην ἀπόστασιν τῶ ἀφίετι ἐν τῶ τό-
πω γίνετ. πῶς δὲ γνωσόμεθα πόσας ὥρας ἀ-
φίεσηι ἡ μὲν τιὼ ♐ μεσουρανήματος μοῖραν
ἐθέσθαμεν ἐς τιὼ ὀρθιὼ σφαῖραν, καὶ λημφόμεθα
αὐτῆ πχακαιμιόνας, καὶ τιὼ τοῦ ἀφίετι ὁ
μοίως ☪ ποιήσομεν ὑποροχιὼ, καὶ ταύτην με
ρίσομεν πχὰ αὐτῆ ὡριαίους χρόνους, οὕς ἐκ τοῦ κλί
ματος ἐυρήσομεν καὶ ὅσαι αὖ ἐκ τοῦ μεσου-
μὲν ὧραι, τοσαύτας ἀπέχειν τοῦ μεσουρανήμα-
τος τὸν ἀφίετην. ζητήσομεν δὲ πόσου μέρος
εἰσὶν αὗται ♐ ε̄ ὡρῶν, τοσαῦτα γὰρ αὖτ πάν-
τως κέντρα. καὶ τοσοῦτο μέρος ἐκ τῆς ὁμαλῆς
πχοδιέσεως τῶν λιμήτρων ἀφελόντες, προσθή
σομεν τοῖς ἐπιβάλλουσι τοῖς τοῦ ἑπομένου κέν-
τρου χρόνοις εἰσὶ δὲ ἀφελεῖν ἐβελήσομεν λημ-
μέθα αὐτοῦ ♐ προκειμένου χρόνου. καὶ ἀφελοῦμεν ἀπ
αὐτῶν τὸ αὐτὸ μέρος. καὶ τὸν καταλιπόμενον
ἐρωτῶμεν εἰ τὸν χρόνον τὸν ἐπιβάλλοντα τῶ αὐτο
μέτρω, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐπὶ τοῦ κειῶ ὑπο
θέσεως, παραύξησις. καὶ ἐν τῶ χρόνω ἐγγίζομεν. το-
σοῦτος γὰρ ἡ πρόθεσις τῶν προκειμένων
κέντρων. ὁ μὲν γὰρ ὡροσκόπος, μ̄ε̄. ὁ δὲ με-
σουρανήματος, ο̄. ἐπὶ δὲ
αὖ ὑποκεῖται τρεῖς ὧρας ἀφιετὼς ὁ ἀφίετης
τοῦ μεσουρανήματος, ἐυρίσκω ὅτι ἥμισυ μέ-
ρος εἰσὶν αὗται τῶν ε̄ ὡρῶν. ὁ οὖν σ' μέρος
τοῖς προδιέσεως, ἢ προσπίπτει τῶ ἑπομένω
κέντρω ἢ ἀφαιρῶ τοῦ ἡγουμένου. ἢν δὲ ἡ πρόδι
σις ὡς εἴρηται, ιϐ̄. ἀκ δὴ ἐξ' εἰ προσθήσω τοῖς
♐ μεσουρανήματος, ἐυρύσω τὸν ἐπιβάλλον-
τα χρόνον ἀφιλῶν δὲ τῶν τοῦ διώκοντος χρόνων τὸν αὐτὸν, ἐξῶ καταλιπόμενον χρόνον.

fector. Sumaſ prius horoſcopus. ϒ. adiacet. 70. II † 48. Verũ, ponamus occupare M C. aſcẽſiones igitur rectæ ſphæræ cõſiderabimus. Adiacent autem principio ϒ. † 60. principio II 148. Eorum igitur exuperatio eſt 58. ergo angulorum uariatio, 12. temporum fuit. Rurſus, occidat ϒ. oppoſitas aſcenſiones ſumemus, ſunt autem tres ex oppoſito. & ♎ quæ habet adiacentia tempora 180. & ♂ 250.* & ♓ 70. Differentia igitur eſt 70. tẽporum. Quare & hæc, uariatio à M C eſt 12 tẽporũ. Sed & ſi aliud ſignum M C tenuerit, tum etiam idem faciemus: ponentes ſemper prorogatoris locum temere horoſcopum, M C, & occaſum. Itaq; ſi ϒ M C non tenuerit, ſed)(, eodem modo in angulis trãſferimus. Deinde quæremus, quot horis diſtet à M C. Certum eſt enim, ſi interfector ei agglutinandus eſt, oportere pari cum eo interuallo à M C diſtare. Tum enim, in † locum peruenit. Quomodo autem cognoſcemus, quot horis diſtet à M C? M C: partem in rectam ſphæram introducemus, & adiacentia tempora ſumemus, prorogatoris item, atque exuperationem faciemus, eamq́ue partiemur per horaria tempora, quę ex climate inueniemus. & quot horæ ex diuiſione prouenerint, tot abeſſe prorogatorem à M C dicemus. Quæremus autem quota pars eæ ſint 6 horarum (Tot enim horas quilibet angulus obtinet) & totam partem ab æquali adiectione angulorum demptam conuenientibus anguli ſequentis temporibus adĥciemus. Si uerò auferre uoluerimus: ſumemus antecedentia tempora, et ab íjs quantum conueniat ſubtrahemus ac reſiduum, dicemus eſſe tempus quod interfectori conueniat. ut in propoſito ϒ exemplo, augmentum per 12 tempora factum eſt. Tot enim conficit adiectio antecedentum angulorum. Nam horoſcopus 46. M C 58. Angulus occidentis 70. Quoniam igitur ponitur prorogator tribus horis diſtare à M C: inuenio eas ſemiſſem eſſe 6. horarum. Semiſſem igitur adiectionis, aut ſequenti angulo addo, aut antecedente ſubtraho. Fuit autem adiectio, ut dictum eſt, 12. Ergo ſi ſex adiecero temporibus M C: conueniens tempus inueniã.* ſi idem de occidẽtis tẽporibus ſubtraxero habebo reſiduum tempus. 64.

ὁ μὲν

2008 Ministerio de Cultura

ὁ μὲν οὖν τρόπος ⸗ τῶν χρονικῶν διαστάσεως τοσοῦτος.

Ἐπλήρωσε τὸν περὶ τῶν ἀφετικῶν κολλήσεων λόγον. καὶ λοιπόν ἐπόμενον ἐστὶν, ἐφ' ἕτερον μεταβαίνειν κεφάλαιον, ἀλλ' ἐπεὶ δὴ οὐ πᾶσαι σαφεῖς εἰσὶ καὶ αἱ κολλήσεις αἱ αὐταὶ, ἀλλ' αἱ μὲν ἔχουσι πάντα κακὰ τὰ ποιητικά. αἱ δὲ ἐπίσης. καὶ αἱ μὴ πάντα ἔχουσαι τὰ κακὰ, πάντως ἀναίρεσιν ἐπάγουσιν. αἱ δὲ τὰ πλεῖστα κακὰ κλιματῆρας. αἱ δὲ τὰ πλεῖστα ἀγαθὰ, παροδικὰς ἀνδρίας, εἰκότως περὶ τούτων πρότερον διαλαμβάνει καὶ διορίσει, πότε μὲν ἀναίρεσις ἔσται, πότε δὲ κλιματήρ, πότε δὲ παροδικὴ ἀνδρία. σκόπει γὰρ τὸν ἀναιρετικὸν τόπον εἰ κεκράκται, εἰ ἀφεσικέντος κακοποιοῦ εἰ ἐπιφέρει ἀκτῖνα τινα, σκόπει ⸗ τῇ ἐπεμβάσει τῶν τότε καὶ τὸ ὅλον. εἰ μὴ καὶ πῆξιν εἴη ὁ κακοποιὸς ⸗ τῷ τόπῳ, ἢ σχηματίζειν πρὸς αὐτόν. εἴη δὲ ⸗ τὸ ὅλον τοιοῦτον, θάνατον σημαίνει. εἰ δὲ εἴη ἀγαθὰ πλεῖστα, παροδικὸς ἔσται κλιματὴρ, οἷον ἵνα καὶ πῆξιν μὲν ᾖ, ὁ κακοποιὸς. ἢ δὲ ἐπέμβασις καὶ τὸ ὅλον ἀγαθοποιὸν εἴη. ἐὰν δὲ ᾖ ἐπέμβασις μόνη ἀγαθὴ ᾖ. τὰ δὲ λοιπὰ πάντα κακὰ χαλεπὸς καὶ λυσιπάλαιστος ἔσται ὁ κλιματήρ. ⸗ δὲ ἐπὶ τόπου θεὰς θεώρημα, καταπαύει τὸν λόγον τὸν περὶ ζωῆς χρόνου. ἐπεὶ δὲ δύο συμβαίνει ἀφέτας εὑρίσκεσθαι ἅμα, καὶ δύο ἀναιρέτας, ὅταν ἐτύχῃ ὁ μὲν ἥλιος. κ ὁ δὲ ὡροσκόπος, ἢ μεσουρανεῖ, ἢ τῷ ια τόπῳ † εἰ δὲ καὶ ⸗ τῷ μεσουρανήματι, τότε καὶ μὴν τὴν αἵρεσιν τοῦ ἡλίου προτίθημι, καὶ δὲ τῆς τόπου κυριότητα, τῆς ☾, ⸗ ἅμα δύο ⸗ τῷ αὐτῷ τόπῳ ἁπάντωσιν ἀναιρέται ἢ μοίρας διαλλάττοντες, ☾ ἀποριά τότε γίνεται, τίνα αὐτῶν χρὴ λαβεῖν ἀναιρέτην. ὃ χρὴ ᾗ παράπαν, ἀλλὰ καὶ οὐ ἀφέτας ἀμφοτέρους λαμβάνειν, καὶ οὐκ ἀναιρέτας. τὸν ἰσχυρότερον γνωσόμεθα, ἐκ τῶν προυπαρξάντων πάντων καὶ τῆς τῶν ὀλιγοχρονιωτέρων τάξεως, τουτέστι καὶ τὰς ὀλιγοχρονίους καὶ πολυχρονίους. καὶ τὰς ἀναιρετικὰς δὲ τούτων γνωσόμεθα, καὶ τὰς κολλήσεις. ἐφεξῆς δὲ ⸗ γράφει, ὅπως ὀφείλει διακρίνειν τὰς τοιαύτας ⸗ κολλήσεων, καὶ τὸν προφερόμενον ἡμῖν τρόπον. εἴρηται γὰρ πρόσθεν, * ὅτι ἀγαθοποιοὶ σωόντες, ἢ ἐπαναφερόμενοι σώζουσι.

Χρονικῶν ἐπεμβάσεων.

Τουτέστι τῶν κατ' ἐκεῖνον ⸗ χρόνον συμβαινουσῶν ἐπεμβάσεων.

Τὰς κυριωτάτας τόπους.

Λέγει δὲ οὐ τοὺς ἀφέτους.

Ac modus quantitatis temporalium distantiarum.

Absoluit tractationem de prorogatorijs agglutinationibus. Consequens nunc est, ut ad aliud caput transeat. Sed quia non omnes agglutinationes perspicuæ atque eędem sunt, sed aliæ omnia mala efficiunt, aliæ mediam naturã tenent: ac omnino malæ, haud dubiè perimunt, maxima ex parte malæ, scansiles annos efficiunt, maxima ex parte bonæ, breuis temporis molestias pariunt: rectè hoc in primis distinguit, & tradit, quando interfectio, quando scansilis annus, quando breuis molestia portendatur. Considera ergo locum interficientem, an afflictus sit, an aliqua malefica † eũ teneat, aut radio pulset. cõsidera item quę stella tum in eo transeat & fines. Si ergo malefica in eo loco fixa fuerit, aut cũ eo configurata & finis etiam sit huiusmodi: significat mortem. Sin bona plurima fuerint, breuis erit climacter. Veluti si fixa ibi fuerit malefica, transitus autem & finis sit beneficę. Sin transitus duntaxat fuerit bonus, reliqua uerò omnia mala: grauis erit climacter, & qui uix superari queat. His uno præcepto adiecto concludit tractationem de uitæ spatio. Quia fit ut bini & prorogatores & interfectores inueniãtur, Exempli gratia † si ☉ horoscopet aut cœlum mediet aut in locum teneat, Luna autem in M C. uersetur, tunc ratione conditionis Solem prędero, ratione prærogatiui loci, Lunam. Aliquando etiam eodem in loco bini occurrunt interfectores, parte differentes: tunc dubitatio existit, uter eorum sit iudicandus interfector? Nõ autem perturbari debemus, sed & prorogatorẽ & interfectorem utrunq; sumere. Potentiorem autem cognoscamus, pro eius prærogatiuis omnibus, ordine pauciorum tẽporum obseruato, * hoc est & pauci & longi temporis. & interfectrices horum, cognoscemus agglutinationes. Deinceps scribit, quomodo tales agglutinationes sint diiudicãdæ, eo modo quo antè diximus, Prius enim dictũ est, beneficarũ cõiunctionẽ aut consecutionem esse salutarem.

Temporalium transitum.

Hoc est, eorũ qui illo tempore cõtingunt.

Principalia loca.

Loca prorogatoris dicit.

ab eo differt.

per transitũ terminos

ὅταν, ἐὰν τύχῃ ὁ μὲν ☉ ὁ δὲ ὡροσκόπος ἢ μεσουρανῇ, ἢ τῷ ια τόπῳ. εἰ δὲ καὶ ἐν τῷ μεσουρανήματι.

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

Τοῦ δὲ ἑτέρου.

Οἷον τῆς ἐπεμβάσεως ἢ τῶν ὁρίων, ἐὰν δὲ τὸ συναμφότερον ἀγαθὸν γένηται, τότε παροδικὰ μονὰ ἔσται τὰ γενόμενα.

Τοῖς καὶ ἐν τούτοις ἰδιότητος.

Τὸ εἶδος φημὶ τῆς βλάβης καὶ τῆς καθαιρέσεως γνώσῃ, ἀπὸ τῆς ἰδιότητος τοῦ ὑπαιτῶντος τόπου. ἐὰν γὰρ ἐν τῷ μεσουρανήματι πέσῃ περὶ τὰς πράξεις ἔσται ἡ βλάβη. ἐὰν δὲ ἐν τῷ κλήρῳ τῆς τύχης, περὶ κτῆσιν. καὶ κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον περὶ τῶν ἄλλων τόπων ἀποφαινόμενος.

Τῶν τὴν ἀναιρετικὴν κυρίαν.

Ἐντεῦθεν τοι ἄρχεται περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ὑπαντήσεων, ὅταν δύο ἅμα ὑπαντήσωσιν. αὐτὸς μὴ μόνον ἀλλὰ τῶν ἀναιρετικῶν ἄκουε, ἀλλὰ καὶ ἀλλὰ τῶν ἀφετῶν δύο δέσοι κανόνας λέγει. ἢ γὰρ πρὸς τὰ βαίνοντα κρίνειν χρὴ τὸν κυριώτερον, ἢ ἀμφοτέρους λέγειν ἀναιρέτας. καὶ ἀποφαίνεσθαι, ἢ τῶδε ἢ τῷ δὲ τῷ χρόνῳ ἔσεσθαι τὴν ἀναίρεσιν, κἂν μὴ ἀναιρεῖ ὁπότερος, ἀλλ' οὖν ἀκδίας καὶ κλιματῆρας ποιήσει.

Περὶ μορφῆς καὶ κράσεως σωματικῆς.

Ἐφωδιαμένης δὲ καὶ τῆς περὶ τῶν χρόνων ζωῆς.

Λοιπὸν βούλεταί τοι περὶ τῆς σωματικῆς ἰδιότητος γράψαι, προτίθησι γὰρ ταύτην τῆς ψυχῆς. αὕτη γὰρ πρώτη διαπλάττεται. ἐκείνη δὲ μετὰ τὴν διάπλασιν ὀργάνῳ χρῆται τῷ σώματι, κἀκεῖνο μετὰ τὰς δυνάμεις συμφυομένας ἔχει. αὕτη δὲ μετὰ χρόνον τῆς οἰκείαν ἐνέργειαν ἐπιδείκνυται. διὰ ταύτας πάσας τὰς αἰτίας, προτίθησι τὸν περὶ σώματος λόγον. διπλοῦς δὲ οὗτος εἶναι δοκεῖ. λέγει γὰρ καὶ σχῆμα καὶ διάπλασιν πρότερον. εἶτα καὶ ἐξ ἑτέρας ἀρχῆς δευτέρον ποιησάμενος λόγον περὶ τῶν παθῶν τῶν ἠθισυμβαινόντων τῷ σώματι, ποιεῖται καὶ ἐνταῦθα μεθόδῳ τῆς εὑρέσιν, τὸν ὡροσκόπον καὶ τὴν ☾, καὶ τοὺς οἰκοδεσπότας αὐτῶν. καὶ ὁποῖοι ἄν ὦσιν οὗτοι καὶ αἱ ἰδιότητες τῶν ὑποδεξαμένων τόπων καὶ τῶν σχηματιζομένων ἀστέρων, τοιοῦτον ἐρεῖς εἶναι τὸ σχῆμα καὶ τὴν τοῦ σώματος κράσιν, λέγει γὰρ τοι αὐτὸς ἰδία περὶ τῶν ἀστέρων ἴδια περὶ τῶν τόπων σὸν δὲ ἐστι λοιπὸν, τὴν σύγκρασιν αὐτῶν ἀστόχως ποιήσασθαι ἐστὶ δὲ μᾶλλον λεπτότερον ποιεῖται τὸν λόγον, πάσας αὐτῶν τὰς φυσικὰς καὶ ἠθικτήτους ἐξετάσομεν δυνάμεις. οἷον τῆς κράσιν τοίαν ποιήσει ὁκρόνος, καὶ καθ' ἑαυτὸν. ἀλλὰ καὶ φάσιν τινὰ ποιούμενος τοίαν. πρὸς δὲ τῆς σελήνην, τοίαν καθόλου γὰρ οἱ ἀστέρες ἀνατολικοὶ μὲν ὄντες ἀδιαφθόρους τὰς οἰκείας οἰκειότητας καὶ σώους ποιοῦσι. δυτικοὶ

Alterius.

Velut transitus aut finium, quod si utrũque bonum fuerit: breues duntaxat erunt euentus.

Horum etiam proprietatis.

Genus damni, inquit, & destructionis cognosces ex proprietate occurrentis loci. Nam si in M C ceciderit: in actionibus erit damnũ si in horoscopo, in re familiari, deq; alijs locis eodem modo pronunciato.

Quę peremptricem autoritatem.

Hic de ambiguis occursibus disserere incepit. Cum bini simul occurrunt. idq; non de interfectoribus duntaxat, sed etiam de prorogatoribus est intelligendum. ac duas tradit regulas. Ait enim, ex ijs quæ iam euenerunt, iudicandum, utrius maior sit autoritas. aut utrunque dicendum interfectorem atque pronunciandum, peremptionem aut hoc aut alio fore tempore. q; si neuter peremerit, tamen molestias & climacteras pariturum.

De forma & temperamento corporeo.

Tractato à nobis etiam uitæ spatio.

Nunc de proprietate corporea scripturus est. hunc enim animi proprietati prę fert cum illa prior informetur. hæc post illius corporis informationem, corpore tã quam instrumento utatur. ac uires corporis una cum eo nascantur: mens suam efficaciam post aliquod tempus ostendat. His omnibus de causis, prius de corpore disputat, quę disputatio & ipsa est duplex. Nam habitum & formam corporis prius exponit, deinde alio principio sumpto, de affectionibus, quæ corpus infestare solẽt, agit. idq; hac etiam methodo. Sumit enim horoscopum & Lunam, eorumq; dominatores, & quales hi fuerint, & proprietates locorum in quibus uersantur, & stellarũ quæ cum ijs configurantur: talẽ dices esse formam & temperamentum corporis. Ipse autem seorsim de locis dicit. Iam ergo tuũ erit, ut ea sagaciter permisceas. Quin subtilius etiam persequitur omnes stellarum tam insitas quam acquisitas uires, ut quale temperamentum ♄ efficiat per se, quale pro ortu suo, quale pro configuratione cum Luna ☾. Omnino enim stellæ orientales, incorruptas & saluas suas proprietates præstant, occidentales, infirmi-

2008 Ministerio de Cultura

δὲ, ἀσθενεστέρους, καὶ οὐ τὰς αὐτὰς. καὶ ἑῶοι μὲν ὄντες, καὶ ἀνατολικοί. μεγάλα ποιοῦσι τὰ σώματα. τὸν δὲ πρῶτον στηριγμὸν ποιούμενοι τῆς ὑπὸ ἀφαίρεσιν, εὔτονα καὶ ἰσχυρά. δοκοῦσι γὰρ καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ * προσγενέσει ἰσχυρότεροι εἶναι, ἀφαιροῦντες δὲ ἀσύμμετρα. στηρίζοντες δὲ ὑπὸ πρόσθεσιν τὸν δεύτερον στηριγμὸν ἀσθενῆ. ἐπειδὴ οὔπω ἰσχυροὶ ἐν τῇ προσθέσει γεγόνασιν, ἀλλ' ἔτι φέρουσιν τὰ τῆς ἀφαιρόσεως λείψανα καὶ πρὸς κακοχυμίαν ἐπιτήδεια. οὕτω μὲν οὖν τὰς τῶν ἀστέρων δυνάμεις λεπτομερέστερον ὑπὸ σκεπτέον. τὰς δὲ τῶν ζωδίων τρόπον τοιῶδε πρῶτον εἰς τὰ ὁλοσχερέστερα αὐτῶν ποιεῖτε τὴν διαίρεσιν. εἶθ' οὕτως ὑπὸ τὸ λεπτότερον κατὰ τὸ ἀναλογον χωρεῖ. ὅτι τὰ μὲν ἐστι τῆς θερινῆς τροπῆς τὰ δὲ τῆς ἐαρινῆς τὰ δὲ τῆς χειμερινῆς. τὰ δὲ τῆς φθινοπωρινῆς. εἶτα τὰ μὲν μεγάλα ἐστι τὰ δὲ μικρά. μεγάλα μὲν ♌. ♍. ♎, τὰ δὲ μαρκρὰ ♓ ♍. καὶ πάλιν εὐάρμοστα μὲν ἄλλα. ἀνάρμοστα δὲ, ἕτερα. καὶ πρὸς τὰ μέρη, οὐ πάντα τὰ ζώδια ὅμοια τὰ μέρη κέκτητε. ἀλλὰ τὰ μὲν ἔχει ἐμπρόσθια ἰσχυρά. τὰ δὲ ὀπίσθια ἀσθενῆ. ἔστι δὲ φ' ὧν καὶ ἐμπρόσθια ἐστιν ἀσθενῆ.

Διὰ τὸ ὑλικώτερον.

Τὸ γὰρ σῶμα. ὑλικώτερον μᾶλλόν ἐστιν. εἴωθε δὲ πρό γε τῶν ἄλλων ὑφιστᾶν τὴν ὕλην ἡ φύσις. οὐκ οὖν καὶ τὸ σῶμα ὕλης μᾶλλον πρωτεύει μετέχον κατὰ τὴν γένεσιν.

ἐκ τὸ μᾶλλον ἔτι.

Τῶν δὲ ἑξῆς, ὕστερον.

Πολλῶ οὖν φησιν τῶν ἄλλων κεφαλαίων ὕστερον μνημονεύσομεν, ἑκάστον τῆς διδασκαλίαν, κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν ἐκτίτεσθαι.

Ἐπὶ μέρους μὲν καὶ τὴν σελήνην ὡσαύτως.

Τὰ γὰρ μερικώτερα καὶ εἰδικώτερα, ἔκ τῆς ☾ εἰσόμεθα. τὸ δὲ ὡσαύτως βούλετε, τουτέστιν ὑπὸ τῶν ὡροσκόπου ἐσκοπούμεν γὰρ τόν τε ἔποντα αὐτῷ καὶ τὸν οἰκοδεσπότην αὐτοῦ.

Καὶ τῆς καθ' ἕθερον εἶδος συγκράσεως.

Οὐ δεῖ σε μόνον ☾ κατ' ἰδίαν ἑκάτερον τῶν εἰρημένων ὥσπερ αἱ ἰδιότητες τῶν ζωδίων ἑδρῶν. οὕτω ☾ τῶν ἁπλανῶν. τὰ μὲν γὰρ μικρὰ τῶν ζωδίων, σμικρὰ σημαίνει τὰ σώματα. τὰ δὲ μεγάλα εὐμεγέθη.

Καὶ ὡς ἄν τις ἁπλῶς οὕτως ἀπροδοίη.

Τουτέστιν ἄνευ συγκράσεως. αὐτὸς μὲν γὰρ ἐκτίθεται πάντα τὰ σχήματα χωρίς. σόν δὲ ἐστι τὸ συγκρίνειν καὶ καταστοχάζεσθαι.

Ὁ δὲ τοῦ ♃ οἰκοδεσπότης.

Ὁρᾷς οὐχ' ἁπλῶς τῶν ἀστέρων λέγει τὰς ἰδιότητας, ἀλλ' ὅταν οἰκοδεσποτήσωσι.

δῆλον δὲ καὶ ὅταν ὀροσκοπήσωσι.

infirmiores nec easdem. Ac matutinæ & orientales, magna efficiunt corpora: in prima statione * ad imminutionē, neruosa & robusta. Nam & ipsę in * incremento robustiores apparent: diminutæ, incomposita. * Stationariæ ad augmentum, in secunda stātione, infirma (quod nondum in incremento confirmatæ sunt, sed diminutionis reliquias adhuc secum circumferūt.) & malis humoribus obnoxia. Sic ergo stellarum uires subtilius sunt considerandæ. Signorum porrò uires hoc modo: Primū uniuersalius ea diuidit, deinde tenuius ꝓ proportione ♃ sequitur. uidelicet, quędā esse æstiuæ conuersionis, quædam uernæ, quędam hybernę, quędam autumnales. Deinde, quædam esse magna, quædā parua. Magna ♌ ♍ ♎ parua. ♓. ♍. Rursus alia esse composita, alia incomposita. Etiam partium rationem habet. Nec enim quæuis signa partibus sunt similibus, cùm alia anteriores habeāt fortes, posteriores imbecilles. Sunt & in quibusdam anteriores imbecilles.

Ob maiorem materiæ copiam.

Corpus enim plus habet materiæ. Solet autem natura materiam ante cętera constituere. Corpus igitur magis materię particeps, in genitura priorem obtinet locum.

Externa magis etiam.

Multò igitur pòst, inquit, reliquorū capitum mentionem faciemus, cuiusq; doctrinam suo loco tractaturus.

Particulatim aūt ☽ eodem modo.

Nam particulariora & specialiora è ☽ cognoscemus. eodēq; modo ut in horoscopo. Consideramus em̄ & planetā, qui in eo uersatur. & dominatorem eius.

Et cōmissionis alterius speciei.

Non unum aliquid seorsim est considerandum * ut proprietates signorum faciebāt, sic & fixarum stellarum. Nam parua signa parua significant corpora: magna procera.

Et ut simpliciter definiri queunt.

Hoc est, sine cōmissione. Explicat enim omnes figuras seorsim. tuum est ea comparare inter sese, & coniecturis indagare.

♃ dominatorum.

Vides ut stellarum proprietates non simpliciter referat, sed cum dominantur perspicuum est idem ualere eas cum horoscopant.

2008 Ministerio de Cultura

Ἐν ἀρχῇ τῆς συντάξεως.

Εἶπε δὲ οἱ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς εἰσαγωγῆς, ὡς ἀποστᾶσα τοῦ ἡλίου, ὑγροτέρα πῶς ἐστιν. ἔστι δὲ ἄλλοτε θερμοτέρα, ὡς ἂν οὖν σχήματος, οὕτω καὶ τὴν κρᾶσιν στοχάζεσθαι χρή.

Φασίν ποιησάμενοι.

Τουτέστιν, ἀνατολικοὶ τυχόντες.

Τὸ πρῶτον.

Τουτέστιν ὑπὲρ ἀφαίρεσιν.

Προηγούμενοι δὲ.

Τουτέστιν ἀφετικοί.

Καὶ τῶν ἐκτός.

Τουτέστι τῶν ἀπλανῶν. ὥς τε κανόνα οἱ παραδέδωκεν ὥπως ὀφείλεις καὶ περὶ τῶν ἀπλανῶν κατασοχάζεσθαι. ἃ γὰρ ὑπὲρ τῶν ζωδίων φησί, ταῦτα καὶ ἐπὶ τῶν ἀπλανῶν ἀκούειν χρή.

Ἐπὶ τὸ ἰσχυρότερον.

Πρὸς τὴν διάπλασιν ἀπιδών. εἶπε γὰρ ἐπὶ τοῦ τοξότου, ὡρῶμεν γὰρ ὅτι τὰ μὲν ἐμπρόσθια, λεπτότερα ἐστι. τὰ δὲ ὀπίσθια, ἄτροφα. καὶ μᾶλλον ἀεκτικώτερα. ὑπὲρ δὲ τῶν Π ὅτι οἱ πόδες, μείζους τὲ εἰσι καὶ πρωανατέλλουσιν.

Ἐπὶ τὸ σύμμετρον.

Ἐνδέχεται γὰρ τὰ αὐτὰ ζώδια, καὶ εὔρυθμον ἔχειν τὸ λοιπὸν σῶμα εὐεκτικώτερα γὰρ μᾶλλον τινὰ μέρη.

Καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ὁμίως.

Τὸν αὐτὸν δὲ φησὶ τρόπον, καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων ζωδίων λογίζεσθαι χρή, ποῖα μὲν εὐάρμοστα τυγχάνει, ποῖα δὲ ἀνάρμοστα, ἀπὸ τῆς κατασκευῆς καὶ τῶν παρανατελλόντων λογιζόμενος.

Περὶ σινῶν καὶ παθῶν σωματικῶν.

Ἐπομένου δὲ τούτοις τοῦ.

Ὁ περὶ τοῦ σώματος λόγος, εἰς δύο εἴδη μερίζεται εἰς τὸ κατὰ φύσιν. καὶ τὸ παρὰ φύσιν. ἡγεῖται δὲ τὸ κατὰ φύσιν τοῦ παρὰ φύσιν εἰπὼν οὖν περὶ τῶν κατὰ φύσιν, νῦν βουλεταί σοι λέγειν περὶ τῶν παρὰ φύσιν ὥσπερ οὖν ἐν τῷ πρωτέρῳ* κεφαλαίῳ καθολικῶς τὸ πρῶτον διήνυσε κεφάλαιον. εἶτα καὶ μερικώτερον διεξέθετο, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ νῦν ἠθέλησε σοι, καθολικωτέραν παραδοῦναι μέθοδον. εἶθ' οὕτως ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος γυμνάσαι. σκόπει οὖν φησὶ τρεῖς τρόπους ἐν τῷ ζωδιακῷ. τὸν ὡροσκόπον καὶ τὸ δύνον. καὶ τὸ ϛ ἀπὸ τοῦ ὡροσκόπου. ζήτει δὲ ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ πρῶτον, σῖνος ἢ παθος ἕξει τὸ σῶμα. εἶτα περὶ ποῖον μέρος. καὶ τῆς αἰτίαν ὑπὲρ τούτοις, ἀφ' ἧς συμβαίνει. ζήτει δὲ ταῦτα, ζωδιακῶς καθόλου. οἱ κακοποιοί, ἀκτῖνα πέμπουσι κατὰ * στάσιν □. ἢ συνόδου, ἢ συμπαρόντες τύχωσιν ὄντες. ἐπιτείνεται δὲ τὸ κακόν, καὶ βεβαιότερον γίνεται ὅταν ἕτερον τῶν φώτων ἢ καὶ ἀμφότερα εὑρεθῇ ἐν

In huius operis principio.

Dixit autem in introductionis principio, eam à ☉ distantem esse aliquanto humidiorem, aliàs esse calidiorem. Pro configuratione igitur eius etiam temperamẽtum est conijciendum.

In ortu.

Hoc est, cum sunt orientales.

Primum.

Hoc est, cum cursum suum diminuunt.

Progrediẽtes.

Hoc est, diminutum cursu.

Earum quę extra sunt.

Hoc est, fixarum. Sic regulam tradit, quomodo & de stellis fixis sit cõiectandũ. Nã quæ de signis dicit, eadem sunt & de fixis stellis intelligenda.

Ad maius robur.

Respectu informationis. Nã de ♂ dixit, anteriora tenuiora apparere: posteriora, pinguia & habitiora. de ♊ pedes maiores esse & prius oriri.

Ad aptam proportionem.

Fieri enim potest, ut idẽ signum reliquo in corpore sit aptę proportionis. Nam partes quædam sunt habitiores.

Et in alijs eodem modo.

Eodẽ modo & de cæteris, inquit, signis est ratiocinandum, quæ aptę sint proportionis, quæ ineptæ, coniectura sumpta ex habitudine signi & stellis coorientibus.

De uitijs & ualetudinibus corporis.

Cum hæc sequatur.

Tractatio de corpore in duas diuiditur species, unam quę secundum naturã est, alteram quæ contra naturã est. Ea uerò quæ naturæ consentit, prior est ea, quæ naturæ repugnat. Expositis igit̃ formis naturę cõsentaneis, nunc expositurus est eidem cõtrarias. Vt autem superiori capite uniuersalia prius tractauit, postea specialia subiecit: eodẽ modo nunc quoq; uniuersaliorẽ methodũ tradit, eãq; pòst in particularib. latius disserit. Iubet ergo tria signiferi loca considerare, horoscopum, occasum, sextũ locum ab horoscopo: atq; in hoc capite prius quęrendũ est, an ualetudinem aut uitiũ corpus sit habiturũ? Deinde in qua parte. Tertio loco qua de causa sit euenturum, atq; hęc in uniuersum ratione signi, an maleficę eò iaciant radiũ ☍ □ aut corpore coniungantur. Augetur autem malum & firmatur, cum uel utrũq; lumẽ, uel alterũ in dictis

2008 Ministerio de Cultura

τοῖς εἰρημένοις τόποις οἷον, ἐν τῷ ζ̄ καὶ ϛ̄. καὶ ὡροσκόπω. τότε γὰρ κἂν μὴ ἰσόμοιροι εὑρεθῶσιν οἱ κακοποιοὶ τοῖς φωσὶν, ἀλλ' ἢ πρωαναφέροντες, ἢ ἐπαναφέρονται, ζωδιακῶς δὲ μόνον συμπαρῶσι σίνη καὶ πάθη λογίζεσθαι χρὴ. καὶ διακρίνει τοῦτο τέως ἀπὸ τῆς φύσεως τῶν κακοποιῶν. εἰ μὲν γὰρ εὑρεθῶσιν ἀνατολικοὶ, σῖνος ἔσται. εἰ δὲ δύνοντες, πάθος. καὶ γὰρ τὸ σῖνος ἐστὶν ὑπὸ ἰσχυρᾶς αἰτίας γενόμενον. καὶ στηριχθὲν ἐν τῷ σώματι. τὸ δὲ πάθος ἐκ διαλειμμάτων προσβάλλων τῷ σώματι, ἄδηλον, ὡς μᾶλλον οἱ ἰσχυρότεροι τῶν ἀστέρων, τὸ σῖνος ποιήσουσιν, οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ ἀνατολικοί. οἱ δὲ ἀσθενέστεροι, τὸ πάθος. ὑπὸ χειρεῖν δὲ δεῖ ἀπό τε τῆς τῶν τόπων φύσεως, καὶ ἐκ τῶν ἐπόντων ἀστέρων καὶ λέγειν ὁ ποῖον ἐστι τὸ σῖνος ἢ πάθος * εἴωθε ποιεῖν καθόλου, ἵν' ἐνεπίβολος ἐν τοῖς κατὰ ἀστέρος μέρεσι κατάσταίης. οἷον περὶ ὁράσεως προκείσθω ἡμῖν σκοπεῖν: ἐπεὶ δὴ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη τῆς ὁράσεως δεσποτεύουσαν, ἐὰν ἡ ☾ ἐν τινι τῶν εἰρημένων τόπων εὑρεθῇ. ἢ ☾ ☉ ἢ πανσέληνον ποιουμένη τουτέστιν ἡ συνοῦσα, ἢ διαμετροῦσα τὸν ἥλιον, παρὰ τὸν ἕτερον τῶν ὀφθαλμῶν ἔσται ἡ βλάβη, καὶ ὅταν εὑρεθῇ συναντῶσα τῷ ἡλίῳ κατὰ ☾ ☉ ἢ πανσελήνον, συνάπτουσα δέ τινι τῶν νεφελοειδῶν, συστροφῶν ἀπαριθμεῖται δέ σοι αὐτὸς ὁ παλαιός. καὶ εὑρήσεις πῶς δεῖ ἐκβάλλειν τὰς τοιαύτας τῶν συναφῶν ἐκ τοῦ κανόνος. ἔσται δὲ τὸ αὐτὸ καὶ ὅταν οὔσῃ αὐτῇ καὶ ἐν τινι τῶν εἰρημένων τόπων οἱ κακοποιοὶ ἀνατολικοὶ ὄντες, ὑπὸ φέρουσιν ἀκτῖνα δηλονότι κατὰ ☍ ἢ □, ἀποκρουστικῇ οὔσῃ. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, κἂν τὸν ἥλιον βλέψωσιν. ἢ προσενεχθῶσιν. καθόλου γὰρ μᾶλλον πρὸς τὸν ἥλιον δρῶσιν οἱ ἑῷοι σχηματισμοί. περὶ δὲ τὴν ☾ οἱ ἑσπέριοι. ἐὰν δὲ περὶ ἀμφότερα, τοῦτο αὐτὸ συμβῇ. ἀμφοτέρων τῶν ὀφθαλμῶν ἔσται ἡ βλάβη εἶπε δὲ σοι ἐκ τῆς φύσεως τῶν ἀστέρων τὴν οὐσίαν. ἐκ μὲν τῆς τοῦ ἄρεος, τὰ διὰ πυρὸς καὶ συδήρου, καὶ τῶν τοιούτων αἰτιώμενος. ἐκ δὲ τῆς τοῦ κρόνου, τὰ διὰ ψύξεως καὶ ὑγρῶν, ὀχλήσεως καὶ γλαυκώσεως, καὶ τῶν τοιούτο τρόπων πάντων συμπτωμάτων.

Καὶ τὸ πρόδυνον.

Τὸν ἕκτον τόπον φησίν. οἷον οἱ παλαιοὶ ἰδίως περὶ σίνους τόπον καλοῦσιν. ὃς ἐστι καὶ τοῦ ὡροσκόπου ἀπότερος.

Ἐὰν δὲ πρὸς τὰς ἀναφερομένας.

Ἵνα μὴ ὡς ἔτυχε λαμβάνῃς αὐτοὺς ζωδιακῶς, ἀλλ' ὡς ἤδει παρείληφεν τὰς ἐπαναφερομένας καὶ οὐ τὰς ἀποκλινούσας.

dictis locis reperitur, uidelicet 7.6.1. Tunc enim etsi maleficæ non in ijsdem partibus cum luminibus reperiuntur, sed uel prius uel pòst ascendunt, & ratione signi duntaxat coniungentur: ualetudines & uitia sunt coniectanda. Discernit autem inter hæc duo ex ortu maleficarum. Nam cum orientales reperiuntur, uitium erit. Si occidentales, ualetudo. Nam uitium ex forti causa oritur, & in corpore figitur. ualetudo autem ex interuallis infestat corpus. Vnde perspicit stellas fortiores, hoc est, orientales, uitium illaturas. imbecilliores ualetudinem. Argumentandum autem est, cum ex locorum, tum ea occupantium stellarum natura, & dicendum qualis ualetudo, aut uitium sit futurum. * Autor autem uniuersalia solet tradere, ut dexteritatem consequaris particularia explicandi. Exempli gratia, proposita sit nobis tractatio de uisu. Cum Sol & Luna oculis imperent, si Luna in dictorum locorum aliquo fuerit, aut Sol cõiuncta oppositaúe: in altero oculo noxa erit. * & cum inuenta fuerit Soli per ☋ aut ☍ occurrens & nebuloso uertici applicans. Verùm ipse Ptolemæus hæc enumerat & per regulam inuenies, quomodo huiusmodi applicationes sint inueniendæ. Idem eueniet, cum Lunam in horum locorum aliquo cõstitutam maleficæ orientales opposito aut quadrato radix pulsarint. Eodemq; modo si Solem aspexerint aut ad eum ferantur. In genere aũt magis ad Solem faciunt orientales. Si utriq; Lumini hoc acciderit: noxa utriusq; oculi erit. Dixit autem ex natura stellarum cuiusmodi ea sit futura. Nam si Martem autorẽ habuerit, ex igne & ferro & similibus rebus erit. Si Saturnum, ex frigiditate, & humorum infestatione, & glaucomate, & huiusmodi casibus.

Et qui antecedit occasum.

Sextum locum dicit, quem ueteres peculiariter læsionum locũ nominarunt, qui etiam ab horoscopo est remotior.

Nam si ad partes * insequentes. ἀναφερομένας.

Ne fortuitò & ratione signorum accipias, sed ita ut iam accepisti, partes intelligas insequentes & non declinantes.

2008 Ministerio de Cultura

Καθ' ὃν εἰρήκαμεν τρόπον.

Ἵνα μὴ ἁπλῶς ὦσι κεκεντρωμένοι. ἀλλ' ἐν τῷ ζ. ἢ ἐν τῷ ὡροσκόπῳ. πάλιν γὰρ καὶ τότε ἀμφότερα τὰ φῶτα ἐν τοῖς εἰρημένοις. εὑρίσκεται κέντροις.

Οὐ μόνον καὶ μὴ προαναφέρηται.

Ἐπὶ γὰρ ἅμα ὑπέστετο τοῖς φωστῆρσι τοὺς κακοποιοὺς, φησὶν ὅτι μὴ ἀπαίτει αὐτοὺς πάντως ἰσομοίρους εἶναι, καὶ γὰρ προανενεχθῶσι, σίνῃ καὶ πάθῃ ποιήσουσι μέλλει δέ σοι διορίζεσθαι καὶ λέγειν, ὅτι μᾶλλον δρῶσιν, ὅταν ἑῶοι μὲν πρὸς τὸν ἥλιον σχηματισθῶσιν, ἑσπέριοι δὲ πρὸς τὴν σελήνην. δύναται δὲ τοῦτο ἀμβῆναι, ὅταν κατὰ τὸ ἢ τὰ φῶτα, καὶ οἱ κακοποιοὶ σὺν αὐτοῖς ἑαυτοὺς διαμερίσωσι.

Προσαναφέρεταί τις τῶν κακοποιῶν.

Ἵνα ὅταν ἅμα σταίῃ τὰ φῶτα, τοῦτο συμβαίνει τὰ τῶν σχηματισμῶν προενήνεχθαι.

Ὁ ποῖον αὖ οἵ τε τοῦ ὁρίζοντος τόποι.

Μέλλει γάρ σοι λέγειν, ποῖα μὲν αὐτοὶ καθ' αὐτοὺς οἱ ἀστέρες ποιεῖν εἰώθασι. ποῖα δὲ αὐτὰ τὰ ζώδια καὶ τὰ μέρη αὐτῶν.

Τῶν τε κακούντων. καὶ τῶν κακουμένων.

Οἷον τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης καὶ τῆς ♀ ὅταν μὲν γὰρ κακούμενα ἢ τὰς ὄψεις ὑλάπτουσιν, ἡ δὲ σελήνη τὰ σπερματικὰ, καὶ γόνιμα γένη.

Καὶ ἔστι τῶν συσχηματιζομένων αὐτοῖς.

Κατὰ τὸ, ἢ □ ἐὰν γὰρ ἑτέρως ὀφθῇ, οὐδὲν ὄφελος

Ἐπὶ δὲ τῶν κυριοτάτων.

Ἄρχετο λέγειν, ποῖα μέρη τοῦ σώματος ποίω ἀνάγκειν ἀστέρι ἀπὸ τοῦ κρόνου τῆς ἀρχὴν ποιησάμενος. οὗτος δὲ ὡς ψυχρὸς τῶν ψυχροτέρων πάντων μορίων εἶναι λέγετο κύριος. οἷον σπηνὸς. κύστεος. ὁ δὲ τοῦ ♃, ἀφῆς καὶ πνεύμονος, εὔκρατος γὰρ ὢν τῶν εὐκράτων βασιλεύει. καὶ τοῦ ♂ νεφρῶν ταῦτα γὰρ πάντα θέρμα εἶναι λέγεται μόρια ὁ δὲ ἥλιος. ἐγκεφάλου. τῶν γὰρ ἀρχικωτάτων, καὶ ἡγεμονικωτάτων. τῶν δὲ ὡς οὐ μέσω τεταγμένος, καὶ χολῆς καὶ ἕδρας, διὰ τὸ κινητικὸν ☿ ἡ δὲ σελήνη ὡς τοῦ παντὸς δεσποτεύουσα σώματος, τὰς δυνάμεις πᾶσαν ἔχει δι' ὧν τὸ σῶμα συνέστηκε, ἀναλογεῖ γὰρ τῇ μὲν γεύσει. ἡ ἑλκτικὴ. τῇ δὲ καταπόσει ἡ καθεκτικὴ. τῷ δὲ στομάχῳ, ἡ ἀλλοιωτικὴ. τῇ δὲ κοιλιὰ ἡ ἀποκριτικὴ.

Πηρώσεις μὲν ὄψεως ἀπὸ τελεῖτο.

Τὰ θεωρήματα τῆς ἐξαιρέτου παρατηρήσεως ἄρχεταί σοι γράφειν. εἰπὼν γὰρ τὰ καθόλου, νῦν σοιλοιπὸν τὰ μερικὰ καὶ ἑπόμενα τοῖς προτέροις ἐντίθεται.

Συνοδεύσα.

Ἐκεῖνο λέγει. ὅτι ἐὰν εὑρεθῇ ἢ ☾ ☉ ἢ πάν ☾ ἐν τοῖς εἰρημένοις τόποις ἔσται πήρωσις.

Quemadmodum diximus.

Vt non simpliciter sint angulares, sed aut in 7 loco aut in horoscopo. Rursus etiã tunc utrunq; lumen in dictis angulis reperitur.

Non modo si non antè ascenderit.

Nam quia unà cum luminibus maleficas posuit, ait non esse postulãdum, ut in ijsdẽ omnino sint partibus. Nam etiam cum antè ascenderint, ualetudines & uitia efficiẽt. Distinctè autem dicturus est, efficaciores esse maleficas, si orientales cum Sole, occidentales cum Luna configurãtur. Id uerò fieri potest, cum Lumina sunt opposita, & maleficæ cum eis sese diuiserint.

Prius ascenderit aliqua maleficarũ.

Vt hoc accidat cum lumina unà sunt.* & configurationes prius ascenderint.

* Prout horizontis loci.

Dicturus em̃ est, quid stellę ipsæ per se facere soleant, quid ipsa signa, & partes eorũ.

Tam eorũ quæ lædunt, q̃ quę lędunt̃.

Veluti ☉ ☽ * ♀ Lumina enim lęsa, oculis nocent. ♀, uasa spermatica, & loca genitalia impugnare.

Quæ cum eis configurantur.

Per diametrum aut quadratũ. Nam si aliter aspiciantur, nihil efficiunt.

Quoniam præcipuarum.

Dicere incipit, quæ partes corporis cui stellæ sint dedicatę, à Saturno auspicatus. Is uerò ut frigidus, omniũ frigidarũ partium dicitur esse dominus, ut splenis & uesicę ♃ tactus & pulmorum. Nam cum tẽperatus sit, temperatis membris imperat. ♂ renibus * Hę enim partes omnes calidę esse dicuntur. Sol cerebro, ut summa imperij & regni autoritate prædito. ♀ ut in medio sita ✳ ♀ bili & sedi ob agilitatem. ☽ toti imperãs, corpori facultates omnes habet, unde corpus cõstat. Nam gustum respondet uis attractrix: deglutioni retentrix: stomacho, alteratrix: uentriculo, exeretrix.

Mutilationes uisus efficit.

Incipit scribere præcepta eximiæ obseruationis. Nã uniuersalibus expositis, particularia, quæq; sequuntur priora, exponit.

Congrediens.

Illud dicit, cum ☽ aut ☿ in dictis locis inuenta fuerit, futuram esse cęcitatem.

Cum

2008 Ministerio de Cultura

Καὶ ὅταν ἐφ' ἑκατέρου μὲν πρὸς τὸν ἥλιον σχήματος τὸν λόγον ἐχόντων.

Τουτέστι τῶν διχοτόμων. ταῦτα γὰρ ἐστι τὰ λειπόμενα.

Καὶ λόγον ἔχοντα πρὸς τὸν ἥλιον.

Περὶ τῶν συνόδων φθάσας εἴρηκεν. ἐπεὶ οὖν εἴρηκε τὰ τετραγώνα καὶ ☍ σχήματα χρῆναι λαμβάνεσθαι. φθάσας δὲ εἶπε περὶ τῶν ☍, ἡνίκα ἔλεγε, συνοδεύουσα, ἢ πανσεληνιάζουσα. λείπεται περὶ τῶν □ λέγειν, ἅπερ εἶπε πρὸς τὸν ἥλιον * ἀπέχειν λόγον.

Καὶ ὅταν τοῦ τοῦ ἄρεος.

Πάλιν, ἄλλιν παρατήρησιν γράφει τοιάνδε: ὅταν ὁ ἕτερος τῶν κακοποιῶν, ἢ ἀμφότεροι, τῇ σελήνῃ ἀποκρουστικῇ οὔσῃ ἐπιφέρωνται ἐν κέντρῳ τινὶ τῶν εἰρημένων οὔσῃ, βλάπτουσι τὴν ὄψιν, αὐτοὶ ἐπὶ κέντροι οὔντες, πάλιν γὰρ οἱ ἑῷοι εὑρίσκονται διορυφοροῦντες τὸν ἥλιον ἐν τοῖς σινωτικοῖς τόποις. εἰς ἐν δὲ συναγαγὼν ἀμφότερα τὰ σχήματα τὸ ἐπί τε ☉ καὶ σελήνην εἰρημένα, ἐφεξῆς γράφει. ἵνα ἐν τῷ αὐτῷ ζωδίῳ μετὰ τοῦ ☉ καὶ τῆς σελήνης εὑρεθῶσι τοῦ μὲν ἡλίου προαναφερόμενοι τῇ δὲ σελήνῃ ἐπαναφερόμενοι. ἵνα μεταξὺ τῶν δύο οἱ φωστῆρες εὑρεθῶσι τὰ ὄμματα ἀμφότερα βλάπτεται ἢ ὡς εἴπομεν σχηματισθῶσι ἐν τοῖς κέντροις τοῖς εἰρημένοις.

Ὁ μὲν γὰρ τοῦ ἄρεος.

Θέλει σοι εἰπεῖν τὰς αἰτίας, ἐφ' ὧν τὰ εἰρημένα συμβήσεται. λέγει δὲ ἀπὸ τῶν τὸ αἴτιον ποιούντων. εἰσὶ δὲ οἱ κακοποιοὶ, καὶ προσαναμίγνυσιν αὐτοῖς τὴν ☿ ἅτε κοινὸν, καὶ ὄντα συμμεταβαλλόμενον τοῖς τε ἀγαθοποιοῖς καὶ κακοποιοῖς τῶν ἀστέρων. πάλιν ἐπάνω τῆς * ♀ εἰπὼν περὶ τῶν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς συμβαινόντων, νῦν περὶ τῶν συμβαινόντων περὶ τὰ σπερματικὰ μόρια φησιν. ἀνάκειται δὲ ταῦτα τῇ ἀφροδίτῃ. ὥσπερ οὖν ἀπὸ τῶν φωστήρων τὸ περὶ ὀφθαλμῶν ἥνυσε τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ τὸ περὶ τῶν γονίμων ἀπὸ τοῦ ☍ δηλονότι. ἐπειδήσινος εὑρεῖν βούλεται συμπαραλαμβάνει αὐτῇ τοὺς κακοποιούς. ἀλλὰ καὶ αὐτὴν λόγον ἔχειν βούλεται πρὸς τοὺς σινωτικοὺς τόπους, ἵνα παρῇ ἐν αὐτοῖς. μάλιστα δὲ ἐν τῷ δύνοντι πλείονα γὰρ λόγον ἔχει τὸ δύνον πρὸς τὰ γόνιμα ὅπου καὶ γαμικὸν τόπον εἰώθασιν αὐτὸν οἱ παλαιοὶ προσαγορεύειν. ὅταν οὖν ἡ ♀ τούτοις παροῦσα τοῖς τόποις συνῇ τῷ κρόνῳ, ἢ σχηματισθῇ πρὸς αὐτὸν. ὁ δὲ ἕτερος τῶν κακοποιῶν καθυπερτερῇ αὐτῆν. ἵνα τετραγωνίζων αὐτοῦ. ἢ διαμετρῶν ἐλαττόνων ἢ μοιρῶν. τότε γὰρ ἐπ' αὐτὴν φέρονται, ἄγονοι καὶ οἱ ἄνδρες, καὶ

Cum in qualibet figura rationem erga solem habendam.

Hoc est, quadrantium. hi enim sunt reliqui.

Rationem cum Sole habent.

De coniunctionibus antè dixit. Quia ergo dixit, quadrato & opposito figuras esse sumendas: Dixit autē ante de ☍ his uerbis (cæteris aut plena lumine) restat ut de Quadratis dicat, quos ait rationem habere cum Sole.

Et cum ♂.

Aliam obseruationem scribit, quę est huiusmodi: cum cætera maleficarum aut utraque † Lunam occidentalem pulsarint. in dictorum angulorum aliquo: uisui nocent, si & ipsæ sint angularum. Item, ut matutinæ reperiuntur, cingentes Solem in lęsionum locis. Coniunctis in unum utrisq; figuris tam Solari quam Lunari, ordine scribit, ut in eodem signo reperiātur cum Sole & Luna, ascendentes ante Solem, & post Lunam, ut intra ambas lumina inueniantur: ambo oculi læduntur, aut ut diximus, in dictis angulis configurentur.

τῷ σελήνῃ ἀποκρεισίας οὔσῃ ἐπιφέρονται.

Nam Marti.

Causas exponit ob quas læsiones istę accident. easq; petit ab autoribus læsionum qui sunt malefici planetæ, quibus etiam Mercurium adiungit, ut communem, qui cum beneficis & maleficis mutetur. * Supra de Luna locutus in ijs quæ oculis accidunt, nunc de ijs agit, quę ad seminalia uasa pertinent. quę Veneri. sunt conseruata. Quemadmodum autem uitia oculorum ex luminibus deprehendit, sic utique genitalia loca ex Venere indagat, & uitia inquirit, maleficas adhibet. quin ipsam etiam rationem habere uult, cum læsionum locis, ut in eis sit. in occasu potissimum qui plures rationes habet cum procreatione, ut quem ueteres coniugij soleant appellare locum. Cum ergo Venus in his locis fuerit cum Saturno coniuncta, aut cōfigurata, atque altera malefica superior ea fuerit, quadrato aut opposito eā faciemus. pauciores q; partes habeat (Tunc em̄ ad eam fert̄) steriles tā uiri erūt

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

αἱ γυναῖκες ἔσονται ἐκτρωσμοῖς καὶ ἐμβρυοτομίαις περιπίπτουσαι, εὐνοῦχοι προσλαμβάνουσι τὸν ἑρμῆν τοῦ πρότερου σχήματος φυλαττομένου. οὗτος οὖν διὰ τὸ κοινὸν τῆς φύσεως, ποιεῖ αὐτοὺς ἀμφηρίστας, καὶ κοινωνεῖ τῇ γυναικείᾳ καὶ ἀνδρείᾳ φύσει.

Ἐπὰν καὶ ὁ ἥλιος.

Προσλαβὼν τὸν ἑρμῆν, προσλαμβάνει τὸν ἥλιον. ὃς ἐὰν ὁμοίως σχηματισθῇ καὶ εὑρεθῇ πρὸς τούτοις, τὰ ♏ τῷ τὰ ἠῤῥενωμένα. ἡ δὲ σελήνη ἀποκρουτικὴ. καὶ τῶν κακοποιῶν ἀκτίνα ταῖς ἐπαναφερομέναις μοίραις πεμπόντων, † ἀκόποι γίνονται.

Ἠῤῥενωμένων.

Ἀῤῥενοῦνται δὲ, ἢ τῇ φάσει, ἢ τοῖς ζωδίοις, ἢ τῷ ὁρίζοντι.

Οἱ τοιοῦτοι ταῖς ὄψισι.

Διὰ τὸ τὸν ἥλιον συμπαρειλῆφθαι αὐτοῖς.

Καὶ γίνονται τραυλοί.

Διὰ τὸν ἑρμῆν τοῦτο συμβαίνει. κύριος γὰρ γλώττης.

Ὑπόκεινται καὶ σχηματίζονται.

Τότε μάλιστα δραστήριον ἔσται τὸ σχῆμα, ὅταν συσχηματισθῶσι τῇ σελήνῃ, αὕτη γὰρ ὡς πολλάκις εἰρήκαμεν, τοῦ παντὸς σώματός ἐστι κυρία

Δυτικοί.

Τουτέστιν ὕπαυγος.

Τουτῶν δὲ ὁ τοῦ ἄρεος περιτυχών.

Διὰ τῆς ὀξύτητα ὁ ἄρης τὸν ἀπὸ τοῦ κρόνου τῇ γλώττῃ δεσμὸν προσγινόμενον λύει.

Πάλιν ἐὰν ἡ σελήνη.

Ἐπὼν περὶ τῶν γονίμων, φησὶν νῦν περὶ τῶν ἐν μορίοις τισι συμβαινόντων. οἷον κυκλώσεων, κυρτώσεων, λωβήσεων, καθόλου τὸ σῶμα ἐὰν τοίνυν ἢ τὰ φῶτα κεκεντρωμένα ἐν τοῖς εἰρημένοις δῆλον ὅτι κέντροις. οἱ δὲ κακοποιοὶ συνόντες, ἀλλὰ καὶ διαμετροῦντες, ἐπαναφερόμενοι δὲ ὅμως τῆς σελήνης παρούσης, ἢ ὑπὸ συνδέσμων ἢ ὑπὸ τῶν καμπτῶν τουτέστι τῶν τετραγώνων, ἢ τῶν ἐκλειπτικῶν, ἔσται τὰ εἰρημένα πάθη.

Τῶν ἐπετείων ζωδίων.

ἐπαετίων.

Τουτέστι, τῶν πρὸς τὰ τοιαῦτα ὑπηρετείων, καὶ ὡς εἰπεῖν συναδίων. ὁ ♏ γὰρ ♉ καὶ κυρτὸς ἐστι καὶ ὁ κλαζεῖ, ὁ δὲ ♍ καὶ ὁ ♋ φολιδωτὸς, καὶ τοιαύτας λωβήσεις ἐπάγειν εἰώθασι τοῖς σώμασι.

Ἐπικάμπτια.

Ἐπικάμπτια δὲ λέγει, τὰ □ τῶν ἐκλειπτικῶν συνδέσμων. οὕτω καὶ παρὰ τῷ δωροθέῳ ἔχεις εἰρημένον ἐπικάμπτια λυγρά.

Τῶν ἀπὸ τῆς γενέσεως αὐτῆς.

Ἐπὼν, ἐκ ποίων σχημάτων γίνεται τὰ τε σίνη, καὶ πάθη, νῦν βούλεται σοι εἰπεῖν, πόθεν ὀφείλεις εἰδέναι. πότερον, ἐκ γενετῆς συντίκτεται αὐτοῖς τὰ σίνη. ἢ τελευταῖον ἐπιγίνεται. ὅταν οὖν κακοποιοὶ εὑρεθῶσιν σὺν τοῖς φωσὶ σημαί-

quam mulieres, quæ etiã abortient, & fœtus imperfecti exactionẽ patient̃. Eunuchi Mercuriũ assumãt, priore figura cõseruata nũ is ob naturã cõmunẽ, efficit ancipites tã masculæ q̃ fœmineæ naturæ participes.

Cum etiam Sol.

Assumpto Mercurio, Solẽ etiam adiungit qui similiter cõfiguratus, & cũ his inuẽtus * mascula. Luna uero † pulsata & maleficis radium in sequentes partes mittentibus: fiunt apocope.

Si masculæ sint.

Masculescunt autem aut ortu, aut signis, aut horizonte.

Tales oculis.

Eoq; Sol eis adiunctus est.

Et fiunt balbi.

Propter Mercurium hoc accidit, linguæ dominum.

Positæ sunt & configurantur.

Tunc efficacissima erit figura, cũ planetæ cum Luna configurantur, quæ, ut sæpe diximus, toti corpori dominatur.

Occidentales.

Hoc est, sub radijs.

In quas si ♂ inciderit.

Ob celeritatem ♂ linguæ uinculum à ♄ iniectum dissoluit.

Rursus si Luna.

Absolutis genitalibus partib. nunc de ijs loquitur, quæ mẽbris aliquibus accidunt, ut strumis, gibbis aut læsionib totius corporis. Si ergo luminaria angularia fuerint in dictis scilicet angulis, & maleficæ cõiunctæ, quin etiã oppositę, & insequentes, tñ Luna pręsente aut in cõiunctionib. aut in flexibus, hoc est, quadratis aut eclipticis: futuræ sunt læsiones illæ.

Causam habẽtium signorum.

Hoc est, eorũ quæ ad huiusmodi res sunt apta, & quasi cõsentiẽtia. Nã ♉ & gibbosus est, & circa obliquat ♍ & ♋ squamosi, ac tales lęsiones inferre solent corporibus.

Inflexa.

Sic nominat q̃drata latera eclipticarũ colligationũ. Sic Dorotheꝰ etiã loquit̃, cũ ait

Ab ipso ortu. (quadrata molesta.

Postq̃ dixit è quib. figuris uitia & ualetudines oriant̃: nũc dicturus est, utrũ ea ab ipso ortu inserant̃, an post inferantur. Cum ergo maleficæ cum luminibus inueniuntur

2008 Ministerio de Cultura

σι, σημαίνουσιν ἐκ γενετῆς ἔσεσθαι τὸ κακόν. ὅταν δὲ ἐν τοῖς μεσουρανήμασιν ἔχοντες σχήματα πρὸς τὰ φῶτα, καθ' ὑπερβολὴν ποιῶνται δὲ ὁμοίως, ἐπιγίνεσθαι σημαίνει τὸ κακόν. καὶ ὅταν διαμεβήσωσιν ἑαυτὰς καθυπερτερήσαντες τὰ φῶτα, ὁ μόνον ἐπιγίνεσθαι τὸ σῖνος δηλοῦσιν, ἀλλὰ ἐκ μεγάλων κινδύνων, σημαίνουσιν ἔσεσθαι τὸ κακόν.

Περὶ τῶν τροπικῶν.

Ἁπλοῦν δέν τινα κανόνα παραδίδωσιν, δι' οὗ γνωσόμεθα τὰ σίνη, σκοπῶν τὴν σελήνην ποῦ ἐστι. καὶ ἐὰν μὲν τὸ ζῴδιον τροπικὸν ἢ ἰσημερινὸν λέγει σῖνος ἔσεσθαι. καὶ τὸ εἶδος τοῦ σίνους, ἀπὸ τῆς φύσεως τῶν ζῳδίων δηλοῦσι πεπαιδευκώς, ὡς τὸ μὲν γὰρ ὕδατος, ἀλφοὺς λέγει, τῶν γὰρ χυμῶν ὑπὸ τοῦ ἀέρος πλεοναζόντων ἀλφοὶ γίνονται πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν. τὸ δὲ λιχῆνας ἔχουσι γὰρ ὅμοιαι τὴν γένεσιν, ἐκλιμνοτέρου καὶ ξηροτέρου χυμοῦ, ὡς δὲ ♎, λέπρας ποιεῖ. λέγεται μὲν γὰρ, ἐκ μελαγχολικοῦ χυμοῦ πίπτειν δὲ ὁ χυμὸς ὅτος, ὑπὸ μετοπώρου ὑπὸ αὐγοκέρωτι φαίνος. ἐπεὶ καὶ ὅροι, ἐκ ψυχρῶν καὶ ὑγρῶν ἔχουσι τὴν γένεσιν.

Πάθη δὲ συμβαίνουσιν.

Εἰπὼν περὶ σινῶν, νῦν λέγει περὶ τῶν παθῶν, καθόλου δὲ φησι ζητεῖν οὐ σχηματισμοὺς οὐ εἰρημένους ἐπὶ τῶν σινῶν καὶ τῶν παθῶν, ἀλλ' ἐὰν μὲν εὑρεθῶσιν, ἑῶοι ὂν πρὸς τὸν ἥλιον, ἑσπέριοι δὲ πρὸς τὴν σελήνην. σίνη ποιοῦσιν. ἰσχυρότεροι γὰρ εὑρίσκονται ὑπ' οἷς εἰρήκαμεν εὑρεθέντες σχήμασιν. ἐὰν δὲ τὸ ἀνάπαλιν, πάθη * δὲ τὰ προγινόμενα αὐτοῖς ἐκ τῶν ἐναντίων πνευμάτων ποιοῦσιν ἀδυναμίαν.

Ὁμοίως δὲ καὶ πυρετούς.

Ἐπειδὴ ἐπηγγείλατό σοι λέγειν καὶ τὸ μέρος ἐκεῖνο πρὸς ὃ τὸ σῖνος συμβήσεται νῦν πρὸ τούτου φησὶν οὐ σχηματιζομένους, ἀστέρας οὓς ἂν τις ἐν τοῖς σινωτικοῖς τόποις, ἀπὸ τῶν ἀναπεμπόντων αὐτοῖς μερῶν, παρόλεγε τὸ ἐσόμενον σῖνος. ποῖον δὲ ποίῳ ἀνάπεται μέρος, ἤδη μεμάθηκας.

Ὁ τοῦ ☿ ἀστήρ.

Θέλει δι' ἀπορίαν λοιπόν, πόθεν ὠφέλησ ἀσθένειαν. πότερον τὸ παθητικὸν συνεχέστερον ἢ πεπονθότα, ἢ ὅ, τι δὲ ἀπὸ τοῦ ἑρμοῦ λαμβάνει. ὅτος γὰρ ὁ μόνον κινητικὸς ὢν συνεχὴς κινήσεως αἴτιος ἢ πάθει γίνεται, ἀλλὰ γὰρ συμμεταβαλλόμενος τῷ ἀστέρι ἐπιτείνει αὐτοῦ τὴν κακοποιὸν δύναμιν ὑπὸ τῶν δύο κέντρων. ὁ μόνον δὲ ἀπὸ τῶν ἀστέρων φησὶν οὐ φαλλαγαὶ γίνονται τῶν παθῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς φύσεως τῶν ζῳδίων. ἀλλ' ὥσπερ ὑπὸ τοῦ ἀστέρος ὁ παῖδα ἀστέρα ἀπεδεχόμεθα, ἀλλὰ τὸν ἐν σινωτικοῖς ὄντα τό-

significant ab ipso ortu malum esse insitū. Sin in MC configuratæ cum luminibus è superiore loco: malum inferendum esse indicant. Et cum inter sese opponuntur, & superiore ex loco pulsant lumina: non tantū inferendum esse uitium significant, sed ex magnis etiam periculis oriturum esse malum.

In tropicis.

Simplicem quandam regulam tradit, è qua uitia cognoscantur. Considera locum Lunę, quod si signum fuerit tropicum aut æquinoctiale: dic uitium significari. Etiam genus uitij ex natura signi conijcies. Nã in ♈ uitiliginem prædicito, quod humoribus in aere redundãtib. uitiligines gignũtur in extremitate in ♋. impetigines, quæ ex acrioribus & siccioribus nascuntur humoribus in ♎ lepram efficit, quæ ex melãcholico nascitur humore, qui gignitur in autumno. In Capricorno lentigines, quæ ex frigidis & humidis causis oriuntur.

Valetudines autem solent.

Vitijs explicatis, nunc ualetudines tractat. in genere autem iubet inquirere configurationes iam expositas tam in ualetudinibus, quam in uitijs. Nam stellæ orientales erga Solem, occidentales erga ☽ inuẽtæ, uitia decernunt. Sic enim positæ sunt fortiores. Sin contrà: ualetudines & ob accidentes contrarios flatus imbecillitatem decernunt.

Febres item.

Quia promisit etiam partem illam se dicturum esse cui uitium accidat: nunc considerare iubet configurationes stellarum quę sunt in læsionum locis, & à partibus quæ eis attributæ sunt, uitium prædicere quæ autem pars cui sit attributa stellæ, iam cognouisti.

Mercurij stella.

Deinceps dicturus est, an ualetudo frequentius infestatura sit ægrotantem, nec ne? eam rem conijcit ex Mercurio. qui cũ non tantum sit agilis, & continua ualetudine agitationem excitet, sed etiam cum stella mutetur: maleficã eius uim in duobus angulis auget. Neque uerò à stellis, inquit, duntaxat ualetudines mutántur, sed etiam à natura signorum. Verum ut in stellis non quamuis stellam admittimus sed eam dũtaxat, quę est in læsionum locis, eodem

2008 Ministerio de Cultura

ποις, τὸν αὐτὸν τρόπον, οὐ παῦ ζώδιον παραδεξόμεθα, ἀλλ' ὅσα σινωτικὰ εὑρίσκετ' ἐπίκεντρα.

Καὶ ὅλως τὰ χερσαῖα, καὶ ἰχθυικά.

Τὰ χερσαῖα λέγει αἵ τινα ποιεῖ τὰς χοιράδας, καὶ σήριγγας, διὰ τὸ χαίρειν τοῖς λοιποῖς. τὰς ἐλεφαντιώσεις διὰ τὸ φολιδωτὸν.

Τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων.

Πάλιν πρόκειτ' αὐτῷ σκέψασθαι πότερον ἔσται τις βοήθεια, ἢ μᾶλλον κάκωσις. οἱ ἀγαθοποιοὶ τοὺς τόπους ἐφορῶντες, τοὺς τὸ πάθος ἢ τὸ σῖνος ποιοῦντας, τότε ἂν ἐπαχθῇ τὰ πάθη καὶ τὰ σίνη ποιοῦσιν. ἐὰν δὲ μὴ θεωρήσωσιν ἐπαχθῇ καὶ ἐπίτονα αὐτοῖς τὰ πάθη συμβήσεται. κἂν μὲν θεωρῶσι δὲ τοὺς κακοποιοὺς ἀγαθοποιοί, σκόπει τίνες τίνας καθυπερτεροῦσιν. ἐὰν μὲν οἱ μὲν κακοποιοὶ τοὺς ἀγαθοποιοὺς καθυπερτερήσωσιν, ἐν μὲν τάσει ἔσται τὸ κακόν. ἐὰν δὲ τὸ ἀνάπαλιν οἱ ἀγαθοποιοὶ τοὺς κακοποιοὺς καθ' ὑπερτερήσωσιν ἀπαρηγόρητα, ἔσται πάθη ὅταν ὦσι καὶ ἀνατολικοί. τότε γὰρ τὴν οἰκείαν σώζουσι δύναμιν.

Ἢ ἀξιωμάτων.

Τῷ γὰρ ὄντι τὰ πάθη τῇ τοῦ πλούτου περιδερομῇ πλ ςους ἔχουσι παρηγορουντας, ἔπειτα δὲ καὶ ἐν ἰδίοις καὶ οὐ δημοσίοις λουτροῖς ἀπλύοντ'

Εὔμορφα καὶ.

Ὃς τὸν στραβισμὸν ἔστιν ἰδεῖν πολλάκις μετὰ χάριτος γενόμενον.

Καὶ ἐξαγορειῶν.

Τὸ γὰρ παλαιὸν ἀπάγοντες εἰς τὰ ἱερὰ τοὺς νοσοῦντας ἱκεσίας προσέφερον τοῖς θεοῖς, ἐκτείνον τοὺς πεπονθότας, ὥστε πλῆθος συνάγεσθαι καὶ δημοσιεύεσθαι τὸ πάθος, καὶ ἐξαγορεύεσθαι.

Περὶ ποιότητος ψυχῆς.

Περὶ μὲν οὖν τῶν σωματικῶν πάντων εἰπὼν νῦν περὶ τὰ ψυχικὰ μεταβέβηκε. καὶ ὥσπερ τὸν περὶ τοῦ σώματος λόγον ἐμέρισεν εἰς δύο εἴς τε τὸν περὶ ποιότητος, καὶ εἰς τὸν περὶ σίνους, τὸν αὐτὸν κἂν ταῦτα τρόπον διχῇ τέμνουσι τὰ ψυχικὰ εἴς τε τῆς ποιότητα, καὶ τὸ σῖνος καὶ πρόκειτ' αὐτῷ νῦν περὶ τῶν ψυχικῶν ποιτήτων διαλαβεῖν. ἐπειδὴ τῆς ψυχῆς τὸ μὲν ἐστι νοεραὶ, τὸ δὲ ἄλογον καὶ διαλογιστικὸν, εἰδέναι χρὴ ὡς τὸ μὲν νοτρὸν, ἀπὸ τοῦ νοεροῦ γινώσκομεν. τὸ δὲ ἠθικὸν, ἀπὸ τῆς ☾, καὶ τῶν οἰκοδεσποτησάντων, καὶ ἀπὸ τῶν συσχηματιζομένων, πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὰ κέντρα φησί. καὶ ἔστι τῶν ζωδίων αἱ φύσεις ἐν οἷς εὑρίσκοντ' οἱ ἀπὲρ ἐν τῇ προκειμένῃ οἰκουμένῃ σκέψει καὶ αἱ φύσεις αὐτῶν, ἄλλο μὲν γὰρ τὰ τροπικὰ σημαίνει καὶ ἄλλο τὰ στερεά, καὶ ἕτερον τὰ δίσωμα. καὶ ἄλλο μὲν ὡροσκοποῦντες,

eodem modo non quoduis signum admittemus, sed ea quæ læsiones significant, & in angulis reperiuntur.

Deniq; terrestria & pisculenta.

Terrestria faciunt scrofulas & fistulas, eoq; gaudent † reliquis * elephantiasin ob squammas. τοῖς λοιποῖς.

Quæ cum ita se habent.

Rursus ei propositum est considerare, utrum remedium adhiberi possit, an mali sit incrementum metuendum. Nam beneficæ, loca uitium aut ualetudinē decernentia intuentes, ualetudines & uitia mitigāt. Si non aspiciant, ualetudines erunt molestæ & acres. Quòd si beneficæ maleficas aspexerint, uide utræ sint superiores? Nā si maleficæ fuerint superiores, augebitur malum. Si beneficæ superiores fuerint maleficis, ualetudines lenientur, si etiam orientales fuerint. Tum enim uim suam retinent.

Aut dignitates.

Omnino enim ualetudines propter opes latè patentes, multos habent qui eas leniant. Deinde, non in publicis, sed in priuatis balneis lauant.

Elegantia.

Vt strabismum sæpe uidemus habere gratiam.

Excantationibus.

Olim ægrotos in templa ducebant, & diis uota faciebant, & male affectos proponebant, ut multitudo concurreret, & ualetudo publicaretur, & celebraretur.

De animi qualitate.

Corporeis omnibus explicatis, nunc ad animi res transit. & ut corporis disputationem bifariam diuisit, in ipsam qualitatem & uitium: sic etiam hic res animi bifariam secat, in qualitatem & uitium, & de animi qualitatibus disserere instituit. Cum alia pars animi sit intelligens, alia bruta: sciendum est intelligentem ex Mercurio: moralem ex Luna iudicari, & à dominatoribus & configurationibus ad solem ad angulos, inquit, atque etiam è natura signorum in quibus uersantur stellæ, in hac consideratione petendum est iudicium. Aliud enim tropica significant, aliud fixa, aliud bicorpora, aliud in horoscopo, aliud

2008 Ministerio de Cultura

ἐν ἄλλο δὲ μεσουρανοῦντες. ἐν ἐπὶ τῶν ἄλλων κέντρων. καὶ πάλιν, ἀνατολικοὶ μὲν ὄντες, ἄλλο σημαίνουσιν, ἄλλο δὲ δύνοντες. ἄκουε δὲ περὶ ἑκάστου τούτων ἐν τοῖς ἑξῆς τοῦ παλαιοῦ λέγοντος.

Θεωρουμένης ἑκάστοτε περιστάσεως.

Τῶν οὖν σχηματισμῶν τῶν ὁποίων ποτέφησι. τὸ γὰρ ἑκάστοτε, τοῦτο σημαίνειν βούλεται αὐτῷ. καὶ τῶν ὑποδεξαμένων αὐτοὺς. τούτων τε φύσεως.

Ἀπὸ τῶν σωματωδεστέρων.

Τούτων γὰρ ἐγγυτέραν ἐχόντων τὴν θέσιν τῶν γηίνων, πληροῦνται ἀναθυμιάσεσιν τὰ γὰρ πόρρω λεπτομερέστερα ὄντα, οὐκ ἔστι σωματωδέστερα. ἐν γὰρ ἀεὶ τῶν ζωδίων συντομώτερά σοι λέγει. περὶ τῆς σκέψεως, τέσσαρα μόνα ἐπισκεπτόμενος, τοὺς ἀστέρας φησὶ σκόπει τοὺς τῆς προκειμένην κληρωσαμένους πρᾶξιν, καὶ τοὺς οἰκοδεσπότας αὐτῶν, καὶ τὰς φύσεις αὐτῶν ζωδίων, τῶν ὑποδεξαμένων, τούς τε οἰκοδεσποτήσαντας καὶ τὰς οἰκοδεσποτηθέντας, καὶ τοὺς σχηματισμοὺς τοὺς πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὰ κέντρα. καθ' οὓς λέγονται ἀνατολικοὶ κεκεντρωμένοι, ἢ ἐπαναφερόμενοι, καὶ ἀποκεκλικότες.

Καὶ τὰς φύσεις τῶν ἀστέρων.

Ἐπικράτησιν εἶπε τῆς οἰκοδεσποτείαν. οἱ γὰρ οἰκοδεσπόται, κατὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν λόγον ἐχόντων ἀστέρων λαμβάνονται.

Καὶ οἱ τὸν λόγον ἐχόντων.

Οὐ μόνον τοὺς οἰκοδεσπότας φησίν. ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς κυρίους τῆς ἐπισκέψεως φησὶν οἷον τὸν τοῦ ἑρμοῦ. καὶ τὸν τῆς ☾, πρὸς ☉ καὶ τὰ κέντρα. οἱ γὰρ σχηματισμοὶ οἱ πρὸς τὸν ἥλιον ποιοῦσιν τὰς ἀνατολὰς. τὰς δύσεις τοὺς στηριγμοὺς. οὐκ εἶπε δὲ κεκεντρωμένοι, ἀλλὰ στηριζόμενοι πρὸς τὰ κέντρα. ἵνα μὴ μόνον τοὺς κεκεντρωμένους εἴπῃ, ἀλλὰ καὶ ἐπαναφερομένους, καὶ ἀποκεκλικότας, τὰς θεοπροσπλόκους θεοφιλεῖς. αἵτινες καὶ ὀνείρατα βλέπουσι θεῖα διατελοῦσι τοῖς θεοῖς πρὸς πλεκόμεναι δικαίας. τὰ στερεὰ τῶν ζωδίων. διὰ τὸ μέσον ἔχουσι τὸ δίκαιον. ἡ γὰρ δικαιοσύνη μεσότης τίς ἐστι.

Τὸν δὲ συσχηματισμόν.

Ἀκολουθεῖ τοῖς προεκτεθειμένοις. ἕκαστον γὰρ τῶν προεκτεθεμένων γυμνάζει. Εἰπὼν περὶ τῆς τῶν ζωδίων φύσεως, νῦν περὶ τῶν συσχηματισμῶν διαλέγετο, τῶν πρὸς ἥλιον καὶ τὰ κέντρα. καὶ τὰ ἰσάζοντα, ἐκτίθεται ἅμα σχήματα. οἷον, ὅτι ἑῷοι ἅμα ἀνατολικοὶ ὄντες ἐοίκοσι τῷ ὡροσκόπῳ, καὶ τὰ αὐτὰ σημαίνεται ὑπ' ἀμφο

aliud in Medium cœli & alijs angulis. Aliud item orientales, aliud occidentales. De his singulis Ptolemæum pòst differentem audies.

Considerando semper statu.

Qualescunque sint, inquit, configurationes. hoc enim significat uerbum (semper) * Pro natura locorum in quibus sunt.

καὶ τῆς τῶν ὑποδεξαμένων αὐτὸς τόπων φύσεως.

Magis corporeis.

Nam stellę terræ uiciniores implentur exhalationibus. remotiores uerò tẽuiores sunt, & non ita crassę. Semper autem de signis maiori compendio agit, & quatuor hic capita considerat. Stellas, inquit, intuere propositam sortitas actionem, & dominatores earum & ipsorum signorum naturas, quæ & dominatores, & planetas, quibus si dominantur, susceperunt, & cõfigurationes erga Solem, & angulos, secundũ quos dicuntur orientales, angulares, succedentes aut cadentes.

Et naturas stellarum.

Potentiam appellat, dominatum domicilij: Dominatores enim sumuntur pro potentia stellarum quæ sunt autoritate præditæ.

Et quæ rationem habent.

Non de dominatoribus duntaxat loquitur, sed de ijs etiam qui propriè pertinent ad hanc considerationem. ut de ☿ & ☽ ad Solem & angulos configuratione. Configurationes enim erga Solem efficiunt ortus, occasus, stationes. Non autem dixit, (angulares) sed sationarij iuxta angulos ut non tantum de angularibus loquatur, sed etiam de succedẽtibus, & declimatib. * ♄ Dijs applicatos, dijs charos, qui etiam diuina somnia uident, perpetuo dijs adhęrent. Solida signa eo quod media sunt inter tropica & cõmunia, significãt iustitiã, quæ mediocritas quædam est.

Configurationum autem.

Exequitur ea quæ prius sunt exposita, & singulatim tractat signorũq; natura absoluta, nunc de cõfigurationibus erga Solem & angulos disserit, simulq; figuras æquiualentes exponit. ueluti, quod matutinæ & orientales, horoscopo sint similes, & eodem ab utrisque significantur.

matutinę

2008 Ministerio de Cultura

τέρων. οἱ δὲ ἑῶοι στηριγμοὶ ταῖς μεσουρανήσεσιν. ἡ δὲ προήγησις, τουτέστιν αἱ ἀφαιρέσεις τοῖς δυτικοῖς κέντροις. οἱ δὲ ἑσπέριοι στηριγμοί. τοῖς ὑπογείοις.

Ἔτι δὲ ἐφ' ἑρμοῦ.

Τοῦτο παραβέβληται ἀναλογοῦν τοῖς εἰρημένοις. ὁ γὰρ δύναται, ὅτε ἑῶος στηριγμός. καὶ τὰ ὑπὸ γῆν κέντρα, τοῦτο δύναται ἑρμῆς καὶ ἀφροδίτη.

Ἐκείνων λεγόμενα.

Ἐπὶ τούτοις ἀκούειν χρή. οἱ τὴν κυρείαν ἔχονται, τουτέστιν, ὅτε ἑρμῆς καὶ ἡ σελήνη. καὶ οἰκοδεσποτήσαντες αὐτῶν ἀστέρες.

Καὶ μαλλιστὰ ὅταν οἱ αὐτοί.

Ἄμεινόν ἐστι τὸν αὐτὸν ἀστέρα οἰκοδεσποτεῖν, τοῦτε ἑρμοῦ, καὶ τῆς σελήνης. καὶ μὴ δύο ἢ ἕνα. ὥς τε τὸν μὲν αὐτῶν, ἔχειν πρὸς τὸν ἑρμὴν, τὸν δὲ πρὸς τῆς σελήνην. ἀλλ' ἕνα ἑκάτερον ἔχειν αὐτὴν δεῖ πρὸς ἀμφοτέρους λόγον.

Μὴ ὄντος δὲ διακείμενοι.

Μὴ κατὰ τὸν οἰκεῖον ὄντες τόπον, ἐν ταῖς οἰκείαις αἱρέσεις εὑρισκόμενοι μήποτε πρὸς ἀμφοτέρους σχηματιζόμενοι. ἀμαυρὰ καὶ ἀφανῆ, καὶ ἀτελῆ τὰ ἐξ αὐτῶν ἀποτελούμενα.

Τὰ δὲ τῶν κρατησάντων.

Ἐθελήσας εἰπεῖν, καὶ ὑπὲρ τοῦ ἐναντίου ἀποτελέσματα, μετατίθησιν αὐτὸ ὑπὲρ τῶν κακοποιῶν. ζητεῖ οὖν σοι παραδοῦναι μέθοδον δι' ἧς δυνήσῃ πότερον προχωρήσει αὐτὸν τὸ κακῶς ποιεῖν, ἢ ἐπιβλάβη καὶ τιμωρία. ἐὰν μὲν γὰρ ὦσιν ἐν οἰκείοις τόποις καὶ οἰκείοις αἱρέσεσιν εὑρεθῶσιν: πρὸς κακοῦ καὶ τιμωρίας.

Ἐὰν μὲν γὰρ ὦσιν ἐν οἴκ.

Ἔσται αὐτοῖς τὸ ἄδικον καὶ ἑτεροδόξον. ὥς τε μὴ νομίζεσθαι αὐτοὺς ἀδικεῖν, ἢ κακῶς ποιεῖν πληρώσας οὖν τὰ περὶ τῶν κακοποιῶν, νῦν περὶ τῶν ἀγαθοποιῶν φησί, ἐὰν μὲν εὕρης κακοποιοὺς οὐ οἰκοδεσποτήσαντας, κατὰ τὰ εἰρημένα πρόλεγε. ἐὰν δὲ ἀγαθοποιοὺς σκόπει, εἰ μὴ καθ' ὑπερτεροῦνται. ὑπότινος τῶν κακοποιῶν, καὶ ἐν οἰκείοις τόποις. καὶ ἐν οἰκείοις ὑπάρχουσιν αἱρέσεσιν, ἐὰν μὲν γὰρ οὕτως ἔχουσιν εἰ μὲν ἐν ἀρσενικοῖς εὑρεθῶσι ζωδίοις, οἱ μὲν ἄνδρες, ἀνδρικώτεροι γίνονται, αἱ δὲ γυναῖκες, ἀρρένωποι. ἐὰν δὲ πρὸς τούτοις ὁ μὲν ♂ καὶ ἡ ♀ ἢ ὁ ἕτερος αὐτῶν μόνον ἠρρωμένοι τύχωσιν ὄντες, τότε οὐ μόνου οἱ ἄνδρες ὑπὲρ τὸ ἀνδρικώτερον, ῥέπουσιν, ἀλλὰ καὶ ἀφροδισίων ἔξαυσιν ὑπερβάλλουσαν, καὶ μοιχείας. αἱ δὲ γυναῖκες, ἀρρένων ἔργα ποιήσουσι, τρίβουσαι, καὶ αἰσχρότητος ἀναπιμπλάμεναι λήσουσι δὲ

matutinæ stationes, medio cœli: Retrogradatio, hoc est, diminutio cursus, occidentalibus angulis. uespertinæ stationes, subterraneis.

Præterea in ☿.

Hoc adijcitur & cum ijs quę dicta sunt, similitudinem habet. Nam quod matutina statio & anguli subterranei ualent, idē ualet ☿ & * ♀.

Cum de illis dicuntur.

Subaudiendum est, quæ autoritatem habent, hoc est. ☿ & ☽, & stellæ eis dominantes.

Præsertim cum eadem.

Melius est, ut eadem stella Mercurio & Lunæ dominetur, & * non duæ, sed una: & altera cum Mercurio rationem habeat, altera cum Luna, sed unam utrunq; decet erga utrunq; habere rationem.

Non sic affectæ.

Cum non in conueniente loco sunt, nec in suis conditionibus reperiuntur: ne si cum utroque configurentur, effectus eius sit obscurus, abditus & imperfectus.

Earum autem quæ superiores sunt.

Contrarios etiam effectus expositurus, orationem transfert ad maleficas, & rationem tradit qua cognoscas, utrum successura sit improbitas, an uerò damnum & pœnam allatura? Nam nisi in suis locis & conditionibus suis reperiuntur: iniuria malū eis & pœnam accerset.

Diuersæ opinionis.

Vt non putentur peccare aut iniustè facere. Absolutis maleficis, nūc de beneficis loquitur. Si maleficis inueneris dominatores, iudica ita in dictum est. Si beneficos, considera an non ab aliqua malefica superentur, item an in suis locis & conditionibus sint? Nam cum ita se habent planetæ, & in masculinis signis inueniuntur, & uiri uiriliores fiunt, & mulieres uiragines. Quòd si ad hæc ♂ & ♀ aut alteruter tantum masculi fuerint, tunc non tantum uiri magis ad uirilitatem inclinabuntur, sed & immodica rei uenerea & adulterij cupiditate æstuabunt. Mulieres uero uirorum opus exercebunt, fricantes sese, & flagitijs plenæ. Et hæc clam erunt

2008 Ministerio de Cultura

παῦτε, ἐαὺ μόνη ἡ ἀφροδίτη τύχῃ, ἀῤῥοποιῦσα. ἐαὺ δὲ καὶ ὁ ♂ φανερὰ ἔσαι τὰ γινόμενα. εἰ δὲ θηλυκοῖς ὧσι ζωδίοις καὶ οἱ φωσφόρες, καὶ ὁ ἄρης: ἢ καὶ ἡ ἀφροδίτη, τότε ἔσαι ἡ ῥοπὴ ἐπὶ τὸ θηλυπρεπέστερον. ἐαὺ δὲ πάλιν σκοπεῖν βουληθῶμεν, τὸ πότερον φανερὰ ἔσαι, ἢ ἀφανῆ ἀπὸ τοῦ ♂ δῆλον γνωσόμεθα. λαμβάνομεν δὲ δῆλον, ἐκ τῶν ἑῴων καὶ τῶν ἑσπερίων σχηματισμῶν τοῦ ♂, ἑῷοι μὲν γὰρ ὄντες, ἀναφανεῖς ἔσαι. ἑσπέριοι δὲ κεκρυμμένα.

Ὑπερβάλλουσι τὸν κατὰ φύσιν:

Τουτέστιν, ὅτ' ἔστιν ἡ ὑπερβολὴ αὐτοῖς τῆς πρὸς φύσιν. τῷ γὰρ ἀνδρὶ τὸ ἀῤῥενωπὸν. τῇ θηλείᾳ. τὸ γυναικῶδες καὶ ἔκλυτον εἰ οὖν ἐπίτασις τούτων τινὸς γίνεται: τὸ κατὰ φύσιν μᾶλλον ἐπιτείνεται συμπροσγινόμενον ἑρμῇ καὶ τῇ ἀφροδίτῃ, καὶ τῷ ἄρει, καὶ πᾶσιν, ἵνα καὶ αὐτὸς λόγον ἔχῃ πρὸς τὰ ψυχικά. τουτέστι πρὸς τὸ εὐκαπάληπτον, καὶ δύοπτον. ὁ γὰρ ἑρμῆς εἰ καὶ πρόδηλον ἐῤῥίθη, ἀλλὰ τῷ ὀξυκινησίαν, αὐτὸς πάντων τῶν ἑρμηνέων καθίσταται.

Τέλος τῆς τρίτης τῶν ἐξηγήσεως.

erunt, si sola ♀ ita posita fuerit. Si uerò etiã ♂, facinora erunt manifesta. Sin fœmineis signis fuerint lumina, ♂ & ♀, natura uerget ad effœminationem. quod si rursus cõsiderarare uoluerimus utrũ occulta an manifesta futura sint flagitia, ex ♂ id cognoscemus. Id autem sumemus è matutinis & uespertinis ♂ cõfigurationibus. qui si matutinus est manifestum, si uespertinus, occultum erit.

οὐκέτι γὰρ ἐν τῷ βουλήσεως ἐστὶ παραφύσιν.

Excedunt naturam.

* Non seruant congruentem naturæ mõdum. Nam uiro uirilitas, fœminæ effœminatio & mollicia cõuenit. quod si horũ aliquid creuerit. Naturæ modus magis augetur * cum accesserit ad ☿, ♀ ♂ & omnes, ut & ipse rationem habeat cum rebus animi. hoc est, ad id, ut res facile percipiatur & perspiciatur. Nam ☿ ut antè dictum est, ob motus uelocitatem, eorum quæ dicta sunt omnium, fit autor.

Finis enarrationis tertij libri.

N .ENAR

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

2008 Ministerio de Cultura

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

Τὰ μὲν οὖν πρὸ τῆς γενέσεως.

Ἐπλήρωσε δὲ τὸ τρίτον βιβλίον, οὐχ ἁπλῶς οὐδ' ὡς ἔτυχεν ἐπιθεὶς πέρας αὐτῷ, ἀλλ' ἀκολούθως τῇ προεκτυθειμένῃ ὑπὸ αὐτοῦ διαιρέσει. ἡ γὰρ δι' ἀστρονομίας πρόγνωσις, σκοπεῖ τὰ πρὸ τῆς γενέσεως ἢ τὰ κατ' αὐτὴν τὴν γένεσιν, ἢ τὰ μετ' αὐτὴν, οὗτος δὲ τὸ μετὰ τὴν γένεσιν. διπλοῦν ἐστι, τὸ μὲν γὰρ ἐστι περὶ τὴν σύστασιν, τὸ δὲ, περὶ τὰ ἐκτὸς συμβαίνοντα, εἰπὼν ἐν τῷ τρίτῳ περὶ τῶν πρὸ τῆς γενέσεως, καὶ περὶ τῶν κατ' αὐτὴν τὴν γένεσιν. νῦν ἔτι λείπτεται, τὸ περὶ τῶν ἐκτὸς συμβαινόντων λέγειν. ὁ δὲ πρόκειται αὐτῷ διεξιέναι. ἔστι δὲ ταῦτα περὶ τύχης κτητικῆς, καὶ περὶ τύχης ἀξιωματικοῖς, καὶ περὶ πράξεων καὶ γάμων, καὶ φίλων, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. εἰδέναι χρὴ ὡς ἡ μὲν κτητικὴ τύχη ἀνήκει τῷ σώματι, ἡ δὲ ἀξιωματικὴ, τῇ ψυχῇ, καὶ ὥσπερ περὶ σώματος πρότερον εἶπεν, εἶθ' οὕτω καὶ περὶ ψυχῆς, οὕτω νῦν, τὸ περὶ τύχης κτητικῆς προτάττει κεφάλαιον. εἶθ' οὕτως ἐπάγει τὸ περὶ ἀξιωματικῆς. πῶς οὖν τὸ περὶ κτητικῆς ἐπισκοπήσομεν κεφάλαιον, λημψόμεθα δὲ τὸν κλῆρον τῆς τύχης τὸν ἀπὸ ☉ ἀπὸ ☾ πάντοτε. καὶ σκοπήσομεν οὓς ἐπόντας αὐτῷ ἀστέρας καὶ οὓς οἰκοδεσποτοῦντας. ποίαν ἔχει θέσιν τε καὶ δύναμιν καὶ σχηματισμὸν πρὸς οὓς φωστῆρας. καλῶς γὰρ σχηματιζόμενος ὑπὸ τῶν ἀγαθοποιῶν ἢ τῶν συναιρετῶν, πολυκτήμονας ποιοῦσι κακῶς δὲ κείμενοι, ἢ καὶ πρὸς οὓς κακοὺς σχηματιζόμενοι ἀκτήμονα ποιοῦσι, τὴν δὲ ποιότητα τῆς κτήσεως, καὶ τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἡ κτῆσις προσέσται αὐτοῖς δηλώσουσιν αἱ τῶν ἀστέρων ποιότητες. σαφῶς δὲ αὐτὰς ὁ παλαιὸς γεγράφηκε. καὶ οὐ χρὴ περὶ αὐτῶν μακρὸν ἐκτείν εἰ λόγον.

Ὅσα τῆς συστάσεως εἰσὶν ἴδια.

Οὐ γὰρ ἂν παρὰ πάντων τῶν κατὰ σύστασιν.

Οἰκείως τύχωσι μαρτυρηθέντα.

Οὐχ ἁπλῶς εἶπε τὸ οἰκείως, ἀλλ' ἐνδεικνύμενος. ὡς οὐ πρὸς ἀμφοτέρους οὓς φωστῆρας πάνται χρὴ σχηματίζεσθαι, ἀλλὰ πρὸς τὸν τῆς αἱρέσεως. ἐὰν δὲ καὶ πρὸς ἀμφοτέρους, κάλλιον ἔσται καὶ ὠφέλιμον τὸ σχῆμα.

ENARRATIO QVARTI LIBRI.

De facultatibus

Ea quæ geniturã antecedunt.

ABsoluit etiam tertium librum, fastigio inoposito nõ simpliciter aut fortuito, sed ut antegressa diuisio postulabat. Nam astronomiæ prædictiones, considerant aut ea quæ genituram antecedunt, aut quæ cum ea sunt coniuncta, aut quæ eam sequuntur. Ea quæ sequuntur, duplicia sunt, alia de temperamento agunt, alia de ijs quæ extrinsecus accedunt. Cum autem in tertio libro ea exposuerit, quæ genituram antecedunt, & cum ea coniuncta sunt: Reliquum est, ut de ijs dicat, quæ extrinsecus accedunt. Ea porrò sunt, diuitiæ, dignitates, actiones, nuptiæ, amici, & eius generis alia. Sciendum autem est, diuitias pertinere ad corpus: dignitates ad animũ. Vt igitur suprà, prius de corpore, pòst de animo dixit, ita nunc etiam caput diuitiarum priore loco ponit. Sumemus autem partem fortunæ semper à ☉ in ☽: & stellas cum ea aspiciente uersantes considerabimus, & dominatrices, quem habeat situm, quã uim & configurationem erga lumina. Nam benignè aspecta à beneficis, aut suæ conditionis stellis: locupletes facit. Male posita, aut cum maleficis configurata, inopem. Qualitatem autem possessionis & eius parandę causam, stellarum qualitates declarabunt, quas Ptolemæus ipse perspicuè descripsit, ut opus non sit, multa hac de re uerba facere.

Quæ sunt temperamenti propria.

Neque enim de omnibus quæ sunt temperamenti.*

Congruentibus adornatæ testimonijs.

Verbum (Congruentibus) non est temerè positum, sed indicat, non omnino esse necesse, ut cum utroque lumine configurentur, sed cum conditionario. Sin cum utroque, pulchlior & utilior erit configuratio.

Verum

2008 Ministerio de Cultura

Ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ ☉.

Προσυπακουστέον, οἰκοδεσποτήσας μάλιστα χρηματιδείς. τῆκτι τινῆ, τύχη συνοικειόμενον. ἐνίοτως δὲ τὸν ♃ παραλάμβανον. οὗτος γὰρ ὁδὶ τῶν κτήσεων πολυποιητικὸς ὢν τῶν ἄνω κεντρων ☿ ὡροσκόπου καὶ ☿ μεσουρανήματος. δεῖ οὖν οἰκοδεσπότην εἶναι τὸν κρόνον, καὶ καλῶς κεῖσθαι πρὸς τὸν ♃ καὶ φερόμενον πρὸς σελήνην, καὶ ἐν δισώμῳ κείμενον ζωδίῳ.

Κἂν μὲν ᾖ ἐν αὐτῆς αἱρέσεως.

Ἀναγκαιότατον γράφει θεώρημα καὶ περὶ πῶς χρὴ γινώσκειν εἰ ἀκαθαίρετος μένει ἡ οὐσία, ἢ καθαιρεθήσεται σκοπεῖν χρὴ οὖν οἰκοδεσποτήσαντας. ἐὰν οὗτοι ὑπὸ τῆς αὐτῆς αἱρέσεως θεωρηθῶσι. Βεβαίαν κτῆσιν ἔχουσιν. ἐὰν δὲ ὑπὸ τῶν ἐναντίας αἱρέσεως καθυποβεβηκότες ὦσιν, τότε καθαιρέσεις τῶν κτήσεων ποιοῦνται.

Τὰς οἰκείας τόπους.

Ἵνα οἱ οἰκοδεσπότης καθυποβεβήκωσιν ἢ κλῆρος ἢ τύχης. Τὸ καθολικὸν καιρόν.

Ἄλλο τρίτον χαριέστατον ἐπάγει θεώρημα, ἀφ' οὗ γνωσόμεθα πότε ἔσαι ἡ πρίκτησις, ἢ καθαίρεσις σκοπεῖν καὶ αἰτίους τῆς κτήσεως ἢ τῆς καθαιρέσεως ὅπως ἔχωσι πρὸς τὰ ἡγεμονικὰ, καὶ πρὸς τὰς ἐπαναφορὰς. εἰ μὲν γὰρ ἰσχυροποιοῦσιν, ὀξύτερον δρῶσιν. εἰ δὲ ὑποτυπώσεις βραδύτερον. καὶ ἀπὸ δὲ φάσεως ὅτι ἐπεῖν εἰ μὲν γὰρ ἑῴοι οὖσι, ταχύτερον δρῶσιν. εἰ δὲ ἑσπέριοι, βραδύτερον, καὶ περὶ οὗ ἑκάτερος χρόνος.

Περὶ τύχης ἀξιωματικῆς.

Τὰ δὲ δὲ ἀξίας, καὶ τῆς τοιαύτης εὐδαιμονίας.

Πλειόνας μὲν περὶ τύχης κτητικῆς λόγον. λέγειν νῦν βούλεται τὸ ἑπόμενον θεώρημα τὸ περὶ ἀξιωματικῆς, τύχης, ἕπεται γὰρ ὡς ἥλικα μεμαθήκαμεν τῷ περὶ ψυχῆς. σκοπεῖν οὖν χρὴ πῶς ἔχουσι θέσεως οἱ φωσφόρες, καὶ οἱ λαμπροποιοῦντες αὐτοὺς ἀστέρες. ὡ γὰρ αὖ ἔχωσι θέσεως, οὕτω καὶ τὴν ἀξίαν ποιήσουσιν. εὐδίαναι δὲ χρὴ ὡς λαμπρότης, ἑτέρα ἔσαι τῶν ☉. ἑτέρα τῶν σελήνης. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ ἡλίου χρὴ. εἶναι μὲν λαμπρύνοντα ἀστέρα μὴ πλεῖον ἑνὸς ζωδίου ἀπέχοντα ὧν τοῖς προηγουμένοις μέρεσιν, ἐπὶ δὲ σελήνης, ὧν τοῖς ἑπομένοις. πάνυ δὲ χρὴ τάξιν καὶ ὑποβάσιν ποιεῖσθαι τὴν τῶν θεωρημάτων † ἔκβασιν. πρῶτον μὲν γὰρ ἐκτίθεται τὰ ἄκρα καὶ βασιλικὰ θέματα. εἶτα ἐφεξῆς ἀφορῶν καὶ ὑποβαίνων ἐκτίθεται. οἷον, ἐκεῖνα λέγει βασιλικὰ, ὧν οἷς οἱ φασῆρες εἰσὶν ὧν ἀρσενικοῖς ζωδίοις, ἢ ὁ ἕτερος αὐτῶν ὁ τῆς αἱρέσεως κύριος, καὶ λαμπροποιοῦσι ὑπὸ τῶν πρώτως πλανωμένων. ἵνα οἱ μὲν τοῦ ἡλίου ὧν

ἔκθεσις.

Verum ☉.

Subaudiendum, cum dominatur, aut aspectum cum parte fortunæ coniungitur. * Rectè autem ♃ adhibent. Nam is opes parat in superioribus angulis horoscopi & MC. Dominatorem ergo esse oportet ♄ & bene positum erga ♃, & ferri ad Lunam, & in bicorpore signo uersari.

Quòd si eiusdem conditionis.

Maximè necessarium præceptum scribit, quomodo cognoscendum sit, an opes intiolatæ maneant, an destruendæ sint? Considerandi sunt dominatores, qui ab eiusdem conditionis planetis irradiati, firmas decernunt opes. A contraria conditione superati, significant iacturam opum.

Conuenientia loca.

Vt dominatores * superent partem fortunæ. καθυποβεβήκωσι. eleuentur supra.

Vniuersalis temporis.

Tertium elegantiss. præceptum subiicit, unde cognoscamus, quando euenturæ sint opes, aut iactura opum? Considera autores acquisitionis aut amissionis, quomodo sese habeant erga angulos, & loca succedentia. Nam angulares celeri us agunt. In succedentibus aut cadentibus, tardius. Est & ex ortu aliquid iudicandum. Nam matutini, celerius agunt, uespertini tardius & circa extrema tempora.

De dignitatibus.

Dignitas autem & huiusmodi felicitas.

Absoluta facultatum tractatione, nunc præceptum traditum est de dignitatibus, quæ, ut dictum est, cum animo cohærent, Considerandum ergo est, ut posita sint lumina, & comitantes ea stellæ. Nam prout collocata fuerint, ita etiam dignitatem decernent. Sciendum autem est, alium fore comitatum in Sole, alium in Luna. Nã in Sole oportet stellam comitantem non amplius uno signo abesse in partibus antecedentibus: in Luna, in sequentibus. Omnino autem ordine descendendo præcepta explicat. Primum enim summa & regia themata exponit. Reliqua deinceps ordine. Veluti. Ea dicit regia themata, in quibus lumina sunt in masculinis signis, aut alterum cõditionariũ, & quinq; planetarum comitatu ornantur: sic ut Solem in

2008 Ministerio de Cultura

τοῖς προηγουμένοις μέρεσι δορυφορήσωσιν, οἱ δὲ τὴν σελήνην ἐν τοῖς ἑπομένοις, ἐκ τούτου μὲν τοῦ τρόπου γνωσόμεθα τὰ βασιλικὰ θέματα ἔστι δὲ εἰδέναι πῶς χρὴ διακρίνειν πότερον, δυνατὸς ἔσονται ἢ οὔ ζήτει οὖν δύο τινὰ συνιστάμενα περὶ τοὺς δορυφοροῦντας ἀστέρας. ἐὰν μὲν γὰρ οὗτοι εὑρεθῶσι κεκεντρωμένοι οἰκοδεσπόται ὄντες, δυνατοὺς ποιοῦσιν, ἐὰν δὲ ἀποκεκλικότες ὦσιν, ἀδυνάτους καὶ ἀσθενεῖς, καὶ πάλιν ἐὰν εὑρεθῶσι πρὸς τὸ ὑπὲρ γῆν κέντρον σχηματιζομένοι οἱ δορυφοροῦντες. καὶ μάλιστα οἱ δεξιοί, τουτέστιν οἱ προηγούμενοι τοῦ ἡλίου. ἐὰν δὲ πάντα τὰ μὲν ἄλλα παρῆ καὶ ἔκκεντρα ὦσι καὶ δορυφορῶνται ὑπὸ τῶν πέντε πλανωμένων τῶν μὲν ἑώων ὄντων. τῶν δὲ ἑσπερίων, καὶ ὦσι κεκεντρωμένοι οἱ δορύφοροι, μόνον δὲ ἡ μὲν ☾ ἢ ἐν θηλυκοῖς ζωδίοις ὁ δὲ ἥλιος ἐν ἀρσενικοῖς, ἡγεμόνου ἔσονται. τουτέστιν οὐ βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ ζωῆς καὶ θανάτου κύριοι. ἐὰν δὲ τῶν εἰρημένων πάντων, μήτε ἀρσενικοῖς ζωδίοις παρῆ ταῦτα μήτε μὴν οἱ δορυφοροῦντες ἔγκεντροι ὦσιν, ἢ μαρτυρήσουσιν τοῖς ὑπὲρ γῆν κέντροις, τότε οὐ δὲ ἡγεμόνες εὑρίσκονται, ἀλλ' ἀξιωματικοὶ μόνον, καὶ οὐκ ἔμπρακτοι. ἐὰν δὲ τῶν φώτων μὴ ὄντων ἐκκέντρω οἱ πλεῖσαι εὑρεθῶσι κεκεντρωμένοι. τῶν δορυφοροῦντων ἀστέρων, τότε ἔσται μέτρια τὰ ἀξιώματα, καὶ πολίτικα μᾶλλον ὅσα εἴωθε παρέπεσθαι τοῖς προηγουμένοις βίοις. ὥστε ἕξουσι τὴν δὲ τὴν στρατείαν, παρακολουθεῖν εἴωθε τότε τὸ ἀξίωμα. μηδενὸς δὲ τῶν δορυφοροῦντων πρὸς τούτοις. ἢ κεντρωθέντος ἢ σχηματισθέντος, ἀφανεῖς γίνονται τὰς πράξεις. ὥσπερ οὖν μεμάθηκας ποιὰ ἐστὶ τὰ βασιλικὰ καὶ ἄκρα θέματα καὶ ποῖα μέσα οὕτως ἀναγκαλὸν ἐστὶ μαθεῖν, ποῖα τυγχάνει τὰ ἔσχατα, ταῦτα δὲ ἐστὶ τὰ ἔχοντα ἐναντία τοῖς εἰρημένοις πάντα σχήματα, ἵνα μὴ ὦσιν οἱ φωστῆρες ἐν ἀρσενικοῖς ζωδίοις. ἵνα μὴ κεντρωθῶσιν, * οἱ δορυφορηθέντες, ὑπὸ κακοποιῶν, ἢ ἐκ παραιρετῶν δορυφορηθῶσιν. ὧδε πάσι δὲ τούτοις ἓν παραδίδωσι θεώρημα, ὅπως δυνησόμεθα μαθεῖν τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἠξιώθη τοῦ ἀξιώματος. σκόπει οὖν φησὶν τὸν εἰληφότα τὴν δορυφορίαν. καὶ ἀπὸ τῆς ἐκείνου πρόληγε ποιότητος. εἰ μὲν γὰρ κρόνος εὑρεθείη, διὰ τὴν πολυκτημοσύνην. εἰ δὲ τοῦ ♃ γὰρ τῆς ♀ διὰ δωρεᾶς καὶ χάριτος. εἰ δὲ τοῦ ἄρεος, διὰ νίκην. εἰ δὲ τοῦ ἑρμοῦ, διὰ λόγους, ἢ οἰκονοκίαν καὶ ἐπιμελείαν πραγμάτων.

antecedentibus partibus cingant, Lunam in sequentibus. Hoc igitur modo regia themata cognoscemus. Scire porrò licet, quomodo iudicandum sit, utrum potentes futuri sint nec ne? Quærito igitur duo, quæ in stellis comitantibus eueniunt. Nam si hæ augulares inuentæ fuerint, cum dominantur: potentes reddunt. Si ceciderint, impotentes & infirmas. Rursus, si eæ quæ comitantur ad angulum superiorem configuratæ reperiuntur, præsertim dextræ, hoc est, Solem antecedentes. Quòd si cætera omnia præsto fuerint, lumina angularia, comitatus planetarum, quorum alij matutini, alij uespertini sint, & angulares sint qui comitantur: Sola autem Luna in fœmineis signis, Sol in masculinis fuerit: duces erunt, hoc est, non quidem reges, sed qui uitæ necisque potestatem habeant. Sin his dictis omnibus * neque lumina in masculinis signis fuerint, neque comitantes stellæ angulares aut angulis supra terram testimonium perhibuerint: tum ne duces quidem erunt, sed dignitate tantum præditi, nec rebus gerendis occupati. Si uerò luminibus non angularibus, pleræque stellę comitantes in angulis repertæ fuerint: tunc mediocres futuræ sunt dignitates, & ciuiles magis, quæ anteactã uitã comitari solent: ut, si hoc imperiũ habuero, hęc solet dignitas sequi. Nulla uero comitantium * erga lumina aut angulari, aut configurata: obscuræ erunt hominis actiones. Quemadmodum ergò didicisti, cuiusmodi sint regia & summa themata, & quæ mediocria: sic cognoscendum est, cuiusmodi sint extrema. Ea uerò sunt, quæ superioribus habent contraria omnia, ut lumina nõ sint in masculinis signis, ut non sint angulares, quę comitãtur stellę, ut à maleficis aut contrariæ conditionis stellis cingantur. Post hæc omnia unum præceptum tradit, quomodo causa cognosci queat consecuturæ dignitatis. Considera ergo, inquit, stellam quæ comitatum suscepit, & pro illius qualitate decernito. Nam si Saturnus inuentus fuerit, ob diuitias. si Ioue ut Veneri ob largitiones & gratiam. Si Martis, ob uictoriam. Si Mercurius ob eruditionem & eloquentiam, aut rei familiaris ad ministrationem & curationem rerum.

Vesperti-

2008 Ministerio de Cultura

Ἑσπερίων δὲ πρὸς τὴν σελήνην.

Τὸ ἑσπέριον λαμβάνεται, οὐχ ὡς πρὸς τὸν ἥλιον, τουτέστιν ἐν τοῖς ἑπομένοις μέρεσι τῆς σελήνης.

Πρὸς τὸ ὑπὲρ γῆν κέντρον σχηματίζοντες.

Σχηματίζοντες λέγει, οὐ κινα, κατὰ △, ἢ □ ἢ κατ' ἄλλοτι τῶν σχημάτων φέροντες. ἀλλ' ἵνα μὴ ὦσιν ἐν ταύτῃ τῇ κεκεντρομένῃ μοίρᾳ πλησίον δὲ καὶ μὴ τελέως πεπτωκότα.

Ἐὰν οἱ δορυφορούντες ἀστέρες, δεξιοὶ τοῖς ὑπὲρ γῆν κέντροις σχηματίζοντες.

Δεξιοί εἰσιν, οἱ ἐν τοῖς προηγουμένοις τοῦ ☉ μέρεσιν, ἵνα μέσοι εὑρεθῶσιν τοῦ ☉ καὶ τῆς ☾, ἔμπροσθεν μὲν τοῦ ἡλίου, ὄπισθεν δὲ τῆς ☽.

Ἐν θηλυκῷ.

Οὐκ ἔσται γὰρ ἡ βλάβη τῆς σελήνης. καλὸν μὲν ἀμφότερα τὰ † καὶ τὰ κεκεντρωμένα εἴη, καὶ ἐν ἀρσενικοῖς ζωδίοις. εἰ δὲ μὴ, τὸν ☉ ἐν ἀρσενικοῖς ζωδίοις ἐξάπαντος δεῖ εἶναι. ἐν θηλυκοῖς γὰρ εὑρισκόμενος βλάπτει μᾶλλον ἤπερ ἡ ☾.

φῶτα.

Μαρτυρήσουσιν τοῖς κέντροις.

Τουτέστι τῷ ὡροσκόπῳ. ἢ τῷ μεσουρανήματι: καὶ γὰρ αὐτοῖς ἀνωτέρω ἀμφότερα ἐμνημόνευσε, διὰ τὸ εἰπεῖν τοῖς ὑπὲρ γῆν κέντροις. οὗτος δὲ καθυπέρβασιν τοῦ πρὸ αὐτοῦ εἴρηται. τὸ μὲν γὰρ πρὸ αὐτοῦ, τὸ ἕτερον τῶν φώτων ἦν μόνον, ἐν ἀρσενικῷ ζωδίῳ κεκεντρωμένοι. οὗτος δὲ μετὰ τοῦ ταῦτα ἔχειν, καὶ τὸ μὴ κεκεντρῶσθαι τοὺς θορυφόρους προείληφεν.

Ἐὰν δὲ τὰ φῶτα.

Καὶ οὗτος καθυπέρβασιν ἐῤῥέθη. τὸ μὲν γὰρ πρὸ αὐτοῦ, εἶχε καὶ τὸ ἕτερον τῶν φώτων κεκεντρωμένον, καὶ τὸ ἕτερον τῶν ἀρσενικῶν ζωδίων, οὗτος δὲ οὐ δέτερον, πλὴν ὅτι ἀλλὰ τοῦ προτέρου τῶν προειρημένων πάντων ὄντων, οἱ δορυφορούντες οὐκ ἦσας κεκεντρωμένοι ἐν ταῦθα δὲ τοὺς πλείστους τῶν δορυφόρων κεκεντρωμένους ὑποτίθεται.

Παρὰ τὰς κατὰ τὸν βίον προλύψεις.

Ἅτινα ἀξιώματα προλήψει βίου παρέπεται, ὡς ἐν τῇ προθεωρίᾳ εἴρηται.

Τέλιτον δὲ ταπεινοὶ καὶ κακοδαίμονες.

Αὕτη ἐστὶν ἡ γένεσις ἡ ἐναντία πάντη τῇ πρώτῃ κεκτημένη. αἱ γὰρ ἄλλαι πᾶσαι μέσον τούτων εὑρίσκονται. τὰς δὲ μεταξὺ τούτων τὰς παρὰ τὰς εἰρημένας μίξεις, καταλιμπάνεισοι τῷ ἀκροατῇ οὔσας, ὡς ἐν τοῖς ἄλλοις πεποίηκε θεωρήμασιν.

Ταύτης γὰρ περὶ μὲν τοὺς αἵρεσιν ἔχοντας.

Διδάσκει σε πῶς ὀφείλους γινώσκειν, πότερον, αὐθεντικὰ καὶ βεβαία ἀξιώματα γίνοντες, ἢ οὐ εὑρήσεις δὲ οὗτος, ἀπὸ τῶν δορυφορούντων

Vespertinæ erga Lunam.

Vespertina conditio hic nõ ita sumitur, ut erga Solem, hoc est, in partibus Lunam sequentibus.

Cum angulo qui supra terram est, configurantur.

Configurantur, inquit non ut per △ aut □ aut aliam quampiam figuram eò ferantur, sed ut nõ sint in angulari illa parte, sed propè, & non omnino cadant.

Si comitantes stellæ, dextræ cum angulis qui supra terram sunt, configurantur.

Dextræ sunt, q̃ sunt in partibus Solem antecedentibus, ut in medio Solis & Lunæ reperiantur, ante Solem & post Lunã.

In fœmineo.

Non enim hoc Lunæ incõmodat. Præclarũ enim est, cum ambo lumina sunt angularia, & in masculinis signis. Sin minus, at Solem omnino in masculinis signis esse oportet. Nã in fœmininis inuentus. magis nocet. quam Luna.

Testimonium perhibuerint angulis.

Hoc est, in horoscopo aut MC. Nã suprà. amborũ fecit mẽtionẽ, cũ dixit, (in angulis supra terrã) quæ uerba cũ antecedẽtibus nõ cõsentiũt. Nã alterũ dũtaxat Lumẽ antecessit in masculo signo. Nũc cũ subijcit, (angulares) comitantes stellas adiungit.

Quod si Lumina.

* Etiam hæc uerba cum antecedentibus non consentiunt. Antecessit enim, (& alterum lumen angulare) id uerò neutrũ est. Nisi qui in priore (positis antè dictis omnibus) comitantes stellæ non erant angulares. hic uerò pleraque comitantes ponit angulares.

Pro uitæ instituto.

Quæ dignitates uitæ institutum comitantur, ut suprà diximus.

Penitus autem humiles & infelices.

Hæc genesis omnio contraria est primæ. Reliquæ enim omnes inter has mediæ inueniuntur. Quæ uerò his interiectæ sunt, & in expositis mistionibus non comprehẽduntur: auditori iudicandas relinquit, ut in alijs præceptis omnibus fecit.

Hæc enim in ijs quæ conditionem habent.

Docet q̃modo cognoscendũ sit, utrũ dignitates cũ autoritate & firmitate futuræ sint nec ne: hoc uerò inuenies è comitantibus

2008 Ministerio de Cultura

De actionibus lib. 4

ἀστέρων. ἐὰν μὲν γὰρ οὗτοι καὶ συναιρεταὶ καὶ ἀγαθοποιοὶ εὑρεθῶσιν ἄπταιστα γενήσεται τὰ ἀξιώματα. ἐὰν δὲ * περὶ τοὺς παραιρέτας ἐπισφαλῆ.

Περὶ πράξεως ποιότητος.

Ὁ δὲ τῆς πράξεως τὴν κυρίαν λαβὼν.

Εἰκότως μετὰ τὴν περὶ ἀξίας λόγον, τῶν περὶ πράξεως προτίθεται. συγγενὴς γὰρ εἶναί πως δοκεῖ. ἀμφότερα τῆς τύχης ὄντα. σκοπεῖν δὲ χρὴ ἀπὸ τοῦ ἡλίου. καὶ τοῦ μεσουρανοῦντος ζωδίου, τῆς πράξεως τὴν ποιότητα. δεῖ γὰρ ζητεῖν, † τὰ μὲν ἐφέστηκε τῷ μεσουραν: τὶς δὲ ἑώαν φάσιν τοῦ ἡλίου ἔγγιστα ποιεῖται.

Ἵνα ἀπὸ ζώδιον, ἢ ἡ φάσις.

Τουτέστιν ἕως μοίρας λ'. δορυφορίαν δὲ ταύτην εἰώθασιν ὀνομάζειν οἱ παλαιοί. ἀνάγκη δὲ ἢ τὸν αὐτὸν ἀστέρα ἐν τῷ μεσουρανήματι εἶναι ἢ διαφόρους. ἄλλον μὲν προηγούμενον τοῦ ἡλίου, ἄλλον δὲ μεσουραν. ἢ ἕνα μόνον παρεῖναι, ἢ ἐν τοῖς προηγουμένοις μέρεσιν τοῦ ἡλίου. ἢ ἐν τῷ μεσουρανοῦντι, εἰ μὲν οὖν εἷς παρῇ, καὶ ἐν τῷ μεσουρανήματι, καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ μέρει ἡλίου ἢ εἷς μόνος ἐν ὁποτέρῳ τῶν εἰρημένων τόπων ἐκείνῳ μόνῳ προσχρησόμεθα. ἐὰν δὲ δύο, ζητήσομεν τὶς μᾶλλον αὐτῶν τῶν δύο δυνατώτερός ἐστι, καὶ πλείονας ἔχει λόγους. κἀκεῖνον προσθέντες, προσχρησόμεθα αὐτῷ. ἐὰν δὲ μὴ δὲ εἷς εὑρεθῇ, μήτε ἔγγιστα τοῦ ἡλίου μήτε ἐν τῷ μεσουρανήματι, οἱ τοιοῦτοι ἄπρακτοι εἰσιν. ἐπισκοπεῖν δὲ χρὴ τὸν οἰκοδεσπότην, σημαίνει γὰρ οὗτος τὰς κατὰ καιροὺς αὐτῶν ἐπιτηδεύσεις. οὕτω μὲν ἐπισκοπήσομεν τὸν ἥλιον αἴτιον τῆς πράξεως, τὴν δὲ ποιότητα γνωσόμεθα, ἐκ τῆς τοῦ εἰληφότος ἀστέρος τὴν πράξιν ἰδιότητος. εἰδέναι δὲ χρὴ. ὡς οὐ πᾶς ἀστὴρ ἐν τῷ προηγουμένῳ μέρει τοῦ ἡλίου, ἢ ἐν τῷ μεσουρανήματι εὑρεθείς. δέδωσι τὴν πράξιν, ἀλλ' ἐὰν εὑρεθῇ τῶν τὴν πράξιν παρεχόντων ἀστέρων εἰσὶ δὲ τρεῖς. ☿ ☉ ♀. οὗτοι γὰρ διὰ τὸ εὐκινητότερον προσοικειούμενοι ταῖς πράξεσι τυγχάνουσιν, καὶ διὰ τὸ ἐγγὺς τοῦ ἡλίου τυγχάνοντας, τὰς δορυφορίας ποιεῖσθαι. τῶν δὲ ἄλλων ἀστέρων εὑρεθεὶς συνεισφέρεισι καὶ τῆς οἰκείας ἰδιότητος. αὐτὸς δὲ σαφῶς, τὰς μίξης τῶν ἀστέρων ποιησάμενος, οὐ δέδωκε χώραν τοῖς ἐθέλουσι παρ' αὐτὸν μακρὸν ἀπογράφεσθαι λόγον. εἰδέναι δὲ χρὴ ὡς καὶ ἡ τῶν ζωδίων ἰδιότης, πολλήν τινα ταῖς πράξεσι τὴν μεταλλαχὴν παρέχεται. τὰ δὲ τετράποδα περὶ τοιαῦτα. καὶ ἐνυπορίας ἀποφαίνει. τὰ δὲ ἔνυδρα, περὶ τὰ ὕδατα. καὶ ὅσα ἂν εὐπιβόλως δυνάμεθα προσχρῆσθαι ταῖς τῶν ζω-

stellis. quæ si & beneficæ & eiusdem conditionis fuerint: illa befactas decernũt dignitates. Sin contrariæ conditionis, periculosas.

De qualitate actionis.

Quæ uerò dominatum actionis.

Rectè post dignitatis tractationem, de actione disserit ut cognata quodammodo cum illa. Nam utraq; est fortunæ. Est autẽ actionis qualitas à Sole & M C signo petenda, & quærendũ, quæ stella in M C sit, & quæ proximè Solẽ sit in ortu matutino.

* Vt sub uno signo aut ortus.

Hoc est, usque ad partes 30. Eum uerò comitatum appellare solent ueteres. Est autem necesse aut eandem stellam in M C esse, aut diuersas, aliam quæ Solem antecedat, aliam quæ M C. aut unam solam adesse, aut in partibus Solem antecedentibus, aut in M C. Si ergo una adfuerit tam in M C, quam in parte Solem antecedente, aut una duntaxat in alterutro horum locorum: eã solam adhibebimus. Sin duæ, quęremus utra earum sit potentior, et plures habeat rationes. eaq; prælata utemur. Si uero nulla neque proximè Solem, neq; in M C inuenta fuerit: huiusmodi ociosi sunt. Est autem dominator cõsiderandus. Is enim significat studia pro temporibus. Sic igitur considerabimus Solem actionis autorem. Qualitatem autem cognoscemus ex proprietate stellæ actionem suscipientis. Sciendum autem est, non quãuis stellam in parte Solem antecedente aut M C inuentam, decernere actionem, sed si ita inuenta fuerit stella, quæ decernendi autoritatem habet, quæ numero tres sunt. ☿. ♂. ♀. hæ enim ob agilitatem actionibus sunt dedicatę, & quia in Solis uicinia constitutæ, comitari eum solent. Quod si aliarum stellarum aliqua sic inuenta fuerit, aliquid de sua proprietate confert. Verùm, ipse autor, mistionibus stellarum per spicuè expositis, locum ijs non reliquit, qui post eum multa uerba sunt facturi. Sciendum autẽ est, etiam signorum proprietatem, magnam actionum afficere uarietatem.* Quadrupeda, tractare talia, & mercaturas significãt. Aquatica, res aquaticas. & si qua alia sagaciter de proprietatibus signorum diuinare possumus.

Ad

2008 Ministerio de Cultura

De actionibus

δίων ἰδιότησι, πρὸς τούτοις ἀναγκαιότατα ἐπισκοπεῖν σε παρακελεύεται πότερον, ὁ τῆς πρᾶξιν ἔχων πρώτους ποιεῖ ἐν τῷ ὑπαλτηδεύματι ἢ δευτέρους καὶ ἀποπράσσονται. σκοπεῖν γὰρ φησι χρὴ, οὗς εἰληφότας. τὴν οἰκοδεσποτείαν τῆς πράξεως. καὶ ἐὰν οὗτοι εὑρεθῶσιν ἀνατολικοὶ καὶ ἐπίκεντροι ποιοῦσιν αὐθεντικὰς. ἐὰν δὲ ἀποκεκλικότες, δευτέρους καὶ ὑποτεταγμένους. τὰ δὲ μέσα τούτων σχήματα, ἔστι κατανοεῖν, καὶ ἐν αὐτοῖς γενόμενοι σαφηνίζειν πειρασόμεθα.

Τὴν δὲ φάσιν ἑῶαν ἔγγιστα ποιούμενον.

Οὐχ ἁπλῶς τὴν ἑῶαν φασὶν ποιούμενον, ἀλλὰ τὸν πλησίον ὄντα τοῦ ἡλίου ἐν τοῖς προηγουμένοις μέρεσιν, * οὐ δὲ γὰρ ἐάν τις οἰηθείη δύο ὄντων ἐν τοῖς προηγουμένοις μέρεσι, τὸν ἐγγύτερον προτιμήσομεν, ἀλλὰ τὸν μὴ πλέον ἀφεστῶτα ἑνὸς ζωδίου τοῦ ☉, καὶ συντόμως εἰπεῖν, τὸν δορυφοροῦντα

Πρὸς ἐπιτηδεύσεως.

Αὐτὸν μὲν τοὶ τὸν κύριόν φησι τοῦ μεσουρανήματος. οἱ γὰρ τοιοῦτοι, ῥεμβοὶ ἐν ταῖς πράξεσι γίνονται, ἄλλοτε ἄλλο ἐπιτηδεύοντες, καὶ οὐχ ἑνὶ ὑπαλτηδεύματι μένοντες.

Ἐκ τῆς ἰδιοτροπίας τῶν τριῶν.

Ὁρᾶς ὅπως οὐ βούλεται πάντα ἀστέρα δορυφοροῦντα τὸν ἥλιον, ἢ πάροντα τῷ μεσουρανήματι, κύριον εἶναι τῆς πράξεως, ἀλλ' ἕνα τῶν τριῶν. ὡς δὲ οἱ πρὸ αὐτοῦ πάντες, ἁπλῶς πάντα ἐπόντα τῷ μεσουρανήματι, ἔλεγον κύριον εἶναι πράξεως, καὶ εἰς τὴν ἐκείνον ἀφορῶντες ἰδιότητα ἀποτυγχάνουσι τῆς κατὰ τὸ ποιὸν πράξεως, κινήσεως. καὶ προγνώσεως. ὁ δὲ τῆς ἀφροδίτης τὰς μίξεις ποιεῖται τῶν ἄλλων ἀστέρων πρὸς οὗς πρᾶξιν εἰληφότας, ♄ ♃. καταλείπει δέ σε καὶ αὐτοὺς πρὸς ἀλλήλους μιγνύσαι οὗς κυρίους τῆς πράξεως, καὶ ἔτι μᾶλλον συνθετωτέρας ποιεῖται τὰς μίξεις αὐτῶν τε ἅμα τῶν κυρίων τῆς πράξεως, καὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων, ♄ καὶ ♃.

Ἐκδοχεῖς:

Ἐκδοχείας καλεῖ οὗς μεταπράτας, οὗς παρ' ἀλλήλων δεχομένους. καὶ πιπράσκοντας.

Ὁ δὲ τοῦ ♂ μετὰ μὲν ἡλίου σχηματισθεὶς.

Τὸν τοῦ ἄρεος ἀστέρα, διχῶς λαμβάνει παρὰ οὗς ἄλλους ἀστέρας. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι, εἴτε μετὰ ἥλιον ὦσιν, εἴτε μὴ, οἱ αὐτοὶ διαμένουσιν. ὁ δὲ τοῦ ♂, μετὰ ἥλιον, ἅτε διὰ πυρὸς ὢν τῆς κράσιν, ἔτι μᾶλλον εἰς ἀμετρίαν, τρέπεται ὑπὸ τῆς πρὸς τὸν ἥλιον γειτνιάσεως.

ὦσι. Περιχύτας.

Οὗτοι γὰρ ὕδατι καὶ πυρίου † δουλεύουσι

Ad hæc, quod summopere necessarium est, considerandum esse monet, an stella actionem decernens principes in eo studio efficiat an secundos.* Considerandæ enim inquit sunt stellæ, quæ actionis dominatũ susceperunt & orientales & angulares inuentę, autoritate conciliant. In cadentibus locis, secundos & obnoxios alijs efficiunt. Mediæ figuræ ex his cognosci possunt, quas ubi eò uentum fuerit, declarare conabimur.

Quæ proxime est in matutino ortu.

Non simpliciter eam dicit, quæ sit in ortu matutino, sed quæ sit propinqua Soli, in partibus antecedentibus. * Neq; enim ut quis opinetur, si duæ sint in antecedentibus partibus, uiciniorem præferemus. sed eam quæ nõ amplius uno signo distat à Sole. & ut compendio dicamus, quæ comitatur.

Ad studia.

De ipso M C. domino loqtur, Tales em̃ in suis actionib. incõstantes euadũt, aliàs aliud agẽtes, nec in uno studio pseuerãtes.

Ex proprietate trium.

Vides, ut non uelit quamuis stellam, quæ solẽ comitetur, aut in M C uersetur, actionis esse dominã, sed unam ex tribus. Vetustiores autẽ Ptolemæo, omnino quãuis stellam in M C uersantẽ, actionis esse dominam uoluerunt, atque in eam intuentes, aberrant à qualitate actionis, motione, prædictione. Venus autem cõtemperat alias stellas cum ijs, quæ sortitæ sunt actionẽ. * ♄ & ♃. Sed & tibi relinquit, ut actionis dominos inter sese commisceas, & magis etiam commiscet tam ipsas stellas actionis dominas, quam cæteras stellas ♄ & ♃.

Successoris.

Sic uocat eos, qui merces ab alijs emptas, alijs uendunt.

♂ cum ☉ configuratus.

Martis stellam bifariam accipit, aliter quam reliquas stellas. Nam aliæ siue cum Sole sint, siue non, eædem manent. ♂ autem, ut ignitus natura: immoderatiorem etiam suscipit æstum, ex uicinia Solis.

Circumfusores.

Hi enim aquæ & igni * seruiunt.

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

Τοὺς τόπους * ὡς ἦν μετηλλαχότες.

Ἵνα τοῦ ἡλίου τυγχὸν ὄντας ἐν τοῖς ♊. ἡ μὲν ♀ μετὰ τὸν ☉ εὑρεθῇ ὁ δὲ τοῦ ☿ ἐν τῷ ἑξῆς ζωδίῳ τοῦ ♉.

Ῥαδιουργούς.

Τοὺς εὐχερῶς πράγματα παρέχοντας, τούτω τῷ ὀνόματι ἐκάλεσεν.

Αὐδεχομένους.

Ἀντὶ τῶν τῶν ἄλλων προισταμένους, καὶ ὑπὲρ ἄλλων πράττοντας.

Ὁπλορχήστας.

Οἷ οἱ πὲρ εἰσιν οἱ μεθ' ὅπλων ὀρχούμενοι.

Οὓς καλοῦσιν ἁρματούρας.

Ἦσας γὰρ ἐπὶ τῶν παλαιῶν ζῶα ἱερὰ ἅμινες ἐθεράπευον, καὶ τιμῆς ἠξίουν.

Πρὸς τὸ ποικίλον τῶν πράξεων.

Ἐπεὶ γὰρ συμπαρόντες ἅμα δύο ἀστέρες, οὐ μίαν τινὰ ποιοῦσι τέχνην, ἀλλὰ πολλὰ σημαίνουσιν εἰκότως ἐπενόησε θεώρημα. δι' οὗ δυνήσαι διακρίνειν τὸ ποικίλον τῶν τεχνῶν. ἔσται δέ σοι ἡ διάκρισις, ἀπὸ τῆς τῶν ζωδίων φύσεως.

Τῶν ἀπὸ συνόδου.

Οὐκ οὖν εἰ μέλλει ἐν πρακτικῷ εἶναι τόπῳ, ἀπὸ ☾☉☾ ἢ ἐν τῷ μεσουρανεῖσαι, οὐ γὰρ δυνήσεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ζωδίῳ τοῦ ἡλίου παρεῖναι. ἐπεὶ ἀπὸ πανσελήνου ἔσται, καὶ οὐκ ἀπὸ ☾☉.

Ἐκ τῆς τῶν οἰκοδεσποτησάντων.

Οἰκοδεσπότας λέγε τοὺς κυρίους τῶν πράξεων. οἵτινες ἐν τῷ μεσουρανήματι, ἢ ἐν τῷ προηγουμένῳ μέρει τοῦ ἡλίου εὑρίσκονται.

Χρωματοκρασίας.

Τουτέστιν αἰσχημοσύνας.

Περὶ συναρμογῶν.

Ἑξῆς δὲ τούτοις ὄντος.

Τοῦτο τὸ κεφάλαιον τῶν πολυμερῶν ἐστι καὶ πολυσχιδῶν, λέγει γὰρ ἐν αὐτῷ, καὶ περὶ νομίμων γάμων, καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν μὴ νομίμων, ζητεῖ δὲ πρότερον, εἰ γαμήσει, εἴτε καὶ μὴ. καὶ εἰ γαμήσει, πότερον ταχέως, ἢ βραδέως. καὶ πότερον μιᾷ μόνῃ συνοικήσουσιν, ἢ πλείοσι, καὶ ὁ ποία ἔσται ἡ γαμετὴ, ἢ ὁ ἀνήρ. καὶ τελευταῖον, πότερον, διαμένουσιν, ἢ διαλυθήσονται. καὶ εἰ διαμένουσι πότερον, ἀλλήλοις ἀγαπῶντες, ἢ στασιάζοντες, σκόπει οὖν τῆς ♀ φησίν. πότερον, ἐν τοῖς λιβυκοῖς ἐστὶ τεταρτημορίοις, ἢ ἐν τοῖς ἀπηλιωτικοῖς. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀπηλιωτικοῖς, νεογάμους ποιεῖ. ἐὰν δὲ ἐν τοῖς λιβυκοῖς βραδυγάμους, ὧν δὲ τῶν γυναικῶν, οὐκ ἀπὸ τῆς σελήνης, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἡλίου ὁμοίως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὴν σκέψιν ποιησόμεθα, πλὴν ἄλλο μὲν ὧν ☾ τεταρτημόριον ληψόμεθα, ἄλλο δὲ ὧν ἡλίου, ὧν μὲν γὰρ σελήνης τὸ ἀπὸ συνόδου μέχρι πρώτης διχοτό-

Loca mutarint.

Vt si ☉ sit in ♊, ♀ cum ☉ reperiatur ☿ in * sequenti signo ♉.

Leues.

Eos qui temerè alijs negocium facessunt, sic uocant.

Suscipientes.

Qui alijs præsunt, eorumque negocia curant.

Hoplorchestas.

Quales sunt qui ornatè saltant.

Quos uocant harmaturos.

Olim enim fuerunt sacra animalia, quæ quidem colebant & honore afficiebant.

Ad actionum uarietatem.

Nam quia binarum stellarum coniunctio, non unam efficit artem, sed multas significat: rectè præceptum excogitauit, unde uarietas artium dijudicetur. Petetur autem dijudicatio à natura signorum.

A coniunctione.

Ergo si à coniunctione ☽ in loco actionis futura est, * in M C erit. Neque enim in signo Solem antecedente esse poterit. Alioqui id faciet à plenilunio & non à coniunctione.

Et dominatorum.

Dominatores appellat eos, qui actiones decernunt, qui aut in M C. aut in parte Solem antecedente reperiuntur.

Colorum mistiones.

Hoc est, * deformitates.

De coniugijs.

Cum hæc sequãtur.

Hoc caput multiplex & copiosum est. Nam in eo agit de coniugijs legitimis & illegitimis. In primis autem quærit, an homo sit cõtracturus matrimonium nec ne? quod si contracturus est, maturè an serò? unã ne an plures sit ducturus? uniue aut pluribus nuptura? et qualis futura sit uxor aut maritus? Deniq; an unà mansuri sint, aut facturi diuortium? Si unà mãsuri, Vtrũ inter sese amaturi, an dissensuri sint? Iubet igit̃ Lunã cõsiderari, utrũ ea in occidẽtalib, an in oriẽtalib. partib. sit. Nã in orientalib: cõiugia in iuuẽtute decernit, in occidẽtalib. in senectute. In mulierib. nõ Lunã, sed Solẽ eodem modo cõsiderabimus. Verũ aliũ in ☽ quadrãtẽ sumemus, alium in Sole. Nã in ☽ à ☋ ad primã quartam, & à plenilunio usque ad secũdam quartam, quadran-

2008 Ministerio de Cultura

De coniugijs

μου, καὶ ἀπὸ πανσελήνου μέχρι δευτέρου διχοτόμου ἀπηλιωτικὰ ἐστὶ τεταρτημόρια. τὰ δὲ τούτων διάμετρα λιβυκὰ ἐπὶ δὲ τοῦ ἡλίου τὰ πολλάκις εἰρημένα τὰ τῶν κέντρων, τὰ ἀπὸ τοῦ ὡροσκόπου, ἄχρι τοῦ μεσουρανήματος, καὶ τὰ ἄλλα ἀκολούθως. ἐὰν μὲν οὖν εὑρεθῇ ἐν δισώμῳ ζωδίῳ, ἢ ἡ σελήνη ἢ ὁ ἥλιος, ἢ μετὰ πολλῶν εὑρεθῶσιν ἀστέρων πολυγάμους ποιοῦσιν, ἐνίοτε καὶ ἐν τοῖς πολυσπόροις ζωδίοις εὑρίσκομένοι διπλοῦς γάμους παρέχεται. καὶ ἐὰν μὲν ἡ σελήνη πρὸς ἀγαθοποιοὺς φέροιτο, καλὴν καὶ φίλανδρον τὴν γυναῖκα σημαίνουσιν: ἐὰν δὲ πρὸς κακοποιοὺς, τὴν ἐναντίαν, καὶ δυνήσει ἀπὸ τῆς τῶν ἀστέρων ἰδιότητος, τὴν ποιότητα λέγειν αὐτῆς. διαμένουσιν οὖν ὅταν τὰ φῶτα συμφώνως ἀλλήλοις σχηματισθῇ καὶ μάλιστα ὅταν ἐναλλάξωσι καὶ ὁ μὲν ☉ τῇ σελήνῃ τοῦ ἑτέρου. ἡ δὲ σελήνη τῷ ἡλίῳ,* ἀνάγκη τοὺς σχηματισμοὺς τῶν ἀστέρων θεωρεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀστέρων, ἢ οὔ. ἀλλ' εἰ μὲν μὴ θεωρήσωσιν, ἔσται τὰ εἰρημένα. εἰ δὲ θεωροῦσιν, ἢ τοὺς συμφώνους σχηματισμοὺς, ἢ τοὺς ἀσυμφώνους. εἰ μὲν οὖν τοὺς ἀσυμφώνους σχηματισμοὺς οἱ κακοποιοὶ θεωρήσουσιν διαλυθύσονται. τελέως. εἰ δὲ τοὺς συμφώνους ἀγαθοποιοὶ, διαμένουσιν ἀγαπῶντες ἀλλήλους. εἰ δὲ οἱ κακοποιοὶ τοὺς συμφώνους θεωρήσουσιν, οἱ δὲ ἀγαθοποιοὶ τοὺς ἀσυμφώνους. μέσα ἔσται τὰ σχήματα ὥστε μὴ τελέως αὐτοὺς διαλύσασθαι. ἀλλὰ πάλιν αὐτοὺς ἐπαναλήψειν καὶ ἀσπάζεσθαι τὴν κοινωνίαν.

Περὶ μὲν τῶν κατὰ νόμους.

Μέλλει γὰρ λέγειν, περὶ τῶν παρανόμων συναρμονῶν, ἐν τούτῳ αὐτῷ τῷ κεφαλαίῳ ἢ νεωτέραις παρ' ἡλικίαν. οὐδεῖ οὖν ἀποφαίνεσθαι, καὶ λέγει νεογάμους. πολλάκις νέας πάλιν λαμβάνουσιν αὐτοὶ προβεβηκότες.

Εἰ δὲ καὶ ὑπὸ τὰς αὐγὰς εἴη.

Ἵνα ἀνάλογον τοῖς ἄλλοις τὸ ὕπαγον λαβοῖς ὑπὸ τὰς ιε μοίρας.

Ἐν μονοειδέσιν.

Λέγει μονοειδεῖ εἶναι τὰ τροπικὰ, καὶ τὰ στερεὰ, χωρὶς τῶν πολυσπέρμων, ταῦτα γὰρ ἀναλογεῖ τοῖς δισώμοις.

Ἤ τοι καὶ κατὰ κόλλησαι.

Κόλλησιν δὲ λέγει τὴν παρουσίαν. μαρτυρίαν δὲ τὸν σχηματισμόν.

Ἔτι δὲ ♀ μετὰ μὲν ♃.

Ἀπὸ ☽ ☾ τὴν κατὰ θεσμὸν γενομένην συναφὴν μαντεύετε ἀπὸ δὲ τοῦ * συναφῆς αὐτῆς τῆς ποιότητα τῆς γυναικὸς κατὰ μανθάνει.

Ἢ ἑνὸς ἑώων τῶν ἀστέρων.

Ὅσπερ τρόπον καὶ ἡ σελήνη. βούλετε δὲ μὴ ἁπλῶς τὸν ἀστερὰ συμπαρεῖναι τῷ ἡλίῳ, ἀλλ'

quadrantes sunt orientales: horum oppositi, occidentales. In sole autem anguli quorum sæpe facta est mentio, ab horoscopo ad MC. & reliqui eodem modo. Si ergo in bicorporeo signo inuenta fuerit ☽ aut ☉. aut cum multis coniuncti stellis, multa decernunt coniugia. Aliquando etiam in fœcundis signis inuenta ☽, bina coniugia decernit. Quòd si ☽ ad beneficas fertur, formosa & mariti amans uxor significatur. Sin ad maleficas, contraria. Siue pro stellarum proprietate, qualitatem eius explicare poteris. Vnà autem permanent, cũ lumina conuenienter inter sese configurãtur, præsertim cum lumina inter sese commutantur, & Sol loco Lunę, & Luna loco Solis alterius fuerit. Necesse autem est cõfigurationes stellarum cerni à stellis aut non cerni. Verum si non aspexerint, erunt ea q̃ dicta sunt. Si uerò aspexerint, id fiet aspectu uel conueniente uel abhorrente. Si ergo in conuenientibus configurationibus aspexerint maleficæ: citò facient diuortium. Si conuenientibus beneficę, unà permanebunt & inter sese amabunt. Sin maleficæ conuenientibus, beneficæ inconuenientibus aspexerint, mediæ erunt figurę, ut non omnino diuortium faciant, sed in gratiam redeant, & coniunctionem illam amplectantur.

De legitimis.

Dicturus enim est etiam de illegitimis coniugijs in hoc ipso capite.

Aut iunioribus præter ætatem.

Non igitur pronunciandum est, & dicendum, in adolescentia fore maritos. Nã sæpe ubi consenuerint, adolescẽtes ducũt.

Si uero sub radijs fuerit.

Proportione 15 partium etiam hoc accipiendum est, ut aliàs.

In uniformi.

Vniforma appellat tropica & fixa, exceptis fœcũdis, quæ bicorporibus cõparãtur.

Aut per agglutinationem.

Agglutinationem uocat præsentiam, cõfigurationem.

Præterea ♀ cum ♃.

E Luna diuinat legitimum coniugium, ex ipso * coniugio qualitatem uxoris cognoscit.

Aut una stella matutina.

Quemadmodum & Luna. Vult autem stellam non simpliciter adesse Soli, sed

2008 Ministerio de Cultura

ἐν τοῖς προηγουμένοις μέρεσι, τουτέστιν, ἑώαν φάσιν ποιούμενον. ἐπισημαίνεσθαι δὲ χρὴ, ὡς ἀπολελυμένως εἶπεν, ἑνὸς τῶν ἀστέρων ἑώου. ἔστω γὰρ ἀνατολικὸς, μόνον δὲ ἑῶος καὶ οὕτω παραδέχεται αὐτὸν.

Ἡ μὲν οὖν.

Ὡσαύτως, ὥσπερ ἐπὶ τῆς σελήνης, ἀπὸ τῶν σχηματιζομένων ποιότητα ἐλάμβανε, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ ἡλίου. ὅθεν καὶ τὸ ὡσαύτως οὕτω προσέτηκεν, ἵνα τὸ ὅμοιον καὶ τὸ αὐτὸ ἐνδείκνηται.

Καὶ τοῦ δύνοντος.

Τὰ γὰρ διάμετρα τούτων ἐσιώπησεν ὡς λιβυκὰ, ὃ ἤδη περὶ αὐτῶν διελθὼν.

Ἐπὶ δὲ τῆς σελήνης τὰ ἀπὸ συνόδου.

Οὐχ ἵνα ἀπὸ τῆς συνόδου λάβης τὰ σχήματα, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἡλίου τῆς γενέσεως. πολλάκις γὰρ ἡ προγενομένη σύνοδος, πόῤῥω ἐστὶν, ὁ δὲ ἥλιος ἐγγυτέρω, ὅθεν ἀπὸ τοῦ ἡλίου χρὴ λαμβάνειν τὴν ἀπόστασιν τῶν διχοτόμων. τὸ γὰρ ἀπὸ συνόδου καὶ πανσελήνου, οὐδὲν ἄλλο σημαίνει αὐτῷ, ἢ τῶν τῆς αὐξήσεως καὶ μειώσεως.

Διαμένουσιν οὖν.

Ἄρχεταί σοι νῦν λέγειν πότερον διαμένουσιν οἱ συναφέντες ἤδι ἴσανται, ἐπεὶ δὲ συμβαίνει διαμένειν μὲν τὰς συνοικήσεις ἔριδας δὲ καὶ φιλονεικίας παρακολουθεῖν, καὶ οὗτο αὐτὸ ἐπισκέπτεται. ἄρχεται δὲ κατὰ τὸ σύνηθες αὐτῷ, ἀπὸ τῶν συμμέτρων σχημάτων, καὶ καταλήγει διὰ τῶν μέσων, εἰς ἄκρα καὶ φαῦλα σχήματα τὰ γὰρ φῶτα, ἀνάγκη ἢ ἀσύνδετα εἶναι, ἢ σχηματίζεσθαι. καὶ εἰ σχηματίζοιτο, ἀνάγκη, ἢ συμφώνως ἢ ἀσυμφώνως. μεμάθηκας γὰρ ποῖα μὲν ἐστὶν σύμφωνα σχήματα ποῖα δὲ ἀσύμφωνα· καὶ εἰ σύμφωνα ὦσιν, ἢ ἀμφότερα τὰ φῶτα, ἢ ἐν ἀμφοτέροις τοῖς θέμασιν, ἢ τὸ ἕτερον, ἑτέρῳ. καὶ εἰ τὸ ἕτερον, ἢ ἥλιος ☉, ἢ σελήνη σελήνῃ. ἢ ἐνηλλαγμένα ὁ ἥλιος τῇ σελήνῃ καὶ ἡ σελήνη τῷ ἡλίῳ τότε γὰρ φυσικῷ τινι τρόπῳ δοκεῖ τὸ ἄῤῥεν συνιέναι. πάντων δὲ καλλιστὴ ἐστὶν ὅταν μὴ ἁπλῶς ὁ ἥλιος τῇ σελήνῃ σχηματίζοιτο, καὶ ἀλλ' ὅταν ἡ σελήνη τοῦ ἀνδρὸς τῷ ☉ τῆς γυναικὸς σχηματίζοιτο. τότε γὰρ μάλιστα τὸ κατὰ φύσιν θεωρεῖται.

Ἡ γὰρ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ συνζεύγνυτο.

Μεμάθηκας· ὡς ἀπὸ μὲν τῆς σελήνης, γυνὴ, ἀπὸ δὲ τοῦ ἀνδρὸς ἡλίου ἀνὴρ, οἷον, εἰ τύχοι ὁ ἀνὴρ τῆς σελήνην ἔχειν τῷ καρκίνῳ, ἡ δὲ γυνὴ τὸν ἥλιον ♓. εἰ γὰρ καὶ ὁ ἀνὴρ ἔχει τῆς ☾ ♓ οὐκ ἔσται τοιοῦτον. (φέρε δὴ) μὴ μόνον τὸ ἐν ἀλλάξ, ὡς δὲ ὑποδείγματος ἔδειξεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἕτερον. ὥστε τὴν ☾ τοῦ ἀνδρὸς συμφώνως τῷ ἡλίῳ σχηματίζεσθαι, ὑποκείσθω γὰρ τὸν μὲν ἄνδρα

sed in partibus antecedentibus, hoc est in ortu matutino. Notandum autem est, eũ dixisse absolutè (utra stella matutina) Esto enim * una, sed orientalis & matutina. Etiam sic eam admittit.

Ħ igitur cum ☉.

Vt in Luna, sic etiam in ☉, à stellis configuratis qualitatem coniugis petit. Quare etiam (eodem modo) adiecit, ut simile & idem esse iudicium indicaret.

Et occasus,

Horum enim opposita, ut occidentalia, & de quibus iam egerit, reticuit.

In Luna à coniunctione.

Non ut à coniunctione figuras sumas, sed à ☉ genituræ. Sæpe enim antegressa coniunctio remota est, Sol autem propior. Vnde à Sole sumendum est interuallũ quadrantum. Nam cum ait à ☋ aut ☊, nihil aliud nisi incrementa & decrementa intelligit.

Perseuerant igitur.

Nunc tractare incipit, utrum coniuges unà permansuri, an diuortium facturi sint? Quia uerò fit, ut unà quidem permaneant, sed cum litibus & contentionibus: etiam hoc ipsum considerat. orditur autem more suo ab aptis figuris ac per medias progrediens, desinit in extremis & malis. Lumina enim necesse est, aut non colligari, aut configurari. Si configurantur, necesse est id fieri conuenienter. (Quę autẽ figuræ cõueniẽtes, aut incõueniẽtes dictũ est). Quod si cõueniunt: aut utrũq; lumen, aut in utraque figura, aut alterum cum altera, Si alterum, aut ☉ cũ ☉ aut ☽ cum ☽: aut commutata sunt, ☉ cum ☽, ☽ cum ☉.* Tunc etiam naturali quadam ratione uidetur mas congruere. Omnium autem pulcherrimum est, cum non simpliciter ☉ cum ☽ configuratur. Sed cum ☽ uiri, cum ☉ mulieris configuratur. Tunc enim maximè naturalis congruentia cernitur.*

Vxor enim marito copulatur.

Cognouisti enim à ☽ uxorem, à Sole maritum indicari. Veluti: Maritus habeat Solem in ♋, uxor ☽ in ♓. Nam si etiã maritus habuerit ☽ in ♓, non ita erit.

Age uerò.

Nõ tantũ cõmutationẽ tanq̃ in exemplo ostẽdit, sed etiã alterũ, ut ☽ mariti cõueniẽter cũ Sole configuretur. Ponatur, maritũ habere

2008 Ministerio de Cultura

ἔχειν ☾ ♒ τὴν δὲ γυναῖκα, τὸν ☉ ♋. καὶ πάλιν, τὸν μὲν ἄνδρα τὸν ☉ ♊ τὴν δὲ γυναῖκα, ♓ τὴν ☽, ἔστιν οὖν ἐνταῦθα τὸ ἐν ἀλλάξ. οὐ μὲν τοι ἡ τὸν ἀνδρὸς σελήνη ἕως τὸν ☉ τῆς γυναικὸς, ὑπόκειτε γὰρ ὁ μὲν ἥλιος τῆς γυναικὸς ♋. ἡ δὲ σελήνη τοι ἀνδρὸς ὑδροχόω. ἂν δὲ ὑπαλλάξωμεν τὰς ☾, καὶ τὴν μὲν τοι ἀνδρὸς ♓ ὑποθώμεθα τὴν δὲ τῆς γυναικὸς ὑδροχόω, εὑρήσομεν τὴν σελήνην τῆς γυναικὸς θεωρουσαν τὸν ἥλιον τοῦ ἀνδρὸς, καὶ τῆς ☾ τοῦ ἀνδρὸς σχηματιζομένην πρὸς τοῦ ἥλιον τῆς γυναικὸς. καὶ μάλιστα ὅταν ἐν ἀλλάξ, ἵνα μὴ ὁ ☉ τῷ ἡλίῳ, ἢ σελήνη τῇ ἡ σελήνῃ, ἀλλὰ ὁ ἥλιος τῇ σελήνῃ. καὶ ἡ σελήνη τῷ ἡλίῳ.

Ἢ ἐν ἀσυνδέτοις.

Καὶ τὰ ἀσύνδετα, καὶ τὰ ἀσύμφωνα διαλύει. ὥσπερ οὖν καὶ οἱ ἀγαθοποιοὶ τῶν ἀστέρων συνδεσμοῦσιν, οἱ δὲ κακοποιοὶ διαλύουσιν. ὅταν οὖν τὰ ὅμοια εὑρεθῇ σχήματα· τότε τὰ ἄκρα συμβαίνει, οἷον, εἰ συμφώνως σχηματίζονται, καὶ ὑπὸ ἀγαθοποιῶν θεωροῦντο μετὰ τοῦ συμπαθείας καὶ ἕνωσις ἔσται. ἐὰν δὲ ἀσύνδετε ἢ τὰ φῶτα, ἢ ἀσυμφώνως σχηματίζοιντο ἢ ὑπὸ κακοποιῶν θεωροῖντο. πάλιν παντὸς τρόπου διαλυθύσονται. ἢ καὶ οὐδὲ ὅλως ἔσται συνέλευσις. ἐὰν δὲ μέσα ἢ τὰ σχήματα καὶ ἀναμεμιγμένα, τότε ἔσται διάζευξις, ἢ συνέλευσις μετέπειτα γενήσεται. μικτὰ ἐστὶ τὰ σχήματα ὅταν ἢ τῶν φώτων ἀσυνδέτων ὄντων, ἀγαθοποιοὶ ἐπιθεωρήσωσιν, ἢ ὅταν σωμφώνως τῶν φώτων θεωρηθέντων, οἱ κακοποιοὶ σχηματισθῶσιν.

Μετὰ δὲ τοι τῆς ἀφροδίτης.

Δηλονότι, τῶν κακοποιῶν σχηματισθέντων.

Τὰς δὲ κατ' ἄλλον οἷον δήποτε τρόπον γινομένας.

Εἰπὼν περὶ τῶν νομίμων γάμων, νῦν βούλεται λέγειν, καὶ περὶ τῶν μὴ νομίμων.

Περὶ τῶν μὴ νομίμων γάμων.

Τὰ δὲ μὴ νόμιμα πολλάκις εἰς νόμιμα μετὰ πίπτει. τί γὰρ ὅτι λάθρα συνελθὼν, πρὸ τοι ἐλθόντος χρόνου, νομίμως ζεύγνυται. λαμβάνει δὲ τὰς τοιαύτας τῶν σκέψεων, ἀπὸ τοῦ ♂ καὶ τοι ♄, ☾ τῆς ♀. δοκοῦσι γὰρ οὗτοι οἰκείωσίν τινα καὶ συμπάθειαν ἔχειν πρὸς ἑαυτούς. ὅρα δὲ πῶς ὁ μὲν ἄρης ἐν αἰγοκέρωτι ἔχει τὸ ὕψωμα. ἡ δὲ ἀφροδίτη ἐν τοῖς ἰχθύσιν. πάλιν ἐν △ ♂ ἔχει τὸ ὕψωμα ὁ δὲ ♄ καὶ ἡ ♀, οὐκ ἔτι τὸ ὕψωμα, ἀλλὰ σὺν οἰκείους. ὁ ♏ γὰρ κρόνος, τὸν ζυγόν. ἡ δὲ ἀφροδίτη ἐν ♍ παραλαμβάνετε εἰς τὸ πρεσβυτικὸν πρόσωπον ὁ ♄ ταῖς γὰρ μητράσι μίγνυται, καὶ πατρώοις. καὶ θείοις, εἰς δὲ τὸ ἀκμαστικὸν, ὁ ♂. ἀδελφοῖς γὰρ, ἢ ἀδελφαῖς μίγνυσι σχηματισθεὶς ♀. τὸ ♏ οὖν πρότερον,

ἀπὸ τοῦ

habere ☽ in ♒: uxorem habere ☉ in ♋. Rursus, maritũ habere Solem in Gemin. uxorem ☽ in Piscibus. Hic igitur est commutatio. Non tamen mariti ☽ attingit ☉ uxoris. Nam statuitur ☉ uxoris in ♋. ☽ mariti in ♒ Sin Lunas commutauerimus & mariti ☽ in ♓, uxoris ☽ in ♒ statuamus inueniemus mariti Solem aspici à ☽ uxoris, & mariti Lunam cum Sole uxoris configurari. præsertim si commutatè id fiat, ut non ☉ cũ ☉, ☾ cum ☽, sed Sol cũ Luna. & ☽ cum Sole.

Aut in coniunctis.

Etiam inconiuncta & inconuenientia dissoluunt matrimonium. Nam ut beneficæ coniungunt, sic maleficæ disiungũt. Cum igitur similes figuræ reperiuntur, tunc extrema eueniunt. Veluti, si congruenter configurantur & à beneficis aspiciuntur: concordia cum mutuo affectu est. Si autem sunt inconiuncta, aut inconuenienter configurata, aut à maleficis irradiata: quouis modo dissoluetur matrimonium, aut ne congressus quidem est futurus. Sin mediæ fuerint figuræ & permistæ: tunc disiunctio euẽtura est, aut denuo conueniẽt. Mistæ figuræ sunt, quando aut, cum Lumina inconiuncta sunt, beneficę aspiciũt, aut, cum lumina conuenientia configurata sunt, maleficæ aspiciunt.

Cum ♀.

Scilicet maleficis configuratis.

Quæ uerò quouis alio modo fiunt. nuptiæ illegitimæ

Absolutis legitimis nuptijs, nunc de illegitimis est dicturus.

De illegitimis nuptijs.

Illegitimæ nuptiæ sæpe fiunt legitimæ, ut si quis antè cum aliqua rem habuerit, & pòst eam ducat. has autem considerationes sumit à ♂ ♄ ♀. Quæ stellæ quadam inter se necessitudine deuinciri uidentur. Vide autem ut ♂ in ♒ △ ♀: ♀ in ♓ ♂ △ exaltetur: ♄ autem & ♀ ratione domiciliorum non altitudinum coniunguntur, ut ♄ in ♎ ♀ in * ♍. ♄ in senili persona adhibetur. Nã cũ matrib. cõmiscetur, patruis & auũculis. In adulta, ♂. fratribus enim aut sororibus miscetur, cum ♀ configuratus.

2008 Ministerio de Cultura

ἀπὸ τῆς ♀ ἐπισκόπει ὁ ποίαν ἕξει γυναῖκα. νυνὶ δὲ πρὸς αὐτὸν σκόπει τὴν γένεσιν ὁποίαν αὐτὴν ἀποτελεῖ. σκόπει οὖν τὴν ἀφροδίτην ὡς ἔφαμεν, ὅπως διάκειται, μετὰ ♄ κρόνου οὖσα, καὶ ἁπλῶς καὶ καθ' αὐτὴν, ποιεῖ ἐρωτικὰς ψυχὰς, ἐὰν δὲ καὶ ♀ αὐτοῖς συμπαρῇ ἅτε ταχυκίνητος ὡς εἴρηται περιβοήσιας ποιεῖ. σκοπεῖν δὲ χρὴ ἀπὸ τούτοις καὶ τὰς τῶν ζωδίων φύσις. ἐὰν γὰρ εὑρεθῶσιν † ἐπέκεινα ταῦτα. συγγενικοὺς γάμους ποιοῦσιν. ἐὰν δὲ καὶ τῇ ἀφροδίτῃ καὶ τῷ ♂, ἢ ἡ σελήνη, ἢ ὁ ♃ συμπαραγένητε, τὸ δὲ δύο ἀδελφαῖς συμμίγνυνται, πλὴν ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἀνδρῶν, σκοπεῖν χρὴ τὴν σελήνην, ἐπὶ δὲ τῶν γυναικῶν, τὸν ♃, ἀλλὰ δὴ παραλήφθω πάλιν ὁ κρόνος. οὗτος οὖν μόνος, ἢ μετὰ ☿ συνὰν τῇ ἀφροδήτῃ ποιεῖ ὠφελίμους καὶ γάμους. μετὰ δὲ ♂. βλαβεροὺς. καὶ ὥσπερ ἐπὶ τὸν τοῦ ἀρέος εἰρήκαμεν ἀπὸ τῶν ἐπικοινῶν ζωδίων συγγενικοὺς γάμους. χρὴ δὲ τὸν τρόπον ἀπὸ τούτοις ζητεῖν, πότερον, πρὸς ὁμηλικὰς ἔσται ἡ μίξεις αὐτῶν, ἢ πρὸς πρεσβυτέρους. σκοπεῖν δὲ χρὴ τὰ τοιαῦτα, ἀπὸ τῆς φάσεως τῶν ἀστέρων, τουτέστι κρόνου καὶ ἀρέος, διὰ ἀφροδίτης. ἀνάγκη γὰρ ταύτην τὶ ὁμοιοσχήμονα εἶναι αὐτοῖς, ἢ οὐχ ὁμοιοσχήμονα. εἰ δὲ ὁμοιοσχήμονα εὑρεθῇ, ἢ † εὐεκτηκώτερα, ἢ αὐτολικώτερα. καὶ οὐκ ἔστι τὶ ἕτερον παρὰ ταῦτα τὰ σχήματα, ἀλλ' ὁμοιοσχήμονα εὑρεθῇ, ὁμήλικας εἶναι σημαίνει, εἰ δὲ δυτικώτερα πρεσβυτέραις.

ἐπίκοινα.

δυτικωτέρα.

Συνόντων γὰρ τοῖς φωσὶν, οἰκείως.

Τουτέστιν ♂, ♄, καὶ ♀ καὶ θατέρου. δῆλον δὲ ὅτι κἂν λαθραίως γίνωνται, εἰς νόμιμον μεθίστησι τὴν μίξιν, ὥς τ' ἐνταῦθα διδάσκειν ἡμᾶς τὸν παλαιὸν πῶς δεῖ γινώσκειν πότερον οἰκεῖα ἔσται ἡ μίξις καὶ νόμιμος ἢ οὔ. τὸ δὲ οἰκείως τὶ βούλεται, ὡς τὰς ἀπὸ μὲν τῶν θηλειῶν πρὸς τὸν ἥλιον αὐγὰς εὖ διακεῖσθαι. ἐπὶ δὲ τῶν ἀρρένων πρὸς τὴν σελήνην.

Κατὰ τὸ πρεσβυτικόν.

Ὥσπερ τινὸς ἐρωτήσαντος εἰ ἀμφοτέροις συνωκείωταί τις αὐτῶν, ἢ διαφορὰ φησιν ὅτι μετὰ ♂ ♀, ἀκμαστικὸν σημαίνει τὸ πρόσωπον. μετὰ δὲ ♄ πρεσβυτικόν.

Καὶ ἐὰν μὲν ὁμοιοσχήμον.

Ἵνα ὃν ἔχει σχηματισμὸν ὁ συνὼν τῇ ἀφροδίτῃ ἀστὴρ, τὸν αὐτὸν ἔχῃ κἀκείνη, εἴτε δυτικὸς εἴη, εἴτε ἀνατολικὸς. οὗτος δὲ ὥσπερ κοινὸν παρενέβαλεν ἀμφοτέρων τῶν ἀστέρων θεώρημα, ὥς τε ἀπὸ μὲν τοῦ ♄. οὔτε ♂ ἐρεῖς ὄνομα πρεσβυτικὸν ἢ ἀκμαστικὸν, ἀπὸ δὲ σχημάτων τὴν ἡλικίαν γράψεις ὁμήλικες πρεσβύτεροι,

Prius igitur ex Venere considerabat, qualem habiturus esset uxorem, nunc ex ipsa genitura considerata, qualem ea hominē reddat? Vide igitur Venerē, ut diximus, quomodo sit affecta. Cum ♄ coniuncta simpliciter et per se amatores facit. quod si ☿ etiā accesserit, quippe motu celer, ut dictum est, efficit ut res diuulgetur. Præterea signorum etiam natura est consideranda. quæ si * promiscua sunt, cognatas nuptias decernūt. quod si ad ♀ & ♂ uel ☽ uel ♃ accesserit: tum cum duabus sororibus commiscetur. Verum in uiris consideranda est ☽, in mulieribus ♃. Sed rursus sumat. ♄. Is uel solus cū ☿ Veneri iūctus, utilia efficit matrimonia: cum ♂ noxia. & ut de Marte diximus, in promiscuis signis cognatas decernit nuptias. Post hæc modus est quærendus, utrum consuetudinem habituri sint cum æqualibus aut natu maioribus. Hęc porrò æstimanda sunt è stellarum ortu, hoc est, ♄ ♂ ♀. Necesse enim est hanc in simili aut dissimili cum eis figura esse. * In dissimili figura, aut occidētalior erit aut orientalior, neque præter has alia figura est. Si in simili figura inuenta fuerit, significat parem ætatem. Si occidentalior, grandiorem.

pro iuncta lege iuncta

Nam ij cum iuncti sunt luminibus.

Hoc est ♂ ♄ & ♀ & alterutræ. Constat autem etsi occultè coeant, tamen legitimum inde fore coniugium. Itaque hic nos Ptolemæus docet, quomodo cognoscendum sit, utrum cōueniēs & legitimus futurus sit coitus nec ne. (Conuenientes) quid significat? ut in fœminis radij erga Solem bene sint affecti. In maribus, erga Lunam.

Ratione senilis.

Quasi rogarit aliquis, an eorum aliquis cum ambobus sit coniunctus? Discrimen, inquit, est quod ♂ cū ♀ personam adultā significat. ♀ cum ♄ senilem.

Quod si in simili figura.

Vt quam configurationem habet stella iuncta ♀, eandem & ipsa habeat. siue occidentalis siue orientalis sit. & hoc præceptū ut utriusq; stellæ commune inseruit. * ut à ♄ quidem neque ♂ nomen senile aut adultum usurpes, sed à figuris ætatem describas: æquales seniores: ut cum adolescens

2008 Ministerio de Cultura

ὅταν νέος νέα μητρυᾶ, ἢ θεία. ὁμήλικες ἀκμαῖοι, ὅταν νέοι δύο ἀδελφοὶ πρεσβύτης πρὸς νέαν, ὅταν πῆρ θυγατέρα ἀκ ναῖον πρὸς ἀκναῖον ὅταν μεσήλιξ νεωτέρα ἀδελφὴ, πρεσβύτης, πρὸς πρεσβυτέραν. ὅταν νέος ἀδελφὴς μείζονι. ὁμήλικες γέροντες, ὅταν πρὸς θείαν. ὁμήλικες προβεβηκότες, ὅταν πρὸς ἀδελφὴν. ἐνδέχεται γὰρ τὴν ἡλικίαν τὴν αὐτὴν εἶναι. τὸ δὲ ὄνομα πρεσβυτικὸν. ὡς ἐπὶ θείου, τὶ γὰρ ὅτι πατὴρ καὶ θυγάτηρ τετόκασι, καὶ ἐστὶ τὸ μὲν τοῦ θείου ὄνομα πρεσβυτικὸν. ἡ δὲ ἡλικία ἡ αὐτὴ. ἐρεῖς οὖν ἀπὸ κρόνου ὡς ἔφημεν τὸ πρεσβυτικὸν ὄνομα, οἷον ὅτι θείω ἢ πατρὶ, ἢ πρῶω σιμπλακήσεται, ἀπὸ δὲ ἄρεος, ὅτι ἀδελφοῖς, ἢ ἀνεψιοῖς ἢ συγγενέσι.

Τῷ προειρημένῳ σχήματι,

Ἵνα ὁ ἄρης, μετὰ ♀ καὶ ἑρμοῦ, ἢ καὶ ὁ τοῦ ἄρεος, ἐν τοῦ ὡροσκόπῳ, ἢ ☾ ἐν τῷ μεσουρανήματι εὑρεθῇ.

Εἰ μὲν τοῖς ἑπομένοις ζωδίοις.

Ἄρχεται λοιπόν σε διδάσκειν πῶς ὀφείλεις γινώσκειν μὴ μόνον ὅτι συγγενικὸν λήψεται γαμὸν, ἀλλὰ καὶ ὁποῖον καὶ ὅτι οὖν μετὰ τῶν εἰρημένων πάντων. πότερον οὖν παρέσιον αὐτοῖς ὁ ἥλιος, ἢ ἡ σελήνη. ἑκάτερος γὰρ τῶν φώτων, ἐπιδείξειοι τὴν τοῦ προσώπου ἰδιότητα.

Τῶν μὲν συγγενικῶν.

Συγγενικὰ ζώδια καλεῖ τὰ ἐπίκοινα. ὅταν οὖν οἱ εἰρημένοι χρηματισμοὶ ὦσιν ἐν τοῖς συγγενικοῖς ζωδίοις. ἀλλ' ἐν τοῖς θηλυκοῖς τόποις ☾ προσώποις, τότε συμπαθεῖν ποιεῖ ἀνθρώπους. τόπους δὲ καλεῖ τὰ ζώδια, πρόσωπα δὲ ἀπηλιωτικὰ, καὶ λιβυκὰ τεταρτημόρια, καὶ τὰς ἑσπερίους καὶ τὰς ἑώους φάσεις. καὶ ταῦτα γὰρ πάντα ἀρρενοῦνται καὶ θηλύνονται.

Καὶ αὐλικοὺς.

Ὅς τε ὄρχεις μὲν μὴ ἔχειν. τὸν αὐλίσκον δὲ μόνον. πολλάκις δὲ τινα ἀναλογοῦντα τούτοις συμβαίνει, ὥς τε μὴ αὐτόθεν εὑρίσκεσθαι τὰ εἰρημένα. ὡς ἐπὶ στειρῶν ἢ σπανωτέκνων. ἀναλογεῖ γὰρ τὰ τοιαῦτα.

Καθόλου δὲ ποταπὴν τινὰ ἕξουσι πρὸς ἀφροδίσια.

Τούτων γὰρ πλείσται διαφοραὶ εἰσιν οἱ μὲν γὰρ εἰσι νόμιμοι, οἱ δὲ παράνομοι. καὶ οἱ μὲν εἰσιν ὁμόφυλοι. οἱ δὲ συγγενικοὶ. περὶ πάντα τούτων μεμαθήκας. ἐπὶ μὲν τῶν ἀνδρῶν, ἀπὸ ♂. ἐπὶ δὲ τῶν γυναικῶν, ἀπὸ ἀφροδίτης, νῦν ἐθέλει σοι εἰπεῖν ποίον ἕξει ἑκάτερος αὐτῶν ὀρέξεις. πότερον, κοσμίους, ἢ ἀκόσμους καὶ ἀσθελγεῖς. τοῦτο δὲ λαμβάνει ἀπὸ ἄρεος. καὶ οὐχ' ὡς οἱ ἄλλοι πάντες. ἐπὶ μὲν τῶν γυναικῶν, τὸν ♂ ἐπὶ θεωροῦσιν. ἐπὶ δὲ τῶν

lescens cum adolescente nouerca aut amita: æquales, adulti: cum duo adolescentes fratres: senex cum adolescente, cum pater cum filia, adultus cum adulta: cum mediæ ætatis cum iuniore sorore. senex cum seniore, cum adolescens cum sorore maiore ęquales senes, quando cum amita. æquales prouectæ ætatis, quando cum sorore. fieri enim potest, ut eadem ętate sint. Nomen autē simile, ut in auunculo. Quid enim quod pater & filia procrearunt? & est auunculi nomen simile, ætas eadem? In Saturno igitur, ut diximus, simile nomen usurpabis, ueluti, rem habituram esse cum auunculo, patre aut patruo. à ♂ cū fratribus, consobrinis aut cognatis.

Figura suprà dicta.

Vt ♂ cum ♀ & ☿ aut etiam ♂ in horoscopo aut M C. inueniatur.

In sequentibus quidem signis.

Docere nunc incipit quomodo cognoscendum sit, non modo utrum nuptiæ cognatæ sint futuræ, sed & quales, & quid uis cum ijs quæ dicta sunt omnibus. Vtrū igitur adest eis ☉ aut Luna. Vtrumque enim lumen personæ proprietatem tibi demonstrabit.

Cognationis.

Cognationis signa appellat promiscua. Si igitur expositę cōfigurationes in signis cognationis sunt * sed in fœmineis locis et faciebus, efficiunt mutuam inter homines affectionem. Loca uerò signa uocat: facies orientales & occidentales quadrantes: ortus item uespertinos & matutinos. Pro his enim omnib. masculescūt aut effœminant̄.

* Et canales.

Vt testes non habeant, sed fistulam tantū. Sæpe etiam quędā contingunt, quę his respondeant, ut non ea planè inueniant̄ quæ dicta sunt, ut in sterilibus, aut ijs quæ raro pariunt. Hæc enim similia sunt.

In uniuersum autem, quomodo erga rem.

Nam rei Venereę plurima sunt discrimina. Alij sunt legitimi, alij legibus contrarij. alij eiusdem gentis, alij cognati qui consuetudinem cū aliquibus habent. Hæc omnia cognouisti, in uiris ex ♂, in mulierib, ex ♀ Nūc dicturus est, quales uterq; sit habiturus appetitiones, utrū modestas, an immodestas & degeneres. Hoc sumit à ♂ nō ut alij omnes, in mulierib. ♂ intuent̄, in uiris

2008 Ministerio de Cultura

ἀνδρῶν τὴν ἀφροδίτην πρὸς μὲν γὰρ τοὺς ἀγαθοποιοὺς φερόμενος, κοσμίους ποιεῖ. πρὸς δὲ τὸν κρόνον, ἀσελγεῖς. εὑρείσεις δὲ τοὺς σχηματισμοὺς, ἐν τοῖς κατὰ μέρος, καὶ ἡμᾶς ὑπὲρ μηκύνειν οὐ χρὴ τὸν λόγον, μέλλοντας τὰ κατὰ μέρος ἐξετάζειν λέξιν.

Ἀπόντος κρόνου.

Οὗτος γὰρ τὸ αἰσχρὸν παρείχε.

Καὶ τὸ ἀντιληπτικόν.

Ὁ γὰρ ἑρμῆς ἅτε οὐ μόνιμος ὢν τὸ ἀκίνητον παρέχεται.

Κἂν ὁ μὲν ἑσπέριος ᾖ. κἂν τεθιλυσμένοι ὦσιν οἱ ἀστέρες.

Βούλεταί σοι λοιπὸν τὸ πῶς ἔσται ἡ ἐπιθυμία εἰπεῖν, ἣν ἐν ταῖς ἀνωτέρω διάθεσιν ἐκάλεσε. πότερον θηλειῶν, ἢ ἀῤῥένων ἔσται ἡ ὄρεξις. σκόπει δὲ τοῦτο ἐκ τῶν σχηματισμῶν. τὸ μὲν γὰρ ἑσπέριον, ἀλόγως σημαίνει τὰς θηλείας, τὸ δὲ ἑῷον, τοὺς ἀῤῥένας. ὡς ἂν εὕρῃς διακειμένους ♂ ♀ οὕτω λέγεται. καὶ τὴν ὄρεξιν εἶναι.

Οὐχ ὑπερπαθῶς.

Τουτέστιν ἀμέτρως καὶ ἀπροσκαίρως.

Ἐὰν δὲ ὁ τοῦ ἄρεος.

Ἡ μὲν ♀ ἅτε γυναικεῖον σημαίνουσα πρόσωπον, τὸ ταπεινὸν σημαίνει. ὁ δὲ ♂ ἅτε ἀνδρεῖον, τὸ μετὰ φόβου καὶ κεκρυμμένον.

Ἢ τοῖς σχήμασι.

Ἵνα, τὸν διττὸν ἐνδείξηται τρόπον, τόν τε πρὸς τὸν ἥλιον, καὶ τὸν ὡροσκόπον.

Τοῖς προκειμένοις σχήμασι.

Τοῦ ♄ ζητεῖ τὴν φύσιν. ἀνατολικὸς μὲν ὢν ἀσελγείας ἐστὶ ποιητικός. εἰς τοῦ φανὲς δὲ ἄγει τὴν ἀσέλγειαν, δυτικὸς δὲ τὸ ἀνάπαλιν.

Περὶ τέκνων.

Ἐπειδὴ τοῦ περὶ γάμου λόγῳ ὁ περὶ τέκνων λόγος ἕπεται, ὅθεν καὶ τὴν ἑπομένην αὐτῷ τάξιν ἔλαχε, ἐστὶ δὲ παραπλήσιον τοῖς ἄλλοις ἤδη δυκνυμένοις πολισχιδὲς τὸ κεφάλαιον. ζητεῖ γὰρ ἐν αὐτῷ εἰ ἕξει τέκνα, καὶ ὁπόσα. καὶ τρίτον πότερον, ἔνδοξα ἢ ἄδοξα. εἶτα ὠδισινῆ, ἢ ἀσινῆ. καὶ μόνιμα, ἢ οὔ. καὶ ἢ φίλα, ἢ ἐχθρὰ τὰ τικτόμενα. λαμβάνει δὲ τὸ κεφάλαιον, ἐκ τόπων καὶ ἀστέρων. τῶν γὰρ τόπων, οἱ μὲν εἰσι δοτικοί. οἱ ἀναιρετικοί. καὶ οἱ μὲν εἰσιν ἄσπερμοι. οἱ δὲ σπερματικοί. ἀκούσεις γὰρ τοῦ παλαιοῦ λέγοντος τοὺς τε ἀσπέρμους, καὶ πολυσπέρμους τόπους. τέσσαρες δὲ εἰσι τόποι ἐξ ὧν ὁ περὶ τέκνων θεωρεῖται. ὁ ι̅ ὁ ι̅ α̅ καὶ τὰ τούτων διάμετρα, τουτέστιν τὸ ὑπόγειον καὶ ὁ πέμπτος τόπος. τὸν δὲ πέμπτον τόπον οἱ αἰγύπτιοι, ἀφωρισμένως τοῖς τέκνοις παρεῖχον. ἐὰν οὗτοι οἱ

Venerem. Nam si ad beneficas fertur, modestas facit. Si ad ♄, immodestas. Configurationes porrò in particularibus inuenies, neq; opus est, nos longiorem sumere orationem cum singula uerba sumus excussuri.

Absente Saturno.

Is enim turpitudinem solet addere.

Et defensionem.

☿ enim ut instabilis, agilitatem addit.

Ac is uespertinus & stellæ effœminatæ.

Iam dicet qualis futura sit, appetitio, quã suprà affectionem uocauit. fœminarũue an marium. Id uerò è cõfigurationibus iudica. Nam uespertinus ortus probabiliter fœminas significat: matutinus, mares. Prout ♂ & ♀ affectos uideris, ita etiam appetitum fore dicito.

Non ardenter.

Hoc est, immodicè & intempestiuè.

Si uerò Martis.

Venus quidem, ut fœmineã personam significans, humilitatem significat. ♂ ut uirilis, rem cum metu coniunctam & occultam.

Aut figuris.

Vt duplicem ostendat modum, tam erga horoscopum quam erga Solem.

Supra expositis figuris.

Naturam Saturni quære. Nam is orientalis impudicitiam decernit, eamq; palã facit. Occidentalis, contrà.

De liberis.

Quia coniugij tractationem, tractatio de liberis sequitur hæc causa est, cur illam ordine sequatur. Est autem hoc caput simile superioribus, & multiplex, Nam in eo quærit, an habiturus sit liberos, & quot. tertio, celebres an obscuros. Deinde læsos an incolumes? superstites nec ne? charos an inuisos? Sumitur autem caput hoc è locis & stellis, Nam locorum, alia dant, alia auferunt. alia sterilia, alia fœcunda sunt, & ipse Ptolemæus loca fœcũda & sterilia explicabit. Quatuor autem loca sunt, è quibus de liberis iudicatur, locus decimus, undecimus & horũ oppositi. hoc est, I M C. & quintus locus, quẽ qdẽ Aegyptij seorsim liberis attribuebãt. si hęc loca

2008 Ministerio de Cultura

τόποι πάντες ἢ τινὲς ἐξ αὐτῶν εἰς πολύσπερμα ἐμπέσι ζωδία, περιέσται τέκνα. ἐὰν δὲ ἐν ἀποσπέρμοις, οὐ περιέσται. τῶν δὲ ἀστέρων, οἱ μὲν εἰσι περιποιητικοί, οἱ δὲ ἀναιρετικοί. ☾ μὲν γὰρ καὶ οἱ ἀγαθοποιοὶ δοτῆρες, εἰσὶ τῶν τέκνων ☉, καὶ οἱ κακοποιοὶ ἀναιρέτρ τοῦ ἑρμοῦ κοινοῦ τυγχάνοντος. ἐὰν οὖν οἱ δοτῆρες ἐν τοῖς δυτικοῖς εὑρεθῶσιν, ἀπαραποδίστως διδοῦσιν. ἐὰν δὲ οἱ ἀναιρέται τῶν τέκνων, ἐν τοῖς ἀναιρετικοῖς πέσωσι τόποις. παντάπασιν οὐ διδοῦσιν. ἐὰν δὲ ἀναμίγδην, τὰ μὲν δώσουσι, τὰ δὲ ἀναιρήσουσιν. τὴν δὲ ποσότητα γνωσόμεθα, ἐκ τῆς τῶν ζωδίων φύσεως. ἐν δισώμοις γὰρ ἢ πολυσπέρμοις ὄντες, ἢ δύο ἢ καὶ πλείονα διδόασιν. ἐν μοναχοῖς δὲ ἐν τέκνον περὶ ποιήσουσιν. ἐὰν δὲ ἀρρενωθῶσιν οἱ δοτῆρες τῶν τέκνων κατὰ τοὺς εἰρημένους τόπους, ἀρρένα δώσουσιν. εἰ δὲ μὴ θήλεα. καὶ ἐὰν μὲν οὗτοί γε αὐτοὶ οἱ δοτῆρες τῶν τέκνων ὦσι καὶ ἐν ἰδίοις τόποις, ἔνδοξα δώσουσι τέκνα. ἐὰν δὲ δυτικοὶ εὑρεθῶσι, καὶ ἐν ἀλλοτρίοις τόποις, ἄδοξα. σκοπεῖν δεῖ ἐπὶ τούτοις πότερον ἔσται ταῦτα τοῖς γονεῦσι φίλα, ἢ οὔ. ἐὰν μὲν γὰρ οἱ δοτῆρες τῶν τέκνων σύμφωνον ἔχωσι σχηματισμὸν πρὸς τὴν ὥραν καὶ πρὸς τὸν κλῆρον τῆς τύχης, ὃν ἤδη μεμάθηκας, καὶ πρὸς φιλῆ τοῖς γονεῦσιν ἔσται καὶ διαδέξεται αὐτῶν τὴν κληρονομίαν. ἐὰν δὲ αὐτοὶ οἱ δοτικοὶ τῶν τέκνων σύμφωνον ἀλλήλοις θεωρήσωσιν, φίλοι διαμένουσιν. οὐδὲ ἀσύμφωνοι ἐχθροί.

Τῶ κατὰ κορυφὴν τόπῳ.

Καὶ γὰρ ἐν τοῦ περὶ ἀδελφῶν τόπῳ, ἀπὸ τοῦ καὶ τοῦ ι α τοῦ ☾ τόπου ἐλάμβανεν. ἀναλογεῖ γὰρ ὡς πολλάκις μεμάθηκας τῇ μητρί, ἡ σελήνη, καὶ ἡ ♀. εἰκότως οὖν καὶ ἐν ταῦθα ἀπὸ τοῦ ι καὶ ι α τόπου τοῦ ὡροσκόπου. ὁ γὰρ ὡροσκόπος αὐτῷ τοῦ τικτομένου ἀναφέρετρ, ἐν δοτήρ μετὰ τῶν δοτικῶν ἀστέρων ὑπάρχει.

Οὐδὲν ἧττον, καὶ εἰ ἀνατολικὸς εἴη.

Εἰ γὰρ δυτικὸς ὑπάρχει, οὐδὲν ἧττον ἐστὶν ἢ ἀφαιρετικός.

Καὶ τοῖς πρὸς ἥλιον σχηματισμοῖς.

Ἐσιώπησε τὸν τρίτον πρὸς τὸν ὡροσκόπον σχηματισμόν, ἐπεὶ δὲ ἤδη ὑπέθετο τῶν τόπων τοὺς μὲν ἐν τοῖς προηγουμένοις μέρεσι τοῦ ὡροσκόπου, τοὺς δὲ ἐν τοῖς ἑπομένοις. ὥς τε δῆλον, περὶ τὸν οὖν ἅπαξ εἰρηκότας, πάλιν μνημονεύειν αὐτῶν.

Τῶν δὲ αἱρέσεων ἀμφοτέρων λόγον.

Αἱρέσεις λέγει νῦν, οὐ τὰς νυκτερινὰς καὶ ἡμερινὰς ἀλλὰ τὰς τῶν δοτικῶν ἀστέρων, καὶ ἀφαιρετικῶν

loca omnia aut plerunq; in fœcunda signa inciderit: abundabunt liberi, Si in sterilia: non abundabunt: stellarũ porrò aliæ largiũtur liberos, aliæ perimunt. ☾ enim & beneficæ dant liberos: ☉ & maleficæ tollunt. ☿ communis est. Si ergo datores in locis largientibus fuerint, citra impedimentum dabunt. Sin liberorum interfectores in loca perimentia reciderint, omnino non dabunt. Sin hæc commista fuerint, alia dabũt alia auferunt. Quantitatem autem ex natura signorum cognoscemus. Nam cum stellæ in bicorporibus aut fœcundis sunt, aut binos aut plures dabunt. Si in solitarijs Vnum duntaxat filium tribuent. Si datores masculi fuerint secundum exposita loca: marem dabunt. Sin minus, fœminam. Atq; ijdem librorum largitores in suis locis, celebres dabunt liberos. Occidentales & in alienis reperti locis, obscuros. Præterea Videndum est, an liberi parentibus chari sint futuri nec ne? Nam si datores liberos consentientem habuerint cum horoscopo & * iam cognita configurationem: chari erunt parentibus, eorumq; cerne hęreditatem. quod si ipsi datores conuenienter sese aspexerint, amici manent. Sin inconuenienter, euadunt inimici.

Loco uerticali.

Nam in capite fratrum, iudicium 10 & 11 * ☾ loco petijt. ☽ & ♀ enim, ut sępe iam audiuisti, matri comparantur. Rectè igitur hic etiam a 10 & 11 ab horoscopo loco. Horoscopus enim ad eum ipsum qui gignitur, refertur, & cum largitricibus stellis largitor est.

Nihilominus, & orientalis sit.

Nam occidentalis, non minus aufert.

Et configurationibus ergo ☉.

Reticuit tertiam erga horoscopum configurationem. quia iam constituit alia loca in partibus horoscopum in antecedentib. alia in sequentibus, ut perspicuum sit. Itaque superuacuum est, rem semel explicatam, inculcare denuò.

Conditionis utriusque rationem.

Conditionem non uocat nunc diurnam aut nocturnam, sed largientium stellarum & adimentium.

2008 Ministerio de Cultura
BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

Ἡδυνατωτέρους.

Τὸ μὴ πλείους ὡς σαφὲς, οὐ δὲ ἑρμηνείας ἠξίωσε. τὸ δὲ δυνατωτέρους ἐφεξῆς λέγει ὅπως χρὴ κρίνειν.

Τὸ δὲ ἐπιφέρεσθαι.

Σημαίνει. ἐν διαφόροις τινὰς τῶν ἀναιρετικῶν, τῷ δοτικῷ ἐπιφέρεσθαι, ἢ τὸ ἀνάπαλιν.

Τὰ δὲ κατὰ μέρος.

Μέθοδόν σοι χαριεστάτην παραδίδωσι, δι' ἧς δυνήσῃ γνῶναι τὰ κατὰ μέρος, ἤδη δὲ ταύτης, καὶ ἐπ' ἄλλων ἔμπροσθεν ἐμνημόνευσε. τὸν δοτικὸν γὰρ ἀστέρα φησίν, ὡς ὡροσκόπον λῃπτέον. καὶ ἀκολούθως ἐκ τῶν ἐφεξῆς, τὰ λοιπὰ σκεπτέον.

Περὶ φίλων καὶ ἐχθρῶν.

Τῶν δὲ φιλικῶν διαθέσεων.

Εἰπὼν περὶ γάμων καὶ τέκνων. νῦν φησὶ περὶ φιλίας. ἕπεται γὰρ τῇ πρὸς τοὺς οἰκείους σχέσει, ἡ πρὸς τοὺς ἔξωθεν σχέσις. ἡ τις ἐστι φιλία καὶ τοῦτο δὲ τὸ κεφάλαιον, ἔστι πολυμερὲς, οὐ γὰρ ἐν ἐστι τῆς φιλίας τὸ εἶδος. ἔστι γὰρ, ἡ μὲν μεγίστη καὶ ἄκρα, ἡ δὲ δευτέρα καὶ μέση, καὶ ὀνόματα ἐπιτίθησιν ἑκάτερα τῶν φιλῶν. τὴν μὲν πρώτην καὶ μεγίστην, συμπάθειαν προσαγορεύσας. τὴν δὲ ἑτέραν, συναστρίαν. δεύτερον ὑπὸ τούτοις ζητεῖ, πότερον σιωπήσεις τινὲς ἐν τοῖς φιλίας γίνονται, οἷα συμβαίνει φιλίας ἢ οὔ. ἀλλὰ μένουσιν ἄκοποι. τρίτον τὴν αἰτίαν ζητεῖ, δι' ἣν συνέστη ἡ φιλία. ἀλλ' οἱ μὲν διάχρηστὴν καὶ φιλόσοφον συνεστήσαντο φιλικὴν προαίρεσιν. οἱ δὲ διὰ χρείαν. οἱ δὲ δι' ἡδονὴν. τέταρτον, καὶ περὶ τῶν κατὰ χρόνους τινὰς συνισταμένων, φιλιῶν, πρὸς τοὺς ὑπὸ τυχόντας διαλέγεται. μετὰ τοῦ λέγειν. καὶ πότερον, διαλυθήσονται, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς συνελεύσεως. τελευταῖον δὲ μίγνυσι τὸν περὶ δούλων λόγον εἰκότως. δοκεῖ γὰρ πῶς μεταξὺ τετάρχθαι τῆς τε φιλίας καὶ τῆς ἔχθρας. οἱ μὲν γὰρ εἰσι χρηστοὶ καὶ εὔνους τοῖς δεσπόταις. οἱ δὲ βλαβεροὶ, καὶ δύσχρηστοι. τὸ μὲν οὖν φιλίας καθόλου σκόπει, ἐκ τεσσάρων τόπων, ἐκ τοῦ ἡλιακοῦ καὶ σεληνιακοῦ, καὶ τῶν ὡροσκόπων, τοῦ τε ἡλιακοῦ, καὶ σεληνιακοῦ. οὓς αὐτὸ κλήρον τύχης ὠνόμασεν. ἐὰν μὲν γὰρ ἀμφοτέρων τῶν γενέσεων, οἱ ἀμφότεροι τόποι ἐν τοῖς αὐτοῖς εὑρεθῶσι ζωδίοις, ἢ ἐν ἀλλάξ. ὥς τε τὸν μὲν ἥλιον μετὰ ☾ ἢ μετά τινος τῶν ὡροσκόπων, ἢ τὸ ἀνάπαλιν, ἔσται ἡ λεγομένη συμπάθεια μεγίστη φιλίας. εἰ δὲ μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ζωδίῳ, ἀλλ' ἐν τριγώνῳ σχήματι, τότε συναστρία συμβήσεται. ἔχθρα δὲ μεγίστη, ὅταν ἐν ἀσυνδέτοις, ἢ τετραγωνικοῖς ἢ διαμέτροις.

Aut potentiores.

(Plures) ut perspicuum ne interprætandum quidem censuit (potentiores) autem quomodo sit iudicandum, deinceps dicit.

Ad eas ferri.

Significat aliquas ademptrices ferri ad largitricem, aut contrà.

Particularia.

Methodum elegantissimam tradit, per q̃ particularia cognoscentur: cuius prius etiam in alijs meminit. Largitricem enim stellam iubet instar horoscopi sumi, ex eaq; reliqua deinceps ordine consideranda esse.

De amicis & inimicis.

Affectionis amicitiæ.

De nuptijs & liberis locutus, nunc de amicitia disserit. Nam affectionē erga domesticos, sequitur affectio erga externos, quę est amicitia. Est etiā hoc caput multiplex. Neque enim unum est amicitiæ genus. Nam alia est maxima & summa, alia secundaria & media. Quin & nomina utrique amicitiæ imponit. Nam primam & maximam, compassionem uocat: alteram, constellationem. Secundo loco quærit, utrum ut fieri solet, dissimulationes aliquæ in amicitijs futuræ sint: an non, mansuręq; sint inuiolatæ? Tertio loco causam quærit, ob quā cōflatur amicitia. Illam alij ob uirtutē & sapientiam, beneuolentia inter sese coniunguntur: alij propè utilitatem. nonnulli uoluptatis gratia. Quarto loco disserit de amicitijs, quæ certis temporibus constituuntur cum quibusuis, eaq; addit, utrū dissoluendę sint, causam item coniunctionis explicat. Postremò etiam de seruis agit non ineptè. Nā hi quasi in confinio amicitiæ & inimicitiarum sunt collocati. Nam alij boni sunt, & heris bene cupiunt. Alij noxij & intractabiles. Rationem ergo amicitiæ in uniuersum, quatuor ex locis considera, Solis, Lunę, Solari & Lunari horoscopo, quem autem sortē fortunæ uocat. Nā si utriusq; genituræ utriq; loci in ijsdem signis inueniuntur, aut uice uersa, ut Sol sit cum Luna, aut cū horoscoporum aliquo, aut cōtrà: futura est maxima amicitia quæ cōpassio dicit. Si nō in eodē signo, sed in triangula figura: tū cōstellatio futura est. Inimicitiæ uero maximæ orientur, cum fuerint in coniunctis quadratis aut oppositis.

συμπάθεια συνεστρία.

minimæ

2008 Ministerio de Cultura

καὶ πάλιν ἐν ταῦθα μεγίστη μὲν καὶ ἀνυπέρβλητος γενήσεται ἔχθρα ὅταν ἐν τοῖς ἀσυνδέτοις ἢ τετραγωνικοῖς, ἢ διαμέτροις. καὶ πάλιν ἐν ταῦθα μεγίστη μὲν καὶ ἀνυπέρβλητος γενήσεται ἔχθρα. μεγίστη δὲ ὅταν ἐν τοῖς διαμέτροις. μέσῃ δὲ ὅταν ἐν τοῖς τετραγώνοις, τὴν δὲ αἰτίαν δι' ἣν ἡ φιλία συνίσταται, γνώσῃ τρόπῳ τοιῷδε. ἐπειδὴ οὐ πάντα εὑρίσκεται τὰ σχήματα ἐπὶ πάντων. ἀλλ' ἢ τινὰ ἢ πλεῖστα, σκόπει. πότερον τῶν φώτων εἰσὶν οἱ σχηματισμοὶ ἢ οὔ. εἰ μὲν γὰρ τῶν φώτων εἶεν οἱ σχηματισμοὶ, διὰ προαίρεσιν, ἀγαθὸν ἔσται ἡ φιλία, ἥ τις τῶν ἄλλων διαφέρει πασῶν, καὶ βεβαιοτέρα τυγχάνει. εἰ δὲ οἱ κλῆροι, μᾶλλον διὰ χρείαν. εἰ δὲ οἱ ὡροσκόποι, δι' ἡδονὴν, εἰ δὲ ἅμα πάντες, εὑρεθῶσιν, διὰ πάντα τὰ εἰρημένα συστήσοντες. ἢ καὶ πλείους. ταυτὸ γὰρ ἔσται, κἂν μὴ πάντα συμβαίη τὰ σχήματα. ἀλλὰ τὰ πλεῖστα. * ἐν ἄλλῳ δὲ καὶ ζ, καὶ περὶ τὰς ἑπτὰ, ἵνα μὴ πάνυ διαστῶσιν οἱ ὡροσκόποι, ἀλλ' ὑπὸ τὰς εἰρημένας ὑπέρχωσι μοίρας.

Μηδετέρως δὲ τυγχάνοντες.

Τῷ μήτε ἐν τῷ αὐτῷ ζωδίῳ, μή τε κακῶς σχηματίζοντες. ἀλλὰ μόνον ἐν τοῖς συμφώνοις. τριγώνοις δὲ λέγει, ἢ ἑξαγώνοις, συναστρία μόνη γενήσετε.

Ὅταν οἱ κακοποιοὶ τὸν σχηματισμόν.

Διδάσκει καὶ ὅπως ὀφείλεις εἰδέναι, ἡ παρασιώπησις τῆς φιλίας πότε ἔσται. ἐκ τῶν ἀγαθοποιῶν φησι τὸ τοιοῦτον λάμβανε, καὶ τῶν κακοποιῶν. ὅταν μὴ γὰρ τὰ συνεκτικὰ τῆς φιλίας σχήματα ἐπιθεωρήσωσιν οἱ κακοποιοὶ τότε παρασιωπήσεις ἔσοντες. ὅταν δὲ οἱ ἀγαθοποιοὶ, ἐπιτάσεις.

Παρατηρητέον δὲ.

Πάλιν βούλεταί σε διδάσκειν ὁ πότερον τῶν φίλων συνεκτικὸς ἐστὶ τῆς φιλίας, καὶ αὐθεντικώτερος. καὶ τὶς μᾶλλον ὠφελιμωτέραν ἔχει τῆς ἔχθραν. σκοπεῖ οὖν φησι τοὺς τόπους τοὺς ἀλλήλων σχηματιζομένους. οἷον, τοὺς τῶν ὡροσκόπων, τοὺς τῶν κλήρων. τοὺς τῶν φωστήρων. καὶ ἐὰν μὴ ἀμφότεροι ἰσόμοιροι τυγχάνωσιν, ἀμφότεροι οὖν σοι κατὰ τὸ κατορθωτικὸν ἔσοντες. ἐὰν δὲ ὁ ἕτερος τῶν πλειόνων τύχῃ ἔχειν, ὁ τῶν ἐλαττόνων τύχῃ κατορθωτικός. καθ' ὑπερτερεῖ γάρ, σκόπει δὲ καὶ τοὺς ἐπιθεωροῦντας ἀστέρας. ὁ γὰρ ἔχων τοὺς ἀγαθοποιοὺς ἐπιθεωροῦντα ἐν τῇ οἰκείᾳ γενέσει, ἐκεῖνος πρὸς εὐποιίαν καὶ εὐεργεσίαν ἔσται δυνατώτερος.

Ἐὰν τὸ αὐτὸ, ἢ τὸ ἔγγιστα.

Εἶπε γὰρ σοι τοὺς ὡροσκόπους ὑπὸ ἑπτὰ μοιρῶν ἐνδέχεται δὲ ταύτας μὴ μόνον ἐν τῷ αὐτῷ ζωδίῳ συμπληροῦσθαι, ἀλλ' ἐν τῷ ἑξῆς. οἷον

* minimæ quidem, cum in coniunctis, maximæ cum in oppositis, mediæ cum in quadratis. Causam ob quam constituitur amicitia, hoc modo cognosces. Quia non omnes figuræ in omnibus inueniũtur, sed aut quædam, aut pleręq; considera utrum luminum aliquę sint cõfigurationes nec ne? Nam si quæ luminum sunt configurationes, ob bonum institutũ erit amicitia, quæ cæteris omnibus præstat, & cõstantior est. Si partes fortunæ magis ob utilitatem. Si horoscopi. ob uoluptatem. Si uniuersa simul inueniantur, ob ea quæ dicta sunt omnia aut plura. Idem enim futurum, etiamsi non omnes conuenerint figuræ septendecim. In alio codice scribitur, 7. & circa 7, ut ne omnino distent horoscopi, sed intra tot partes sint, quod diximus.

Neutro modo affectę.

Nec in eodem signo, nec in malo aspectu.

Tantum in conuenientibus △.

Triangulis ait aut sexangulis, ut constellatio tantum fiat.

Cum maleficę configurationem.

Docet etiam quomodo cognoscendum sit, an aliquando intermissio amicitiæ sit futura. E beneficis, inquit, hoc, & è maleficis istud sumito. Cũ enim figuram continentem amicitiæ maleficę aspexerint: tunc amicitiæ intermissiones erunt: cum beneficæ, incrementa.

Obseruandum autem.

Iterum docere uult, uter amicorum cõtineat amicitiam, & plus autoritate ualeat. & utri potius emolumento futuræ sint inimicitiæ. In quo considerare iubet loca inter se cõfigurata, uelut horoscopos, partes fortunę, lumina quæ si in ijsdẽ sint partib. utriq; res successura est. Sin alter pluriũ partiũ loca habuerit: ei res succedet, q loca habet pauciorũ partiũ. Nam alterius loca superaret. Vide etiam stellas aspicientes. Nam qui in sua genitura beneficas habet aspicientes: is ad benefaciendũ & benemerendum paratior erit.

Si idem aut proximum.

Dixit enim horoscopos intra septẽ partes esse sumẽdos qui fieri potest, ut nõ in eodẽ sed in sequẽti signo cõpleant. ueluti: habet

2008 Ministerio de Cultura

De itineribus

ἔχει τίς τῆς ὡρᾶς μοιρῶν ε̅. ἄλλος δὲ ♍ κθ̅. οὗτος γὰρ ἔχει τῆς καθυπερτέρησιν, ἐν τῷ ἑξῆς ζωδίῳ. ὀλιγοστὸς μὲν γὰρ αὐτὸς ὁ τῆς μιᾶς μοίρας ἔσται αὐτοῖς προσφιλής. ὁ δὲ λοιπὸς πλεῖστος. ἕως ἂν ὁ ἀφέτης ἑτέρῳ τινὶ τὸν ἄλλων συνάψῃ τόπων.

Τὴν μὲν οὖν ὑπὲρ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον.

Ἐπειδὴ καὶ τῶν κατὰ καιροὺς συνιστημένων φιλιῶν πολλαὶ τυγχάνουσιν αἱ διαφοραί. αἱ μὲν γὰρ αὐτῶν εἰσι μεγάλαι, αἱ δὲ μικραί. εἰδέναι δὲ χρὴ ὡς ὅταν ὁ ἀφέτης τινὶ τῶν εἰρημένων τεσσάρων τόπων κολλήσῃ, τότε μεγάλη ἔσται ὠφέλεια ὅταν δὲ τῶν ἄλλων ἀστέρων τινί, σμικρὰ καὶ ἡ τυχοῦσα.

Περὶ ξενιτείας.

Ὁ δὲ περὶ τῆς ξενιτείας τόπος.

Ἐν τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ, οὐχ ἕν τι ζητεῖ, ἀλλὰ πλείονα, πρότερον γὰρ σκόπει εἰ ὅλως ποιεῖ ξενιτείαν, ἢ οὔ. καὶ πότερον ὠφέλιμον, ἢ ἐπιβλαβῆ καὶ ἀκίνδυνον, ἢ κινδυνώδη. καὶ εἰ εὐανακόμιστον, ἢ δυσανακόμιστον. εἶτα καὶ ἐν ποίοις τόποις ἔσοντε αἱ ἐκδημίαι. σκόπει οὖν φησὶ τὰ τέσσαρα ἀρκλίματα, καὶ τὸ δυτικὸν κέντρον. τουτέστι. γ̅. ϛ̅. θ̅. ιθ̅. ζ̅. ἐὰν γὰρ εὑρεθῶσιν ἐν τούτοις οἱ φωστῆρες, ξενιτείας ποιοῦσιν. ἐὰν δὲ ὁ ἄρης, ἔτι μᾶλλον, καὶ πολλῷ πλέον, ὅταν λόγον τινὰ σχηματισμοῦ ἔχῃ πρὸς τὸν ἥλιον. ἐὰν δὲ ὁ κλῆρος τῆς τύχης ὁ εἰρημένος, εἴς τινα τούτων ἐμπέσῃ τόπον, ὅλους βίους οἱ τοιοῦτοι ὑπὲρ ξένης ποιοῦσιν, ἐὰν μὲν οὖν τὰ ζώδια στερεὰ ὦσι, διὰ μακροῦ ποιοῦνται τὰς ἐκδημίας. ἐὰν δὲ δίσωμα συνεχῶς (ἐνίοτε) τὸ ἐνίοτε καὶ πολλάκις. αὐτὸς ἐσαφήνισε. δι' ἣν ἐπάγει αἰτίαν. εἶπε γὰρ ὅταν τὰ φῶτα σχηματίζονται. οὐ γὰρ ἀρκεῖ μόνον τὸ δύνειν, ἢ ἀρκεκλικέναι τὴν ♂ καὶ δὲ μὴ ἀρκεκλικὼς τύχη μὴ δὲ δύνων, φέροιτο δὲ πρὸς τὰ φῶτα ξενιτείας αἴτιος ἔσται τῇ τοιαύτῃ γενέσει.

Καὶ δυσανακομίστους.

Δυσανακομιστοὺς λέγει, τοὺς δυσχερῶς καὶ βραδέως ἐπανιόντας. τὸ δὲ συγκρατικόν, πάλιν τοι καταλέλοιπεν. ἐὰν γὰρ εὑρεθῶσιν ἅμα κακοποιοὶ τότε ἀνωφέλιμοι καὶ δυσανακόμιστοι ἔσονται αἱ ξενιτείαι, καὶ μετά τινος δυσεργείας, προβήσονται.

Διωρισάμεθα.

Εἶπε γὰρ ἐν τοῖς φθάσιν, ὡς χρὴ καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν καὶ τῆς δύσιν τῶν ἐπιθεωρησάντων ἀστέρων ὁρᾶν. καὶ τοῖς ὑπὲρ κρατοῦσι τὸ κράτος ἀρδιδόναι τοῦ ἀποτελέσματος.

Ἐν μὲν τοῖς τῶν ἑώων.

Διδάσκει σε καὶ ἐν ποίοις τόποις αἱ ἐκδημίαι συμβήσοντε. ἑῷα μὲν καλεῖ τεταρτημόρια, τὰ ἀνατολικά, τουτέστι τὸν ιβ̅ καὶ ϛ̅ τόπον, ἑσπέρια δὲ τὰ δυτικά. τουτέστι, τὸν γ̅ καὶ θ̅ τόπον.

aliquis in horoscopo ♌ partes 5. alius ♍ 29. hic exuperationē habet in sequēti signo *. Nam is qui unam partem habet, ut numero minor, charus erit alteri. alter habet plures partes. * donec prorogator alteri cuipiam applicarit loco.

Incrementum aut decrementum.

Cum earum etiam amicitiarum quę pro tempore conciliantur, multa sint discrimina (Nam aliæ magnæ, aliæ paruæ sunt) sciēdum est, cum prorogator cum eorum locorum aliquo quos diximus coniunctus fuerit, magnam fore utilitatem. Cum aliarum stellarum aliqua, paruam & uulgarē.

De Peregrinatione.

Locus peregrinationis.

In hoc capite non unum aliquid sed multa quærit. Nam primo considerat, sit ne facturus iter? & utrum utile an noxium? periculosum an tutum? unde facile domū redeat an difficulter. Deinde quibus in locis futuræ sint peregrinationes. Iubet ergo quatuor cadentia loca intueri & occidentalem angulum, hoc est, locū 3.6.9.12.7. Nā si in his inuēta fuerint Lumina, peregrinationes decernunt. Si Marti, multò magis quam si configurationis rationem Sol haberet. Quòd si et ⊕ in horum locorum aliquē inciderit: totā uitā huiusmodi peregrè consumunt. Si signa fixa fuerint, longinq̄ suscipiēt itinera. Si bicorpora, crebra.

Interdum.

Ipse declarat, cur (interdum & sæpe) adiecerit. Dixit enim, quādo lumina cōfigurātur. Neq; enim satis est, ut ♂ in occasu, aut locis cadentibus sit. Nam si ad lumina fertur: peregrinationem decernit geniturę.

Vix remeabile.

De ijs loquitur itineribus, unde difficulter ac tarde reditur. Contemperationem autē rursus tibi reliquit. Nam si maleficę unà inuentæ fuerint, peregrinationes inutiles erunt, ac tales unde cum difficultate redeatur, quæq; molestè procedant.

Definiuimus.

Suprà enim dixit, oportere numerum etiā & occasum aspicientium stellarū uideri, & uincentib. dominatum effectus attribui.

In matutinarum.

Docet etiam in qualibus locis futurę sint peregrinationes. ac matutinos quadrātes uocat orientales, hoc est, 12 & 6 locū. Vespertinos, occidentales, ut 3. & 9.

Aut

2008 Ministerio de Cultura

Ἢ οἰκοδεσποτήσαντες.

Aut dominatores.

Μεμάθηκας δὲ ἐν τῷ περὶ τῶν διδυμογόνων, πῶς γίνονται οἱ ἀστέρες διπλοῖ, καὶ ἀναλογοῦντες τοῖς δισώμοις ζωδίοις, ὅταν μὴ μόνοι, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἄλλων εὑρεθῶσι.

Cognouisti in capite de geminorũ partu, quo pacto stellæ fiant duplices, & bicorporib. signis similes, uidelicet, cũ nõ solæ, sed cum alijs stellis inueniuntur.

Διαμετέωρα.

Ob sublimia.

Ὡς τε μετεωρίζεσθαι. καὶ ἁπλῶς καὶ μάτην, τὰς ἀλλοδαπὰς εἰς ποιεῖσθαι.

Vt efferant & simpliciter atq; frustra pere

Παρὰ τηρουμένης.

Obseruata. (grè eant.

Ἔτι δὲ βούλεται διδάξαι τὴν αἰτίαν τῆς ἐκδημίας, πῶς χρὴ γινώσκειν, σκόπει φησί τί ὅσιν ὁ τῷ ἐκδημίαν ποιήσας ἀστὴρ ἢ τίνος ὄντι κύριος ἐν τῷ θέματι. εἰ μὲν γὰρ ὡροσκόπου ζωῆς. εἰ δὲ μεσουράνου. πράξεως. εἰ δὲ κλήρου τύχης, χρημάτων. καὶ τὴν ποιότητα τῆς αἰτίας, εἴτε ὠφέλιμος εἴτε βλαβερά. καὶ ἐκ τούτων προλέγει.

Docere uult, etiam causa peregrinationis quomodo sit cognoscenda. Cõsidera inqt stellam, peregrinationis autorẽ & cui rei in themate dominetur. Nã si horoscopat, dominat uitę. si cœlũ mediat, dominat actioni. si parti fortunę pręest, dominat pecuniijs. Etiam qualitatem causę, utrum utilis sit an noxia, ex his prędicito.

Περὶ τοῦ θανάτου ποιότητος.

De qualitate mortis.

Καταλοιπομένου δὲ ἔτι πρὸς τὸ θανάτου ποιότητος.

Cum adhuc reliqua sit qualitatis mortis consideratio.

Τὸν χρόνον εἰπών, εὐθέως σοι νῦν καὶ περὶ τῆς ποιότητος εἰπεῖν. ἔστι δὲ ὡς εἶπον, ὁ μὲν φύσει, ὁ δὲ βίαιος, ἀλλ' ὁ φυσικὸς. καὶ διαλέγεταί σοι περὶ ἀμφοτέρων. ζητεῖ γὰρ, πότερον ἔσται ὅτος βιαίος, ἢ ὁ βίαιος ἀλλὰ φυσικός. εἶθ' ὅτως ἑφ' ἑκατέρου ζήτει. τῆς ποιότητα. ἄλλη μὲν γὰρ ἡ ποιότης τοῦ φυσικοῦ, ἄλλη δὲ ἡ τοῦ βιαίου. οἷον, ἐπὶ μὲν τοῦ φυσικοῦ, ἄλλο τι ποιεῖν εἴωθεν ὁ κρόνος. ὧν ἕτερα τοῦ βιαίου, ἄλλο καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἀστέρες ἀνομοίως δρῶσι, προσχρῆται δὲ τινι τῶν ζωδίων ἐμπεσόντων ἀποδεδειγμένων, διέλειπε γὰρ καὶ τοῦ ὡροσκόπου, ἢ δὲ καὶ τοῦ ἀκτῖνος. σκοπεῖν οὖν χρὴ πρότερον. πῶς γίνεται ἡ αἵρεσις. ὅταν οὖν εὑρωμεν αὐτοῦ καὶ τοῦ ὡροσκόπου, τότε τῷ λυτικῷ προσχρώμενα καὶ ὅταν δὲ καὶ ἀκτινοβολίαν, τότε τῷ αἱρετικῷ τόπῳ. σκοπεῖ γὰρ τίς ἐφέστηκεν αὐτῷ ἀστὴρ, ἢ τίς σχηματίζεται: προσχρώμενα γὰρ τῷ σχηματιζομένῳ. ἐὰν δὲ μηδεὶς εὑρεθῇ τοῦ σχηματιζομένου, ἢ τῇ φυσικῇ τοῦ ζωδίου ἰδιοτροπίᾳ καὶ αὐτοῖς τοῖς ὁρίοις. ὅταν μὲν οὖν τῷ καὶ φύσιν εὑρήσομεν αὐτοῦ τοῦ θανάτου ποιότητα. τῆς δὲ γε βιαίου. τρόπῳ τοιῷδε ἂν φυλάξειεν τις καθόλου βίαιον ἔσεσθαι θάνατον, μὴ ἀφεστῶσαν τοῦ. ἢ ἅμα τοῦ φώτων, ἢ τοῦ ἑτέρου αὐτοῦ. * ἄλλο δὲ γὰρ πρόσωπον, βίαια δὲ ἔσται ἃ αἱρέσεις. δεῖ δὲ πρὸς τῷ εὑρεθῆναι ἀφετικὰ τὰ φῶτα, καὶ αἱρετὰς εἶναι αὐτὰ κακοποιούς, ἵνα καὶ σωματήσωσι τοῖς φωσίν, ἀρκεῖ δὲ ὁ εἷς κακοποιὸς ὅταν ἀμφότερα τὰ φῶτα τῆς ἀφέσεως ἐπιχῇ. ὅταν δὲ ὁ ἕτερος τοῦ φώτων ἀφεσθύσῃ, τότε δεῖ ἅπαντας αὐτοὺς κακοποιοὺς σωματῆσαι εὑρήσομεν ἢ τὸ τοῦ τῆς προεκτεθειμένης πρόοδον τοῦ μεθόδου, ἢ τοῦ λυτικοὺ ἐπισκεπτόμενοι τόπου ἢ καὶ αἱρετικόν. τῷ ἀκτῖνα τοῖς ἀφέταις ἐπιφέροντα.

Expositio tẽpore. nũc etiã de qualitate dicturus est. Est aũt mors, ut dixi, alia naturalis, alia uiolẽta & cõtraria naturę. de quarũ utraq; differit. Quęritem̃ utrũ uiolẽta futura sit, an naturalis & sine uiolentia. Deinde qualitatẽ utriusq; quærit. Nã alia est qualitas naturalis, alia uiolẽta. ueluti aliud facere solet ☿ in naturali morte, aliud in uiolẽta, eadẽ cæterarũ quoq; stellarũ omniũ natura est. Adhibet aũt hoc loco unũ e capitib. suprà demõstratis. Nã demonstratũ est, aliã interemptionẽ accidere ratione horaria, aliã ratione radiorũ. Prius igit cõsiderãdũ est, quomodo fiat perẽptio. Quã si inuenerimus fieri ratione horaria, tũ occidentalẽ angulũ usurpabimus. Sin ex proiectiõe radiorũ: locũ peremptorẽ. Est em̃ cõsiderãdũ, quę stella in eo uersetur, aut quę cũ eo cõfiguret. Adhibemus em̃ eã quę cõfigurat. Sin nulla reperta fuerit quę cõfiguret: aut naturalẽ signi ꝓprietatẽ aut fines sequmur. Sic igit naturalẽ inueniemus mortis qualitatẽ. Violẽta, hoc modo: Nõ fieri potest, ut omnino uiolẽta sit mors, nisi prorogatoriã uim exercuerit aut utrunq; lumẽ, aut alterutrũ. Nã alio † iudicio, nõ uiolenta erit perẽptio. Oportet enim ut prętergq; lumina prorogatores & interfectrices sint malefice: eas etiã occurrere luminib. Sufficit autẽ una malefica, cũ utrũq; lumẽ prorogationẽ obtinet. cũ aũt alterũ lumẽ prorogationẽ obtinet, tunc maleficas omnes occurrere oportet. Idq; secũdũ prius expositæ methodi progressum inueniemus, siue occidentalem, siue peremptorem locum, considerantes radio prorogatores pulsantem.

1 ἐπ̃ ἀφετικὰ

2 30

ἄπαντας ἀφετικοὺς. Si alius fuerit prorogator.

2008 Ministerio de Cultura

Τὸ κρατήτορος.

Τουτέσι, τὸν ἀφετήν, κρατήτορα γὰρ τὸν ἀφέτην ἐκάλεσεν, ἢ ἀπὸ τὸ κράτος ἔχειν καὶ πολλοῦ τοῦ ἀγῶνος ἐν τῷ θέματι, ταύτην δὲ τὴν ἀφέσιν, ἐν τῷ περὶ χρόνων ζωῆς, ὡριαίαν ἐκάλεσεν.

Οἱ πρῶτοι τῶν ἄλλων.

Πρώτους εἶπε, οὐδὲ ἔγγιστα ἐπιφερομένους ἢ κατὰ σχῆμα, ἢ κατὰ συμπαρουσίαν, συλλέγει γὰρ μὴ ἕνα μόνον εἶναι, ἀλλὰ καὶ δύο ζωδιακῶς. ὅτι δὲ ἢ ἰδιοτροπίᾳ δηλῶσαι τὸ παρειλημμένον, σαφῶς εἴρηκεν. σημαίνει γὰρ ἡ τῆς φύσιν τοῦ ζωδίου, καθὸ τὰ μὲν λέγεται ξηρὰ, τὰ δὲ δίυγρα. τὰ δὲ ὑγρασικά. ἐκ γὰρ τῶν κυρίων τῶν ὀρίων γνωσόμεθα τῆς τοιαύτης ποιότητος. ἰδίως μὲν οὖν εἰπὼν περὶ τῆς κατὰ φύσιν θανάτου, νῦν φησι περὶ τῆς παρὰ φύσιν εἰπεῖν παρὰ φύσιν καὶ ἰδίως ἐκάλεσε αὐτοματάτους μὴ ἐξ ἑτέρων ἡμῖν ἐπιφερομένους. λέγει δὲ τοὺς πρότερον καθόλου, πῶς ὀφείλεις γνῶναι, εἰ ἰδιοθανάτους ποιεῖ ἢ βιαιοθανάτους. ὅταν οὖν φησιν οἱ ἀναιρέτης μὴ παντάπασιν ἐν ἀλλοτρίοις κέντρῳ ζωδίοις, ἀλλ' ἔχωσι τινὰ αὐ οἰκειότητα, καὶ μὴ καθυποβεβηκῶσιν ὑπὸ τῶν κακοποιῶν, τότε οἱ θάνατοι ἴδιοι συμβήσονται.

Ἐπὶ δὲ τῇ ἰδίας, ἢ τῇ οἰκείας.

Ἰδίαν λέγει ὅταν ἐν τοῖς τῶν σωσαιρετῶν οἴκοις ὦσιν, ἐν οἷς χαίρουσιν, ἢ ἵνα οἱ ἡμερινοὶ, ἐν ταῖς τῶν ἡμερινῶν.

Τῆς δὲ ποιότητος.

Ἄλλη μὲν ἡ ποιότης τῶν ἰδίων θανάτων, ἄλλη δὲ αὖ τῶν βιαίων θανάτων.

Τὸν ἥλιον, ἢ τὴν σελήνην.

Ἵνα ἀμφότεροι ὦσιν αὐαιρέται, τὸ ἕτερον τῶν φώτων, ἢ ἀμφοτέρων ὄντων τῶν ἀφετῶν.

Ἐὰν δὲ ὦσιν ἀφέται.

Οὐχ' ἵνα εὑρεθῶσιν ἐν διαφόροις ἀφετικοῖς τόποις, ἀλλ' ἐν τῷ αὐτῷ ζωδίῳ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ ὁ μοίως δὲ καὶ δυσί.

Ἵνα ☾ ἐν τῷ τόπῳ εὑρεθῇ ἀφετικόν. ὁ ἢ ♄ ἐν τῷ δυσμοντι. τότε γὰρ ἐπιφέρεται τῷ κρόνῳ ἡ σελήνη. τουτέσιν ἐπ' αὐτὸν φέρεται.

Καὶ ὁ τοῦ ♃.

Καὶ ποιεῖ αὐτὸς εἶπεν ἐν τῷ περὶ χρόνων ζωῆς. ὅτι ἀγαθοποιοί, ὃ μόνον ὃ καναιρεῖσιν, ἀλλὰ καὶ σώζουσι καὶ ὠφερόμενοι. πῶς οὖν καὶ ἐν τοῦ θα δέδωκεν αὐτοῖς θανάτου ποιότητα τοῖς ἢ μὴ ὅλως αὐαιρεῖσιν, ἀλλὰ καὶ σώζουσιν. ἀλλὰ πεσόντα, κεκακωμένος; ἵνα ἀδυνατώτερος γένηται.

Καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ ζωδίου ἰδιότητος.

Οἷον, ἐν ἀλλοτρίῳ οἴκῳ, ἢ ἐν ἀλλοτρίοις ὁρίοις;

Victoris.

Hoc est, prorogatoris. Victorem enim prorogatorem nominat, quod uictoriã & magnã uim in themate obtineat. Hanc autem prorogationem in capite de uitæ spatio, horariam uocauit.

Primi reliquorum.

Primos uocat eos planetas qui proximè ad prorogatores feruntur, siue per aspectũ, siue per coniunctionem. Fieri enim potest ut non unus sed duo sint ratione signi. Perspicuè autem declarat, se proprietatẽ bifariam usurpare. Significat enim & naturam signi, qua alia dicuntur sicca, alia humida, alia conuulsionibus obnoxia* Nam è finitũ dominis qualitatẽ mortis cognoscemus. *στασιὰ.
Peculiariter ergo locutus de naturalibus. mortib. nunc de ijs agit, quæ quodãmodo contra naturã sunt. & proprias mortes uocat, quæ ultrò existunt, & non ab alijs inferuntur. Prius autem in genere dicit, quomodo cognoscendum sit, naturalis an uiolenta mors decernatur. Cum ergo inquit interfectores, non omnino in alienis signis fucrint, sed quandam cum eis familiaritatẽ habuerint, neq; à maleficis è supiore loco deprimantur: tum mortes naturales erunt

In sua & familiari.

Suam dicit, cũ in eorũ domicilijs sunt, qui sunt eiusdem cõditionis, quibus gaudent: aut ut diurni in diurnorũ sint domicilijs.

Qualitatis autem.

Alia qualitas est naturalis, alia uiolentæ mortis.

Solem aut Lunam.

Vt uterq; sit interfector, cum alterum lumen, aut utrumq; prorogator est.

Si uerò prorogatores fuerint.

Nõ ut inueniant in diuersis prorogationis locis, sed in eodẽ signo, eademq; parte.

Similiter si occiderit.

Vt ☾ in nono loco prorogatrix inueniat, ♄ in occasu. Tunc enim Luna fertur ad ♄.

Quod si ♃.

Atq; ipse in capite de uitę spatio, beneficas non amodo non occidere, sed etiam conseruare dixit, si ferantur ad prorogatores. Quo pacto ergo ex eis hic etiam qualitatis mortem attribuit, cum prorsus non occidant, sed conseruent? Verũ adiecit, (afflictus) ut imbecillior fiat.

Et à signi proprietate.

Velut in alieno domicilio, & alienis finib.

in de-

2008 Ministerio de Cultura

καὶ φ' ᾧ δ' ταπεινώματι, καὶ ὑπὸ κακοποιῶν θεωρούμενος.

Ἀνθωροσκοπήσας.

Ἵνα μετὰ τοῦ διαμέτρου ἔχειν στάσιν πρὸς τὰ φῶτα καὶ ὡροσκοπήσῃ.

Καὶ μάλισα περὶ τοὺς φ' τῇ σφαίρᾳ ὄφεις.

Ὄφεις λέγει, τοὺς φ' δ' οὐρανῷ κατεστηριγμένους. οἷον τὸν δράκοντα, καὶ τὸν ὕδρον.

Ὁ δὲ τοῦ ἄρεως.

Παρὰ τοῦ κρόνου. κ' λαβὼν αὐτὸν σχηματιζόμενον τοῖς λοιποῖς πλανωμένοις.

Πάλιν τὸν ὅμοιον περὶ τοῦ κρόνου.

Τὸν τρόπον φησί, καὶ λαμβάνει σχηματιζόμενον.

Μελοκοπούμενον.

Ἀτελῶν. ἀτελῆ μὲν ὡς ὁ ♂ καὶ οἱ ☽ φ' δὲ δ' ♍ καὶ ♂ ταῦτα γὰρ τὰ ζῴδια σπασικὰ λέγεται. διὸ φυγαδεύειν φ' τούτοις οἱ ἰατροὶ χειρουργοῦν, τ' σελήνης φ' αὐτοῖς ὄσης.

Συζυγούμενοι δὲ.

Ἰδιά περὶ ἑκάτερον εἰπών, νῦν ἅμα περὶ ἀμφοτέρων φησίν. ἐὰν γὰρ φησὶ ἅμα εὑρεθῶσιν φ' τινι τῶν εἰρημένων ἀναιρετικῶν τόπων, τότε πολλῷ πλέον δρῶσι καὶ ἀμφοτέραν τ' θανάτου παρέχουσι ποιότητα.

Τῆς κ' τὸ ποιόν.

Ἐπειδὴ συμβαίνει πολλάκις φ' τῇ αὐτῇ μοίρας ἀμφοτέρας εἶν, ἢ φ' διαφόροις φησίν, ὅτι εἰ μὴ διαφόροις εὑρεθῶσι μοίρας, τὸ κῦρος τ' θανάτου ποιότητος ἐφέξει, ὁ ἐφεστικῶς, ἐπ' αὐτῷ τ' ἀναιρετικῷ μοίρᾳ. ἐὰν δὲ ἄμφω κ' τῷ αὐτῷ εὑρεθῶσι μοίρᾳ, δ' πλοῦς θανάτου ποιεῖ. πολλάκις γὰρ * καλοῦνται κ' ἀποτέμνονται.

Ἢ κ' τὸ ποσόν.

Τοῦτο δὲ δοκεῖ παράλογον. ὀλεῖς γὰρ δὶς ἀπόλλυται. ὃ οὐκ ἔστι δέ. λέγεται οὖν τὸν ῥιφέντα φ' ὕδατι δι' ἀπροσαγμάτευτον, ἀναιρεθῆναι καὶ ἀποτμηθῆναι.

Ὁμοειδοῦς.

Εἰ γὰρ ὅτι ὁ κόραξ ἢ ὁ κύων, παραπέταλον.

Ἐν τοῖς ἀποκλίμασι.

Μεμαθήκας δὲ, ὡς ἀποκλίματα, τόποι τοῦ πρὸς ξένης εἰσίν.

Περὶ χρόνων διαιρέσεως.

Ἐφαπλώσεως δὲ ἡμῖν.

Τῆς ὑμαρμένης κεφαλαιωδῶς, ἡ μὲν τίς ἐστι καθολικὴ. ἡ δὲ μερικὴ. καὶ νικᾷ καὶ συμμεταπίπτει ἡ καθόλου τῷ μερικῷ, ὅθεν δεῖ τὸν ἀστρολόγον, τ καθολικῆς ὑμαρμένης

PTOL. DE IVDICIIS. 161

in deiectione, & radijs maleficis oppressus.

Horoscopo oppositus.

Vt prętereq̃ quod ex opposito distat à luminibus * etiam horoscopet. ἀνθωροσκοπεῖ horoscopo opponitur.

Prętertim in globi anguibus.

Angues eos intelligit, qui in cœlo sunt inter sidera, ut draconem & hydrum.

Mars autem.

A Saturno, & sumatur is configuratus cũ reliquis errantibus.

Rursus similem de Saturno.

* Modum dicit & sumit configuratum.

Incisorum membrorum.

Imperfectorum. Imperfecta enim sunt ♂ & ☽. In ♂ & ♍ hæc enim signa conuulsionibus obnoxia dicuntur. Quare chirurgi in medendo ea repudiant, cum Luna in eis uersatur.

Coniuncti autem.

Seorsim de quolibet planeta locutus, nũc simul de ambobus loquitur. Nã si, inquit, unà inuenti fuerint in dictorum locorum aliquo: tunc multò sunt efficaciores, & utranq; mortis, qualitatem exhibent.

Ratione qualitatis.

Quia sæpè fit, ut eadem parte sit uterq;, aut in diuersis: ait, si in diuersis inuentę fuerint partibus: autoritatem qualitatis mortis penes eum fore qui in ipsa peremptrice parte uersatur. Sin uterq; in eadem parte reperiũtur, duplicem efficere mortem. Sæpe enim * uocantur & secantur. καλέσται. suspendũtur

Aut ratione quantitatis.

Hoc absurdum uidetur. Nemo enim bis perit, cum non sit absurdum. Dicitur enim quidam ex edicto regio in aquam precipitatus enatasse & decollatus esse.

Similis speciei.

Vt si coruus aut canis coortus fuerit.

In cadentibus.

Cognouisti aũt, quod cadentia loca sunt peregrinationi attributa.

De diuisione temporum.

Tractato à nobis summatim.

Fatum (ut paucis complectar) aliud est uniuersale, aliud particulare. uniuersale porrò uincit & ad se rapit particulare. Itaque uniuersale fatum considerandum

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

ποιεῖσθαι τὴν ἐπίσκεψιν, μεμαθηκὰς δὲ ἤδη ὡς ἐν ⲙ̄ ἰταλίᾳ, οὐ κἂν ἀδελφήν τις λάβῃ, ἐν αἰγύπτῳ δὲ λαμβάνουσιν. καὶ ἐν αἰγύπτῳ φεύκτα ἐστὶν ἡ μητρογαμία, ἐν περσίδι δὲ οὔ. καὶ οἱ ⲙ̄ αἰθίοπες μέλανες εἰσὶν οἱ δὲ σκῦθαι, λευκοί. ὥστε ἰνδῷ ἐὰν περιπέσῃς ἐκ τῆς τῶν ἀστέρων θέσεως λακόχρουν οὐκ ἐρεῖς, διὰ τὸ μὴ συμβαίνειν καὶ ὑπὸ τῆς καθολικῆς εἱμαρμένης ἀνατρέπεσθαι. ὥσπερ οὖν ἐν ἑκάστῳ τῶν γενεθλιαλογικῶν, προυφέστηκέτις καθολικὴ εἱμαρμένη, τὸν αὐτὸν τρόπον χρόνοι εἰσὶ καθολικοί, πᾶσιν ἀνθρώποις συμβαίνοντες, καθ' οὓς πάντη πάντως τὰ δετιναὶ τοῖς ἀνθρώποις ἀπτελεσθήσεται. εἰσὶ δὲ ἡλικίαι, καὶ γὰρ τῶν ἐτῶν τεσσάρων ὄντων, εἰ γαμικὸν συμβήσεται σχῆμα, οὐκ ἐροῦμεν ὅτι οὐ γαμήσει ὁ τοιοῦτος. οὐ δὲ τῷ ἐνενηκοντούτῃ λέξομεν, ὅτι παιδίον ἔσται. καὶ τοί τοι μερικοῦ χρόνου τοῦτο σημαίνοντος. τὸ γὰρ καθόλου, κινεῖ τὸ μερικὸν καὶ μετατρέπει. τὸ δὲ ἀνάλογον ἐροῦμεν, ὅτι παιδὸς παῖδα ὄψεται, ἢ ὡς μικρὸς κομιδῇ μνηστεύσεται, ἢ ὑπὸ γυναικὸς ἀγαπηθήσεται. εἰσὶν οὖν οἱ καθολικοὶ χρόνοι, αἱ ἑπτὰ ἡλικίαι. ἔχουσι δὲ οὕτω. βρέφος, παῖς μειράκιον. νέος. ἀνήρ. πρεσβύτης. γέρων. καὶ ἀναλογεῖ ἑκάστη τῶν ἡλικιῶν τῶν εἰρημένων, μιᾷ σφαίρᾳ τῶν ἑπτά. ἡ ⲙ̄ πρώτη τῇ σεληνιακῇ. ἡ δὲ δευτέρα, τῇ ἑρμαικῇς, καὶ ἂν ἄλλαι τοῖς λοιπαῖς ἀκολούθως. καὶ γὰρ φέρει ἑκάστη ἡλικία ἑκάστου θεοῦ ἐφεστῶτος, τῇ σφαίρᾳ τὰ ἰδιώματα. ἡ μὲν πρώτη τῇ σελήνης. ἡ δὲ δευτέρα τοῦ ἑρμοῦ καὶ αἱ λοιπαὶ ἀκολούθως κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν. καὶ ὁ χρόνος δὲ ἕκαστος ἡλικίας ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ τῇ ἀποκαταστάσεως ἑκάστου χρόνου, πλὴν ☿ καὶ σελήνη ὧν μὲν ☾, ὅτι μέχρις ἐνιαυτῶν τεσσάρων, ἡ ὑπ' αὐτῆς ἡλικία προέρχεται ὧν δὲ ἑρμοῦ μέχρι ιδ' ἔτους. καὶ ἔοικεν ἡ τῆς σελήνης ἀποκατάστασαι τῶν σηνόδου πανσελήνων.

Διὰ τεσσάρων ἐνιαυτῶν.

Ἡ γὰρ ☾☉, καὶ ἡ πανσελήνος ἐν τῇ αὐτὰ μοίρᾳ, συμβήσεται διὰ τεσσάρων ἐνιαυτῶν, τῷ δὲ ἑρμῇ τὸ ἥμισυ τῇ ἀποκαταστάσεως. παρέχομεν διὰ τὸ διφυὲς αὐτοῦ, καὶ μεμερισμένον καὶ γὰρ μετὰ τῶν νυκτερινῶν εὑρισκόμενος χαίρει. ὅθεν τὸ ἥμισυ τῆς ὅλης ἀποκαστάσεως λαμβάνει.

Τῆς καθ' ἕκαστον εἶδος.

Ἤδη γὰρ οἱ περὶ πάντων τῶν κεφαλαίων εἶπεν καὶ οὐδὲν παραλέλειπται αὐτῷ, ἀκολούθως δὲ καὶ τὰς ἐπὶ μέρους, οὐχ ὡς ἔτυχε παραληψόμεθα φησὶ περὶ τῶν χρόνων, ἀλλὰ καθὼς εἶπε πρόσθεν διαλήφαμεν, ἀκολούθως τοῖς προεκτεθειμένοις κεφαλαίοις ἵνα εἰ

considerandum est astrologo. Iam autem cognouisti, in Italia sororem non ducturũ esse quenquam. at in Aegypto ducunt. In Aegypto abhorrent à connubio matrum: in Persia non abhorrent. Aethiopes nigri sunt: Scythę candidi: Itaq; in Indum si incideris, ex astrorum situ nõ pronunciabis esse candidum. Propterea quod uniuersale fatum non patitur. Eodem modo etiam tempora sunt uniuersalia, quæ omnib. hominibus cõtingunt: quibus omnino certa quædam hominibus euentura sunt. Sunt autem ætates. Nam quatuor annis expletis, si figura coniugalis inciderit, nemo uxorem ducet. neq; fore dicemus, ut nonagenario nascatur filius, quamuis particulare tempus id significet. Nam particulare tempus ab uniuersali mouetur & cõuertitur. sed simile aliquid pronunciabimus: uisurũ filij filium, aut, pusillã admodũ despõsum iri uxorem, aut charum fore mulieri. Sunt igitur uniuersalia tempora, septem ætates quæ ita se habent: Infans, puer adolescens, iuuenis, uir, senex, decrepitus, & harum ætatum quælibet respondet una septem sphærarum. Prima Lunari, Secunda Mercuriali, Reliquæ cæteris ordine. Fert enim quęlibet ætas, quolibet Deo præsidẽte, sphæræ illius proprietatem. Prima, Luna, altera Mercurij, & reliquæ ordine eodem. Quin & uniuscuiusq; ætatis tempus circunscribitur à restitutione cuiusq; temporis. quod Lunaris ætas quadriennio cõtinetur: Mercurialis ad 14 progredit̃ Ac Lunæ restitutio similis uidetur interlunio & plenilunio.

Quatuor annis.

Nam interlunium & plenilunium quarto anno in eadem parte contingunt. Mercurio autem semissem Lunaris restitutionis adijcimus, ob naturam eius biformem & bipartitam, Nam & cum nocturnis stellis inuentus, gaudet. unde semissem totius restitutionis accipit.

Cuiusq; speciei.

Iam enim de omnibus capitibus dixit, neque prætermisit quicquam. ordine autem inquit & particularia, non temerè suscipiemus, quæ ad tempora attinent, sed ut prius distinximus, inquit, ordine capitum suprà expositorum obseruato: ut, cum

2008 Ministerio de Cultura

εἰ περὶ γαμου διειλήφαμεν, εἴπωμεν καὶ περὶ χρόνου ἐν ᾧ ἔσται καὶ εἰ περὶ κτήσεως, γράψομεν καὶ τὸν κτήσεως χρόνον, καὶ τῶν ἄλλων ἀκολούθως κεφαλαίων.

Παρόμοιον.

Εὑρίσκεται γὰρ τὰ παρόμοια θεωρήματα, παρὰ ἰνδοῖς, καὶ γερμανῶν, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ εὑρίσκομεν χρώματα, ἀλλ' ὡς ἂν ἡ καθόλου εἱμαρμένη ἐνδείξηται.

Ἐπιβολιμαία.

Τὸν καθολικὸν λέγει χρόνον, καὶ οὐ τὸν μερικόν. ἐπὶ γὰρ πάντων τῶν ἀνθρώπων, οἱ αὐτοί εἰσι, καὶ τὰ αὐτὰ δύνανται.

Μέχρι τῶν ἐπιλοίπων.

Οὐκ ἔτι κατὰ τὴν οἰκείαν ἀπεκατάστασιν συμβέβηκε τοῦτο. οἱ γὰρ μετὰ τὴν πρὸ αὐτῆς ἡλικίαν, πάντες εἰς αὐτὸν ἀναφέρονται.

Καὶ μὲν οὖν κατὰ τῶν ἐπιλοίπων.

Εἰπὼν περὶ τῶν καθολικῶν χρόνων, καὶ χρονοκρατόρων, νῦν φησι περὶ τῶν μερικῶν, τῶν ἐν ἑκάστῃ γενέσει θεωρουμένων. οὐχ' ἕνα δὲ λαμβάνει χρονοκράτορα, ἀλλὰ πλείονας. ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἐνδέχεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τῶν ἀνθρωποίνην φύσιν ἀμιγῆ ἔχειν τὰ ἀγαθὰ, ἢ τὰ κακὰ. ἀναγκαῖον δ' ἐστι πλείους λαβεῖν ἀφέτας· πολλάκις γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ συμβαίνει λύπη καὶ κέρδος καὶ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀφέτου, τὰ ἐναντία λέγειν, οὐ δυνησόμεθα, ἀλλ' ἐξ ἄλλου καὶ ἄλλου. δεῖ τοίνυν ἀφετικοὺς τόπους, τέσσαρας πως λαμβάνειν. ὡροσκόπον, κλῆρον τύχης. ☉ καὶ σελήνην, καὶ ὑπὲρ τούτοις τὸ μεσουράνημα. ὁ μὲν γὰρ ὡροσκόπος σημαίνει, τὰ σωματικὰ. καὶ τὰ ξένης, ὁ δὲ κλῆρος τὰ τύχης, τὰ τῆς τύχης. ὁ δὲ ἥλιος, τὰ τὰ ἀξίας. ἡ δὲ ☾, τὰ ψυχικὰ καὶ τὰ γαμικὰ, τὸ δὲ μεσουράνημα, τὰς πράξεις, καὶ τὰς φιλίας. καὶ τὰ τέκνα οὕτω μὲν οὖν τοὺς ἀφετικοὺς τόπους ληψόμεθα. τὸν δὲ ἀφέτην οὐκ ἔστι ὡρισμένον τινὰ. ὥσπερ ἐν τῷ περιχρόνων ζωῆς μεμαθήκαμεν. ἀλλὰ πρῶτον ζητήσομεν, τίς ἐφέστηκεν ἐπὶ τὰ μοίρας τὰ ὡροσκοπούσης. ἢ τῆς μεσουρανούσης, ἢ τίς ἐστι κατὰ τὸ χῆμα. οἷον, πότε ἀκτῖνα ἐπιπέμπει. ἐὰν δὲ μὴ παρῆτις μὴ δὲ σχηματίζεται, παραληψόμεθα τὸν ἔγγιστα ὄντα ἐν τοῖς προηγουμένοις μέρεσιν, πάλιν ἡ κατὰ συμπαρουσίαν, ἢ κατὰ ἀκτῖνα. κἀκεῖνον ἐροῦμεν ἀφέτην. εἶτα τὸν ἐφεξῆς κείμενον, ἐν τοῖς ἑπομένοις μέρεσι, καὶ οὐ μὲν τοῖς προηγουμένοις καὶ ἐφεξῆς ἀκολούθως. δεύτερον δὲ ἀφέτην καὶ ὥσπερ συνοικοδεσποτοῦντα ληψόμεθα τὸν ὡρίον τὸν κύριον.* ἀφ' ὧν ἄρχεται ὁ κύριος, ἢ τὸ μεσουράνημα, τὸν δὲ χρόνον τὰ κολλήσεως

cum de coniugio disseruerimus, etiã quo tempore sit contrahendum dicamus: si de re familiari augenda: etiam incrementi tẽpus definiamus, deq; capitibus reliquis ordine.

Consimilia.

Similia em̃ præcepta apud Indos & Germanos reperiuntur, sed non eosdem colores reperimus, sed pro uniuersalis fati ratione.

Adiectura.

De uniuersali tempore loquitur, & non particulari. Nam illud in omnibus hominibus idem est, idemq; efficit.

Vsq; ad reliquas.

Hoc enim item pro peculiari restitutione contingit. Nam qui ætatem antecedentem egressi sunt. ad illum omnes referuntur.

Itaque in cæteris.

Absolutis uniuersalibus temporibus, eorumq; dominatoribus. Nunc de particularibus agit, quæ in qualibet genitura considerantur. Non enim uerum sumit temporum dominum, sed plures. Nam quia fieri nõ potest, ut natura humana diu bona malaue impermista habere possit: necesse est plures sumi prorogatores. Sæpe enim eodem tempore dolor & lucrum contingũt. Neq; uerò ex eodem prorogatore contraria pronũciare poterimus, sed ex alio atq; alio. Sunt igitur loca prorogationis quodammodo quatuor sumẽda: Horoscopus ⊕ ☉ & ☾, prætereaq; M.C. Nam horoscopus res corporis significat, & peregrinationes. ⊕ res fortuitas. ☉ dignitates. Luna res animi & coniugia. M C. actiones, amicitias & libros. Sic ergo loca prorogationis sunt sumenda. prorogator aũt non amplius bonus erit, ut in uitæ spatio definiendo didicimus: sed primum quęremus, quæ stella in parte horoscopi uersetur, Medijue cœli, quæue eas irradiat. Quod si nullius radij aut corpus affuerit, eã sumemus, quæ in partibus antecedẽtib. fuerit propior radijs, siue corpore eamq; prorogatiuè dicamus. Deinde ordine collocatam in sequentibus partibus, & non in antecedentibus. & sic deinceps. Alterum prorogatorem & quasi condominatorem statuemus, finium dominum † à quibus incipit dominus, aut Med. Cœl. Tempus autem coniunctionis sumemus

ἀφ' ὧν ἄρχεται ὁ κύριος.

2008 Ministerio de Cultura

ληψόμεθα, τρόπω τοιῶ δὲ τὴν μοῖραν τὴν ὡροσκοποῦσαν. εἰσαίσομεν ἐν τῷ κλήματι, καὶ ληψόμεθα τοὺς παρακειμένους, χρόνους. εἶτα καὶ τὸν τοῦ μέλλοντος ἀστέρος, τοὺς χρόνους παραδέχεσθαι, τὸν αὐτὸν εἰσαγαγόντες τρόπον, ληψόμεθα τοὺς ἀναφορικοὺς πάλιν χρόνους, καὶ τὴν ὑπεροχὴν, ἐροῦμεν εἶναι τὸν χρόνον τῆς ἀφέσεως. ὧν δὲ τοῦ μεσουρανήματος ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ πάντα τὸν αὐτὸν τρόπον ποιήσομεν. φέρε οὖν ὧδε ὑποδείγματος, πάντα τὰ εἰρημένα σαφηνίσωμεν. ὑποκείσθω τοίνυν τοιαύτη τις γένεσις ☉ ♋ μοίρας α. ὁ μὲν ἥλιος τὴν ἀκτῖνα τοῖς προηγουμένοις μέρεσι, κυριεύει τῶν χρόνων. τὴν δὲ τῶν χρόνων ἄρεσιν, οὐκ ἀπ' αὐτοῦ ἀλλ' ἀπὸ τοῦ κέντρου ληψόμεθα. ὡς νῦν ἡ ♏ ἀφροδίτη ἀκτῖνα ἔπεμψε τῆς ς μοίρας τοῦ ♉ τῆς ἄφεσιν, ἀπὸ τῆς ιθ μοίρας τοῦ ὡροσκόπου ἐποιησάμην ☽ ♍ μοίρας κζ. κρόνος ἐν ♌ μοίρας κς ♃ ♋ ολ ♂ ♉ μοίρας κ. ♀ ἐν ♌ μοίρας ς ♀ ἐν ♎ μοίρας θ. ὡροσκόπος ♉ μοίρας ι θ μεσουραν μοίρας γ. ἐπεὶ οὖν οὔτε κατὰ σῶμα οὔτε κατὰ σχῆμα ἐστι τίς ἐν τῷ ὡροσκόπῳ λαμβάνω τῆς ἔγγιστα προήγησιν τῆς ♀. αὕτη γὰρ ἀκτῖνα πέμπει κατὰ □ τῆς ς μοίρας, τοῦτο ἐν τοῖς τοῦ ὡροσκόπου προηγουμένοις μέρεσι. καὶ δεσποτεύει τῶν χρόνων ἀπὸ τῆς ιθ μοίρας ἕως τῆς κ. ἀπὸ δὲ τῆς κ, ὁ ἄρης αὐτῆς διαδέχεται. μετ' αὐτὸν ὁ ♄ καὶ μετ' αὐτὸν ἡ ☾ εἶτα μετὰ λ μοίρας τοῦτο ☾ τῆς ς ♒ ἢ ☾ ἀναφοραὶ. καὶ μετ' αὐτῆς πάλιν. ☿, εἶτα ♂ καὶ ♄ καὶ ☾ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον. φέρε οὖν ☾ ὧδε τοῦ κανόνος τοῦ χρόνου, πῶς δεῖ ἐκβάλλειν παραθῶμεν, ἐπεὶ οὖν ἐν τῷδε τρίτῳ κλίματι ἐγενήθη, ἐκεῖσε τοὺς χρόνους ληψόμεθα ὄντας. τῆς ♏ ιθ μοίρας. μεσουραν: λε, λθ τῆς ἢ ♈ μοίρας κ μεσουρανοῦ λς κη ἐν τὸς οὖν ἐνιαυτοῦ φήσομεν τὸν ♂ τοὺς χρόνους παραδέχεσθαι. ἀλλὰ δὴ εἰλήφθωσαν αἱ ἀναφοραὶ τῆς κς μοίρας, εἰσὶ δὲ μ α καὶ ἐροῦμεν ἐν τὸς ἓξ ἐνιαυτῶν, τῆς τοῦ ♄ κόλλησιν ἔσεσθαι. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ὧν τῶν ἄλλων κολλήσεων ληψόμεθα, οὕτω δὲ καὶ ὧν τοῦ μεσουρανήματος σκοπήσομεν. καὶ ταῦτα ληψόμεθα οὐκ ἐπὶ τοῦ κλίματος, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ὀρθῆς σφαίρας. καὶ πρῶτον, ἢ τὸν ἐφεστῶτα τῇ μέσουραν. μοίρας ληψόμεθα. ἢ τὸν κατὰ σχῆμα ἀκτῖνα πέμποντα, ἢ τὸν ἔγγιστα προηγούμενον ἐπεὶ οὖν τὸ μεσουράνημα τῆς προκειμένης γενέσεως ἐστὶ ♒ μοίρας γ' οὐδεὶς δὲ ἐφέστηκεν οὔτε ἀκτῖνα κατὰ τρίγωνον, ἀφίησι τῇ κζ μοίρᾳ τοῦ ♈, αὐτῆς πρώτην ☾ ἀφέτην ἡγησόμεθα, καὶ τῆς ἄφεσιν τῶν χρόνων δῆλον ὅτι, ἀπὸ τῆς γ μοίρας τοῦ ♒ ποιοῦμεν, κατὰ τὸ ἐν ὀρθῇ σφαίρᾳ κανόνιον κατὰ τὸ προεκτεθειμένον ὑπόδειγμα προέδειξε γὰρ, ὡς καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς μερικοῖς, τὰ ♏ ἐστὶ καθολικώτερα, τὰ δὲ μερικώτερα.

sumemus hoc modo: Horoscopantem partem in clima ducemus, & adiacentia tempora sumemus. Deinde eius etiam stellæ partē, quæ temporum dominatum susceptura est, eodem modo introducta, rursus ascensionalia tempora sumemus, & exuperationem dicemus esse tempus prorogationis. In Med. cœl. eodem modo omnia in sphera recta administrabimus Age uerò ea quæ dicta sunt omnia, exemplo demonstremus. Fingatur huiusmodi genitura. Sol sit in parte Cancri 1 * Sol qui radium in antecedentes partes mittit: temporibus dominatur Temporum uerò prorogationem non ab eo, sed ab angulo sumemus. ut nunc Venus radium mittit in 6 ♉ partem. prorogationem fieri à 19. parte horoscopi, Luna in ♍ 27 ♄ in ♌ 26. ♃ ♋. * Mars ♉ 20 ♀ ♌ 6. ☿ † ♎ qui horoscopus ♉ 19 Medium Cœli. ♒ 3. Quoniam ergo, neque corpore neque radio illa stella est in horoscopo: sumo proximā Veneris antecessionem: Quæ radium quadratū mittit in 6 ♉ partē, hoc est, in partes horoscopum antecedentes, temporumq; domina est à 19 parte usq; ad 20. à 20 ♂ ei succedit. ♂ ♄. Saturno Luna. Deinde post 30 partes * & 6 ♒ aut etiam ascēsionem. Rursus ei succedit ☿. Deinde Martem ♄ & Lunam eodem tempore. Age uerò periculum faciemus in canone, quomodo sit tempus proijciēdum. Quia natiuitas in tertio climate facta est, illic tēpora sumamus. partes 19 tempora 35. 39. ♉ partes 20. tempora 36 26. Intra annum igitur dicemus Martis tēpora suscipere. Verum sumantur ascensiones 26. partes. sunt autem 41. & dicemus intra sexennium Saturni coniunctionem futuram. Sic cæteras quoque cōiunctiones sumamus. Sic & in Medium Cœli rem considerabimus. & ascensiones sumemus non in climate sed in sphæra, & sumemus uel eum planetam qui MC partem occupat, uel qui eam irradiat, uel qui proximè antecedit. Quoniā ergo MC proposito geniturę est 3 ♒, & nullus eam partem occupat aut irradiat, * 27 † ♉: ipsam Lunā primum prorogatricem ducemus, & prorogationem tēporum à tertia ♒ faciemus secundum rectæ sphęræ regulā & prius expositū exemplū. * Ostendit enim, in ipsis particularibus alia esse uniuersaliora, alia particulariora,

atq;

ὁ νῦν σοι... τὴν ἀκτῖ... τοῖς προη... μένοις μέρ... κυριεύει. πέμπων.

* O. 30.

* II 19

2008 Ministerio de Cultura

καὶ ὅτι λέγει μὲν αὐτὸς περὶ τοῦ καθόλου, καταλείπει δὲ τῷ τεχνίτῃ τὴν τῶν μερικωτέρων εὕρεσιν, οὗτος οὖν καὶ νῦν ἀναμιμνήσκει, καὶ φησί, καὶ οὗτος τὸ κεφάλαιον, παραπλησίως βούλεται τοῖς πρόσθεν διεξιέναι.

Τῶν κυριωτέρων.

Κυριωτάτας ἀφέσεις βούλεται πέντε εἶναι. τὴν ἀπὸ ἥλιου, τὴν ἀπὸ σελήνης. τὴν ἀπὸ τοῦ ὡροσκόπου, τὴν ἀπὸ τοῦ μεσουρανήματος, τὴν ἀπὸ τοῦ κλήρου τῆς τύχης. οὐ γὰρ ὥσπερ ἐν τῷ περὶ χρόνῳ ζωῆς, ἕνα τινὰ ἀφέτην ἔκρινεν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα. καὶ ἡ αἰτία δι' ἣν πλείονας λαμβάνει χρονοκράτορας, ἐν τῇ προθεωρίᾳ εὑρέθη.

Τεκνοποιίσεως.

Ὡς φησιν ὁ φιλόσοφος πορφύριος, εἰκότως τὸ μεσουράνημα, περὶ τῶν τέκνων λαμβάνει. ἐνταῦθα γὰρ αἱ ψυχαὶ κατιᾶσι.

Τοὺς ἀναιρέτας.

Οὐχ' ὅτι εἰσὶν ἐνταῦθα ἀναιρέται, ἀλλ' ὅτι ἐνέμεινεν ἐν τῇ ῥοπῇ καὶ οὐχ' ὡς ἐν τῷ περὶ χρόνων ζωῆς ἕνα ἐλάμβανεν ἀναιρέτην, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, ἀλλὰ πάντας τοὺς ἀστέρας καθ' οἷον δήποτε σχῆμα. καὶ πάλιν ἕτερον ἔλεγε τρόπον ὡς ἐκῆσε, ποῖον, εἰ μὲν ὀλίγο ἀνάφορον εἴη τὸ τρίγωνον, οὐ δὲ πολυανάφορον τὸ ἑξάγωνον, ἀλλὰ διαφόρως πάντα συμβαλλομένων ἐν τοῖς χρόνοις τοῖς κυρίοις εὑρίσκονται, ὁ ἀφέτης οὐ πάντῃ τοῦ ὡροσκόπου συνάπτει τῷ ἀφέτῃ καὶ καλεῖται χρονοκράτωρ. καὶ τρίτος ὁ τῶν ὁρίων δεσπότην, ὃς καὶ συνοικοδεσπότης τῷ χρονοκράτορι λέγεται.

Λοτέον.

Πάλιν εἰπὼν τοὺς ἀφετικοὺς τόπους καὶ τοὺς ἀφέτας, νῦν λέγει σοι μέθοδον, δι' ἧς δυνήσῃ τὸν χρόνον ἀναλογίζεσθαι τοῦ ὑπαντήτορος οὐκ ἔστι δὲ ἐπὶ πάντων ἡ αὐτὴ μέθοδος. ἀλλ' ὧν μὲν τοῦ ὡροσκόπου καὶ τοῦ μεσουρανήματος, ἡ αὐτὴ ἡ διὰ τῶν ἀναφορικῶν χρόνων τῶν διὰ τοῦ οἰκείου κλίματος, καὶ τῆς ὀρθῆς σφαίρας παραλαμβανομένη. ὁ δὲ τῶν λοιπῶν, διὰ τοῦ πρὸς τὸ μεσουράνημα τὸ ὑπόγειον ἀποστάσεως, ἐξ ἧς μαθήσῃ. κατὰ δὲ τὰς ἀπὸ τῶν λοιπῶν ὅπως μὲν δεῖ λαμβάνειν τὴν ποσότητα ἐπὶ ὡροσκόπου καὶ μεσουρανήματος, ἤδη μεμάθηκας. λείπεται λοιπὸν διεξιέναι ὅσπερ χρὴ καὶ τοὺς τῶν φώτων ἀνευρίσκειν χρόνους, καὶ τοῦ κλήρου τῆς τύχης. ἀνάγκη δὲ τοῦτο ἢ ἐν τοῖς κέντροις εὑρεθῆναι, ἢ ἀφεστηκέναι τῷ κέντρῳ, ἀλλ' εἰ μὲν ἐν τῷ ὡροσκόπῳ εὑρεθῇ ἐν λημψόμεθα τὰς ἐν τῷ κλίματι ἀναφορὰς. εἰ δὲ ἐν τῷ μεσουρανήματι, ὁ

atque autorem de uniuersali loqui, particularia relinquere artifici indaganda. Hoc ergo nunc etiam in memoriam reuocat, & ait se hoc quoque caput quemadmodum cætera tractaturum.

Præcipuorum.

Præcipuas prorogationes quinque statuit, Solis ☾, horoscopi. med. cœl. Fortunę. Neque enim hic, ut in spatio uitæ, unum aliquem prorogatorem iudicat. Causa cur plures temporum dominatores statuat, supra est a nobis exposita.

Procreationis liberum.

Autore Porphyrio Philosopho. med. cœl. rectè adhibet in iudicio sobolis. Inde enim animæ descendunt.

Interfectoris.

Non quod ibi sint interfectores, sed qui in suo instituto perseuerat, & non, ut in spatio uitæ, unum sumit interfectorem, sed omnes stellas quacunque configuratione. Atque etiam alium modum recenset. qualem? si paucarum ascensionum sit triangulus, & multarum ascensionum sex angulus * sed cum diuerse omnia conferant: ratis temporibus reperiuntur, prorogator non semper applicat horoscopi prorogatori, & uocatur temporum dominus & tertius finium dominus, qui & condominator temporum domini dicitur.

ἀλλὰ διαφόρως πάντα συμβαλλομένων ἐν τοῖς χρόνοις τοῖς κυρίοις εὑρίσκονται.

Dandum.

Rursus expositis prorogatorijs locis & prorogatoribus: nunc methodum tradit, qua tempus occurrentis stellæ possis cōputare. Neque uerò est omnium eadem methodus, sed horoscopi & med. cœl eadem, quæ ex ascensionalibus temporibus cuiusque climatis & rectæ sphæræ sumitur. Reliquorum ex interuallo I med. cœl. à med. cœl.* unde cognosces. Secundum reliquas autem, quomodo sumenda sit horoscopi quantitas & med. cœl. iam cognouisti. Reliquum est igitur, ut commemoret, quomodo luminum & Fortunæ tēpora sint indagāda. Necesse autem est, hæc aut in angulis inueniri, aut ab angulis distare. Quod si in horoscopo inuenta fuerint, sumemus ascensiones climatis: Si in med. cœl. rectæ

κατὰ δὲ τὰς ἀπὸ τῶν λοιπῶν

2008 Ministerio de Cultura

ὁμοίως τὰς ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ. εἰ δὲ ἐν τῷ δύνοντι, κατὰ τὸ κλίμα τὰς ἀναφορὰς λογιούμεθα, τουτέστι τὰς κατὰ διάμετρον ἀναφορὰς ἀποδέδεικται γὰρ ὅτι ἐν ὅσῳ χρόνῳ ἀναφέρεται, ἐν τοσούτῳ καταφέρεται. ἐὰν δὲ ἐν τῷ ὑπογείῳ, πάλιν ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ τὸν αὐτὸν τοῦ μεσουρανήματος τρόπον, ἐὰν δὲ ἐν μηδενὶ τῶν κέντρων εὑρεθῶσιν, ἀνάγκη τὴν ἀπόστασιν τῶν ὡρῶν τὴν πρὸς τὰ κέντρα εὑρίσκειν. εἶθ' οὕτως ἐγνωκότας, πρὸς αὐτὸ κέντρον τὴν παραβολὴν ποιούμενοι τὴν ποσότητα τῶν χρόνων εὑρήσομεν. εἰδέναι δὲ χρὴ, ὡς εἰ μὲν ἐν τοῖς ἑπομένοις μέρεσι τοῦ κέντρου εἴησαν ὅτε ἀφέτης καὶ ὑπαντήτωρ ἐκ τῆς ὑπεροχῆς τῶν τε τοῦ κέντρου, καὶ τοῦ ὑπαντήτορος, τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ὡριαίων χρόνων ἀφελοῦμεν ἐκ τῆς ὑπεροχῆς. καὶ τὸν καταλειπόμενον φήσομεν εἶναι τὸν χρόνον τῆς κολλήσεως, ἐὰν δὲ ἐν τοῖς ἡγουμένοις τοῦ κέντρου μέρεσιν εὑρεθῶσιν, ἀμφότεροι, τότε αὐτὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ὡριαίων χρόνων καὶ τῶν ὡρῶν, οὐκ ἐκ τῆς ὑπεροχῆς ἀφελοῦμεν, ἀλλὰ τὸ ἀνάπαλιν ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τὴν ὑπεροχὴν ἐξελοῦμεν, ἐὰν δὲ ὁ μὲν ἦ ἐν τοῖς προηγουμένοις ὁ δὲ ἐν τοῖς ἑπομένοις, τότε γὰρ τὸν πολλαπλασιασμὸν καὶ τῆς ὑπεροχὴν ἕνα πάλιν ποιήσαντες ἀριθμὸν τοῦτον εἶναι φήσομεν τὸν χρόνον τῆς κολλήσεως. ἵνα δὲ οὕτω λέγωμεν σαφῶς, ὧδε ὑποδείγματος τοῦ προκειμένου θέματος, γυμνάζεσθω τὸ λεγόμενον. εἰλήφθω ἡ σελήνη. καὶ ἐπεὶ αὐτὴ ἐστιν ἐν παρθένῳ, οὐκ ἔστι μὲν ἐν κέντρῳ, προσεγγίζει δὲ τῷ ὑπογείῳ κέντρῳ. ἀναγκαῖον ἐστιν εὑρεῖν πόσας ὥρας ἀφέστηκε τοῦ ὑπογῆν κέντρου. ἀλλὰ γαρ' οὐχ' εὑρήσομεν τὴν ποσότητα τῶν χρόνων, μὴ τούτου προεγνωσμένου καθόλου οὖν ὅταν ἐθελήσομεν εὑρεῖν ἐπὶ οἷον δήποτε τῶν ἀστέρων πόσας ἀφέστηκεν ὥρας, ἢ τοῦ ὑπογείου ἢ τοῦ μεσουρανήματος, τότε εἰσοίσομεν εἰς τὴν ὀρθὴν σφαῖραν, τὴν ἐποχὴν τοῦ ἀστέρος. καὶ τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἀναφορῶν ἀναγραψόμεθα. εἶτα πάλιν τὴν μεσουρανοῦσαν τοῦ χρόνου μοίραν εἰσαγαγόντες. εἰ μὲν ἐν τῷ ὑπογείῳ εἴη, αὐτὴν τῆς τοῦ ἀστέρος ληψόμεθα ἐν τῷ κλίματι τοὺς ὡριαίους χρόνους, καὶ τούτος κατὰ τὴν ὑπεροχὴν μερίσαντες, οὐ γενομένους ἐκ τοῦ μερισμοῦ, χρόνους εἶναι φήσομεν τῶν ὡρῶν. οἷον παράκειται ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ ἐν τῇ ὀρθῇ μοίρᾳ τοῦ ♌ ἀναφορικοὶ χρόνοι σι ε. ἐν δὲ τῇ τῆς ♍ κζ μοίρᾳ. χρόνοι δὲ τξ ξ. οὐκ οὖν ὑπεροχὴ αὐτῶν υβ. χρόνοι εἰσί. καὶ τὸ ἥμισυ τῶν ι ε. ζ ς ὡς εἶναι ν β λέγομεν οὖν ἀπέχειν τὴν ☾ τοῦ ὑπογείου κέντρον, γ σ ὥρας. εἶτα πάλιν λαβόντες τῆς μοίραν καθ' ἣν

sphæræ ascensiones si in occasu, ex climate ascensiones computabimus hoc est ascensiones oppositas sumemus. Ostensum enim est, quanto tempore ascendant, tanto descendere. Si in I M C rursus in recta sphæra, eodem modo quo in medio cœli. Sin in nullo angulo inuenientur, necesse est horarum distantiam ab angnlis indagari. qua cognita, & ad angulum comparata: temporum quantitatem inueniemus. Est autem sciendum, si in partibus angulum sequentibus prorogator & occurrens planeta fuerint: ab exuperatione anguli & occurrentis planetæ, multiplicationem horariorum temporum * esse auferendam. & quod reliquum fuerit, dicemus esse tempus coniunctionis. Si uerò in partibus angulum * sequentibus ambo inuenti fuerint: tunc ipsa multiplicatio horariorum temporum & horarum non ab exuperatione subtrahetur, sed contrà a multiplicatione subtrahetur exuperatio. Sin alter in antecedentibus, alter in sequentibus partibus fuerit: tunc multiplicatione & exuperatione coniuncta: eum numerum tempus coniunctionis esse dicemus. Quod ut fiat dilucidius, in proposito themate explicatur. Sumatur Luna. quæ cum in Virgine sit, non quidem est in angulo, sed appropinquat angulo subterraneo. Necesse igitur est indagare quot horis distat ab I M C Neque enim quantitatem temporum inueniemus, nisi hoc ante cognito. In uniuersum igitur cum quamcunque stellam inuenire uolumus, quot horis distet aut ab I M C aut à med. cœl: tum partem, quam stella occupat, in rectam sphæram introducemus, & exuperationem ascensionum annotabimus. Deinde & partis Medij cœli tempore introducto: si in I M C fuerit, * ipsius stellæ sumemus in climate horaria tempora, ijsq; secundum exuperationem diuisis, collecta per diuisionem tempora dicemus esse horarum. Veluti, adiaceret in recta sphæra, * parti ♌ ascensionalia tempora 215. * in Virgine 27. parti tempora * 367. Eorum igitur exuperatio est tempora 52. & semissis. uidelicet. 7 ½ ut sint 52. Dicemus igitur abesse Lunam ab I M C 3 horas ½ Deinde iterum accepta parte, in

2008 Ministerio de Cultura

λέγομεν οὖν ἀπέχειν τὸν ☾ τοῦ ὑπογείου κέντρου γ ϛ° ὥρας . ἔστι πάλιν λαβόντες τὴν μοῖραν καθ' ἣν γίνόμενος, σωζόμενος ὑπάρχει πῶς πρὸς τὸ ὑπόγειον ποιήσαντες, λαμβάνομεν δὴ ὡριαίους χρόνους πάλιν ἐν τῷ θ. καὶ πολλαπλασιάσαντες τὰς ὥρας ἃς ἀφίεσαν ἢ ☽ τὸ ὑπογείου. ὧδε δὲ ὡριαίους χρόνους ἐν πολλήσεως, ἀφελοῦμεν ἐν ὑπερoχῆς τ ὑπογείου καὶ τῆς μοίρας. οἷον ἡ σελήνη ἐν τῷ προκειμένῳ ιϛ κ ζ μοῖραι ὑπόκεινται. ὁ δὲ τοῦ ἑρμοῦ, ἐν ΙΙ μοίρας θ, ἐλήφθω οὖν ἡ ι θ μοίρας ζοῦ ἀπ' ἀναφορὰν οὖν ταύτης, ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ εἰσὶν ὁ πξ . εἰσὶ δὲ καὶ τ ὑπογείου ἀναφοραὶ σι ε. ἡ δὲ ὑπεροχὴ αὐτῶν ὀξίν, ὁ ϛ. ὑπερέχει ἡ ι θ μοίρας. τῆς γ μοίρας τοῦ ὑπογείου χρόνου, ὁ ϛ. εἰσὶ δὲ καὶ ὡριαῖοι χρόνοι, ι ε μ ε. ἐν τῷ ι θ μοίρας τ ϒ ὥρας γ ϛ". ἐὰν οὖν τὰς ὥρας πολλαπλασιάσωμεν τ σελήνης ὧδε ὡριαίους χρόνους ἐξομεν ν ϛ, ἐὰν δὲ τούτους τοὺς χρόνους ἐν τῷ ὑπεροχῆς λάβωμεν τῶν ὁ β, καταλειφθήσεται ἡμῖν ἐν. ἐρωτῶμεν οὖν, ὅτι ἐν τοῖς ἐπὶ ἐπισυνάψει ἡ ☾ τῷ οὐρανῷ, ἀλλὰ δὴ ἐλήφθω ὁ ☉ ἵνα γνῶμεν καὶ τῶν δύο ὄντων, πῶς χρὴ ἐν τοῖς ἡγουμένοις τ κέντρου ποιεῖν. μερίσομεν ζοῦν τε ἀφεῖναι καὶ τ ἀναιρέτα, ἐπεὶ οὖν ἐν τῷ ☿ μιᾶς μοίρας ὑπόκειται ἀναγκαῖον ὅτι πρῶτον ζητῆσαι πόσας ὥρας ἀφίεσιν ὁ ὑπογείου κέντρου ὁ ☉, ἐλήφθω οὖν ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ, ἐν ταύτῃ τῷ ♍ μοίρας ε . ταύτης ἀναφορικὴ κοινὴ ὀξίν, ἡ ρπ α. εἰσὶ δὲ τ ὑπογείου ἀναφοραὶ σι ιε. ἡ ὑπερoχὴ λ δ ὥρας χρόνων τ α μοίρας τ ηχ κλίμα τ ☉ γ . παράκειται ϊϛ λ μερίζομεν πρὸς τὴν ὑπερoχὴν, καὶ εὑρίσκονται ὧραι β ϛ . ϛ ιϛ ἐγγίσα, καὶ ζοσαύτας ὥρας φήσομεν ἐν ὁ ☉ τ ὑπογείου κέντρου ἀπέχειν, ἐλήφθω οὖν μόνους οὐ ὡριαίους χρόνους ἐν ζοῖς θ λαμβάνομεν τ ♍ κ τ ♎ μοίρων ἤ τινι καὶ σωζόμενος ἡ α μοίρας τοῦ ♂ ἐν θα καὶ ὑπόκειται ♂. ταύτης οὖν ἀναφορὰ ὀξίν σα. ἡ ὑπεροχὴ ἄρα πρὸς τὸ ὑπογῆν. καὶ εἰσὶν αἱ ὡριαῖοι χρόνοι. ♂ τῆ κ μοίρας. ι ϛ. πολλαπλασιάζω τὰς β ϛ ϛ ι ϛ ὥρας, ἃς ἀφίεσιν ὁ ☉ καὶ ἔχω λ ε. ἐκ τούτων τῶν λ ε ἀφαιρῶ τ ὑπεροχὴν τ ὑπογείου τὰς ι ϛ, καὶ πάλιν τοῖς πρόσθεν ὁμοίοις. τ καταλείπονται κ α τότε οὖν φήσομεν τὸν ἔτη κ α ὑπάντησαι τ ♂, τῷ ☉ ἀλλὰ ♅ δὴ αὐτῷ συναπτέτω. ἐλήφθω οὖν ἡ κ ϛ τοῦ ♌ ἀναφορὰ. ἡ ὑπεροχὴ κ ϛ πρὸς τὸ ὑπόγειον. καὶ ὡριαῖοι χρόνοι ♌ κ γ μοίρας τ ♍ ιγ μ β, ἡ συναγωγὴ αὐτῶν πολυπλασιασμὸν χρόνου ι ϛ. προσπίπτει καὶ τ ὑπεροχὴν χρόνοις κ γ. ἐκ λείπει ἐκ τοὺς ν θ χρόνων, ἔστω δὴ τ ὑπαντήσεως τ * ϒ πρὸς τὸν ☉ κατὰ σῶμα.

qua ſtella occurrens cum ea coniungetur, factaq; exuperatione, iterum tempora ſumemus in oppoſitis. & horis quibus ab I M C Luna diſtat, per horaria tempora multiplicatis: ſubtrahemus *ab exuperatione I M C & parte. Ve luti, Luna in propoſito exẽplo *. In Virgine 27. partes ſun t poſitæ. ☿ in ♎ nis parte 9. Sumatur igitur 19. pars * huius igitur aſcenſiones ſunt in recta ſphæra* 87. Sunt & I M C aſcenſiones 215. exuperatio earum eſt 72.* Exuperat 19. pars. 3. partem temporis I M C 72. Sunt autem horaria tempora Arietis 15. 45. 19. partis Arietis horæ 3 ½. Si ergo Lunæ horas multiplicauerimus per horaria tempora habebimus 52. quæ tempora ſi ab exuperatione 72. ſubtraxerimus: reſtabunt nobis. 18. Dicemus ergo Lunã in annis 18 applicaturam med. cœl. Enimuero ſumatur ☉, ut cognoſcamus, etiam cum duo ſunt, quomodo faciendum ſit in ijs, qui angulum antecedunt. Partiemur * & prorogatoris & interfectoris. Quoniam ergo in Mercurio unius partis ſtatuuntur: neceſſe eſt primum quærere quot partibus diſtet à ſubterraneo angulo ☉. Sumatur igitur in recta ſphæra † ſecundum hanc ♍ pars † 6. huius aſcenſio communis eſt 181. Sunt autem I M C 215. Exuperatio 34. horaria tẽpora primæ parti ηχ climatis tertij, adiacent 12. 30. diuidimus per exuperationem, & reperiuntur horæ 2. ½ † 90. 12 proximè. & tot horas dicemus Solẽ ab angulo ſubterraneo abeſſe. Sumatur igitur † ſola horaria tempora in ♂ ſumemus 20. ♍ partẽ. cui 1 ♂ pars applicat. ubi etiam * ♂. Huius igitur aſcenſio eſt 201.* Exuperatio ergo ad ſubterraneum. & erunt 4 horaria tempora. ♂ 20. parti 12. multiplicatio 2. ½ 90. 12. horas quibus diſtat ☉ & habeo 5. Ab his 35. ſubtraho exuperationem I M C 14. contrà quam fit in antè dictis. & reſtant. 21. Tunc igitur dicemus circiter annum 21. Martem occurſurum Soli. Verùm Saturnus ei applicat. Sumatur igitur 26. Leonis aſcenſio. Exuperatio 13. ad I M C. & horaria tempora 23. partis ♌ 13. 42. Sũma eorũ multiplicationis tẽporum 16. Adĥcit etiam exuperationem tempora 23. & ait, intra 59. tempora fore occurſum,* ϒ ad ☉ per corpus.

2008 Ministerio de Cultura

Τῶν ἀναφορῶν, ἢ καταφορῶν.

Εἰ μὲν γὰρ εὑρεθείη ἐν τῷ ὡροσκόπῳ, τὰς ἀναφορὰς αὐτοῦ τοῦ ὡροσκόπου ληψόμεθα ἐν τῷ κλίματι. ἐν δὲ τῷ δύνοντι τὰς ἀναφορὰς τῶν συμμεσουρανήσεων. τὸ μεσουράνημα φησὶν ὑπὸ, καὶ ἐν τῇ ὀρθῇ σφαίρᾳ ληψόμεθα ὡς καὶ ἐπὶ τῶν τῆς ζωῆς χρόνων. ταῦτα γὰρ πάντα ἃ ἡμεῖς διὰ σαφήνειαν νῦν ἠναγκάσθημεν γράφειν ἐν τῷ περὶ χρόνῳ ζωῆς σαφῶς ἡμᾶς ἐδίδαξεν.

Περὶ ἐνιαυτῶν καὶ πότε συμβήσεται τὸ ἀποτέλεσμα.

Ἐπειδὴ βούλεταί σε εἰδέναι ὅτι ἐν τῷ δὲ τῷ ἔτει συμβήσετε τὸ ἀποτέλεσμα, καθολικὸν δέ σε ἐδίδαξεν ὅπως ὀφείλεις εἰδέναι, νῦν βούλεταί σε διδάξαι, πῶς δυνατόν ἐστιν εἰδέναι τὸ ἔτος καὶ τὸν μῆνα. ὅταν γὰρ ὁ ἐνιαυτὸς σχηματισθῇ πρὸς τὸν ἀφέτην καὶ ἐπέμβασίς τις ἀστέρος ἀγαθοποιοῦ ἐπὶ τὸν ἀγαθὸν τόπον, τότε φησὴ μὲν καὶ ἐν ἐκείνῳ τῷ ἔτει ἔσεσθαι τὸ ἀποτέλεσμα. ὁ δὲ μὴν περὶ μῆνος μάλιστα ὅταν ἐν τοῖς ὁμοιοειδέσι γένηται ζωδίοις, πάλιν. πρὸς τὸν ἀφέτην λαμβανομένων αὐτῶν. εἰδέναι δὲ δεῖ, ὡς ἐστὶν ἐφ' ἑκάστου τῶν ἀφετῶν ἐνιαυτὸν λαμβάνειν. ἰδία μὲν ἀπὸ ὡροσκόπου, ἰδία δὲ ἀπὸ ☾ καὶ ἡλίου, καὶ κλήρου τύχης, ἢ μεσουραν καὶ μῆνας ὁμοίως. ἐὰν γὰρ περὶ κτήσεως ζητῶ καὶ τὴν ἄφεσιν ἀπὸ τοῦ κλήρου τῆς τύχης λήψομαι καὶ τὴν ὑπάντησιν πρὸς αὐτὸν καὶ τὸν ἐνιαυτὸν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τὸν μῆνα καὶ τὰς ἡμέρας. τὸν μὲν οὖν ἐνιαυτὸν ὑπ' αὐτοῦ ἐκβάλλοντες ἑκάστῳ ζωδίῳ ἔτος ἐν δώσομεν, τὸν δὲ μῆνα ἐκβάλλοντες, οὐκέτι λ̄ ἡμέρας ὅσον καὶ ὁ μὲν ἐστὶ δώσομεν. ὥρας ἑκάστῳ ζωδίῳ ἀλλὰ κῆ. οὔτε γάρ τι συμβήσετε. ἐὰν γὰρ λ̄ ἡμέρας τὸν μῆνα λογισώμεθα δώδεκα πάντες ἔσονται καὶ εἰς δώδεκα ἐνπεσεῖται ζώδια, καὶ οὐκ ἔτι ὅθεν ἤρξατο καὶ συμβαίνει τὸν πρῶτον μῆνα, τοῦ δευτέρου ἔτους μὴ ἄρχεσθαι, ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἐνιαυτοῦ. ἀλλ' ὅθεν καὶ ὁ πρὸ αὐτοῦ κατέληξεν. οἷον τί φημι ♈ εἰ τύχοι ὁ ἐνιαυτὸς οὐκ οὖν καὶ ὁ μὴν ἐκ τοῦ ♈ ἀφεθήσεται. λ̄ οὖν ἡμερῶν καθ' ἓν ἕκαστον ζώδιον λογιζομένων ♓ καταλήξει. ἄρξει οὖν καὶ τοῦ β' ἔτους τοῦ ἐν ♉, ὁ μὴν οὐκέτι ἐκ ♉, ἀλλ' ἐκ τοῦ ♈. εἰς γὰρ τοῦ ♓ κατέληξεν. εἰ δὲ καὶ ἐκ ταύρας ὅθεν ὁ ἐνιαυτὸς ἤρξατο λέγοι τις ὀφείλιν ἄρχεσθαι τὸν μῆνα, ἀκούσετε ὡς καὶ οὕτως αὐτὸ πόντι φανήσεται. ἔσται γὰρ μεταξὺ ζώδιον, τοῦτε καταλάξαντος καὶ τοῦ

Ascensionum aut descensionum.

Nam si in horoscopo inueniatur, ascensiones ab horoscopo sumemus in climate. In occasu, ascensiones mediationum cœli.† med. cœl. inquit & in recta sphæra sumemus, ut & in uitæ spatio. hæc enim omnia, quo nos nunc perspicuitatis gratia scribere coacti fuimus, in capite de spatio uitæ autor perspicuè docuit.

De annis, & quando consecuturus sit euentus.

Quoniam docere uult, quo anno decretum aliquod siderum sit euenturum, idq; in genere tradidit, quomodo sit cognoscendum: nunc ostendere instituit, quo pacto non modò annus, sed & mensis sciri possit. Nam cum annus cum prorogatore configuratus fuerit, & transitus aliquis benignæ stellæ inciderit in bonum locum: tunc eo anno euentum consecuturum pronunciabimus. Si mensis, de mense idem dicemus maximè, si in conformibus signis acciderit, atque iterum ad prorogatorem † conferantur. Est autem sciendum, in unoquoque prorogatore annum sumi posse: seorsim ab horoscopo, seorsim à Luna & Sole. seorsim à Fortunę sorte & med. cœl. mēses item eodē modo. Nā si de re familiari quæro: prorogationem à Fortunę sorte, & occursum stellarū erga eum annum & mensem & dies sumam. Ac annum quidem ab ea proijcientes, unicuique signo annum assignabimus. Mensem autem proijcientes, non amplius ei 30. dies dabimus, quantus mensis est, & † quantum quodque signum postulat. sed 28.† Neque enim aliquid accidet. Nam si tricenos mensi dies tribuerimus, menses uniuersi 12. erunt, & in 12. signa cadent, & non eò unde initium sumptum est. & fiet ut primus secundi anni mensis, non ab anni principio sumat initium, sed inde ubi eius antecessor desiit. Quod dico huiusmodi est. † ♈ sit annus. ergo & mensis prorogatio ab ♈ fiet. Si ergo triceni dies in signo quolibet computentur, in piscibus numerus desinet. Itaque secundi etiā anni mensis in Tauro. non à Tauro sed ab Ariete incipiet. Nam in ♓ desierat. Quod si quis dixerit, mensem inde incipere debere, unde annus inceperit: is audiet, etiā sic absurdi aliqd euēturū, signū em̄ intercedet inter finitū et inceptum mensem.

Etiam

2008 Ministerio de Cultura

ἀρξαμένου. καὶ τὰς ἡμέρας παραπλήσιως τοῖς μησὶν ἐμέρισεν. ἄρχονται γὰρ καὶ αὗται, ὅθεν καὶ ὁ μὴν ἤρξατο. καὶ ἁπλῶς πάντα μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εἶχε. ταῦτα εἰπὼν ἐπάγει καθολικὰ παραγγέλματα σημαίνοντα ἡμῖν πρὸς τὸν γνῶναι τὸν καιρὸν τῆς προτελέσεως. φησὶ γοῦν ὅτι χρὴ παρατηρεῖσθαι τὰς ἐπεμβάσεις οἰκείως τοῖς χρόνοις. ὁ μὲν γὰρ τοῦ ♄ ἀστὴρ συντελεῖ πρὸς τὰ καθόλου πάντα. ὥς τε ἐπεμβὰς εἰς τὸν ἀφετικὸν τόπον, ἢ τὸν τοῦ ὑπαντήτορος, ἐπίτασιν ποιεῖται τῶν καθολικῶν χρόνων, τὴν ἐνέργειαν καὶ βεβαίαν πίστιν ἡμῖν παρέχεται. ὁ δὲ τοῦ ♃ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐπεμβὰς, ἢ σχηματισθεὶς, ἐπίτασιν ποιεῖται τῆς ἐνεργείας. καὶ τότε χρὴ μάλιστα λέγειν τοῦ ἀποτελέσματος τὴν ἐνέργειαν. ὁ δὲ ☿ καὶ ♀ καὶ ♂ πρὸς οὐδὲ μῆνας λαμβάνονται. καὶ αἱ συνόδοι δὲ τῆς σελήνης, πρὸς τὰς ἡμερισίους κινήσεις. ὡς ἐάν γε συμβαίη τὸν μὲν ♃ ἐπὶ τὸν καθολικὸν ἐλθεῖν χρονοκράτορα, τὸν δὲ πρὸς τὸν ἐνιαυτὸν ἐναλλαγείσης τῆς τάξεως, ἀμαυρὰν καὶ ἀσθενῆ εὑρήσεις τὴν ἐπέμβασιν. ἔτι πρὸς τούτοις εἰδέναι χρὴ, ὡς οἱ μὲν καθολικοὶ χρονοκράτορες, τὴν τελείωσιν τῷ ἀποτελέσματι χαρίζονται αἱ δὲ ἐπεμβάσεις τῇ ἐπιτάσει ποιοῦνται. εἰσὶ δὲ καθολικοὶ χρονοκράτορες, τρεῖς. ὁ ἀφέτης. καὶ ὁ ὑπαντήτωρ, καὶ ὁριοκράτωρ. καὶ τὴν ποιότητα γνῶθι ἐκ τῆς φυσικῆς ἰδιοτροπίας τῶν ἀστέρων. οἱ μὲν γὰρ ὡς ἤδη με μάθηκας ἀγαθοποιοὶ εὖ ποιεῖν πεφύκασιν. οἱ δὲ κακοποιοὶ τοὐναντίον.

Ἀφ' ἑκάστου τῶν ἀφετικῶν τόπων.

Οὐ δεῖ ἀπὸ ἑνὸς αὐτῶν τὸν ἐνιαυτὸν ποιεῖσθαι.

Καὶ ἐνιαυτὸν.

Ἀπὸ ☾ ἢ ἀπὸ τύχης κλήρου καὶ ἀπὸ μεσουρανήματος ἐρχόμενον ἐκ τούτου ἐν ᾧ ἐστιν ἀφέτης, καὶ τοῦ συντελειουμένου ζωδίου. ὅταν δὲ φησι καταλήξῃς εἰς ζώδιον τοῦ ζητουμένου ἔτους, τότε χρήσεταν οἰκοδεσπότην τοῦ ζωδίου ἐκείνου ζητεῖν, ἐκεῖνος γὰρ ἐστι κύριος τοῦ ἐνιαυτοῦ. δῆλον δὲ ὅτι προσθέτης μὲν ὢν καὶ ἀνατολικὸς, καὶ εὖ διακείμενος, συνεργήσει τοῖς ἀποτελέσμασι τοῖς ἀνατολικοῖς, καὶ ἐκείνω ἔτει φήσομεν ἔσεσθαι τὴν ἐνέργειαν. ἐὰν δὲ καὶ ἀφαιρέτης καὶ ὕπαυγος, ἐμποδὼν καταστήσεσθαι. καὶ ἢ παντελῶς κωλύσει τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ, ἢ ἀμυδρὰν αὐτὴν ἔσεσθαι παρασκευάσει. τὴν δὲ διαίρεσιν τῶν ἡμερῶν, κατὰ τὴν τῆς ☾ κίνησιν ἐποιήσατο. αὕτη γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. δύο ἢ πλεῖον ἢ ἔλαττον ἡμέρας

Etiam dies Ptolemæus eodem modo quo menses diuisit. Nam & hi inde incipiunt, unde mensis inceperit. Denique omnia pendent ab uno eodemq; principio. His expositis subijcit uniuersalia præcepta, quæ tempus euentuum nos doceant. Ait enim transitus pro ratione temporum esse obseruandos. Nam ♄ stella confert ad uniuersalia omnia. Itaque per locum prorogatorium aut occurrentis stellæ transione, uniuersalium temporum actionem auget, & firmam nobis fidem facit. ♃ stella in anni transione, aut configurata: efficaciam & ipsa auget, ac tum maximè pronũciandum est, rem significatam esse euenturam. ☿ autem ♀ & ♂ ad menses adhibẽtur, atque etiam Lunæ congressus ad diarias motiones. Itaque si acciderit, ut ♃ ad uniuersalem chronocratorem † ad annum ueniat: uniuerso ordine obscurum & infirmum transitum inuenies. Præterea sciendum est, uniuersales chronocratores perfectionem afferre decreto: transitus adijcere incrementum. Sunt autem uniuersales chronocratores tres, prorogator, obuiator & finium dominator. Qualitatem porrò cognoscito è stellarum proprietate. Nam beneficæ ut iam cognouisti, benefacere solent, maleficæ contrà.

A quouis prorogatorio loco.

Non ab uno aliquo anno iudicium est sumendum.

† Et annum.

A Luna aut Fortunæ sorte & à M C † uenientẽ ex eo in quo prorogator est, & signo quod † unà conficitur. Cum uerò inquit desieris in signo quæsiti anni: tũ dominator illius signi est quærendus. Is enim est anni Dominus. Constat autem, si sit auctus numero, orientalis & bene affectus: eũ adiuturum esse decreta oriẽtalia. atque illo anno prenunciabimus effectũ consecuturum. Sin cursu diminutus & sub radijs: impedimento fore, & actionem illius aut omnino prohibiturum, aut effecturum obscuram. Dies secundum ☽ motum distinxit. Nã ea ferè biduò plus

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

ποιεῖται πρὸς τοὺς τῶν χρόνων τόπους. οὐχ' ἁπλῶς δεῖ λαμβάνειν τὰς ἐπεμβάσεις. καὶ γὰρ ἑκάστω δὲ ὡς τοῦ τόγε γράφει διδάσκων σε πῶς χρὴ λαβεῖν τὸν κατ' ἐπέμβασιν ἀστέρα. χρὴ γὰρ αὐτὸν εἶναι ἐν τόπῳ ἔνθα εἰσὶν οἱ χρόνοι. ποῖος δὲ ἐστιν οὗτος τὸ ζώδιον ἐν ᾧ γίνεται ἡ κόλλησις τοῦ ὑπαντήτορος πρὸς ἀφέτην. οἷον, ὡς ὑπὸ τῆς προεκτηθειμένης γενέσεως ♊ ὑπόκειται ☿ μοίρας ι θ. ♉ δὲ ὡροσκόπου κόλλησις οὖν δὲ ἔσται τοῦ ☿ πρὸς ὡροσκόπον. ὅταν οὖν μέλλῃ γενέσθαι ὑπάντησις. ἐὰν ἐπέμβασις γένηται ἐν τοῖς περὶ τὴν ι θ μοίραν, τότε μάλιστα ἐπίτασις ἔσται τοῦ ἀποτελέσματος.

Πρὸς τοὺς τῶν ἡμερησίων.

Ὅταν γὰρ εὕρης καὶ τὴν σελήνην ἐν ζωδίῳ τῶν ἡμερῶν ἐπεμβᾶσαν, τότε μάλιστα ἐρεῖς ἔσεσθαι τὸ προσδοκώμενον. ὥστε δεῖ πρότερον μαθεῖν τοὺς καθολικοὺς χρόνους ἐκ τῶν ἀφέσεων, εἶτα τὸν ἐνιαυτὸν καὶ τὸν μῆνα, καὶ τὰς ἡμέρας. ὅπως δὲ χρὴ ἕκαστον τῶν εἰρημένων εὑρίσκειν, ἤδη σαφῶς μεμάθηκας. τὸ μὲν γὰρ καθόλου βούλεταί σε εἰπεῖν πόθεν ἡ ἰδιότης τῶν ἀποτελεσμάτων λαμβάνεται, πόθεν δὲ ἡ ποιότης τῶν χρόνων. πόθεν δὲ ἡ ποιότης αὕτη, καθ' ἣν τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν γινώσκομεν. τὸ μὲν οὖν εἶδος μανθάνομεν, ἐκ τοῦ τῆς ἀφέσεως τόπου, τὸ μὲν γὰρ μεσουράνημα σημαίνει τὰ πρακτικά. ὁ δὲ ὡροσκόπος, τὰς ξενιτείας, καὶ τὰ σωματικά. καὶ γὰρ ἕκαστος τῶν τόπων, φυσικόν τινα ἰδιοτροπίαν ἔχει ἤδη καὶ εἴρηται. τὸν δὲ χρόνον, ἐκ τοῦ μεταξὺ διαστήματος τοῦ ἀφέτου, καὶ τοῦ ὑπαντήτορος. τὸ δὲ καλὸν ἢ κακόν. ἀπὸ τῆς φυσικῆς ἰδιότητος τοῦ χρονοκράτορος.

Συγκράσεως.

Ἵνα τὴν φυσικὴν τοῦ ἀφέτου καὶ τοῦ ὑπαντήτορος ἀναμήξας ἰδιότητα, εὕρης τὴν ἀπὸ τῆς μίξεως ἀποτελουμένην κράσιν πρὸς τὸν ἐπικρατούμενον. σκοπεῖν δὲ δεῖ καὶ ὅπως οἰκειότητα ἔχουσιν οἱ ἀστέρες πρὸς τοὺς τόπους. πότερον, οἰκεῖοι καὶ χαίρουσιν ἐν αὐτοῖς, ἢ ἀντιπάσχουσι. ταῦτα γὰρ εἴωθε τῆς τε εὐποιητικῆς, καὶ κακοποιοῦ δυνάμεως αἰτία γίνεσθαι.

Πρὸς τοὺς αἰτιατικοὺς τόπους.

Αἰτιατικοὺς ἐκάλεσε τοὺς ἀφετικοὺς τόπους, οἷς δεῖ τὸν ἐνιαυτὸν σχηματίζεσθαι, κατὰ □ ἢ ☍.

Φυσικῆς τε καὶ συγκρατικῆς.

Φυσικῆς μὲν καθ' ἣν τὸ μὲν λεγόμενον ἀγαθοποιόν. συγκρατικῆς δὲ τῆς ὡς εἰπεῖν ἐπικτήτου καὶ προσγινομένης δυνάμεως ἐκ τῆς κατὰ τῆς γενέσιν σχέσεως. οἷον, εἰ αἱρέσης ἔστιν ἐν τῇ

minusúe, loca temporum attingit. Neque uerò simpliciter sumit transitus, sed in singulis docet, quomodo stella trãsiens sit sumenda. Nam eam in loco esse oportet, in quo sunt tempora. Is uerò quis est? signũ in quo obuiator cum prorogatore coniungitur, uelut in supra exposita genitura: ☿ in ♊ parte 19. statuitur. ♉ uerò horoscopat.* Coniunctio ergo erit ☿ cum horoscopo. Cum ergo futurus est occursus, si transitus inciderit circa 19. partem: tũ decretum maximè augebitur.

Ad eos qui diariorum.

Nam cum Lunam quoque signum dierum perambulare uideris: tum potiss. id fore pronunciabis quod expectatur. Itaque prius uniuersalia tempora sunt cognoscenda ex prorogationibus. Deinde annus, mensis & dies. Quomodo autem horum unum quodque sit inueniendum, iam perspicuè didicisti. Nam uniuersaliter explicare uult, unde proprietas decretorum sumatur, unde qualitas temporum, unde ipsa qualitas temporum, unde ex qua bonum & malum cogniscimus. Speciem igitur discimus è prorogationis loco. Nam med. cœl. significat actiones. horoscopus peregrinationes & res corporeas. Quilibet enim locus, ut iam dictum est, naturalem quandam habet proprietatem. Tempus cognoscitur ex interuallo inter prorogatorem & obuiatorem interiecto. Bonum aut malum è naturali proprietate chronocratoris.

Temperatura.

Vt naturali prorogatoris & obuiatoris permista proprietate, inuenias temperiem ex mistione existentem erga eum, qui superatur. Est autem considerandum, quam coniunctionem stellæ cum locis habeant? Vtrum coniunctæ sint, ijsq; gaudeant, an refrãgẽtur. Nam hæ solent maleficæ beneficæq; facultatis esse causæ.

Ad causaria loca.

Causaria loca uocat, loca prorogatoria, quibus annum □ ant ☍ configurari oportet.

Naturali & commista.

Naturali: qua stella benefica dicitur aut malefica, commista: quasi dicamus acquisita & extrinsecus accedẽte ui, pro

2008 Ministerio de Cultura

γενέσει, ἢ ἐν ἰδίῳ ἐστὶν οἴκῳ, ἢ ἐν ἰδίῳ ὑψώματι, ἢ ἐν τριγώνῳ, ἢ ἐν καλῷ τόπῳ, ἢ ἐν τῇ γενέσει ὑπάρχει.

Πρὸς τὸν ἐπικρατούμενον τόπον.

Πῶς ἔχει πρὸς τὸν ἀφετικὸν τόπον ὁ ὑπαντήτωρ. σκοπεῖν δεῖ πότερον οἰκείως ἔχει πρὸς αὐτὸν, ἢ ἀνοικείως. τουτέστιν, ἢ τινὸς ἐστι τῶν τῆς αἱρέσεως ὁ τοῦ ἀφέτου τόπον, ἢ αὐτοῦ τοῦ ὑπαντήτορος. καὶ εἴ τινα πρὸς αὐτὸν ἁπλῶς ἔχει λόγον οἰκοδεσποτικὸν, ἢ ἀντιπαθείας. τὶ γὰρ ὅτι ἐν ἰδίῳ ἐστὶ ταπεινώματι, ἢ ἐναντιοῦται αὐτὸς ἑαυτῷ, ἢ τῷ ἰδίῳ οἴκῳ.

Πρὸς τοὺς αἰτιατικούς.

Ἵνα τῷ ὁ ἐνιαυτὸς τὸν ἀφετικὸν τετραγωνίσῃ ἢ καὶ διαμετρήσῃ. καὶ ὁ μὴν. ἐν τούτοις γὰρ καὶ ἀνάγκη τὴν τελειότητα τοῦ ἀποτελέσματος συμβαίνειν.

Κατὰ τὰς ἐπεμβάσεις.

Ὥς τε καὶ τὴν ἐπέμβασιν τετραγωνίζειν, ἢ διαμετρεῖν τὸν ἀφετικὸν τόπον.

Καὶ τῆς φάσιν τῆς ☾.

Ἵνα ἢ ☾ ☉ ἢ πᾶν ☾. ἢ διχότομος ἐν τινὶ τῶν τετραγώνων ζωδίων, παραπλησίως τοῖς ἄλλοις γένηται.

Οἱ μὲν γὰρ συμφώνως ἔχοντες πρὸς τοὺς διατεθειμένους τόπους ἀπὸ τῆς ἐν γενέσει καταρχῆς, καὶ κατὰ τὰς ἐπεμβάσεις.

Εἰπέ σοι καθολικῶς ἐκ ποίων σε δεῖ σχημάτων διακρίνην τὸ καλὸν τῷ τὸ κακὸν, νῦν μερικώτερόν σοι φησὶ ποῖα μὲν εἰσι τὰ καλὰ. ποῖα δὲ τὰ κακὰ. ἵνα ὁ ἀφέτης τῷ ὁ ὑπαντήτωρ δὲ μάλιστα ἐξ ἀρχῆς τῷ ἐν τῇ γενέσει δυναμικώτεροι καὶ ἰσχυροὶ εὑρεθῶσιν. ὥστε λόγον πολὺν ἔχειν ἐν τῷ θέματι, ἐὰν γὰρ ἀσθενεῖς ὦσι κατὰ τῆς πῆξιν καὶ ἐν ταῖς χρονοκρατορίας ἀσθενεῖς διαμένουσιν.

Εἰ δὲ ἀσυμβώνως τῷ πρὸς αἵρεσιν.

Οὐκ αὐτὰ καθ' αὐτὰ συμβάλλει τὰ σχήματα, ἀλλὰ τοὺς ἀστέρας τοὺς μὴ καλῶς κειμένους. τὰ γοῦν σχήματα ἰσχυρὰ ἐστι καὶ δύναμιν ἔχουσι τοῖς ἐν αὐτοῖς εὑρισκομένοις. εἴτε δὲ ἐν αὐτοῖς εἰσι κείμενοι, εἴτε ἐν καλοῖς, ἐπιτείνουσιν αὐτῶν τῆς ἐνέργειαν. ὅθεν οὐκ εἶπεν ἀσυμφώνου σχήματος ἀλλ' ἐπήγαγε παραίρεσιν. ἵνα τῆς ἐπιτάσεως μόνης τὸ σχῆμα γένητ' καὶ μὴ τῆς ποιότητος.

Κἂν μὲν οἱ αὐτοί.

Θέλει σοι εἰπεῖν περὶ μέτρου εὐτυχίας ἤδυς τυχίας. ἐπειδὴ γὰρ σε ἐδίδαξε πῶς εἰδέναι σε δεῖ, πότερον καλὸν ἢ μὴ καλὸν ἔσται, καὶ ἁπλῶς τῆς ποιότητα τοῦ ἀποτελέσματος, νῦν βούλεταί σοι ἐρεῖν δι' ὧν δυνήσῃ γι

pro sua in genitura habitudine, ueluti, si conditionaria sit stella in genitura, aut in suo domicilio, aut altitudine, aut triangulo, aut in bono genituræ loco.

Erga locum cui imperatur.

Quomodo affectus sit obuiator erga locum prorogatorium: considerandum an cum eo sit coniunctus, an ab eo alienus, hoc est, utrum is locus sit conditionis prorogatoris, an obuiatoris? et an erga eum aliquam habeat rationē dominationis aut aduersationis? Quid enim quod est in sua deiectione, aut ipse sibi, aut suo domicilio aduersatur?

Ad causaria.

Vt & annus prorogatorem quadrato aut ☍ faciat & mensis. In his enim necesse est perfectionem euentus contingere.

Secundum transitus.

Vt etiam transitus quadrato aut ☍ faciat prorogatorium locum.

Et ortum.

Vt & ☽ ☋, ☍ aut quadrans in quadrangulorum signorū aliquo, ut & cætera, contingat.

Nam qui conueniunt cum.

Vniuersaliter dixit, è quibus figuris bonum & malum sit discernendum. Nunc particularius dicit, quę sint bona, quæ mala: ut uidelicet prorogator & obuiator ab initio in genitura potentes & fortes reperiantur, ut in figura multum habeant autoritatis. Nam si in radice infirmi fuerint: infirmi manent etiam temporum suscepto dominatu.

Sin inconuenienter & contra conditionem.

Non ipsas figuras per se comparat, sed stellas non bene positas. Figuræ quidem fortes sunt & uires habent * in ipsis inuentis. Siue autem in ipsis positæ sunt * siue in bonis: augent earum efficaciā. Quare nō dixit, (figuræ inconuenientis) sed adiecit, (contra conditionem) ut figura incrementi duntaxat sit & non qualitatis.

Quod si ijdem.

De mensura felicitatis aut calamitatis est dicturus. postquam enim docuit, quomodo sit cognoscendum, bonum ne an malum sit decretum. denique ipsius qualitas: nunc cognoscere docebit, an eorū

2008 Ministerio de Cultura

νώσκειν πότερον ἄκρατος ἔσαι ἡ ποιότης, ἢ οὔ. ὅταν φήσιν οἱ χρονοκράτορες εὑρεθῶσι καὶ ἐπεμβαίνοντες, καὶ τὴν οἰκοδεσποτείαν τῆς ἀφέσεως κατὰ τὴν ἐκτροπὴν ἔχοντες, τότε ἄκρατα ἔσαι τὰ αὐτοτελέσματα, ὅταν δὲ τὰ μὲν παρῆ, τὰ δὲ ἀπῆ, τότε ἔσαι μεσότης τὶς καὶ συμμετρία.

Κατὰ πάντα δὲ ὁμοῦδυς τυχοῦσι.

Τοῦτο τὸ θεώρημα ἀκολουθεῖ τοῖς ἐξ ἀρχῆς εἰρημένοις. ἐπειδὴ γὰρ ἐν ἀρχῇ τοῦ περὶ χρόνον διαιρέσεως κεφάλ. ἀπέδειξεν ὡς οὐ δεῖ ἕνα ἀφέτην λαμβάνειν, ἀλλὰ πλείονας. ἐνδέχεται γὰρ τίνα λυπεῖσθαι καὶ ὠφελεῖσθαι. συμβαίνει δὲ ἐστὶν ὅτε ἢ ἅμα λυπεῖσθαι, ἢ ἅμα κατὰ πάντα εὐφραίνεσθαι, νῦν ὥσπερ τινος ἐνισταμένου καὶ ἀρωτῶντος τὶ χρὶ ποιεῖν ἐπὶ τούτοις, φησίν, ὅταν οἱ ἀφέται ἅμα πάντες εὑρεθῶσιν ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ ζωδίῳ, ἢ ὅταν ἐν διαφόροις εὑρεθέντες τὰς κολλήσεις ποιήσωνται. ὁμοίως καὶ πρὸς τοὺς ἀστέρας εὑρίσκονται πάντες ἅμα, ὅταν ἐν τῷ ὡροσκόπῳ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη εὑρεθῇ. τότε γὰρ καὶ ὁ κλῆρος τῆς τύχης εὑρεθῇ, ἐκεῖσε εὑρίσκεται, ὁ μὲν οὖν πτολεμαῖος τοῦτο μόνον γράψας τὸ ἐπάγγελμα συμπληροῖ καὶ τὸ τέταρτον τῶν ἀποτελεσματικῶν βιβλίων, τοῦτο δὲ τὸ παράγγελμα, ἤδη πολλάκις ἔγραψεν. ἐπεὶ γὰρ οὐ δυνατόν ἐστι τῷ ἐπιστήμονι τὰ μερικώτερα γράφειν, ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν ἀκροατὴν τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ καθόλου αὐτὸν λαβόντα, τὰ λοιπὰ προσεξευρίσκειν τῇ τῶν πραγμάτων ἑπόμενος μοίρας, τοῦτο οὖν εἰδὼς παρακελεύετε πανταχοῦ ἵνα μήπως ἀτελῶς δόξῃ γράφειν διὰ φθόνον, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ πράγματος χρῆσιν τὰ μερικώτερα ἐσιώπησε κεφάλαια.

Περὶ χρόνων διαιρέσεως.

Ὁ περὶ χρόνων ζωῆς λόγος ἀνύετε, ἔκτε ἀφετῶν, καὶ ἀφετικῶν τόπων. εἰσὶ δὲ ἀφέτε μὲν, ὅτε ἥλιος καὶ ἡ σελήνη, καὶ ἡ ☽ ☉, καὶ ὁ κλῆρος τῆς τύχης. καὶ ἡ παν ☽. καὶ ὁ ὡροσκόπος, ἀφετικοὶ δὲ τόποι, τὰ δ' κέντρα καὶ ἡ ἐπαναφορὰ τοῦ μεσουρανήματος. δεῖ οὖν εἶναι τὸν ἀφέτην καὶ ἐν ἀφετικῷ τόπῳ, καὶ ὁρᾶσθαι ὑπὸ τοῦ οἰκοδεσπότου, οἷον τοῦ κυρίου τῶν οἴκων, ἢ τῶν ὁρίων, ἢ τοῦ ὑψώματος, ἢ τοῦ △. εἰ γὰρ μὴ θεωροῖτο, οὐκ ἔσαι ἀφέτης. δεῖ δὲ πρῶτον τὸ ἀναιρετικὸν φῶς ζητεῖν οἷον, εἰ μὲν εἴη ἡ γένεσις ἡμερινὴ τῶν ☉. εἰ δὲ νυκτερινὴ τὴν σελήνην καὶ εἰ μὲν εἴη τὸ τῆς ἀναιρέσεως φῶς ἐν ἀφετικῷ τόπῳ, καὶ θεωροῖτο ὑπότινος τῶν εἰρημένων τεσσάρων, αὐτῷ χρησόμεθα εἰ δὲ μὴ εἴη τὸν ἄλλον φωστῆρα σκοπήσομεν. οἷον, τοῦ μὲν ☉ μὴ ὄντος,

impermista futura sit qualitas nec ne? Cũ, inquit, gubernatores temporum transeuntes inuenti fuerint & dominatum prorogatoris in partu habuerint: tunc impermista erunt decreta. Cum uerò alia adfuerint, alia abfuerint: mediocritas quædam & moderatio decernitur.

Ab omni parte sunt infelices.

Hoc præceptum ea sequitur, quæ ab initio dicta sunt. Nam initio capitis, quo de temporum diuisione agitur, demonstrauit, non unum esse prorogatorem sumendum, sed plures. Fit enim ut aliquis eodẽ tẽpore & mœreat, & lucro augeatur. Accidit interdum, ut aut tristia aut læta sint omnia. Nunc igitur quasi instante aliquo & interrogante, quid in his sit faciendum, respondet. si prorogatores omnes in uno eodemq́ signo reperti fuerint, aut in diuersis inuenti, coniungantur,* Similiter erga stellas inueniantur omnes unà, cum in horoscopo ☉ & ☽ inuenti fuerint. Tunc enim etiam ⊕ ibi inuenietur. * Ptolemæus igitur hoc uno scripto præcepto, cõcludit etiam quartum librum prædictionum. atque id præceptum sæpe iam scripsit. Nã quia fieri nõ potest, ut artifex particularia scribat: necesse est ut auditor principia & uniuersalia accipiat, reliquaq́ ipse indagat, naturam rerum secutus. Huius igitur rei gnarus, ubiq́ hortatur: ne ex inuidia, sed ob rei naturam capita particularia reticuisse uideatur.

De temporum diuisione.

Tractatio uitæ spatij constat prorogatoribus, & locis prorogatorijs. Sũt autem ☉ ☽. ⊕ MC. & horoscopus. prorogatoria loca, * 4 anguli. & succedens MC. Oportet igitur prorogatorem & in prorogatorio loco esse, & aspici à dominatore, ueluti à domino domicilij, aut finium, aut altitudinis, aut △. Nisi enim aspiciatur, non erit prorogator. Est autem primum quærendum lumen perimens: ueluti, si diurna sit genitura, Sol: si nocturna, Luna. Quòd si perẽptionis lumẽ in ꝓrogatorio loco fuerit, & ab aliq̃ dictorũ 4 aspectũ: ipso utemur. Sin minus, alterum lumen considerabimus. ueluti, si ☉ non fuerit,

Lunam

2008 Ministerio de Cultura

τὴν σελήνην. τῆς δὲ σελήνης μὴ οὔσης, τὸν ἥλιον, εἰ δὲ μηδέτερος τῶν φώτων εἴη ἀφέτης ἐπὶ τὸν κλῆρον τῆς τύχης τρεπόμεθα. εἰ δὲ μὴ ἢ τὸν κλῆρον τῆς τύχης ἐπὶ τὴν προγενομένην συνόδον, ἢ παν ☾. συνοδικῆς μὲν οὔσης τῆς γενέσεως, ἐπὶ τὴν συνόδον, πανσεληνιακῆς δὲ, ἐπὶ πᾶν πανσέληνον, εἰ δὲ μηδέτερον τούτων ἀφετεύει, ἐπὶ τὸν ὡροσκόπον τέλος ἐρχόμεθα ὅστις καὶ ἀφέτης ἐστὶ καὶ ἀφετικὸς τόπος εὑρηκότες οὖν τὸν ἀφέτην σκοπῶμεν τὰς ἀκτῖνας ἃς ἐπιπέμπουσιν αὐτῷ οἱ ἀστέρες κατασχῆμα, ἢ κατὰ σῶμα, καὶ τὸν περίπατον ἀπὸ τῆς ἀναφορᾶς τοῦ ζωδίου λαμβάνοντες, καὶ μερίζοντες εἰς λ̄ μοίρας τοῦ ζωδίου κατὰ τοῦ κλίμα ἔνθα ἐτάχθη. καὶ καθολικὸν μὲν οὖν τὸν ἀφέτην οὗ ἐστιν ὁ περίσατος φήσομεν. μερικὸν δὲ τὸν τῶν ὁρίων κύριον.

Ὑπόδειγμα τοῦ περὶ χρόνων ζωῆς.

Ἐν τῷ περὶ χρόνων ζωῆς, οὐχ ἁπλῶς δεῖ λαμβάνειν τὰς προσαναφερομένας πέντε μοίρας. καὶ ἐπαναφερομένας κε̄ μοίρας, πολλάκις γὰρ οὐχ εὑρίσκεται λ̄ μοίρας τέλιον τὸ δωδεκατημόριον, λαμβάνειν οὖν χρὴ τὴν διάστασιν τῶν μοιρῶν, ἀπὸ τῆς μεσουρανούσης ἄχρι τοῦ ὁροσκόπου καὶ ζητεῖν πότερον ἐλλείπειν τῶν ϛ̄ μοιρῶν ἢ πλεονάζειν. καὶ εἰ μὲν ἐλλείπει. χρὴ ζητεῖν πόσωμερη τῶν ϛ̄ μοίρων ἐλλείπει καὶ εἰ πλεονάζει πόσωμερει πλεονάζει. καὶ λαβὼν τὰς ε̄ μοίρας, ὡς ἐπὶ τὰς ἀνατολὰς ἀφέλονται αὐτῶν τὸ πολλοστημόριον, ὅπερ εὕρομεν ἐλλεῖπον, ἢ καὶ προστιθέντες ὅταν πλεονάζῃ ἀπὸ τῆς ἀκριβῶς μεσουρανούσης μοίρας, ὡς ἐπὶ τὸν ὡροσκόπον. καὶ μετὰ τὴν ἐπίστασιν ἐφεξῆς λαβεῖν τὰς τοῦ ἀγαθοῦ δαίμονος μοίρας λ̄. ἀφελόντων ἀπ' αὐτῶν τὴν ποσότητα τῆς ἐλλείπουσαν ἤγουν προσθέντων εἴτι πλεονάζει. καὶ πάλιν ἀριθμεῖν ἀπὸ τοῦ δυτικοῦ ἡμέτρου εἰς τοῦ πίσω τὰς μοίρας μέχρι τοῦ μεσουρανήματος. καὶ σκοπῆσαι, πότερον ἐλλείπουσιν ἢ πλεονάζουσιν. καὶ τὸ πολλοστημόριον εὑρόντες, ἀποστῆσαι πάλιν τὰς ε̄ μοίρας ὡς ἐπὶ τὸ δύνον ἀφέλοντα ἢ προτιθέντα, καὶ οὕτω τὸν θ̄ ποιῆσαι τόπον οἷον ὑποδείγματος χάριν, ἔστω τινὰ ἔχειν τὸν ὡροσκόπον ♒ μοιρῶν κ̄ε. τὸ δὲ μεσουράνημα τοῦ ♐. μοίρας ε̄ ἀριθμῶ γονῶ ἀπὸ τῶν ε̄ μοιρῶν τοῦ τοξότου, ἕως τῆς κε̄ μοίρας τοῦ ♒ καὶ ἔχω μοίρας π̄. ἔχω γὰρ κε̄ μοίρας τοῦ τοξότου, καὶ ♍ λ̄. καὶ ♒ κε̄. οὐκ οὖ ἐλλείπουσι δέκα μοίρας, ὅπερ ἐστὶ τῶν ϛ̄ ἔννατον λαβὼν οὖν ϛ̄ ζωδίου τουτέστι μοίρας ῑε ἀφαιρῶ ἐξ αὐτῶν τὸ θ̄ αὐτῶν μεσουρ. ὅπερ ἐλλείπει τῇ ἐνενίκοντα τὰ μοιρία. ἔστι δὲ ἐν μσ̄. οὐκ οὖν λείπει ιῑ ιϛ̄. ταύτας τὰς μοίρας

Lunam Si ☽ non fuerit, Solem. Si uero neutrum lumen prorogator fuerit: ad * conuertimur. Si neq; *: ad antegressam ☋ aut ☊. Si coniunctionalis fuerit genitura, ad ☋ si oppositionalis: ad ☊. Si harum neutra prorogationem tenuerit, tandem ad horoscopũ ueniemus, qui & prorogator est, & prorogatorius locus. Inuento igitur prorogatore, consideremus radios, quos immittunt ei stellæ per figuram aut corpus, & progressione ab ascensione signi sumpta, & distributa in 30. signi partes in climate ubi fœtus est editus * Ac uniuersalem quidem prorogatorem, eum cuius est progressio, dicemus 1: particularẽ, finium dominum.

Exemplum capitis de uitæ spatio.

Cum de uitæ spatio agitur, non simpliciter sumendæ sunt 5. partes, quæ prius ascẽderunt. & 25. quæ pòst ascendunt. Sæpe enim signum reperitur, quod non est integrarum 30 partium. Sumenda est igitur distantia partium à med. cœl. usque ad horoscopum, & quærendum utrum nonagenarium numerum excedant, an uero non attingant. quem si non attingunt, quærendum est, quot partibus à nonagenario absint? Si excedunt, quot partibus excedãt? & sumptis quinque partibus * tanquam erga orientem, subtracta quota earũ parte. quam inuenerimus deesse, aut adiecta, cum redundat * ab exquisita M C parte tãquam ad horoscopum, eaq; re cõsiderata, ordine sumẽdæ sunt boni genij seu 11 loci partes 30. subtracta ab ijs quãtitate quæ deest, aut adiecta, si redundat. Ac rursus numerandæ sunt ab occidentali angulo retrorsum usq; ad M C. & considerandum, deficiant ne an redundent? et quotta parte inuẽta, rursus 5 partes tãq; ad occasũ sunt reuocãdæ, siue adimẽdo, siue adijciẽdo, & sic nonus locus cõstituẽdus. ut, exẽpli gratia, sit qui in horoscopo habeat ♒ partem 25. M C sint partes ♐ 5. Numero igitur à 5. ♐ usq; ad 25. ♒ & habeo partes 50. habeo enim 25. ♐ & ♍ 30. ♒ 25. ergo desunt partes 10. quæ est pars nona numeri nonagenarij. Sũpto igitur dimidio signo hoc est, partibus 15. aufero ab eis nonam partem * quæ deest nonaginta partibus. Est autem unum * ergo restant 13. * 3 ½ has partes 13. 3 ½ à 5 parte ♐ mitto tanquam ad orientẽ, hoc

2008 Ministerio de Cultura

τας γϛ ι γ ἀπὸ τῆς ε μοίρας τοῦ ♐, ἀφίημι ὡς ἐπὶ ἀνατολάς. τουτέστιν ἐπὶ τὸν ὡροσκόπον καὶ γίνονται μοίρας ιη γϛ, τουτέστι ιη. καὶ λέγε κ. καὶ πάλιν τῶν λ μοίρων τοῦ ἀγαθοῦ δαίμονος, ἀφαιρῶ τὸ θ αὐτῶν μεσουραν: ὅπερ ἐστὶ γ ιϛ, ἀφίημι ἀπὸ τῶν ιη μοίρων τοῦ ♐ τὰς κδ δ. καὶ πίπτει εἰς τὴν πρώπτην μοίραν τοῦ ♍. καὶ οὕτως εὑρήσομεν τὸν ἀγαθοδαίμονα. τὸν δὲ θ τόπον καὶ θεὸν καλούμενον, οὕτως ἀριθμήσαντες, πάλιν ἀπὸ τοῦ δύνοντος ἕως τοῦ μεσουρανήματος. ἀπὸ τῆς κε μοίρας τοῦ ♌ ἕως ἐπὶ τὰς ε μοίρας τοῦ ♐ εὑρομεν μοίρας ρ, ἔχομεν γὰρ ♌ μοίρας ε, καὶ ♍ μοίρας λ. καὶ ζυγοῦ μοίρας λ. καὶ ♏ μοίρας λ. καὶ ♐ μοίρας ε. γινόμεναι μοίρας ρ. καὶ πάλιν αὐτὰ πλεονάζουσα ι μοίρας τῶν ϛ μοίρων. οὐκ οὖν πάλιν λαβὼν τὰς ιε μοίρας προστίθημι αὐτοῖς τὸ θ αὐτῶν μέρος ὃ πρὸ ἐστὶν ἐν δίμοιρον. καὶ ἀπὸ τῆς ε μοίρας τοῦ ♐, ἐστὶ ιζ μοίρας τοῦ. ἔρχομαι ἐπὶ τὸν θ τόπον. καὶ προστίθημι τὸν θ, τῶν λ μοιρῶν, τουτέστι γ ιϛ καὶ ἀπὸ τῶν ιζ μοιρῶν λ, ἀριθμήσας ἔρχομαι, ἐπὶ τὴν ιϛ μοίρας τοῦ ♎ ἐπὶ τῆς διαιρέσεως τῶν χρόνων. τὰ δὲ γινώσκειν χρὴ ἐπὶ τοῦ μεσουραν: καὶ τοῦ ὡροσκόπου. ἡ δὲ μέθοδος τῆς εὑρέσεως αὐτῶν, εὐχαρὴς καὶ εὐκατόρθωτος. ἐπεὶ δὴ γὰρ τὸ μὲν κέντρον ἐστὶν ὁ ἀφέτης, ὁ δὲ ὡμέλλει συνάπτειν. ἐπὶ μὲν τοῦ ὡροσκόπου εἰς φέροντες τὴν τε τοῦ ὡροσκόπου μοίραν. καὶ τὴν τοῦ ὑπαντήτορος εἰς τὸ οἰκεῖον κλίμα καὶ τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἀναφορικῶν χρόνων ἀπογραφόμενοι, τοσούτους καὶ οὗτος χρόνους φήσομεν εἶναι τῆς κολλήσεως. ἐπὶ δὲ τοῦ μεσουρανήματος τὰ αὐτὰ ποιήσομεν εἰς τὴν* αὐτὴν σφαῖραν, εἰσαγάγονται τῆς μοίραν τοῦ μεσουρανήματος καὶ τῆς τοῦ ἀστέρος μοίραν. λέγω δὴ τῆς τοῦ ἐπικρατήτορος. ἐπὶ τοῦ ἡλίου καὶ σελήνης, καὶ τοῦ κέντρου τῆς τύχης οὐχ ἁπλούστερα τυγχάνει ἡ εὕρεσις αὐτῶν. ἀνάγκη γὰρ αὐτοῖς ἢ ἐν τοῖς κέντροις εἶναι, ἢ οὐ κεν τοῖς κέντροις καὶ εἰ μὲν εὑρεθῶσιν ἐν τοῖς κέντροις, τῇ αὐτῇ μεθόδῳ χρησόμεθα, ἢ καὶ ἐπὶ τοῦ ὡροσκόπου, καὶ ἐπὶ τοῦ μεσουραν: καὶ γὰρ καὶ ἐν τῷ δύνοντι, καὶ ἐν τῷ ὑπογείῳ, εὑρεθῆναι τὸν αὐτὸν τοῖς διαμέτροις τόποις εὑρίσκεται. δέδεικται γὰρ ὅτι ἐν ὅσῳ χρόνῳ ἀναφέρεται, ἐν τοσούτῳ καὶ καταδύεται. καὶ τὸ ὑπόγειον διὰ τῆς ὀρθῆς σφαίρας εὑρίσκομεν. ἐὰν δὲ ἐν τοῖς μετὰ τὰ κέντρα τόποις θεωρηθῇ, τότε χρὴ σκοπεῖν, πότερον ὁ ἀφέτης, καὶ ὁ ὑπαντήτωρ ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις ἐστὶν, οἷον ἐν τοῖς ἑπομένοις, ἢ ἐν τοῖς ἡγουμένοις, ἢ ἐν διαφόροις τόποις τουτέστι τοῦ ἀφετικοῦ τόπου. ἵνα ὁ μὲν ἐν τοῖς ἑπομένοις ἢ τόποις, ὁ δὲ ἐν τοῖς προηγουμένοις. ἢ τὸ ἀνάπαλιν, οὐ γὰρ

ὀρθὴν.

hoc est, ad horoscopum, & fiunt partes 18.3. ½ hoc est 18. 4 die 20. & rursus de 30. partibus boni genij, aufero, & nonam partem, hoc est. 3.3. ½ mitto ab 18. partibus Sagittarij. 24. 4. & cadit in 1 partem Virginis atque sic inueniemus bonum genium. Nonum autem locum, qui deus nominatur, sic numeramus rursus ab occasu usque ad med. cœl: à 25. parte Leonis usq; ad 5 partes Sagittarij inueniemus partes 100. habemus em̄ Leonis partes 5. & Virginis partes triginta, & Libræ partes triginta & Scorpionis partes triginta & Sagittarij partes 5. quæ 100. conficiunt. Rursus hic 10. partes abundant supra 90. ergo iterũ sumpsit 15. partibus, eis adijcio nonam partem, quæ est una, * bessis. & à 5. parti Sagittarij † est 17. pars † uenio ad 9 locum & adijcio nonam partem 30. partium, hoc est, 3. 3 ½. & à 17. partibus, 30 numeratis, uenio ad 16. ♎ † in diuisione temporum. Hæc cognoscenda sunt in med. cœl. & horoscopo. Methodus autem inuentionis eorum, facilis & expedita est. Nam cum angulus est prorogator † autẽ * cui applicabit: in horoscopo quidẽ introducta horoscopi parte, & stellæ occurrentis in suum clima et exuperationem ascensionalium temporũ describentes: totidem etiam conglutinationis tempora esse dicemus. in MC porrò idem faciemus, in † rectam sphæram introducta MC parte & stellæ parte, prædominatricis inq̃. In ☉ autem & ☽ & angulo fortunæ † non ita simplex est eorum inuentio. Necesse enim est, ut aut in angulis sint, aut extra angulos. Quòd si in angulis fuerint inuenti: eadem utemur methodo, qua in horoscopo sumus usi, & in med. cœl. Nam ut in occasu & IMC inueniũtur: eodem tractantur modo quo in horoscopo & MC. Est enim ostensum, quanto tempore oriantur, tanto etiam occidere. & IMC. per rectam sphæram indagamus. Sin in locis extra angulos spectantur: tum considerandum est, utrum prorogator, & stella occurrens in ijsdem sint locis, ueluti, in sequẽtib. aut antecedẽtibus, an in diuersis, hoc est, ut alter sit in locis antecedẽtib. alter in sequẽtib. aut uice uersa.

2008 Ministerio de Cultura

οὐ γὰρ ἡ αὐτὴ μέθοδος ἐστὶ κοινὸν δὲ ὑπὲρ πάντων ἐστὶ θεώρημα τὸ εὑρεῖν πόσας ὥρας ἀφέστηκεν τοῦ μεσουραν: ὁ ἀφέτης: χρὴ δὲ λαβεῖν τῆς μοίραν τοῦ ἀφέτου, καὶ εἰσαγαγεῖν εἰς τὸ κλίμα, ἢ εἰς τὴν ὀρθὴν σφαῖραν, καὶ λαβεῖν τὰς ἀναφορᾶς, καὶ τὴν ὑπεροχὴν αὐτῶν ἀπογράψασθαι. πάλιν εἰσαγαγόντες τὴν μοίραν τοῦ ἀστέρος, λαμβάνομεν οὐ τὰς ἀναφορὰς, ἀλλὰ τοὺς ὡριαίους χρόνους τοῦ κλίματος ἐκείνου. οὓς τινας μερίσαντες, περὶ τὴν ἀπογεγραμμένην τῶν ἀναφορῶν ὑπεροχὴν τοῦ γενομένου ἐκ τοῦ μερισμοῦ ἀριθμὸν φήσομεν εἶναι τὰς ὥρας ἃς ἀφέστηκεν ὁ ἀφέτης τοῦ κέντρου. εἰδέναι δὲ χρὴ. ὡς ἐὰν ὁ ἀστὴρ εὑρεθῇ ἐν τῷ ὑπογῆν κέντρῳ πλησιάζων, οὐ κατ' αὐτοῦ τῆς μοίραν εἰσοίσομεν ἐν τῇ τῶν ὡρῶν, ἀλλὰ τὴν κατὰ ϛ. οὕτως οὖν ἐπὶ πάντων εὑρισκομένων τῶν ὡρῶν, διὰ τοῦ ἀφέτου, λαβόντες πάλιν τὴν τοῦ ὑπαντήτορος μοῖραν σκοποῦμεν τὰς ἀναφορὰς αὐτοῦ τε καὶ τοῦ κέντρου. καὶ τὴν ὑπεροχὴν ὁμοίως ἀπογραψόμενοι ὡς ἐπὶ τοῦ ἀφέτου ἐποιοῦμεν, δεύτερον εἰσοίσομεν τὴν τοῦ ὑπαντήτορος εἰ πλησιάζοιτο τῷ μεσουρανήματι. εἰ δὲ μὴ, τὴν κατὰ ϛ. καὶ λαβόντες τοὺς ὡριαίους χρόνους, πολλαπλασιάζομεν τὰς ὥρας, καὶ ἐναποιήσαντες ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ ἀριθμὸν, εἰ μὲν ἐν τοῖς ἑπομένοις τοῦ κέντρου εἴησαν ἀμφότεροι, τὸν τῶν ὡριαίων χρόνων πολλαπλασιασμὸν ἀφελόντες, τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἀναφορικῶν τῆς διὰ τοῦ ὑπαντήτορος εὑρεθείσης, τὸν καταλειπόμενον ἕξομεν τὸν χρόνον τῆς κολλήσεως. εἰ δὲ ἐν τοῖς ἡγουμένοις τῶν κέντρων ἀμφότεροι ὦσι, τὸ ἀνάπαλιν ποιήσομεν, τὴν ὑπεροχὴν ἀπὸ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ὡριαίων χρόνων ἀφελοῦμεν ἐν τοῖς ἡγουμένοις τῆς ὑπεροχῆς ἀριθμὸν, καὶ τὸν τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τὸν γενόμενον, φύσομεν εἶναι τὸν χρόνον τῆς κολλήσεως. Ἐπειδὴ συμβαίνει πολλάκις, τὴν τοῦ ὡροσκόπου πρὸς τὸ μεσουράνημα διάστασιν, μὴ διὰ τεσσάρων ζωδίων γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ διὰ ε καὶ διὰ γ, ὡς ἐκ τούτου ἀπορεῖν ἡμᾶς ἐν ποίῳ τόπῳ ἕκαστός ἐστι τῶν ἀστέρων διακρίνειν δεῖ τοὺς τόπους, τρόπῳ τοιῷδε, εἰσαγαγόντες τήν τε ὡροσκοποῦσαν καὶ τὴν μεσουρανοῦσαν μοίραν τοῦ ζωδιακοῦ, εἰς τὸν ἐπ' ὀρθῆς τῆς σφαίρας κανόνα λαμβάνομεν τὰς παρακειμένας αὐτῇ ἀναφορὰς, καὶ ἐπειδὴ εἴρηται τῷ πτολεμαίῳ ἰσχύειν τὰ κέντρα, ἀπὸ πέντε τῶν προανενεχθεισῶν μοιρῶν, ἀφελόντες ἀπὸ τῶν ἀναφορῶν μοίρας πέντε, καὶ τὰς παρακειμένας ταῖς καταλειφθείσαις ἀναφοραῖς τῶν ζωδίων λαβόντες μοίρας

Neque enim eadem est methodus, sed cõmune omnibus præceptum est, inueniendum esse quot horis prorogator à M C distet. Est autem sumenda pars prorogatoris & in clima introducenda, aut in rectam sphæram, & sumendæ ascensiones, earumque exuperatio describenda. Rursus introducta stellæ parte, sumimus non ascensiones, sed horaria tempora climatis illius, quibus diuisis per descriptam ascensionum exuperationem: collectum ex diuisione numerum dicemus esse horas, quibus ab angulo distet prorogator. Est autem sciendum, si stella inuenta, IMC fuerit propinqua, non eius partem introducendam esse in † horarum ratione, sed ϛ. Horæ igitur sic in omnibus inueniuntur per prorogatorem. Sumpta rursus stellæ occurrentis parte, consideramus ascensiones tum ipsius tum anguli, atque exuperatione similiter descripta, ut in prorogatore faciebamus, denuo introducemus partem stellæ occurrentis, si med. cœl. appropinquat. Sin minus, eius ϛ. & acceptis horarijs temporibus, horas multiplicamus, & uno ex multiplicatione facto numero: siquidem in partibus angulum sequentibus fuerint ambo: horariorum temporum multiplicatione dempta ab exuperatione ascensionalium per occurrentem stellam inuenta: reliquum coniunctionis tempus habituri sumus. Sin in partibus angulum antecedentibus ambo fuerint: contrà faciemus, exuperationem à multiplicatione horariorum temporum auferemus † in antecedentibus exuperationis numerum & multiplicationis collectum, dicemus esse tempus coniunctionis.* Quia uerò sæpe fit, ut distantia horoscopi à M C, non per 4 signa fiat, sed per 5 & 3: ut eo statu cognoscamus, quo in loco quæque stella sit, loca sunt discernenda hoc modo. Introducta horoscopi & med. cœl. parte in rectæ sphæræ regulam: sumimus adiacentes ei ascensiones & quia dictum est à Ptolemæo, ualere angulos à 5 partibus ab ascensionibus, ijsque sumptis,

horariorum temporum indagatione.

Si uero alter in antecedentibus alter in sequentibus partibus fuerit tũc Quæ sequuntur supposititia uidentur:

signiferi partibus.

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

μοίρας, ἐξομεν ἀρχὴν ὡροσκόπου καὶ μεσουρανήματος, ἐπειτα τῆς διαφορᾶς τῶν τοιούτων ἀφορδν τὴν μοῖραν λαβόντες, καὶ ἀφελόντες ἐκτὸς παρακειμένων τῇ ἀρχῇ τοῦ ὡροσκόπου ἀναφορῶν. καὶ τὰς ὑπολειφθείσας εἰσαγαγόντες εἰς τὸν αὐτὸν τῆς ὀρθῆς σφαίρας γράφομεν. καὶ τῷ παρακειμένῳ αὐταῖς τοῦ ζωδίου μοῖραν λαβόντες, ἐξομεν ἀρχὴν τοῦ δωδεκάτου τόπου. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν κέντρων ποιήσαντες, ἐκ τῆς προσαφαιρέσεως τῶν ἀναφορῶν τοῦ τῆς ὀρθῆς σφαίρας κανόνας, ἐξομεν τὰς ἀρχὰς πάντων τῶν κέντρων.

quæ reliquis aſcenſionibus adiacent habituri ſumus initium horoſcopi & M C. Deinde accepta talium aſcēſionum parte * & ab aſcēſionibus initio horoſcopi adiacentibus dempta, & reliquis in eandem rectæ ſphæræ regulam introductis, ſcribemus. et adiacente eis ſigni parte ſumpta, habituri ſumus initium duodecimi loci. eodem facto in reliquis etiam angulis: è ſubtractione aſcenſionum regulæ rectæ ſphæræ, initia omnium angulorum ſumus habituri.

Τέλος τῆς ἐξηγήσεως τοῦ Πτολεμαίου κλαυδίου μαθηματικῶν τετραβίβλου.

Finis enarrationis quadripartiti Mathematici Ptolemę Claudij.

ΠΟΡΦΥ.

TYPOGRAPHVS LECTORI S.

DVo hi libelli ſequentes, Iſagoge Porphyrij, & collecta ex Demophilo ſcholia, quantum interpreti negocij faceſſerit propter peſſimā & deprauatiſſimā ſcripturam: is demum uerè indicabit, qui codicem Græcum quo utendum fuit, inſpexerit. Etſi autem loci aliquot ſūt, quos ille ſe propter ignotos characteres planè ignorare fatetur: tamen cum Vergiliū non piguerit ex Enniānis ſtercoribus gemmas colligere, ipſe quoq; hanc moleſtiam deuorare non recuſauit, ut Aſtrologiæ ſtudioſi, Veterum Græcorum de locis quibuſdam nunc controuerſis iudicium cognoſcerent. Tuum erit candide Lector, eam operam (qualiſcunq; eſt) aut boni conſulere, aut nauare meliorem. Vale.

2008 Ministerio de Cultura

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΦΙΛΟ-ΣΟΦΟΥ ΕΙΣΑΓΩΓΗ, ΕΙΣ τὸ ἀποτελεσματικὸν τοῦ Πτολεμαίου:

Προοίμιον.

ΠΕΡΙΛΗΠΤΕΑ τὰ περὶ τῆς συγκρατικῆς θεωρίας τῶν οὐρανίων σωμάτων, καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς τετηρημένα τῶν ἀποτελεσμάτων ἔθλη ὁλοχερῶς ὁ Πτολεμαῖος διέλαφε, συντομίαν μὲν τοι καὶ ἀσυμφανῆ τῇ παλαιᾷ τῶν ὀνομάτων χρήσει τὸν φράσιν ἐκτιθέμενος: ἀναγκαῖον ὠήθη πρόλαβεῖν τὰ εἰς τὸν καταλειφθέντα αὐτῆς συντείνοντα, σαφηνείας ἕνεκεν, καὶ τὰ μὲν ἐπιφανῶν τόπων ὑπ' ἀργῶς ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου λεχθέντα, παρατηρεῖσθαι τῷ παρόντι πονήματι, προσῆκον αὖ εἶναι ἅτε φανερὰν ἐχόντων τὴν δήλωσιν. τὰ δὲ κεφαλαιωδῶς ἅμα καὶ ἀσαφῶς ῥηθέντα, εὐδηλα παρασκευάσαι τῇ ἐγχωρούσῃ, πρόσφορον ἡμῖν δοκεῖ πεφυκέναι. αὐτίκα τοίνυν μέμνηται. μαρτυρίας, καὶ ὑπερφορίας. καὶ καθυπερτερήσεως, καὶ ἐπικρατήσεως, καὶ τῶν ἐφεξῆς ἡμῖν † ἐπιτεθεισομένων. ἅτινα ὑπ' αὐτοῦ παράπαν μὴ δεδηλωμένα, ἐπαπορήματα ἔσεσθαι τοῖς ἐφόδοις τῶν προτελέσεων. διὸ σωτόμως ἅμα καὶ δυνατῶς τοῖς προγεγυμνασμένοις ἐπόμενοι, τῇ δὲ τοῦ εἰσαγωγὴν † καιρίως ἐκτιθέμεθα, ὀφείλουσαν εἶναι καὶ τοῖς λόγων ἀμυήτοις δυσωπήτου.

καιρίως.

Περὶ τῶν ἀπὸ τοῦ ☉ καὶ ☽ καὶ τῶν ἀστέρων † ἐν τοῖς παρόδου γινομένων ἐπισημασιῶν.

ἐν τοῖς.

Ὁ ἥλιος τοίνυν, καθάπερ τις κρατὶς βασιλεὺς ἐν τοῖς μετεώροις † ἅπασι τέτακται, τὰ περὶ γῆν ἀέρα καὶ τὸν γλωσσάμενα, προφανῶς ῥυθμίζων καὶ κοσμῶν, καὶ διατάττων. οἱ δὲ λοιποὶ ἀστέρες ἐλαχίστας κρατοῦντες μεταβολὰς ἐν ταῖς πρὸς αὐτὸν συνοικειώσεσι συνεργοῦσιν, ἢ ἀντεργοῦσιν, ἐκ τοῦ συμπαίζειν τὰς ὥρας προκαταρχόμενοι, ἐπειδὴ καὶ τὴν οἰκείαν λόξωσιν, ἔαρτε καὶ θέρος καὶ φθινόπωρον καὶ χειμῶνα δημιουργεῖ. ἐν τῶν γὰρ ὡραίων ἀποτελεσμάτων θάλπος καὶ ψύχος, προσέτι δὲ καὶ ἀνέμων, ὁλοχερῶς τυγχάνει παραίτιος. κοσμεῖ δὲ καὶ ζωοποιεῖ ὁ ἥλιος δείκνυται τῷ † ἄκοσμον καὶ ζωῆς ἀμέτοχον ὕλην, δι' ἀληκτου γενέσεως. ἐπεὶ τῶν τελεωτέρων ζώων τὸ σπέρμα, καὶ τὸ κα-

ἄστροι.

ἄκοσμον.

PORPHYRII PHILOSOPHI INTRODVCTIO in Claudij Ptolemæi opus de effectibus astrorum.

Præfatio.

QVia doctrinam de temperatura cœlestium corporum, & effectuū genera, per illam doctrinam obseruata, Ptolemæus integrè exposuit, sic tamen, ut eius dictio propter antiquorum nominum usurpationem, caliginosa & minus perspicua sit, necessarium duxi in primis ea tradere, quæ ad illorum præceptionem & illustrationem pertinerent. Ac ea quidem, quæ locis nonnullis perspicuè dicta sunt à Ptolemæo, præteriri in hoc opere decuerit, ut per se aperta: quæ autem & summatim & obscurè sunt tradita, pro uirili declarari, mea sententia, conuenit cuiusmodi sunt, quæ statim occurrunt, testimonia, comitatus, exuperatio, dominatio, & cætera quæ deinceps à nobis explicabuntur, et & ab ipso autore nulla ex parte ostensa, tironem tractationis prædictionum, ambiguum reddunt. Itaque nos & breuiter & diligenter, maiorum uestigijs insistentes, hanc commodam introductionem cō fecimus, quæ à rudibus etiam facile intelligatur.

De significationibus quæ ex transitu Solis, Lunæ & stellarum existunt.

Sol igitur instar potentissimi regis in sublimibus sideribus collocatus est, qui ea quæ in aere & terra cōtingūt, euidēter cōponat, ornet atq; ordinet. Reliquæ autē stellæ, quarum in mutationibus efficiendis uis minima est, pro suis erga illum affectionibus opus illius uel promouent uel impediunt. Meritò igitur ei temporum anni distinctio tribuitur, cum obliquitate sui cursus, uer, æstatem, autumnū & hyemem efficiat, eorum item quæ anni temporibus attributa sunt, ut caloris, & frigoris atque uentorum etiam omnino ex parte sit autor. Constat item rudi uitæque experti materiæ uitam impertiri à Sole cōtinenti generis prorogatione. Nā perfectiorum animantium semē & mēstrua,

Solis efficacia in natura inferiora.

2008 Ministerio de Cultura

ὁμοίως. ταμήνιον, ὑποκειμένου λόγον ἔχει. † ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀπὸ τῆς ἡλιακῆς θερμασίας γινομένη τῆς γῆς ἰλὺς, καὶ ἡ ἐν τοῖς ὕδασι τῶν ζώων γονὴ, ἅτινα τῇ ἐκ τῶν φώτων αὐτῶν διηκούσῃ ζωτικῇ καὶ κοσμητικῇ δυνάμει τεταγμέναις περιόδοις εἰδοποιεῖ. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ σπέρματα εὐκαίρως εἰς τὴν γῆν κρυπτόμενα πρὸς τὸ βλαστάνειν οἰκείως διακοσμεῖ διατάττει δὲ πάλιν τὰς πράξεις πάσας ὁ ἥλιος ὡρισμένοις καιροῖς ἀμέλει γεωργούς τε καὶ ναυτιλλομένους, τὰς σχέσεις τῶν πλανωμένων ἀστέρων καὶ ἀπλανῶν πρὸς αὐτὸν, εἰς ἀσφάλειαν παρατηρεῖν ἐποδήγησε. τὰ δ' ἄλλα ζῶα, ἐν χειμῶνι μὲν, εἰς ἀλεεινὰς οἰκήσεις, καὶ νηνεμίαν ἐχούσας πρασκευάζει διατρίβειν. ἐνθέρει δὲ τὰς εὐπνουστέρας καὶ ἐνύδρους χώρας μετέρχεσθαι. καὶ τὰ φυτὰ δὲ

ἡλιακῆς. ἀκόλουθον ἔχει γὰρ τάξιν τῇ † ἡλικίᾳ πορείᾳ, κατὰ καὶ σὺν αὐτοὺς καιροὺς τὰ τερπνὰ καὶ καλλόπνοα ἄνθη προβάλλουσι καὶ βλαστοὺς παρεκτείνουσι. καὶ καρποὺς παντοδαποὺς δοροφορούντα διατελοῦσι. ☾ δὲ τῶν ὅλων ἄστρων περιγειοτάτη ὑπάρχουσα καὶ ταῖς αὐτῶν ἀποῤῥοίαις ἐν τοῖς σχηματισμοῖς κιρναμένη, τῷ τε μεγέθει τῶν φώτων καὶ τῶν ἐνεργειῶν ἐξ αὐτῶν εἰς τὰ τῇδε διικνουμένων, τὰ δεύ-

βασίλισσα. τερα φέρει τῆς πρὸς ☉ ἐνεργείας, καὶ ὥσπερ † βασιλεὺς ἰσχυροτάτη ἐν τῷ κόσμῳ τῶν οὐρανίων τετύπωτο, ἀνάλογος ἡλίῳ ῥυθμίζουσα τὰς ὥσπερ ὥρας, ἤ τοι τὰς τέσσαρας τοῦ μηνὸς ἑβδομάδας. τοῦ γὰρ ἡλίου τὸ ζωδιακὸν ἐν ὁλοκλήρῳ διατρεχόντος ἔτει, ἡ σελήνη ἐξ αὐτοῦ φωτιζομένη καὶ τὸ δρᾶν προσλαμβάνουσα ἀπὸ ☾ ☉ καὶ εἰς ☾ ☉ φέρετο. ἐν ἡμέραις † κᾶ σ', ἔγγιστα, καὶ πλείστην ἐνυφαίνει συγγένειαν πρὸς τὰς τέσσαρας τῶν ἔτους τροπάς. ἀπὸ μὲν τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς πρώτης διχοτόμου τῷ ἦρι. ἐντεῦθεν δὲ μέχρι πανσελήνου τῷ θέρει. ἀπὸ πανσελήνου δὲ μέχρι δευτέρας διχοτόμου, τῷ φθινοπώρῳ, εἶτ' ἐφεξῆς μέχρι κρύψεως, τῷ χειμῶνι.

☉ ἔαρ θέρος φθινόπωρον χειμών:
☽ διχοτομονᾶ. παν ☽ διχοτομος β. κρύψις.
ὑγρὸν θερμὸν. ξηρὸν, ψυχρὸν.

κος μεῖ δὲ οὐ γένησιν καθ' αὐτὴν συνιστᾶσα, ἀλλὰ τελοῦσα τὸ † παραπλήσιον: πληροι γὰρ τὰ

παρὰ τοῦ ἡλίου. αὐτὴν, ἢ, αὐτοῦ γεννώμενα. † ὑπ' αὐτῶν καὶ πεπαίνει, καὶ συναξάνει, καὶ συμμοιοῖ. μαρτυρεῖ δὲ τοῖς εἰρημένοις τὰ θαλάττια ζῶα. καρκῖνοι. ἀστακοὶ, καὶ ἐχῖνοι, καὶ τὰ τούτοις ἐμφερῆ, ὀστρακόδερμα δηλαδὴ, συναυξόμενα τῇ σελήνῃ, καὶ συμμειούμενα. πάλιν δὲ καὶ τὰ φύτα σὺν τοῖς καρποῖς καὶ τοῖς σπέρμασι παχύνει, καὶ πεπαίνει, τῇ πλείστῃ διανομῇ ὑγρότητος συγκιρναμένη, καὶ βραχείᾳ θερμότητι, ἐφεξῆς δὲ καὶ τὸ τάττειν τὰ ὑποκείμενα τὴν

subiecti uice sunt, eodemq; modo limus terrenus à solari calore ortus, & aquatiliũ semen quæ sui luminis uiuifica & gubernatrice potestate omnia penetrante certis temporũ interuallis informat. Quin & semina tempestiuè in terram condita, adornat, ut pro sui natura germinent. actiones item omnes statutis temporibus Sol gubernat. Agricolas certè quidem & nautas ad habitudines errãtium & fixarum stellarũ securitatis causa obseruandas quasi manu duxit. Cętera uerò animalia hijberno tẽpore in latibula tepidiora & uẽtis minus exposita compellit: estiuo, ad loca irrigua, quæq; lenibus auris perflantur, deducit. præterea plantæ solaris itineris rationẽ sequũtur. Nã ijsdẽ tẽporib. suaues & odoratos flores emittũt, & gẽmas protrudũt, & omnis generis fructus largiri nõ desistũt.

* Luna porrò, q̃ omniũ stellarũ citima terris fertur, illarumq; defluxionibus pro ratione configurationum temperatur: & magnitudine luminis & ui effectionum, quæ exinde huc penetrant, secundum à solis efficacia locum tenet, ac reginæ fortissimæ instar, in cœlesti mundo formata est: quæ quaternas mensis septimanas ad eundem gubernat modum, quo Sol quaterna anni tempora. Cum enim Sol zodiacũ anno integro percurrat, Luna ab illo illustrata & efficaciam cõsecuta: à * coniunctione in coniunctionem diebus 29. fertur, habetq; proximam & maximam affinitatem cum quaternis anni cõuersionibus. Nã ab ortu usq; ad primã quartã, ueri, inde usq; ad plenilunium, æstati: à plenilunio usque ad secundam quartam, autũno: inde usq; ad occasum hyemi comparatur, ut hæc figura declarat.

☉. Ver. Aestas. Autumnus. Hyems
☽. 1 quarta pleniluniũ 2 quarta occultatio.
humida. Calidum. Sicca. frigida.

Eius autẽ gubernatio posita est nõ in cõstituenda generatione, sed perficiendis rebus sole autore ortis. Nã q̃ infra ipsam sũt, * cõplet, maturat, & pro suis incremẽtis & decrementis uel adauget uel imminuit. Hęc ita esse marinæ animantes testantur, ut cancri, Astaci Echini, & his similes testaceę, quę cum Luna & accrescunt & decrescunt. Plantas item cum fructibus & seminibus densat, & maturat, copiosi humoris et exigui caloris distributione contẽperãs.

2008 Ministerio de Cultura

σελήνην, ἐκ τῶν κατὰ φύσιν συμβαινόντων ἀποδείχθήσεται. ταῖς γυναιξὶ γοῦν τὰς φ τῶν ἀφεδρικῶν καθάρσεις μηνιαίῳ χρόνῳ κατὰ τὸ πλεῖστον παραφυλάττει. καὶ οἱ ποταμοὶ δὲ καὶ αἱ πηγαὶ ☾ οἱ ἔνυδροι συναυξανόμενοι ὄντως καὶ συγκρινόμενοι. ὥσπερ νόμῳ αὐτοῖς διατάττοντι, τῇ τῆς σελήνης † αὐξομειώσει συντρέπεται. φάσεις δὲ αὐτῆ ποιεῖται πρὸς τὸν ☉, ἑπτὰ, μηνοειδὴς μὲν, ὅταν ἑξήκοντα μοίρας ἀφέξει ἡ σελήνη τοῦ ☉ εἰς ἑπόμενα, διχότομος δὲ, ὅταν ἀπέχῃ μοίρας ϛ̄. ἀμφίκυρτος δὲ ἑπτὰ μοίρας ρκ̄ ταν σελήνη δὲ, ἴσων μοιρῶν ρπ̄ ἀμφίκυρτος δὲ ὑστέρα, κατὰ μείωσιν τοῦ φωτὸς, ὅταν τοῦ ἡλίου ἡ διάστασις αὐτῆς προκυπτῃ μοίρας ρκ̄. ὑστέρα δὲ διχότομος, ὅταν ἀπέχῃ μοίρας ϛ̄ ὑστέρα ἢ μηνοειδὴς ἑπτὰ μοίρας ξ̄. πληρώσας ἢ ταῦτα τὰ σχήματα ὑπὸ τὰς αὐγὰς φέρεται τοῦ ἡλίου ὑπὸ τὴν καλουμένην στιβάδα,* ☾ ὑποσημαίνει τὸ περιέχον τοῦ ἀέρος κατάστημα, πάσα γὰρ ὠτασυμασία, πρὸς τὸν ἥλιον γίνεται. ὡς αὖ ἑκάστων τῶν ἀδηλήμων ἀστέρων πρωτολάζει, τούτων δὲ οὕτω διαπαλῶντων, ἀκόλουθόν ἐστι διελθεῖν τάττε τῶν πλανωμένων ἀδήλους ἐπιτολὰς, καὶ τὰς τῶν ἀπλανῶν πρὸς αὐτοὺς ἰδιοτρόπους συνοικειώσεις. ἐπειδήπερ αἱ μὲν τῶν πλανωμένων ἑῶαι καὶ τολαὶ καὶ οἱ συνεγγισμοὶ, καὶ ὁ χρόνος αἱ μέγισται τῶν φωσφόρων ἐκλείψεις σὺν ταῖς * πρὸς ☌ γινομένοις ☾ ☉ ἢ πασι ☾ τῶν τε τροπικῶν, καὶ ἰσημερινῶν σημείων, ἔτι δὲ ☾ τὰ τυχόντα τῶν οὐρανίων ἐπὶ ☾ ἐκτροπῆς διατέμματα, ἐξ ὧν ἡμῖν ἡ ὅλη διάκρισις ἀναφέρεται χρησιμώτατοί τυγχάνουσιν, ἐκ τῆς † ζωδίων φυσικῆς συμπαθείας. ᾧ οἷς ἐπίσημοι ταῖς παρόδοις καταλαμβάνονται, πρὸς γνῶσιν τῶν διαπεφευγότων † οἰκήσεων καὶ μορφώσεων, ἐκ ☾ τῶν ἀστέρων ποιότητος, καὶ † πρὸς τοὺς ἄλλους συγκρατικῆς μετρσίας, ἡ πρόγνωσις ἡμῖν ἐγγίνεται, † μελλόντων ἀγαθῶν, ἢ φαύλων συμβήσεται, πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὸ πολυχιλοῦς συγκρίματος τῶν γενέσεων, οὗτοι δὲ πάντες ἑῷοι μὲν ἐπιτέλλουσιν, ὅταν ἀπὸ ☾ ☉, ὡς τὰ ἡγούμενα τοῦ ☉ πλέον ἢ ἔλαττον μοίρ. ἀφέστηκε· ἰδίως δὲ ὁ τοῦ ♄ καὶ ὁ τοῦ ♈ ἥλιος, καὶ ὁ † ☌, ἑῷοι μὲν ὄντες, ἀποστάντες δὲ πρὸ μοίρας ρκ̄ τὸν πρῶτον στηριγμὸν ποιοῦσι τῆ ὑποδύσει. ἐπ' ἀκρόνυχον φέρονται καὶ ☍ τῷ ἡλίῳ σχηματιζόμενοι, καὶ ἅμα τῇ δύσει αὐτοῦ καταρχὰς τῆς νυκτὸς ἀνατέλλοντες. ἀπὸ τῆς ἀκρονύκτου δ' ὡσαύτως τοῖς ἀριθμοῖς ἀφαιρούμενοι, καὶ ὡς τὸ ἑπόμενον Δ τοῦ ἡλίου ἐλαυνόμενοι, τὸν δεύτερον ποιοῦσι στηριγμὸν, αὖθις τοῖς ἀριθμοῖς προστιθέντες

contemperans. Illud etiam ex naturalibus euentibus demonstrabitur, Lunam res infra se positas gubernare. Mulieres menstruo ferè tempore purgantur: fluuiũ, fontes, Euripi, omnino cum ea & augentur, & euacuantur, ac pro eius incrementis & decrementis quasi legis cuiusdem supernæ edicto conuertuntur. Eius quasi facies respectu Solis sunt septem, falcata, cum partibus sexaginta distat à Sole secundum ordinem signorum: diuidua, cum partibus 90: gibbosa, cum partibus 120: plena, intra partes 180. denuò gibbosa, cum in diminutione luminis Solem eius distantia partibus 120 antecedit: denuò diuidua, cum partibus 90 distat: denuò falcata cum partibus 60. Has ubi facies compleuerit: radios Solis ingreditur in coitu, ut uocatur. * subindicat etiam statum aeris. Omnis enim significatio ad Solem refertur prout cum quauis insigni stella congreditur. His ita expositis, reliquum est ut insignes errantium stellarum ortus, & fixarum peculiares ad illas affectiones explicemus. Nam planetarum matutini ortus ac stationes, in primis autem luminum maximi defectus qui fiunt * ad ☌ & ad coniunctiones aut plenilunia signorum tropicorum & æquinoctialium, præterea quæuis cœlorum cõstitutiones in partu, unde iudicium omne petimus, utilissimæ sunt, ex naturali signorum inuicem affectione: † in quibus insignes deprehenduntur ex transitibus ad ostendenda * domicilia eorum quę afficiuntur & formas, ex stellarum qualitate, & cum cæteris commixtione & participatione, unde præscientiam bonorum aut malorum quę euentura sunt, consequimur, atque etiam multiplicem comparationem genitura rũ. Hæ autem omnes matutinæ exoriuntur quando à coniunctione plus aut minus 15. partibus à sole contra successionem signorum absunt. Peculialiter autem Saturn. Iupit. Mar. matutini cum circa partes 120. distant, primam stationem efficiunt, regredientes. Vespertini feruntur cum ad oppositum Solis configurantur, & unà cum illius occasu principio noctis exoriuntur. A' crepusculo uespertino eo dẽ modo numero diminuti, et ad sequentẽ ☉ triangulum progressi, secundum statio

ἐκλείψεις σὺν ταῖς πρὸς ☌ γινομένοις ☾ ☉ ἢ πασι ☾.

proprietates.

2008 Ministerio de Cultura

καὶ καταντήσαντες, εἰς τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ ἡλίου, καὶ τὴν ἑσπερίαν ποισάμενοι δύσιν ἐπὶ σύνοδον ἀφικνοῦντες. σύνοδος δὲ κυρίως ἐστίν, ὅταν κατὰ τὸ ἀπὸ ζώδιον ἰσόμοιροι τύχωσι τοῦ ἡλίου μὴ ἀπέχοντες αὐτοῦ πλέον, ἢ ἔλασσον λεπτῶν ν̄θ. μόνος δὲ ὁ τοῦ πυρόεντος ἀστὴρ, καὶ ἕτερα σχήματα δύο ποιεῖται, πρὸς ἥλιον ἅτινα εἰώθασιν ἀνωμαλίαν καλεῖν οἱ περὶ ταῦτα ἐπιμελέστεροι, καὶ τὴν μὲν πρώτην ἀνωμαλίαν ποιεῖται ὅταν ἑῷος ὑπάρχων, προηγεῖται τοῦ ἡλίου μοίρας πβ̄. ἢ ϛ̄. τὴν δὲ δεύτεραν † ἐπὸ γῆς ἑσπερίας δύσεως ὅταν τὴν αὐτὴν διάστασιν ὁ ἀστὴρ ἀφέξει πρὸς ☉. ἀεὶ δὲ οὗτοι ὡς δέδεικτο ἔλαττον τοῦ ☉ διανύουσι κίνημα. ὁ δὲ τοῦ ♀ καὶ ὁ τοῦ ἑρμοῦ, τὰ ἀλλοιοῦντα τὸν βίον τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὰ ὑπὸ γῆς διὰ τῆς πρὸς ἥλιον σχέσεως, ποτὲ μὲν πλέον ποτὲ δὲ ἔλαττον τὸ ἡμερήσιον διανύουσι δρόμημα ὅθεν καὶ διττὰς φάσεις ποιοῦνται πρὸς ἥλιον. ἑώαν μὲν ἀνατολὴν, ὅταν αὐτοῦ προαναφέρονται, ἢ ἐπαναφέρονται, πλέον ἢ ἔλαττον μοίρας ῑε ἑσπερίαν δὲ ἀνατολὴν, ὅταν ἑπόμενοι ἢ προηγούμενοι ἧττον τῶν ῑε μοιρ. ἢ περαιτέρω ἐπαναφέρονται † ἐν τὸς δὲ τῶν εἰρημένων διαστάσεων τετυχηκότες, ἐν ταῖς προαναφερομέναις τὴν ἑώαν δύσιν. ἐπιτελοῦσιν. ἐν δὲ ταῖς † ἀναφερομέναις, τὴν ἑσπερίαν δύσιν στηρίζει δὲ ὁ μὲν τῆς ♀ ἀπέχων ἔγγιστα πρὸς τὸν ☉ μοίρας μ̄ζ ὁ δὲ τοῦ ἑρμοῦ, περὶ μοίρας κ̄ϛ. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τὰ ἑπόμενα, τὸν πρῶτον στηριγμὸν ἀφαιρετικὸν ὄντα ἐπιτελοῦσιν, ὑπὸ τὰ ἡγούμενα δὲ τὸν δεύτερον, προποδίζοντες: Ἰστέον μὲν τοι καθόλου ὅτι ἅπαντες οἱ ἀστέρες ἀεὶ τὴν εἰς τὰ ἑπόμενα ποιοῦνται μετάβασιν. ἡ δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν μοίρ. φαινομένη τῶν πλανωμένων μονὴ, ἀπάτη τῆς ὄψεως πέφυκεν. οἱ δὲ τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ἐπίσημοι, ὡς τῷ πτολεμαίῳ δοκεῖ, τῇ συγκρατικῇ σχέσει, πρὸς οὓς πλανωμένους συνοικειούμενοι ταῖς τούτων φύσεσιν ἀναλόγως διατιθέασιν ἐν τοῖς καθολικοῖς τε τῶν κλιμάτων συμπτώμασι καὶ τοῖς μερικοῖς ἰδιώμασι τῆς γενέσεως συνοικοδεσπόται γενόμενοι.

ἐπὶ τῆς

ἐν τὸς

ἐπαναφερομέναις.

Περὶ ὧν οἱ ἀστέρες ἐν τῷ φάθει ποιοῦνται ἀπογείων καὶ περιγείων σχηματισμῶν.

Χρὴ γινώσκειν τὴν γνησίως προθέμενον, ἀνισχνεύειν τὰς τῶν ἀποτελεσμάτων τετηρημένας ἐπιβολὰς, ὅτι ἐν τῷ βάτει τῶν ζωδίων οἱ πλανῆται σχήματα ποιοῦνται διὰ, τὸ μὲν πρῶτον, ὅταν ἀπὸ τῆς ἀνωτάτω ἁψίδος εἰς τὴν μέσην κατέλθωσιν, ἐξ ὕψους ταπεινού-

nem efficiunt ac rursus augentur numero: & progressi ad succedētem Solis locū, Vbi uespertinum occasum confecerint, ad coitum perueniunt. Coitus autem est propriè, cum in eadem eiusdem signi parte fuerint cum Sole, non distantes ab eo plus aut minus 59 minutis. Solius autem ♂ stella duas etiam, alias erga Solem configurationes efficit, quas in hoc genere diligentiores inæqualitatē nominant. ac prima eius dicitur inæqualitas, quando matutinus Solem antecedit partibus 82. aut 90 Secunda, in uespertino occasu, cum ea stella eodem spatio à Sole distat. Semper autem hæ stellæ minus Sole spatium conficiunt. Venus autem & Mercurius * qui mutant uitam hominum & terrena, ob habitudinem suam erga Solem: aliquādo Sole ampliorem, aliquando breuiorem cursum diurnum conficiunt. Vnde geminam erga Solem faciem exhibent. ortum matutinum, cum ante aut post eum ascendūt plus aut minus 15 partibus: uespertinum ortum, cum sequentes aut præcedentes minus 15 partibus aut alterius post eum ascendunt. sed intra iam dicta interualla collocati, in partibus quæ prius ascendunt, matutinum occasum conficiunt: in ijs quę post ascēdunt, uespertinum occasum. Venus autem stationaria est, cum proximè à Sole distat partibus 47. Mercurius circa partes 26. Verum secundum ordinem signorum, primam stationem numero diminutam efficiunt: contra signorū ordinem, secundam, progredientes. Sciendum tamen est in uniuersum, omnes stellas semper secundum signorum ordinem progredi: Cum autem errantes stellæ in eadem manere parte uidentur: falluntur oculi. Stellæ uero fixæ insignes, ut Ptolemæus sentit cum errantibus consociatæ, pro ratione naturæ earum effectus habent cum in uniuersalibus climatum casibus, tum in particularibus proprietatibus geniturarū, si in societatē dominationis peruenerint.

De figuris quas stellæ conficiunt, ratione maximæ aut minimæ distantiæ à terra, quas Apogea & perigea nominant.

Qui obseruatā p̄dictionū doctrinā ritè puestigare instituit, ei cognoscēdū est, planetas in ꝓfundo quatuor efficere figuras, primā cū à suprema apside in mediā descēdūt

& ex

2008 Ministerio de Cultura

μενοι. τὸ δὲ δεύτερον ὅταν ἐκ τῆς μέσις εἰς τῆς χθαμαλὴν ἁψίδος κατέρχονται ὑπὸ τὸ περίγειον νεύοντες, τὸ δὲ τρίτον, ἐπὰν ἐκ τῆς κάτω ὑπὸ τὴν μέσην πάλιν ἀνέλθωσιν, ἐκ τῆς περιγείου ὑψούμενο. τὸ δὲ τέταρτον ὅταν ἐκ τῆς μέσης εἰς τὴν ἀνωτάτω ἀνέρχωνται ὑπὸ τῆς ἀπόγειον ἀφικνούμενοι. † καταόντες μὲν οἱ ἀστέρες ἐκ τῆς ὑψηλοτάτης ἁψίδος συνοδικοὶ πρὸς ἥλιον γενόμενοι, προποδίζειν ἄρχονται.

ὑψυλότης ☉ ☾

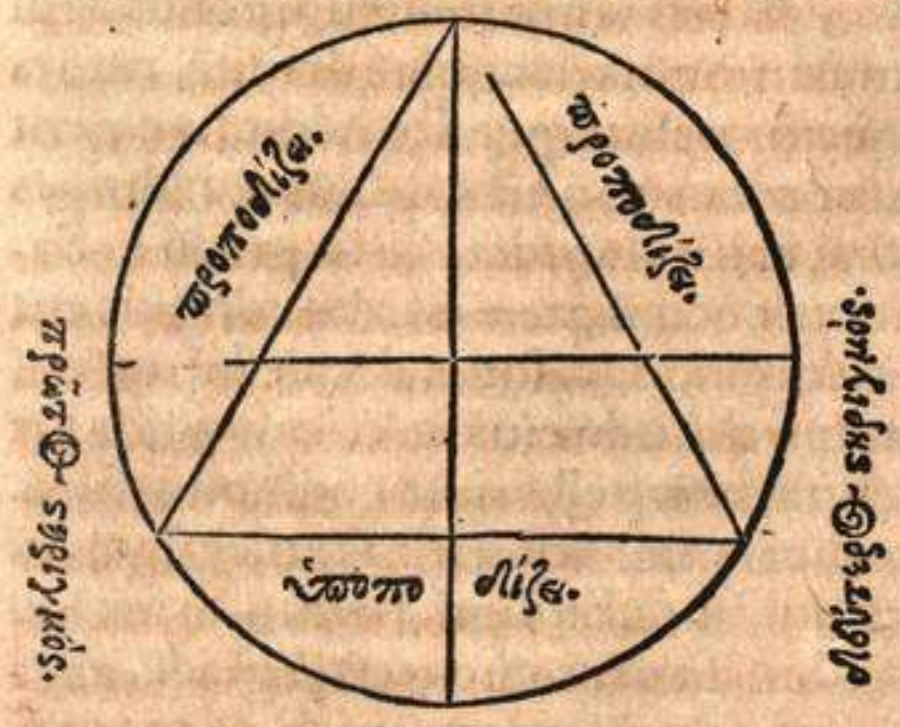

Ταπηνότης ἀκρόνυχος.

Ἀπὸ δὲ τῆς μέσης καταόντες ἁψίδος, τὴν πρῶτον ποιούμενοι στηριγμὸν ὑπὸ τῆς ἀκρόνυχον ἔρχοντες. ἀπὸ δὲ τῆς περιγείου ὑψούμενοι, τῆς ἀκρόνυχον ποιούμενοι φάσιν, ἄρχονται ὑποποδίζειν, καὶ ὑπὸ τὸ δεύτερον ἔρχεστες στηριγμόν. καὶ τῆς εἰς τὰ ἑπόμενα μεγίστην μετάβασιν, ὑπὸ συνόδον πορεύονται πρὸς τὸν ἥλιον ☋.

ἑαυτοῦ Τὸ ἑξῆς † αὐτῶν τῶν ιε μοίρ. προαναφέροντες.

Τὸ προαναφέροντες, ἢ ἐπαναφέροντες. οὐ πρὸς τὸν ☉ ἀκουστέον. ἀκολοῦθον γὰρ ἀλλὰ πρὸς τὰς ιε μοίρ. καὶ γὰρ ἡ ἀφροδίτη δύνατες προηγουμένη τῶν ☉, ἑσπερία φαίνεσθαι, καὶ ἑπομένη, ἑῶα προποδίζειν λέγει ὁ φιλόσοφος, τῆς εἰς τὰ ἑσπόμενα κίνησιν ποιεῖσθαι. ὑποποδίζειν δὲ τῆς εἰς τὰ προηγούμενα, μεταβατικῶς κινῆσται σημαίνει. ὑποποδισμὸς, ἡ ἀφαίρεσις κατὰ μῆκος. ὅπερ προήγησις † καλεῖται.

καλεῖτε

Περὶ ἡμερινῶν καὶ νικτερινῶν ἀστέρων.

Ἡμερινοὺς ἀστέρας ὅταν εἴπωσι, σημαίνουσι ♃ καὶ ♄. τῆς αἱρέσεως τῶν ☉ αὐτοὺς εἶναι λέγοντες. ἐπὶ οὐ πολλὰς δύσεις ποιοῦνται οὐ δὲ σχήματα. χαίρουσι δὲ ἡμέρας χρηματίζοντες, καὶ ἡμερινῶν οἴκοις. ὅταν δὲ νυκτερινοὺς ἀστέρας εἴπωσιν, ♂ λέγουσι καὶ ♀ τῆς σεληνιακῆς αἱρέσεως, αὐτοὺς εἶναι † ἡθέντες. πολλυσχήματοι γὰρ εἰσί, καὶ πολλὰ ὑπὸ δύσιν ἐρχόμενοι, καὶ ἐπισκοτούμενοι. τὸν μὲν τοι γε τοῦ ☿ ἐπίκοινον λέγουσιν. ὦ γὰρ ἂν σχήματι παρατυγχάνοι, τούτῳ οἰκειοῦται ἑῶον μὲν τῷ ☉ τῇ δὲ σελήνῃ, ἑσπέριος.

οἷς

οἰκθέντες

& ex altitudine fiũt humiles. Secundam, cum ex media apside in humilem descendunt uersus terrena declinantes. Tertiã cum ex inferna ad mediam rursus ascendunt, & à terrena humilitate attolluntur. Quartam, cum ex media in supremam ascendunt, ad Apogeum peruenientes. Nã stellæ è summa apside cum Sole congressæ: progredi incipiunt.

Altitudo. ☉ ☽.

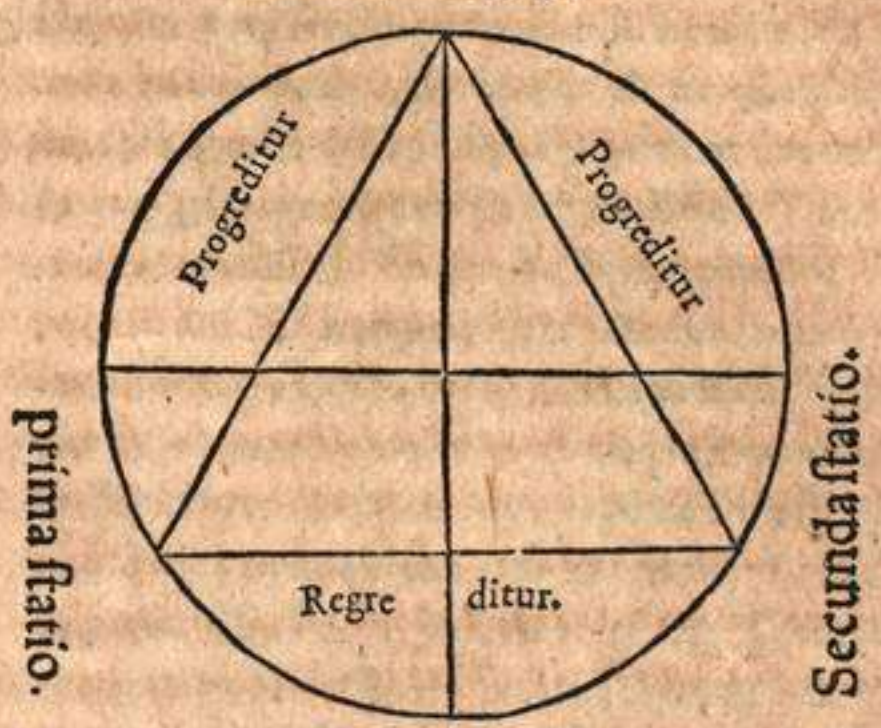

Humilitas uespertina.

A media descendentes apside ac primam stationem conficiẽtes, ad uespertinam ueniunt. Cum uerò à terra exaltantur, & uespertinam apparitionem conficiunt, incipiunt regredi, & ad secundam ire stationem ac maximum transitum secundũ ordinem signorũ, ad coniũctionẽ eũt ad Solẽ * ☋ *. πρὸς τὸν ἥλιον ☋

Deinceps ante partes eius 15 ascẽdũt.

Verba, ante aut post ascendunt, non de Sole intelligẽda sunt. consequẽs enim est. sed de 15. partibus. Nã & Venus potest Solem antecedens, uespertina apparere, & sequens matutina. Progredi appellat philosophus secundum ordinem signorum incedere. Regredi cõtra signorũ ordinẽ transire & moueri. Regressio idem est ꝙ imminutio secundum longitudinem, quæ res progressio appellatur.

Scholion hoc nescio unde in orationis contextum irrepsit.

προποδίζειν ὑποποδίζειν.

De diurnis & nocturnis stellis.

Cũ diurnas stellas nominãt, Iouẽ & ♄ intelligũt, q̃s ☉ sectã dicũt seq. Quoniã non sępe occidũt, neq̃ multas figuras cõstituũt, & se diurnos appellari gaudẽt, & diurnis domicilijs delectãt. Cũ uerò nocturnas stellas nominãt, ♂ & Venerẽ dicũt, ut q Lunaris sint cõditionis. Multas em̃ figuras habẽt, & sæpe tũ occidũt tũ obscurãtur. Sed ☿ ambiguũ dicũt. Nã in quãcunq; figurã inciderit, eã assumit, matutinam cũ Soli, Vespertinam cum Lunæ appropinquat.

2008 Ministerio de Cultura
BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

Περὶ οἴκων ὁι τινες καὶ ζῶναι τῶν ἀστέρων προσαγορεύονται.

Οἴκους ἀστέρων καὶ ζώνας λέγουσι, τὰ ιβ τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου μοιρικὰ διαστήματα. ἃ καὶ ζώδια καλοῦσι. τούτων τὰ μὲν βόρεια καὶ ἡμῶν πλησίον, τοῖς φωσφόροις ἀπόκεινται. ☾ μὲν ♋. ☉ δὲ Ω. ἐξῆς δὲ τὸ γὰρ ἐγγυτάτω αὐτῶν ☿ Π καὶ ♍. μετ' ὃν ♀, ♉, καὶ ♎, εἶτα ♂ ♈ ♏. εἶτα ♃ ♐ καὶ ♑. εἶτα τῷ πορρωτάτω ἡμῶν, ♄ ♒ καὶ ♓.

Περὶ ὑψωμάτων.

Ὑψώματα δὲ τῶν ἀστέρων, πίνακες, τῶν μὲν ἡμερινῶν τὰ △ τῶν οἴκων, καὶ τῇ φύσει συμπαθούντα. οἷον ☉ ὧν Ω ὅστις οἶκος, ὕψωμα ἔσται ♈ τὸ δὲ △ τοῦτο τετράπουν ὄν, ἔχει δὲ τὸ ὕψωμα περὶ μοίρας ιθ. ♄ ὧν ♑ οἴκου ♒, ὕψωμα ἔσται ♎ περὶ μοίρας κ ♃ ὧν ♐ οἴκου, ♑ ὕψωμα ἔσται ♋ περὶ μοίρ. ιε τῶν δὲ νυκτερινῶν ἀστέρων ὅσοι τῆς αἱρέσεως εἰ δὲ τῆς ☾, διὰ τὸ ἀσθενὲς τῆς ἀκτῖνος, τὰ ⚹ ὅστι τῶν οἴκων ὑψώματα, ἔστω οὖν σελήνη μὲν ὕψωμα. τὸ ⚹ ♋ ♂ περὶ μοίρ. ιε ♂ δὲ ὕψωμα τὸ ⚹ ♏, περὶ μοίρ. κθ ♀ δὲ τὸ ἐξάγωνον, ♂ ♑ περὶ μοίρας κε ὁ δὲ ☿ ἑρμῆ ὧν ὅλη κοινός ἐστιν, ἤτε ἀκτὶς ἀνυσροτέρα διὰ τὸ πλησιάκις αὐτὸν διώκειν, τὸ αὐτὸ ἔχει οἶκον ☾ ὕψωμα. ♍ περὶ μοίρ. ιε. τὰ δὲ ἀντικρυτῶν ὑψωμάτων ζῴδια ταπεινώματα αὐτῶν τυγχάνει γὰρ τοῖς ἀμφιρρόπους ἔχουσι τὰς δυνάμεις.

Περὶ συνοικοδεσποτῶν.

Συνοικοδεσπότης δ' ἐλέγετο, ὅταν ☿ ♏ οἴκοις ᾖ, ☿ δὲ ὕψωμα. τίνες δὲ οὗ τῶν οἴκων ☾ οὗ ☿ △ κυρίως, συνοικοδεσπότας λέγουσι οἷον, ♈, ☉, καὶ ♂, ☋ ☾ ☾ ♀ Π ☿ καὶ ♄ ♎ ♃ ☾ ♀ ♍ ♂ μόνα ♐ ♑ καὶ ☉ ♍ ♂ καὶ ♄ ♒, ♄ καὶ ☿ ♓ ♀ καὶ ♑ ὁμοίως ἢ καὶ ἐπὶ ☿ λοιπῶν.

Φωσφόρους ☾ φῶτα καὶ βασιλεῖς λέγουσιν. ☉ καὶ ☽, καὶ τὸ μὲν ♉ τοῦ ἢ ρ κυρίως φωσφόρους τοὺς συνοικοδεσποτίους τοὺς ☾ αἱρέσεως λέγουσι φωσφόρους, καὶ οἷς ὕψωμά τινες λαβεῖν δοκοῦσι.

Περὶ ἐπιμαρτυρίας.

Τοὺς πρὸς ἀλλήλους ☿ ἀστέρων σχηματισμοὺς, καλοῦσιν ἐπιμαρτυρίας. εἰσὶ δὲ σχήματα τέσσαρα. △ μὲν διὰ ε. ὅταν ᾖ μέσα τῶν ζωδίων, ☐ δὲ τὸ διαστασάρων, ὅταν αἱ μέσα αὐτῶν ζώδια β ♉ δὲ τὸ καὶ τῶ ζωδ. ὅταν ᾖ μέσον ζωδίων ε ⚹ δὲ, τὸ διὰ γ, ὅταν ᾖ μέσον αὐτῶν ζῳδίου ἓν ☾ ὁ μὲν καὶ △ σχῆματισμός, συμπαθὴς ☾ ὀφέλιμος. κἂν φθοροποιὸς ὑπάρχῃ, ἧττον δὲ βλαπτικὸς ὁ δὲ ☐, σκληρὸς καὶ ἀσύμφωνος καὶ λυπῆσαι δυνατὸς. ἐὰν φθοροποιὸς ὑπάρχῃ. ὁ δὲ διάμετρος ἀντίζηλος χείρων δὲ ἐὰν κακοποιὸς ὑπάρχῃ. ὁ ⚹, ἀδρανέστερος, ὁρᾶν δὲ χρὴ εἰ καὶ ☿ ἐσόφ deterior, si planeta maleficus sit. ⚹ est imbecillior. Vidēdū aūt est, utrū figuræ perfe-

De domibus, quæ etiã cingula stellarum nominantur.

Domos astrorū nominãt & cingula, duodecim zodiaci partes, q̃ & signa uocãt, q̃rũ alia septẽtrionalia & nobis uicina, ac luminibus attributa sunt ut ☽ Cãcer, Ω Soli Deinceps ☿ illis ꝓximo Π & ♍, post quẽ Veneri et ♎. Deinde ♂ ♈ & ♏. Deinde Ioui ♐ & ♑. Postremò ♄ remotissimo à nobis ♒ & ♓. De altitudinibus.

Altitudines porrò stellarum ponũt, ac di urnis attribuũt triangulos domuũ, natura cognatos, ueluti, quia Ω ☉ domus est, erit altitudo eius ♈, qui triãgulus quadrupes est. habet aũt altitudinẽ circa gradũ 19. Saturni domiciliũ qa ♒ est, altitudo eius erit ♎ circa gradũ 20. Iouis domiciliũ quia ♓ sunt, erit altitudo eius ♋ circa gradũ 15 De nocturnis aũt stellis q̃ sũt cõditionis lunares ob radij imbecillitatẽ, sextiles domorũ sũ taltitudines. Erit igit ☽ altitudo sexãgulus Cãcri Taurus circa tertiũ gradũ. ♂ altitudo Scorpij sexangulus ☽, circa gradũ 28. Veneris aũt ⚹ Tauri Pisces, intra gradũ 26. ☿ qa cõmunis est, et radius eius obscurus, propterea ꝙ sæpissimè occidit: eandẽ habet domũ & altitudinẽ in gradu ♍ 15. Quæ uerò signa è regione altitudinũ collocantur, earũ deiectiones sunt, in quibus minus sunt efficaces.

De condominatoribus.

Cõdominatores dicunt, cũ idẽ signũ alterius domus est, alterius altitudo. Etiã triãgulorũ dominos cõdominatores uocãt. ut ♈ domini sunt ☉ & ♂. Tauri ☽ & ♀. Π ☿ et ♄ Cancri ♑ et ☽ Libræ ♄ et ♀. Scorpius ♂ solus tenet, Sagittariũ ♑ & ☉ ♃ ♂ & ♄. ♒ ♄ & ☿. ♓ ♀ & ♑. Eodem modo in cæteris.

Lumina & reges nominãt.

☉ & ☽. * Ac illũ qdẽ ☋ hãc aũt ☾ Dominos in cõdominijs cõditionaria dicũt lumina, in qbus alicuius altitudo constitui non potest. De attestatione.

Stellarũ inter se cõfigurationes uocãt attestationes. Sũt aũt hæ figuræ. Triãgula interuallo quinq̃ signorũ cũ intersũt tria signa Quadrangula, 4: cũ intersunt 2: ☌, 7, cũ intersunt quinq̃ signa: ⚹, triũ: cũ unũ signũ est in medio. Ac △ cõfiguratio est amica & utilis. si planeta sit maleficus, minus noxia ☐ dura est & infesta, nocẽdiq̃ uipdita, si planeta sit maleficus. ☍ est aduersaria, eoq̃ deterior, si planeta maleficus sit. ⚹ est imbecillior. Vidēdū aūt est, utrū figuræ perfe-

2008 Ministério de Cultura

μοίρας ἔχουσι τέλεια τὰ σχήματα, καὶ μὴ μόνον ζωδιακῶς, ὁ ♏ △, διὰ μοίρας ρκ. ὁ δὲ □, διὰ μοίρ. ς ὁ δὲ ✳, διὰ μοίρ ξ. ὁ δὲ ☍ διὰ μοίρ. ρ̄ π. πολλάκις γὰρ † τὰ ♏ ζώδια εἰσιν ἐσχηματισμένοι, κατὰ δὲ μοίρας οὐκ ἔτι.

Περὶ δεξιῶν, καὶ εὐωνύμων σχημάτων.

Δεξιὸν δὲ λέγουσι τρίγωνον, ☾, □ καὶ ✳, ἀφ' οὗ ἀπελήλυθεν ὁ ἀστήρ. εὐώνυμος δὲ, ἐφ' ὁ πορεύεται. οἷον ☉ ὄντος ♌ δεξιὸν ♏ τὸ △, τὸ τοῦ ♈ καὶ ♌, εὐώνυμον δὲ τὸ τοῦ τοξότου. δεξιὸν δὲ □, τὸ τοῦ ♉ καὶ ♌, εὐώνυμον δὲ τὸ τοῦ ♏, δεξιὸν δὲ ἑξαγόνον. τὸ τοῦ ♊. ☾ ♌ εὐώνυμον δὲ τὸ τοῦ ♎, ἑπτὰ γὰρ ἀκτῖνας ἕκαστος τῶν ἀστέρων ἀφίησι τρεῖς μὲν εἰς τὸ ἄνω, τρεῖς δὲ εἰς τὸ κάτω. μίαν δὲ ὑπὸ τὸ διάμετρον. ὧν δεξιαὶ ♏ αἱ ἐπὶ τὸ ἄνω. εὐώνυμοι δὲ, αἱ ἐπὶ τὸ κάτω.

Περὶ παραλλαγῆς.

Παραλλαγὴν λέγουσιν, ὅταν τὴν κατὰ μοῖραν σχηματισμὸν, τῆς ἰσοκελοῦς γραμμῆς παραλλάξουσιν οἱ ἀστέρες. οἷον, ὁ ☉ ♈ μοίρ. ιθ ♄ ♎ μοίρ εἴκοσι.

Περὶ συναφῆς καὶ κολλήσεως.

Συναφὴν δὲ καὶ κόλλησιν, ὅταν μοιρικῶς συνάπτωσι, καθ' οἷον δηποτοῦν σχῆμα. ἢ καὶ ἐν τὸς ἀπὸ μοίρ. μέλλωσι συνάπτειν ῥηθεὶν δ' ἂν καὶ οὕτω, κόλλησις ἐστὶν, ὅταν ἀστὴρ ἀστέρι † προσδέχητε. ὁ ταχίων, τῷ βράδιον κινουμένῳ, μὴ πλεῖον ἀπέχων ἐστὶ μοιρῶν τριῶν. ἐπὶ δὲ ☽ λέγουσί τινες ἐν τὸς τρεῖς καὶ δέκα μοίρ. τουτέστιν, ἡ μερινοῦ καὶ νυκτερινοῦ δρόμου, τῆς συναφὴν παρατηρεῖν τίνι συνάπτει.

προσέρχητε

Περὶ ἀποῤῥοίας.

Ἀπόῤῥοια δὲ ἐστὶν, ὅθεν φέρεται ἀστὴρ ἀπὸ ἀστέρος συναφὴ δὲ, εἰς ὃν φέρεται ἀστέρα, ἢ ἀκτῖνα, οἷον, ☾ ♏ μοίρ κ̄ ♄ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ, μοίρ. ῑ. ὁ δὲ τοῦ διὸς ὁμοίως ♏ μοίρ. κε. φανερὸν ὅτι τῆς μὲν ἀπόῤῥοιαν, ἕξει ἀπὸ ♄ ♃ δὲ συνάπτει. πάλιν ἔστω ☽ ♏ κ̄. ♄ ἐν ♒ μοίρ. ῑ. ♃ ♌ μοίρ. κ̄ε, ἕξει ἄρα τῆς ἀπόῤῥοιαν ἡ ☾ ἐν τῆς ῑ τοῦ μοίρ. ἡ τῆς ἀκτινοβολεῖται ὑπὸ κρόνου ἐκ □ συνάπτου δὲ τῇ κ̄ε τοῦ ♏, ἀκτινοβολουμένη ὑπὸ τοῦ ♃, ἐκ τοῦ προκειμένου ζωδίου. Ἄλλως Περὶ ἀποῤῥοίας.

Ἔτι τῆς ἀποῤῥοίαν, καὶ οὕτως ἀποδιδόασιν: ὅταν ἄστρον ἄστρου ἀποῤῥέῃ, τὰ ταχύτερον τοῦ βραδυτέρου. ἤτοι ἀπὸ κολλήσεως γενομένης ἄστρον, ἤτοι ἀπὸ συναφῆς τῆς κατὰ σχῆμα, * μοίρ. μέσαι ἔχειν ἄρχονται.

Περὶ † σχέσεως.

Περισχεθῆναι δὲ λέγουσιν, ὅταν ἐν τοιούτῳ σχήματι γένηται ἀστήρ. οἷον ἔστω ἡ ☾ ♍ ♂ δὲ ♈, περιέχει τὴν ♍ ♌ καὶ ♎. ἀκτὶς δὲ τοῦ ♂, κατὰ ἡ μὲν φέρεται ἐπὶ τοῦ ♌ † τὰ △. ἡ δὲ ἐπὶ ♎ ☍ περιεσχέθη οὖν ἡ ☾ ὑπὸ κακοποιῶν ἀκτίνων. ὅταν οὖν κακοποιοὶ περὶ ἔχωσιν

perfectæ sint in eadem parte, nec tantum in signo. Triãgula distet partibus 120. Quadrangula 90. Sexangula 60. Oppositio partibus 180. Nam sæpe signa sunt inter se cõfigurata, partes non item.

De dextris & sinistris figuris.

Dextrum triangulũ, quadratũ & Sextilem dicũt eũ à quo stella recessit. Sinistrũ ad quem proficiscitur, ueluti si ☉ sit in ♌ dexter trigonus est ♈: sinister ♐. dexter quadratus ♉: sinister ♏. Sextilis dexter ♊. Sinister ♎ Septenos em̃ radios quælibet stella spargit, ternos sursum, totidem deorsum. Vnũ in oppositũ, quorũ dextri sunt qui sursum, sinistri qui deorsum uergũt.

De præteritione.

Præteritionem dicunt, cum partilem configurationem æquidistantis lineæ pręterierint stellæ, ueluti. Sol sit in 15 ♈. ♄ in 20. ♎. παραλλαγὴ.

De contactu & glutinatione.

Contactũ & agglutinationẽ, ubi partiliter applicuerint quacunq; figura, aut etiã intra * gradum applicaturi sunt. Poterit & sic explicari. conglutinatio est, cũ stella stellæ iũgitur, celerior ei quæ tardius mouet̃, non plus tribus partibus distans, De ☽ uerò quidã dicũt, intra partes 13. hoc est intra nocturni et diurni cursus cõtentum, obseruandum esse, quem attingat. συναφὴ καὶ κόλλησις.

De defluxione.

Defluxio est unde fertur stella ad stellã, applicatio aũt ad quã stellã aut radiũ fert̃, Veluti ☽: sit in ♏ 20. ♄ in eiusdem parte 10 ♃ item in eiusdem ♏ parte 25. hinc perspicit̃ ☽ defluere à ♄ & applicare ♃. Rursus, Esto ☽ in ♏ 20 ♄ in parte ♒ 10 ♃ ♌ 25. Defluxio igitur ☽ erit à 10 ♏ parte quæ quadratis Saturni radijs feritur, & applicat 25 ♏ parti, & radijs ♃ petitur ex eo signo q̃ posuimus. ἀπόῤῥοια.

Aliter de defluxione.

Sic etiam defluxionem describunt, cum stella à stella defluit tardior à celeriore, siue à cõglutinatione facta celerius, siue ab applicatione secundum figuram * partes medias habere cæperint.

De detentione uel obsidione.

Obsessam stellã esse dicũt, cũ tali statu fuerit: Esto ☽ in ♍ ♂ in ♈. Virginẽ continent ♌ & ♎ Radius aũt ♂ incidit in ♌ △. in ♎ Opposit. Luna igitur malignis radijs ἐμπερίχεσις.

2008 Ministerio de Cultura

ἢ τῆς σελήνης ἢ τὸν ὡροσκόπον, μηδενὸς τῶν ἀγαθοποιῶν λόγον ἔχοντος χρηματιστικὸν πρὸς τοὺς περισχεθέντας, ὀλιγοχρόνιον φασι γενέσθαι τὸ γεννώμενον.

Ἐκπερίσχεσις δευτέρα.

Πάλιν τῆς ἐνυπερίσχεσιν, οὕτως ἀποδιδόασιν, ἐνυπερίσχεσις, λέγεται ὅταν δύο ἀστέρες ἕνα μέσον ἐνυπερισχῶσιν, μηδενὸς εἰς τὰ μεταξὺ ἄλλου παρεμβάλλοντος τῆς ἀκτῖνα, ἢ πάλιν ἐφ' ἃς παρελήλυθεν ἀστὴρ μοίρας ζ, καὶ ἐφ' αἷς ἔρχεται ἑπτὰ, κατὰ σχῆμα † ἕτερα τοὺς ἀκτῖνας ὑπερβάλλουσιν, ἢ αὐτὸς καὶ εἷς ἐκδιαφόρων σχημάτων ὡς προείρηται, χαλεπὴ δὲ ἡ τοιαύτη ἐνυπερίσχεσις, ὑπὸ φθοροποιῶν ἐγγινομένη ὑπὸ ἀγαθοποιῶν, εὐεργετικὴ.

ἕτεροι

Περὶ μεσεμβολήσεως.

Μεσεμβόλησίς ἐστιν, ὅταν εἰς τὰς μέσας μοίρ. ὑπερβάλη ἀστὴρ τῆς ἀκτῖνα οἷον, ☾ οὔσης ἐν λέοντι μοίρ. ι. καὶ ♂ μοίρας κε. μέσαι ἄρα ιε μοίρ. ἀπὸ μοίρ. ι ☊ ἕως μοίρ. κε. ἐὰν οὖν τοῦ ♃ τύχῃ ♈ ὑπάρχων μοίρ. ιβ ἢ καὶ πλειόνων ἅπαξ ἀπὸ μοίρας ι ἕως κε, μεσεμβολεῖ ἡ τούτου ἀκτὶς τὰς μέσας μοίρας. ὡσαύτας δὲ κἂν ἡ σελήνη ἦν ἐν τῇ ι μοίρ. τοῦ ☊, καὶ ὁ ♃ ἐν τῇ κε. ὁ δὲ ♂ ♈ μοίρας ιβ, ἢ πλειόνων ὡς εἴπομεν ἐστὶ τοῦ ♃, μεσεμβολεῖ ♂ τὴν σελήνην, καὶ τὸν ♃.

Περὶ μετοχετεύσεως.

Μετοχέτευσις λέγεται, ὅταν ἀστὴρ συνάπτῃ ἑτέρῳ ἀστρί. κἀκεῖνος πάλιν, ἑτέρῳ μεταχετεύει γὰρ τῆς † δύσιν τοῦ ἑνὸς, ἐστὶ τὴν δυσίν τοῦ ἑτέρου.

φύσιν

Περὶ ὑπερσυναγωγῆς.

Ἐπισυναγωγὴ λέγεται. ὅταν συνάπτωσι τῷ ἑνὶ ἀστέρι, διάφοροι ἀστέρες. τηνικαῦτα γὰρ ὁ ἀστὴρ λαμβάνει τὴν δύναμιν ἐκείνων.

Περὶ ἀποστροφῆς.

Ἀποστροφῆ λέγεται, ὅταν ὁ κύριος τοῦ ὡροσκόπου, οὐ συνάπτει τῷ κυρίῳ τοῦ ὡροσκόπου, τοῦ σημαίνοντος τὰ περὶ ἐρωτήσων.

Περὶ ἐπιδεκατείας.

Ἐπὶ δεκατεύων δὲ λέγεται καὶ καθυπερτερῶν, ὁ ἐν τῷ δωδεκὰ τῷ ζωδίῳ κείμενος τῶν ἐν τῷ τετάρτῳ οἷον ὑπερδεκατεύει ὁ ἐν τῷ ♎ ὑπάρχων ἀστὴρ τὸν ἐν ♍, καὶ ὁ ἐν ♍. τὸν ἐν τῷ ♈.

Περὶ καθυπερτερήσεως.

Καθυπερτερεῖ πᾶς ἀστὴρ, ἐν τῷ δεξιῷ τριγώνῳ ἢ τετραγώνῳ κείμενος, ἢ ✳ τὸν ἐν τῷ εὐωνύμῳ. ἔρχεται δὲ ὑπ' αὐτὸν, οἷον, ὁ ἐν αἰγοκέρωτι καθυπερτερεῖται ὑπὸ τοῦ ἐν ♎ καὶ ὑπὸ τοῦ ἐν ♍ καὶ ὑπὸ τοῦ σκορπίου λέγουσι δὲ δυναντωτέρας εἶναι τὰς καθυπερτερήσεις, εἴτε △ εἶεν, εἴτε □. ὁ γὰρ οὕτω καθυπερτερῶν ἀστὴρ, ἰσχυρότερος ἐστὶν, ἄν τε ἀγαθοποιὸς, ἢ, ἄν τε εἰμακοποιὸς †, ἢ καὶ ἐπίκεντρος, ἀγαθοποιὸς μὲν γὰρ ὤν, ἐπίσημον τῆς γένεσιν δείκνυσι, φθοροποιὸς δὲ ἄσημον.

obsidetur. Cum igitur malefici siue Lunã siue horoscopum obsederint, nec ullus beneficus aliquid autoritatis in eos qui obsidentur, habuerit: breuis uitæ fore partum aiunt.

Obsidio secunda.

Obsidionem sic quoq; describunt. Obsidio dicitur cum duæ stellæ unam mediam cingunt nulla alia radium inijciẽte: aut ad eas 7 partes quas transit stella, & ad quas septem accedit secundum figuram, * alijs radios inijciẽtibus, aut eadem ipsa è diuersis figuris, ut ante dictum est. Est autem grauis huiusmodi obsidio, si fiat à maleficis: benefica, si à beneficis.

De interceptione.

Interceptio est, cum in medias partes stella radium immiserit. Veluti: Sit ☽ in ☊ parte 10. & ♂ in parte 25. In medio igitur sunt 15 partes à 10 usq; ad 25. Quòd si ♃ sit in ♈ parte 12 aut plurib. etiã à parte usq; ad 25. huius radius intercipit medias partes. Eodẽ modo ☽ etiã sit in 10 ☊ parte & ♃ in 25. ♂ in 12 ♈ aut plurib. ut diximus de ♃: radium interijcit ♂ inter ♃ & ☽.

De deriuatione.

Deriuatio dicitur, cũ stella applicat alteri stellę atq; illa rursus alteri. Deriuat enim * occasum unius, ad occasum alterius.

De Aggregatione.

Aggregatio dicitur, cũ uni stellæ diuersæ stellæ applicant. Tunc enim stella uim illarum capere dicitur.

De auersione.

Auersio dicitur cũ horoscopi dominus non applicat domino * horoscopi, qui significat interrogationes.

De addecimatione.

Addecimare stella & supereminere dicitur q̃ in decimo signo est eas q̃ sũt in signo quarto, uelut q̃ in libra est supeminet eã, quæ est in ♍, & quæ in ♍, eã quæ est in ♈.

De supereminentia.

Quæuis stella in △ □ aut ✳ dextro sita supereminet eã, q̃ est in sinistro, & ad q̃ accedit. Veluti: ea quæ in ♍ est, supereminet eã q̃ est in ♎: & ea quæ est in ♍ & ♏, Dicũt aũt potẽtiores esse supereminẽtias siue △ sint siue □. Nam stella sic supereminens, est fortior siue benefica sit siue malefica, si etiam sit angularis. Nam si benefica fuerit, illustrem genituram ostẽdit,

2008 Ministerio de Cultura

δὲ ἄσημον. ἐὰν καθόλου πᾶς ἀστὴρ ὁ ἐν τῷ δεξιῷ, καθυπερτερεῖ τοῦ ἐν τῷ ἐνωνύμῳ ἐφ' ὃν φέρεται.

Περὶ ὁμορώσεως.

Ὁμόρωσις λέγετε, ὅταν ἐν τοῖς αὐτοῖς ὁρίοις ἀστέρες ὦσιν ἤ τοι ἐπὶ κολλήσεως γεγενημένοι, ἢ κατὰ σχῆμα οἷον δήποτε ἀλλήλους ἀφορῶντες ἐν ὁρίοις ἀστέρος τοῦ αὐτοῦ.

Περὶ κενοδρομίας.

Κενοδρομία λέγετε, ὅταν ἡ σελήνη μηδενὶ συνάπτῃ, μήτε ζωδιακῶς, μήτε μοιρικῶς, μήτε κατὰ σχῆμα, μήτε κατὰ † κώλυσιν. μήτε μὴν ἐν τὸς λ̄ μοιρῶν τῶν ἔγγιστα συναφὴν ἢ συνόδον μέλλει ποιεῖσθαι. ἀδιαίρετοι δὲ αἱ τοι αὗται γενέσεις, καὶ ἀπρόκοποι.

κόλλησιν

Περὶ ἀκτινο†φυλίας.

βολίας

Ἀκτινοβολεῖ δὲ ἀστὴρ ὁ ἑπόμενος τὸν ἡγούμενον κατὰ σχῆμα οἷον ὁ ἐν ♈ ἀκτινοβολεῖ, τὸν ἐν □, καὶ τὸν ♐ † □ ὁ δὲ ἡγούμενος τὸν ἑπόμενον, ἐφορᾷ μὲν καὶ καθυπερτερεῖ φερόμενος ἐπ' αὐτὸν ὡς προείρηται, οὐκ ἀκτινοβολεῖ δὲ πάσις γὰρ αὐγῆς, ἡ μὲν ὄψις εἰς τὸ ἔμπροσθεν φέρεται. ἡ δὲ ἀκτὶς εἰς τ' οὐ πίσω. καὶ ἐν ταῦθα δὲ θεωρεῖν χρὴ, πότερον ζωδιακῶς μόνον ἀκτινοβολεῖ, ἢ καὶ συνάπτει μοιρικῶς. γεγόνασι γὰρ αἱρέσεις περὶ τούτων δύο, ἀκτινοβολεῖν γὰρ θέντες, τὸν κατὰ τετράγωνον ἀστέρα, ἐκ τοῦ καθ' ἡπάντησιν ζωδίου τὸν ἐκτοῦ κατ' ἐπικολούθησιν οἷον, ἀκτινοβολεῖν τὸν ἐκ τῶ ♋, τὸν ἐν τῷ ♈, θεωρεῖν δὲ τὸν ἐν τῷ κριῷ τὸν ἐν τῶ ♋. ὃν ἀναιρεῖν φασίν, εἰ κακοποιὸς εἴη. ὁ γὰρ ἀκτινοβολῶν, ἀναιρεῖ, οὐχ' ὁ ἐπιθεωρῶν. ὁ δὲ κατὰ ☍ καὶ ἀκτινοβολεῖ, καὶ ἐπιθεωρεῖ, οἱ μὲν τοι κατὰ △, οὐδέποτε ἀκτινοβολεῖ. ἀπερείδεται δὲ τὴν ἀκτῖνα ἐπὶ τὸ □, συνέγγυς ὑπάρχῃ μᾶλλον τοῦ △ γίνεσθαι αὐτοῦ τὴν συμπάθειαν. ταῦτα μὲν οὖν οὕτως, θράσυλλος δὲ τὴν ἀκτινοβολίαν, ἀναίρεσιν λέγει. ἀναιρεῖν δὲ τοὺς τοῖς τετραγώνοις σχήμασιν ἐπιπαρόντας, ἢ τοῖς ☍ ἐν τῷ διαστήματι τῆς ὡροσκοπούσης μοίρ. τῆς τῶν △ μαρτυρίας, μὴ λαμβανομένης εἰς ἀναίρεσιν, τὸ δὲ πόθεν ὑπαφέρουσι τὴν ἀκτῖνα, οὐδιοίσει φησί, πότερον ἐκ δεξιῶν, ἢ εὐωνύμων, εἰς τὴν ἐπαναφορὰν τοῦ ὡροσκόπου, ἢ τοῦ ἀστέρος τοῦ ἔχοντος τὴν κυρείαν τοῦ ☾. ὅθεν ἔσται ἡ ἄφεσις, λέγει δὲ ὅτι ἐὰν τύχῃ, ἡ σελήνη τὸν οἰκοδεσπότην ἔχουσα σὴν ἑαυτῆ, ἢ κατὰ ☍ ἀπὸ τοῦ οἰκοδεσπότου τὴν ἄφεσιν ποιησόμεθα. οἷον εἰ γένοιτο ἐν τοξότῃ μετὰ ♃ ἐν ♊ εἴη αὐτῆς τῆς σελήνης ἐν οὔσῃ ♐, ἀπὸ τοῦ ♃ ἀφήσομεν.

malefica obscuram. Denique stella qualibet in dextra parte constituta supereminet eam quę est in sinistra, ad quam fertur.

De confinio.

Confinium dicitur, cum in ijsdem finibus sunt stellę, siue in agglutinatione, siue per aspectum qualemcunq; se aspicientes in finibus eiusdem stellæ. ὁμόρωσις.

De uacuo cursu. κενοδρομία.

Cursus uacuus dicitur cum ☽ nulli applicat neque ex signo, neq; partiliter, neq; per aspectum, neq; per coniunctionem neque intra partes 30 proximas, applicatura aut cōgressura est. Huiusmodi autē genituræ sunt inexplicabiles & inefficaces. ἀδιαίρετοι καὶ ἀπρόκοποι.

De emissione radiorum. ἀκτινοβολία.

Radios emittit stella sequens in antecedentem, per aspectū, ueluti: ea quæ est in ♈, radios emittit in eam quæ est in ♍ □. in ♂ △. Quæ uero antecedit, aspicit quidem & supereminet, dum ad illā fertur, ut ante dictum est: non autem radios in eam emittit: Omnis enim splendoris uisio prorsum fertur: radius retrorsum. Est autē hic quoq; obseruandum, utrum radios in signum duntaxat mittat an partiliter applicet. Nam de hoc duæ diuersę fuerunt opiniones. Posuerunt enim stellam, quæ est in quadrato, ex occurente signo iacere radios in eam, quæ sit in sequenti. Veluti, eā quæ sit in ♋, in eam quæ sit in ♈. Eam uero quæ sit in ♈, aspicere eam, quæ sit in ♋. quam occidere aiunt, si sit malefica. Nam quæ radios emittit, occidit, non quæ aspicit. Quę uero exponitur, ea & radios emittit & aspicit. Quæ autem in △ sunt, nunquam emittunt radios, sed eos defigunt in quadrato propriore quam △ & * cognato magis. Atque hæc hactenus. Thrasyllus autem emissionem radiorum internecionem uocat. occidereq; ait eas quæ sint in □ aut ☍ in interuallo partis emergētis: cū △ testimoniū ad internecionē nō adhibeatur. Ait aūt nihil interesse unde radiū inferāt, utrū a dextra, an a sinistra * in succedentē horoscopi locū, aut ad stellā loci ☽ dominatricē, unde futura est prorogatio seu Sylegiū. Ait aūt si accidat ut ☽ dominatricē stellā secū habeat, aut in ☍: a dominatrice prorogationē faciēdā eāq; Sylegiū esse statuendā, ueluti si sit in ♐ Luna cum ♃ aut ♃ in ♊ sit & Luna in ♐: Iouem prorogatorem statuemus. ἀναίρεσιν. λαμπήνη.

De

2008 Ministerio de Cultura

Περὶ λαμπηνῶν.

Ἐν λαμπήναις δὲ ἰδίαις λέγονται ἀστέρες κεῖσθαι, ὅταν γὰ οἴκῳ ἰδίῳ ἢ △ ὑψώματι ἢ △ κεῖνται τῆ κὴ ὁρίοις ἰδίοις. ἔσαι δὲ κὴ οὕτω δυνατώτατα ὃς ἐὰν ᾖ κὴ ἀκόλυτος ἢ ὑπὸ τὰς αὐγὰς τ ἡλίου, πλέων γὰρ ἰσχύει τ ἄλλων. ἐὰν ᾖ ἔχῃ αὐτοκράτορας, ἢ ἀθικφότερα. τύχῃ, καὶ τῆ σελήνῃ ἐφορᾶς· ἥξουσιν ἰσηλῶ, καὶ ἀρχοντικῶ ποιεῖ τῶ γένεσιν. * α' ἐκ τοῦ ἑπομένου καὶ συνημμ. β'. ἐκ τοῦ ἡγουμένου καὶ δεξιοῦ γ' τὸν ἐκ τῶν ἐυωνύμων· ταύτης δὴ τῆς λέξεως καὶ ὁ πτολεμαῖος, καὶ λέγων ἀκτῖνα ἐπιφερόντων, ὅθεν δ' ἂν τε □ ἢ ☍ ὁ δὲ πτολεμαῖος ☌ τὰ △ τῶν ἀστέρων λέγει. πλὴν κατὰ τὰς συνοικειώσεις κελεύει σκοπεῖν.

Περὶ μετοχῆς.

Μετοχή ἐστιν, ὅταν ὁ συμμετέχων τοῦ ζωδίου συμπορᾷ, ἢ οἰκείως αὐτὸν ἐφορᾷ· συμμετέχει δὲ τ ζωδίου ὁ σωδιακοτόζων, σωδιακοτόζει δὲ ὅταν τοῦ μὲν οἰκοδ, τοῦ δὲ ὕψωμα ἢ.

Περὶ ἀνταναλύσεως.

Ἀνταναίλυσις καλεῖται, ὅταν οἱ ἡμερινοὶ τ νυκτερινῶν, ἢ οἱ νυκτερινοὶ τ ἡμερινῶν σκῆ οἴκους ἢ τὰ ὑψώματα κατάσχωσιν, ἢ ὅταν οἱ μὲν ἀποκείμενοι τοῖς ζωδίοις ἀστέρες καλῶς σχηματίζωσιν. οἱ δὲ ἀκόλυτοι τῶν ζωδίων, σὺ κακώσεσιν ὑποκείμενοι ἀσχηματίστοι τυγχάνοντες.

Περὶ κακώσεως.

Κάκωσις λέγεται, ὅταν ὑπὸ φθοροποιῶν ἀκτινοβολεῖται τις, ἢ ἐμπεριέχηται, ἢ συναφῆ φθοροποιῷ, ἢ συναλλήσει γένηται, ἢ διαμετρῆται ἢ καθ' ὑποστερῆται, ἢ οἰκοδεσποτεῖται ὑπὸ φθοροποιοῦ κακῶς κειμένου, αὐτὸς ἢ σὺ τοῖς ἀσχηματίστοις ἀποκλίνῃ.

Περὶ δορυφορίας.

Δορυφορίας γένη δύο τρία. πρῶτον μὲν ἐάν τινα σὺ οἰκῳ ὄντα ἰδίῳ ἢ ὑψώματι κατόπτρου. ἕτερον σὺ οἰκῳ ἰδίῳ ἢ ὑψώματι κείμενον. ἢ σχῆμα καρποῦται, ἐπὶ τοῦ προαναφερομένου αὐτοῦ μοίρ. τοῦ ἀκτῖνα βάλλων. εἷον, ἐὰν, σὺ ☉ ὄντα κείμενον ♄ ἐξ ♒ διαμετρήσῃ ♃, ἐκ ♐ τριγωνίσῃ. ἢ πάλιν ♀ ♃ σὺ ♋ κείμενον ♂ σὺ ♃ ♎ διαμετρήσῃ, ἢ σὺ τοξότῃ κείμενον. ♂ ἐκ ♈ τριγωνίσῃ, ἢ ☿ ἐκ ♊ διαμετρήσῃ, ἢ ☽ σὺ καρκίνῳ κειμένην ♂ ἐκ ♏ τριγωνίσῃ, ἢ ♃ ἢ ♀ ἐκ ☌ ἢ πάλιν ☾ σὺ ♉ κειμένην ἀφροδίτην ἢ ♃ ἐκ ☌ ἐξαγωνίσωσιν. ἢ σὺ ♋ κειμένου. ♀ ἐκ ♉ ἐξαγωνίσῃ, ἢ ἐκ ☌ ♃ ἢ ἀφροδίτη τριγωνίσῃ, μεγάλη μὲν οὖν ἐστιν ἡ γένεσις ἐὰν οἱ τῆς αἱρέσεως οἰκοδεσπότῃ δορυφορηθῶσιν. † οἱ φαῦλοι δὲ ἐὰν σὺ ἀλλαξ, ἐκτὸς εἰ μὴ πάντα πᾶσιν φθοροποιοῖς τύχωσι, * ☾ οὕτοι τὰ μὲν βλάψωσι, τὰ δ' ὠφελήσωσιν.

Fortasse deest τῶν ἀγαθοποιῶν.

De Solijs.

In ſuis Solijs dicuntur ſtellæ eſſe ſitæ, cū aut in ſua domo, aut △ aut exaltatione ſunt, & in ſuis finibus. Erit autem & ſic potentiſsima. atque etiam cum radios Solis ſubierit. Plus enim ualet cæteris. Quod ſi fuerit orientalis, aut conditionalis & Lunam aſpexerit. genituræ autoritatē & potentiam conciliat *. 1. ex ſequenti & ſiniſtro. 2 ex antecedenti & dextro. 3. ex ea quæ eſt à ſiniſtris. In hac opinione eſt etiā Ptolemæus, cum ait: qui radium undecunq; immittunt quadratum aut oppoſitū. Ptolemæus porrò etiam △ ſtellarum recenſet, ſed iubet hoc pro ratione familiaritatis obſeruare.

De Participatione.

μετοχὴ

Participatio eſt cum is qui ſignum participat, præſtò eſt, aut illam ſtellam familiariter aſpicit. Participat autem ſignum qui unà dominatur, unà dominantur quorum alter domicilium, alter altitudinem habet in ſigno.

ἀντανάλυσις

De Reſolutione.

Reſolutio uocatur cum diurni nocturnorum, aut nocturni diurnorū domos aut altitudines obtinent: aut, cum ſtellæ in ſignis collocatæ, benè affectæ ſunt, ſignorum autē domini malè affecti, autoritate carēt.

κάκωσις

De Afflicatione.

Afflictio dicitur cum aliqua ſtella maleficorū radijs petitur aut obſidetur, aut in applicatione aut conglutinatione malefici eſt, aut oppoſitione pulſatur aut ſuperatur, aut hoſpitatur à malefico planeta male poſito, & ipſa in cadente loco nihil habet autoritatis.

δορυφορία

De Comitatu.

Comitatus tria ſunt genera. Vnum, cū ſtellam in ſuo domicilio aut exaltatione angularem, alia ſtella è domicilio ſuo aut exaltatione aſpicit, in partem ante eam orientem, radium iaciens. Veluti, ſi Solē in Ω poſitum ♄ ex ♒ ☌ aut ♃ è ♐ △ aſpiciat. Aut ♃ in ♋ ♐ è ♍ ☌ aut in ♐ ♂ ex ♈ △ aſpiciat. aut ☿ è ♊ ☌. aut Lunā in ♋ ſitā ♂ è ♏ △: aut ♃ aut ♀ è piſcibus. Aut Lunam in ♉ ſitā: ♀ aut ♃ ſextili aſpiciat, aut in ♋ ſitā: ♀ è ♉ Sextili, aut ♃ aut ♀ è ☌ △. Magna igitī genitura eſt cū conditionis domini, comitatu cinguntur. * hi uerò malí planetę, cōtrà, * niſi omnino ſint male ſifici. Tū cm̄ partim oberūt, partim ꝓderūt.

Abiectus trà. excepto, ſi

Nulla

2008 Ministerio de Cultura

ὐδεὶς γὰρ ἀστὴρ, ἐν ἰδίῳ οἴκῳ, ἢ ἐν ἰδίῳ ὑψώματι χρηματίζων, ἀνθυπεργάτητος ὑποκείται. ἕτερον γένος ἐστὶ παρατροπῆς τὸ ἐν τοῖς ἀκτινοβολίαις λεγόμενον· οἷον, ἐὰν ὁ αὐτὸς κέντρῳ. τῷ ὡροσκόπῳ φωτὴρ ἢ τῷ μεσουρανήματι, κἂν ἐν ἀλλοτρίῳ οἴκῳ κείμενον, τῆς αἱρέσεως ἀστὴρ ἀκτινοβολῇ. ⊙ μὲν εἰς τοὺς προαναφερομένοις μοίρας. ☾ δὲ εἰς τὴν ἑξῆς, ἀφ' ἧς ἔρχεται. ἢ ἰσοσκελῆ γραμμὴν τοῖς ἀκτῖνα βάλλων. πᾶσαι δὲ △, παρατροπαί, ἀμείνονες τῶν † □ καὶ * καὶ ἀντιμέτρου, αἵτινές εἰσιν ἀσθενέσταται. τρίτον γένος παρατροπῆς ὅταν ὁ παρατρεπόμενος ἢ ἐν τῷ ὡροσκόπῳ ἢ τῷ μεσουρανήματι ἀστὴρ ἐν ἡμερινῇ μὲν γενέσει, ἡμερινοὶ νυκτερινῇ δὲ, νυκτερινοὶ παρατρέπωσι, προηγούμενοι, ἢ ἑπόμενοι. ἢ δὲ τοῦ σχῆμα ⊙ παρατρέπεται ὑπὸ τοῦ προαναφερομένου. σελήνη δὲ ὑπὸ τοῦ ἐν τοῖς ζ μοίρας ἐπαναφερομένου. τὸν μὲν γὰρ ἥλιον οὐ βλάπτουσι παρατρέποντες, οἱ πρὸς ιε μοίρας αὐτοῦ ἐν τῷ προαναφερομένῳ διεστῶτες, ἵνα ὦσιν ἀνατολικοὶ καὶ δυνάμιν ἔχωσι, κατὰ τὰ αὐτὰ δὲ καὶ τὸν αὐτὸς παρατρέπειν δύνατον τὸν συναιρετικὸν ἐπίκεντρον ὄντα, ἢ σεσελήνην ὁμοίως. παρὰ αἵρεσιν δὲ γίνονται αἱ παρατροπαί, ὅταν οἱ ἡμερινοὶ οὐ νυκτερινοὺς παρατρέπωσιν, ἢ οἱ νυκτερινοὶ οὐχ ἡμερινούς. ἀλλ' ὅμως ἐὰν ὑπὸ ἀγαθοποιῶν ἡ παρατροπὴ γίνηται. οὐδ' ἕνα τῶν ἄσημον ἡ γένεσις ἔσται.

Περὶ οἰκοδεσπότου, καὶ κυρίου, καὶ ἐπικρατήτορος.

Ἔτι τίνι διαφέρουσιν ἀλλήλων οἰκοδεσπότης γενέσεως ☌ κύριος, καὶ ἐπικρατήτωρ, χρὴ διασαφῆσαι· οἱ γὰρ παλαιοὶ πλέξαντες τὰς ὀνομασίας τοῦ ἐπαγγελίαν ὁ διακείμενον. ἑκάστου γὰρ ἐκάστος ἔχει δυνάμιν, ὥσπερ ναύτικον, ἢ κυβερνήτης. διελέξομεν οὖν τίνι ἀλλήλων διαφέρουσι τινὲς ἢ οὕτως ἡμέρας τ ἥλιον, νυκτὸς ἢ τῆς σελήνην ὡς κρατοῦν τύχῃ. τὸ ἢ ἀκριβὲς διατεθήσεται οὕτω. ὡδὶ ἢ τ ἡμερινῆς γενέσεως, ὁ ⊙ ἐὰν τῷ ἀπηλιώτῃ ἀναφέρηται αὐτὸς λήψεται τῆς ἐπικράτησιν. ἐποκλίναντος ἢ ♂ ⊙ ὡς λίβα ἐὰν ☾ τύχῃ τῷ ἀπηλιώτῃ, ἐκείνη λήψεται, ἐὰν ἐπαναφέρηται τῷ ὡροσκόπῳ. διὰ τὸ ὡδὶ τ ἀπηλιώτην ἀναβαίνειν, ἀμφοτέρων δὲ ἀποκλινόντων ἐπὶ τ λίβα, ὁ ὡροσκόπος ἔξει τὴν ἐπικράτησιν. ὡδὶ δὲ νυκτερινῆς γενέσεως. ἐὰν ♃ ἢ ☾ τῷ ἀπηλιώτῃ ἀναφέρηται, αὐτὴ λήψεται τῆς ἐπικρατήσεως. ἐὰν ἢ ἀποκλίνῃ ὡς λίβα ὁ ⊙ ἔτι ὑπόγαιος ὢν ἐπαναφέρηται τῷ ὡροσκόπῳ. ἐκεῖνος ὡδὶ κρατήσει. ἐὰν ἢ ἀμφότεροι ὑπόγαιοι τύχωσιν, ὡς κέντρ. ♃ αὐτῶν ὄντων, ἢ ἐπαναφερομένων, ἢ σελήνη ἐξῆς τῆς ἐπικρά-

Nulla enim ſtella eſt, quæ in ſua domo aut exaltatione cõſtituta, nõ beneficij aliquid cõferat. Aliud eſt comitatus genus, quod à radiorum proiectione habet nomẽ, uelut ſi Lumẽ in cardine horoſcopi aut M C conſtituũ, quãuis in alieno domicilio ſitũ, ſtella eiuſdem cõditionis radijs cingat: Solem in parte prius oriente, ☽ in ſequẽte, ad quam accedit, per æquidiſtantem lineã radium iaciens. Omnes autem trigonici comitatus meliores ſunt quadratis oppoſitis & Sextilibus: q ſunt omniũ infirmiſsimi.

Tertiũ genus comitatus eſt, cũ in horoſcopo aut M C ſitã ſtellã, in diurna genitura, diurnæ, in nocturna nocturnæ comitãtur, præcedentes aut ſequẽtes. hac ratione Sol comitabitur ab eo qui antè emergit: Luna ab eo qui intra 7 partes ſequitur. Ac Soli quidem non nocent comitantes, ſi ante eũ emergentes. 15 partibus ab eo diſtẽt, ut ſint orientales & uires habeant. Eodem modo ipſe comitari poteſt ſuæ ſectæ ſtellam in cardine poſitam, itemque Luna. Comitatus autem conditioni repugnat, cum nocturnæ ſtellæ diurnas comitantur, aut diurnæ nocturnas. Tamen ſi comitatus fit à beneficis, ne ſic quidem genitura obſcura erit.

De domino ſigni, & domino, & prædominatore.

οἰκοδεσπότης κύριος ἐπικρατῶν τύπος.

Quare dominus genituræ & dominus & prædominator differunt, explicandum eſt. Nam ueteres cum nomina implicarint, * ſignificationem non diſtinxerunt. Peculiarẽ enim quilibet uim habet ut nauiculiarius & gubernator. Docebimus igitur q̃modo inter ſe differãt. Quidã aiunt Solem interdiu, noctu Lunam prædominari. Sic autem ſe habet accuratior diſtinctio. In diurna genitura Sol cum in * orientali parte uerſatur, prædominium obtinebit, ubi autem ⊙ ad * meridiem declinarit, & ☽ in oriente fuerit, ipſa obtinebit, etſi in horoſcopi anaphora uerſetur propter aſcenſum ad orientem. Sin ad * meridiem declinarit Sol, & adhuc ſub terra conſtitutus, in horoſcopi anaphora uerſatus fuerit, ipſe prædominabitur. Sin ambo Lumina ſub terrra fuerint ſi ſint in angulis aut ſuccedentibus: Luna prædominabi-

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA

τησιν διὰ τῆς αἱρεσιν, ἐὰν δὲ ἡ μὲν ἀποκεκλικῆα εὑρίσκητε, ὁ δὲ ἐπίκεντρος ἦ, ἐκεῖνος τὸ γὰρ ὅλον, ὁ ὑπικεντρότερος τῶν φώτων, καὶ ὁ μᾶλλον ἐν τῷ ἀπηλιώτῃ καὶ τῆς αἱρέσεως, κρίνετε ἐπικρατήτωρ. ἐὰν δὲ ἀμφότεροι ἀποκλίνωσιν, ἀποίσετε τῆς ἐπικράτησιν ὁ ὡροσκόπος τότε, ὅταν δὲ στήσης τὸν ὑπὲρ κρατήτορα, ἐν τούτῳ ὁ οἰκοδεσπότης ληφθήσεται, καὶ ὁ συνοικοδεσπότης ἔσται. † ὁ δὲ τῶν ὁρίων, συνοικοδεσπότης, τούτους δὲ οὖν ἐπισκέπτεσθαι, πῶς κεῖνται καὶ ποίῳ σχήματι εἰσι. καὶ εἰ μαρτυροῦσι τῷ ὡροσκόπῳ ἢ τῇ σελήνῃ. ἐν γὰρ τούτων, ἡ ὅγε διάκρισις ἔσται. τινὲς δὲ ἁπλῶς τὸν τῶν ὡροσκοποῦντα ὁρίων κύριον, οἰκοδεσπότην τιθεῖσι τῆς γενέσεως, καὶ συνοικοδεσπότην τὸν τοῦ ζωδίου. κύριον δὲ τῆς γενέσεως, οἱ μὲν τὸν τοῦ μεσουρανήματος δεσπότην ὁρίζοντες. ἐὰν περ ἐπίκεντρος χρηματίζῃ. εἰ δὲ μὲν τὸν τῷ μεσουραν. ὑπὲρ παρόντα· ὥσπερ ἐπ' ἀκροπόλει τῆς γενέσεως, ἐπιτυρανοῦντα τῆς πράξεως. εἰ δὲ μεσουραν. τὸν ἐπαναφερόμενον τῷ μεσουραν. οἱ δὲ, πρῶτον μὲν τὸν τοῦ ὡροσκόπου κύριον ἢ τὸν ὑπιβεβηκότα αὐτοῦ τῷ οἴκῳ, καὶ τοῖς ὁρίοις, εἶτα τὸν τῆς σελήνης, εἶτα τὸν τοῦ μεσουρανήματος. εἶτα τὸν τῆς τύχης, εἶτα τὸν πρὸ ἑπτὰ ἡμερῶν τῆς ἀποκυήσεως, ἢ ἐν τὸς ἑπτὰ ἡμερῶν φάσιν ἀνατολῆς ἢ δύσεως. ἢ στηριγμοῦ ποιούμενον. οὗτον γὰρ τῆς κοσμικοῖς ὑπὲρ σημασίας τότε γινόμενον αὐθεντικὸν ὁμολογούμενον, καὶ τῶν γεννωμένων κυριεύειν. ἐὰν δὲ δύο ὦσι, τὸν ἐπιανατέλοντα δυναμικώτερον τίθεντες τούτοις προσυλλαμβάνουσι τὸν τῆς συνόδου τῆς προηγουμένης σεληνηακῆς δεσπότην λέγω δὴ τὸν τῶν ὁρίων, κύριον, ἐν οἷς ἡ σύνοδος τῆς σελήνης, πρὸς τὸν ☉ ἐγένετο. ἐὰν περ ἀπὸ συνόδου φέρηται ἡ ☾ ἐὰν δὲ φθίνουσα ἦ, τὸν τῆς πανσελήνου τῶν ὁρίων γεγενημένον δεσπότην. ἐκ δὲ τούτων πάντων, τὸν συμπαθέστατα πρὸς τὴν γένεσιν κείμενον, ἀπὸ φαίνοντες κύριον, τουτέστι, τὸν † ὑπικείμενον πρώτερον, τὸν ἀνατολικώτερον, ἢ τὸν μᾶλλον ἐπ' ὀρκείων τόπων, καὶ τὴν πλήστην δύναμιν, πρὸς τὸ σχῆμα τῆς γενέσεως ἔχοντα, τούτε συμμαρτυροῦντα αὐτῷ, περὶ δὲ τοῦ εὑρεθέντος κυρίου πῶς δεῖ σκέπτεσθαι, ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται. καὶ ὅσῃ ἡ ἐν τούτῳ δύναμις, πολλὴ γὰρ ἡ περὶ τούτου ζήτησις. καὶ σχεδὸν ἁπάντων δυσκολωτέρα, ἐνίοτε μὲν τοὶ γίνεται τὸν αὐτὸν εὑρεθῆναι κύριον, καὶ οἰκοδεσπότην ὅταν ὁ εὑρεθεὶς κύριος, ὁ αὐτὸς ἦ τοῦ ὑπὲρ κρατήτορος φωστῆρος οἰκοδεσπότης, ὥσπερ ἄρξει μεγάλου ἀποτελέσματος.

ἐπικεντρότερον.

nabitur propter cōditionem. Sin illa in cadente fuerit, ille uerò in angulo, ipse prædominabitur. Omnino enim utrum lumē angulo præcellit, & magis orientale est, & conditionarium: id prædominium obtinet. quod si utrunque fuerit in cadentibus, tum prædominium obtinebit horoscopus. Cum autem constitueris prædominatorem, ex eo dominator sumetur. ac signi quidē dominus, dominator erit, * finium autē dominus particeps dominij. Hi igitur considerandi sunt, quomodo positi, & in qua figura sint, & an testimoniū perhibeant horoscopo aut Lunæ, Hinc enim pendet diiudicatio. Quidam uero simpliciter finium horoscopi dominum, genituræ dominum constituunt, & signi dominum, paticipem. Dominum genituræ, alij Medij cœli dominum definiunt, si tamen angularis sit. Sin minus, eum qui uersatur in med. cœl. ut qui actiones tanquam in arce constitutus, gubernet. Sin minus, eum qui est in succedente à M C. Alij primum horoscopi dominum, aut eū qui eius domum tenet & terminos, Deinde Lunæ dominum. Deinde med. cœl. dominum. Deinde * dominum. Deinde eum qui ante septem dies editi fœtus, aut intra septem dies oritur aut occidit, aut stationarius fit. Eum enim, cum mundanæ significationis autoritatem habeat: etiam ijs qui nascuntur dominari: Sin duo fuerint, eum qui suboriatur, potentiorem statuunt. His adiungunt coniunctionis Lunaris antegressę dominum, eum inquam qui finibus dominatur, in quibus Lunæ cum Sole congressus contigit, siquidem à coniunctione fertur Luna. Sin deficiens est, dominum finium plenilunij. Ex his autem omnibus eum qui maximā habet cum genitura necessitudinem, pronūciant esse dominū, hoc est, eū q † prius incūbit, q magis est oriētalis, q in locis magis ꝓprijs, q maximas uires habet in tota genitura. & erga eos q testimoniū ei perhibēt. Inuēto aūt iā domino, q̄ sint cōsiderāda, deinceps dicat̄, quātæq; sint eius uires. Magna em̄ hac de re q̄stio est ac pene omnium difficilima. Fit tamē aliquādo, ut idē repiat̄ et dominus et geniturę dominus, cū is qui dominus est inuentus, prædominās lumē sua domo excipit: isq; magnos euentus gubernabit.

ὁ οἰκοδεσπότης.

συνοικοδεσπότης.

meliorem angulum in qui.

Annota-

2008 Ministerio de Cultura

Σχόλια, ἐκ τοῦ Δημοφίλου.

Ἐπὰν σήσας τὸν ἐπικρατήτορα. σκόπει τὰς τῶν κακοποιῶν ἀναιρετικὰς ἀκτῖνας. □ ☍ ✱, μέχρι τῆς ἐνενήκοντα μυρίας. καὶ ἐκ τῶν ἀναφορικῶν † χρόνων γίνεται δήλη ἡ ποσότης τῆς ζωῆς. δύναται δ' ἀγαθοποιὸς ἀκτινοβολῶν εἰς τὰ ἑπόμενα τῆς ἀναιρετικῆς μοίρας, μέχρι μοίρας ε̄, ἢ καὶ πλειόνων, ἐὰν ἦ τὸ αὐτὸ ὅριον, ἀνταναλύσαι τὴν κάκωσιν. Σημειωτέον ὅτι, οὐ μόνον τῆς φάσιν ἐπὶ ἀνατολῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δύσεως δεῖ λαμβάνειν, καὶ στηριγμοῦ. ἀλλὰ καὶ δορόθεος, τὰς δυτικὰς φάσεις τῶν περιπολουντῶν ἀστέρων κελεύει γε κρίνειν.

Ὑπακουόντων ζωδίων.

Ὑπακούει ζώδιον ζωδίου, ♎ ♈. ὅτι ὁ μὲν κριὸς αὔξει τὴν ἡμέραν ὁ δὲ ζυγὸς μειοῖ. ♓ ♉ ὅτι ὁ μὲν ♉, πλειόνων ἐστὶν ἀναφορῶν. ὁ δὲ ♓ ἡττόνων. ὁμοίως ♒ ♊. ♍ ♋. ♐ ♌ ♏ ♍.

Περὶ ἰσδυναμούντων ζωδίων.

Ἰσδυναμῶν ἀλλήλοις λέγετρ τὰ ζώδια, τὰ ἴσην ἔχοντα ἀναφορὰν, καὶ ἐφεξῆς ἀλλήλοις ἢ ὡς ♈ καὶ ♓, καὶ ♍ καὶ ♎. καὶ διὰ γ̄. ἢ δῑ ἢ ε̄ † ἴσην ἀναφορὰν, ὡς ὁ ♉ καὶ ♒ καὶ ♊ καὶ ♍ καὶ ♋, καὶ ♐. καὶ ♌ καὶ ♏ ταῦτα δέ τινες μόνον ἀκούειν ἀλήλα λέγουσιν, οὐ βλέπον δὲ ἄλληλα, διὰ τὸ τῆς γῆς ἀποσκίασμα.

Περὶ βλεπόντων ζωδίων, καὶ μεγέθου ἡμέρας.

Βλέποντα δὲ ἐστιν, ὅσα ἐν ἴσαις ὥραις, ἀπαρδίδωσι τὰ τῶν ἡμερῶν καὶ νυκτῶν μεγέθη. ἐστὶ γὰρ ἡ μεγίστη ὥρα ἡλίου ὄντος ἐν ♋ ἐστιν ὡρῶν ι ε̄ ἡ δὲ ἐλαχίστη, ὄντος ἡλίου ἐν ♍ ἐστιν ὁρῶν θ̄. ἡ δὲ ἰσημερία κατὰ ♎ καὶ ♈ ἔσται, ἐν ♊, καὶ ἐν ♌ ἡ ἡμέρα ὥρας ι δ̄. ἐν ♏ ♋ ἐν ♍ ὥρας ι γ̄ ἐν ♈ ♋ ♎, ὥρας ι β ἐν ♉ καὶ ♓ ὥρας ι ᾱ ἐν ♒ καὶ ♐ ὥρας ῑ ἐστιν οὖν τὰ βλέποντα ἄλληλα ζώδια ταῦτα.

Περὶ ἀσυνδετῶν ζωδίων.

Ἀσύνδετα δὲ, τὰ μήτε κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, μήτε ἄλλον, κατάσχημα ἄλληλα ἐφορῶντα.

Περὶ ἀποκλιμάτων.

Ἀποκλίματα καλεῖται † τέσσαρα. τῶν κέντρων τὰ πεταγόντα ἐπαναφερόμενα δὲ, ὁ μοίρως δι τὰ ἑπόμενα τοῖς κέντροις. ἀπηλιωτικὸν κλίμα πρὸς τὰς γενέσεις λέγουσι, τὰ ἀπὸ σκοπούσης μοίρας, ἐπὶ τὸ μεσουράνημα. νότιον δὲ, τὸ ἀπὸ τῆς μεσουρανούσης, ἄχρι τῆς δυνούσης, λιβυκὸν δὲ, τὸ ἀπὸ τῆς δυνούσης ἄχρι, ὑπὸ τῆς γῆς βόρειον δὲ, τὸ ἀπὸ τῆς γῆς ἄχρι τῆς ὡροσκοπούσης.

Περὶ χρηματιζόντων ζωδίων.

Σχηματίζει πάσῃ γενέσι, ζώδια ζ κύκλωμεν δ̄ △ δὲ τῷ ὡροσκόπῳ β̄ πρὸς δὲ τούτοις ἡ ἐπαναφορὰ οὐ μεσουρανήματοις. τὰ δὲ λοιπά, ἀχρηματίστα. πολλάκις δὲ, ἐὰν τοῦ ὡροσκόπου ζωδίου αἱ πλείονες μοίρας πεταναφέρονται ἃ δὲ ἔσχατα ὡροσκοπῶσιν, ἔσται τὸ ἐπαναφερόμενον ζώδιον, χρηματίζων τῷ ὡροσκόπῳ.

Annotationes ex Demophili scriptis excerptæ.

Vbi prędominatorē cōstitueris: cōsidera maleficarum perēptores radios □ ☍ ✱ usq; ad nonaginta partes. atq; ex temporib. ascensionum perspicua fit uitæ lōgitudo. Potest aūt benefica radijs mittēdis usq; ad partes quinque aut plures etiā quæ peremtricē sequuntur, partem si idem terminus fuerit, nocumētū auertere. Notandū est apparitionē non solum in ortu, sed & in occasu & statione esse capiendam. Etiam Dorotheus occidentales apparitiones errātiū stellarū iudicare iubet. ἐπικρατήτορα

In obedientibus signis.

Obedit signū signo, ut Arieti libra. ꝙ ♈ diē auget, ♎ minuit. ♓ ♉ q̄d ♉ plurium est ascēsionum, ♓ pauciorū. Eodem modo ♒ ♊, ♑ cancro. Sagittarius Leoni ✱ Scorpius ♑.

De signis æquipollentibus. ♏. ♑.

Aequipollere signa pariū ascēsionū dicunt̄ siue ordine se consequuntur, ut ♈ & ♓ ♏ & ♎. siue trium aut quatuor aut quinq; † interuallo parē habēt ascensionē, ut ♉ & ♒. ♊ & ♍ ♋ & ♐. ♌ & ♏. Hæc quidā tantū inuicē audire, non etiā uidere dicunt ob interiectā terræ umbram.

De signis inuicē uidētib. & diei lōgitudine.

Videntia sunt quæ totidē horis longitudinē dierum & noctium efficiunt. Nam dies ☉ in ♋ cōstituto longissimus est horarū 15 & breuissimus ☉ in ♍ cōstituto, horarū 9: æquinoctium aūt ♈ & ♒: In ♊ & ♌ dies est horarū 14. in ♉ & ♍ 13. in ♈ & ♒ 12. in ♏ & ♓ 11. in ♒ & ♐ 10. Hæc igit̄ signa sunt quæ se inuicem (uident. partium, aut signorum.

De separatis signis.

Separata signa sunt, quæ neq; hoc modo, neq; alia figura sese aspiciunt.

De Apoclimatibus

Apoclimata 4 angulorū appellant̄ loca quæ antecedūt & post ascendunt, similiter etiam quę sequunt̄ angulos. Orientale clima dicūt ratione geniturarum, id quod est à parte horoscopi ad M C. Australe à MC usq; in occasum. Occidentale ab occasu usq; ad I M C. Septentrionale ab I M C usque ad horoscopum. 12. 2. 3. 5. 6. 8. 11. 9. χρηματίζοντα ζώδια.

De autoritate præditis signis.

Quęlibet genitura 7 habet signa autoritate prędita angulos 4, & 2 in trigono horoscopi & ad hæc locum M C. succedentē. Reliqua nihil habēt autoritatis. Sæpe aūt ubi signi horoscopātis plures partes iā ascēderint, & extremæ horoscopū occuparint, id signū autoritatē obtinebit, quod succedit horoscopo. περὶ σπορίμου ζωδίου ☉

2008 Ministerio de Cultura

Περὶ σπορίμου ζωδίου ☉.

Σπόριμον ☉ λέγουσι ζώδιον ἐπὶ τῶν δεκαμυνιαίων τὸ εὐώνυμον αὐτοῦ □ ἐφ' ὧν πορεύεται. ἐκεῖ γὰρ αὐτοῦ ὄντος, ἡ σπορὰ ἐγένετο. ὑπὸ δὲ τῶν ἑπταμυνιαίων τὸ ☋.

Περὶ σπορήμου ζωδίου τῆς ☾.

Ἐπὶ δὲ τῆς σελήνης, ἄλλοι μὲν ἄλλο λαμβάνουσιν. ἀντίοχος δὲ φησὶ δύο ἐφόδους ἔχεσθαι τῆς ἀληθείας. θεάσαι φησὶ πόσῃ ἡ σελήνη γένητρ. ☾ τούτῳ, τῷ ἀριθμῷ πρόσθεν πέντε. καὶ ἀνθυφαίρει ἀπὸ τοῦ μυνὸς ἐν ᾧ γένηται ἡ ἀποκύησις, ἀνὰ ιθ καὶ εἰς ἣν ἂν λήξῃ ὁ ἀριθμὸς, ἡ ἡμέρα ἦν τῆς συλήψεως. ὅρα οὖν ἀναποδίσας ἐν ποίῳ ζωδίῳ ἡ σελήνη τότε ἦν. ὁ δὲ πετόσιρις φησιν, ὅτι ὅπου ἡ σελήνη ἔτυχεν ὑπὸ τῆς σπορᾶς, τοῦτο κατὰ τῆς ὑποκύησιν ὡροσκοπεῖ, ἢ τὸ τούτου διάμετρον. ὅπου δὲ ἡ ☽ ὑπὸ τῆς ἀπκυήσεως ἔτυχεν. ἐκεῖνο τὴν σποραν φησιν ὡροσκοπηκέναι. ἔτι τὸν ὡροσκόπον τῆς σπορᾶς, καὶ οὕτω τινὲς λαμβάνουσι θεάσαι πόσῃ μοίρ. οὗ τινος δὴ ποτοῦν ζωδίου τῆς ἀπκύησιν ὡροσκόπησε καὶ τὰς ἀνηγμένας πολλαπλασίαζον ὑπὸ τὸ τῶν ὡρῶν πλῆθος. καὶ συγκεβαλαιώσας. ἀπὸ δίδου ἀνὰ λ ἀπὸ τοῦ ὡροσκοπηκότος ζωδίου τῆς ἀπκύησιν καὶ ὅπου δ' ἂν ἐκτέσῃ ὁ ἀριθμὸς, ἐκεῖνο ὡροσκόπησε κατὰ τῆς τοῦ σπέρματος κατα

Περὶ δωδεκατημορίου (βολὴν.

Τὸ δωδεκατημόριον τῆς σελήνης δίχως λαμβάνεται. πρῶτον μὲν τοῦ ζωδίου θεασάμενος πόσας μοίρ. ἐπέχει ἡ σελήνη, ἀπ' ἐκείνου ἐπιμέριζε ἀνὰ β' ξ'' τοῖς ε ἑξῆς. ☾ ὅπου δ' ἂν λήξῃ ὁ ἀριθμὸς, ἐκεῖ ἔσται τὸ δωδεκατημόριον. οἷον ἐπέχει ἡ σελήνη ♈ μοίρ. ι γ. δώσω ♈ β ς'', ♉ β ς'' ♊ β ς''. ♋ β ς'' ♌ β ς'' ἔσται οὖν τὸ δωδεκατημόριον, ἐν οἴκῳ ἑρμοῦ ὁμοίως. δὲ ☾ τοῦ ἡλίου λαμβάνεται τὸ δωδεκατημόριον κατὰ τὸν τρόπον οὐ ὡροσκόπου. ὅταν γὰρ θεάσῃ πόσης μοίρ. ὡροσκοπεῖ τὰς ἀναφερόντας μερίσεις, ἀνὰ β ς'. τινὲς δὲ ἄλλως λαμβάνουσι τὸ τῆς σελήνης δωδεκατημόριον. ἰδὼν πόσας τοῦ ἡλίου ἀπέχει μοίρ. ἐκ τούτων ὅσας ἂν ἔχῃ τριακοντάδας αἶρε, τὰς δὲ λοιπὰς ἀνὰ β ς' ἀφ' οὐ ἂν ἀπέχῃ ἡ σελήνη ζωδίου. ἐὰν δὲ μὴ ἔχῃ τριακοντάδας ἀφελῆν αὐτὰς ἀνὰ β' ς'', ὑπὸ μέριζε ταῦτα. τὸν δὲ ὡροσκόπον πρὸς τὸν κανόνα, ἐξακριβωμένους ὁρίζειν δεῖ.

Περὶ ἀρσενικῶν ☾ θηλυκῶν ζωδίων.

Τὰ ἀρσενικὰ ζώδια, καθ' αἵρεσιν ἐστὶν ☉. ♃, ♄' ἔστι δὲ ἀρσενικὰ τὰ ἀπὸ τοῦ ♈ ἐν παρ' ἐν. τὰ δὲ θηλυκὰ, ☾ ♂, ♀, ἔστι δὲ τὰ ἀπὸ ♉ ἐν παρ' ἐν. ἰδίως δὲ ἐξαίρετα, τῶν μὲν θηλυκῶν ♍ ♄. ♃. δὲ ♓ τῶν δὲ ἀρσενικῶν ♈ ♂ ♎ δὲ ♀ ☿ δὲ ἐξαίρετα ♊ ♏ κἂν ταῦτα γὰρ τὸ κοινὸν ἔχει.

Περὶ τῆς τῶν ζωδίων ἀναφορὰς.

Τοὺς δὲ ζωδιακοὺς χρόνους, πρὸς τὰς ἀναφορὰς τῶν ζωδίων λογιζόντες πᾶσα γὰρ μοίρ. ἑκάστου ζωδίου, πρὸς χρόνον ἰσχύῃ. οὐ συνεφώνησαν δὲ ἐν τούτοις ἀλλήλοις πάντες. ἀλλ' οἱ μὲν ἀρχαίτερ, ἄλλως τὰς ἀ-

De genitali signo Solis.

Genitale ☉ signũ dicunt in decimestri partu sinistrũ eius □ ad q̃d proficiscit̃. Nã cum ipse ibi fuisset, semen iactũ est. In septimestrib. ☋

De genitali signo Lunæ.

In Luna alij aliud signũ sumunt, Antiochus aũt ait duas rationes congruere ueritati. Vide inquit, quota Luna fuerit & huic numero adijce * & uicissim à mense in quo partus factus est, aufer, denos & nouenos, & in q̃ desierit numerus, illę dies fuit conceptionis. Regressus igit̃ uideto, in q̃ signo Luna tum fuerit. Petosiris aũt ait, ubi ☾ fuerit in cõceptu. id signũ in partu horoscopare aut eius oppositum, ubi aũt Luna in partu fuerit, id tẽpore cõceptus horoscopasse ait. Pręterea cõceptus horoscopũ sic quidem sumant. Vide quæ cuiuscunq; signi pars in partu tenuerit horoscopũ, & eas quæ ascenderunt multiplica * ad horarum multitudinem ijsq; in summam redactis, distribue tricenas partes a signo q̃d in partu horoscopauit, atq; ubi desierit numerus, id horoscopauit in iactu seminis.

De duodenaria.

Duodenaria Lunæ bifariã sumit̃, primũ ubi uideris Lunæ signum quot partes teneat. ab illo subdiuide * bina etiã ijs quæ sequunt̃. & ubi desierit numerus, ibi erit duodenaria. ueluti, teneat ☽ 13 ♈. dabo Arieti & ♉ & ♊ et ♋ & Leoni binas partes cũ dimidia. Erit igit̃ duodenaria in ♍ Mer. domo. Eodẽ modo ☉ etiã sumit̃ duodenaria secundũ modũ horoscopi. Nã ubi uideris quota pars in horoscopo sit, partes quæ ascenderũt, binario numero distribues. Alij Lunę duodenariã aliter sumunt: ubi uideris, quot partibus à Sole absit, ab his trigenarios numeros aufer reliquas binario distribue a q̃ signo Luna abfuerit, q̃d si trigenarios nõ habuerit, binę partes auferẽdę erũt, eęq; distribuẽdę. horoscopus aũt ad regulã summa diligẽtia finiendus est.

De masculinis & fœmininis signis.

Masculina signa sunt quę ☉ ♃ & ♄ ♀ ♈ cõditionem sequunt̃. Sunt aũt à ♀ alternatim masculina & fœminina. Fœminina quæ conditionẽ ☽ ♀ ♂ sequunt̃. Sunt aũt à ♉ alternatim. Peculiariter aũt exẽpta è fœmininis ♍ ♄ ♓ ♃ è masculinis ♈ ♂ ♎ ♀, Mercur. exẽpti sũt ♊ & ♏. Nã & hic naturã cõmunẽ obtinet.

De signorum ascensione.

Signorũ tẽpora ad signorũ ascẽsiones cõputant. Quæuis em̃ pars cuiusq; signi ad tẽpus ualet. Non aũt in hoc cõsentiunt omnes. Nã ueteres alias ascensiones usurparũt. Pleriq; enim

2008 Ministerio de Cultura

ναφορὰς ἐποιήσαντο. πάντες γὰρ ὡς τὸν ἐν τῷ
δὶ ἀλεξανδρείας κλίματι ἰῷ ♈ ἐγίνεσθαι τὰς
πόλεων ♈ γ ἀναφέρεσθαι ἔλεγεν. καὶ ♈ δὲ ♉, κε
θ ♋ός ἐστι ♊, κη ᾱ. ♋. λᾱ μ΄. ♌ λε ō. ♍ λη κ ♎
λη ᾱ. ♏ λε ō. ♐. λᾱ μ΄. ♑ κη ᾱ. ♒ κη ō ♓ καὶ μ
πτολεμαῖος ἐν φησι δεῖν τὸν κατ' ἀλεξάνδρειαν
κλίμαστος ἀναφέρεσθαι ♈ κεντρον τέθρκλιν, μοιρ. κ. υ
γ΄. τὸν δὲ ♉ κδ΄. ιβ΄. ♋ὸν ♊ κε νε΄ ♈ ♋ λδ΄ μζ΄. ♈
♌ λε λς΄ ♍. λδ΄ μξ΄ τὸν † ♎ λδ΄ μζ τὸν ♏ λε
λς΄ τὸν ♐ λδ΄ μζ΄ ♍ ♑ κε νε΄ ♈ ♒ κδ΄ ιβ. ♋ὸν
♓ κ΄ ν γ΄ πολὺ δὴ τὸ διάφορον, ὡς αὖ δὲ μή τις ὁ
γινώσκων ἐν τούτοις παραλαγὴν, ἀναγινώσ
κων ἢ τὰς τῶν παλαιῶν ἀναφορικὰ οἴεται δ' ἂν ἀ
δεῖν ἂν ἐν ἂν χρόνος μείζω τοῖς πτολεμαϊκοῖς ἐφό
δοις ἐμέρη. ὅλως γὰρ δύο τοῦτα ἀναγκαῖόν τε
πάντα εἰς τὴν εὕρεσιν ♈ τοῦ ζωῆς χρόνου. ἥτε γὰρ ♈
ὁρίων τοῖς ἐπλανωμένοις διανεμήσεις ἥτε ♈ ἀνα
φορικῶν χρόνων ♈ ζωδίων, ♂ διαπιπτόντες παρά
τε τοῖς ἀρχαίοις καὶ τοῖς νεωτέροις. καὶ γὰρ ἀπολι
νάριος, ὡς τὴν ♈ ὁρίων διατάξεως, διαφωνεῖ πρὸς πτο
λεμαῖον. ♂ ἀμφότεροι πρὸς βεττούλλον καὶ πετο
σίριν, καὶ ἄλλους ♈ πρεσβυτέρων. καὶ περὶ τὰς ἀνα
φορὰς δὲ ♈ ζωδίων, ἔστιν ὡς αὐτοῖς διαφωνία, ἣν
δοκοῦσιν οἱ νεώτεροι ἠκριβωκέναι. διὰ ♈ † γαμι γενικῶν.
κῶν ἐφόδων. ὅμως μήν τοι αἱ ἐπαγγελίαι, ἐπὶ ♈
ἀναφορικῶν εἰς τὰς ♈ χρόνων εὑρέσεις τοῖς πα
λαιοῖς γινόμεναι. καὶ τὰς οἰκείας διατάξεις ♈ ἀνα
φορῶν ἀκριβεῖσθαι ἐδόκει, ὡς τὴν ♈ χρόνων εὑρέσει,
ὡς ὁ μόνον ἔτη πλατυσμῶς ὁ δὲ μῆνας ἀκριβοῦν
σθαι ἐπαγγέλλεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἡμέρας καὶ ὥρας, καὶ πῶ
μερίζοντες τὰ ἔτη ἀπὸ ♈ κατ' αὐτὸν ἀναφορι
κῶν χρόνων, καὶ τοῦ ἀναιρέτας ἢ ἀφέτας κανονί
ζοντες, ἐκ ♈ παρ' αὐτοῖς ἀπόνως μυθώτων ὁρίων
τοῖς πλανωμένοις. † δεῖ τὰ νῦν πρὸς τὸ μὴ συγ κατοίνγ.
χεῖσθαι μὴ δὲ τὰ παρ' ἀλλήλων εἰς ἄλλον μεταφέ
ροντας. ἐξαμαρτάνειν ♈ μεθόδου ♈ περὶ ♈ ζω
τικῶν χρόνων ♈ πτολεμαίου, ἐκ ♈ πτολεμαίου ἀ
ρεσκόντων πρὸς ♈ ἀναφορικῶν, καὶ ♈ ὁρίων ἀντι
νοεῖν οἷς ἐχρῆτο καὶ αὐτὸς ὁρίοις καὶ τὰ ἄλλα ὁμοί
ως μεταφέρειν. ἐπεὶ καὶ ἄποθεν ἐπομένως χρήσιμα εἰς
♈ τούτων ἀναγνωσιν, εἴληπται μὲν ἡμῖν ἐκ τῶν
παραχαλδαίοις εἰρημένων. ὅταν δὲ ♈ λέξιν τοῦ
πτολεμαίου ἐξετάζωμεν, παρασόμεθα καὶ αὐτὰ ταῦ
τα λοιπὸν ἔσεσθαι, εἰ καὶ γνώμην ἔχει ♈ πτολεμαίου.
ἐξηγησόμεθα τοίνυν ἅπερ βούλεται αὐτοῖς, τὸ
ἐκ ♈ ἀναφορικῶν τὰ ἔτη πειρᾶσθαι τὰ βιώσιμα
ἀνθυφαίνειν, ὧν τῶν γεγραμμένων. ♈ γὰρ ὡροσκο
πὸσις μοιρ. ὁπόσῃ μάλιστα εὑρισκομένης,
ἢ ἐκ τῶν ἀναφορικῶν χρόνων. καὶ ♈ ζωῆς δὲ
ἑκάστου † δοκοῦσι. κοὺς αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ καὶ τὸν ὡροσκό δοκοῦσι.
που σημείου φέρεσθαι: εἰκότως ἐπεὶ καὶ τὰ
τοῦ σώματος βίου μεγέθη χρονικὰ τῆς ζω
ῆς ἀπὸ τῶν ἀναφορῶν λαμβάνειν ἔκριναν.
οὐ γὰρ δὴ καὶ πρὸς παντελῶν ὡρῶν λῆψιν

enim in Alexandrino climate & proximis urbibus Arietem ascendere dixerunt * 40. Taurus 29.9.II 28 20.Ω 35.70. m 38.28 ♎ 36.20 m 35 70.♂ 31.40.♒ 28.20.♓ 28.70.♈.21.40. Ptolemæus autem in Alexandrino climate Arietem ascendere posuit partibus 20. 53. ♉ 24. 12. II 29. 55. ♋ 34. 45. Ω 35. 36. m 34. 47. ♎ 34. 47. m 35. 36. ♐ 34. 47. ♒ 29. 55. ♓ 24. 12. ♈ 20. 53. Multum igitur interest,& qui non animaduerso tanto discrimine, ueterum ascensiones legens, se partiri posse tempora putarit ad Ptolemaicam rationem, is falletur. Nam cum hæc duo ad uitæ spatium inueniendum omnino necessaria sint uidelicet finium inter quinq; planetas distributio, & temporales ascensiones signorum: utrunq; in cõtrouersia est tam apud recentiores quam apud ueteres. Nã & Apollinaris in ordinatione finiũ dissẽtit à Ptolemæo. & uterq; à Thrasyllo & Petosiride & alijs uetustioribus. Itẽ de ascensione signorum inter eos est dissensio, quam recensiores indagasse uidentur per † nuptiales tractationes tamen promis- generales
siones ab ascensionibus ad temporum inuẽtionem factæ à ueteribus, pro suis ascensionum ordinationibus uidebantur accuratè tradi in temporum inuentione, ut pollicerẽtur, se non modò in genere aliquid, aut menses designaturos sed dies etiam & horas. Diuiserunt igitur annos pro sua ratione temporum ascensionalium, & peremptores siue prorogatores (quos hylagia uulgo uocãt) distinxerunt pro sua finium distributione. Opus igitur est, ne cõfusis & inter se permistis diuersis sententijs aberretur, doctrinam de uitæ spatio Ptolemaicam, è placitis Ptolemæi ascensionibus & finium distributione indagare: quibus & ipse finibus fuerit usus, cæteraq; eodem modo perquirere. Nam quæ diximus, sumpta nobis sunt, tanquam utilia ad horum cognitionem, è doctrina Chaldæorum. ubi autem uerba Ptolemæi excutiemus, ea ipsa etiam explorare conabimur, an cum Ptolemæi sententia congruant. Exponemus igitur quid nam sibi uelint inquisitione illa spatij uitæ ex ascensionum tẽporib. in natiuitatibus. Nam cũ pars horoscopi non aliunde magis inueniatur q; ex ascensionum temporibus, & uitam cuique ab horoscopi puncto tribui putent: non ab re totius uitæ longitudinem ab ascensionibus petendã esse consueuerũt. Rationem enim hanc nõ modo ad sumendas tẽporales

2008 Ministerio de Cultura

ἁρμόζειν μόνον τὴν ἀπὸ τούτων μέθοδον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐνιαυσίους χρόνους ἐντεῦθεν ἐνεῖναι ἀκριβῶς λαχεῖν τὴν ἀπονέμησιν. ὑποστήσαντες γὰρ τὸ ζώδιον λ μοίρ. ἕκαστον ὑπάρχον, † εἶναι λ' ἐ τῶν. ὡς τὰς τ ξ μοίρ τοῦ κύκλου, ἔχειν χρόν. τ ξ. ὥστε τὴν μίαν εἶναι μοίρ. ἐνιαυτόν. ἐχρήσαντο δὲ τοῖς χρόνοις, κατὰ τὰς ἀναφορὰς τῶν ζωδίων ὥστε τοῦ κριοῦ ἀναφερομένου αὐτοῖς κατὰ τὸ δι' ἀλεξανδρείας κλίμα μοίρας * κ α, μ' ἀναφέρεσθαι λέγειν αὐτόν, κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀναφοράν, ἔτεσιν κ η καὶ μησὶν η. διελόντες οὖν τὸν κ α ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας η ἡμέρας κ. ἐπεὶ δὲ ὁ ♉ αὐτοῖς κατὰ τὸ αὐτὸ κλίμα ἀναφέρεται χρόνοις κ ε, τουτέστιν ἐτῶν κ ε, διαιρεθέντων τῶν κ ε ἐτῶν εἰς τὰς λ μοίρ. τοῦ ♉ ἐπιβάλλουσιν ἑκάστῃ μοίρ μῆνες ι, εἰ μὲν οὖν αὐτοῖς σύμφωνος καὶ ὁ πτολεμαῖος τὰ τῶν ἀναφορῶν πεπραγμάτευτο, ἐνῆν ἑτοίμως παρ' ἐκείνων λαβόντας τὰς διαιρέσεις τῶν χρονικῶν μεγεθῶν, τὰς εἰς ἑκάστην μοῖραν, πραγμάτων ἀπηλλάχθαι. ἐπεὶ δὲ αὐτὸς παρηλλαγμένας τὰς ἀναφορὰς ὑπέδειξεν εἶναι, ἢ ἐκεῖνοι ᾠήθησαν, αὐτοὺς δεῖ διελεῖν κατὰ ἀναλογίαν, ὧν αὐτὸς ἐπραγματεύσατο ἐν τοῖς προχείροις κανόσι τῶν εἰς τὰς λ μοίρ. ἑκάστου ζωδίου ἀναφορικῶν χρόνων.

Ἐν πόσοις χρόνοις ἑκάστη μοίρ. ἀναφέρεται καθ' ἕκαστον ζώδιον.

Πόσῳ γὰρ ἑκάστη μοίρ. ἀναφέρεται χρόνῳ, οὕτως εὑρίσκεται, ἐπεὶ γὰρ ἑκάστου ζωδίου μοίρ. λ. αἱ δὲ ἀναφοραὶ, ἢ ὑπερβάλλουσιν ἢ ἐλείπουσα τοῦ ♏ γὰρ τοῦ ♈ ἀναφοραὶ τοῦ διὰ τοῦ α κλίματος τοῦ διὰ μερόης μοίρας κ δ κ. τοῦ δὲ ταύρου διὰ τοῦ αὐτοῦ κλίματος. μοίρ. λ γ κ' γ ἵνα ᾖ γνῶμεν πόσῳ ἑκάστη μοίρα ἀναφέρεται: ἀναλύσωμεν εἰς ἑξηκοστὰ τὰς τοῦ ὅλου ζωδίου ἀναφορὰς. οἷον ἐπὶ τοῦ κριοῦ, τὰς κ δ μοίρ. κ ἀναλύσαντες εἰς ἑξηκοστὰ, τὰ πάντα εὑρίσκομεν λεπτὰ α υ ξ. ταῦτα δὲ μερίζοντες εἰς λ, τοσαῦται γὰρ ἑκάστῳ ζωδίῳ εἰσὶ μοίρ. εὑρίσκομεν ἑκάστην μοίρ. ἔχουσαν πρῶτα μ η λεπτὰ. καὶ δεύτερα ἑξηκοστὰ * κ. κατὰ δὴ ταύτην τὴν ἀναλογίαν τοῦ τῶν ἀναφορῶν ἑκάστου ζωδίου χρόν. εἰς ἔτι μεταλαβόντες, ἢ μῆνας μερίζομεν, εἰς ἑκάστην ἡμέραν τοῦ ἐπιβάλλοντας, † ἢ μῆνας, ἢ καὶ ἐνιαυτόν. ποιήσωμεν δὲ οὕτως. τὰς οὖν ἀναφορᾶς τοῦ κριοῦ, * διὰ τὸ μερόης κλίμα οὔδης μοίρ. κ δ κ. πολλαπλασιάζομεν τὰς κ δ κ, εἰς τοῦ ι β μῆνας. * γίνοντο οὖν κ δ ἡμέραι. λογιζομένης ἑκάστης εἰς ἐνιαυτὸν, μῆνες σ π η τὰ δὲ λεπτὰ κ. σκέπτομαι τί μέρος ἐστὶ τῆς ἑξηκοντάδος, ἔστι δὲ τοῦτο τὸ γ, ὅπερ ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ ληφθὲν, ποιεῖ μῆνας δ. γίγνονται ὑπὲρ τὸ αὐτὸ μῆνες * σ ς β. καὶ μερίζω ὑπὲρ τὸ τριακοντὰ μοίρ. καὶ ἐπιβάλλουσιν ἑκάστῃ μοίρα, μῆνες θ. καὶ παραλείπονται μῆνες κ β, οὓς εἰς ἡμέραν ἀναλύσας, ἔχω † σ σ χ ξ. ταύτας πάλιν

ἐν τοῦ διὰ μερόης κλίματι

ἡμέρας.

horas, sed & ad annua spatia accurate perq̃renda, cõmodã iudicarunt. Cum enim statu issent, quodlibet signum esse 30 partiũ. unicuiq; signo 30 annos tribuerũt, ut partes circuli omnes 360 cõtinerent. & singulæ partes singulos annos conficerent. Vsi aũt sunt pro ascensione signorum: Itaq; cũ ♈ apud eos in Alexandrino climate ascendat partibus † 21. 40. cum ascendere dicunt pro sua ascẽsione annis † 28. & mensib. 8. diuiso 21 anno & mensibus 8 & diebus 20. Quando autẽ ♉ in eodem climate 25 temporibus ascendit, hoc est annis 25. distributis 25 annis in 30 partes Tauri: cõueniunt singulis partib. deni menses. Si igitur Ptolemæus rationẽ ascensionum eodem modo tractasset: alacriter accepta ab eis distributione spatij temporum negotio singularum partium tractandarum liberari facile potuissemus. Cum aũt ipse alias esse ascẽsiones demonstrauit quã illi opinati sunt: nobis ea distributio temporũ ascensionaliũ sequenda est, quę congruat cum illius ratione in usitatis regulis de 30. partib. cuiusq; signi.

28:

Quanto tempore pars quælibet, in quolibet signo ascendat?

Quanto tempore pars quælibet ascendat, sic inuenitur. Cum sint uniuscuiusq; signi partes 30. ascensiones aut superant, aut superantur. Nã ♈ ascensiones in primo climate Meruẽno sunt partium 24. 20. ♉ in eodem climate, partium 33. 23. Vt igit̃ sciamus quãto tempore quælibet pars ascendat, in partes sexagesimas. totius signi ascẽsiones resoluemus. ueluti, in ♈ 24 partib. Minutis 20. in sexagesima resolutis, minuta reperimus in summa 14 60. q̃ si diuidamus in partes 30 (tot em̃ cuiq; signo partes sunt) inueniemus quãq; partẽ habere, prima minuta 48. secũda sexagesima 20 † Quod si ascensionũ tempora cuiusq; signi hac proportione in annos mutemus. aut menses in singulos dies partiamur pro rata parte temporis, * aut in menses, aut in annos. Faciemus aũt sic. Ascensiones ♈ in Meroẽno climate, quæ sunt 24. 20. multiplicemus in 12. menses, fiunt igitur 24 dies, cõputato unoquoq; in annum, menses 288, minuta 20. considero quæ pars futura sit cuiusq; sexagesimæ. Est autem hæc tertia, quæ de anno sumpta. facit menses tres, fiunt in summa menses * 262. eos diuido in 30 partes. & conueniunt unicuique parti menses nouem & relinquuntur menses 22 quibus in dies resolutis habeo dies 660, hos rursus

in 30

2008 Ministerio de Cultura

εἰς λ̄ μερίζω. καὶ ἀπαρτίζει ἐξ ἡμερῶν κ̄ β. ὥς τε ἐπιβάλλειν ἑκάστῃ μοίρᾳ, τοῦτε κριοῦ καὶ τῶν ♓ εἰσὶ δὲ πανταχοῦ ἰσανάφοροι. ἐπιβάλλει οὖν ἐ-
ἀνά. πὶ τῷ κλίματι τῷ διὰ μερόης † ἐν ἑκάστῃ μοίρ. μῆνας θ̄ σ̄ σ̄ κ̄ β, ταῖς δὲ δυσὶ μοίρ. τὸ διπλάσιον, τουτέστι μῆνες ι̅ η σ̄ σ̄ μ̄ δ. ταῖς δὲ τρισὶν ἔτη δύο μῆνας * ε̄. σ̄ σ̄ ς̄. ἡ δὲ αὐτὴ ἔφοδος, καὶ καθ' ἕκαστον ζώδιον ἔσται, καὶ καθ' ἕκαστον κλίμα.

Ὅπως μεριστέον τὰς ἀναφορὰς ἐκ διδάξει. † καὶ μῆνα καὶ ὅπως τοὺς ὡριαίους χρόνους. καὶ γὰρ
ἀνά ἐκ τούτων τὰ † ἔτι σκέπτονται. ἐν παντὶ δὲ κλίματι, καθ' ἕκαστον ζώδιον καὶ μοίρ. ἑκάστην, πα-
ἔτη. ράκεινται ὡριαῖοι χρόνοι ὧν κατὰ μεταφορὰν ἀξιοῦσιν λαμβάνειν τὰ ἔτη, καὶ τοὺς μῆνας, καὶ ὅταν ἡμερινὸν ᾖ τὸ τέμα, λαμβάνουσι τοὺς παρακειμέ-
ἀστέρι. νους τῷ ἀέρι ὡριαίους χρόνους. ὅταν δὲ νυκτερινὸν ᾖ τοὺς ἐν ᾧ ἔσται δὲ σαφῆ ταῦτα, περιόντος τοῦ λόγου, εἰς τὸ περὶ χρόν. ζωῆς.

Πῶς ἔνεστι τὴν διάκρισιν τῶν τε κέντρων καὶ ἐπαναφορῶν καὶ ἀπόκλιμάτων, μοιρικαῖς διαθέσθαι.

Ὁ πτολεμαῖός φησιν εἰς τὸ περὶ χρόνων ζωῆς. τό-
ἐπαναφερο πους μὲν τοίνυν ἀφετικοὺς εἶναι νομιστέον, τότε περὶ
μένων. τὸν ὡροσκόπον δωδεκατημόριον, ἀπὸ πέντε μοιρῶν τῶν * ἐπαναφερομένων αὐτοῦ τοῦ ὁρίζοντος, μέχρι τῶν λοιπῶν, καὶ ἐπαναφερομένων μοιρῶν κ̄ ε. πέντε προαναφερομένας ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ ὡροσκόπου, καὶ κ̄ ε ἑπομένας ὡς τοῦ δωδεκατημορίου λ̄ μοίρ. ἔχοντος. τοῦτο δὲ ἐν τοῖς κλίμασι γίνεται, ὅτε τὸ ἰσημερινὸν σημεῖον ὡροσ-
τῶν κοπεῖ. ἐπεὶ τὸ πρὸς τοσούντων ἡμικύκλιον, τὸ ἀπὸ ♈ μέχρι ♍ ὡροσκοποῦν. ἀεὶ τὰ ἀπηλιωτικὰ τεταρτημόρια. μείζονα ποιεῖ πάντα τῶν ς̄ μοιρῶν, τὰ δὲ λιβυκὰ, ἐλάττονα. ἀνάπαλιν δὲ εἴτι ὡροσκοπεῖ τῶν ὑπακουόντων, ἐλάττονα εἰ μὲν τὰ ἀπηλιωτικὰ ποιεῖ, μείζονα δὲ τὰ λιβυκὰ τῶν ς̄ μοιρῶν, καὶ δῆλον ὅτι δεῖ τὰς τοῦ τεταρτημορίου τὰς ἀπὸ τοῦ μεσουρανήματος μέχρι τοῦ ὡροσκόπου τέμνειν εἰς τρία, καὶ τοῦτο ἀπονεῖμαι τῷ ὡροσκόπῳ. καὶ τῆς ποσότητος ταύτης τὰς ι̅ μοίρ. λαχεῖν προσαναφερομένας, τὰς δὲ λοιπὰς ἑπομένας ἔχειν. καὶ ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν τεταρτημορίων ποιεῖν. εἰ δὲ τις λέγει τοῦ, ἑκάστῳ τόπῳ ἀνηκούσης ποσότητος τῶν μοιρῶν τὸ ς̄ προανηνέχθαι, οὐκ ὀρθῶς οἴεται. ἔστω γὰρ εἰ τύχοι τὸ μετα-
ξὺ τοῦ μεσουρανήματος καὶ τοῦ ὡροσκόπου, μοίρ. ο̄ β
ἀπορανήματος. τὸ δὲ ἐξῆς τεταρτημόριον δηλονότι, ρ̄ η. ἔσται οὖν τὰ μὲν ς̄, ἀπὸ κ̄ δ τὰ δὲ ς̄ ἀπὸ λ̄ ς. αἱ τοίνυν πρὸ τοῦ μεσουρ. μοίρ. δ̄ ἔσονται, εἴκοσι δ' ἑξῆς, καὶ ἔτι τοῦ ι̅ α καὶ τοῦ ι̅ β. μ̄ η. καὶ παραλήψοντρ † πρὸς τοῦ ὡροσκόπου μόναι δ'. ἦσαν γὰρ αἱ πᾶσαι ο̄ β. ὧν ξ̄ η λοιπαὶ δ̄ ἃς ἕξει ὁ ὡροσκόπος. δέον κατὰ τὴν μέθοδον σχεῖν ς̄. τῶν γὰρ λ̄ ς τὸ ς̄. ς̄. ἀδύνατος οὖν ἡ τοιαύτη μέθοδος, ἀλλ' οὐδὲ ταῖς ἀναφοραῖς

in 30 diuiso & perficit numerus 220 dierũ. Ita que competunt unicuiq; parti ♈ & ♓ (nam ubiq; pares ascensiones habent) competunt igitur in Meroeno climate unicuiq; parti mẽses 9. dies 22. duabus aũt partibus duplũ, hoc est, menses 18 dies 44. Tribus, anni duo, menses 5. dies 6, Eadem ratio erit cuiusuis alterius signi & climatis. Annotatio edocebit q̃modo ascensiones & menses & horaria tempora sint distribuenda. Nam ex his etiam anni considerantur. In omni autem climate, in unoquoq; signo & parte qualibet, adiacent horaria tempora. secundum quorũ trãslationem censent sumendos esse annos & mẽses. Et cum diurna est figura assumũt horaria tẽpora † aeri adiacentia: cum nocturna, in ♉. Intelligentur autẽ hæc progressa oratione ad tractatum de temporibus uitæ. *stellæ ἀέρι ἀστέρι.*

Quomodo anguli & succedentia & cadentia loca distribuenda sint.

Ptolemęus de uitæ tẽporib. hęc tradit. Loca progationis seu hylegialia existimanda sunt signum horoscopi, à quinq; partib. antegressis usq; ad reliquas & sequentes 25. Quinq; antegressas horoscopum sumit, & 25 sequentes, quippe cũ signum partes habeat 30. hoc uero in * climatib. accidit, cum æquinoctiale signum horoscopum occupat. Etenim imperantium semicirculus ab ♈ usq; ad ♍, semper orientales quadrantes maiores reddit omnes 6 partibus, Occidentales minores. Rursus si quod obedientium tenet horoscopum minores, orientales maiores occidentales quadrantes facit sex partibus, & constat partes quadrantis à M C. usq; ad partem horoscopi secandas esse bifariam, idque horoscopo tribuendum, & quãtitatis eius decem partes sumendas, quę prius oriuntur, reliquas autem quę sequũtur, habendas. Eodẽ modo & in reliquis quadrantib. faciendum est. Si quis autem dicit, sextam partem quantitatis unicuiq; loco cõpetentis prius ascendisse: non rectè opinatur. Est enim, exempli gratia interuallum. Med. Cœl. & horoscopi partium 72. sequens quadrans nimirum erit partium 108. Erunt igitur sex à 29. & alię sex, à 36. Quatuor igit̃ partes ante M C. erunt uiginti deinceps, prętereaq; loci undecimi & duodecimi 48. & ad horoscopũ assument̃ tãtũ 4. Fuerũt em̃ partes uniuersæ 72. de quib. 48 distributis, relinquunt̃, cũ ex illa ratione 6 habere deberet. Nã 36, sexta pars sunt sex. locũ igit̃ nullũ habet illa ratio, neq; etiã ascẽsio- *quinq̃.*

2008 Ministerio de Cultura
BIBLIOTECA

εἶσμ τε χρῆσθαι, ὡς τε ἀπονέμειν ἑκάστῳ τόπῳ λ. ἡ γὰρ ς μοῖρ. τῶν ἀστέρων ἀναπαλάσσης, ἐν τῷ ε ἧς κλίματι μέχρι τοῦ ὑπὸ γῆν μεσουρανήματος, αἱ ἀναφοραὶ μόλις εἰσὶν ξ. καὶ ὅτως οὐχ ἑξόμεθα τοῦ δοῦναι τῷ τρίτῳ τόπῳ. ὡς τε οὐδὲ τοῦτο ἀδιάτορθωτον. ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ λ μοῖρ. ἑκάστῳ νέμειν ἀδύνατον, πάλιν γὰρ ΞΞ ἀναπέλλοντος καὶ ☥ μεσουρανοῦντος. μεταξὺ εὑρίσκοντες μοῖρ. ο. ἐλλείπει δὲ ς, ἑκάτερ ἑκάστου ἔχει μοῖρ. λ. ἐξαναγκαίως οὖν καταλείπεται τὸ ε μοῖρ. προαναφέρεσθαι τοῦ ὡροσκόπου τῷ ὑποφειλομένην λοιπὴν ποσότητα ἐπειδὴ τῆς ἐκ τοῦ ἡ τὸ τεταρτημόριον μερισμοῦ.

Περὶ τοῦ ποῖον μέλος τοῦ σώματος ἑκάστου τῶν ζῳδίων κεκλήρωται.

Ἔτι δὲ τῶν ζῳδίων ἑκάστου τι κεκλήρωται τῶν ☥ σώματος μέλος· ἃ προσήκει γνῶναι χρὴ ὅταν περὶ σίνους λέγωσι, ♈ κεφαλῇ, ♉ τένοντα καὶ τραχήλου ♊ ὤμους. ♋ βραχίονα. ♌, † στῆθος· ♍ πλευράς. ♎ τὸ διάφραγμα, καὶ τὸν στόμαχον, καὶ τὴν γαστέρα. ♏ ὑποχόνδρια, ♐ λαγόνας. ♑. ♐ γλουτούς. ♒ αἰδοῖα καὶ κρυπτοὺς καὶ γονίμους τόπους. ♓, γόνατα, ♈ δὲ φίλους. καὶ βραβῶνας. ♉ ἀγκώνων κάμπας. ♊ ὀσφῦν καὶ ἰσχία. ♋ κνήμας καὶ σφῦρά ♌ ποδᾶς.

κεκλησῶσθαι.

Ποῖος ἑκάστος τῶν ἀστέρων κυριεύει μερῶν.

Κατὰ ταῦτα δ' ἂν καὶ οἱ ἀστέρες † κυκλῶσθαι φασι τῶν μὲν ☉ ὁ ☾, ☿ φλεγματώδη ὑγρότητα, καὶ † βράγχον. βρόγχον, καὶ λύσιν ἑτέρων. ♀ δὲ ἐπὶ μὲν † τροφίαν, καὶ τὸ ὑπὸ τὸν στόμαχον, καὶ νεῦρα. ♂. δὲ αἷμα καὶ νεφρούς, καὶ τοὺς σπερματικοὺς τόπους, ♃ δὲ πνεύμονα, καὶ χολήν. ♄ δὲ ἀκοὴν καὶ ἀρτηρίαν, ☾ γλῶσσαν, ☉ δ' ἧπαρ, καρδίαν, καὶ πνευματικὴν, τρόπον αὐθεντικὴν κίνησιν, ☾ ὅρασιν, ἐπ' ἀνδρὸς μὲν τὴν δεξιὰν, τὴν δὲ ἀριστερὰν, τῆς δὲ γυναικὸς τοὐναντίον. σελήνη δ' κοινῶς μὲν ὅλον τὸ σῶμα. ἰδίως δὲ σπλῆνα καὶ μήνιγγας, καὶ μυελόν, καὶ ὅρασιν, ἀνδρὸς μὲν, δεξιὰν γυναικὸς δὲ ἀριστερὰν. ὧν δ' ἐν τοῖς ♄ μέρεσιν ἔχειν χρονίων πραγμάτων. ὑγρότητός τε καὶ ψύξεως. καὶ † πασῶν ἐργασιῶν. καὶ ἀποθησαυρισμῶν, τελειωνίκαι καὶ ὀχυρώσεων ἀρχάς τε, καὶ πρεσβυτόρων, καὶ ἀστερμάτων, καὶ ἀτέκνων προσώπων, πλεόνων, τελματώδων, καὶ βαθείας πονηρίας. καὶ ☾ δ' ὀμιχίας, ☾ συκοφαντίας, καὶ βασμανίας, καὶ φλόγα, καὶ μόχθους, καὶ βλοσυρότητος, καὶ † βασάνων ἐξῶν, ☾ μὴ ἰδίοις τόποις χρηματίσας καὶ καλῶς * καὶ λαμπήνας ἡγεμονίας πρὸς τὴν γένεσιν, ὀφείλει ἀπ' ἀλλοτρίας βλάβης τὰς αὐξήσεις προσείων. κακῶς δ' ἡγεμονεύσας μόχθους, καὶ συμφορὰς ἐπάγει καλῶς δὲ φαίνων. ὁ δ' † διὸς ἡγεῖται μεγαλοπρεπείας. δόξης. σεμνότητος ἐκλαύσεως τε καὶ εὐτροφίας. ἀρχῆς καὶ τιμῆς εὐτεκνίας τε καὶ ☾ πορηγεμόσι καὶ ὄχλοις ἀρχαῖς. καλεῖται δὲ φαίνων ὁ δ' ☿ διὰ πυρός τε ὤν, ☾ αἱματώδης, καυστήριός τε

Βράγχον.

παρ.

Ἡγεμονία.

Ἡγεμονία

Ἡγεμονία

Βασανιῶν ἢ βασάνων.

nibus ut licet ut cuilibet loco tricenæ partes tribuantur. Nam sexta stellarũ parte oriente in quinto aut sexto climate usq; ad IM C, ascensiones uix sunt 60. & sic non habituri sumus, quod tertio loco debemus. Itaq; ne hoc quidem potest fieri, ac ne illud quidẽ, ut uni cuiq; loco tricenæ partes tribuant. Nam ΞΞ oriente & ☥ M C obtinẽte, partes in medio inueniũtur 70. oportebat aũt 60 si unũquidq; haberet 30 Necessario igitur relinquitur. 5 partes ascendere ante horoscopum. reliquã autem debitam quantitatem sequi ex quadrantis distributione.

Quod cuiq; signo corporis membrum sit attributum.

Adhæc quodlibet signũ aliq̃d membrũ corporis est sortitũ, idéq; tenendũ est, anteq; de ęssione dicat. ♈ Caput. ♉ iugulũ, & collũ ♊ humeros & brachia. ♋ pectus & latera. ♌ septũ transuersum, stomachum & uentrem ♍ hypochondria & lumbos. ♎ * & nares: ♏ pudẽda, & occulta atq; genitalia loca. ♐ genua, & quibusdam autorib. inguina & cubitorũ flexus. ♑ lumbos & coxendices. ♒ tibias & talos, ♓ pedes.

Quibus partib. stella quælibet imperet.

Simili modo stellas etiam sortitas esse aiunt: ☾ ex interioribus, Phlegmaticum humorẽ, tussim & solutionẽ intestinorũ. ☿ epar & nutrimentũ ☉ ex eo generatur, & partes stomacho subiectas & neruos. ♂ renes & sanguinẽ, & seminalia loca. ♀ pulmones & bilem. ♃ auditũ. arteriam & linguã ☉ Cor & spiritalẽ, hoc est sensitiuã motionẽ, & oculũ in uiro dextrũ in muliere sinistrũ. ☽ in genere totũ corpus, propriè splenẽ, meningas medullã & oculũ in uiris sinistrũ, in mulieribus dextrum. In externis rebus ♄ dominat̃ rebus diuturnis humiditati & frigiditati & omnib. operib. & repositis opibus, rebus terrestrib. & antiquis, seminibus, & orbis personis, nauti s, perfectioni, profundæ improbitati, occulti s machinationib. calũniæ, liuori, inuidię, laborí, toruitati, & tormentis seu quęstionib. Vnde in suis locis autoritate præditus, & bene atq; splẽdide ad geniturã cõfiguratus, iuuat, ex alienis dãnis incremẽta offerens. Male cõfiguratus, labores & calamitates adducit. Vocatur aũt a græcis Phænon. ♃ præest magnificentię, gloriæ, grauitati, uoluptati & sagine, magistratui & honori, fœcũditati, gratię magnatũ & populi. Vocat̃ aũt Phaethon ♂ igneus & cruẽtus & cauterio similis, ẽ est ut diximus, calidissimo in nobis sanguini, & impetui

♄ dominatus.

♃ dominatus.

♂ dominatus.

σόμοιος. ἀφηγεῖτε γὰρ τοῦ ἐν ἡμῖν θερμοτάτου αἵμα
πνεύμαν. τος ὡς ἤρητε, καὶ σπερματικῆς ὁρμῆς, καὶ σηλλημῶν
καὶ γυναικείων ἐνεργειάς τε καὶ κινδύνων. καὶ θυμοῦ
καὶ ὀργῆς, καὶ θράσους, καὶ βίας, καὶ παραβόλων πραγ
μάτων, καὶ παθῶν ὀξέων. στρατειάς τε καὶ πολέμου
καὶ σιδήρου χρήσεως καὶ τραυμάτων, καὶ πάντων τῶν
μετ' ὠκύτητος, καὶ ἐκπλήξεως γενομένων, καλεῖ
ἡγεμονία ται δὲ πυρόεις. ὁ ☉ δὲ πνεύματος ἄρχει, καὶ τοῦ
ἐν ἡμῖν αἰσθητικῆς ψυχῆς, καὶ πνευματικῆς κινή-
σεως, καὶ πνευματικοῦ, ἢ ἡγεμονικοῦ προσώπου. ὁ δὲ
τοῦ ♀ παρακείμενος μὲν τῷ ἡλίῳ. μεγεθός τε ἔχων
καὶ φωτιζόμενος ὑπ' αὐτοῦ τῇ λαμπηδόνι, ἐπεὶ ὁ μὲν
αἴθαλος, ἅτε καιομένου πυρός, ὑπὲρ τὸ ὑποκείμε
νον ταύτης πλάτος, εὐειδέστατος καὶ καλὸς ὁρᾶτε,
ὅθεν διὰ μὲν ἱλαρότητα τοῦ φωτὸς ἄρχει εὐμορφίας
εὐπρεπείας. καθαρότητος. λαμπηδόνος βίου. εὐκοσ
μίας. στεφανιφορίας. ἱερατείας. χρυσοφορίας. τρυ
φερότητος. διὰ δὲ τὸ συμπαρείναι καὶ αὐτὸν τῶν ψυ
ἡγεμονία χικῶν τοῦ κόσμου στοιχείω. καὶ συμπαθείας, ἀπ' αὐτοῦ
λαμβάνειν αὐγάς. ἄρχει φιλοστοργίας. ἔρωτος. ὀ-
ἡγεμονία. ρέξεως, γάμου. θρησηνάς. εὐμουσίας, καὶ τῶν κοσμι
κῶν ἀρχῶν. καὶ θεατρικῶν τῶν τε συνοίκων. καὶ
παρμώδης θυλικῶν προσώπων. μήτρος ἀδελφῆς. καὶ θυγα
τρός. καλεῖτε δὲ φωσφόρος. ὁ δὲ τοῦ ἑρμοῦ, συνεσ-
δι. πόμενος τῷ ἡλίῳ, † παρμώδης μὲν φαίνετε. καὶ
ἐσπανιώτερος ὁρᾶτε ἀσ) δὲ ἀεὶ τοῦ τοῦ ἡλίου πρὸς
αὐτοῦ τεταγμένου, καὶ πλειστάκης ἀνατέλλων καὶ δύ
νων ὑπὸ τὰς αὐγάς, ἄρχει † γὰρ οἷα δὴ τοῦ ἡγε-
μονικῷ παρακείμενος ψυχικῆς κινήσεως ἄρχων
τι στοιχείω, φρονήσεως, καὶ λόγου, καὶ ὑπὸ στήμης. καὶ ὅσα
λόγω διοικεῖτε. παιδείας. ἐμπειρίας. πραγματί
ἡγεμονία. ας. φιλίας. κοινωνίας. συναλάγματος. ἑταιρείας.
ὑπηρεσίας. ἔτι δὲ καὶ νεωτέρων προσώπων. τέκνων
τε, καὶ θρεμμάτων. καλεῖται δὲ στίλβων. ἡ δὲ σελήνη
περιγειοτάτη ὑπάρχουσα, καὶ τὰς πάντων ἀπορροί
ας δεχομένη τῷ ἑαυτοῦ μεγέθει, καὶ διακονοῦσα πρὸς
τοῦ ὑποκειμένου: ἄρχει τοῦ παντὸς ἡμῶν σώματος,
καὶ τοῦ περὶ αὐτὸ ὑγείας. καὶ καταστάσεως. καὶ μη-
τρός. καὶ ἡγυνονικῶν γυναικῶν.

Περὶ ὧν ἱματισμῶν καὶ βαφῆς κυ-
ρίευσαι ἢ χροιᾶς.

ἀνθνοῦς. ὁ ♄ βαφῆς καστοριζούσης. ἡ ♀ λευκῆς χροιᾶς. ὁ ♃
γαλαιζούσης, ὑπὸ τὸ λευκὸν ῥεπούσης μικρόν. ὁ ♂
πυρίνης. φλογίνης ἀληθινῆς: ὁ ☉, χρυσοκιτρίνης:
ἡ σελήνη πρασίνου.

Περὶ τῶν λ̄ς δεκανῶν καὶ τῶν παρα-
νατελόντων ἀνθ' προσώπων.

δεκατημό ρια. τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου, εἰς β † ζώδια τετμημένου,
τουτέστιν εἰς ῑβ ζώδια ἕτερα τμήματα λ̄ς ὑπέ-
θεντο οἱ παλαιοί. οὓς τινας ἐκάλεσαν δεκανούς. καὶ
τούτους ἐμέρισαν κατὰ ζώδιον δέκα μοίρ. ἄρχειν. διὸ
καὶ δεκανὸς καλεῖτε, ὑπόκειν) * τούτοις τοῖς δεκα
νοῖς. οἱ εἰρημένοι ἐν τῷ ζωδιακῷ ☉ παρανατέλλον
τες, ἔχουσι δὲ καὶ πρόσωπα τῶν ζ̄. ἀστέρων αἵ τινα

impetui seminali.* & cõceptui muliebri, acti
oni & periculis, iracundiæ, iræ, audaciæ, uio-
lentiæ, facinoribus desperatis, & affectib. re-
pentinis, expeditioni, bello, usui ferri, uulne
ribus & omnibus quæ fiunt cũ celeritate &
terrore. Vocatur autẽ Pirois. ☉ spiritui im- ☉ dominatus.
perat, & sentiente in nobis animo, & spirita-
li motui, & personę spiritali motui, & perso-
næ spiritali aut imperio præditæ ♀ uicina So
li magna & splendore illius illustrata. Nam
fulgor eius tanq̃ ardentis ignis in huius lati
tudinem descendit, speciosissima & pulcher
rima cernitur. Vnde ob luminis hilaritatem
præest formositati, decori, mundicijs, splendi
dæ uitæ ornatui, coronatui, sacerdotio, aure-
is ornamentis, delitijs. Quia uerò & ipsa mũ
di animali elemento adest, & splendorẽ affe- ♀ dominatus.
ctionis ab eo sumit, dominat̃ charitati, amo-
ri, appetitioni, coniugio, religioni, elegantię,
& * mũdanis imperijs, & spectaculis & cõtu
bernalibus atq; fœmineis personis, matri, so- τῶν κοσμικῶν ἀρχῶν.
rori, filiæ: Vocatur autem Lucifer. ☿ Solem
comitans, uibrãs apparet ac rarius, semperq;
prope solem cernitur, iuxta quem colloca-
tus est. sępissimè oritur & radios subit. Pręest
quippe uicinus, elemento principali, quod
animali motui pręest dominatur, prudentię, ☿ dominatus.
orationi scientiæ, & ijs quæ ratione atq; ora-
tione administrantur, disciplinę, experiẽtiæ,
actionibus forensibus, amicitiæ, communita
ti, contractui, societati, ministerio, præterea
personis etiam in moribus, liberis, & pecudi
bus & appellat̃ Stilbon. ☽ quæ terræ citima
fertur, omnium defluxiones sua magnitudi-
ne excipiẽs, & terræ impertiens, dominatur
toti nostro corpori, & eius sanitati & consti-
tutioni, & matri, & matronis imperio p̃ditis.

Quibus uestimentis, tincturis
aut coloribus præsint.

Græca sic habẽt, ὁ ♄ βαφῆς καστοριζούσης. ἡ ♀ λευ
κῆς χροιᾶς: ὁ ♃ γαλαϊζούσης ὑπὸ τὸ λευκὸν ῥεπούσης
μικρόν: ὁ ♂ πυρίνας, φλογίνης, ἀληθινῆς (fortasse
αὐνῆς) ὁ ☉ χρυσοκιτρίνης. ἡ ☽ πρασίνου.
♄ Pręest tincturæ fibræ simili: ♀ albo colori
♃ mustelino paululũ ad albũ declinãti ♂ ig-
neo, flãmeo, † ueraci. ☉ aurocitrino. ☽ uiridi
De 36. decurijs & iuxta eas orientib. facieb. De faciebus signorũ.
Zodiaco circulo, in 12 partes, quæ signa uo-
cant̃ secto, ueteres alias 36. sectiões statuerũt
q̃s decanos uocarunt, eosq; sic diuiserũt, ut
singuli duas cuiusq; signi partes tenerent.
Vnde etiam decanus appellatur. His deca-
nis sub sunt facies, quas iuxta zodiacum cir
culum oriri dictum est, & facies septem

2008 Ministerio de Cultura

συμπάθειαν ἔχουσι πρὸς οὓς ἐπικειμένους αὐτοῖς ἀστέρας. οἷον ὑπόθου τὸν ☉, εἶναι ♈ μοίρ. ι, δεκανῷ πρώτῳ, προσώπῳ ♂, ἐπεὶ οὖν εἰρήκαμεν τὸν ☉ σημαίνειν τὰ ψυχικὰ, εὑρήσεις τὴν ψυχὴν τοῦ τοιούτου, ἔπανδρον, θυμικὴν, πολεμοχαρῆ. φιλότιμον, καὶ τὰ ὅμοια, ὑπόθου δὴ πάλιν εἶναι τοῦ ♈ μοίρ. κ δεκανῷ δευτέρῳ προσώπῳ ☉ σημαίνει τὸν τοιοῦτον λαμπρὸν εἶναι τὴν ψυχὴν, καὶ φιλότιμον, καὶ φιλόδοξον, καὶ οὗτοι πολεμοχαρῆ, ὑπόθου δὴ πάλιν τὸν ἥλιον εἶναι ♈ μοίρ. λ δεκανῷ γ προσώπῳ ♀. σημαίνει δὴ τὸν τοιοῦτον εἶναι θηλυκόψυχον. θηλύμορφον. ἐπαίσχρον. λάγνον, καὶ τὰ ὅμοια. ὥρα πῶς ἐν ἑνὶ ζωδίῳ τρεῖς διαφοραὶ περὶ τὰ ψυχικὰ μόνον ὑπεδείχθησαν,* ἔγκειται δὲ καὶ τῶν δεκανῶν, καὶ τῶν παρανατελλόντων αὐτοῖς καὶ τῶν προσώπων τὰ ἀπτελέσματα, παρὰ τεύκρου τοῦ βαβυλωνίου.

ἔκκεινται.

Περὶ τῶν ἀπλανῶν λαμπρῶν ἀστέρων, καὶ τῶν παρανατελλόντων δυνάμεων.

Ὁ τύπος τῶν ζωδίων, καὶ τῶν παρανατελλόντων ἀπὸ τῆς τῶν ἀστέρων συνθέσεως συνέστηκεν. ἔχουσιν οὖν ἐν ἑαυτοῖς λαμπρὸς ἀστέρας καὶ ἀμυδρὸς, καὶ συγνοτέρους. τούτους τηρήσαντες οἱ παλαιοὶ εἰπόντους μὲν λαμπροτάτους αὐτῶν μεγέθους, πρώτου, οὓς δὲ ἀμυδροτέρους μεγέθους, δευτέρου, οὓς δὲ συγνοτέρους, μεγέθους, τρίτου, καὶ ἑξῆς ἀκολούθως εὗρον αὐτοὺς, ἕως τοῦ ἕκτου μεγέθους, καὶ τῆς τῶν πλανητῶν κράσεως, κεκοινωνηκότας καθάπερ εἰρήκαμεν, καὶ οὓς μὲν αὐτῶν ἐν τῷ ζωδιακῷ κύκλῳ τετυχηκότας. οὓς δὲ βορειοτέρους τοῦ ζωδιακοῦ. οὓς δὲ νοτιωτέρους. τηρήσαντες οὖν οὓς λαμπροτέρους αὐτῶν ἀστέρας. εὗρον λαμπρὸς λ, τοῦ πρώτου μέγετος μεγέτους καὶ δευτέρου τετυχηκότας. ἐπὰν οὖν οὗτοι εὑρεθῶσιν ὑπὸ τοῦ ὡροσκόπου ἰσομοίρως, ἢ ὑπὸ τοῦ μεσουρανήματος, ἢ τὸν ἥλιον, ἢ τὴν σελήνην σχηματίζοντες. ἢ μετά τινος ἀστέρος, ἀλλοιοῦσι τὴν γένεσιν, κατὰ τὴν προσήκουσαν αὐτοῖς κράσιν. οἷον εἰ μὲν κράσεώς ἐστιν ἀγαθοποιοῦ, ἀγαθότερα ὄντα τὰ τῆς ψυχῆς εἰ δὲ κακοποιοῦ, χείρω.

Ἐπὶ τῶν ὁρίων κατ' αἰγυπτίους καὶ πτολεμαίου καὶ λαμπρῶν σκιερῶν μοίρ.

Πάλιν οἱ παλαιοὶ, εἰς ἡμίσεις χώρας, ἢ τόπους τέμνοντες ἕκαστον ζώδιον ὠνόμασαν ζώδια, οὐ κατὰ τὰς ἴσας μοίρ. ὡς ὑπὸ τῶν δεκανῶν εἰρήκαμεν, ἀλλὰ διαφόρως κατὰ ἄλλην αἰτίαν, ἣν τινα ὑπέθεντο, ἐν ταῖς τῶν ἀστέρων, τελείαις περιόδοις. περιόδους δὲ λέγω, ἃς τινας ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εὑρήσεις, αὗται δὴ αἱ μοίρ. τῶν ὁρίων αἱ κατὰ ζώδιον κείμεναι. τινὲς μὲν αὐτῶν εὑρίσκοντες ♃. ἄλλαι δὴ ἀφροδίτης καὶ ἄλλαι κρόνου, καὶ ἄλλαι τῶν λοιπῶν πλανήτων. ὅταν οὖν τις τῶν ἀστέρων εὑρεθῇ ἐν οἴκῳ ἀγαθοποιοῦ, ὁρίοις δὲ κακοποιοῦ, κακοῖ ἀμαυροῖ τὴν τύχην. ἢ οὖν τῶν ὁρίων ἐνέργεια,

planetarum tenent, quę facies necessitudinē habent cum stellis quibus attribuuntur. Veluti, Finge ☉ esse in ♈ parte 10, decano primo, facie ♂. Quoniam ergo diximus Solem significatiōe res animę: illius animū reperies uirilem, iracundum, bello gaudentem. Finge porrò ☉ esse in parte ♈ 20, decano secundo, facie sua. significat hūc esse splendidū, ambitiosum, glorię appetentē, bello & ipsū gaudentē. Rursus finge ☉ esse in ♈ parte 0 decano tertio, facie Veneris. significat effœminatū animū, hominē fœminea forma præditū, subturpem, lasciuum & similia. Vide ut in uno signo tria discrimina in animi affectionibus sunt contensa. Sunt aūt & decanorū, & facierum iuxta illos orientium effectus expositi apud Teucrum Babylonium.

De ui illustrium fixarū stellarum & coorientium.

Forma signorum & coorientium, ex stellarū collocatione cōstat. Habent igit̄ in se & splēdidas stellas & obscuras & tristiores. His igitur ueteres obseruatis, dixerunt earum splēdidissimas primæ esse magnitudinis. obscuriores secundæ: tristiores, tertiæ, & sic ordine repererunt eas usq; ad sextam magnitudinē & temperamenti planetarū esse particeps deprehenderunt, ut diximus, earumq; alias in circulo signorum esse, alias ab eo uersus septentrionem aut meridiē declinare. Obseruatis igitur splendidioribus earum, repererunt 30 primæ & secundæ magnitudinis. hæ igit̄ ubi partiliter in horoscopo inuentæ fuerint, aut in M C. aut cū ☉ aut ☽ configuratæ aut cum alia stella mutant geniturā, pro sui natura, ueluti, si naturæ beneficæ sint, animum reddunt meliorem, si maleficæ, deteriorem.

De finibus secundum rationem Aegyptiorū & Ptolemęi, & de partibus lucidis & obscuris.

Veteres porrò in semisses diuiso quolibet signo nominarunt fines, non parib. partibus, ut de decanis diximus, sed diuersè ob aliam causam, quam in perfectis stellarum circuitibus cōstituerunt, eos autem circuitus dico, quos in superiorib. reperies. Hæ igit̄ finium partes in signo q̄libet partim sunt ♃ partim ♀, aliæ ♄ aliæ reliquorum planetarum. Cum igitur aliqua stella reperitur in domo benefici planetæ, & finibus malefici: is lædit & obobscurat fortunam. Finium igitur actio minuta

εἰς ἡμίσεις χώρας.

2008 Ministerio de Cultura

γνάλλοιοῖ τλὼ ϝ ἀσέρων ἀπελεσματογραφίαν, καθὰ εἴπρθαι κὴ ὠδὶ ϝ προσώπων ϝ δεκανῶν. ὁ οὖν πτολεμαῖος γὼ πσιν ὁρίοις, ὰ σωήνεσεκοῖς ἀεγυπτίοις δὸ ἀναγκάδη ⊂ τότων ὑπομνησιν ποιήσαδ, † συμβαλόντων ϗ τὰ ὅρια αὐτῶν γὼ τοῖς ἀποτελέσμασι μόνοις, οὐδὲ τῶν λαμπρῶν κὴ σκιερῶν, ⊂ ἀμυδρῶν μοιρῶν ὰ μικραὶ ἔχουσι τλὼ γνέργειαν, εἴπρ οἱ ἀσέρες γὼ ταῖς λαμπραῖς μοίρ. εὑρέθησαν τε τυγχάνοτες, δὸ ⊂ τοῦτα γὼ τοῖς ἔμπροδγν, ἀναγκάδη καθυποτάξαι.

Περὶ τῆς τῶν ζωδίων μελοθεσίας.

Τὰς ϝ ἀνθρώπω μελοθεσίας ὑπέταξεν ὧν κυριδία μελῶν. ἑκασον ϝ ζωδίων κὴ ϝ ἀσέρων δ|ὰ τὸ εἰδ|έναι ἡμᾶς τὰ † ἀσινῆ κὴ τὰ πάθη τὰ γινόμενα τοῖς ἀνθρώποις, ἀπὸ ϝ κλήρω τ' τύχης κὴ ϝ δαίμονος, κὴ ϝ σίνως κὴ ϝ κυρίων αὐτῶ, ϗ ἔθν ⊂ γνωρίζοντ|ς ὡς ὠδὶ τὸ πλεῖσον, τὰ πάθη κὴ τὰ σίνη. ἁρμηνὼς οὖν πάντα τὰ προειρημένα ἀπολύσεως κὴ τ|ς ἐπίλυσιν αὐτῶν ποιησάμεν⊙, ὑποτάξω † κὴ τλὼ τῶν σχηματισμῶν φαρμῆδ|ὰν ἡμῖν.

ἀσινῆ.

ιωὴ.

Περὶ τριγώνων, καὶ τετραγώνων, καὶ ὃ, ⊂ τῶν ἀσυδέτων λόγον ἐχόντων πρὸς ἄλληλα ὡς ϗ τύπω † ἐδιαμέτρων.

Τῶν τριγώνων ⊂ □ ⊂ ✳ σχηματισμῶν, διαφοραὶ καθεσήκασιν, καὶ ἃ μὲν πρώτη καὶ μέγιστη ἐσὶν πασῶν, ἡμοιρικῶς λαμβανομένη κὴ τὸν πρόχειρον κανόνα πτολεμαίου, καθὼς γὼ τοῖς ἔμπροδγν ἀπεδέξαμεν, ἡ δὲ δευτέρα ὄδὶν, ἡ χρονικὴ, ἣν αὐτίγονος καὶ φνάκης ὁ αἰγύπτιος, καὶ ἄλλοι τινὲς ὑπέταξεν καὶ ὠνόμασεν ἰσοσκελὲς τρίγωνον τῶν ἀναφορῶν τῶν ζωδίων. ἡ δὲ τρίτη ὄδὶν, ἡ ζωδιακὴ καὶ κοινὴ, καὶ καθολικὴ, καθ' ἣν πάντες πλανώμενα, πολλάκις γὰρ τὸ ἥλιός ἐστ⊙ γὼ Ω πρὸ μοίρ. ᾱ, τὸ δὲ ☿ ἐστ⊙ γὼ τῷ ♐, περὶ μοίρας ι' ἐφάνθη τὸ τρίγωνον ☿ πρὸς ☉. οἱ δὲ † ἀργοὶ πρὸς ἄλλήλους, ἐσχηματίδησαν οὔτε γὰρ πλατυκῶς γὼ τοὺς τῶν ρκ̄ μοίρ. καθεσήκασιν, οὔτε δὲ χρονικῶς γὼ τοὺς ρκ̄ χρόνων τετυχήκασιν, οὔτε μὴν ἀναφορικῶς γὼ τοὺς τῶν ρκ μοίρ. λοιπὸν οὖν ἀπὸ ϝ πλανητῶν κεφαλαίων γίνεται. καλεῖτ|ς οὖν ἀεὶ τρίγωνικὴ πλευρὰ ζωδιακὴ, ἣ πις πάλιν τλὼ γνέργειαν ἔχηκεν ἐπεὶ δ' σωέχων κὰτλὼ ἔτε ἡ μοιρικὴ. οὔτε ἡ χρονικὴ. ἐπεὶ οὖν τλὼ μοιρικλὼ, △ καὶ □. καὶ ✳ πλευρὰν γὼ τοῖς ἔμπροδγν ὑπεταξάμεν δ|ὰ τῶν κανόνων πτολεμαίου, τλὼ τε ζωδιακλὼ νῦν ὑποτάξαμεν, ἀναγκαῖον ὠήθην ὑποτάξαι καὶ τλὼ χρονικλὼ δ' ἀποδείγματ⊙. Ὑπόθου εἶν τὸν ἥλιον γὼ τῷ κριῷ, γὼ τῷ δ' ἀλεξανδρείας κλίματι μοίρ. α' ⊂ τὸν ☿ Ω. μοίρ. β̄. κὴ ϝ ♂ Ω μοίρ. ε̄, ποιῶ ἔτως. ἀναφοραὶ Υ χρόνοι κε̄ μ' κὴ ἀναφορὰ ♉. χρόν. κε̄ s̄. ἀναφορὰ Π κῆ κ̄. κὴ ἀναφορὰ ♋ λε̄ μ' γίνον∂ χρόν. τ∂ ζωδίων, ρ̄. s̄. μ̄ ὑποδείπον∂ εἰς οὖν ρ̄ μ χρόν. ι γ̄ κ̄. εὑρίσκω περίπ|ς ι ε̄

 201

minuta ſtellarum effectiones, quẽadmodũ & de facicbus decanorum dictum eſt. Ptolemęus igitur in quibuſdam finibus, non aſſenſus eſt Aegyptijs. Quare neceſſe habuit horum quoq; facere mentionem cum fines in prædictionibus adhibeantur. Splendidæ porrò & tenebroſę & obſcuræ uim non paruam habent, ſi ſtellę in ſplendidis partibus reperte fuerint. quamobrem & hæc prius ſub iungere eſt coactus.

De ſignorum dominatu in membris.

Subiungit cui corporis humani mẽbro q̃dq; ſignum & ſtella dominet, ut ſciamus noxas & affectus qui hominibus accidunt. à parte fortunæ † & genio & noxa & dominis eius. Vnde etiam plerunq; cognoſcũtur affectus & uitia. Cum igitur omnia ſupradicta abſoluerit ordine atq; explicarit: ſubiungã etiam configurationum euidentem uim.

κὴ τὸ δαίμονος κὴ τὸ σίνος.

De trigonis, tetragonis & oppoſitis, & inter ſe non deuinctis, breuis explicatio.

Triangularium, quadrangulariũ & ſextiliũ, configurationum diſcrimina ſunt, ac primũ omniũq; maximũ, quod partiliter ſumitur ſecundum uſitatam regulam Ptolemæi, ut antè demonſtrauimus. alterum eſt, temporale, quod Antigonus & Phnanes Aegyptius & alij quidam ſubiunxerunt, & nominarunt æquicrurium triangulum aſcenſionis ſignorum. Tertium eſt, è ſignis, cõmune illud & uniuerſale, in quo erramus omnes. Nam ſæpe cum ☉ eſt in 1 Ω ☿ in 5 ♂: apparuit △ ☿ & ☉. Si uero ignaui inter ſe configurati ſunt. Neq; eñ platyce intra partes 120. neq; temporaliter intra tẽpora 120 ſunt conſtituti neq; ratione aſcẽſionum intra partes 120. Relinquitur ut à* capitibus planetarum. Vocatur igitur ſemper latus triangulare zodiacõ quod rurſus uim habet, quoniam non continetur neq; partili neq; temporali. Quoniam igitur partile △ □ & ✳ latus antè ſub iunximus ex Ptolemęi regulis, neceſſarium duxi, etiam temporale per exemplum ſubiungere. Finge Solem eſſe in Alexandrino climate in ϒ parte prima. ☿ in Ω 2. ♂ in Ω 5. & ſic agito. Tempora aſcenſionum ϒ ſunt 21 40. Aſcenſio ♉ temporum 25. 6. Aſcenſio Π 28. 20. 8. Aſcenſio ♋ 34. 40. conficiuntur tempora 4 ſignorum 106. 40. Reſtant ad 120 tempora, 13. 20. inuenio circa 11.

καθὰ τὸν πρὸ χειρὸς κανόνα πτολεμαίου.

20.

* Ω

ὥρας τοῦ Ω. διπλώσας γὰρ τοὺς λε χρόν. γίνοντ χρόν. ο. τούτους ἐνδεκάκις καὶ ς'' ποιήσας, εὑρίσκω χρόν. ω ε οὓς ποιῶ παρὰ τὸν ξ. ἔσται χρόνοι ιγ κε. μίγνυμι τὰ ρς μ. ὁ μοῦ γίνονται, χρόνοι ρκ ε. εὑρίσκεται οὖν ἡ ιᾶ ς'' τοῦ Ω ἐν τῷ δι' ἀλεξανδρίας κλίματι, τρίγωνον ἰσοσκελὲς, ἀποτελοῦσα πρὸς τὴν πρώτην μοίρ. τοῦ Υ. καὶ λέγομεν τὸν ♃ ὑπὸ ☉ θεωρεῖσθαι, χρονικῶς καὶ ζωδιακῶς τὸν ♄ δ, ζωδιακῶς μόνον. ἐπειδὴ ὑπολείπονται τοῦ Ω χρόνοι κᾶ λε τούτους προστίθησι τῷ β ἰσοσκελεῖ △ οὕτω, Ω χρόν. κᾶ λε ♍ χρόν. λη κ' ♎ χρόν. λη κ. ὁ μοῦ γίνονται χρόν. ♄ η ιε. ὑπολείπονται πάλιν εἰς τοὺς ρκ χρόν. κᾶ λε, τούτους εὑρίσκω παρὰ τὰς ιη ς'', ζ μοίρ. τοῦ ♏. διπλώσαν γὰρ τὴν ἀναφορὰν τοῦ ♏ τοὺς λε χρόν. γίνονται χρόν. ο, τούτους παρὰ τὰς ιη ς' ζ ποιήσας εὑρίσκω χρόνον ατθ, ἀποιῶ παρὰ τὸν ξ. γίνονται κᾶ με οὓς τινας προστίθημι τοῖς ς η ιε γίνονται ὁμοῦ χρόν. ρκ εὑρίσκονται οὖν αἱ ιη ζ μοίρ. τοῦ ♏ ἐν τῷ διαλεξανδρείας κλίματι τὸ β △ ἰσοσκελὲς ἀποτελοῦσα πρὸς τοῦ ιᾶ ς'' μοίρ. τοῦ Ω: πάλιν ἐπειδὴ ὑπολείποντ τοῦ σκορπίου χρόν. ιγ ιε, τούτοις προστίθημι τὸν γ ἰσοσκελὲς △. ♏ χρόν. ιγ ιε. ♐ λαμ. ♍ κη κ'. ♒ κε ♓ κᾶ μ. ὁμοῦ γίνονται ρο θ χρόνοι. οἵ τινες ἀποτελοῦσι τὸν γ △ ἰσοσκελὲς, τοῦ ζωδιακοῦ κύκλον, αἱ γὰρ ὑπολειφθεῖσαι ε μοίρ. εἰς τοὺς ρκ χρόνους ἐν τῷ ιαω △ εἰσιν ἀκρτετμημέναι τῇ δὲ αὐτῇ μεθόδῳ, καὶ τὰς ✳ ☉ □ πλευρὰς εὑρήσεις, αἵ τιναι καλοῦνται χρονικαί.

* Ω duplicatis enim 35 temporibus fiunt tẽpora 70. Hæc cum undecies tempora 805. quæ cum addo ad 60 fiunt tempora 13.25. admisceo 106. 40. fiunt uniuersa tempora 125. Reperitur igitur 11 pars ⁝. Ω In Alexãdrino climate triangulum æquicrurũ constituere ad primam partem Υ & dicimus Iouem à Sole spęctari ratione temporis & signi. Martem autem ratione signi duntaxat, quando relinquuntur tempora Ω 21. 35 hæc apponito secundo æquicruro △ sic Ω tẽpora 21. 35. ♏ tẽpora 58. 20. ♎ tempora 38. 20. simul fiunt tempora 98. 15. Rursus restant ad tempora 120. 21. 35. hæc rursus reperio circa partes ♏ 18. 7. Duplicata enim ♏ ascensione 35 temporibus. tempora fiunt 70. has ubi ad 18. * 7. adieci, reperio tempora 1209. quæ addita 60. fiunt 21. 45. quæ adiungo * 6. 8. 15. fiunt simul tempora 120. Inueniuntur igitur 18 * & partes cũ in Alexandrino climate, secundum △ æquicrurũ efficientes ad 11 partem Ω. Rursus quia reliqua sunt ♏ tempora 13. 15. his adiungo tertiũ trigonum æquicrurũ ♏ temporũ 13. 15. ♐ 31. 40. ♍ 28. 20. ♒ 25 ♓ 21. 40. quæ simul faciũt 119 tempora quæ absoluunt tertium △ æquicrurũ zodiaci circuli. Residuę em̃ 5 partes in 120. tempora in † 11 △ sunt rectę. Eadem hac ratione ✳ & □ latera reperies, quæ temporalia nominantur.

Περὶ χρόνων καὶ κεντρ. καὶ ἐπαναφορῶν καὶ ἀποκλιμάτων.

Ὁ μὲν ὡροσκόπος δηλοῖ τοῦ πρώτην ἡλικίαν, τὸ μεσουραν. τοῦ μέσην. ἡ δὲ δύσις, τοῦ τελευταίαν. τὸ δὲ ὑπὸ γῆν κέντρ. τὸν θάνατον, καὶ τὰς μετ' αὐτὸν γινομένας εὐδοξίας, ἢ ἀδοξίας καὶ πάλιν, τὸ μὲν ἀπόκλιμα τοῦ ὡροσκόπου σημαίνει τὰς ὠδῖνας τοῦ ἀποκυήσεως, καὶ τὰ συμβαίνοντα τῇ μητρί, ὅτε ἦν καταγαστρὸς ὁ γεννώμενος. ὁ δὲ ὡροσκόπος τὴν ἀπότεξιν, καὶ τοὺς εὐθὺς μετ' αὐτοῦ χρόνους. ἡ δὲ ἐπαναφορὰ τοῦ ὡροσκόπου, τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς πρώτης ἡλικίας. τοῦ δὲ μεσουρανήματος τὸ ἀπόκλιμα, σημαίνει τοῦ μέσου χρόνου τοὺς πρώτους. τὸ δὲ μεσουράνημα τοῦ μέσου τοὺς μέσους. ἡ δὲ ἐπαναφορὰ τοὺς τελευταίους. τοῦ δὲ δύσεως τὸ ἀπόκλιμα, σημαίνει τοῦ τελευταίου χρόνου τοὺς πρώτους. ἡ δὲ δύσις αὐτὴ, τοὺς μέσους. ἡ δὲ ἐπαναφορὰ τοὺς τελευταίους τοῦ δὲ ἀντιμεσουρανοῦντος τὸ ἀπόκλιμα, σημαίνει τὸν πρὸ τοῦ θανάτου χρόνον. τὸ δὲ ἀντιμεσουράνημα, αὐτὸν τὸν θάνατον, ἡ δὲ ἐπαναφορὰ, τὸν μετὰ τὸν θάνατον χρόνον, τούτων δὲ ἕκαστος τῶν ιβ τόπων λαγχάνει τὰς προανηνεγμένας μοίρας ε, καὶ τὰς ἐπαναφερομένας κε

De temporibus & angulis & succedentibus & cadentibus.

Horoscopus significat primam ætatem MC mediam. Occasus ultimam. angulus subterra, mortem. & gloriam aut ignominiã post mortem. Rursus cadens horoscopi hoc est, 12 significat dolorem editi fœtus, & quę matri pregnanti acciderunt, horoscopus editionẽ fætus, & tempora quæ statim eam secuta sunt. Succedens horoscopi hoc est, 2. tẽpora postrema primę ætatis MC. cadẽs significãt prima tempora ætatis mediæ. MC. media tempora mediæ succedens hoc est, 11. postrema. Occasus cadẽs hoc est, 6. significat postremę ætatis prima tẽpora. Ipse occasus, media succedens hoc est, 8 postrema. IMC cadens hoc est, 3. significat tempus antecedens mortem. Ipsum IMC. ipsam mortem succedens hoc est, 5. tempus post mortẽ. Horũ 12 locorũ quilibet sortit̃ partes antegressus 5 & sequẽtes 25. cum quadrantes 90 partium sunt.

ἐὰν αἱ τετραγώνιοι ἢ ἐνενήκοντα μοίρ. τυγχάνουσιν ἐὰν

2008 Ministerio de Cultura

ἐὰν δὲ ἀπὸ διαφόρων ἀριθμῶν, τὰς τῶν τετραγώνων ἀριθμῶν μοίρ. εἰς τὰ τρία μέριζε τρίμοιρα ἐξίσου, καὶ γνώσῃ ἕκαστον τόπον, πόσας μοίρ. ἔχει τοῦ ζωδιακοῦ οἷον, ἐὰν τὸ μεσουράνημα τοῦ ὡροσκόπου ἀπέχῃ μοίρ. ϛ´ ϛ´ ἡ δύσις ἀφέξει τοῦ μεσουρανήματος μοίρ. π δ´. ⊙ τὸ ὑπὸ γῆν κέντρον τοῦ δύνοντος μοίρ. ϛ ϛ´. καὶ ὁ ὡροσκόπος τοῦ ὑπογῆν κέντρ. μοίρ. π δ´. ἐξ ὧν οἰκείως ἑκάστῳ τόπῳ ἐπιμερίσας ἐξίσου, τὰς ἐπιβαλλούσας μοίρ. ἀπὸ τῆς οἰκείας τετραγώνου ἀπὸ τῆς ὡροσκοπούσης μοίρας, καὶ τῶν προανηνεγμένων ε´ μοίρ. αὐτοῦ τῆς ἀρχὴν ποιησάμενος τῆς ἐκβολῆς ἐπὶ τὰ ἑπόμενα μαθήσῃ, ὡς ἔχει ἡ δωδεκάτροπος.

Ἐκ πόσων τρόπων γίνεται, τὰ ἀποτελέσματα τῶν πλανητῶν.

ὑπάρχει. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν πλανητῶν γίνοντο κατὰ τρόπους ια´. καὶ πρῶτος μὲν ὑπάρχῃ, ὅταν ὁ πλανήτης ἵσταται ἐν ἀγαθῷ τόπῳ ἀπὸ τοῦ ὡροσκόπου, εἴτε εἰς κέντρον, εἴτε εἰς τοὺς ἀκολούθους τόπους τῶν κέντρων, οὓς βλέπει ὁ ὡροσκόπος, δεύτερος δὲ ὅταν πλανήτης ὑπάρχῃ εἴς τινα τόπον τῆς ἰδίας ἀξίας, ἤγουν εἰς οἶκον, ἢ εἰς πρίγωνον, ἢ εἰς ὕψωμα. ἢ εἰς ὅριον ἢ εἰς πρόσωπα, ἢ εἰς τόπον ἐν ᾧ χαίρει. τρίτος δὲ ὑπάρχει, ὅταν μὴ ἦ ὁ πλανήτης ὑποπεποδισμένος, ἀλλ' ὀρθοποδῶν. τέταρτος δὲ πλανάρχει, ὅταν ὁ πλανήτης μὴ συνοδεύῃ ἑτέρῳ κακοποιῷ πλανήτῃ ἢ διαμετρῇ, ἢ τετραγωνίζῃ, πέμπτος, τὸ μὴ φθάνειν αὐτὸν πλανήτην μὴ βλέποντα τὸν ὡροσκόπον. ἢ ὅταν ἐν τῷ ταπεινώματι αὐτοῦ. ἕκτος, ὅταν ἀγαθοποιὸς ὑπάρχῃ αὐτὸν ὑποδεχόμενος, ἕβδομος, ὅταν ὑπάρχωσιν οἱ * ἀνώτεροι αὐτῆς πλανῆτες οἱ ἄρσενες. ἤγουν ὁ ♄. ♃. ♂. ἀνατολικοί, ἤτοι φαινόμενοι εἰς τὴν ἀνατολήν, καὶ οἱ κατώτεροι πλανῆται ἤτοι οἱ θηλυκοί. ♀, ☿. ☾, δυτικοί, ἤτοι φαινόμενοι τῆς ἑσπέραν εἰς τῆς δύσιν. ὄγδοος, ἵνα ὑπάρχωσιν οἱ πλανῆτο εἰς τὸ φῶς αὐτῶν. ἤγουν τοῦ, εἶναι τοὺς μὲν ἄρσενας, κατὰ μὴ τὴν † ☉, ἐν τῷ ἐπάνῳ ἡμισφαιρίῳ τοὺς δὲ θηλυκούς, τὴν μὴ νύκτα ἐν τῷ ὑποκάτω. τῆς δὲ ἡμέραν ἐν τῷ ἄνω. ἔννατος, ὅταν ὦσιν οἱ πλανῆται † ἐν τῷ ζωδίῳ στερεῷ δέκατος, ὅταν ὦσιν οἱ πλανῆται ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἡλίου. ἤτοι μοίρ. πρὸς μοίρ. τότε γὰρ οἱ μὴ ἀγαθοποιοὶ στερεοῦσι τὸ ἀγαθόν. οἱ δὲ κακοποιοὶ τὸ κακόν, ἐνδέκατος, ὅταν οἱ μὴ ἀρσενικοὶ πλανῆται ὑπάρχωσιν ἐν τοῖς ἀρσενικοῖς τεταρτημορίοις, οἱ δὲ θηλυκοὶ ἐν τοῖς θηλυκοῖς. καὶ πάλιν, οἱ μὲν ἀρσενικοὶ ἐν τοῖς ἀρσενικοῖς ζωδίοις. οἱ δὲ θυλυκοί. ἐν τοῖς θηλυκοῖς.

ὑπάρχει.

ἀγαθοποιός.

στεροῦντες

ἡμέραν.

ἐν ᾧ.

Ἔκθεσις εἰς τὰς μαρτυρίας τῶν πλανητῶν.

Τοῦτο ἐστὶν ἡ μαρτυρία τῶν πλανητῶν, ἵνα μὴ ὑπάρχῃ, ἀμφίβολος εἰς τὸ ναί. ἢ οὔ: ὅταν ὁ πλανήτης ὑπάρχῃ εἴς τινα ἀξίαν αὐτοῦ, ἤγουν εἰς τὸν

Sin à diuersis numeris quadrantium numeres partes: in tres partire trientes ex ęquo: & cognosces quot quilibet locus partes habeat zodiaci. ueluti, si MC. ab horoscopo abfuerit partibus* 66. occasus à M C aberit partibus 84, & I M C. ab occasu partibus 66, & horoscopus ab I M C partibus 84. e quibus ubi ut par est, loco cuiq; diuiseris conuenientes partes à suo quadrante, à parte horoscopi & cum antegressis partibus initio facto eiectionis ad sequētia: cognosces ut se habeat duodenarius modus.

Quot modis fiant effectus Planetarum.

Effectus planetarum fiunt modis 11. quorum primus est, cū planeta stet in bono loco ab horoscopo siue in angulo, siue locis angulos sequentibus quæ horoscopus aspicit. Secundus cū planeta est in aliquo loco dignitatis suæ, siue in domicilio, siue trigono, siue altitudine, siue termino, siue faciei, siue loco quo gaudet. Tertius est, cum planeta non est retrogradus, sed directus. Quartus cum planeta non congreditur cum alio malefico planeta, nec ei opponitur, aut per quadratum aduersatur. Quintus ne planeta horoscopum non aspiciat, aut in sua deiectione sit. Sextus, si quis eum recipiat. Septimus si planetæ superiores masculi, uidelicet ♄ ♃ ♂ sint orientales aut appareant in ortu: inferiores autem planetæ, uidelicet fœminini ♀ ☿ ☽, occidentales, aut uesperi in occasu appareāt. Octauus, ut sint Planetę in suo lumine uidelicet, ut sint masculi interdiu in superiore hemisphærio: fœminini noctu in inferiore, interdiu in superiore. Nonus, si sint planetæ in signo fixo. Decimus, si sint in corde Solis, hoc est, in eadem parte Tunc enim benefici stabile reddunt bonum: malefici malum. Vndecimus cum masculini planetæ in masculinis quadrantibus sunt, fœminini in fœmininis, & rursus, masculini in masculinis signis, & fœminini in fœmininis.

In testimonia planetarum expositio.

Hoc est, testimonium planetarum, ut ne sit ambiguum aliquid in affirmatione aut negatione, cum planeta est in aliqua dignitate sua, uidelicet in suo domicilio,

2008 Ministerio de Cultura

ἥλιον οἰκοδ. ἢ εἰς τρίγωνον, ἢ εἰς ὕψωμα. ἢ εἰς ὅρια, ἢ εἰς πρόσωπον, τότε ἔτι σημαίνει, πληροῖ αὐτὰ, τὰ ἀποτελέσματα τῶν πλανήτων εἰσὶ δ̄, † φησὶ δὲ τοῦτο· ἡ πρώτη χαρὰ ὅταν ὁ ἑρμῆς ἐμπέσῃ εἰς τὸν ὡροσκόπον, ἡ σελήνη εἰς τὸν τρίτον τόπον, ἡ ἀφροδίτη εἰς τὸν πέμπτον, ὁ δὲ εἰς τὸν ἕκτον. ὁ ☉ εἰς τὸν ἑνδέκατον, ὁ ♃ εἰς τὸν ἐνδέκατον ὁ ♄ εἰς τὸν δωδέκατον· ἡ δευτέρα χαρὰ, ὅταν ὁ ♄ εἰς τὸν ♐, ὁ ♃ εἰς τὸν ♎ ὁ δὲ εἰς τὸν ♏. ὁ ☽ ἥλιος εἰς τὸν ♌. ἡ ♀ εἰς τὸν ♉. ὁ ☿ εἰς τὸν ♒ ἡ ☾ εἰς τὸν ♋· ἡ τρίτη χαρὰ, ὅταν οἱ ἀρσενικοὶ πλανῆται, ὑπάρχωσιν γὰρ ἀρσενικοῖς, χαίρουσιν ὅταν ὦσιν ἀνατολικοὶ καὶ οἱ θηλυκοὶ ὅταν ὦσιν ἑσπέριοι· ἡ τετάρτη χαρὰ, ὅταν οἱ ἄρσενες πλανῆται, ὑπάρχωσιν γὰρ ἀρσενικοῖς, τετραγωνικοῖς, καὶ οἱ θηλυκοὶ γὰρ θηλυκοῖς ὁ δὲ ἑρμῆς χαίρει μετ' ἀμφοτέρων, ἡνίκα ὅταν ὑπάρχῃ τετραγωνικῶν χαίρει μετ' αὐτῶν, καὶ ὅταν ὑπάρχῃ μετὰ θηλυκῶν χαίρει μετ' αὐτῶν.

Αἱ ἀκτῖνες τοῦ ☉ ἀφικνοῦνται μοίρ. λ̄. ἔμπροσθεν ιε̄, καὶ ὄπισθεν ιε̄. ☾, μοίρ. κ δ̄. ἔμπροσθεν δώδεκα, καὶ ὄπισθεν δ' ὡσαύτως· τοῦ ♄, ☾ τοῦ ♃. μοίραις ιη̄. ἔμπροσθεν ἐννέα. καὶ ὄπισθεν ἐννέα ☾ ♀ καὶ τοῦ ☿ ι δ̄. ἔμπροσθεν ἑπτὰ ☾ ὄπισθεν ἑπτὰ τοῦ ♂ ις̄ ἔμπροσθεν ἐκτὼ καὶ ὄπισθεν ἐκτώ.

ΤΕΛΟΣ.

domicilio, aut triplicitate, aut exultatione, aut finibus, aut faciem tunc si quid significat, perficit. Effectus planetarum sunt 4, uidelicet Si primum gaudium, si ☿ inciderit in horoscopum, Sol in 3. ♀ in 5 Mars in 6. Iupiter in 11. Sol. in 9. Satur. in duodecim. Secundum gaudium. Cum Satur. inciderit in Aquarium, Iupiter in Sagittariũ, Mars in Scorpionem, Sol in Leonem, Venus in Taurum, Mercurius in † Aquarium, Luna in Cancrum. Tertium gaudium, cum masculini planetæ fuerint orientales: fœminini, uespertini. Quartum gaudium: cum masculi planetę sunt in quadrantibus masculis & fœminei in fœmineis. ☿ autem cum gaudet utrisque, hoc est, coniunctus cum masculinis, gaudet cum eis, & cum est cum fœmineis, gaudet cum eis.

Radij Solis sparguntur in partes 30. 15 antè & 15 post. Luna 24. 12 ante & 12 pòst. Saturnus & Iupitur 18. 9 ante & 9 pòst. Mars 16 ante 8 & 8 pòst. Venus & Mercurius 14. 7 ante & totidem post.

FINIS.

2008 Ministerio de Cultura

HERMETIS
PHILOSOPHI, DE REVO-
lutionibus natiuitatum,
incerto inter-
prete.

1559.

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA
DEL
OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

2008 Ministerio de Cultura

ORNATISSIMO

VIRO, PAVLO HAINTZELIO PA-

tricio Augustano. Hieronymus Vuolfius.
S. P. D.

Rata & iucunda atq; etiam utilis mihi fuit Reuolutionum Hermetis tui lectio, tum propter iudicandi prudentiam, tum ob Methodum & copiosam doctrinæ huius explicationem: longè futura expeditior & acceptior, si græci Archetypi copia fuisset. Etsi enim quis Hermes iste fuerit ignoro (πρισμέγιστον quidem illum, cui cētum sententiæ Astrologicæ, haud scio quam rectè ascribuntur, non fuisse, persuasum habeo) nec fuisse Græcum, sed alterius alicuius nationis, siue Arabem, siue Saracenum, ex multis eius locis intelligi potest: tamen latinæ conuersionis uestigia eò me deducūt, ut hoc opus è Græco translatum esse credam, fide sanè optima, uel immodica potius religione, unde ipsa dictio alicubi & obscurata & propè contamina ta est. Accessit & scripturæ intricatæ & perplexæ difficultas, In qua legenda quanta industria & ingenij sagacitate elaboraris, apographon tuum & asteriſci indicant, nec ego ex ijs Labyrinthis, absque opera tua ubique euadere potuissem. Nunc & tuis coniecturis adiutus, & linguæ græcæ in conuersione lineamenta secutus, & diuinatione quadam minimè temeraria ex ipsius orationis serie & consensu sentētiarum fretus: effeciſſe me confido, ut pauca in hoc libro desiderentur, nisi fortè genus orationis melius requiras. In quo ipso etiam tuæ uoluntati libens morem gessissem, si mihi Græcus Hermes contigisset. In alieno uerò opere hactenus ingeniosus esse uolui, & ubi rectè potui, & à librario corrupta emendarem & ab interprete obscurata illustrarem. In cæteris, orationem eius ad Latinitatis leges astringere nolui, neq; etiam potui hoc tempore, cum ad publicas occupationes priuatus accessit labor, Historię Georgij Cedreni cum Zonara meo conferendæ. è qua, uti ex aliquot paginarum lectione conijcio, multa scitu digniſsima & minime peruulgata suo tempore (si fatis uisum fuerit) depromam, & omnibus omnium poëtarum scriptis tantam lucem inferam, ut posthac & paulò rectius intelligantur, & non in nugis & fabulis (ut plerique persuasum habent) occupati fuisse, sed res graues ac difficiles tractasse, & historias mirabilibus figuris de industria & quidem facetissime inuoluisse, & suauissimis numeris decantasse uideantur. Quæ qui non intelligunt (pauciſsimi aūt intelligūt) quid mirum, si diuinum hoc studium homines imperiti aspernantur? Sed ut ad institutum redeam: Hermetem tuum ad te remitto, non

2008 Ministerio de Cultura

quidem noua ueſte exornatum, ſed notis compunctum iiſq; non Threicijs, ſed Lycijs (Sunt enim qui me λύκον græcè, quàm Vuolfium barbarè nominare malint) minime certè ignominioſis, ſed perquàm neceſſarijs & ſalutaribus. Remitto autem, non tanquam tuum, cuius χὴ χρῆσιν χὴ κτῆσιν fuit, ſed (frontem enim perfricui) pro meo, ut de alieno his Calẽdis Ianuarij, quas tibi & tuis fœliciter illuxiſſe & ſpero & opto, ſim liberalis. quando de meo uix poſſum. Quam impudẽtiam uel eo nomine diſſimulabis, quod nec mihi accedit, nec tibi decedit multum. Nam & tu librum tuũ recipis, & ego prẹter famam benignitatis erga te meę, nihil amplius requiro. Magnum enim uirum ſe putat Irus, cum Crẹſo non aſpernanti cotylam ſuam offert. Et ego ea te humanitate & erga me beneuolẽtia cognoui ut libri tui recuperatione contentus, de ſyllabis non anxiè diſputes, utrũ ego donem meũ, an uero tuum reddã, quæ olim inter Philippũ & Athenienſes controuerſia fuit, cũ ille his Haloneſum à ſe occupatã nõ ἀποδοῦναι ſed δοῦναι, hi non λαβεῖν ſed ἀπολαβεῖν uellent. Tanta erat ſuperbia & rixãdi libido. Sed hæc & more noſtro, & ut lætius eſſet huius anni auſpicium, iocati ſumus. Nunc ſeriò à te poſtulo, ut Hermetem omnium Aſtrologorũ lectione digniſsimum, in publicũ edas, nihil uel orationis aſperitatem ueritus, quæ illi cum omnib. Arabibus (non acutiſſimæ & diligentiſsimæ gentis, ſed indoctorum interpretũ uitio) cõmunis eſt, & rerũ utiliſsimarum cognitione penſatur, uel obtrectatorum calumnijs deterritus. Eſt hoc arrogantis imperitię propriũ, ut neq; lecta, neq; intellecta crimineẽ: quæ ubi Hypocritico ſuperſtitionis pallio, nunq̃ tamen tam probè ſarto, quin per ſciſſurã eluceat eius uanitas, ſe uelarit. depromptis ex Hagiographorum pharetra telis & inuerſis ac malè contortis, iam quaſi re benè geſta non triumphant ſed tonant & fulminant Veioues iſti, aut potius Salmonęi.

Ac flammas Iouis & ſonitus imitantur Olympi.

Sed crede mihi, uel tibi potius ipſi crede, qui tanto rectius hæc intelligis, quantò maiores in diuina Matheſi progreſſus habes.

Dant ſine mente ſonum.

Et ut olim Lycurgus uites ob plebis intemperantiã excidit: ſic quicquid ab impoſtorib. peccatur, id ipſi doctrinæ obijciunt, quos ASTROLOGIA inſtar magnanimi equi cum contemptu, tanquã baubãtes caniculos præterit, & ipſa cautiores eſſe uellet, ne quemadmodum ille dum uineas putat, ſibi ipſi, diuina ultione in furorem actus, tibias amputaſſe ſcribitur: ita & iſti ſuopte gladio iugulẽtur, & in ſui mucronis aciem temerè incurrant. Sed ualeant moroſi atq; inepti homines, & nos quoq; ualere, & noſtris amoribus noſtro cõmodo & ſine ſuo incommodo frui patiantur. Legimus & nos ſacras literas, legimus Philoſophiam, contulimus inter ſeſe ac commiſimus rationes eorum, qui hanc doctrinam & accuſant & defendunt, nec eam illorum aciem nouimus, ut ipſi uideant, quod nos non

2008 Ministerio de Cultura

non perſpiciamus: qũod ſi uel diuino quopiã afflatu, uel uitæ ſanctimonia nobis antecellunt: eas prærogatiuas autori Deo acceptas referant, & ſuæ pondus autoritatis, non in ſuperuacaneas cauillationes obijciãt, ſed ad opprimendas Epicureas opiniones, & conſimiles opinionib. mores conuertant. Quantus, proh dolor, eſt eorũ numerus, idq; uita eorũ arguit, qui inter ſuas & ſuũm animas nihil intereſſe putent: qui omnes regiones ſecurè rideant: omnes de officijs præceptiones aſpernentur: à nullo ſcelere niſi legũ metu abhorreant: proinde inſidiantur, fraudant, furãtur, rapiunt, potant, laſciuiunt, indulgent genio, nihil non licet niſi quod nõ libet. Hi non tantum ſacrarum literarũ teſtimonijs, quibus homines profani parum mouentur, edocendi: ſed etiam philoſophicis rationibus, & hiſtoriarũ exemplis conuincendi erant, & ſummæ eloquentiæ ui ab erroribus reuocandi in uiã, ad flagitiorum deteſtationẽ impellendi, ad uerã religionem, ad uirtutẽ, ad ſanctitatem inflãmandi. Nã cum ueri cognoſcendi & ſequendi amor ab ipſa natura ſit homini tributus: quod plures à mendacio ſtant, ignoratio potius quam odium ueritatis efficit. Huic ego Theologo aſſurgã, huius ab ore pendebo, huius ueſtigia tanq; Dei perſequar, huius plãtas exoſculabor. Qui uerò ab hoc ſcopo aberrantes, neſcio q̃d ἐριστικὸν καὶ διάβολον declamãdi genus & odioſiſſimas περιβάσεις ſupra modum amant, eos ego (ut ille ait) laudare non poſſum, uituperare autem nolo, eademq; illos erga noſtrã Aſtrologiã quoq; modeſtia uti uellem. Cui nos non plus tribuimus, quàm religio, quàm rerum humanarum uanitas, quã amor ueritatis ſinit, deniq; quã ipſa ſibi tribui uult, quę ſe ſcripturam eſſe & librum quendam Dei fatetur, in quo fata hominum, nonnulla ex parte, ſubtiliſſimis & admirandis notis ſint perſcripta. Sed eas à pauciſſimis & minima ex parte perſpici. Caligare humanos oculos, aliàs ſolarib. radijs occæcatos, aliàs denſarum nubium obiectu impeditos, & librum eum, in eius qui ſcripſit poteſtate eſſe, non diſſimulat. Coniecturas tamen ſuas prorſus contemni indignatur, tot euidẽtiſſimis experimentis comprobatas. Nemini aũt ſuccẽſet magis, quam audaciſſimis quibuſdam hominibus, quorum temeritate, inſcitia & impudentia in ſummũ odium & cõtemptum uenit. Tuo aũt, Paule, ſui amore & cultura diligenti uehementer delectatur, ſeq; tibi gratiam relaturam profitetur, ſi Hermetem alumnum ſuũ è tenebris in lucem, atq; in oculos hominum produxeris. Quod te, pro liberalitate naturæ tuæ, & rei literariæ iuuandæ ſtudio, non modò non grauatè, ſed etiam libenter & cupidè factu rum eſſe, habeo exploratum. Ego uerò ne prorſus ignauus ſim ἐγγοδιώκτης καὶ ἀσύμβολος: cum Henrico Petri uiro optimo, & horum ſtudiorum amantiſſimo, agam, ac facilè impetraturum arbitror, Eſt enim facilimus exoratu, ut etiam exiguo aut potius nullo ſuo lucro, ne cum damno dicã, ſtudioſorum cõmodis inſeruiat) ut pro uno tuo, mille Hermetes nouo cultu exornati in publicũ prodeãt, ſeq; tuo beneficio & uiuere, & ualere,

2008 Ministerio de Cultura

& amari, & coli ubiq; gentium magnopere prædicent, & immortali uoce testentur. Quod dum fit: sedulò etiam in Ptolemaicis commentarijs laborabo, ut haud longo interuallo secuturi, qualescunq; de ijs præiudicium factum sit, non tam sua quàm librariorum incuria & interpretum uitio, se iam diu neglectos, in tenebris & puluere iacuisse ostendant. Vale. Augustæ Vindelicorũ è Lyceo nostro, quod iam diu maiore conatu, quam successu in Musęum conuertere studeo, Calendis Ianuarij Anni 1558. hac ferè Cœli facie.

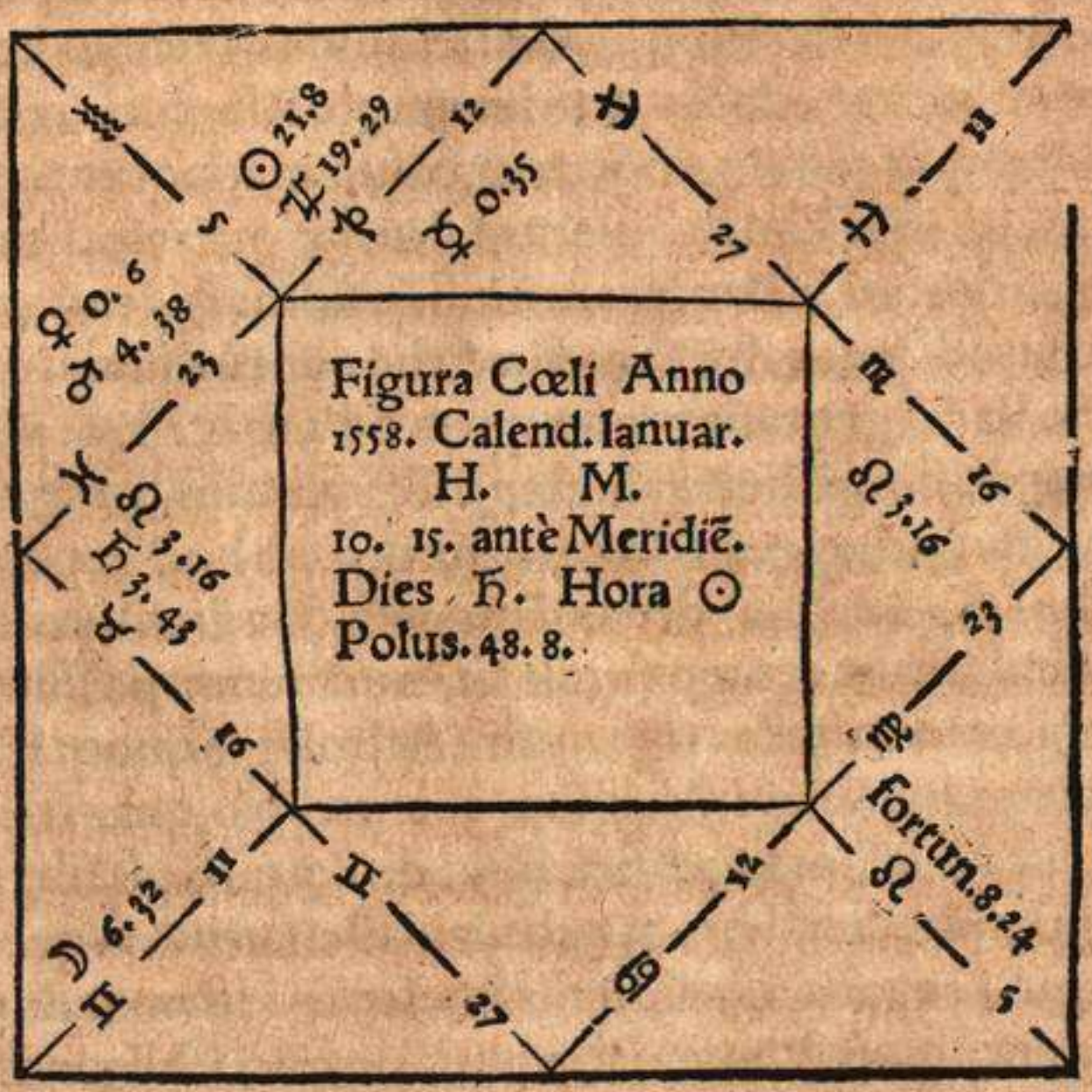

2008 Ministerio de Cultura

INCIPIT BREVIS COMPILATIO HERMETIS PHILOSOPHI

DE REVOLVTIONIBVS NATIVITATVM LIBER PRIMVS, TRANSlatus de græco in Latinum.

DE REVOLVTIONIBVS NATIVITATVM Caput. primum.

SOLE natiuitatis tempore in loco aliquo existente, moto siquidē in zodiaco & trāseunte trecentos sexaginta gradus, & rēstituto in eodem loco, per dies trecentos sexaginta quinque & † partem diei, fit nato annus unus. Et incipit secundus annus in secūda restitutione. Incipit tertius annus in tertia, & deinceps similiter. Oportet igitur in reuolutione anni constituere horoscopum secundum quod inferius denotatur, & formare duodecim loca & cōponere gradus Planetarum. Mutantur enim horoscopi in Annorum Reuolutionibus: & stellarum directiones. Et primum quidem annū significat Horoscopus & stellæ secundum quod inueniuntur in figura natiuitatis. Deinde secundus locus secūdum annū significat. Tertium uero tertius. Quartum quartus, & subsequenter similiter. Et quia mutātur signa profectionis & horoscopus Reuolutionis, & loca Planetarū: propter hoc diuersa fiunt circa homines accidentia.

† strè.

DE VTILITATE REVOLVtionis. Cap. II.

QVidam homines admirati sunt sermones antiquorum de solari uidelicet Anno: dicentes: quare motui Restitutionis solis tribuerint annum, & non ipsius oppositi uel alicuius alterius loci? Alij uerò dixerunt: Cum annus constet ex xij Mensibus: Quare solem tantum acceperunt in reuolutionib. Annorum & non restitutionem Lunæ per xij. periodos in proprium locum? quod secundum fuit in natiuitatis initio. Et ad primos quidem dicendum est quod annus diuiditur in quatuor tempora. Ver, Aestatem, Autumnum & Hyemē. His igitur completis temporibus restituitur annus ad primam dispositionem, & si defecerit aliquid, huius temporis: deficiens erit & annus. perficiuntur quidem tempora per transitum solis in xij signa. Restituto quidem ipso in pristinum locū restituuntur & tempora. Idem fit & in secunda restitutione. In restitutione uero Lunæ uel alicuius stellæ, non fit aliquid tale, neque restituitur tempus. Et ꝓpterea signauerunt tempus, per motum solis, & restitutionē suam. Et facta sunt quatuor tempora partes anni. Et diuisi sunt xij Mēses secūdū xij signa. Amplius autem quoniam annus diuiditur in quatuor tempora. Vnū quodq; tēpus unicuiq; initiū habet mediū & finem, & ingerūtur per quodlibet tempus signa tria quæ multiplicata per quatuor fiunt xij. Amplius ꝙa in unoquoq; anno Sol secat trecentos sexaginta gradus. qui in xij diuisi, faciunt x x x, erit ergo Solaris mensis xxx graduum. Dicimus etiam quod Sol quando incipit ab aliquo loco moueri perambulauerit 2. minuta & 30. secunda facit horam. Quando uero cōplebit gradum, facit diem. Quando autē triginta gradus, facit mēsem. Quādo uero 360. gradus facit annum. tamē quędā horarum & dierum & mensium mutan

2008 Ministerio de Cultura

tur ad alias horas & dies & menſes propter diuerſitatem motus Solis.

CONTRA EOS QVI NON ACceptant Reuolutiones. Cap. III.

QVidam de contradicentibus Aſtrologiæ dixerunt non opus eſſe reuolutione annorum, conantes probare huiuſmodi per duas probationes: Per unã quidem quod horoſcopus & figura ſecundum natiuitatem: ſignificant hominibus accidentia. Vana ergo eſt Annorũ Reuolutio. Per aliam uero dicũt, quod ſignificatio natiuitatis fortior eſt, ſignificatiõe Reuolutionis. Si ergo aliqua ſtella ſecundũ natiuitatẽ ſignificauerit q̃d homo quidã ſuſtinebit periculũ in quodã anno, Deinde reuoluet̃ annus ille & ſtella illa non ſignificabit periculũ. utrũ ceſſabit periculũ an nõ? Et ſi dixeris q̃d ceſſabit. Deſtruũt ſignificationẽ natiuitatis aſſerentes fortiorẽ eſſe ſignificationẽ reuolutionis annorũ. Si uero dixeris nõ: Dicunt quod ſuperflua eſt annorum reuolutio. Hos quidem tribus modis redarguimus, uno quidem quod non ea una diſpoſitione planetæ, rem futuram concludimus, ſed è duabus uel pluribus. Quando igitur ſignificabit aliquis planetam in natiuitate, aliquo anno euẽturum eſſe aliquid. Oportet nos ſcire diſpoſitionem illius ſtellę in anno illo, ut diligenter cognoſcamus illius rei ſubſtantiam. Alia uero ratio ſic procedit, quod planeta, quando ſignificabit in natiuitate aliquod bonum uel malum: nõ exquiſitè cognoſcitur à natiuitate quantitas illius neque qualitas. Eſt enim quoddam bonum magnum: & bonum mediocre, & bonum minimum: ſimiliter & malum. Scitur enim uniuſcuiuſque magnitudo & paruitas, quando conſideratur diſpoſitio ſtellę ſecundum tempus reuolutionis. Si ergo diſpoſitio ſtellæ bona fuerit, tam per initium, quam per reuolutionem: bonum illud erit maximum. Si uero diſſonat tranſitus ab initio: erit bonum minimum. Si uero planeta ſecundum natiuitatem ſignificabit quoddam bonum nato futurum eſſe. In anno uero Reuolutionis non ſignificabit, aliquod eſſe bonum. Non omnino ceſſabit bonum ſed erit aliquid minimum, non quieſcente ſignificatione natiuitatis propter reuolutionem. Sed apparebit illius ſtellæ operatio niſi enim planetæ ſingulis temporibus diuerſas diſpoſitiones haberẽt, non utiq; indigeremus reuolutione annorum. Tertia uero ratio eſt talis, quod Planeta indicat præterita præſentia & futura. Et indicat quidem præſentia, & futura ſignificat per commixtionem præſentis ad præteritum uel futurum, & cũ facimus collationem ad alterutra tempora expendimus rem diligentius. Qua de cauſa non eſt ſuperflua annorum reuolutio. Quidam autem ſic opponunt contra reuolutiones annorum, dicentes quod ideo in natiuitatibus facimus directiones, ad corpora bonorum & malorũ ut ſciamus annos quib. ſignificationes planetæ, loca etiam ipſorum ſecundum natiuitatem coniunguntur, tam beneuolis quam maleuolis: & propter hoc inutilis eſt annorũ reuolutio. Hi uerò deceperunt ſe circa huiuſmodi reuolutiones, Feſti enim ad faciendas cõmixtiones ſeu collationes effectuũ planetarum natiuitatis ad effectus reuolutionum ſtellarum: Inueniunt incuſationes huiuſmodi. Quando igit̃ fit ſecundũ natiuitatem planetarum directio, quæ aliquo anno ad quandam ſignificationẽ perueniet, oportet ſcire & annum illum qualis eſt & concordare figuras eius ad natiuitatis figuras. Si em̃ ſciueris diſpoſitiones earum quę ſunt in principio, & neſciueris eas quæ ſunt in reuolutione, non poteris diligenter diffinire ſignificationes earũ. Oportet ergo ex neceſſitate ſcire planetarum diſpoſitiones ſecundum tempus reuolutionis, & eas conferre ad natiuitatis figuram, poſtea ſecurius diffinire. Dicunt & quoddam tale argumentum. Quod in reuolutionibus annorum conſideratur ſignũ Profectionis: ſignũ uidelicet quo annus peruenit. Ab horoſcopo uero reuolutiões ipſius, anni non eſt poſſibile id diſcernere. Quãdo enim computatur alicuius natiuitas per quosdam canones & poſtea inquiritur reuolutio anni per alios canones, multa diuerſitas fit circa gradum horoſcopi & multotiens circa ipſum horoſco-

2008 Ministerio de Cultura

horoſcopum & ipſum diem: & quoniã circa huiuſmodi diſſonant Canones, nõ eſt reuolutio certa, † maximè quod incomprẹhenſibilis eſt annorum reuolutio. Ad quod dicimus: omnis qui deſtruit horoſcopum reuolutionis, ignorat & finem & principium anni, quibus incognitis & ipſe annus neceſſariò ignoratur, et quod eſt omnium abſurdiſſimum † Editus eſt quidem finis anni præcedentis & ſequentis initium per reſtitutionem ſolis ad proprium locum factam, hoc enim cognito & Horoſcopus reuolutionis cognoſcitur. Diſſonant enim canones pro eo quod aliter & aliter accipitur annus currens ſolis, quemadmodum uniuerſales canones diſſonant à canonibus † Philoſophi & ab alijs alij & ideo fit diuerſitas circa medios curſus, & circa loca planetarum. Oportet igitur computare aſcendentes annorum per medios motus & certos curſus per quos computatum fuit natiuitatis initium & ſic nulla erit diſcordia: Diligens quidem horoſcopus anni eſt, qui accipitur ab annuo motu Solo obſeruato à Philoſopho per inſtrumẽta de quibus mentionẽ facit in Almageſto. quod græci magnã conſtructionem appellant, inuenta reſtitutione Solis per dies. 365. & quartam partem diei deficiente centeſima parte ipſius diei.

QVANTVM ANTIQVI VTEbantur Reuolutionibus. Cap. IIII.

VTilitas quidem cognitionis rerum & effectuum apud homines à reuolutione annorum manifeſta eſt. Omnis enim Babiloneẹi, & Perſæ & Indi & Aegyptij tam Reges quã & Idiotẹ nõ conabantur aliquam rem tractare in aliquo anno, niſi prius inſpicerent reuolutionẽ anni natiuitatis eorum, & ſi inueniſſent annum fuiſſe bonum, tractabant opus. Si uero contrarium, renuebant. Reges quidem inſpiciebant natiuitates prẹpoſitorum exercitus, & obſeruabant reuolutiones annorũ ipſorum, & ſi inueniebant reuolutionem alicuius eorũ ſignificare potentiam & uictoriã, cõtra hoſtes mittebant eos. Si uero contrariũ, dimittebant, & nõ illorum ſolũ natiuitates obſeruabant, ſed etiam legatorum ſi reuolutio anni eorũ finẽ proſperũ indicaſſet Quod ſi proſperitatẽ ſignificabat, mittebant eos, ſin minus, pro his alios promouebant, quorũ reuolutiones anni proceſſus indicabant. Similiter & Reges, qñ in aliquo anno natiuitatis eorũ in aliq̃ actu impedimentum uidebant, minime tractabant ipſum. Simili modo tam ipſi Reges, quam Idiotæ ex reuolutione annorum obſeruabant ſibi utiles medicinas, cibos etiam & potus, uenditiones & emptiones, & omnia eorum initia, & utebantur eis, dimittentes nocitura in illo anno. Argumentabantur enim res tam à proprijs natiuitatibus, quã ab alienis. Viri etiam uolentes filios procreare, non tãtum proprium obſeruabant annum, ſed etiam mulieris, & ſi utraque figurarum ſignificabat procreationẽ: concubebant cum eis. Alioquin quærebant alias, quarũ natiuitates filiorum partum ſignificabant, quarè ualde utilis & expediens eſt annorum reuolutio.

DE ORDINATIONE FIGVræ Reuolutionis. Cap. V.

CVm uolueris facere figuram reuolutionis anni cum his, quæ in ea notantur: Facias figuram circularem uel quadratam & diuidas eam in xij decisiones, quemadmodum nunc Aſtrologi temporis noſtri faciunt figuras. Deinde ſcias horoſcopum anni & gradum eius & minutum, & deſcribas xij domos ordinatim cum gradibus ſuis & minutis operando eas per partes horarum & aſcenſiones rectæ ſphẹræ. Et notabis in huiuſmodi figura gradus planetarum ſecundum tempus reuolutionis, & exaltationes ac deſcenſiones eorum nec non retrogradationes. & radiationes & duodenas particulas eorũ. Similiter & duodenas particulas graduum domorũ & ſortes quæ & partes dicuntur, & deſcendentẽ atq; aſcendentẽ. ſ. caput & caudã. Hẹc omnia notabis quẽadmodũ fit in natiuitate, poſtea notabis locũ horoſcopi natiuitatis, & planetas ipſius natiuitatis, & diſpoſitionẽ eorũ et radiatiões et duodenas particulas tam ſtellarũ quã domorũ, et ſortes et aſcendentẽ et deſcẽdentẽ, omnia notabis, et ſingula in quacunque

inuenta

2008 Ministerio de Cultura

iij inuenta fuerint domo secundum natiuitatẽ. Similiter & locum in quo peruenit annus ab horoscopo datus. i. signum profectionis & locũ in quo peruenit an-
iiij nus à sorte fortunæ natiuitatis, nec non
v. locus in quib. applicuit profectio à prin
vi. cipalibus locis figuræ. Deinde notabis in ea in quo loco puenerit diuisio & di-
vij. uisor & condiuisor siue particeps. Et do
viij. minus Ferdarię & conparticeps eius. Et dominus orbis notabis, ppriè singula in quibus sunt signis. Et si in gradu medij
ix. Cœli, uel cũ aliquo de luminaribus uel Planetis in angulis existentib. fuerit stella fixa, notabis & ipsam. Cum autem hoc feceris: erunt tibi in huiusmodi figura xiiij Planetę & duo ascendentes. i. capita, & duo descendentes caudæ Draconis. & radiationes tam natiuitatis quã reuolutionis & locis * xcvi. & duodenę particulæ signorum & Planetarum in locis xxxviij. Sortes uerò siue plures uolueris siue paucas. tamen cum notare uolueris in quibusdam domibus Planetas & una domus habuerit plures, oportet te prius paucos gradus habẽtem notare, & ultimo ponere eum qui plures gradus in signo habuerit. Idem oportet te facere & in radijs & sortibus & in duodenis particulis. & cum hæc feceris perfectam composuisti reuolutionis anni figuram.

DE HOROSCOPO ANNI ET dispositionibus Planetarum in Reuolutione. Cap. VI.

CVm feceris figuram Reuolutionis anni: aspice horoscopum quis est de locis natiuitatis, siue de angulis est, siue de succedentibus, uel de cadentibus. & qui Planeta fuit in eo secundum tempus natiuitatis, & quorum radij, & quæ sortes, & quorum duodena particula & qui aspicit ipsum in duob. tẽporibus, & qui sunt ex eis ἐπικρατήτορες. i. dominatores & in quo loco sunt ab eis, & si in proprio loco uel alieno, & si stella ipsa habet unam domum uel duas, & si aspicit unam earũ uel duas, & si habet unã, an aspicit ipsam uel nõ & si est retrogradus uel directus, & si est fortis uel debilis, & si est ascendens in suo auge, uel est descendens, & quam latitudinem habet, & si est in exaltatione sua uel descensione. Cõsidera etiã si aspiciunt se uel recesserunt abinuicem, & radios eorum à septimo die, & coniunctiones eorum & receptiones adinuicem, & coadiuuationes ad se inuicem. uel nocentes, odientes, uel diligentes, & commixtiones seu complexiones quas habent adinuicem, & planetas qui sunt in sua conditione siue similitudine, quæ Arabice uocatur haiz, & qui sunt in cõtraria. Et ipsorum duodenas particulas, & quo loco in reuolutionib. annorũ, unaquaq; applicuit, secundum *duodecimam directionem domorum & penes quam applicuit de stellis reuolutionis, eodem modo & in mensibus ubi applicatur. Oportet autem considerare planetarum ad solem aspectus. Dico autem orientalẽ quoq; & occidentalem. & cum fuerit in corde solis uel radijs extra aut radios & cæteras qualitates stellarũ. hoc aũt oportet cõsiderare tã secundũ natiuitatẽ, q̃ secundũ reuolutionẽ. Pluries enim quidã Planeta in natiuitate aspicit aliquem locũ uel planetã de amicis suis uel inimicis. In reuolutione uero † alterius uidet. & propter hoc oportet attendere positionem eius, & cõfigurationes in utrisq; temporib. tanquã existente diuersa significatione ipsius. † aliter.

DE EO QVOD DEBET ASTRO logus præscire ætatem eius cuius est Reuolutio. Cap. VII.

OPortet in Reuolutionibus annorũ scire primo ætatem nati, siue puer sit, siue iuuenis, siue ætatis mediæ, seu senex, siue decrepitus. quilibet enim septem Planetarum habet significationẽ in unaquaque ætate, & ideo non simili modo planeta ipse semper accipitur in Reuolutionibus annorum. Puer enim propter debilitatem & infirmitatem propriæ naturæ atq; ignorantiam, licet aliquis planeta significauerit sibi coniugium, uel procreationem filiorum, aut aggregationem pecuniarum, aut acquisitionem stabilitatis, aut peregrinationẽ aut tractatum difficiliũ rerũ, uel res impossibiles sibi, tamẽ quia non habet possibilitatẽ huiusmodi quam habent iuuenes, neq; patientiam aut prudentiã, uel dispositio-

2008 Ministerio de Cultura

...er adoptio ...s, matrimo ...rum uidue, ...oris adul ...rium etiã ...s possunt ...mãgere li ...ri, aut ...s loco li- ...rũ ha- ...ant.

dispositionem, non potest recipere operationes stellarum. Idem accidit in decrepito & defesso, quando aliquis planeta significabit ei procreationẽ prolis uel q̃dam alia, quę nequaq̃ facere potest. propter hoc ergo necesse est præscire ætatẽ nati, ut effectus euentuum conueniant cum eadem. Quidam prædixerunt huiusmodi rationi dicentes, uidemus enim infantem & puerum, qui accipit tunc in coniugium. Alij uero promouentur ad dignitates & potestates acquiruntur eis etiam serui & iumenta multotiens, & in itineribus assumuntur, hæreditatum etiam immensas diuitias & immobiles possessiones acquirũt, Nos uero dicimus, quod huiusmodi puer non tractat per se, sed per aliquos curatores seu prouisores suos, sed parentes uel alios. Hæc autem eueniunt sibi quando aliquis planeta ea significabit, nihil eo ualente, aut sciente, uel discernente, & secundum eundem modum dicitur ipsum huiusmodi facere, non enim coit, non prolem procreat, neque res difficiles per se tractat, nam ætas eius impossibiliter se habet ad talia, quando uero aliquo tempore uitę suę peruenięt ad ætatẽ, quę pertinet illi planetæ: habebit aptitudinem significationũ illius. Dominant uero stellæ ætatibus hominũ secundum ordinem circulorum suorum. à circulo inferiori incipientes & hę quidem gubernant æquale tempus annorũ minimę ipsarum periodi. Aliæ uero mediæ uel decimę partis minimæ, uel mediæ ipsarum periodi. Et primum quidẽ quadriennium gubernat Luna propinquior enim est ipsa nobis reliquis stellis, nam infirmitas puerilis naturę & humiditas, teneritas & cibi paucitas, & morũ prauitas & rerum ignorantia, & faciendarum rerum priuatio & intelligibiliũ dubitatio & crescendi facilitas & mutationem susceptilitas significant Lunam esse gubernatricem ipsius per quã à natiuitatis tempore usque ad annos quatuor gubernatur. Quatuor uero anni fuerunt suppositi secundum quatuor elementa ex quibus corpora nostra consistunt, anno uno dato cuilibet elemẽto, & ideo Luna quatuor annos significat, quoniam puer huiusmodi ætatem perficiens à prędictis dispositionib. ad aliam dispositionem mutatur. Alij uero dixerunt, q̃d cum Luna significet annos nutribiles: Sunt autem medij anni eius xxxix & dimidius accipitur decima pars ipsorum quę est quatuor prope. Accipiunt autem quatuor tanquam decimam partem existentem de quadraginta, & minorem proportionem, ad eundem numerum obseruantem. Nam si decimam minorum annorum eiusdem partem accepissent, essent utique anni duo & dimidius, sed non uidemus illo tempore puerum mutatum ab una dispositione ad aliam decimam partem maiorum annorum, ipsius accepissent: essent utique xl anni propè. Sed manifestè uidemus puerum ante tempus huius moræ transpositum & mutatum. Deinde assumit secundam ætatem Mercurius & gubernat eam per annos x. uidelicet dimidios annos minoris suæ periodi. medietas enim eius est, proprie minorum habitudo & maiorum. Manifestum est igitur, quia per tot annos transit homo ab aliqua dispositione ad aliam. Notum est autem Mercurium ætatem huiusmodi gubernare, propter proximitatem Lunæ sibi suppositæ, & pro eo quod in eodem tempore ingenij acumen, & intellectus humanę naturæ apparet, discretio etiam inter res & doctrinæ atque disciplinæ initium, finis uero ipsius est pueritis ætatis. Tertiam autem accipit Venus, & gubernat eam per annos viij, secũdum minorem suam periodum, & hæc ætas est initium adolescentiæ. Sumpta uero est ad gubernandam ætatem pro eo quod Veneris circulus superior est Mercurio & proximus est eidem, & propter hoc mouetur appetitus ex tunc & intolerabilis fit impetus eius ad coitũ. Quartam uero ætatem disponit Sol per annos xix. secundum minorem eius periodum. Pręest quidem circulus eius circulo Veneris cui est proximus, tunc enim uidemus hominem exaltationem & gloriam diligere & ad meliorẽ dispositionẽ trãsire, & à ludis, ad sollicitudines & opprimere Venereas uoluptates & quẽadmodũ inter superiores & inferiores Pla-

...tempore ...rnatio- ...planeta- ...in uita ...ana.

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA

res Planetas eſt medius ſimili modo & huius ætas media eſt inter ſenilem & puerilem, & finis eius finis eſt iuuenilis ætatis. Deinde aſſumit quintam ætatem Mars, & gubernat eã per annos xv. Iuxta minorũ annorum ſuorum periodum, & initium huius ætatis eſt initium conſtantis ætatis. Mars enim ſolari circulo proximè ſuperpoſitus eſt. & propterea homines in huiuſmodi ætate fiunt exercitati & decertãt in mundo & curis atq; ſollicitudinibus implicantur & laboribꝰ. cogitationibus, doloribus & faſtidijs affliguntur, multas etiam uoluptates atq; delectationes relinquunt. Deinde aſſumit ſextam ętatem Iupiter & diſponit eam per annos xij ſecundum minorum annorum ſuorum periodũ, ſuppoſitus proximè Marti, & eſt huius ætas ſenilis, & ideo homines plures labores & fatigationes atq; certamina & fallacias relinquunt, habẽtes ſollicitudinem de bonis & probis actibus & cogitationem de ilætate. lo mundo. & beneficijs in huiuſmudi † utuntur. Poſtea ſeptimam ætatem ſumit Saturnus & diſponit eam uſque ad ultimam diem uitæ, ſuppoſitus proximè Ioui & propterea homines in ætate ipſa deficiunt & debilitantur, & corporibus deficcãtur, ſunt etiam pigri, queruli, puſillanimi, natura eos quodammodo relinquente & auerſante. Itaq; ſperare deſinunt, deſiderijs ſuis priuantur & ægritudinibus deprimuntur.

DE DISPOSITIONE PLANEtarum in Natiuitate & in Reuolutione. Cap. VIII.

IN ſeptem igitur ætatibus, quilibet Planeta ſuam operationem oſtendit ſecũdum diſpoſitionem, quam habet in natiuitatis initiò, & ſecundum eam quam in ætatis gubernatione recepit, Si ergo in duobus temporib. fuerit bene diſpoſitus plurimã utilitatem ſignificat. Si autem impeditus, multum indicat detrimenti. Si uerò duo tempora diſſonãt. natiuitatis † quorum & gubernationis: moderata erit & utilitas & diſpendium. Si quis autem nondum ad ſenectutem perueniet ut trãſeat annos planetarum, morietur certè tempore gubernationis illius planetæ in ætate cuius applicuit.

videlicet & reuolutionis.

Quidam uero dixerũt: quod Saturnus ſeptimam ætatem gubernet per annos xxx, quos ſi natus tranſierit iterum gubernatur à Luna. Debilis enim & humidus & parũ commedẽs & ocioſus ac immobilis fit. Deinde à Mercurio, & ordinatim ſicut prædiximus ab alijs gubernatur Planetis. Sciẽdum eſt igitur quod licet gubernatio ſeu diſpoſitio reſtituat ad Lunam. non tamen natus habebit eadem quæ habuit in prima ætate. Non enim lactabit, neq; lacte nutrietur. In prima quidem ætatum periodo recipiebat operationes ſtellarum ſecundum quod ætati cuilibet competebat. In ultima uero reſtitutione non ſic, ſed infirmæ ac debiles operationes planetarum deſcendunt. Alij uerò alio modo conſiderabãt ætates per vij uidelicet planetas ætates ſingulas diuidẽtes ſicut facimus in Ferdaria. Nos uerò dicimus quod per modum illum nõ oportet tractare, hoc pro eo quod anni Ferdarij aſſumpti fuerunt per modum quem planetæ inter ſe communicant. Ordinati enim fuerunt anni Ferdarij ſecundum ordinem exaltationum planetarum, quas habent in ſignis. hi uero anni ſecundum receptionem uniuscuiusq; Planetæ ad unamquamq; Planetæ ætatem. Et ideo quando natus ad aliquam ætatem peruenit, à ſola ſtella cui natura ipſius ætatis competit gubernatur.

DE HIS QVE OPORTET præſcire Aſtrologum. Cap. VIIII.

OPortet Aſtrologum antequam diffiniat aliquid de effectibus euentum reuolutionis annorum, præſcire iſta quatuor. Primo in qua ætate de ætatib. Planetarum ſit ille cuius eſt Reuolutio. Secundo cuius ordinis uel gradus hominum ſit. Tertio habitudines & qualitates ipſius. Quarto aliqua de rebus ſeu facultatibus ſuis. Et primo quidem oportet ſcire quod annorũ eſt natus, hoc enim cognito. & ætas eius & à qua ſtella gubernatur cognoſcitur. Dicimus enim quod ideo annos nati oportet præſcire Aſtrologum, quia omnes imperiti. cum feſſi ac remiſsi fuerint ad comprehenſionem alicuius ſcientiæ, intendunt annihilare

2008 Ministerio de Cultura

annihilare ac detrahere illi sciẽtiæ, ut uideant nõ ꝓpter imbecillitatẽ naturæ suæ ipsa priuari, sed eò ꝙ sciẽtia ipsa fallibilis sit & inutilis, & propter hoc conant mo dis omnib. imponere uerborũ argutijs et detrahere adeũtib. scientiã ipsam, ꝙdã. n. eorũ figuras deferũt reuolutiõis annorũ infantis, uel senis decrepiti, & ostendũt ipsas astrologis, & eos interrogãt de aliꝙ bus operationibus stellarũ quas huiusmodi ætates non capiunt, ad hoc quod possint scientiæ detrahere, & ideo necessarium est prænoscere annum. Oportet etiam nos scire & ea que sunt de secundo capitulo, quoniam 4. sunt ordines hominum. Primus quidem Regum, secundus nobilium, tertius mediorũ & quartus pauperum. Plures enim qui de scientia obloquuntur peralogizant eloquentes, ostendẽtes ei reuolutionem anni regis, & non dicunt, quod reuolutio Regis est. Illi uero ignorantes cuius ordinis hominum sit, non tanquã de Rege diffiniunt, Sed quemadmodũ de aliquo Idio
iij. ta, de quo detractores prędicti sumunt materiam huiusmodi scientiæ detrahendi. Regis etenim Reuolutio qñ est bona significat obtentum contra reliquos reges hostes, depredationẽ etiam ac depopulationem castrorum & ciuitatũ, & climatum & thesaurorum accumulationẽ. Quando uero est alicuius reuolutio de cõmunionib. indicat contra inimicos obtentũ & regis erga eum prouisionẽ & eminentiã super eos qui sunt similis gradus sibi. Tertium Capitulũ est scire operationes, quarũ est perceptibilis ille cuius est reuolutio. Hoc aũt ideo expedit præscire astrologum, ne fortè reuolutionem eunuchi ostendentẽ filiorum procreationẽ inueniẽs, diffiniat tale aliquid. & ridiculosus nõ immerito uideatur. Initiũ em̃ natiuitatis significat eundẽ Eunuchũ esse & sine filijs, qualiter ergo poterit in aliquo tempore pater fieri qui semel his per figurã natiuitatis est priuatus. Similiter si aliquando nos contigerit inuenire alicuius reuolutionẽ, significantem plurimorũ filiorũ procreationẽ, non dicimus ipsum generare propter duas causas: unã qñ stella quę gubernat ętatẽ ipsius, nõ significat potentiã procreãdi. Alia uero ꝙ natura eius nõ est capax significationũ stellarũ. Si aliquis em̃ reuolutionẽ fecerit mortui, & inuenerit significationes aliquas per figuras: nihil eidẽ euenerit, eoꝙ impotẽs est ad perceptionẽ ipsarũ. Oportet aũt distinguere diffinitionẽ euentuũ, & scribere id ꝙ stellæ significãt & pronũciare tali prouenire hoc & hoc si ipse in ætate cõsistit susceptiua eorũdẽ euentuũ. ꝙd si nõ fuerit susceptibilis, dicimus ꝙd stellę uniuersaliter indicãt hoc et hoc. et si natura istiꝰ hominis susceptibilis taliũ fuerit. Ipsa poterũt ei utiqꝫ pro uenire. Quartũ capitulũ est scire substãtiam & esse illius cuius est reuolutio, ut iudiciũ personæ cõueniat. Dicimus .n. de nõ habẽte diuitias, ꝙ acquiret. De habẽte uero, ꝙd augebunt eius diuitię, et si habet ꝙdẽ fratres, figuris natiuitatẽ fratrẽ significantib. dicimus additũ esse
iiij. in fratrib. & si non habet, dicimus ꝙd fient sibi fratres. Similiter & de ꝑdijs & dignitatib. & similib. Nõ. n. diffinit de nõ habẽte possessiones, ꝙ destruent̃ possessiones ipsiꝰ, uel de nõ habẽte, puẽtus, ꝙ prouẽtꝰ sui diminutionẽ habebũt. Quidã uero dicũt, ꝙ si figurę significãt alicui obitũ parẽtũ, & ipse nõ habet, morient̃ aliꝙ senes in domo sua. In principio. n. natiuitatis cũ figurę significauerũt aliquẽ nõ posse filios procreare, & in reuolutiõis tẽpore figura proueniet procreãdi, certe nõ ꝑcreat, sed facit aliquãdo filiũ adoptiuũ, et si nõ habet bona stabilia, & figuræ significauerint erectionẽ seu reparationẽ rerũ stabiliũ, erit hoc alicui per manus ipsius. Itẽ si significauerit figura cuidã cõiugiũ, initio natiuitatis negãte, & cũ figura reuolutionis mõstrabit cõtrariũ. Idẽ habebit sine nuptijs. i. aliꝙ cõcubinã. Et si significauerit figura reuolutionis alicui familiaritatẽ cũ regib. nõ ostẽdẽs tale aliqd natiuitatis initio: cũ magnatib. cõuersionẽ habebit. Oportet etiã scire Astrologũ uiri ne an mulieris reuolutio ut iuxta uniuscuiusꝙ naturã diffiniat, & nõ solũ hoc, sed etiã esse & ꝙlitates eorũ, multotiẽs. n. & mulieres in ciuitatib. dominãtur, & ideo accidẽtia hominũ tẽpore reuolutionis ꝑscire oportet. Licet. n. e natiuitatib. sciri possint huiusmodi: tñ eorũ v.
cognitio singulis annis difficillima est.
Scit aũt è Reuolutione mortui, filiorum euẽtus, fit. n. ꝙ si secũda relatio post obitũ patris ad filiũ: sicut cognoscunt̃ accidẽtia patris, ex natiuitate filij etiã si mortuꝰ est.

Fortasse è defuncto aliquid colligi potest, de eius fama, opibus, literis &c.

Cæco uisus eripi nõn potest.

2008 Ministerio de Cultura

INCIPIT LIBER SECVNDVS HERMETIS DE Reuolutionibus natiuitatum.

DE NVMERO SIGNIFICATORVM anni: Caput primum.

CIendum est, quod annus diuiditur in mẽses, dies & horas, & cuilibet horũ significatores sunt plures & planetę ꝑ diuersitate dispositionũ suarũ significat temporib. singulis diuersos effectus. & hi quidem in reuolutiõe significant anni generaliter qualitatem, hi uero quandã magis propriã significationẽ habẽt in aliq̃ particulari tẽpore anni per ingressiones eorũ ad signa quę indicant intensiones ac remissiones bonorũ siue malorũ. Alij uerò significãt, reuolutionẽ mẽsiũ & dierũ & est significatio ipsa particularis. Significatores aũt totiꝰ anni sunt xix. Et prius quidem est signũ profectionis & dominus eius. Secũdus status diuisionis & diuisor. Tertius qui cõparticipat ei. Quartus stella cui cõpetit Fardaria & q̃ participat ei. Quintus † Defectus uel dñs orbis. Sextus horoscopus reuolutionis anni & dñs eius. Septimus Luna & Planetæ quo cõiungũtur cũ ea existente in signo in quo est. Si uerò fuerit cursu uacua sumit dñs signi in q̃ est. Octauus Ingressio uel aduẽtus Planetarũ in loca eorũ secundũ natiuitatẽ, et ingressio eorũdẽ ad inuicem. Nonus dñs anni secundũ significationẽ loci in quo est. Decim. loca planetarũ à domib. suis, in alio * roratus & loca domorũ suarũ ab eis. Vndec. Periodus uel orbis stellarũ & duodecim annorũ. Duodecim. qñ cõtingit signũ profectiõis, uel horoscopus reuolutionis eius in aliq̃ loco planetę secundũ natiuitatẽ. Tertiusdecim. euẽtus signi profectionis, aut ascendens reuolutiõis in locis planetarũ natiuitatis. Quartusdecim. ꝙ planeta sit in natiuitate in aliq̃ loco & in reuolutione in alio. Quintusdecim. planetarũ cõiunctiones ad inuicem. Sextusdecim. significationes planetæ trãseuntis de loco ad locũ ꝑ totum annum. Septimusdecim. significationes planetarũ cõtingentiũ in aliquo signorũ anni. Octauusdecim. Significationes ascendentis & descendẽtis, scilicet capitis draconis & caudę. Hę sunt significatiões reuolut. natiuit. & primus q̃dem fortior est secũdo, & secũdus tertio. Oportuit. narationes eorũ cõponere ordinatim: sed causa insignis doctrinæ & cõsequentiæ sermonis, quãdoq̃ ꝑponunt posteriora priorib. & priora posteriorib. postponũtur. Habet igit singula ꝑdictorũ propriã quandã significationem, pluries aũt & quasdã alias significationes, & quãq̃ eãdẽ significationẽ habent q̃ & domini mẽsiũ. Quidã uero Astrologi uolentes ꝑscrutari reuolutionẽ annorũ faciũt directionẽ ipsorũ omniũ & resoluunt in dies menses, & horas. Hi aũt fallibiliter tractabãt huiusmodi, pro eo ꝙ significationes ipsę nõ permanent. Sed oportet cõstituere horoscopũ mensis, & describere planetas et radiatiões ipsorũ, et duodenas particulas et sortes et secundũ eas significationes euentuũ diffinire, planetis tam natiuitatis q̃ reuolutionis assumptis. Si ei unus planeta accidẽtia hominis uno modo indicasset, esset utiq̃, omnis habitus et dispositio et motus ipsius secundũ illius stellæ naturã. Sed quia plures sunt q̃ significant contingentia hominib. ideo diuersæ eis eueniunt passiones.

profectus. ὁ δ' ἐπιπων

rotatus.

DE SIGNIFICATIONIBVS animæ & corporis ex reuolutionibus. Caput II.

SIgnificatiões ꝑdictas accipimus alias quidẽ super passionib. animę, alias sup̃ habitudinib. corporis, et alias sup̃ dispositionibus et motibus et operibus hominis per omne tempus. Et primo quidẽ in reuolutionib. oportet cõsiderare, animi dispositio-

2008 Ministerio de Cultura

dispositionem & corporis. & eorũ contẽperantiam quandam & consonantiã. Deinde reliquas dispositiones ipsius per totũ annũ reuolutionis. Sunt em̃ significatores esse corporis quinq; Primus quidẽ signũ profectionis. Secũdus terminus q̃ puenit directio horoscopi. Tertius terminus in quo Aphetę (quẽ Persę uocãt, Hyleg) peruenit directio. Quartus, Luna. Quintus horoscopus reuolutiõis anni. Qui uero significant esse animę sunt octo. Primus, Dominꝰ anni, Secũdus dominus termini in q̃ peruenit ab horoscopo directio, Tertius, Dominꝰ termini in quo puenit Aphetę directio. Quartus, q̃ cõmunicat & cõparticipat eis per corpꝰ aut aspectũ. Quintus, Dominus † Fedariæ. Sextus, dominus periodi. Septimus Planeta q̃ recipit cõiunctionẽ Lunę, uel planeta qui recipit cõiunctionem domini domus suæ. Octauus, Dñs horoscopi reuolutionis anni. Quãdo igit̃ significatores p̃dicti aut oẽs, aut plures eorũ secundũ cœlestem dispositionem, in bonis locis existũt & sunt expediti à malis. Significãt corporis & animæ cõcordiã & eorũ bonã habitudinem & diuturnitatem. Reliquæ uero significatiuæ figuræ motus & operationes significant, q̃ si aliquo tempore signabũt de esse animæ siue corporis, significatio illa non erit principalis, sed secundũ accidens. Prædictę uero figuræ tantũmodo significãt ea quæ sunt secundũ corpus & animam & consonantiam eorum ad inuicem, & cũ his etiam omnes reliquas dispositiones & motus. Veruntamen principalis & propria eorũ significatio est de anima quoq; et corpore & non est inuenire in aliquo de significantib. reliquas huiusmodi significationes quas ipsi significant.

† Fedaria & Fedaria, pro Alfeda- ut sepe in nec codice le gitur.

DE SIGNO REVOLVTIONIS & Domino eius. Cap. III.

OPortet in reuocatione annorũ aspicere natiuitatis horoscopũ, & computare signũ unũ pro quolibet anno, & in quo applicuerit, illud erit signum profectionis, cuius dominus erit dominus anni, qui Persicè dicit̃ Salchodac. Deinde aspicere signum ipsum q̃m locum in natiuitatis initio possidebat, utrum erat ex 4. angulis, aut de succedentibus uel cadentibus, & cuius quidem est domus, cuius aũt exaltatio, cuius uero triplicitas & utrum bonũ uel malũ & si quis planeta erat in eo natiuitatis initio, aut sors aut duodena particula, & de his si quis signũ ipsum aspiciebat, uel à septem locis radios proijciebat, & à quo signo uel gradu ipsum inspiciebat, utrũ à consonãtib. sibi signis uel discordãtib. de his quæ sunt multarum ascensionũ, uel paucarũ directè ascendentiũ uel de his quæ sunt unius anguli, & utrũ à splendidis gradibus est aspectus, uel ab umbrosis & tenebrosis, à fortunatis uel infortunatis, uel in quo termino applicuit radius, et in q̃ decano et in qua nouena particula, et in quo gradu utrum lucido, umbroso, uel tenebroso. Deinde aspicere oportet signum profectionis, utrum in natiuitatis initio erat cadens ab angulo et non inspiciebatur à radijs stellarum. Deinde considera si est in eodem signo planeta per reuolutionem, uel planetę radius, aut duodena particula, et si spectatur ab aliquo uel nullum aspicit, et si spectatur ab aliquibus uel ab omnibus, et de quib. partibus aspicientes stellæ quo erant in natiuitatis initio, et quo erant per transitum, et qualiter in initio fuerant, qualiter uero in transitu reuolutionis constitũt. Sciendũ est quoq; uniuscuiusq; dispositionem, et maximè dispositionẽ domini anni, sicut prędiximus. Si ergo signũ profectionis tam in natiuitate q̃ in reuolutione fuerit expeditũ, eritq; dominus eius in utraq; figura directus, et in sua condi tione, siue sit ipsa diurna siue nocturna, et in loco in quo habeat aliquas dignitates, fortis etiã existẽs per se similiter & q̃ aspiciunt eum stellę. In bono quoq; loco locatus tam ab horoscopo natiuitatis q̃ à signo profectionis, q̃ etiam ab horoscopo reuolutionis: tunc significat ei cuius est reuolutio salutem corporis, locunditatẽ et bonitatẽ in illis rebꝰ uidelicet quarũ significator dominus anni et coadiuuantes eũ stellæ tam in natiuitatis initio q̃ in reuolutiõe, uidelicet in diuitijs, dignitatibus, gloria, acquisitione rerũ stabilium, filiorum acquisitione, acquisitione seruorum, et delectatione mulierum secundum complexiones stellarum et domorum

2008 Ministerio de Cultura

morum in quibus ſunt. Si uero dominus anni in horoſcopo quidem natiuitatis ſit expeditus et bonus: in reuolutione uero impeditus ſeu malus, iterum ſi ſit ipſe retrogradus, ſiue ſub radijs, ſeu ꝙ in alieno loco cõtingit, uel ꝙ ſit occidentalis, ſeu ꝙ cõiungeť per corpus uel aſpectũ maleuolis, aut ꝙ extra conditionẽ ſuã exiſtit atq; ſimilia: ſignificat quod in illo anno erũt operatiões ipſius obſcurę, debiles ac infirmę, iuxta proportionẽ infortunij cõtingentis ſibi à diſpoſitionib. ſupradictis. Itẽ ſi dominus anni in natiuitate quidem impeditus fuerit. In reuolutione uero bene diſpoſitus, ſignificat moderatum bonũ ei cuius eſt reuolutio, & renouabunť ei lætitiæ, magis etenim eſt potentia domini anni ad annuos euentus. Si uerò dominus anni & in natiuitatis principio & in reuolutiõe anni fuerit impeditus, intenſionẽ ſecundũ ꝓpriã ſignificationem indicat læſionis. Cũ his etiam aſpicias dominum anni in quo loco eſt, tam in figura initij, q̃ꝫ in reuolutionis figura, utrum ſit expeditus aut impeditus. Si uerò in duobus temporib. in bonis locis fuerit expeditus obtentũ bonorũ & utilitatem ſignificat. Si aũt in utraq; figura bene diſpoſitus fuerit, non tamen configuratur beneuolis, ſignificat quod obtinebit quidem bona, minorabuntur uero & minuentur paulatim. Item. Si in utraq; figura fuerit impeditus & cadens ab angulo, configuratur uerò quibuſdam beneuolis, ſignificat in uentionem quidem bonorum & minimam utilitatem, in rebus paruis, tum & uilibus. Item ſi dominus anni fuerit impeditus a malis in duobus temporibus, & in natiuitate exiſtens quidem in angulo ab aliquo planeta maleuolo à quadrato uel oppoſito fuerit impeditus, aduerſitates, pericula, & delicta manifeſta in illo anno ſignificat. Si uerò maleuolus ipſe ſub radios Solis uadit uel retrogradat, ſignificat quod neceſſitas irrationabilis irruet in eum ab aliqua re & ſi in duobus temporibus fuerit impeditus in angulos maiores, amplius aduerſitates ſignificat. Si uerò dominus anni in duobus temporibus non erit in angulo, ſed eſt impeditus & horoſcopũ aſpicit, minuetur malũ & non erit famoſum & publicum, ſed cõſanguineis aut familiaribus ſuis notum. Sed ſi in aliquo de 4. locis quę horoſcopum non aſpiciunt fuerit, in 2. uidelicet 6. 8. uel 12. erit huius delictum clandeſtinum & occultum & incognitum uniuerſis. Et ſi ut dictum eſt remotus fuerit ab horoſcopo, ſpectatur tamen ab aliquo planeta, in angulo exiſtente, delictum ipſum poſtquam aliq̃d per tempus occultum fuerit apparebit. Si uerò coniungitur ſtellę in angulo exiſtenti, ipſe cuius eſt reuolutio, publicabit delictum ſuum. Conſiderandæ ſunt etiam cõiunctiones domini anni ad ſtellas radij quidem & duodenæ particulæ & ſic poſtea poterit ſecurius diffinire.

DE SATVRNO QANDO EST dominus anni & eſt fortunatus. Cap. 1111.

SAturnus quidem eſt natura maleuolus & corruptor. Iupiter autem natura beneuolus & bonorum ſignificator. Sed multotiẽs accidit quod maleuolus proſperitatem ſignificat, beneuolus uerò aduerſitatẽ, & diuerſas diſpoſitiones eorum, & maleuolus quidem maľe diſpoſitus, tum propter ſuam naturam, tũ etiam propter cõtrariam diſpoſitionem detrimenta indicat & iacturas, & ſi configuratus fuerit alteri planetæ & ipſi maľe diſpoſito nocumentum eius amplius extendetur, ſed ſi planeta ipſe fuerit bonum, diſpoſitus per trinum uel ſextilem aſpectũ aſpiciens non nocebit, ſed & bene ſignificat. Et beneuolus quando eſt maľe diſpoſitus, & eſt debilis, debilitãtur & ſignificationes ſuæ. Si uerò ſic ſe habẽtem aſpexerit, maleuolus, recipiet ab eodem maleuolo operationem malorum & operabitur beneuolus operationem maleuoli. Saturnus quidem quando eſt maľe diſpoſitus & configuratur ei Iupiter, uel aliqui de beneuolis. minuitur malitia eius, Igitur Saturnus cum fuerit dominus anni & ſecundum natiuitatem & ſecundum reuolutionem orientalis exiſtens & rectus in domo propria conditione uel exaltatione in locis quibus habuerit dignitatẽ & in aliquo loco amicorum & cooperatorum ſuorum & in bono loco ex diuiſione domorũ & in ꝓpria conditione

2008 Ministerio de Cultura

cõditione facit eum cuius est reuolutio, procuratorem utilium rerũ & prosperã tem in eis, fortem & durabilem & maximè negotiosum. in terrarũ & uillarum cura, & in ædificijs & acquisitionibus eorundem, nec non in domorũ erectionib. & in aquarum deriuationibus & arborum plantationibus. Si uero est de regibus aut principibus, & Saturnus fuerit, sic dispositus aspiciens per trinũ in natiuitatis initio Iouẽ, significat ꝙ in illo anno ædificabit ciuitates, & fabricabit palatia & circumuallabit ea & eleuabit muros & renouabit hortos, & faciet aquæductus & fodiet riuulos & corrupta & uetera renouabit. Si autem in initio Iouem per trinum non aspicit, sed per sextilem, minora erunt huiusmodi. Et si Iupiter per reuolutionem à trino uel sexti li Saturnum aspexerit, aspiciebat etiam ipsum sic in initio, significat cum prædictis, quod honorabilis erit & alacer & quod acquiret multas diuitias & regnabit, & de omnibus suis operibus utilitatem habebit, filium etiam procreabit & erit in suo filio lętabundus. Item si Saturnus tam in natiuitatis initio quam in reuolutione in signis Regijs fuerit Iouem aspiciens, ille cuius est reuolutio tractabit opera regia in eodem anno, id ipsum significat & si lam coniungitur. Oportet autem cum his obseruare in utraque figura radios & sortes & duodenas particulas & in quibus horum consistit saturnus & quem horum aspicit in duobus temporibus, nam & huiusmodi habent significationes. Saturnus enim cum in loco in quo est habet aliquam dignitatem, uel dominetur domui in quam ceciderit sors fortunę, uel aspiciet sortem à signo in quo habet dignitatem, proueniet ei utilitas ab aliqua parte nota, uel a quodam amico suo. Si uero in alieno loco contingeret, fiet utilitas ab aliena parte. Item cum Saturnus fuerit dominus anni, & tam ipse quam Mars fuerint fortunati tam secundum natiuitatem, quam secundum reuolutionem, aspexerit autẽ Mars ipsum à trino uel sextili aspectu & receperint se ad inuicem, erit in illo anno cuius est reuolutio res utiles tractaturus, & augmentabuntur diuitiæ suæ ac gloria, & notitiam habebit cum Regibus & gratulabitur fratribus & procellus sui prosperè sibi succedent. Si uero cõiunctus fuerit ei Mars in duobus temporibus & ambo fuerint fortunati, erit in illo anno cuius est reuolutio benè se habens. aptus etiam in consilijs, & cum solertia in rebus se intromittens, & negocia erunt sibi facilia, erit itaque liberalis & faciet multas expensas. Item cum Saturnus fuerit dominus anni & tam ipse quam Sol in duobus temporibus, fuerint fortunati. Sole aspiciente Saturnum à sextili aspectu significat in illo anno augmentum honoris & patris utilitatem, & à regibus commodum. Si uero Sol ipsum aspexerit per trinum. Saturno incipiente retrogradari, minor erit utilitas. Idem erit si uno de duobus tẽporibus aspexerit ipsum Sol. Item cum Saturnus fuerit dominus anni & tam ipse quam Venus in duobus temporibus fuerint expediti, et configurata fuerit ei Venus in duobus temporib. à trino uel sextili aspectu fortunaturq; et sors coniugij: delectabitur in illo anno in mulieribus, et curam habebit de ornatu et puritate, et copiosę erunt suæ diuitiæ, diliget etiam picturas et decorem in domibus. Si uero in uno tempore tantum fuerint sic dispositi, non ualde immoderata bona sibi contingent. Quidam etiam uilipendent et redarguent eum, et tristabitur pro mulieribus et effeminatis uiris, et cum difficultate tractabit uenerea, et aliqua de uxoribus suis contristabitur. et corrumpetur aliquid de mobili substantia sua † uel de unguentis suis et in media iucunditate contristabitur, et in medio ludo scandalizabitur. *de unguẽtis.* Item cum Saturnus fuerit dominus anni et tam ipse quam Mercurius in duobus temporibus fuerint expediti, et configuratur ei Mercurius per trinum uel sextilem aspectum et recipit alter alterum, sunt autem sors seruorum et sors filiorum, et sors operis simul cum dominis suis benè dispositæ, honoratus et constans erit, et studebit circa lectionem scripturarũ, et computos et disciplinas, et gratulabitur super filijs et seruis. Si uero coniungitur ei Mercurius in duobus tempori-

2008 Ministerio de Cultura

bus,erit in illo anno ingenij facũdiſſimi. Si uero in uno de temporibus ſic ſe habent,minuuntur omnia ſupradicta.Item cum Saturnus fuerit dominus anni & tam ipſe quam Luna fuerint in duobus temporibus expediti & aſpexerit eam per trinum uel ſextilem in duobus temporibus & Lunã contigerit eſſe luminibus & numeris auctam,augmentabuntur in illo anno diuitiæ ſuæ, & gloria & adhærebit regibus & à multis laudabitur, & lætabitur in matribus & in mulieribus. Si uerò aſpexerit tantum in uno de duobus temporibus, uel fuerint impediti, omnia quæ prædiximus minuentur.

DE SIGNIFICATIONIBVS Saturni, quando eſt Dominus anni & fuerit mali eſſe. Cap. quintum.

QVando eſt ſaturnus dominus anni & impeditus tam in natiuitate quã in reuolutione & eſt cadens ab angulo, & in loco malo & in alieno ſigno & ſub radijs uel retrogradus, & maxime ſi fuerit in deſcenſione ſua, non adiutus à Ioue per aſpectum, ſiue per conuenientiam ſignorum quæ eſt ęqualis potentiæ, & ſi reuolutio eſt nocturna, & ipſe fuerit ſuper trinum ſiue in ſeptimo loco,ſiue in medio Cœli. Vel ſi reuolutio eſt diurna & ipſe inuenietur ſub terra & maximè in angulo terræ, ſignificat in illo anno detrimentum de ſenioribus domus & in parentibus & in auis, & ſi ſignum eſt maſculinum erit uiris periculum, ſi uerò fœmininum, in mulieribus, & ſi eſt in ſigno bicorporeo in utríſque, cum his indicat quod is cuius eſt reuolutio ſuſtinebit magna pericula & ægritudines prolixas ab humiditate & rigore & febribus,& tremore corporis,& dyſuria & melancolicis morbis & trecticis & ſimilibus.Significat etiam detrimentum in rebus ſtabilibus & in diuitijs, & in agris & aquis & in omni ſubſtantia tam mobili quam immobili, & otium in rebus tractandis, & difficultatem in rebus obtentis, habebit etiam familiaritatem cum auaris hominib. & dolores, & maximè ſi retrogradatur. Si uerò Saturnus ſic ſe habens in alieno ſigno fuerit, patietur hoc in aliena terra, & ſi Saturnus fuerit in amicabili loco, ſuſtinebit hoc ab amicis, & ſi dominus domus ſuæ aſpexerit eũ in natiuitate, patiet hoc à ueteri inimico. Si autem tam in natiuitate quam in reuolutione eum aſpexerit,ab utríſq; lædetur, & in tribus modis quos diximus erit inimicus ei precognitus. Si uerò Saturnus in duobus temporibus ſub radijs ſolaribus fuerit, ſignificat in illo anno contentiones & timores à prępoſitis dignitatũ, morbum etiam in loco occulto, & detrimentum à parentibus & auis & ſenibus, ſecundum naturalem Saturni proprietatem, & ſi ſol fuerit fortior intenſionem recipient detrimenta, ſi uerò debilior minuentur. Et ſi idem tali modo mali diſpoſitus eſt in coniunctione cuiuſdam ſtellæ uel radij, aut ſortis, uel duodenæ particulæ, uel aſpicit eas ſiue in natiuitate, ſiue in reuolutione aſpectu contrario corruptionem & deſolationem illius ſpeciei ſignificat. Saturnus quidem ali quando ſignificabit contrarium cum eſt reuolutio diurna,pro eo quod eſt in ſua conditione citius mala prouenient, ſed diſſoluentur, & erit modicum nocumẽtum. Item cum Saturnus fuerit dominus anni & tam ipſe quam Iupiter fuerint in duobus temporibus impediti, aſpicit autem ipſum per ſextilem aſpectũ uel trinum in loco malo exiſtens:ſignificat in illo anno deſtructionem cuiuſdã domus ſuę uel poſſeſſionis,& perditionem partis diuitiarum, & ignobilitatem & circa expedientia negligentiam.Si uerò in duobus temporibus ipſum aſpexerit per quadratum, & ambo fuerint impediti, ſignificat diminutionem diuitiarum in illo anno,& difficultatem in omnibus rebus tractandis, periclitabuntur etiam parentes ſui. Item ſi Iupiter aſpexerit Saturnum in duobus temporibus, per oppoſitum & ambo fuerint impediti, habebit in illo anno difficultatem in omnibus negocijs ſuis,& triſtitiam habebit pro filijs, & ſi in duobus temporibus coniungitur perditionem diuitiarum ac contentiones & detrimentum ſignificat. Si uero tam coniunctio quam aſpectus in uno tempore fuerit euenient mala

2008 Ministerio de Cultura

mala huiuſmodi leniora. Item cum Saturnus fuerit dominus anni, & tam ipſe quam Mars in duobus temporibus fuerint impediti & configurati adinuicem quocũque aſpectu, & ſint ambo in ſignis ſimilitudinis hominum: ſignificat ei cuius eſt reuolutio in eodem anno periculà fieri & detentionem ab inimicis, uel ab aliquo duce exercitus, & in fratribus contriſtabitur, ſin autem ex trino uel ſextili Mars Saturnum aſpexerit in duobus temporibus & ambo fuerint impediti, indicat in illo anno deſiderium (uel, deſidiam) & mortem fratrum, & paſſiones & magnum periculum ei cuius eſt reuolutio, fratribus etiam ſuis. Si uero Mars eum per quadratum aſpexerit in duobus temporibus & ſuper eum fuerit eleuatus Saturnus: ægrotabit à febre & frigore, & corrumpetur ſubſtantia patris ſui, & morietur aliquis de fratribus ſuis. Si uero Mars fuerit eleuatus ſuper Saturnum: Inuidebit conſanguineis ſuis, & laborabit egritudine magna, & bona ſua erunt malè diſpoſita. Si uero Mars in duobus temporibus Saturnum aſpexerit per oppoſitum, & ambo fuerint impediti: minuentur illo anno diuitiæ ſuæ & magnas ſuſtinebit iacturas, & ægrotabit, & patietur neceſſitates propter inuidiam et calumniam, et controuerſias habebit cum conſanguineis ſuis, et ſi fuerit in aquatico ſigno periculum erit ab aqua et humidis. Si uero in ſigno quadrupedum, erit periculũ ab ictu uel morſu, aut ueneno, et ſi coniungitur ei Mars in duobus temporibus et ſunt ambo infortunati erit in illo anno ualdè triſtis, et de prauis moribus et malè tractabilis, conatus habens difficiles, maiores etiam fratres ſui lædentur. Si uerò fuerint benè diſpoſiti in duobus temporibus, moderata erunt huiuſmodi mala.

Item cum fuerit Saturnus dominus anni, et tam ipſe quam ſol in duobus temporibus fuerint impediti, et configurati ad inuicem, à qualicunq; figura, ſignificat in illo anno triſtitias et iniurias et calumnias et læſionem patrum et diminutionem diuitiorum. Si autem fuerit cum ſorte patris uel cum domino eius, uel impediuntur ab alijs, indicat læſionẽ in parẽtibus et auunculis, uel qui, cuius eſt reuolutio læditur ab eis uel cauſa eorum. Si uerò ſol aſpexerit eum in duob. tẽporib à trino uel ſextili aſpectu, et ambo fuerint impediti, et maximè exiſtẽte reuolutione nocturna, patiunt læſiones tam ipſe q̃ pater ſuus in illo anno diuerſas. In diuitijs quoq; et dignitate erit diuerſimodè occupatus. Si uero ſol aſpexerit ſaturnum in duobus tẽporib. per quadratum, et ambo fuerint impediti, et ſol fuerit eleuatus, euaneſcent in illo anno quecunq; hæreditauit à parentibus, et ægrotabit ægritudinibus frigidis, et forte ſacram ægritudinem patietur, et* in doloribus et laboribus opprimetur. Si autem ſuper ſolem fuerit ſaturnus eleuatus: patietur triſtitias in quibus deficiet, et in carcerem incidet et captiuabit, et erit in omnibus rebus utilib. otioſus. Et ſi ſol aſpexerit ipſum in duobus temporib. per oppoſitũ, et ambo fuerint impediti, fiet circa ipſum et patrẽ ſuũ chronica paſſio. Si aũt ſaturnus erit ſub radijs in duobus temporib. in illo anno dilapidabit diuitias patris ſui, et in rebus ſuis erit euentus contrarius, et ſi nocturna fuerit reuolutio erit deterius, patientur eñ tã ipſe quã pater ſuus, et fratres multas aduerſitates. Si aũt ſol fuerit in pauciorib. gradibus, peius erit in omnibus.

† Irruet eñ à dignitate ſua et erit prõpt9 ad omnẽ rixã, cõtentionẽ et pugnã. Si uero ſiue cõiunctio ſiue aſpectus in uno, tantũ ſit tẽpore, et non fuerint impediti, minora ei contingent mala Item cum ſaturnus fuerit dñs anni, & tam ipſe q̃ Venus ſimul in duob. tẽporib. impediti fuerint, cõfiguraẽ aũt ei Venus, et impeditur ſors matrimonij, et dñs eius à coniunctione ſiue aſpectu malorũ: patientur mulieres eius multa mala, uel illi occaſione ipſarum erit dãnũ, et erit damnũ in unguẽtis ſuis et indumẽtis et pecunia. Si uero in duobus temporib. per trinũ uel ſextilẽ aſpectũ ipſum aſpexerit, et fuerint impediti cõmorabit in locis immũdis in illo anno et corrumpent eius pecuniæ, et perturbatus erit † in uita et amicabit cũ uilib. uiris et mulierib. et læſiones patiẽt per uiros nobiles et mulieres. Si uero ♀ aſpexerit eũ in duob. tẽporib. p̃ quadratũ

Excidet enim dignitate.

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

2008 Ministerio de Cultura

& ambo fuerint impediti, ♄ ſuper Vene rem eleuato: ille cuius eſt reuolutio, nō gaudebit in illo ann› cum mulierib. ſuis ſed quædā earū læſiōes habebūt, uel rixā habebit cū eis, & diuortiū & ſeparationē. Si aūt Venus ſuper Saturnū fuerit eleua ta: obedient ei mulieres ſuæ & diligent eū & diligētur ab eo. Si uerò Venus aſ- pexerit eum ab oppoſito in duob. tēpori bus & ambo fuerint impediti, erit in illo anno triſtis & modicū alacer, & læſionē patiet̄ à mulierib. uel ægrotabit, uel mo- rietur aliqua de mulieribus ſuis: & ſi cō- iungitur ei Venus in duobus tēporib. et ambo fuerint impediti, concūbet in illo anno cū mulieribus, uel meretricibus, uel uxorem ducet ſterilem, uel tranſgre dietur ab una ad aliam, & nunq̄ ipſas di liget, neq; ipſe diligetur ab eis. Si aūt cō- iungitur ei Venus in uno de duobus tē- poribus, uel cōfigurabitur ei, minora e- runt huiuſmodi. Item cum ♄ fuerit do- minus anni & tam ipſe q̄ Mercurius fu erint in duobus tempor ib. impediti indi cat in illo anno ei cuius eſt reuolutio de trimentū, corruptionem, triſtitias, anxie tates, pænitudines & cogitatiōes pro ſer uis, filijs, ſocijs, & pro reb. quas habebit pr̄ manib. uel patiet̄ hoc ex actione hu- iuſmodi & propter regimē aduerſum et ſtultū. Si uerò aſpexerit ipſū ☿ in duob. tēporib. à trino uel ſextili aſpectu, & am bo fuerint impediti: patiet̄ propter cōpu tos & literas & diſciplinā & diuitias & e- rit iners & negligēs & malè tractabilis & in his quæ ſibi expediunt, deſes. Si uerò ipſum aſpexerit in duobus tēporib. per quadratum & ambo fuerint impediti, e- leuatur aūt ♄ ſuſtinebit mr̄ores & peri cula in uita ſua & in diuitijs & amittet re gimen quod exercet & ſeruiet quibuſ- dam cauſa neceſſitatis, & ſuſtinebit ne- ceſſitates propter ſermones, & dolebit os uel aurem. Si uerò Mercurius eleua- tur, minora erunt mala. Si autem aſpe- xerit per oppoſitū, & ambo fuerint im- pediti in duobus tempor ib. fiet dolor in ore ſuo & lingua & detrimentum habe bit propter uerba, & impediet̄ in actibus ſuis, erit itaque cōplexionis frigidę & mens atq; intellectus eius erunt corru- pti, ægrotabit ex uentoſitate, & triſtabit̄ propter aliquod furtum & ſuſtinebit in commoda ab omnibus, cum quibus cō tendet & interrumpet̄ ſpes ſua, & ſolita, nam amplectetur uitā & triſtabitur pro- pter diuitias & propter aliquas p̄dictas res. Si uerò coniungitur ei Mercurius & fuerint ambo in duobus temporibus impediti ſuſtinebit mœrores diuerſos, et erit piger & timidus in uerbis & rebus, & dominabūtur ei prauæ cogitationes, & habebit mentem turbatam & loquen do non credetur à multis & ægrotabit, et pueri ſui patientur læſionem ac ſerui, & omnem ſpeciem malam ſuſtinebit in il- lo anno. Cum his omnibus ſi coniungit̄ uel cūfiguratur ei Mercurius in uno de duobus temporibus: ſi non fuerint impe diti, minora erunt omnia ſupradicta. Item cum ſaturnus fuerit dominus anni & tā ipſe q̄ Luna fuerint in duobus tempori bus impediti & configurantur ad inui- cem in duobus tempor ib. à quacunq; fi- gura, maximè ſi fuerit in duob. tempori bus & lumine & numeris minima: ſigni- ficat in illo anno corporeas paſſiones & triſtitias cauſa matrum, & propter rumo res ſiniſtros. Si uerò Luna ipſum aſpexe- rit à trino uel ſextili aſpectu, & ambo fue rint impediti, eleuatur autem ſuper eā ſaturnus: in agendis ſuis erit improſpera tus & negligens, & diſperget diuitias pa rentum ſuorum. Si aūt Luna fuerit ele- uata, corruptiones, odium, Iurgia cum quibuſdam habebit, diuitias etiā paren- tū diſperget, & cauſa filiorum triſtabit̄, & ſi Luna tēpore reuolutionis, in ſigno fuerit fœminino, uxor eius cōtra eū in- imicabitur, & quæret læſionem ipſius. Si aūt Luna ipſum aſpexerit per oppoſi tū & ambo fuerint impediti, accidet ęgri tudo parentibus in loco occulto, & con ſumetur ſubſtantia eius, erit etiam malę conſuetudinis & triſtis, & lædet̄ in diui- tijs & opibus ſuis. Si uerò ambo fuerint in ſignis ſimilitudinis hominū, uel ferarū eodē modo diſſinias, ſi fuerint in ſignis quadrupedum, patietur mala in qua- drupedibus. Si uero coniungitur ei Lu na in duob. tempor ib. ambo fuerint im- pediti: matris morbū & infirmitatē ſigni ficat. Et ſi Luna coniungitur uel confi- guratur ei in uno de duobus tempor ib.

& ambo

2008 Ministerio de Cultura

&ambo fuerint expediti, erunt ſupradicta minora. Et hę qdē ſunt ſignificatiōes Saturni quādo eſt domin⁹ anni, & eſt impeditus & in duobus temporib. & confi gurant ei ſtellę beneuolæ uel maleuolę. Si aūt idem fuerit dominus anni expeditus quoq; in duobus temporib. & planeta ipſum aſpexerit impeditus, ſignificatio bonorū minuitur, ſed euenient cū labore, diminutionē uero & laborē ſignificat cum aſpectus fuerit ab oppoſito uel quadrato. Item cum idem fuerit dominus anni, impeditus autem in duobus tē poribus configuratur uero planetæ beneuolo * & ipſe nihilominus fortunat⁹, & ſi aſpect⁹ à trino fuerit uel ſextili multum malum ſignificat tum cum triſtitia & labore. Si autem ſtella ipſum aſpiciēs in uno quidem tempore impedita in alio uero fuerit expedita: de propria ſignificatione, ſiue bona fuerit ſiue mala, aufert, ſed moderatè. Item ſi dominum anni aliquis planeta in natiuitate aſpexerit ab oppoſito uel quadrato, tempore uerò reuolutionis à ſextili uel trino: oportet contemperare ludicia. Quadratus enim aſpectus maiorem uim habet ad nocendum quā trinus: cum trinus ad inimicitias debilior ſit quadrato. Item ſi aſpexerint dominum anni diuerſæ ſtellæ, oportet de ſingulis ſecundum propriā diſpoſitionem & ſignificationem & locum, ſicut prædiximus, diffinire. Coniūctio uero domini cū planetis, & coniunctiones planetarum ad inuicē, ſi fuerint concordes, bona & fœlicitatem ſignificant. Si uero diſcordes, indicant infelicitatem, quantitas & qualitas euentus cognoſcitur ab ipſo domino anni per ſe, & à planetis configuratis uel coniunctis cū eo in locis eorum. ♄ quidem ſi tam in natiuitate q̄ in reuolutione fuerit mali eſſe, ſicut prędiximus: multa faciet incōmoda in illo anno & afflictionem extendit. Si aūt ♄ in reuolutione fuerit quidē mali eſſe, in natiuitate uero bene ſe habeat minuit prauitates. cum hoc autē ſi configurabuntur ei beneuoli: ſimiliter qui reuolutionem habuerit, a periculis eripietur & maxime ipſa natiuitate exiſtente diurna, & Saturno ſuper terrā egredien te. Si uero in natiuitate infortunatus fuerit, fortunatus uerò tēpore reuolutiōis, mediocritatem habebunt mala. Quādo uerò planeta ſignificabit aliquod bonū uel malum ſecundū natiuitatē & idē curſum ſignificabit in reuolutione, erit hoc perfectū & multum, & fortè uel ineuitabile & immutabilè. Itē ſi ſecundū natiuitatem ſignificat aliquid fieri, ſecundū reuolutionē ſignificat idē nō fieri, uel e cō tra. ſecūdū quidē reuolūtionē ſignificat aliqd eſſe, ſecūdū uero natiuitatē nō eſſe: faciat examinationē de duab. ſignificationib. & ſecundū fortiorē diffinias. Si uerò equales fuerint, media erit diffinitio. Igit ſi natiuitatis ſignificatio fortior eſt trāſcēdit medietatē ludicij. Si uero reuolutionis ſignificatio fortior eſt, deſcēdit. Si uero reuolutiō ſola ſignificari aliqd cū debilitate erit modicus & debilis eius euētus aut erit motus ſolūmodo imperfectus. Cū his omnib. ſignificationes reuolutionū uſq; ad annū unū determinant uel uſqueq; ſignificator fuerit fortis. Cū uero Planeta qui cōfigurat dño anni aliquod bonū uel malū ſignificat: tūc oſtēdet propriā ſignificationē, qñ gubernabit aliquā partē temporis anni & maximè quādo aſſociatus fuerit p figurā in illo tempore domino anni, uel ſigno in quo erit dominus anni, ſiue ſecundū natiuitatē ſiue ſecūdū reuolutionē, uel cōfigurabit ſigno reuolutiōis uel horoſcopo, uel dño eius uel dño diſpoſitionis diei. Et hæ quidē ſunt ſignificationes ♄ per ſe, & planetarū qui configurant, aut coniunguntur cū eo. Sunt aūt modi 8. Vnus quidē quando ipſe planeta eſt boni eſſe per ſe. Secūdus quādo eſt mali eſſe. Tertius & quartus quando fortunatur ab aliis planetis: ab aliis uero planetis infortunatur. Sextus quādo per ſe quidem infortunatur, ex eo uero q̄ cōfiguratur planetę beneuolo fortunatur. Septimus quando cōiungitur eidem planetæ. Octauus ſignificationes loci de quo ſtatim dicendum eſt.

DE SIGNIFICATIONE SAturni quando eſt Dominus anni, de locis in quibus eſt. Cap. VI.

QVando eſt dominus anni ♄ & cōtingit ipſū eſſe in duob. tēporib. boni eſſe, in domo propria, uel exaltatione, uel tri-

2008 Ministerio de Cultura

uel triplicitate fuerit q; in angulo ſiue in figura profectiõis, ſiue in figura reuolutionis, ſi cõtigerit angulũ illum eſſe medij cœli, ſignificat quod in illo anno acquirit poſſeſſiones & ædificabit ædificia & fodiet aquæductus: & ſi fuerit in alieno ſigno cõmittent hæc ſibi ab aliena perſona, quẽadmodũ fidei cõmiſſario & procuratori, & laudabit, inueniet lucrũ. Si uero in alieno ſigno & cũ hoc fuerit impeditus, ſed impedimentũ fuerit moderatũ, propter huiuſmodi habebit opprobria. Si aũt immoderatũ, & dãnũ erit tale. Itẽ ſi fuerit dominus anni Saturnus, & fuerit in duobus tẽporib. in loco undecimo uel quinto in bono eſſe, & in propria domo: lętabit in illo anno in ſuis amicis, & cõtrahet cũ aliq̃bus de q̃buſdã rebus, & ædificabit & procurabit uaſa ſiue ſuppellectilẽ. Si uero in alieno fuerit ſigno cõtriſtabit propter filios & amicos, & timeriũ patiet & anguſtiã in ſua ſubſtantia. Si uero cũ hoc fuerit retrograd9, deſtruetur habitaculum eius, & minuent eius diuitię & prouentus: & ſi Mars aſpexerit ipſum aſpectu cõtrario: dãnificabunt diuitię ſuę, & lętabunt inimici eius & triſtabit in filijs. Itẽ ſi Saturnus fuerit domin9 anni & cõtigerit ipſum eſſe in 3. uel in 9. in ꝓpria domo & expeditũ à malis: faciet in ipſo anno ſuꝑ q̃ ſperabit meritũ à deo & in tributione ab aliquo homine in futurũ, & fabricabit fabricas ſibi uel alicui de his quorũ curã habebit, & ibit ad aliq̃ regionẽ cognitã ſibi & laborabit propter ſperatã utilitatem, & curã habebit de cõ ſanguineis & fratribus & extraneis. Et ſi in duobus his locis fuerit, et ipſi fuerint alieni, ſignificat q̃dem huiuſmodi, tũ peregrinabit peregrinatione lõginqua, & utilitatem habebit in ea. Et ſi moderatè fuerit impeditus: de eo cõtrariæ famæ dicent propter fidem et ſectam et in cogitationib. cadet, et in peregrinatione mala patietur, et habebit diſcordias aduerſus conſanguineos et propinquos. Si ergo retrogradus fuerit: turbabitur intellectus eius, et dubitabit de ſecta ſua, et operabitur opus propter quod aliq̃ pſument de eo q̃ ipſius eſt. Si aũt in tali ſtatu exiſtente Saturno aſpexerit eũ et Mars in figura propria: patietur dãnũ à furto uel igne. Itẽ ſi ♄ fuerit dominus anni, exiſtens in duobus tẽporib. in ſecũdo, liber à malis & in propria domo augmẽtabunt diuitię ſuæ in illo anno & erit proſperũ eſſe ſuũ. Si uero in alieno fuerit mali eſſe corrũpent diuitię ſuę ab incurſu aquarũ Item ſi ♄ fuerit dominus anni exiſtens in duobus temporib. in 8. in loco proprio: occaſione mortuorũ utilitatem habebit in illo anno. Si uero fuerit mali eſſe imminuent diuitiæ ſuæ, & contriſtabit pro defunctis. Itẽ ſi idẽ planeta fuerit dominus anni, exiſtens in duob. temporib. in 6 liber à malis patiet ægritudines modicas à frigiditate & humiditate. Si uero fuerit impeditus, indicat deſipientiã & morbos lõgos, & ſi aſpexerit ipſum beneuolus ſanabitur, & iuuabitur à medicinis. Si aũt cum hoc dominus ſexti loci fuerit impeditus: pdent iumenta eius & ſerui eius. Si uerò fuerit expeditus dominus ſexti loci, ægrotabũt q̃dem ſed ſanabunt Item ſi ♄ fuerit dominus anni exiſtens in duobus temporib. in duodecimo loco in domo propria liber à malis obtinebit cõtra inimicos ſuos & amicabit eis & laudabunt eum, tñ non curabit de utilib. uitæ rebus. & ſi in alieno fuerit loco, uel retrogradus, in carcerem uel cuſtodiam incidet & neceſſitatẽ patietur ab inimicis ſuis. Si aũt fuerit mali eſſe, uel cõfiguratur cum Marte figura cõtraria: tormẽtũ & læſionem maximã ſuſtinebit. Item ſi ♄ fuerit dominus anni in uno de iiij loc̃is quę horoſcopum nõ aſpiciunt, in 2 uidelicet in 6. in 8. & 12. & fuerit impeditus: ſignificat otium & deſidiã & deſperationem ſperandarum & uitæ utiliũ rerũ. Si uero cum his in alieno fuerit loco: intentionem habebit malã & neceſſitates ſuſtinebit, & dicent aliqui mala de eo, et accuſabunt eum, et ægrotabit febri a frigiditate et humiditate uel frigiditate et ſiccitate. Si aũt in huiuſmodi locis exiſtens, fuerit orientalis, uel in proprio loco: erit in bonitate, tum erit uagabũdus et otioſus. Item ſi ♄ fuerit in natiuitate in aliq̃ loco et in reuolutione in ipſo loco, ſiue à ſigno profectionis, ſiue à figura reuolutionis anni, ampliorem habebit ſignificationem et certiorem et optabiliorem naturam oſtendet loci et maximè ſi locum

inopiam.

2008 Ministerio de Cultura

maximè si locū aspicit radicalē. si uerò in aliquo quidem loco fuerit in natiuitate, in alio uerò secundū reuolutionē, facias cōmixtionē per methodos quas tibi mō strauī locorū, ut sit tibi certū iudiciū. Eodem igit modo cōsidera & significatiōes reliquorū planetarū a dispositiōe locorū in quib. sint. Nos aūt quemadmodū cōmemorauimus de ♄ & significatiōe sua ppria & cōfiguratione planetarū ad eum uel cōiunctione & dispositiōe locorū: sic mentionē faciemus & de reliqs planetis.

DE SIGNIFICATIONE IOVIS cū fuerit Dominus anni, & fuerit boni esse. Cap. VII.

IVpiter cū fuerit dominus anni & tam in natiuitate q̄ in reuolutiōe fuerit boni esse in illo anno amicabitur Regibus & principib. & erit disponens res suas, et incitatus ad expedientia habens euentū bonū, inq̄ete pmanēs, ppter amicitiā q̄ habebit, augmentabit etiā & cōmendabit à plurib & exercebit dignitatem in patria sua, & si natiuitas significauerit procreationē filiorū habebit filiū in illo anno. nec nō habebit cōmodū & gaudiū à diuersis & acquiret diuitias ex munerib. ab alijs multotiēs aut hæreditabit patrē suū. Si uero is cuius est reuolutio est in dignitate: illo anno dominabit plurib. & acq̄ret q̄ plurima. Si uero fortunę fuerit mediocris, dominabit in illo anno æqualib. suis & lætabitur in rebus diuersis, & lucris et prosperitatib. & maxime si iupiter fuerit in propria domo, uel triplicitate uel termino. Aspicias quoq; & radios & partes & duodenas particulas, quib. cōiungit Iupiter, uel aspicit in duob. tēporib. si em̄ configurat eis aspectu laudabili, indicat utilitates secūdū naturā illorū. Itē si ♃ fuerit dñs anni & tā ipse q̄ ☽, tā in natiuitate q̄ in reuolutione fuerint boni esse & cōfigurat ad inuicē per trinū uel sextilē aspectū, erit ipse cuius est reuolutio in illo anno dominator peritus in rebus agēdis & sedulus in operib. obtinebit aūt & honorē & dignitatē excellentē & utilitatē è dignitate aliqua, & laudabit plebs eum. Si uero cōiungitur ei Mars in duobus temporibus, & ambo fuerint boni esse: in illo anno assumet gradus & dignitatem in propria patria, & erit alacer. Si autem alter eorum fuerit in domo alterius, liber à malis erit, in illo anno potēs, & obtinebit dignitatem. Si uerò in uno uel duobus temporibus coniungitur, configuratur ei Mars, erunt prędicta minora. Item si Iupiter fuerit dominus anni & tam ipse quā sol in duobus temporib. fuerit boni esse et cōfigurantur adinuicē de trino uel sextili aspectu: extēdetur prosperitas in illo anno eius cuius est reuolutio, et in dilatatione uitæ erit, et obtinebit coniugium bonum et bonū filiū. Si aūt per sextilem aspectum sol eum retrogradantem aspexerit: erunt prædicta minora. Si uero Sol ei coniunctus fuerit in duobus tēporib. ut eūdem Iouem contingat esse orientalē: obtinebit dignitatē et diuersas utilitates, et lætabuntur in eo parētes sui, et utilitatē habebunt p eum. Si aūt in uno de temporibus coniungitur ei existenti orientali: erunt minora prædicta. Et si coniungitur ei Sol in duobus temporib. et erit sub radijs, patiet necessitates in illo anno iuxta significatiōes Iouis. Si uero Sol fuerit fortior et fuerit mali esse: maius erit impedimētum, et est timendum ne forte moriatur. Si autem Sol non fuerit impeditus: erūt impedimenta minora, et si Iupiter fuerit fortior: minor erit corruptio. Item si Iupiter fuerit dominus anni et tam ipse q̄ ♀ Venus fuerit in duobus temporibus boni esse, aspexeritq; eū Venus quocunq; aspectu: significat in illo additamentum diuitiarum à mulierib. et mediantib. nobilib. uiris, et circūspectis, et delectabit in mulieribus, et habebit utilitatem ex eis, et si aspexerit eū Venus in duobus temporibus à trino uel sextili aspectu et ambo fuerint boni esse, in illo anno augmentabitur gloria eius et dignitas, et diuitiæ et indumenta et decor et gratulatio et exaltatio et hæc erunt causa mulieris. Frequenter autem cōtingit quod nascetur ei et filius, uel lætabitur in filio suo, uel lætabitur propter filios regum. Et si Venus in signo in quo est habuerit dignitatem, erit utilitas ab aliquibus notis et amicis et maximè mulieribus. Si uero in signo fuerit alieno, erit utilitas ab extraneis uel inimicis, uiris et mulieribus. Si autem cōiungitur ei Venus in duo-

2008 Ministerio de Cultura

in duobus temporibus,& ambo fuerint boni esse in illo anno,cuius est reuolutio acquiret gloriã à præpositis & procuratorib. & honorabilis erit apud homines & amicos acquiret plures priorib.& laudabit̃ à pluribus et bonitatẽ, & utilitatẽ habebit occasione miraculorũ & prodigiorũ & locorũ Ecclesiasticorũ propiciatoriorum & gratulabit̃ in mulieribus & cõiugio &filijs.Si uero se aspexerint per oppositũ, uel configurationes prædictæ in uno de duob. temporib. fuerint:erũt omnia prędicta minora. Itẽ si Iupiter fuerit dominus anni&in duob.tẽporib.tam ipse q̃ Mercurius fuerint boni esse,aspexeritq; eũ Mercur. à trino uel sextili aspectu:in illo anno ipse cuius fuerit reuolutio acquiret aliq; bonũ propter peritiã & negotiationẽ & uenditionẽ & emptionẽ, & per scripturas & dispẽsationẽ & uillicationẽ.erit aũt cõseruator secretorũ & custos diuitiarũ prudens & intelligẽs huius cognitionis sufficiẽter in reb. & superabit æquales sibi per dignitatẽ et gloriã & opulẽtiã & cõmissiones & sciẽtiã,cõmittent̃ etiã ei procurationes aliq̃rũ magnatũ & erit laudatus ab omnib. hominib.&placebit eis &permanebit et perseuerabit in orationib. & similib. his serit sectã. & si ipse cuius est reuolutio fuerit de inferiori fortuna&de mercenarijs: habebit utilitatẽ ex artificio suo, & ope manuũ suarũ.Et si cõiũgit̃ ei Mercurius in duobus tẽporib.& ambo fuerint boni esse:habebit utilitatẽ in illo anno,& augmentabitur esse suũ & fides eius erga dominam, & humilitas & prudentia mentis & facundia in sermonibus & utilitatem habebit propter huiusmodi & propter alias res diuersas, & familiaritatẽ habebit cum magnificis notarijs & cõmittetur ei procuratio bonorum ipsorum.Si uero in uno de temporibus coniunctus fuerit Mercurius,uel alia configuratus figura, aufertur ex omnib. supradictis.Item si Iupiter fuerit dominus anni & tã ipse q̃ Luna in duobus temporibus expediti & configurantur adinuicem à trino uel sextili aspectu indicat q̃ in illo augmentabitur gloria eius & dignitas,& acquiret ab hominib. bonã famã & laudẽ & q̃ cuiusq; opus & quale cunq; actũ inceperit cito perficiet, queret etiã filios generare & nascent̃ ei filij in illo anno uel cõcipient mulieres eius. & hæreditabit paternas substantias, & si est aliquis cuius est reuolutio de natu regio,& Luna fuerit aucta lumine: gloriã obtinebit famosam.si aũt fuerit fortunæ mediocris,cõmittet̃ ei aliquod dominiũ super multitudine populi, & utetur in eis Iustitia,& uitã bonæ præsumptionis & irreprehensibilem amplectetur. Si uero fortunæ infimæ fuerit,eleuabit̃ super æquales sibi secundũ fortunam,& habebit primatum,in illis quæ diximus. Significabit etiã q̃ habebit utilitatem ex officio & emptione & negociatione. Et si cõiungit̃ ei Luna in duobus temporib. & ambo fuerint expediti, augmentabit̃ gloria eius &diuitiæ & maxime si diuersa fuerit reuolutio.Si uero coniungitur ei Luna uel aliquo cõfigurat̃ aspectu in uno de duob. temporibus aufert de supradictis. De aspectu uero planetarũ ad Iouem quadrato scilicet eorũ & oppositõ tractauimus,ppter huiusmodi causam, q̃m in hac derisione cõprehẽdimus de amicitia Iouis &planetarũ cũ eo.Quadraturæ uero & oppositiones planetarũ ad eum multotiens aliq̃ cõtrarietatẽ significãt de quib.nũc quidẽ nõ proposuimus dicere in sequentibus uero manifestius exponemus.

DE SIGNIFICATIONIBVS IOuis cũ fuerit Dominus anni,& fuerit mali esse. Cap. VIII.

IVpiter cũ fuerit dominus anni & existens tã in natiuitate q̃ in reuolutione retrogradus uel sub radijs aut in alieno loco siue occidentalis seu in domo male uoli aut cadens ab angulis & in locis cõtrarijs:aufert claritatẽ ipsius cuius est reuolutio & minuit fœlicitatẽ ipsius &deponit gloriã ei9.Significãt etiã multitudinẽ expẽsarũ et importunã diuitiarũ effusionẽ,& hęc faciet uolũtaria & spõtanea uoluntate pro eo q̃ appetet à plurib.laudem,tristabitur etiã propter parentes & filios & q̃sdã nobiles p̃sonas et res diuersas,et propter uiolentiã uitæ suę,et maxime si Iupiter fuerit in 6. Si uero cõiuncti fuerint ei maleuoli uel configurati ab oppositõ uel quadrato,& eleuati fuerint super

2008 Ministerio de Cultura

ſuper eum cum idem fuerit impeditus, & maxime in loco patrum uel in loco filiorum, uel ſi in his locis habuerit dignitatem, cõtigerit etiam quod ſors patris, uel ſors matris, uel ſors filiorũ, uel eorũ domini fuerint mali eſſe: ſignificat ꝙd ipſe cuius eſt reuolutio cõtriſtabit̃ propter mortem filiorum uel patris uel matris ſecundum naturam ſigni in quo eſt Iupiter uel naturã ſortis et domini eius. Et ſi coniungitur alicui ſortium uel alicui radiorum uel duodenarum in duobus temporibus, uel aſpexerit eos figura cõtraria: ſignficãt mœrores & inſtabilitates his quorũ inſunt ſignificãtia prędicta. Inſpiciẽdum eſt etiam & aſpectus & cõiũctiones planetarũ ad eũ. Si enim tali modo diſpoſitum aſpexerint eum ex trino uel ſextili maleuoli: non ſignificant magnũ periculũ propter figurę cõueniẽtiam & amicitiam complexionis, ueruntamen propter impotentiam propriam, & impedimentum non poteſt attingere ad felicitatis perfectionem. Planeta etiam cum fuerit mali eſſe, addit in fortunium ſuum in illis uidelicet rebus, quarũ eſt ſignator. triſtabitur enim cuius eſt reuolutio ſuper huiuſmodi, & laborem, ſeu fatigationẽ ſuſtinebit quadratus quoq; & oppoſitus eius, de quibus in ſequentibus dicemus. Iupiter igitur cum fuerit dominus anni, & Mars in natiuitate fuerit boni eſſe, aſpexerintq; ſe ad inuicẽ per quadratũ, Iupiter uerò ſuper Martem fuerit eleuatus: ſignificãt quod firmabitur gradus eius & dominabitur ſuæ ciuitati, frequenter etiam obtinebit à regibus, uel exercituum ducib. dignitates & utilitates. Veruntamẽ contriſtabitur propter filios & diuitias & aliqua pars lædetur diuitiarum parẽtum ſuorum. Si uero in duobus temporibus ſe huiuſmodi aſpectu aſpexerint & ambo fuerint mali eſſe, aufert quas prædiximus proſperitates, et patietur is cuius eſt reuolutio expenſas & aduerſitates intolerabiles. & ſi Mars eleuatus fuerit ſuper Iouem: qualitercunq; fuerit, lædetur cuius eſt reuolutio à magiſtratibus & habentibus poteſtatem, & ab his qui principatũ habuerint in metallis, triſtabitur etiam, & propter priuationem utilitatum & diuitiarum, cõuerſationis quoq; & filij, & propter aliquem dolum & fraudem & inuidiam & calumniam & contentionem & multiplicabitur labor eius. Item ſi huiuſmodi aſpectu con figurati fuerint in ambobus tẽporibus boni: erunt mala minora. Item ſi aſpexerit eum Mars in duobus temporibus ex oppoſito, & ambo fuerint impediti: ſuſtinebit in illo anno anxietates ob gloriam & mulieres & filios, & uidebit mortem alicuius de his qui proteguntur ab eo, & fortè coniungetur uxori, & naſcetur ei filius, multiplicabitur, & corrumpet diuitias ſuas & acquiret alias. in illo etiam anno habebit inquietudines uſq; ad medietatem eius. Si uero fuerunt expediti, pauca quædam de prædictis euenient. uel occaſione talium multas turbationes & motiones patietur & ſuſpicabitur ſe paſſurũ maximas aduerſitates, tamẽ nõ patietur. Item cum Iupiter fuerit dominus anni, & Sol cum eo, boni eſſe tã in natiuitate quã in reuolutione, aſpexerintq; ſe adinuicẽ per quadratum, & ſol fuerit eleuatus: augmentabit uel in illo anno gloria eius, & gloria patris ſui, & utilitatẽ habebit in reb. diuerſis. Si uero fuerit mali eſſe: patietur tam ipſe quam parentes eius indigentiam & anguſtiam in diuitijs ſuis & alienabuntur & peregrinabuntur delectabili peregrinatione & contra excellentes perſonas diſcordias habebunt: erunt autem huiuſmodi perſonæ eius cognitæ uel uicinæ, uel conſanguineæ, quæ inuidebunt eis. Si uerò Iupiter eleuatus fuerit ſuper Solem & ambo fuerint boni eſſe in duobus temporibus, inueniet ipſe cuius eſt reuolutio in illo anno, nec non & parentes eius, utilitates & glorias & dignitates & honorem excellentem. Si uero fuerint mali eſſe: triſtabuntur occaſionib. talium. Et ſi Sol aſpexerit hunc in duobus temporibus ex oppoſito, & ambo fuerint boni eſſe: erit in illo anno gaudium in omnibus ſuis, & augetur gloria eius, & committent̃ ei ab habentibus poteſtatem & ab aliquibus nobilib. uiris ſecreta negotia, & cõſulent eũ Reges in ſuis negotijs, & exaudient conſilia eius. Si uero ſe prædicto aſpe-

2008 Ministerio de Cultura

cto aſpectu aſpexerint & fuerint impediti: non tantum minuentur omnia prædicta, ſed etiam detrimẽtum huiuſmodi occaſione habebunt. Item cum Iupiter fuerit dominus anni, & tam ipſe quam Venus fuerint in duobus temporibus boni eſſe et aſpexerint ſe, eleuato † in illo anno augmẽtabit gloria eius, et utilitatem habebit propter mulieres, et erit uitę ſplendidæ, et utetur puritate, et approbabit ſectam ſuam et ſecretorum ſuorum, et opera faciet ſanctitatis atq; iuſtitiæ. Si autem fuerit mali eſſe: patietur tentationem prædictorum occaſione. Et ſi Venus eleuata fuerit ſuper Iouem, et ambo fuerint in duobus temporibus impediti: Certabit in illo anno ipſe cuius eſt reuolutio circa ludos et circa mulierum conuerſationem per quas contriſtabitur, acquiret etiã ab alijs mulieribus diuitias. lædet autem & aliquas, et indignabitur contra aliquem de amicis ſuis et quædam de pecunijs ſuis deſtruentur ſimiliter & de epulis. Si uerò fuerint boni eſſe: utilitatem habebit et gaudium in omnibus ſupradictis. Et ſi ex oppoſito aſpexerit eum Venus in duobus tẽporibus, & ambo fuerint boni eſſe, creſcet gloria eius, multi enim parebunt ei, et laudabunt & diligent, et dominabitur familiæ ſuæ et acquiret diuitias, et conſeruabit eas. Si autem fuerit mali eſſe: minuent̃ omnia ſupradicta, & contriſtabitur eorum occaſione. Item cum iupiter fuerit dominus anni & tam ipſe quã Mercurius in duobus temporibus fuerint boni eſſe, et aſpexerint ſe ad inuicem per quadratũ, Ioue ſuper Mercurium eleuato: erit deditus ipſe cuius eſt reuolutio literarum doctrinę & adiuuabit multos et propter adiumentum ſuum, bona et utilitates adipiſcetur. Et ſi fuerint mali eſſe: minuẽtur omnia ſupradicta et contriſtabitur occaſione eorum. Si uero Mercurio in duobus temporibus eleuato ambo fuerint impediti, anxius in acquiſitione diuitiarum lætabitur et ſuper lucro uili et utilitate modica et erit ſine gratia apud homines, et indignabitur in cõuerſando cũ eis, et nocebit aliquibus et eis inimicus erit. Et ſi

Super Venerem Ioue eleuato.

fuerint boni eſſe: gaudium et utilitatem habebit. ſuper omnibus ſupradictis. Et ſi aſpexerit eum Mercurius in duobus temporibus per oppoſitũ, & ambo fuerint boni eſſe: addetur in illo anno diſciplina & ſcientia eius, ſciet etiam ſecreta conſilia, & tractabit uenditiones & emptiones, et laudabitur à pluribus, diligetur à familia ſua. Si autem fuerit mali eſſe, minuentur omnia ſupradicta & contriſtabitur propter iſta.

Item cum Iupiter fuerit dominus anni, & tam ipſe quam Luna fuerint in duobus temporibus boni eſſe & configurantur ad inuicem per quadratũ. & fuerit Iupiter eleuatus ſiue nocturna fuerit reuolutio, ſiue diurna: ipſe cuius eſt reuolutio, parentes etiam eius erunt in bono eſſe in illo anno, & ab omnibus erunt cõmendati. Habebunt quoque utilitatem per conſanguineos & additamentum ſuſcipient gloriæ. Si uero fuerit mali eſſe: diminutionem habebunt prædicta, & occaſione ipſorũ contriſtabuntur. Si uerò Luna fuerit eleuata, & fuerint boni eſſe, laudabuntur à pluribus, & honorabunt̃ ab habentibus poteſtatem & idiotis, & ſi fuerint mali eſſe, deficient ſupradicta, contentionis etiam patietur & gloriæ atq; diuitiæ diminutionem, & decipietur circa proprias uillicationes. Et ſi Luna eundem aſpexerit per oppoſitum in duobus temporibus, & ambo fuerint boni eſſe, fuerit etiam Luna gradibus paucioribus: in illo anno augebitur gloria eius & acquiret diuitias. & lætabitur in conſanguineis & in filijs, & familiaritatem habebit cum regibus & principibus, & erit in bono eſſe, & multum ſibi tribuet, et intentio ſua ſibi ſufficiet, nec aliorum conſilijs utetur, et ſi peregrè profectus fuerit, reuertetur. Si uerò impediti fuerint in duobus temporibus, et fuerit Luna in pluribus gradibus, diminutionem patietur diuitiarũ et contriſtabitur propter diuerſas cauſas et maximè in principio anni. De configuratione quidẽ Saturni ad eũ predixi mus in quib. tractauimus de diſpoſitiõe

Saturni

2008 Ministerio de Cultura

Saturni & hæ quidē ſignificationes ſunt Iouis cum fuerit boni eſſe & coniungunt̄ ei uel configurant̄ planetæ beneuoli, uel cum fuerit mali eſſe & coniunguntur ei, uel configurantur ſtellæ maleuolæ. Si uero Iupiter fuerit boni eſſe, et aſpexerit eum planeta maleuolus uel fuerit mali eſſe & configuratur ſtellæ beneuolæ eadem ſignificat quæ prædiximus in Saturno.

DE SIGNIFICATIONIbus Iouis cum fuerit dominus anni à locis in quibus eſt. Cap. IX.

IVpiter cum fuerit dominus anni & tam in natiuitate quam in reuolutione fuerit boni eſſe, & in loco proprio uel in quo habet dignitatem, et fuerit in uno de quatuor angulis, ſiue ſint de angulis ſecundum reuolutionem ſiue de angulis ſecundum aſcendens profectionis: erit famoſus illo anno, & augmentabitur gloria eius, dignitas etiam atq; diuitiæ. Et ſi fuerit in medio cœli erunt huiuſmodi occaſione magnatū. Si uerò aſcendens: ex proprio motu & certamine & operatione ſua. Si uero in occidēte erunt hoc cauſa mulierū: & aduerſariorū et ſi in angulo domus patrū: cauſa parentū & cōſanguineorū rerū ſtabilis et habitaculorū. Et ſi in ipſis locis idem fuerit mali eſſe, uel retrogradus, ſignificat diminutionem gloriæ et corruptionem diuitiarum et negligentiam eius in acquirendo. Contriſtabitur quidem iuxta ſignificationem anguli in quo eſt. Item ſi Iupiter fuerit dominus anni, & in duob. temporibus boni eſſe, & cōtingit ipſum eſſe in 11. loco, in illo anno erit uitæ laudabilis et in omni quiete, et à pluribus laudabitur & utilitatem habebunt amici eius per eum. Et ſi fuerit mali eſſe erit ualde curioſus, & malæ præſumptionis nullum opus faciens, contriſtabitur etiā per annos & aliquas ſpecies. Item ſi Iupiter fuerit dominus anni, & in duobus temporibus in quinto fuerit expeditus, fortunabitur in liberis generandis: Si generationem filiorum natiuitas indicauit, & gaudebit in filijs, ſi habuerit filios. Et ſi fuerit mali eſſe contriſtabitur propter filios. & quaſdam legationes atque peregrinationes. Itē ſi Iupiter fuerit dominus anni, exiſtens in duobus temporibus in nonō uel tertio boni eſſe: laudabitur in illo anno de pietate & pro diuino cultu peregrinabitur & laudabitur à pluribus & lætabitur ſuper fratribus & ſuper quibuſdam rumoribus. Si uerò fuerit mali eſſe, erit in illo anno inanis gloriæ, & accipiet rumores ſiniſtros nō cumenta etiam & mœrores cauſa fratrū et propriam fidem contemnet, & dubitabit de ea. Et ſi peregrè profectus fuerit, rebus erga uotum exiſtentibus obuiabit. Item ſi Iupiter fuerit dominus anni & in duobus temporibus in ſecūdo uel octauo loco fuerit boni eſſe: ocium & moram ſignificat. Verūtamen utilitates aliquas obtinebit, abſq; petitione & ſine certamine uel occaſione mortuorum. Si uerò fuerit mali eſſe: ſignificat quod faciet inuitus expēſas multas, mœrores etiam & cōtentiones cauſa acquiſitionis diuitiarū. Item ſi Iupiter in duobus temporib. in ſexto uel duodecimo fuerit boni eſſe, laudabitur à quodā uili & ignobili uulgo, & utilitatem habebit à captiuis, & reconciliabitur cum inimicis ſuis. Si uero in iſs duobus locis fuerit mali eſſe, patietur ægritudines è uentoſitate. & quaſdam alias & mœrores per inimicos & carceres. Si uerò Iupiter natiuitatis tempore in aliquo fuerit, contigerit uerò in reuolutiōe eſſe in † aliquo utrū habeat eandem diſpoſitionem quā in natiuitate habuit, ſiue aliam: oportet te cōmixtionem facere diſpoſitionū ſuarum de duobus temporibus, ut prædiximus in tractatu Saturni & iuxta cōmixtionem huiuſmodi diffinire. Item ſi Iupiter fuerit dominus anni, & fuerit reuolutionis tempore in uno de quatuor locis, qui non aſpiciūt aſcendens: in illo anno, ipſe cuius eſt reuolutio erit inglorius, nec perueniet ei utilitas et plures de amicis & notis ſuis deſpiciēt eum, tractabit etiam quaſdam inutiles res. utilium uero modicam aut nullam curam habebit. Et ſi mali eſſe fuerit in ijs locis: patietur anxietates occaſione ipſarum.

† altero

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

DE SIGNIFICATIONIbus Martis, cum fuerit dominus anni & fuerit boni esse. Cap. X.

MArs cum fuerit dominus anni & tam in natiuitate quam in reuolutione fuerit in proprio lumine directus. & uelox cursu & in bonis locis. & in propria conditione & in signo in quo habet dignitatem: facit eũ cuius est reuolutio fortis animi & eijcientem omnem segniciem et desidiam & tristitiam: & erit solers & prudẽs, & promptus ad opera & diuersarum rerum tractationẽ, & sollicitus in operibus & exercitatus in acquisitionib. et obtinebit quæ quesierit à potestatibus & glorioſus erit in partibus (siue patribus) suis & magnas utilitates habebit ex suis operibus. & finis rerum suarum erit optimus. Si uero Mars in alieno signo fuerit boni esse: erit sibi utilitas à peregrinis & exteris. & si in signo proprio fuerit, erit utilitas ab amicis & notis. & si fuerit in signis similitudinis hominum: acquiret ab hominibus amicitias, & alacritatem habebit & utilitatem & laudem ab eis. Et si fuerit in signo aquatico, erit utilitas occasione aquarum et humidorum. Eodem modo considera & in reliquis signis, considera etiam radiorum proiectiones & partes & duodenas particulas quibus coniungitur Mars uel configuratur in duobus temporibus, figuris consonantibus & amicis, quoniam etiam significationes habent domini eorum & secundum speciem illam diffinias & utilitatem. Item si Mars fuerit dominus anni & tam ipse quam Iupiter fuerit in duobus temporibus boni esse, coniungitur autem uel configuratur cum eo à trino uel sextili aspectu, est autem ipse cuius est reuolutio ex regib. prosperitatem diuturnã habentibus: augetur prosperitas eius et gloria, subditi etiam & familiares eius, erũt ei subiecti atq; sequaces, et militia et populus et exercitus, & dominabitur pluribus, erũt & inimici ei subiecti. Et si Mars fuerit in ♈ uel ♑. dominabitur inimicis suis, & augetur potentia eius in prelijs, iumenta q̃q; sua et arma, et omnia quæcũq; significat Mars. Si uerò fuerit ipse cuius reuolutio, fortunę mediocris, & cuius natiuitas nõ indicat tam magnas felicitates, amicabitur uiris glorioſis atq; illustribus et exercituum ducibus et militibus, magnis uidelicet personis, & utilitatem habebit per eos. Et si fortunę coniũctus fuerit, in fine acquiret utilitatem à personis militantibus, et ab ijs q tractãt martias artes. Cõsidera etiam signum in quo fuerit Mars, tam in natiuitate quã in reuolutione, sitne de signis Regalib. an de fortuna mediocri, an de infima, & facias cõmixtionem ipsius quoq; & signi naturæ. Item si sol aspexerit eum in duob. temporibus à trino uel sextili aspectu, et ambo fuerint boni esse, auget gloria eius, atq; prosperitas & diuitiæ, coniũgetur uxori, habebit etiã filios, & incrementũ glorię obtinebit à potestatib. & magnatibus, militib. quoq; et exercituũ ducib. et à multis laudabitur. Item si ♀ aspexerit ipsum in duob. temporibus à bino uel sextili aspectu, et ambo fuerint boni esse, fueritq; dominus partis cõiugij in septimo in aspectu fortunarũ, augebunt eius diuitiæ atq; utilitates, et matrimonio coniunget, & delectabitur in mulierib. & in eorũ coitu, et gratulabit in eis, et utilitatem habebit per eas, & cum aliquib. cõcubet occultè & incrementũ habebunt filij sui et uestes, & habebit amicitiã cũ principibus et potestatib. et humilioribus Et si Mars et Venus in signis fuerint in quibus habent dignitates, erũt ei causa mulieris uel alicuius de notis. Si uerò in signo fuerint alieno: accident hæc in terra aliena et per alienas personas. Item si Mercur. ipsum aspexerit à trino uel sextili aspectu. et ambo fuerint boni esse, augetur utilitas et solertia eius cuius est reuolutio, et exercitatus erit circa agenda, et facilis in reb. et laudabilis, et eloquentia eius et disciplina et scięntia quoq; et intellectus. Item si Luna ipsum aspexerit in duob. temporibus à trino uel sextili aspectu, et ambo fuerint boni esse et reuolutio sit nocturna, Luna uerò minima lumine existente significat acquisitionem bonorũ atq; utilitatis et prosperitatem in negocijs tractãdis per eum atq; iocunditatem. De coniunctione uero planetarum cum eo aspectibus

alijs

2008 Ministerio de Cultura

alijs, non fecimus mentionem eo quod ad uersa significāt. Intentione præsente de bonis aspectibus existente.

DE SIGNIFICATIONE Martis cum fuerit dominus anni & fuerit mali esse. Cap. XI.

MArs cum fuerit dominus anni & tam in natiuitate quā in reuolutione fuerit retrogradus, uel sub radijs, uel in corde Solis aut occidentalis, siue in alieno loco, uel cadens ab angulo in locis malis, significat in illo anno ei cuius est reuolutio iracūdiam & mentis perturbationē, & tempestatem & insipientiā intellectus, & inquietudinem cogitationum, & turbidum atq; inexpertum in rebus agēdis. lædet etiam a feris & equis, & igne, & calore, et sanguine, et ęgritudinibus diuersis, et itineribus nō expedientibus, et peregrinationib. inutilibus, & detrimentum fratrum et sororū. Hæc autem omnia iuxta significationem Martis, & signi in quo est, & si fuerit sub radijs, indicat detrimentum ab igne, & incendio & furto, atq; rebus occultis, & deceptionibus, fraudibus & ægritudinib. Si autem impeditur Mars alijs modis, quib. prædiximus: oportet facere commixtionem eius, et signi in quo est tam ipse quā ille qui impedit eum maleuolus, & secundum hoc diffinire. Si enim fuerit in signis similitudinis hominum, erit nocumentū à quibusdam operibus & sermonibus suis, à pugna etiam, calumnia inimicorum & furto, & latrocinio. Si autem cum ijs in statione fuerit Mars & tardus in cursu: extendet mala, significat etiam uulnera, uincula, custodiam quoq; & iras, et maxim` si in odioso sibi fuerit signo. Si uerò fuerit in signo ferali, in signo reptibili, erit læsio à feris uel à reptilibus: Si uero fuerit in alio signo, indicat fluxum sanguinis, uulnera quoq; et ulcera, et cauteria ab igne, et ęgritudines à calore, et peregrinationes inutiles. Si uero cum ijs fuerit in domo amici sui, moderatum erit impedimentū & ab aliqua nota causa. Si uero in alieno fuerit signo, uel in domo inimici, fortiora et durabiliora erunt mala. Et si fuerit in sua conditione: erit modicum nocumentum. Si autem impeditus fuerit in angulo, maior erit aduersitas. Considera quoq; radios & per duodenas particulas quibus coniungitur Mars, & quibus configuratur in duobus temporibus figura contraria. Significant etenim hęc aliqua infortunia. Quādo aūt significabit Mars aliq; infortuniū in nocturnis reuolutionibus, uelociter dissoluetur. Item cum mars fuerit dominus anni, aspexeritq; ipsum planeta infortunatus in duobus temporibus à trino uel sextili aspectu, infert ei cuius est reuolutio secūdum naturam propriam detrimentum. Item cum Mars fuerit dominus anni, & tā ipse quam Sol in duobus temporibus fuerit mali esse, aspexeritq; se ad inuicem per quadratum, & Mars super Solem fuerit eleuatus, erit ipse cuius est reuolutio pręceps & irrationabilis, & litigiosus & tristis, curiosus circa diuersa, et circa diuitias et expensas, & infortunium accidet ei prauum in filijs suis, uel eorum aliquis destruetur, & maximè si reuolutio fuerit diurna, et ambo fuerint, supra terrā. Si uero Sol fuerit eleuatus, incidet in ægritudines et diuersa pericula, & supplicabit alicui ex præsidibus, & sustinebit læsiones ab eo. Si uerò Sol in die aspexerit ipsum per oppositum in duobus temporibus, & ambo fuerint mali esse: patietur in illo anno mœrores & diuersos incursus, & cadet ab alto, pater etiam eius sustinebit periculū contrarium, uel morte uiolēta morietur. Si uero nocturna fuerit reuolutio, erit neglígens, nihil proficiēs, etiamsi quod opus inceperit, non perficiet ipsum, consumet quidem diuitias, & patietur afflictionem in suis negotijs. Item si coniunctus ei fuerit Sol in duob. temporibus, & ambo fuerint impediti: erit in illo anno ualdè incōstans, non perseuerās in aliqua re, & arguetur à pluribus et uituperabitur, & diuersas tristitias sustinebit & forte ferrum uel ignem, uel iracundiam regiam expietur, paternas etiam dispergeret diuitias & dolebit oculis, uel infortuniū circa † ipsum eos fiet, & pater eius magnum infortuniū sustinebit, uel destruetur et maximè si in angulo fuerit, uel in succedenti angulum. Si uero coniunctus ei fuerit Sol, uel configuratus in uno de duobus temporibus, erūt prædicta minora. Item si Mars fuerit dominus anni, et tam ipse quam Venus fuerint in duobus temporibus impediti, et aspexerint se inuicem per □ Marte super

2008 Ministerio de Cultura

Venerem eleuato: Contristabitur cuius est reuolutio, occasione mulierum & inimicorum & renouabuntur ei inimicitiæ & detrimentum habebit per eas. concumbet etiam cum ancillis, uel propter coniugium & coitum tractabit res turpes. Si uero Venus fuerit eleuata, in eadem dispositione existente utraq; erunt quidem prædicta, moderatius tamen & honestius. Et si Venus aspexerit ipsum in duob. temporib. per ☌, et ambo fuerint mali esse, erunt in illo anno nimiũ mutabiles & occasione filij contristabitur, inimicorum etiam & mulierum, et quidam ex ijs langue bũt, uel morientur. Item si Venus coniuncta fuerit in eodem de duobus temporibus, utriusq; existentibus mali esse, eadem significat sicut diximus de quadrato. Si uero coniuncta fuerit in uno de duobus temporibus, uel non ambo fuerint mali esse, mala erunt minora. Item si Mars fuerit dominus anni, & tam ipse quã Mercurius in duobus temporibus fuerint impediti, aspexerintq; se inuicem per □, Marte super Mercuriũ eleuato: In illo anno nocebit aliquibus nocumento manifesto sine aliqua occasione, & detrahet quibusdam, & accusabit & contentiones habebit frequenter cum aliquibus, & pro quibusdam uillicationibus & maximam lęsionem habebit occasione earum, & occasione locutionũ, et accusabitur super ijs, quæ nec fecit nec locutus est, et maximè si diurna fuerit reuolutio, pro eo quod non est in sua conditione Mars. Si uero nocturna fuerit reuolutio, minuunt quæcũq; prædiximus. Et si Mercurius fuerit eleuatus in illo anno, faciet iniustũ aliquib. & erit male presumptionis & † cito satur & memor mali et capax rerũ & exercitatus circa diuitiarum congregationem. Et si aspexerit Mercurius eum per ☌. in duob. temporib. & ambo fuerint impediti, erit in illo anno inuerecundus & impudicus, diligẽs mendaciũ, & despiciens ueritatẽ, tractãdo fraudes atq; astutias, & forte Venena palpabit ad nocendũ aliquib.. † & coartabit eius. et fide iubebit pro aliquib. et habebit propterea contentiones & iudicia, et habebit occasione talium detrimentum, & si Saturnus habuerit dignitatẽ loco Mercurij exulabit cuius est reuolutio à propria patria. Si uero coniunctus fuerit ei Mercurius in duobus temporibus & fuerit boni esse: in illo anno augetur scientia eius, et fraudes ac astutias diliget, mendacia etiam & contentiones. & si fuerint mali esse: detrimẽtum occasione huiusmodi patietur. Si uero fuerint boni esse utilitatem habebit ex eis, laudabitur etiã & obtinebit quæcunq; desiderat. Si autẽ ambo impediti & sub radijs fuerint: cõuersationem habebit cum furib. & adaptabit fictitias literas, & si fuerint boni esse: utilitatem habebit occasione ipsorum. Si uero Mercurius coniunctus fuerit Marti. uel aspexerit eum in uno de duobus temporibus: minora erũt prædicta. Item si Mars fuerit Dominus anni & tam ipse quã Luna fuerint impediti. aspexerintq; se adinuicẽ p □. et Mars fuerit eleuatus: in illo anno patietur læsionem matris eius & arctabuntur diuitiæ suę & uidebit mortẽ alicuius dilecti sui, multotiens autẽ & ipse cuius est reuolutio morietur, uel aliquis de consanguineis suis, uel habebit ægritudinem circa cerebrum, per quã erit mente captus, & maximè si Mars fuerit in terminis Saturni, Luna uerò in terminis Martis siue Mercurij. Si uero fuerit eleuata Luna super Martem: mater eius lesionem patietur in illo anno: & ipse angustabitur circa diuitias. Et si Luna ipsum aspexerit per oppositionem in duobus tẽporib. et ambo fuerint mali esse: prauã ęgritudinem patietur & amputabit aliquod mẽbrum eius per ferrum & occasione mulierum tristicias sustinebit. Si uerò coniungitur ei Luna in duob. tẽporib. & ambo fuerint mali esse: erit laboriosus & ægrotabit pessimè, & amputabitur membrum eius per ferrum. Si uero Luna coniuncta fuerit ei in uno de tẽporib. duob. & ambo fuerint boni esse: mala erunt minora.

DE SIGNIFICATIONE Martis à locis suis, cum fuerit dominus anni.

MArs cum fuerit dominus anni & tam in natiuitate quã in reuolutione fuerit boni esse in uno de angulis: in illo anno ipse cuius est reuolutio obtinebit ea quæ uoluerit à potentatibus, & militibus, & erit terribilis apud sui similes, uictoriosus in aduersantib. sibi, & laudabilis in omnibus cõuersationib. suis, & inueniet dignitatem

2008 Ministerio de Cultura

tatem & gloriam. Et si fuerit in medio cœli: obtinebit à regibus quæ uoluerit, & si in alio loco fuerit: erit bonorũ significatio secũdũ naturã anguli. Si uero fuerit in duobus temporib. mali esse uel incendium sustinebit, aut latrociniũ, uel à sanguine ęgrotabit, aut ab aliqua dispositione calida. & si retrogradus fuerit: fugiet à patria sua & pericula sustinebit, & timendũ est, ne fortè patiat à ferro, & expensas faciet occasione itinerum & filiorum, & maximè, si reuolutio sit nocturna, & Mars fuerit in medio cœli. Si uero in occidente fuerit: accident ei morbi & incisiones per ferrũ & mœrores diuersi: tum contra hostes suos prævalebit. Si autem in quarto fuerit: corrũpent habitationes suæ, et domus in qua manet, & consumet diuitias, & infortunia patietur pro diuersis occasionibus, postea uero ab ijs liberabit. Itẽ si Mars fuerit dns anni et fuerit in duobus tẽporib. boni esse in undecimo uel quinto: significat alacritatem per cõsanguineos & additamentũ filiorũ & gloriæ ac dignitatis occasione amicorum, & accident hæc omnia sibi à militãtibus personis, habebit utilitatem & ex operibus ignis uel sanguinis & curabit de peregrinatione multoties & fortasse perficiet. Et si Mars fuerit in angulo uel in his duobus locis in bono esse, sicut prædiximus, & fuerit ipse cuius est reuolutio peregrinus longè à patria sua: reuertetur in eã. Si uerò in ijs duobus locis Mars fuerit mali esse: anxietates & sollicitudines indicat à cõsanguineis & filijs & inimicitias inimicorũ. Item si Mars fuerit dominus anni, existẽs in duobus temporibus in nono uel in tertio boni esse: peregrinabitur cuius est rouolutio & inueniet bona & erit laudatus & fortis in peregrinatione sua. Si uero fuerit mali esse: accusabitur super aliquibus rebus, quarum quędam erũt ueræ, & quædam falsæ, & peregrinabitur & damnificabitur, & necessitates incurret & ægrotabit à calida infirmitate & à periculo & feris periclitabitur maximè si Mars fuerit in Leone & Scorpione. Itẽ si Mars fuerit dominus anni & fuerit in duob. temporibus boni esse in loco secundo: obtinebit bona & utilitates ex prouentibus sibi ignoti, si uero fuerit mali esse, dispergit diuitias & consumet. Item si Mars fuerit dominus anni, & in duobus temporibus fuerit boni esse, existẽs in loco octauo: faciet utilitatem à mortuis & hereditatibus. si uero fuerit mali esse: occasione ipsorũ, cuius est reuolutio, habebit inimicitias & contentiones, & proprias dispergit diuitias. Item si Mars fuerit dominus anni existens in duobus temporibus in duodecimo, boni esse: erit in illo anno is cuius est reuolutio, non studens in rebus uitæ utilibus, habebit et utilitatem à parentibus, & securitatem habebit de inimicis suis. Si uero fuerint mali esse: sustinebit incommoda occasione prædictorum. Item si Mars fuerit dominus anni, existens in duobus temporibus boni esse in sexto, bonam dispositionem quidem habebit ipse in corpore, superabit & hostes suos. Si uero fuerit mali esse, ægritudines habebit à caliditate et humiditate, & ebullitione sanguinis, & si aspexerit ipsum Saturnus: fiet cum eis & sanies, & ægritudines et cholera nigra. Si uero Mars in natiuitate in aliquo loco, dispositus fuerit, et tempore reuolutionis in eodem loco, uel ab ascendẽte, uidelicet reuolutionis, uel ab ascendente profectionis, aspexeritq; locũ suum secundũ natiuitatem, uel fuerit in eo, erunt diffinitiones eius ualde fortes. Si uero fuerit alteratus, omnẽ cõmixtionẽ oportebit facere in significationib. locorũ sicut præostẽdimus.

De significatione Solis cum fuerit dominus anni & fuerit boni esse.

QVando contingit Solem esse dominũ anni: nõ accipimus ipsum principaliter ad diffiniendũ esse illius anni, sed aspicimus signũ, in q̃ peruenit directio ab Hyleg ia, siue Sol fuerit Hyleg siue alius, assumentes significatorem cum eo natiuitatis planetam uel reuolutionis planetã, et qui cõfigurant cũ Sole, quouisq; in signo illo fuerit Sol, deinde aspicimus in quo loco fuerit Sol, et assumimus secundario diffinitiones, quę sunt ab eo. Et si fuerint tam in natiuitate quàm in reuolutione in bono esse, in propria domo uel exaltatione, uel in aliquo loco, in quo habeat dignitatem, et fuerit super terra in bonis locis, significat ei cuius est reuolutio in illo anno propinquitatem circa reges, et potentum dignitates atq; gradus illustriores et augmentum gloriæ, et diuitiarũ ac utilitatum

2008 Ministerio de Cultura

laudabitur quoq; à plurib. & in cõcilijs, erit exercitatus in ſuis operib. & in ſermonibus & ſcientia, quibuſdã quidem nocebit, quoſdã uero iuuabit & promouebitur ſeruitio potentatum & erit proſperũ eſſe parentũ ſuorum ac mediorũ fratrum eius.

Oportet aũt cõſiderare proiectiones radiorum, & partes ac duodenas particulas quib. coniungit ☉, uel figuratur in duob. temporib. ſignificãt enim diffinitiones ſecundũ naturã illorũ. Item ſi Sol fuerit dñs anni aſpexeritq; eum ♀ in duob. tẽporib. per ſextilẽ, & ambo fuerint boni eſſe: laudabit à pluribus in illo anno ipſe cuius eſt reuolutio, & erit benè gubernatus, & augebitur ſcientia eius, & proſperabit in ſermonib. quoq; & in operib. & uidebit ſomnia manifeſta & uera & ſi coniuncta fuerit ei ♀ in duob. temporib. fueritq; reuolutio nocturna, & ♀ occidentalis, uel reuolutione exiſtente diurna & illa orientalis ſecundum utraſq; diſponens, diſtans à ſolarib. radijs, & apparẽs: in illo anno obtinebit beneficia à filijs regum & regibus, & laudabitur à pluribus, & erit fortunatus in omnibus cõuerſationibus ſuis, lætabitur & ſuper quibuſdã Veneris operib. Si uero eſſe reuolutionis fuerit è cõtrario ſecundũ uidelicet diem ac noctem, tum ♀ cũ ☉, non ſub radijs, aufert aliqua de prædictis. Item ſi Sol fuerit dñs anni, & tã in natiuitate q̃ in reuolutione fuerit cum ☿ boni eſſe, fueritq; ☿ diſtans à ſolarib. radijs, ſiue ſit orientalis ſiue occidẽtalis in illo anno cõmittet ei dignitas aliqua, et dominabitur multis, & ſtudebit in locutionib. & in ſcriptis, & amicabit cũ notarijs excellentib. & erit laudatus à pluribus et fortunatus p̃dicabit ab omnib. & utilitatem habebit à ſeruis et clientibus. Item ſi Sol fuerit dñs anni, aſpexeritq; eum ☽ in duob. temporib. à trino uel ſextili aſpectu: acq̃ret immenſas diuitias, et augebitur gloria eius & procreabit prolem, & erit in bonis et tractãdo ea quæ ſignificat Luna. Et ſi aſpexerit ipſũ in duobus temporib. à □, & ambo fuerint boni eſſe, perueniet ad honorem atq; diuitias et diuerſas utilitates, et laudabitur à plurib. & erit proſper in diſpenſationib. Si uero aſpexerit ipſum in duob. temporib. per ☌, & ambo fuerint boni eſſe, multiplicabuntur contentiones eius, & rixę, & erit uerboſus, & ſuperabit inimicos ſuos, et ſi coniuncta fuerit ei in duob. temporib. & ambo fuerint boni eſſe, fueritq; lõgè à radijs eius ☾, ſignificant eadem quæ diximus in ſextili, ueruntamen ſubijcietur mœrorib. quorũ euentus erit in bonũ, utetur etiam fraudibus & reb. occultis. Si uerò fuerit Luna ſub radijs in duobus temporibus, & ambo fuerint boni eſſe, adhærebit ſtruendis fraudibus, in defraudando et calumniãdo, et habebit ab huiuſmodi læſionem. Cũ his omnib. ſciendũ eſt q̃ cũ planetę fuerint in corde ☉, & boni eſſe, bona erũt ſignificata, ſed ſi fuerint malè eſſe, contrarium.

De ſignificatione Solis, cum fuerit dominus anni, & fuerit mali eſſe.

SOl cum fuerit dominus anni, prædiximus q̃ ſignificatio eſt diuiſoris, et domini ſigni in quo eſt diuiſio ab Hylegio communicantibus cũ ſignificatorib. quas prædiximus. Quod ſi Sol fuerit impeditus, ſignificatur quod ipſe cuius eſt reuolutio, incurret neceſſitates ex his, ex occaſionib. quas prædiximus, & malè habebit eſſe parentum ſuorum, atq; dignitates & gloriæ ipſius cuius eſt reuolutio. oportet aũt obſeruare cõiunctiones eorũ ad partes, & radios et duodenas particulas, et iuxta genera ſignificationũ ipſorũ erit impedimentum. Igitur ſi Sol fuerit dominus anni, aſpexeritq; ipſum ♀ tam in natiuitate quã reuolutione à ſextili aſpectu, & ambo fuerint mali eſſe, ſignificat quod contriſtabitur occaſione officialium et mulierũ atq; pecuniæ, & erit in anxietate, & multa triſtitia, & malè tractabitur, & à pluribus uituperabitur et accuſabitur. Si uero coniuncta fuerit ei Venus in duobus temporibus, et ambo fuerint impediti, fueritq; Venus ſub radijs: patietur à mulieribus, & occaſione ipſarum, et ab inimicis, et propter diuitias et filios triſtitias, et patietur corpus ab ægritudine et à pluribus accuſabitur, et utetur fraudibus et anguſtijs et quibuſdam occultis, et lædetur propter uenerea opera. Item ſi Sol fuerit dominus anni, et coniũctus fuerit ei Mercurius in duob. temporibus, et ambo fuerint impediti: ipſe cuius eſt reuolutio, ſuſtinebit mœrores et diuerſa incommoda à potentatibus et à quibuſdam potentib. et aliquis de potentibus iraſcetur contra eum.

Intendet

2008 Ministério de Cultura

Intendet autem ſcriptis mechanicis & aptitudinibus, & ſcriptis, & dignitatibus, & ſubiectus erit alicui, & contentiones habebit propter diuerſas cauſas, & contriſtabitur propter filios & ſeruos & ſubiectos ſibi. Item ſi Sol fuerit dominus anni & cõfiguratus fuerit Lunæ in duob. temporib. à trino uel ſextili aſpectu & ambo fuerint impediti: propter cõſonantiam figuræ, aufert ex quib. prædiximus malis, erit ueruntamen in multa turbatione & multa opera tractans. Et ſi Luna ipſum aſpexerit in duobus temporibus per quadratum & ambo fuerint impediti, ducetur ad contentiones & ægritudines, & corrumpentur facultates eius, & cõtriſtabitur per diuitias, & patietur uiolentiam à quibuſdã & inuidebunt ei: poterit tamen nocere quibus uoluerit. Et ſi aſpexerit eum Luna per oppoſitum in duobus temporibus, & ambo fuerint impediti: ruet in cõtentiones et inimicitias, & lædetur ab aliquo potente multotiens, et iraſcetur contra eum, et triſtabitur propter mulieres et cõſanguineos & filios et diuitias. Si uerò cõiuncta fuerit ei Luna in duobus temporibus exiſtens ſub radijs, ſuſtinebit timores et nocumẽta diuerſa & cõtriſtabit̃ ab aliqua poteſtate et occaſione parentum. Si uero cõfigurationes prædictæ in uno fuerint tẽpore: debiliores erunt conſignificationes euentuum.

De ſignificatione Solis de locis in quib. fuerit exiſtens dominus anni.

SOl cũ fuerit dominus anni, & tã in natiuitate quã in reuolutione in angulo fuerit: erit ipſe cuius eſt reuolutio glorioſus, & inueniet bona et laudabit̃ à plurib. Et ſi fuerit in horoſcopo uel in medio cœli, auget̃ gloria eius et famoſus erit præ ſodalib. ſuis, et obtinebit bona à rege. Et ſi fuerit in occidẽte, cõmittent̃ ſibi gubernationes diuerſę, & dominabitur inimicis, & incolumitate erit, & utilitatẽ à mulierib. habebit. Et ſi fuerit in angulo terrę, habebit cõmodũ cauſa humanationũ parentũ et ſenũ. Si uerò Sol fuerit in duob. temporibus in locis his mali eſſe, lædet̃ ſecundũ ſignificationẽ anguli in q̃ eſt: et terrores ſuſtinebit à rege. Itẽ ſi ☉ fuerit dominus anni, et in duob. tẽporib. in undecimo uel in quinto fuerit boni eſſe, erit in illo anno ipſe cuius eſt reuolutio per epulas et ueſtes laſciuiẽs, habebit et utilitatẽ ab amicis & gratulabit̃ in filijs uel addet̃ ſibi filius, et prouentus eius fient ampliores & recipiet hoſpites et diuerſas epulas. Et ſi fuerit in duob. temporib. mali eſſe cõtriſtabitur occaſione amicorũ, et q̃rundã habentiũ poteſtatem, malè q̃dem tractabũt eũ, & aduerſabitur eis, et contriſtabit̃ propter filios. Item ſi fuerit dñs anni exiſtens in duob. temporib. in nono uel in tertio boni eſſe, peregrinabit̃ ratione officialiũ, & laudabit̃ à plurib. & fidelitatem, et utilitatem habebũt per eũ fratres & conſanguinei ſui, ſimiliter iuuabitur et ipſe ab eis. Si uerò in locis ipſis fuerit mali eſſe obtrectabit̃ ei à plurib. ꝓpter dogmata, capiet et iter inutile, in q̃ patiet̃ impedimẽtũ, et cõtriſtabitur ꝑ aliq̃s peregrinos ꝑ fratrẽ & cõſanguineos. Itẽ ſi ☉ fuerit dñs anni exiſtens in duob. temp. boni eſſe in ſecũdo uel octauo: ſignificat in illo anno humilitatẽ & q̃tem, & quidã prouentus ei prouenient abſq; fatigatione et labore. Si uerò in his locis fuerit impeditus, ociũ & modicã utilitatẽ ſignificat, et afflictionẽ in mũdanis negocijs, negligentiã et deſidiã & contemptũ expedientiũ. Item ſi Sol fuerit dñs anni, exiſtẽs in duob. tempor. boni eſſe in ſexto, q̃tem et ſalutem ſignif. Si uerò fuerit mali eſſe, ſignific. ægritudinem à caliditate et ſiccitate, & dolores circa ſuperiores partes in capite & in oculis. Itẽ ſi Sol fuerit dñs anni, exiſtens in duob. tẽporib. in 12. boni eſſe, ſignificat q; erit ab inimicis ſuis illeſus, ſi uerò fuerit in mali eſſe, ſignificat diſtrictionẽ, anxietates et exiliũ. Item ſi ☉ fuerit tã in natiuitate q̃; in reuolutione in ſimili diſpoſitione erunt euentuum iudicia certiora, & ſi fuerint in alterutra: erunt debiliora.

De ſignificatione Veneris cum fuerit domina anni, & fuerit boni eſſe.

VEnus cũ fuerit domina anni, et tã in natiuitate q̃ in reuolutione fuerit boni eſſe, in propria domo, uel in loco in q̃ habet dignitatẽ, in illo anno ipſe cuius eſt reuolutio, erit in iucunditate & ludis uel tripudijs, & in cantilenis, et in coitu, et in ueſtimentorũ ornatu, iucũditatẽ et in unguẽtorũ unctiõe habebit familia-

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

familiaritatem & iucunditatem cum amicis,& alios amicos acquiret, & ducet uxorem,& utetur ornamentis. Et ſi fuerit in propria domo: proueniẽt ei huiuſmodi bona ab aliqua nota parte. Si uero in alieno loco: erunt ſibi in peregrinatione per ignotam perſonam. Conſiderandum eſt & radiationes, & partes, & duodenas particulas quib. coniungitur Venus uel configuratur in duobus temporibus, quod ſi fuerit conuenienti figura: indicat ſoſpitatem & proſperitatem ſecundũ ſignificationẽ ipſorũ. Itẽ ſi Venus fuerit domina anni & tam ipſa quã Mercurius in duobus temporibus fuerint boni eſſe, aſpiciente ipſam Mercurio per ſextilem: in illo anno amplectẽt iocos & delectationes & augebũtur filij & uxores eius, habebit etiã familiaritatem cum mulieribus doctis & pulchris, & cõmorabitur cũ eis in alacritatibus & in ornamentis, aſſociabitur etiam uiris peritis & eloquentibus & liberalibus & Ciuilibus, & erit cõſcius ſecretorum conſiliorum *. & quandoque contriſtabit̃ propriis quæ prædiximus. Item ſi aſpexerit ipſam Mercurius per quadratum in duobus temporibus Mercurio ſuper ipſam, uel ipſa ſuper Mercurium eleuata, in illo anno diligetur à pluribus, & adhærebit doctrinæ, & literis & diſciplinis & ornatui & picturis & augebitur dignitas eius, & gratulabitur in mulierib. ſpecioſis, contriſtabitur tum per aliqua tempora, pro quibuſdam impedimentis. Si uero coniunctus fuerit ei Mercurius in duobus temporibus & ambo fuerint expediti: in illo anno amplectetur tripudia & iucũditates, & adhęrebit Mulierib. eruditis, & gratulabit̃ ſuper eis et ſuper filiis & adaptabit cõpoſitiones ſermonũ, & cõcordantias quarundam rerum, picturas & ornatus atque unguenta odorifera & augmentabitur ſubtilitas ingenij ſui, & benefaciet pluribus & ſciet plura de ſecretis conciliis, & laborem ſuſtinebit, & iter arripiet. Itẽ ſi Venus fuerit domina anni & cõ figurata fuerit ei Luna tam in natiuitate quam in reuolutione à trino uel ſextili aſpectu erit in exaltatione in illo anno, & gratulabitur in mulieribus tã ſuis quã alienis, & forte pueros concupiſcet & utetur tripudijs. Si uero configurata ei fuerit per quadratum & Luna fuerit eleuata: addentur ſibi diuitiæ in illo anno, & cõtriſtabitur propter mulieres et uoluptates. Et ſi Venus fuerit eleuata, erit in illo anno dilectus à plurib. et bene tractabilis, Contriſtabitur tum propter coniugium & mulieres & concubet cum mulieribus ignobilibus, & erit proſperum eſſe matris ſuę. Et ſi Luna ipſam aſpexerit per oppoſitum in duobus tẽporibus, contriſtabitur occaſione mulierum & filiarum. & ſi coniuncta fuerit ei duobus tẽporibus: erit hilaris et eruditus, et curam habebit de alienis mulieribus, ſuas deſpiciens et tædium habebit ad eas.

Id fieri ſolet cũs qui poteſt χρονικῶς fortaſſe poteſt.

DE SIGNIFICATIONE Veneris dominæ anni, cum fuerit impedita.

VEnus cum fuerit domina anni, et fuerit mali eſſe tã in natiuitate quã in reuolutione, in ſigno etiã alieno: patiet̃ in illo anno anxietates et magna pericula ac manifeſta in omnibns actibus uenereis, contriſtabitur in illo anno ſuper mulierib. et filijs et amicis, et propter ornatum, tripudia, et ueſtes, cibos etiam et potus, et ſi habuerit aliquã dignitatẽ in ſigno illo: contriſtabit̃ propter mulieres proprias. Si uero nõ habuerit: propter alienas. Et ſi fuerit in ſigno odioſo ſibi: patiet̃ huiuſmodi ab inimicis, et occaſione ipſorum. Si uero in ſigno amicabili ſibi: patietur huiuſmodi ab amicis. Et ſi ſignũ in quo eſt, nõ eſt de ſignis ſimilitudinum hominis, indicat infirmitatem amoris, et ægritudinẽ et triſtitiã, in mulierib. quoq; et matribus et in eſſe earũ. Et ſi fuerit Venus retrograda uel ſub radijs: prædicta ratificat, et turbabũtur alacritas eius, et delectationes, et cõtriſtabitur propter eas, et incurret læſiones occaſione uoluptatis. Si uero ſic diſpoſita fuerit cum parte cõiugij: indicat defectionẽ ꝓpter mulieres. Oportet aũt cõſiderare et radiatiões et partes et duodenas particulas, qbus coniũgit̃ Venus, uel qbus cõfigurat̃ aſpectu cõtrario. Itẽ ſi Venus fuerit domina anni, et fuerit impedita: indicat impedimentum in rebus quarũ

2008 Ministerio de Cultura

quarum est significatrix. Item si Venus fuerit domina anni, & tam ipsa quã Mercurius fuerint mali esse, aspexeritq; eã Mercurius per sextilem: significat mœrores & perturbationes in his reb. quas significatur idem aspectus cũ planetæ ipsi extiterunt boni esse. Si uerò configuratus fuerit Mercurius Veneri per quadratum, & ambo fuerint mali esse, contristabitur et lędetur, et erit infamis occasione mulierum & uillicationum & in omnibus his quæ significabant quando configurabantur ad inuicem tali modo, planetis ipsis existentibus boni esse, et si coniunctus ei fuerit in duobus temporibus, & ambo fuerint impediti, studebit super mulieribus & tripudijs & alacritatibus, et patietur incommoda propter ipsa, amplius et propter literas, & propter notariatum, & in his omnibus quæ significabant, planetis ipsis existentibus boni esse. Item si Venus fuerit domina anni et tam ipsa quã Luna fuerit in duobus temporibus mali esse, aspexerintq; se adinuicem per trinum aut sextilẽ conspectum, in illo anno erit ualde uarius ad concubitus & mulieres, & patiet̃ tristitiam propter eas à matribus, et peruenient ei rumores sinistri diuersi, & impedietur circa iucũditates suas, et delectationes. Et si Luna ipsam aspexerit in duobus temporibus per quadratum, et ambo fuerint mali esse, Luna super Venerem eleuata, lædetur gratia mulierũ, & contristabitur propter diuitias. Si uerò Venus fuerit eleuata, malè procurabit res proprias, & contristabitur propter facultates & coniugium, et concumbet cum mulieribus uilibus. Si uerò Luna ipsam aspexerit per oppositum: contristabit̃ propter cõiugium & ægrotabit, uel morietur aliquis de filijs suis. Item si Luna fuerit ei coniuncta in duob. temporibus, & ambæ fuerint mali esse: anxietates patietur à quibusdam uiris eloquentibus & contentionem habebit cum cõsanguineis suis, & hic quidem coniungetur mulieribus alienis. mulieres uerò cum alienis uiris. Si uerò aspectus fuerit in uno in duobus temporibus erunt debiliores diffinitiones euentus.

DE VENERE CVM FVERIT domina anni de locis uidelicet in quibus fuerit inuenta.

VEnus cum fuerit domina anni & tam in natiuitate quam in reuolutione fuerit in angulis expedita, significat quod ipse cuius est reuolutio †strangulabitur propter diuersas causas, & habebit gratiam ab habẽtibus potestatem atq; principibus augmentabitur gloria eius & diuitiæ & animalia sua et †hostis regum perseuerabit, et diuersis uestibus delectabitur, & gaudebit in mulieribus, & multiplicabitur coitus eius, & obtinebit desideria sua, augebitur etiam mobilis eius substantia. Et si fuerit retrograda in his locis: obtinebit quidem prædicta, ex modis, ueruntamen in honestibus. Si uerò fuerit mali esse: erit turbatus circa uitam suam, & patietur aliqua damna, et quidam obloquetur de eo et contentiones habebit cum quibusdam & tristitias, & anxietatem secundum naturam anguli in quo est. Et si impedita fuerit à Saturno: patiet̃ ægritudines diuersas frigidas & contrarias, ueluti frigorã & epilepticas atque phreneticas passiones. Et si à Marte fuerit impedita: contristabitur gratia mulierum & coitus etiam incendium patietur uel latrocinia, uel ebullitio sanguinis fiet in eo. Et si in quarto fuerit: uidebit obitum mulieris. Et cum Venus fuerit domina anni, & fuerit in duobus temporibus in quinto uel in undecimo, boni esse, habebit additamentum mulierum, amicorum & rerum, & gratulabitur super filijs, uel habebit filium. Si uerò fuerit mali esse: contristabitur sine causa, uel propter mulieres & filium, & de amicis faciet inimicos. Item si fuerit in nono uel in tertio aspectu in duobus temporibus boni esse: arripiet iter in illo anno & inueniet prospera in itinere, & laudabitur à pluribus, & utilitatem habebit à fratribus & cognatis, & quędã de mulieribus suis peregrinabitur, et si fuerit mali esse, iter arripiet inexpediẽs, & quidam reputabũt ipsum esse infidelem, & cum ami-

uarijs negocijs implicabitur.

in hostes.

2008 Ministerio de Cultura

cum amicis suis contendet,& pars diuitiarum destruetur. Si uero fuerit uel in octauo uel in secundo in duob. temporibus boni esse:utilitatem habebit à utilibus ꝑsonis, uel à malo actu, propriè uero in octauo, significat multitudinẽ expensarũ: & si in secundo fuerit impedita, significat desidiã eius & negligentiã eius et diuitiarũ diminutionẽ. Et si fuerit in octauo: indicat inutilitatem & rixas.Item si fuerit in duob. temporibus in sexto uel in duodecimo boni esse: habebit utilitatem à uilibus hominibus & causa uenenorum.Et si fuerit impedita in sexto:significat ęgritudinẽ et si impedimentũ fuerit à Saturno: erit ægritudo à cholera nigra, à Marte uerò à sanguine:à Sole siquidẽ à caliditate.Si uerò fuerit impedita in duodecimo,Contristabit ab inimicis,et detentionẽ patiet.Et si Venus tam in Natiuitate quam in reuolutione similem dispositionem habuerit in eodem loco existẽs:certiora erunt iudicia.si uerò fuerit alterata:erũt debiliora,Item si Venus fuerit reuolutionis tẽpore,cadens ab angulo, significat quod gaudiũ eius cuius est reuolutio,confundetur & lęsionem habebit propter cibos & potus, & maximè si annus desierit in locum Saturni uel Saturnus fuerit in aliquo angulo reuolutionis.

uenationum.

DE SIGNIFICATIONE Mercurij cum fuerit dominus Anni & fuerit boni esse.

MErcurius cum fuerit dominus anni,& fuerit boni esse,tam in Natiuitate quam in Reuolutione,significat in illo anno acquisitionem diuitiarum & laudem à plurib. & utilitatẽ habebit occasione negociationib. et intellectus & scientiæ & doctrinæ & orationum & † dispositionum & cõtentionis & quarundam uillicationũ * & placebit & uidebitur ab omnib. & laudabitur à pluribus. Oportet quoque aspicere & radiationes & partes & duodenas particulas,quibus coniungitur uel configuratur Mercurius in duobus temporibus. Indicat enim felicitatem in rebus illis quibus significant. Item cum fuerit Mercurius dominus anni,et tam ipse quam Luna fuerit boni esse,& configurati fuerint adinuicem à trino uel sextili aspectu: ipse cuius est reuolutio ad diuersas disciplinas perueniet. Et si Luna ipsum aspexerit in duobus temporibus per quadratum & fuerit boni esse super ipsam Mercurio eleuato: addetur scientia eius & prudentia & contristabitur propter plura. Si uerò Luna fuerit eleuata : in illo anno erit inanis & fordidus & incõstans in omnibus. Et si aspexerit ipsum in duobus temporibus per oppositum & ambo fuerint boni esse inimicitiam tenebit contra aliquos & superabit omnes resistentes sibi & contendentes. Si uerò coniuncta fuerit sibi in duobus temporibus,& ambo fuerint boni esse:in illo anno augebitur disciplina eius atq; scientia, dabit pluribus de sua scientia, & erit laudabilis, & familiaritatem habebit cum uilibus personis, et si habuerit matrem addetur scientia eius et prudentia et uillicatio. Cum his omnib. si inspectus fuerit in uno de duobus, multam partẽ aufert significationis.

pronunciationum

DE MERCVRIO CVM fuerit dominus anni,& fuerit mali esse.

MErcurius cum fuerit dominus anni, & tam in natiuitate quam in reuolutione fuerit mali esse: patietur in illo anno diuersa incommoda occasione seruorum, uel filiorum, uel uilium personarum, aut disciplinarum, aut sociorum, uel notatiorum & literarum,& uillicationum,& sermonum, & contentionis, & rixæ, deficiet etiam † species eius & desperatus erit ab omni utilitate. Si uero fuerit occidentalis & tam ipse quam pars filiorũ fuerint impediti: patietur filius eius ac serui aduersitates.Etsi coniunctus fuerit parti amicorum, erit impedimẽtum ab amicis. Si uerò parti operis uel regni : erit impedimentum ab aliquibus habentibus potestatem & uincula ac compedes sustinebit & diuersa incõmoda patietur. Si uero Oriẽtalis fuerit minora erunt prædicta. Cum uerò dominus anni fuerit et tam ipse quã Luna fuerit,

spes

2008 Ministerio de Cultura

fuerit mali esse in duobus temporibus, & cõfigurata fuerint ad inuicem per trinum uel sextilem aspectum, patietur tristitias occasione itineris, amicorum etiam uel disciplinarum, uel perditionis quorundam. Si uerò fuerit per quadratum, tristitiã patietur, † includetur à pluribus occasione literarum, et includetur uel incarcerabitur. Et si Luna fuerit eleuata: erit timidus in illo anno, & instabilis. Item si aspexerint se adinuicẽ per oppositũ, & fuerint impediti: erit & sic timidus, & contentiones habebit ac inimicitias, et si coniuncta ei fuerit Luna in duobus temporibus erit facile conuertibilis, & finget aliqua mendacia, & patietur læsionem propter uiles personas. Configurationes autem Mercurij cum reliquis stellis prædiximus, tu autẽ tuo intellectu discerne iudiciorum commixtiones.

DE SIGNIFICATIONE Mercurij, cum fuerit dominus anni, de loco in quo inuentus fuerit.

MErcurius autem cum fuerit dominus anni & in angulo tam in natiuitate quam in reuolutione liber à malis: significat quod ipse cuius est reuolutio inueniet dignitatẽ & gloriã, & à literis & negotiatione, & seruitio dominãtiũ. augmentabitur autem sciẽtia eius, et acquiret disciplinam, & laudabit̃ propter ista, et maximè si fuerit in ascendente, uel in medio cœli, & si in his locis fuerit impeditus, occurrent ei in illo anno tristitiæ occasione literarum uel computorum, & ægrotabit, & quamcunq; negotiationẽ tractabit, damnũ faciet, & in septimo uel in quarto existens significat contentiones cum consanguineis. Et si retrogradus fuerit: accusabitur propter coitum, ægrotabit ægritudine secũdum naturam impedientis planetæ. Item si Mercurius fuerit in duobus temporib. in undecimo, uel in quinto, expeditus à malis, obtinebit plura bona in illo anno, & amicabitur uiris potentibus & officialibus, & erit in lucris & negotiationibus et uenditionibus & emptionibus, et si habuerit filium gratulabitur super eo, uel nascetur ei filius, si radix natiuitatis eius significauerit filiorum natiuitatem. Si uerò in his locis fuerit impeditus: inimicabunt̃ ei filij sui, et erit hebes ad intelligendum, & si habuerit filium, ægrotabit, & forte morietur, & si retrogradus fuerit, ipse cuius est reuolutio, erit in ambiguitate ad agendum expedientia. Item si fuerit in nono uel in tertio: peregrinabitur in illo anno, & inueniet in peregrinatione sua bona, ipso scilicet existente in bono esse, tam in natiuitate quam in reuolutione, uidebit etiam somnia manifesta, & laudabitur super dogmate & fide et prudẽtia & optimis uillicationibus & sciet diligenter res, et utilitatem habebunt per eum tam fratres eius quàm noti. Si uerò in his locis fuerit mali esse in ambobus temporibus, illo anno peregrinabitur, & patietur læsionem in peregrinatione, & dubitationẽ de fide sua, et propterea conuicia patietur et uidebit somnia terribilia, & damnificabitur in negociationibus, & in uenditionibus ac emptionibus, & odio habebit sorores & consanguineos suos. Item si Mercurius fuerit in duob. temporibus, in loco secundo uel in octauo, liber à malis, habebit utilitatem ex uenditione & emptione, & prosperitatem habebit in esse suo. Si uerò fuerit mali esse, damnificabit̃ & in agendis suis erit fallibilis, & contentiones habebit propter diuitias. Item si Mercurius fuerit in duobus temporibus boni esse in loco duodecimo, uel in sexto: in illo anno erit negligens circa diuitiarum acquisitionem & desescirca negotiationes & utilitates, acquiret autẽ hæc à quibusdam uilibus hominibus, & ab aliquo actu modico & uili. Et si fuerit in duobus temporibus impeditus: euenient ei ęgritudines iuxta naturam planetæ impedientis ipsum. Et si Saturnus impedierit eum: ægrotabit uẽ tositatibus per frigiditatem, patietur & arthritidem & neruorum ac fibrarũ (fortasse febrium) dolores. Si uero impedierit Mars: ægrotabit à repletione sanguinis et similibus, & apprehendetur in q bus non fecit, & accusabitur de his quæ non egit, et detẽtiones & tristitias patiet̃.

2008 Ministerio de Cultura

Et si Mercurius fuerit in aliquo loco natiuitatis figura, fueritq; in eodem loco et in simili dispositione etiam reuolutionis figura: erunt certiora iudicia. Si uero figuræ fuerint alteratæ, oportet ipsas cõmiscere, & secundum utriusq; completionem diffinire.

DE LVNA CVM FVERIT domina anni, & fuerit boni esse.

LVna cum fuerit domina anni erunt fines euentuum secundum dispositionem diuisoris & domini signi in quo est diuisio ab Hylegia qualiscunq; fuerit Hyleg, accipimus autem participem & planetam, qui fuerit siue secũdum natiuitatem siue secundum reuolutionem in cancro, planetam etiam cui coniungitur Luna in signo quo fuerit, duob. planetis diuidimus annũ in duo. Si uero tribus in tria, & si pluribus, in plura, & diffinimus secundum unumquemque planetam sicut dispositus fuerit. Summus autem in testimonium esse Luna. Si enim benè dispositа fuerit: indicat prosperum esse ei cuius est reuolutio. In his uidelicet quę significauerit Luna. Si uero malè: contrarium & languores. Et si fuerit septentrionalis & aucta numeris indicat bona. Si uero meridionalis & minuta: contraria & maximè si fuerit minuta Lunę. Oportet autem obseruare & coniunctiones eius ad radios & partes & duodenas particulas, significationis quidem eius, quam significant, cum affigurata fuerit cum planetis prædictis. Oportet autem aspicere & signũ in quo fuerit Luna tempore reuolutionis, habet enim æqualem planetã horoscopo anni. Et si fuerit in signo proprio boni esse, omnia quæcunque inceperit euenient sibi prospera, & si fuerit impedita indicat impedimenta secundum naturam impedientis planetæ. et si fuerit cursu uacua, & in signo Saturni: utilitatem habebit per terras & puteos & plantas cum ipse fuerit boni esse, sed si fuerit mali esse, significat afflictiones & anxietates & uulnera. Et si fuerit in domo Iouis, cum idem fuerit boni esse: cõmendabitur à pluribus, & perducet ad finem quæcunque inceperit, & hæreditabit paternas diuitias, & sibi aliqua operatio committetur. Si uero fuerit mali esse, indicat mœrores diuersos & accusabitur ab aliquibus. Et si fuerit in domo Martis, existente ipso in medio cœli: indicat lęsiones à subiugalibus & corporis incisionem per ferrum & fluxum sanguinis. Non autem solum oportet considerare Lunam, cum domina fuerit anni, sed etiam dominum signi in quo est. Si enim fuerit in domo Saturni, ipso ab impedimentis libero existente, significat uidelicet bona, & si fuerit impeditus, contraria, idem est & in reliquis planetis. Item cum planeta eleuatus fuerit super dominum anni ostendit operationem eius. Si enim super Iouem existentem dominum anni eleuatus fuerit Sol: præbet aliquam potestatem, super Martem uero peregrinationem. Et si Sol fuerit boni esse, erit peregrinatio bona, si uero fuerit mali esse, contraria. Et si Saturnus fuerit eleuatus super Solem in duodecimo, significat contrarias & inutiles peregrinationes & eiectiones de loco in locum & carcerem, & impedimenta.

DE SIGNIFICATIONE ascendentis reuolutionis.

POst dominum anni diuisor habet significationem suam, sed nos ad hoc qd sermo procedat secũdum ordinem mentionem fecimus, de ascẽdente anni & domini eius, pro eo quod ipse habet communitatem cum signo reuolutionis & domino eius. Oportet igitur te scire ascendens anni & signum reuolutionis, ac locum domini eius, loca etiã reliquorum planetarum. Virtutes enim natiuitatis planetarum & reuolutionis cognoscuntur ab anni figura & angulis eius, et reliquis locis, unusquisq; igitur locus propriam habet significationẽ. Et anguli quidẽ significãt ea q̃ sunt corporis, atq; honores, mulieres etiam ac parentes. Succedentia uerò significãt ea quæ sunt substantiæ. filios quoq; ac mortuos, prosperitatem & amicos ac bonam famam. Cadentia uerò significant fratres, & ægritudines & itinera inimicosq; atq; contentiones & malas famas & impedi-

menta

2008 Ministerio de Cultura

dimenta ac carcerem, adeſt autem unicuiq; propria quædã ſignificatio manifeſta his qui diligenter tractãt aſtrologiã. Oſtẽdit aũt ſignificationẽ uniuſcuiuſq; domus planeta qui ingreditur in eam. Dñs ergo aſcendentis reuolutionis, utrorũ tempore boni eſſe.* Ipſe cuius eſt reuolutio inueniet bona & gloriam. Et ſi fuerit in aſcendente uel in medio cœli: erit ſanus corpore, & adipiſcetur dignitatem & gradum. Si uerò fuerit in ſeptimo uel in quarto: augmentabuntur cõſanguinei eius & mulieres & ſubditi. Et ſi fuerit mali eſſe in locis ipſis ab huiuſmodi perſonis ledetur. Deinde oportet aſpicere ipſum in quo loco figuræ fuerit, & quibus planetarum coniunctus, uel qui coniuncti fuerint ei, & quam ſignificationem habuerit ſolus, quam & coniunctus cum domino profectionis, uel cum aſcendente natiuitatis, cum domino etiam eius ac Luna, & reliquis planetis, & locis beneuolorum uel maleuolorum tam natiuitatis quam reuolutionis. Quando igitur fuerit in aſcendẽte anni maleuolus: erit ualde impediens, & maximè ſi impedierit Lunã uel dominũ anni. Si igitur fuerit Mars: ſignificat quod inimici eius inuitiabuntur ei. Et ſi fuerit Saturnus: indicat ægritudinem & nocumenta, & detentionem, & carcerem ac ſimilia, oportet autem cum his aſſumere & naturam ſigni in quo eſt. Et ſi fuerit aliquis de maleuolis in quadratis aſcendentis anni, ipſe uero dominus aſcendentis in bono loco, configuratus cum beneuolis, & aſpexerit aſcendens: plures de aduerſitatibus aufert quas ſignificauit maleuolus. Item ſi fuerit alter de duobus maleuolis in aſcendente anni, alter uero in aſcendente natiuitatis: indicat annum eſſe cõtrarium, & ualde difficilem, ſi uero unus eorum fuerit boni eſſe: ualde aufert de prauitate. Item ſi fuerit in aſcendente natiuitatis maleuolus: annus uero ad ipſum peruenerit, contingit autem aſcendens anni eſſe ſignum ipſum, aſpexeritq; ipſum ſecundum reuolutionem maleuolus aſpectu contrario, quamuis reliqui planetæ fuerint boni eſſe: tamẽ in illo anno patietur incommoda & languores ſecundum naturam maleuoli, & ſi ſic ſe habeat maleuolus, ut prædicitur, & cum eo dominus aſcẽdentis reuolutionis, uel dominus ſigni profectionis fuerit mali eſſe: timendum eſt, ne forte moriatur. Et ſi maleuolus in quarto loco fuerit impediẽs dominum anni: plus erit timendum. Si uero in loco ipſo pro maleuolo erit beneuolus, ſignificat incolumitatem & ſalutem & alacritatem, & acquiſitionem etiam bonorum ſecundum naturam beneuoli. Item ſi Mars & Saturnus fuerint in medio cœli reuolutionis tempore: faciunt ociũ & ſegniciem, & deſidiam, & † utilitatem per totum annum, & conſumet diuitias inutiliter & huiuſmodi. Si uero aliquis planeta in illo anno ſignificauerit ſibi quiddam bonum: erit bonum ipſum de facili conuertibile, & leuiter deſtructibile. Cum autem Sol uel Luna fuerit in Reuolutione cum Saturno in angulo in quarto loco: ſignificat mortẽ patris uel matris. Cum uero peruenerit annus in loco bono fueritq; dominus anni in loco malo, uel peruenerit annus in loco malo, fueritq; dominus eius in loco bono: indicat mediocritatem tam bonorum quam malorum. Item cum annus peruenerit ad maleuolum, fueritq; † maleuolus ibidem: maleuoli impediũtur operationes. Et ſi peruenerit annus in loco ſecundo, fueritq; in eo in natiuitate maleuolus: indicat damna & expenſas inutiles, & maximè ſi in angulo fuerint maleuoli in reuolutione illius anni, uel in ſuccedentibus angulorum. Si uero in cadentibus ab angulis fuerint: erunt mala leuiora. Item cum annus peruenerit in locum peregrinationis fueritq; ibidem ſecundũ natiuitatem Saturnus, idem etiam in reuolutione inconuenienter aſpexerit locum ipſum, Lunam etiam per quadratum, fueritq; Mars curſu tardior in aſcendente natiuitatis, Iupiter etiam fuerit in aſcendente anni: præſentia quidẽ Iouis in aſcendente, ſignificat exaltationem & dignitatem & potentiam, tamen non erit placida anima eius in actu, Saturnus uero & Mars ſignificant incommodum, & detentiones, & carcerem, & tormenta, & timo

in natiui, quam in reuolutione.

utilitatem.

beneuolus.

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

& timorem à latronibus,& inimicitias, & iniurias, & nocumenta & mœrores. Item si signum profectionis sextum fuerit signum in figura reuolutionis, aspexerintque ipsum maleuoli,nullo beneuolo ipsum aspiciente: significat prauum languorem. Item cum annus peruenerit in sexto loco siue in duodecimo siue in quarto siue in septimo siue in septimo siue in octauo,non erit bonum, & maximè si dominus eius fuerit tempore reuolutionis,uel retrogradus uel stationarius. secundarius aut configuratus maleuolo.Item si peruenerit annus in secundum locum natiuitatis, fueritque domina anni Venus existens simul cum Saturno in angulo terræ,eritque ascendens reuolutionis octauus locus natiuitatis: indicat impedimenta & detrimenta praua. Item cum peruenerit annus in duodecimum locum natiuitatis, fueritque dominus eius Iupiter & contingit ipsum esse simul cum Saturno in septimo loco, fueritq; Mars in angulo terræ,significat inimicitias læsionis & periculum mortis propriæ. Item cum peruenit annus in locum connubij, fueritque tempore reuolutionis dominus eius ac Luna in oppositis triplicitatum suarum uel exaltationum: ipse cuius est reuolutio habebit odio suam patriam & in aliam peregrinabitur regionem. Item cum peruenerit dominus anni in occidentali angulo impeditus:significat exilium à patria & pericula grauia. Item cum peruenerit annus patris ab aliquo loco qui significat esse patris,ad aliquem locum,fueritque dominus eius coniunctus domino tertij loci ab ascendente natiuitatis: significat quod pater habebit filium,uel filius habebit fratrem.Item cum fuerit signum profectionis & ascendens reuolutionis idem cum ascendente natiuitatis, fueritq; unũ de luminaribus dominus anni eclipsãs,uel cũ cauda draconis,Saturno ipsum aspiciente:indicat detrimenta & seditiones à communi populo contra eum. Item cum fuerit filiorum locus sagittarius, fueritque sagittarius ascendens reuolutionis, & in ipso Saturnus per transitum, fueritque Iupiter & Mars & Mercurius & Venus in Leone in ascendente Natiuitatis,aspexeritque Mars Lunam ex opposito per gradum: indicat timorem & carcerem, & detentiones , & læsionem filiorum, & salutem postea.Item cum quintus locus natiuitatis fuerit dominus Saturni, fueritq; per reuolutionem angulus terræ: significat filiorum obitum uel maximè detrimentum. Si uero peruenerit annus ad huiusmodi quintum locum, fueritque Saturnus dominus anni in bono esse:significat filij modicam læsionem.Item cum annus peruenerit in locum in quo fuerit natiuitatis tempore, Saturnus & Mars,in figura uerò reuolutionis quadratura fuerit ascendentis: indicat læsionem,& iniurias, & impedimenta circa substantiam. Item si fuerit dominus anni Saturnus uel Mars, fueritque in ascendente reuolutionis in loco uidel:in quo non habeat dignitatẽ,& maximè si fuerit secundum natiuitatem in ascendente,uel in eius opposito uel quadrato: Saturnus quidem significat infirmitates & ęgritudines longas, Mars uero significat timorem & carcerem & in diuitijs detrimentum. Item cum fuerit Saturnus dominus anni fueritque sub terra, Mars uero ad locum suum secundum natiuitatem peruenerit,& coniunctus fuerit ibidem Saturno,dominus etiam ascendentis reuolutionis fuerit in septimo loco, uel sub radijs,beneuolis in cadentibus ab angulis existentibus:indicat detrimentũ et detentionẽ per totum annum.Item,cũ annus pertienerit in locum Iouis, fueritq; Iupiter per transitum boni esse, aspiciẽs locũ suũ,quẽ natiuitatis tẽpore possidebat,fuerit aũt & dñs anni nõ cadẽs ab angulis:Indicat prosperitates & abundantia bona,& si habuerit Iupiter multã significationem in illo.Cum peruenerit ascendens reuolutionis signum, in quo fuerat in figura natiuitatis maleuolus, uel signum profectionis illum tanquam dominum anni aspiciat maleuolum, & maximè si dñs signi profectionis,uel dominus ascendentis reuolutionis,non aspexit suum dominũ.Item cũ Mars fuerit dominus anni peruenerítque Saturnus

2008 Ministerio de Cultura

nus in reuolutione ad locum Martis secundum natiuitatem, fueritque Mars in reuolutione anni in angulo uel in succedentibus angulorum, & super Venerem eleuatus beneuolis quoque cadentibus: significat asperitatem anni, timorem etiam & detentiones, & carcerem, & nocumenta á ducibus & principibus. Item cum fuerit ascendens anni signũ in quo fuerit Sol & Luna, oportet accipere dominum luminaris habentis significationem in anno. Cum autem Sol & Luna in reuolutiõe anni fuerint mali esse: fuerintque in loco septimo uel in quarto reuolutionis figuræ, & maximè si fuerint cũ capite uel cauda draconis: significãt mortem parentum, et maximè si secundum natiuitatẽ significarunt esse eorum. Item cum est Iupiter in reuolutione anni in capricorno, fueritque impeditus à Saturno quoque & Marte ac Sole: significat læsiones & destructiones. Item cum fuerit maleuolus cum domino anni in ascendente reuolutionis et impedierit Lunam: significat impedimẽtum anni. Item si retrogradus fuerit dominus alicuius secundum natiuitatem uel secundum reuolutionem locorum uel sub radijs uel ab aliquo malorum fuerit impeditus, uel in loco fuerit inimico: significat læsionẽ secundũ stationem illius loci, siue locus ille significator fuerit diuitiarum, siue stabilitatis aut aliarum quarumlibet rerum. Item cum fuerit dominus anni maleuolus, fueritque secundum natiuitatem in sexto loco & impedierit per reuolutionem Lunã, beneuoli uerò aspexerint Lunam secundum reuolutionem à bonis locis, fueritque maleuolus in ascendente anni: indicat detrimenta maxima & longum langurorem. Item cum fuerit dominus anni beneuolus fueritque in ascendente reuolutionis maleuolus, impeditur autem Luna ab aliquo eorum, uel * alio: indicat pessimam læsionem ab inimicis, & damnũ maximum, amputabit etiam aliquod membrum eius, & timor erit de anima eius, & maximè * de aspiciente ascendens beneuolo. Item cum fuerit dominus Anni beneuolus, & retrogradus, aspexeritq; ipsum Mars per transitum ex opposito, Luna etiam à quadrato, fueritque impeditum ascendens anni siue per Solẽ siue per quemcunque modorũ, domino eius nõ aspiciente ipsum: maxima nocumenta significat in corpore, & ab inimicis et latronibus, damna etiã et perditionem diuitiarum. Item cum fuerit dominus anni ♄, & restitutus fuerit in locũ, quẽ natiuitatis tempore perhibebat, aspexeritq; ipsum per reuolutionẽ Mars: significat detrimentũ secundũ stationẽ domus in qua fuerit Saturnus. Si uero in ascendente reuolutionis, aut cũ ☽: læsionẽ significat corporis. Item cum dominus anni et ascendẽs reuolutionis et dñs eius ac ☽ fuerint impediti ab aliq; à coniunctione, uel à quadrato uel ab oppositio: significat destructionẽ eius, & damnum diuitiarum. Si uero Iupiter uel Venus cum ☽ fuerint, uel cũ dño anni: eripiet ab ipsis impedimentis. Itẽ cũ fuerit ☾ secundum reuolutionem in Cãcro, et Sol in ariete, & impedimentũ à Marte * à Cãcro: significat detrimẽta & destructiones. Item cum fuerit Luna secundũ reuolutionẽ in signo masculino & impedit simul à Saturno quoq; & Marte, fueritq; dñs loci maleuolus: significat aduersitates & læsiones. Itẽ cũ fuerit dñs anni impeditus ab aliq; maleuolo: erit annus timoris & multarũ sollicitudinũ ac dãnorũ. Si uero cõfiguratus fuerit ei Iupiter: indicat ab huiusmodi liberationẽ. Itẽ cũ fuerit dñs anni Mercurius, & fuerit impeditus à Marte in occidẽtali angulo: significat obitũ † similiter fratrũ. Item cum fuerit dñs anni secundũ natiuitatem, in decimo tẽpore uero reuolutionis similiter in decimo uel in undecimo à beneuolis inspectus: significat inuentionẽ diuitiarũ & potestatis. Itẽ cũ fuerit dñs anni in decimo secundũ natiuitatẽ & secũdũ reuolutionẽ significat alicuius dignitatis obtẽtũ. Itẽ cũ dñs anni fuerit secũdũ natiuitatẽ in cadenti ab angulo & sub radijs, & secũdũ reuolutionẽ in sexto uel in octauo uel sub radijs & cũ ♄ cõfiguratur: significat successionẽ officij & uocationem & ocium, amplius autem impedimenta morti similia. Item cum fuerit Iupiter boni esse secũdum natiuitatem,

non

† suorum.

2008 Ministerio de Cultura

in reuolutione uero in angulis, aspexerítque dominũ anni: significat adipiscentiam gradus & honoris, ab officialibus quoq; & regibus committentur ei utilia opera, & prosperitatem habebit in operationibus suis & uillicationibus. Itẽ cum fuerit dominus anni occidentalis etiam in domo inimicantis sibi uel in sexto uel in duodecimo cũ Saturno uel ♂ configuratus, Ioue cadente ab angulo, & non aspiciente Lunam, † non dominum anni: significat pati defectiones animi, & iniurias ab inimicis. Item cum peruenerit annus in angulo terræ, uel in angulo occidentis, fueritque Saturnus ibidem, uel aspexerit locum ipsum aspectu contrario, timor est, ne forte ipse cuius est reuolutio moriatur. Regula quidem † sic & talis & in reuolutionibus annorum. Cum inueneris in ascendente reuolutionis maleuolum, ac maleuolus impedierit ascendens natiuitatis, uel Lunam, aut angulos: scito quod maximum inducis impedimentum. Si uero huiusmodi malus fuerit in ascendente per transitũ, uel impedierit aliquem de locis figuræ, inueneriscq; ipsum, quod nõ impediebat in natiuitate locũ huiusmodi: scias ipsum impedimentũ facere moderatum. Item cũ fuerit maleuolus orientalis, configuratus † beneuolo habueritq; aliquam dignitatem in ascendẽte †, uel Luna: utilitatem inducit per labores & afflictiones. Item cũ fuerint in ascendente reuolutionis beneuoli, uel ingredientur ad aliqua loca planetarum natiuitatis: moderatam utilitatem significant, si in natiuitatis initio aspectu congruo locum ipsum aspiciebant. Cum autem retrogradus fuerit uel sub radijs, uel cadens ab angulo: fit debiliot dominatio eius. Item cum fuerit ascendens reuolutionis signum in quo fuerat secundum natiuitatem maleuolus uel in utrisque maleuoli fuerint: significat transmutationem à loco, fugas & perditiones. Item cum fuerit maleuolus secundũ natiuitatem configuratus beneuolo, & tẽpore reuolutionis suæ coniunctus fuerit eidem beneuolo, seu cõfiguratus fuerit ab opposito uel quadrato: significat non modicam læsionem.

DE DIRECTIONIBVS in reuolutionibus accipiendis.

OPortet in reuolutionibus annorum † plura loca dirigere, quædam secũ dum natiuitatem, alia uero secundum reuolutionem, habet enim unusquisq; propriã significationẽ in his quæ nõ significat alius. Si enim significauerit in natiuitate aliquis planeta uel locus bonũ uel malũ: tũc apparet significatio, quãdo dominabitur planeta diuisionis per aliquot annorum circuitus, & quãdo gubernabit per corpus siue per iactũ radiorũ uel applicuerit ad beneuolos uel maleuolos. Oportet ergo quinq; Hylegiarum facere † directionẽ semotim, prima quidem Hylegia indicat annos uitæ, lãguores, etiã obitus qualitatem, reliquæ uero Hylegiæ significant sanitatem uel ægritudinem uel pericula & reliquas passiones, de quib. in subsequẽtibus mẽtionem faciemus. Similiter oportet dirigere partes omnes, ac duodenas particulas, & duodena loca, tam natiuitatis quã reuolutionis, nec nõ cõponere figuras mensiũ, & facere directionem earũ, & accipere gradus quidem in ascendente natiuitatis pro annis: in figura uero reuolutionis, pro mẽsib. uel dieb. in figura & quę mensiũ pro dieb. uel horis. Directionem autem ad sciendum locum diuisionis, & diuisorẽ in reuolutionibus annorum sic facies, aspice gradum ascendentis natiuitatis, cuius planetæ sit terminus: & quot gradus remanent ex gradibus terminorum planetæ, & uerte terminos ipsos in gradus ascensionum ciuitatis, in qua ipse natus est, & quot fuerint scribas. Deinde aspice sequẽtes terminos, quot graduũ sint & uerte ipsos in ascensiones, & sic facies per singulos terminos tam ab ascendente quam ab reliquis Hylegijs, planetis & partibus, ut sic fiat perfecta directio. Terminus autem ad quem annus peruenerit, ille est locus diuisionis, dominus uero eius, est diuisor, siue aspexerit ipsum uel non, directio quidem ascendentis & eorum qui sunt in eo fit per ascẽsiones ciuitatis in qua aliquis natus est, medij uero cœli directio, quarti

etiam

2008 Ministerio de Cultura

etiam & eorum qui sunt in eis, fit per ascensionem rectæ sphæræ. In alijs uerò locis directio fit, sicut præostẽdimus in nostris tractatibus. Deinde aspice quot gradus colliguntur et unumquemq; gradũ facias annũ unum, quinq; uero minuta mensem, & unum minutum sex dies, & decem secunda diem, & uiginti quinq; tertia horam unam, Persæ nominabãt diuisorem, eum scilicet qui inuenitur à directione gradus ascendentis per ascensiones Zamuctam quod aliud quam diuisor interpretatur. Oportet autem cum direxeris terminos considerare, & loca planetarũ, & iactus radiorum ipsorum. Sæpe quidem cõtingit in aliquo loco corpus planetæ uel radius, et quando peruenerit ad aliquẽ horũ directio, planeta ipse particeps cũ diuisore assumit, donec alius occurrat planeta siue p corpus, siue per radios, et hinc mutat dispositio à primo planeta in secundũ, & fit etiam ipse particeps diuisori, siue per corpus siue p radios fuerit obuiatio. Oportet aũt scire & loca partium & duodenarum particularũ, & quo peruenerit earum directio. Cum em̃ ad beneuolos siue maleuolos, per radios uel per corpus peruenerint: apparet earum significatio, siue bona fuerit, siue praua. Faciamus ergo exemplum ad significationem directonis et diuisionis, dispositionis etiã partiũ, & duodenarũ particularũ. Quidã † uero fuit natus in quarto climate in quadã ciuitate, cuius latitudo est gradum 36. Erat aũt ascendens Taurus, gradibus 2. minutis 54. & Luna in eo gradib. 12. & minutis 43. Mars in Leone gradibus 10. 29. Sol in Leone 15. 57. Mercurius in Leone 22. 7. retrogradus. Venus in Libra 2. 54. Iupiter in Capricorno 20. 26. retrogradus. Saturnus in Aquario † 33. 26. retrogradus, caput draconis in Virgine 21. 24. formauimus autem figuram, & ordinauimus in ea locationes planetarum ad radiationes ipsorum, partes etiam cadentes in ea, & reliqua, ut facilior fiat eorũ cognitio. Volendo igitur scire locũ diuisionis, & diuisorẽ q nominatur Zamuctã, & dirigere gradum ascendentis ad sciendum quãdo peruenit ad bonorum atq; malorum corporum, ad radios etiam ipsos atq; duodenas particulas & partes. Inueni Taurum in ascendente gradibus 2. & minutis 54. qui est terminus Veneris, nec inueni ab initio signi usque ad gradum ascendentis, corpus alicuius planetæ uel radium, & si inuenissem huiusmodi aliquid, dixissem quod gradus ascẽdentis disponitur ab illo planeta, & recepissem planetam ipsum participem Zamuctã scilicet diuisoris. Et quia ab initio signi usque ad gradum ascendentis, non inueni neque corpus planetæ neq; radium: accepi solam Venerem diuisorem, Inueni etiam infra gradũ ascendentis, & partem audaciæ siue animositatis gradus quatuor, minuta 20. q̃ sunt per ascensiones quarti climatis gradus 3. minuta 2. Disposuit quidem Venus secundum terminos suos, annos tres, & dies duodecim, deinde adhæret gradus ascendentis parti animositatis atq; audaciæ, adhuc remanentibus Veneri de gradibus suis minutis 46. quæ sunt per ascensiones minuta 32. & secũda 12. & per hoc diximus, quod Venus disposuit in sua diuisione partem animositatis & audaciæ mensibus sex, & diebus 13. qui sunt in summa anni tres, menses sex, & dies 25. Proximè deinde prouenit directio ad terminos Mercurij, & recipit ipsum diuisorem, & disponit partem animositatis atq; audaciæ per annum unum, & dies octo propè, & peruenit directio ad sextilem radium Saturni post quatuor annos, & menses 7. & dies tres propè, & disponit Saturnus per sextilem radium suum in diuisione Mercurij partem animositatis & audaciæ, per unum annum, menses 10. & dies 17. propè, & tũc occurrit pars profectus & uictoriæ, uidelicet post annos sex, & dies 22. propè, & disponet Saturnus per radium suum sextilem duas partes, partem uidelicet animositatis & audaciæ, & profectus & uictoriæ cum participatione Mercurij menses quinq;, & dies 29. qui fiunt in summa anni septem, & dies 21. propè. Deinde respicit Luna dispositionem corporaliter à sextili radiatione Saturni, et disponit duas partes proprio corpore participante Mercurio per menses 11. et dies 16. perficitur

Tractatus Hermetis.

† uir

23.

2008 Ministerio de Cultura

diuisio Mercurij post septẽ annos, menses 11. & dies 27. propè. Deinde transit diuisio ad Iouem, & disponit simul cum Luna partem animositatis, & audaciæ, & partẽ profectus, & uictoriæ per menses 4. & dies 24. & peruenit directio ad partem prudẽtiæ & rationis post annos 8. menses 4. & dies 21. propè. deinde di-

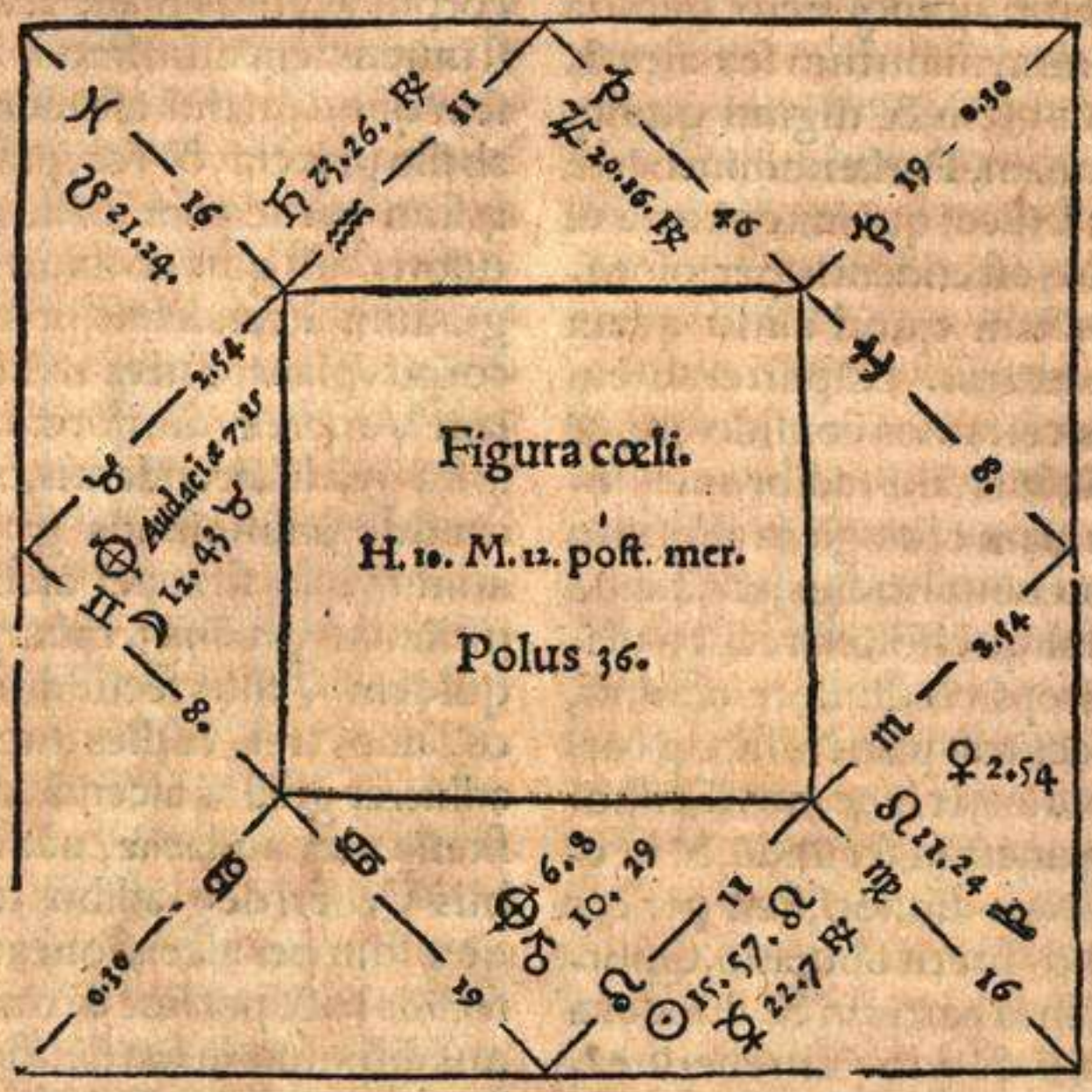

sponit Luna corporaliter per diuisionẽ, ♃ partẽ prudentiæ & rationis, & prædictas duas partes, uidelicet partẽ animositatis & audacię, et partem profectus & uictoriæ per annũ unũ, menses 6. dies 8. et recipit corporalẽ dispositionẽ Lunæ, quadratus aspectus Martis post annos 9. menses 11 propè, et disponit Mars dictas tres partes per quadratũ radium suum, & diuisionem ♃ usq; ad quatuordecim annos, mẽses duos et tres dies propè. deinde mutat diuisio ad ♄, & disponit ♂ dictas tres partes per quadratũ radium eius, & diuisionem ♄ per annos duos, menses 6. dies 6. propè & tradit dispositionem trino radio Iouis, † per menses 8. & dies 8. propè. deinde disponit Iupiter dictas tres partes trino radio suo, & diuisione Saturni, donec tradat † trino radio Solis dispositionem, & tali modo fiũt directiones participãtibus dominis terminorum, corporũ ac radiorum planetarũ. partes etiã et duodenas particulas mouemus similiter per directionem usq; ad finem uitæ hominis. Sæpe uero contingunt diuersitates aliquæ in termino planetæ, uel in dispositione corporis planetæ, uel radij eius, et si fuerit dispositor siue gubernator eorũ planeta beneuolus, significat bona secũdum suam naturam. Si uero maleuolus, contraria, & si fuerint dispositores diuersi, facias commixtionem significationis ipsorum.

Ego puto legendum, post annos 16. mẽses 8. & dies 8. propè. quadrato uidetur legendum.

DE SIGNIFICATIONE Planetarum bonorum atq; malorum, duorum existentium terminorum, & eorum qui participãt eis siue p̃ corpus, siue per radios.

Diuisorib. tam beneuolis q̃ maleuolis propria quædã adest significatio in dispositione diuisionis, similiter et participantib. eis p̃ corpus q̃q; & radios, habent etiã potentiã quandã † inopinabilem, & significationẽ p̃cipuã, & efficaciorem domino anni, nã dñs anni unius anni termino significat accidentia, diuisoraũt, q̃ significãtur in diuersis tẽporib. passiones, similiter et planeta qui participat ei, testificantib. ei tam signo profectionis, quam domino eius & Luna, ac reliquis quos p̃diximus. Oportet ergo aspicere locum diuisionibus, & considerare cuius

anfos[illegible] opinor, h[illegible] est, non c[illegible] tlanda.

2008 Ministerio de Cultura

cuius termini est, et esse domini sui tam secundum natiuitatem quam secũdum reuolutionem, & siue sit orientalis siue occidentalis, & si uelox cursu an retrogradus, et si fuerit boni esse uel mali, & in quo loco est terminus ab ascendente Natiuitatis, in quo etiam signo in figura profectonis, & in quo ab ascendente reuolutionis, & cuius est domus uel exaltatio, uel triplicitas aut decanus, signum etiam ad quod peruenit diuisio, & quis de beneuolis uel maleuolis erit in eo secundum natiuitatem & reuolutionem, & quemadmodum unusquisq; fortitudinem habet, uel debilitatem, & quam habebat secundum Natiuitatem, quam secũdum reuolutionem, & significabat bona uel mala, et si est beneuolus uel maleuolus, similiter considerandum est, si qui de planetis eiĩciũt radios & in cuius radio existit diuisor, & qui de planetis tam in natiuitate, quam in reuolutione erat in terminis ipsorũ. Considerandæ sunt etiam septem species diuisionum, quarũ prima est, si diuisor fuerit solus et beneuolus. Secunda, si fuerit solus & maleuolus. Tertia, si diuisor fuerit maleuolus, & particeps eius beneuolus. Quarta, si fuerit diuisor beneuolus, & particeps eius maleuolus. Quinta, si diuisio fuerit communis beneuoli atq; maleuoli. Sexta, si diuisor ac participes eius fuerint ambo maleuoli. Septima, si ambo fuerint beneuoli. Igitur si fuerit diuisor beneuolus solus, & benè dispositus in natiuitate quoq; ac reuolutione, fueritq; dominus, ac Luna dominus, & uel ascendentis reuolutionis expediti à malis, significant bona & manifestas ac famosas prosperitates. Item si fuerit diuisor boneuolus, & secundum natiuitatem fuerit mali esse in loco contrario, fueritq; dominus anni, ac Luna, & ascendens reuolutionis impediti, significat contrarietates in illis annis. Si uero secundum natiuitatem infortunatus fuerit locus diuisionis, secundum reuolutionem uero fortunatus: moderata erunt bona in illo anno. Si uero secũdum natiuitatem quidem fortunatus, in reuolutione uero infortunatus, diminuent, bona, tamen non omnino irrita erũt propter significationem figuræ natiuitatib. firmiorem, & certiorẽ existẽtem figura reuolutionis. Et si partim quidẽ fuerit mali esse, & partim boni, simili modo erunt euentus, eodẽ modo oportet te cõsiderare & participes, & dispositores, & reliquas significationes planetarũ, habẽtium aliquam rationem siue dignitatem in anno. Secundã † diuisionis speciem, ut sit diuisor maleuolus, & solus esse dispositionis significet, & sit secundum natiuitatem benè dispositus in bono loco, uel in signo in q̃ habeat aliquãdo dignitatem, uel in signo planetarũ amicorum suorũ, uel in signo beneuolo, spectatus à planetis beneuolis, & q̃ ipse in reuolutione amisit tali modo dispositus, inspectus etiã à beneuolis, & q̃ dñs anni et Luna & ascẽdens reuolutionis, ac dñs eius sint fortunati. His igit̃ omnib. tali modo dispositis, maleuolus ille tanq̃ naturam propriam denegans, uictoriæ ac triumphi & prosperitatis efficitur causa. Si uero diuisio maleuoli fuerit, & ipse tam in natiuitate quam in reuolutione annorũ cum his quib. diuidit, fuerit mali esse, & non aspexerit terminũ ipsum siue in natiuitate, siue in reuolutione beneuolus, cum his etiam Luna fuerit impedita in reuolutionibus ascendentiũ annorum inspectis dominis à maleuolis per oppositum, uel quadratum: moriet̃ natus in illa diuisione, in illo uidelicet anno quo omnes huiusmodi figuræ occurrent, figurę quidem natiuitatis, ut diximus, potẽtiores sunt reuolutionũ figuris, et maiorem his possibilitatẽ huiusmodi ad benefaciendũ, & è contra. Tertiã diximus speciem, cum fuerit diuisor maleuolus, qui uerò participauerit ei per radios uel per corpus, beneuolus quidem ipsum cuius est reuolutio, eripiet à morte, maleuolus uero periculis ipsum submittet, & erit esse suum commixtum, bonis et malis, et aliquando quidem afflige tur, aliquando uero alleuabit̃ & dilabit̃: quãdoq; quoq; ęgrotabit, quandoq; uerò sospitate gaudebit, et aliquãdo quidẽ contristabitur, & aliquando gratulabitur, & aliquo quidem tempore aduersitatibus irruet, in alio saluabitur, & erit prosperans, uerbi gratia Erat Saturnus in qua-

† diximus

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

in quadam natiuitate diuiſor, participabat autem ei Venus diuiſione per radios,& erant ambo æqualis potentię:propter naturam Veneris & ipſius beneuolentiam,inueniet diuitias is qui reuolutionem habuerit,& coniungetur uxori, & filios generabit, propter naturam uero Saturni morientur eius filij, & uxor, & plorabit multum,& contriſtabitur ſuper his. Si uero Venus fuerit fortior, mortem non indicat.Item ſi diuiſio fuerit alicuius maleuoli, & participat ei corpus beneuoli ſiue radius, fueritq; inſpecta ſecũdum natiuitatem à quodam maleuolo,acciderit q; & ſignum perfectionis & aſcendens reuolutionis, & * eorũ omnium impedita, ſecũdum natiuitatẽ ab huiuſmodi maleuolo, fueritq; ipſius diuiſionis terminus tempore reuolutionis reſtitutus, Luna etiam & terminus in q̃ eſt diuiſio ſi in illis annis inuenti fuerint in locis contrarijs,uel impedita, & à teſtimonio beneuolorum priuata: erit ualde praua figura huiuſmodi, & aut morietur uel appropinquabit morti.
Et ſi diuiſio maleuoli fuerit, nec fuerit corpus uel radius ſecundum natiuitatem beneuoli,acciderit que in reuolutione ille maleuolus uel radius eius:ſignificat difficilima infortunia. Si uero cum his ſignum profectionis et aſcendens reuolutionis & eorum domini fuerint mali eſſe,Luna etiam inſpecta fuerit à maleuolis:maius erit periculum, & uel morietur in illo anno uel proximus erit morti. Quartam diximus ſpeciem cum fuerit diuiſor beneuolus, particeps uero ei maleuolus: Et ſi talis figura fuerit,commixtionem ſignificat eſſe ſui & mediocritatem bonorum atque malorum,gaudij ac triſtitiæ, languoris & ſanitatis. Si uero diuiſio beneuoli fuerit, & participauerit ei maleuolus, fueritque configuratus maleuolus ille ſecundum natiuitatem maleuolo, & ceciderit maleuolus ille in ſigno profectionis,uel in aſcendente reuolutionis, uel eorum domini fortunati fuerint ab illo beneuolo, applicueritque Luna & terminus in quo eſt diuiſio in locis beneuolis: ſignificat bona plura,& manifeſtas proſperitates. ſed propter participationem maleuoli, erunt bona moderata. Et ſi diuiſio beneuoli fuerit, ceciderit q; in eo reuolutionis tempore maleuolus,uel maleuoli radius:propter diuiſionem quidem beneuoli,proſperitatem ſignificat,propter uero maleuoli radium aduerſitates, & maximè, ſi diuiſor & domini eorum ac Luna fuerint mali eſſe, & in locis non proprijs. Quintam diximus ſpeciem cum fuerit diuiſio planetæ beneuoli ſiue maleuoli, fueritque diuiſio ſecundum Natiuitatem in loco nõ proprio,et in eo radius uel corpus maleuoli ex qualicunque aſpectu ſit radius, nec inſpectus fuerit terminus ab aliquo beneuolo in fortitudine exiſtenti, uel ſi inſpiciatur à beneuolo * tum obſcurè fuerit paucioribus gradibus quam maleuolus, acciditque in ſignis in quibus eſt diuiſio ſecundum Natiuitatem maleuolus impeditus ſimul, & diuiſorem ſecundum Natiuitatem uel ſignum profectionis uel aſcendens reuolutionis, uel duos dominos eorum,fueritque reſtitutus in reuolutione: Cum peruenerit diuiſio ad corpus illius planetæ uel radium, homo ille ineuitabiliter occidetur. Si uero diuiſio fuerit alicuius beneuoli uel maleuoli, fueritque in eo corpus uel radius beneuoli, corpus etiam ac radius maleuoli, acciderint q; & domini annorum illorum boni eſſe ſimiliter cum diuiſione,ac Luna:incurret pericula, ueruntamẽ ſaluus erit, ſed ſi bonæ figuræ fuerint debiles & contrariæ fortiores: non erit ſaluus.Et ſi tali modo ſe habuerint figuræ prædictæ, fueritq; maleuolus in termino,uel maleuoli radius,reuolutionis tempore: non ſaluabitur, ſed honorabiliter morietur.
Sextam diximus ſpeciem, cum diuiſio fuerit maleuoli, & in ea per corpus uel radium participauerit maleuolus alius, & cum talis figura fuerit, indicat infortunia magna & corporum ægritudines & impedimenta circa mundanas conuerſiones & eſt timendum ne moriatur in illo anno, in quo diuiſor & Luna & aſcendens reuolu-

2008 Ministerio de Cultura

reuolutionis, & dominus eius, ac dominus anni fuerint mali esse, et maximè cum signum fuerit in quo diuisio sit locus maleuoli secundum natiuitatem, uel secundum reuolutionem tempore uidelicet reuolutionis. Et si diuisor fuerit maleuolus et participauerit ei maleuolus, siue per corpus siue per radium, & tempore reuolutionis irradiauerit ipsum beneuolus, non liberabitur ille homo ab obitu, erit tamen honorabilis in ęgritudine sua & erit prosperum esse suum usq; ad tempus obitus sui. Si uero tempore reuolutionis maleuolus radium suũ iniecerit: patietur necessitatem antè obitum suũ & cruciabit in languore, ac erit grauis his, qui infirmitate ipsum curauerunt & morte morietur peruersa. & si prædicti significatores in locis fuerint proprijs: erit mors eius in propria patria penes consanguineos suos. Si uero in alienis: erit in alienis penes extraneos. Septima species erat cum fuerit diuisio beneuoli & participauerit ei beneuolus per corpus siue per radium, & ambo fuerint boni esse, & cum talis figura fuerit, erunt illi anni prosperi & in bonis famosi, & maxime, si diuisor, & signum profectionis, & dominus eius, ac ascendens reuolutionis & Luna fuerit boni esse, & præcipuè si diuisor & dominus eius irradiauerit terminum ipsum. Si uero is quidem infortunatur, ille uero fortunatur: erunt euentuum definitiones commixtæ. Et si diuisio fuerit alicuius beneuoli, communicauerit autem ei per corpus siue per radium secundum natiuitatem beneuolus, accideritq; tempore reuolutionis in loco diuisionis maleuolus, uel maleuoli radius: Ipse quidem adipiscetur bona, sed non securè in his delectabitur, sed cõturbabitur secundum naturam maleuoli. Sæpe quidem contingit quod diuisio est terminus alicuius planetæ, & ipse planeta participat per corpus siue per radiũ in annis quibusdam, trãsmutatur quoque in aliquo anno diuisio ad aliam diuisionem, & diuisor tradit dispositionem alij diuisori, & de hoc constituuntur sex modi: primus terminus, qui dicitur prima diuisio. Secundus, tradens siue pulsans diuisionem, qui dicitur primus diuisor. Tertius terminus in quo est translata diuisio. Quartus diuisor secundus. Quintus qui participat per corpus siue per radium. * Hi sex modi tempore participationis, traditionis, & receptionis diuiduntur in alios modos uiginti quatuor, quorum quatuor sunt specialiter diuisorũ, & primus quidem est transitus diuisionis propriæ à terminis beneuolorum. Secundus transitus à terminis beneuolorũ & in terminos maleuolorum. Tertius terminus beneuolorum in terminos maleuolorum. Quartus uero à terminis maleuolorum in terminos beneuolorum. Alij uero quatuor modi componuntur à diuisoribus beneuolis uel maleuolis, & traditione uel receptione eorum. Et primus quidẽ est quando tradit beneuolus beneuolo. Secundus quando tradit maleuolus beneuolo. Tertius quando tradit maleuolus maleuolo. Quartus quando tradit beneuolus maleuolo. Et alij octo modi accipiuntur ex diuisoribus & condiuisoribus siue participantibus eis maleuolis, uel beneuolis, uel per corpus siue per radios, quorum primus est, ut transmutetur diuisio à terminis beneuolorum, beneuolis participantibus. Secundus, mutatio diuisionis à terminis beneuolorum in terminos beneuolorum participante beneuolo. Tertius, transmutatio diuisionis à terminis maleuolorum in terminos beneuolorum participante beneuolo. Quartus, mutatio diuisionis, à terminis maleuolorum in terminos beneuolorũ, participante maleuolo. Quintus, mutatio diuisionis à terminis beneuolorũ in terminos maleuolorũ participante beneuolo. Sextus, mutatio diuisionis á terminis beneuolorum in terminos maleuolorum participante maleuolo. Septimus, mutatio diuisionis à terminis beneuolorum in terminos maleuolorum participante maleuolo.

Octauus, mutatio diuisionis 'a terminis maleuolorum in terminos maleuolo-

2008 Ministerio de Cultura

maleuolorum participante maleuolo. Componuntur etiam & alij octo modi ex diuisoribus beneuolis quoq; ac maleuolis per corpus siue per radiũ in traditionibus atq; receptionibus, quorũ primus est, mutatio diuisionis à beneuolo in beneuolum in terminis beneuoli. Secũdus, mutatio diuisionis à terminis beneuolorũ in terminos beneuolorũ in terminis maleuoli. Tertius, mutatio diuisionis à beneuolo in maleuolum in terminis beneuoli. Quartus, mutatio à maleuolo in beneuolũ in terminis maleuoli. Quintus, mutatio à beneuolo in maleuolum in terminis beneuoli. Sextus, mutatio à beneuolo in maleuolũ in terminis maleuoli .Septimus mutatio à maleuolo in maleuolum in terminis beneuoli. Octauus mutatio à maleuolo in maleuolum in terminis maleuoli. Secundum hos ergo uiginti quatuor modos fiunt mutationes. Componuntur
dicti. etiam & significationũ earũ modi duodecim per coniunctionem * decimi. quorum primus est, mutatio diuisionis à terminis beneuoli in terminos beneuolos, uel pulsatio siue traditio corporis siue radij beneuoli, ad corpus uel radium alterius beneuoli, hæc.n. durabilem prosperitatẽ significãt, & à felicitate in felicitatem mutationem. Secundus, mutatio diuisoris uel diuisionis à maleuolo in beneuolum, & significat mutationẽ ab infortunio & humilitate ad exaltationem & gloriam Tertius mutatio diuisionis uel diuisoris à beneuolo in maleuolum & significat mutationem à bonis ad mala & mortis timorem . Quartus mutatio diuisionis & diuisoris à ma
maleuolum: leuolo in † beneuolũ, & significat quod in illo anno * ipse inuoluetur à malo ad malum, & à periculis ad pericula et mortis timorem . Et hi quidem quatuor modi coniunctionis simplicis sunt. alij uero octo coniunctionis sunt duplicis. Quorum primus est, mutatio diuisionis à terminis beneuoli in terminos beneuoli, participante beneuolo & pulsatio diuisoris existentis beneuoli, ad alium beneuolum in terminis beneuoli, significat.n. in illo anno prosperitatem & abundantiam bonorum. Secundus, mutatio diuisionis à terminis beneuolorum in terminos beneuolos, participante maleuolo, uel , pulsatio dispositionis, beneuoli ad beneuolum in terminis maleuoli, significat enim in illo anno propter bonorum dispositionum prosperitatem, ueruntamen non synceram & sine macula propter naturam maleuoli. Tertius, mutatio diuisionis à terminis maleuolorum in terminos beneuolorum participante beneuolo, uel pulsatio maleuoli ad beneuolũ in terminos beneuoli, significat enim in huiusmodi anno ab aduersitate in prosperitatem mutationem. Quartus, mutatio diuisionis à terminis maleuolorum in terminos beneuolos participantes maleuolo, uel, traditio siue pulsatio maleuoli ad beneuolũ in terminis maleuoli. significat quidem in ipso anno mediocritatem tam fortunij quam infortunij, & tam in bonis quam in malis, ueruntamen bona erunt potentiora. Quintus, mutatio diuisionis à terminis beneuolorum in terminos beneuolos participante beneuolo, uel, traditio beneuoli, & significat in illo anno mediocritatem tam bonorum quam malorum, & mala erunt potentiora. Sextus, mutatio diuisionis à terminis beneuolorum in terminos maleuolorum, participante maleuolo, uel traditio beneuoli ad maleuolum in terminis maleuoli, & significat in illo anno aduersitates & læsiones plures, & pericula, & mortis timorem. Septimus, mutatio diuisionis à terminis maleuoli, participante beneuolo, uel, traditio maleuoli ad maleuolum , in terminis beneuoli, & significat in illo anno pericula magna, & timores à morte. Octauus, mutatio diuisionis à terminis maleuoli in terminos maleuoli , participante maleuolo , uel traditio maleuoli ad maleuolum in terminis maleuoli, & significat in huiusmodi, species multarum aduersitatum ac mortis terrores, & quod maius malum est, esse omnes maleuolos . Species quidem bonorum atq; malorũ cognoscitur tam à natura planetæ quam

2008 Ministerio de Cultura

quam à natura domus ſuæ et loci etiam, tam natiuitatis quam reuolutionis, fortiorem uero habet potentiam ex his trib. diuiſor ſecundam. i. is qui participat ei per corpus, participatio uero per radios eſt infirma, aſpectuum quoq; fortior eſt oppoſitus, poſt ipſum quadratus, deinde trinus, ſextilis uerò eſt debiliſſimus. Hæc autem quæ prædiximus de participante, non oportet accipere ſecundum reuolutionem, ſed ſecundum natiuitatem. Cum peruenerit directio tam ab aſcendente quam à reliquis Hylegijs ad aliquam fixarum ſtellarum: proſperitatem ſignificantium, Ipſa uerò ſtella prę ſignificabat ſecundum natiuitatem proſperitatem, ſuam protinus operationem oſtendet. Et ſi in natiuitate nullam ſignificationem † habebit: partem aliquam proſperitatis inducit, ſecundum naturam illius planetæ cuius complexioni ſtella fixa aſſimilatur. Itẽ cum peruenerit directio ad aliquam ſtellam fixam maleuolam, ſignificantem excęcationem oculorum, uel uiolentam mortem, aut homicidia, apparebit ſtatim pars aliqua operationis ipſius ſtellæ. Quæcunque uerò prædiximus, prædiximus in præſenti noſtro tractatu, quod mortem ſignificat ei cuius fuerit reuolutio, tam in diuiſionibus quam in directionibus, tunc fient quando & illi anni concordabunt numero annorum uitæ quam ſignificabat natiuitatis Hylegia, uel propè illos. Item intelligatur & in morte parentum, fratrum & aliorum. Si uerò reuolutio anni mortem ac deſtructionem ſignificauerit, cõplementum uero annorũ tunc non acciderit q̃s uidel. ſignificabat Hylegia, mors quidem non continget, ſed impedimentum magnum & periculoſum.

habuit.

DE SIGNIFICATIONE SATVRni cum fuerit per diuiſionem diſpoſitor, & de ſignificatione participationis planetarum in diuiſione.

CVm feceris directionẽ alicuius de Hylegijs, Solis uidelicet uel Lunæ, aut aſcendentis, aut partis fortunæ, aut gradus coniunctionis, ſeu gradus prę uentionis, ſcito planetam diuiſorem & qui participat ei ſiue per corpus ſiue per gradum, quilibet enim habet propriam ſignificationem ſiue bonorum ſiue malorum, & fortior quidem ex alijs diuiſor, qui et diſpoſitor dicitur ab Hylegia, poſt eum, qui participat ei, reliqui uerò debiles ſunt in potentia. Cum ergo diſponit Saturnus, nullo planeta terminos illos irradiante neque Saturnum aſpiciente, ſignificatio in illo anno ægritudines longinquas à frigiditate & craſſiore phlegmate, & leſione uentris, morbo lapidis † uel ciſis & ſchiſeos ac tumore & languoribus melancolicis, ſignificat etiã ſollicitudines, mœrores atque mœſtitias, ac pœnitudines, ac configurationes, & uiolentiam, & ocium operationum utilium, nec non multitudinem reuolutionum anxietatem ſuper aliquibus reb. præteritis & male diſpoſitis. Et ſi Saturnus ipſe diuiſor, aſpexerit terminos: ſignificat mortem ei cuius eſt reuolutio in ipſa ſcilicet diuiſione. Si uerò Iupiter participauerit ei, ſignificat diſſolutionẽ malorum, & nocumentum nati à parentibus uel filijs, et ſi Mars participauerit ei: ſignificat impedimenta & leſiones à fratribus. Si uerò Mars aſpexerit Saturnum, non aſpicientibus eos beneuolis: mortem ſignificat & ægritudines quaſdam & cerebri læſionem ac neruorum & ſuperabitur ab inimicis ſuis. Si uerò Sol liber à malis, Saturno participat: ſignificat, quod homo ille eripitur quidem à morte, ſed triſticias patietur & forte pater eius morietur, & diuerſas ſuſtinebit triſticias. Et ſi participauerit ei ♀ unus, coniungeẽ uxori, & naſcetur ei filius, & tribulationes patietur, & aliquis de ſuis filijs morietur, & de uxoribus etiam. Et ſi participauerit ei Mercurius, ſignificat detrimentum à ſeruis & propter diſciplinas & cõputos & ſcripturas & donationes, & receptiones, & emptiones & uenditiones. Si uerò Mercurius iniecerit radios ſuos ad locum ipſum, fueritque inſpectus à Marte: ſignificat leſionem propter mendatium & falſam ſcripturam & propter deceptiones & fraudes & propter quoſdam ſermones & operatio

incisione ſciſſura.

2008 Ministerio de Cultura

nes. Et si participauerit ei Luna: significat multitudinem sollicitudinum & anxietatum, & uitæ inquietudinẽ & multitudinem conturbationis rerum ac uillicationũ, & in omni quodcunq; tractabit impedietur, & uel mater eius uel sorores morientur, & si non morientur sustinebunt pericula grauia, & in huiusmodi tempore in omnibus operationibus impedietur. Si uerò Saturnus disponens in Reuolutionibus, fuerit secundum natiuitatem expeditus à malis, & in loco bono, atque à Ioue inspectus: significat quod natus iuuabitur propter thesauros & propter ædificia & habitationes, & ab omnibus rebus quarũ est significator Saturnus. tunc enim præcipue fit significatio planetarum, quando radios eorum intecerint, ut prædiximus, ad terminum ipsum.

DE SIGNIFICATIONE IO. uis per dispositionem suam, & de participantibus planetis.

CVm disposuerit Iupiter, non participante sibi uel aspiciente aliquo planetarum, fueritque secundum Natiuitatis figuram in bono loco, significat ipsum optimæ uxori coniungi in tempore diuisionis, & filios charos habere, & loquetur cum Regibus & principibus, & cum nobilibus conciuibus suis, & augmentabitur dignitas eius & honor & gloria. Et si fuerit natus fortunæ mediocris habebit principatum super his qui eiusdem fuerint ordinis, & dominabitur cum * patricijs suis, & adipiscetur diuitias. Si uerò fuerit superioris fortunæ, obtinebit dignitatem super ciuitatibus & gentibus & eorum habitatoribus, & addet gloria eius atque diuitiæ, & nascetur ei filius, uel filio eius filius. Et si participat ei Saturnus, significat quod corrumpet seu destruet diuitias paternas, ac patrimonia præcessorũ suorũ, & lædetur filius eius atque parentes, & contristabitur & defectionem animi patietur, plorabit etiam & tardius erit in operibus suis & in petitionibus suis impedietur, & in negotijs erit malè tractabilis & ægrotabit ægritudine diuersa, & restituetur uel conualescet. Et si participat ei Mars, significat confusionem bonorum quos diximus, quorum significator est Iupiter, & diminutionem & subtractionem eorum. Et si participat ei Sol, significat ipsum dominari in aliqua dignitate uel opere, & augmentari diuitias suas & prosperitatem, & dignitatem, & gloriam, & loqui cum Regibus & principibus, & plures ad ostium eius aduenient & ipsum deprecabuntur, & honorabilis erit, & in omni nocumento superior, beatificatus etiam & lætabitur in parentibus & auis & consanguineis, & in rebus diuersis & adipiscetur hæreditatem paternam. Et si participat ei Venus: significat ipsum coniungi uxori probæ, consanguineæ uel nobili, & habebit filium bonum & gratulabitur in mulieribus, & habebit utilitatem per eas, & perseuerabit in cantilenis & ludis & delectationibus & obtinebit prosperitates famosas. Et si secundum natiuitatem configuratus fuerit Iupiter Veneri, augetur prosperitas eius, & famosas acquiret diuitias, & † adoletur indumenta eius, et Regijs induetur uestibus, et cultu Regio decorabitur et multiplicabitur iucunditas eius. Si uerò fuerit homo mediocris fortunæ, prædicta mediocriter obtinebit. Et si participat ei Mercurius et fuerit boni esse: significat alacritatem et utilitatem propter doctrinam et disciplinam et additamentum eloquentiæ et sapientiæ, et amicabitur nobilibus et illustribus et procuratoribus rerum, et erit fortunatus et discretus in uillicationibus suis, et operationibus, et erit prosperans in exercitijs suis, & lætabitur † superfluis, et augetur prosperitas eius, et meliorabitur in dogmate suo. Si uero fuerit mali esse: minuuntur bona prædicta, et adipiscetur quidem huiusmodi: tamen confusionem patietur pro eis. Et si participauerit ei Luna significat sanitatem corporis et bonam habitudinem atque gloriam & prosperitatem, & gratulabitur super sororibus & matre, & obtinebit sperata, & laudabitur à pluribus &

patriotis. *abolentur.* *superfluis*

2008 Ministerio de Cultura

ribus & erit Regum familiaris, & promptus erit in operibus suis.

DE SIGNIFICATIONE DISpositionis Martis & participantium sibi planetarum.

CVM per dispositionem diuiserit Mars sine participatione uel testimonio alicuius planetæ, secundum natiuitatẽ quoq; fuerit boni esse, aspice: & si natus fuerit fortunæ illustris: significat officia magna et principatum excelsum: & multitudo militũ ac priuatarum personarum congregabitur apud ostium suum, & addetur fortitudo eius, arma etiam & subiugalia, & utetur equitatione, & dominabitur inimicis suis, aurum & argentum adipiscetur, acquiret diuitias abundantes, & erit triumphator in prælijs, utetur etiam & temeritate & iniusticia. Et si fuerit natus fortunæ mediocris, significat familiaritatem eius cum potentibus ex quibus obtinebit utilitates & augentur diuitiæ eius, & aliquibus præerit & insignis erit in paribus suis. Et si fuerit fortunæ minoris, quibusdam principibus amicabitur & fortunabitur per eas. Si uero fuerit mali esse, significat languorẽ corporis à calore ex apostematibus & fluxu sanguinis, amplius etiã tristitias & cõtentiones & peregrinationes inutiles, & maximè cum Mercurius fuerit dominus anni & fuerit mali esse. Si uero participauerit ei Saturnus aspexeritque eum aspectu cõtrario, significat ægritudinẽ lõgam & malam habitudinem corporis, & motum humorum & desidiam in operationibus, & multitudinem cogitationum, & fugam à domo sua, & fortè cadet in inimicos suos, & diuersis infortunijs annectetur uel † metietur. Et si Mars ac Saturnus simul fuerint impediti: fortè uiolentam mortem incurret, uel homicidium turpe. Et si participauerit ei Iupiter, & Mars fuerit boni esse secundum natiuitatem, & in domo Iouis, aspectus ab eo, perueniet ad fortunam maiorem cum dilatatione & prosperitate, & diriget operationes suas, & utetur iustitia & ordine optimo, ac bonis operibus & præcipue, si Sol in natiuitate aspexerit Iouem aspectu concordi: tunc enim significat quod famulabitur Regibus. Et si Iupiter fuerit mali esse, patietur aduersitates à procuratoribus & officialibus uel potestatibus, & inimicabunt aduersus eum personæ illustres & occasione filiorum ledetur. Et si Mars Ioui participauerit, & fuerit mali esse: cadet in manum inimicorum suorum, & latronibus, & malis omnimodis annectetur & timor est ne fortè moriatur. Et si dispositio fuerit Martis & participauerit ei Sol lædetur à parentibus, & Regibus & Magnatibus & detentiones ac carcerem patietur & ægritudines à calore & incendio. Si uero fuerint impediti: timor est ne forte & moriatur. Si uerò disponente Marte participauerit ei Mercurius: patietur diuersa pericula ac obprobria, & plures accusabunt eum, et patietur nocumenta ab hostibus suis, & à quibusdam notarijs, & occasione literarum ac mendacij, & falsæ scripturæ, & contentionum, & operationum suarum. Si uerò fuerit dispositio Martis & participauerit ei Luna, patietur languores, & corporis desiccationem & contentiones diuersas & contristabitur propter aliquas uillicationes, amplius autem propter aliquas legationes & annunciationes & famas, matrem etiam & sorores.

DE SIGNIFICATIONE VEneris & participantium ei planetarum.

QVando Venus sola disponit nullo participante sibi planeta uel configurato cum ea & ipsa fuerit boni esse: significat coniugium optimum & expediens, et alacritatem in mulieribus ac utilitatem à uiris effœminatis, Eunuchis uidel. et similib. & à Regib. et filijs Regum, et obtentum diuersarum prosperitatum, et specialiter in temporibus in quibus fuerit Venus domina anni, uel in tempore in quo peruenit annus

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

ad ſignum quo erat pars coniugij. Et ſi natus fuerit ſupremæ fortunæ erit in diſpoſitione illius fortunæ diuiſionis, utetur multo cibo, abundantiam uictus habens, & addentur ſibi mulieres & amici, & gratulabitur in eis, ac illi gratulabuntur in eo, & perſeuerabit continuè in melodijs & cantibus, & tripudijs & alacritatibus, & ſi fortunę fuerit mediocris: coniungetur uxori, & obtinebit à uiris effœminatis ac à mulieribus multa bona, & loquetur cum † præexiſtentibus uiris loquetur etiã corã eis in conuentibus doctrinæ. Et ſi diſpoſuerit Venus, & participauerit ei Saturnus: ſignificat circa operationes impedimenta & contemptum Mulierum, & triſticias propter eas, & ęgritudinem uxoris uel mortem, & contentiones habebit ac diuerſas diſcordias. Et ſi tum participauerit ei Saturnus, aſpexeritq; ipſam, atq; impedierit: ſignificat quod ipſe gratulabitur in mulieribus per modicum temporis, poſtea morietur, & poſtea maiorem mœrorem habebit, & continuè plorabit, & ſuſpirabit. Et ſi diſpoſitio diuiſionis fuerit Veneris, & participauerit ei Iupiter: ſi natus fuerit ſuperioris fortunæ: ſignificat ipſum cõiungi uxori honeſtæ & diuiti, habenti gazas uel monilia diuerſa, & unguentis odoriferis perungetur & colloquetur cum uiris compoſitoribus, cantuum & iocis utentibus, & ſi fortunæ fuerit mediocris, fortunabitur in huiuſmodi moderatè. Et ſi diſpoſuerit Venus, & participauerit ei Mars: ſignificat ægritudinem prauã & acutam ſicut phreneſin & huiuſmodi, & morietur aliqua de uxorib. ſuis, uel ægrotabit & patietur nocumentum pro eis & cõtentiones habebit cum eis, & erit in cupidine & coitu, & coinquinabitur propter huiuſmodi. Si uero Mars ſecundum natiuitatem, uel ſecundum reuolutionẽ aſpexerit Venerem atq; Mercurium aſpectu contrario, indicat inimicitias & rixas diuerſas inſtantias etiam & turpes cauſas. Si uero Iupiter aſpexerit Martem in duobus temporibus: ſoluit impedimenta. Et ſi participauerit Veneri Sol: ſignificat gloriam & meritũ à Regib. & principibus & utilitatem ab eis & à parentibus. Si uero participauerit ſibi Venus: indicat obtentum proſperitatum ſecundum naturam Veneris, et ſi fuerit impedita, aduerſitatem. Et ſi participauerit ei Mercurius: iuuabitur occaſione diſciplinæ & occultorum documentorum, & obtinebit utilitatem pro mulieribus, & delectabitur in eis tamen cum eis patietur conuicia occaſione Meretricum. Et ſi participauerit ei Luna: coniungetur cõſanguineæ mulieri pulcherrimę atque optimæ, & concumbet cũ diuerſis mulieribus pulchris, & iuuabitur occaſione mulierum, & perueniet ad dignitates, & ad diuitias.

excellentib.

DE DIVISIONE MERcurij & participantium ei planetarum.

QVando diſponit Mercurius † in illo participante ſibi aut configurato, ſignificat additionem ſcientiæ, doctrinę, prudentię, atque diuitiarum, & adhærebit ſcripturis & negotiationibus & contractibus & gratulabitur ſuper aliquibus Mercurialibus tractatibus uel actibus uel operationibus. Si uero fuerit mali eſſe: patietur mala ab huiuſmodi cauſis. Et ſi participauerit ei Saturnus erit languidus corpore, & ægrotabit egritudinem peſſimam & longinquam, & operationes eius impedientur, erit etiam piger & † difficilis, mobilis, & diuerſa pericula ac contentiones incurret. Et ſi aſpexerit ipſum Mars aut terminum in aliquibus reuolutionibus diuiſionis illius: Valde lædetur natus & damnificabitur & patietur pericula propter ſermones & rixas & inconuenientes uillicationes. Et ſi cum his quæ prædiximus Luna aſpexerit terminum aſpectu contrario: maius erit impedimentum, & maximè, ſi dominus anni maleuolus fuerit. Et ſi participauerit ei Iupiter. ſignificat augmentum ſcientiæ ac doctrinæ per quas iuuabitur, & adipiſcetur utilitatem & diuitias à Regibus & principibus. Et ſi participauerit ei Mars: ſignificat languorem peſſimum, & calumnias,

Ioue.

dvoniam forteſſe, pertinax

2008 Ministerio de Cultura

ſumnias,& rixas, & fatigabit ingenium ſuum ſuper læſionem quorundam,& erit uituperatus à pluribus & quidã morbus eueniet in capitè ſuo, & maximè ſi ſecundum Natiuitatem Mars fuerit cõfiguratus Mercurio figuratione contraria. Si uerò Saturnus aſpexerit Martẽ uel terminum,uel fuerit † in cauda in ſigno diuiſionis:cadet in manus inimicorum ſuorum & ſuperabunt eum, & ægrotabit ęgritudinem de qua medici dubitabunt, & habebit intemperatũ caput ac corpus. Si uerò aſpexerit Iupiter ſoluit mala. Et ſi participauerit ei Sol:ſignificat obtentum dignitatis,& augmentum gloriæ, & principatum habebit in pluribus & fortunabitur maximè,& augebunt̃ eius diuitiæ,& erit induſtrius,& reuelabunt̃ ei ſecreta ſciẽtiæ. Et ſi participauerit ei ♀ ſignificat doctrinas & amicitias & familiaritates erga aliqs principũ & ſcientum,& naſcetur ei filius, & gratulabitur ſuper fratribus, & ſororibus, & erit in ſermonibus dulcis, & tractabilis, ac loquetur cũ mulieribus,& gratulabitur in eis. Et ſi Mercurius conparticipauerit ſibi,& fuerit boni eſſe, ſignificat manifeſtas proſperitates ſecundũ ſuam naturam. Si uerò fuerit impeditus, contrariũ. Et ſi participauerit Luna:augmentabitur eius ſcientia & doctrina, & cogitabit de rebus diuinis & cæleſtibus & prophetica ſcientia & aſtronomia,& proſperabilis erit atq; † tractabilis in omnib. q̃ inceperit,habebit utilitatẽ ex eis, & augmentabunt̃ diuitiæ ſuæ & theſauri. Hæc aũt prædiximus de diuiſore & participe: ſunt quædã fundamenta,& regulæ uniuerſales,ſunt & quędã alia,quę ſignificant particularia accidentia. Si em̃ aſpexerit aliquem eorum aliquo tempore planeta beneuolus aut maleuolus:addit bonis & aufert à malis uel addit malis,& aufert à bonis. Si .n. aliquis planeta ſignificauerit fortuniũ, deinde alius planeta impedierit eum : cõuertit fortuniũ illud ad infortuniũ,& maximè ſi in angulo fuerit. Si uorò reciderit:nõ habet multã potentiã, & maximè ſi fuerit in ſigno tropico. Et ſi aliquis planeta ſignificauerit nocumẽtum, aſpexerit uerò eũ planeta beneuolus:eadem quæ prędicta ſunt ſignificãt. Oportet te aũt inſpicere & loca in quibus ſunt, & cũ eis diſſinire, uerbi gratia. Accidit quod Merc. fuit in aſcẽdente,liber à malis, erat aũt dñs loci inimicorũ & dominus partis fortunæ,peruenit autem ei diuiſio, ſignificat quidem impedimenta ab inimicis,& cõtentiones propter diuitias. Itẽ Saturnus & Iupiter, Venus quidẽ erat diuiſor, alter uero in diuiſione participabat,erant quidem in natiuitatis initio inimici, ſignificat contentiones & diſſidia cũ parentib. & conſanguineis. Itẽ Venus & Mars unus quidem erat diuiſor, alius uero particeps: impediebatur quidẽ unus ab altero,& erat alter in locis alterius: propter quod ſignificãt rixas cum uxore, & accuſationem de fornicatione. Si uero planetæ ſignificauerint ſecundum natiuitatem bonũ uel malum durabile: trãslatio & mutatio terminorum, non mutat huiuſmodi,ſed altera quadã modica alteratione tunc enim quilibet planetarũ operationes ſuas,quas ſecundũ natiuitatem ſignificabat, manifeſtè oſtendit quando manifeſtat ipſas diuiſio,& ſi planeta ipſe non fuerit in natiuitate in ſigno firmo: erunt bona uel mala ipſa tẽpore diuiſionis immutabilia. Si uerò in ſigno bicorpore:intenſionẽ ſuſcipient & ſi in tropico: in quibuſdã temporib. erunt accidẽtia diuiſionis illius. Similiter oportet cõſiderare in principio diuiſionis, quo puerit diuiſor. Si .n. in ſigno fixo in hisduobus temporib. fuerit † diuiſibiliora erũt bona uel mala. Simili modo in bicorpori bus & tropicis mutabiliora,q̃ diuiſor operationẽ ſuã ſemel oſtẽdit. Sæpius em̃ contingit,& multoties bis,uel quotieſcũque diſponit,idẽ aũt oportet intelligere & in diuiſore. Si .n. diuiſor fuerit in natiuitate in ſigno firmo,& non aſpexerit locũ diuiſionis, ſimul fit operatio illius planetæ, tunc ſcilicet qñ concordat diuiſio aſcenſioni ſigni in quo eſt ſecundũ Natiuitatem,uel numerũ annorũ maiorum uel mediorum uel minimorum. Et ſi diuiſor uel particeps fuerit ſecundũ natiuitatẽ in ſigno bicorpore: ſignificationes eorum ſæpius renouant̃. Et ſi fuerint in ſigno mobili. erunt ſignificationes eorũ per ſingulas diuiſiones & participatiões

cum.

durabiliora.

2008 Ministerio de Cultura

secundum planetæ potentiam in illis tẽporib. quæ pertinẽt dispositionibus hominis. In omni quidẽ diuisione uel participatione erit secundum diuersitatem figurarum disponentium planetarũ uel cõparticipantiũ eis. * Intensibiliores aũt operationes eorum fiunt qñ concordabuntur figuræ eorum figuris natiuitatis initij, & quãdo aspexerint, locum diuisionis, & dominum signi, in quo peruenit diuisio, & ascendentem initij & dominũ eius, si fuerit idem diuisor ac dominus anni, uel si peruenerit annus ad locũ suũ secundum natiuitatem uel secũdum reuolutionem. Si uerò huiusmodi dissona uerint: infirma erunt euẽtus indicia. Cũ aũt cõcordatę fuerint significationes planetæ ascensioni signi in quo fuerat in natiuitate uel annus eius, tunc erũt fortes indiciorum euentus.

DE PARTICIPATIONE DOmini Anni & diuisione eius, & diuisoris & ascendentis secundum significationem.

CVM fuerit diuisio ac dominus eius secundum natiuitatem & secundum reuolutionem in bòno loco: fueritque diuisor beneuolus: maximam prosperitatem significat. Et cum peruenerit annus ad quartum locum, nullo maleuolo ipsum aspiciente, uel acciderit dominum anni esse in quarto loco Natiuitatis in signo in quo habet aliquã dignitatem, fuerit & diuisor beneuolus & in ipsis terminis diuisionis, & secundum natiuitatem liber à malis, aspexeritque Luna partem fortunæ, & coniuncta fuerit Ioui, & ambo fuerint boni esse, inueniet ille cuius est Reuolutio diuitias multas, & prosperitatem ex causa hæreditatis & dispositionis atque thesauri, oportet autem aspicere & natiuitatis figuram, & si significauerit inuẽtionem thesauri, uel hæreditatis, inueniet huiusmodi & ditabitur subitò. Et si fuerit Saturnus diuisor exhibet terram & agros & hæreditatem à patribus & auis & uiris antiquis. Et si fuerit Iupiter, exhibebit aurum uel argentum à præsidibus & potentibus. Si uerò dominus anni & diuisor fuerint maleuoli, fuerintq; tempore reuolutionis inuenti in alienis locis, et configuratus fuerit eis beneuolus, significant quidem bona, ueruntamen modica. Et si diuisor fuerit in signo Similitudinis hominum in undecimo, parti fortunæ coniunctus, significat multitudinem beneficiorum & donationum erga pauperes. Item cum fuerit tempore Reuolutionis aliqua stella fixa, de his quæ fœlicitatem significant, in ascendenti reuolutionis, uel in medio Cœli, uel in gradu signi diuisionis, uel cum eisdem gradibus, uel cum aliquo de luminaribus significat prosperitatem in illo anno. Item cum aliqua stella fixa habens naturam unius uel duorum planetarum fuerit in aliquo prædictorum locorum quando planeta ille cuius habet naturam seu duo per diuisionem disponunt: statim propriam operationem ostendunt. Item cum apparuerit aliquis de cometis in ascendente Natiuitatis, uel in signo profectionis, uel in ascendente reuolutionis, uel in signo in quo peruenit diuisio, uel in ipsis terminis diuisionis, uel cum dominis huiusmodi locorum. si fuerint quidem Reges hi, quorum est Reuolutio, affligentur in præliis, & apostatabunt ab eis quidam, & apparebunt inimicis eorum & ægrotabunt & laborabunt, & contristabuntur, & facient iniusta populo & forsitan destruentur. Si uerò fuerint de mediocribus & inferioris fortunæ: multiplicabuntur inimici eorum, & patientur mala. Et si eclipsatus fuerit Sol uel Luna in aliquo prædictorum locorum, & fuerint eorum domini in signo Eclipsis: significat solicitudines, & anxietates, & ægritudines, & inimicorum superationem, & maximè si signum & dominus signi fuerint impediti. Item, cum fuerit ascendens reuolutionis signum in quo erat maleuolus in inceptione uel in natiuitatis initio, uel signum profectionis: accipe maleuolum illum tanquam dominum ascendentis uel tanquam dominum anni quoniam fortior ipsis est. Item & in beneuolis. Post hæc au-

2008 Ministerio de Cultura

hæc autem aſpice dominum anni, & diuiſorem, & participem, cum autem ſecundum natiuitatem fuerit in aliquo ſigno maleuolus, fueritque ſignum illud aſcendens profectionis, & ſecundum natiuitatem ille maleuolus diuiſorem uel ſignum reuolutionis, uel dominum eius, † indicium eſt contrarium, & impediet ualde. Item cum maleuoli aſpexerint in reuolutione ſignum profectionis uel Lunam, nullo aſpiciẽte beneuolo, magnum ſignificat detrimentum ſecundum naturam domini anni & diuiſoris. Item cum nullus in natiuitatis initio impedierit dominum anni, fuerintq; tam dominus anni quam diuiſor maleuoli, & aliquis de beneuolis fuerit cum domino anni coniunctus, uel eum aſpexerit per quadratum: non nocet propter naturam beneuoli, idem eſt & in diuiſore. Item cum dominus anni & diuiſor maleuoli fuerint, & in reuolutione per totum annum fuerint impediti, otium & turbationes ſignificant. Item cum diuiſio ac diuiſor fuerint mali eſſe, cadentes etiam ab aſcendente reuolutionis: ſignificat pericula & neceſſitates multas, Mercurius, & ſi non fuerit dominus anni ecciderítque in Reuolutione cum Marte, ſignificat ſucceſſionem officij, & maxime ſi fuerit dominus anni. Et ſi fuerit inſpectus a Ioue, acciderítque in loco beneuolo cum parte operis ſiue Regni † confabulabitur quidem eius ſucceſsio, tamen ei aliquis nõ ſuccedet. Item cum fuerit dominus anni cum aliquo planeta, oportet comprehendere cum eo & ſignificationem planetæ cum quo eſt, eodem modo te oportet aſpicere & planetam † exiſtentem, & cũ diuiſor ſigno maleuolus fuerit, ſignificat ægritudines & detrimenta & diuitiarum † diſpoſitionem. Si uerò beneuolus, beneficentiam & proſperitatem ſecundum propriam naturam. Item cum aliquis planeta in natiuitatis initio fuerit natiuitatem impediens, fueritque in Reuolutione in ſigno aſcendentis natiuitatis, uel in aſcendente reuolutionis, uel in natiuitatis Luna aut in reuolutionis, uel in loco

aſpexerit.

rba quidẽ nt de eius ceſſione, mo tamen

rticipante

ſpendium.

diuiſionis, aut cum dominis huiuſmodi locorum: ſignificant maximam læſionem. Item cum aliquis planeta ſecundum natiuitatem ſignificauerit * proſperitatem ſignificat. Item cum fuerit diuiſor beneuolus, dominus etiam aſcendentis reuolutionis ac dominus Lunæ beneuoli: perficient bona. Item ſi dominus ſigni profectionis, & ipſum ſignum fuerint impediti: nocumentum & diminutionem ſignificant. Item cum fuerit dominus anni ac diuiſor beneuoli, tempore uerò reuolutionis anni in malo loco locati, aut retrogradi, fueritque in reuolutione aliquis de duobus planetis in aſcendente uel in medio Cœli: ſignificat maliciam anni & difficultatem, & inimicorum uictoriam, & uulnus a ferro uel præcipitium ab alto loco ac damnum. Item cum fuerint domini anni maleuoli, & tempore reuolutionis acciderint in occidentali angulo, uel in loco maleuolo uel impedientis diuiſionem, uel in loco maleuoli impedientis dominum anni, uel in loco maleuoli impedientis ſignum profectionis, fueritq; Venus & Mercurius in reuolutione cum maleuolo illo: fiet læſio circa conſanguineos & filios, & ſi Sol & Luna fuerint cum maleuolo lædentur parentes uel in corpore, uel in diuitijs, uel in potentia aut in dignitate. Item cum fuerit dominus diuiſionis maleuolus, fueritque ſecundum natiuitatem in loco morborum, & in reuolutione ad malum locum peruenerit cum maleuolo, & Luna fuerit impedita ſignificat impedimenta atque neceſsitates. Item cum fuerit dominus anni maleuolus, fueritq; tempore reuolutionis in malo loco, tardus curſu, uel ſub radijs, uel fuerit diuiſor & Luna in duobus temporibus, in malo loco, aſpicientibus ipſam maleuolis, exiſtente domino anni uel diuiſore in bono loco: impedimentum ſignificant in illo anno & læſionem, idem ſignificat, ſi dominus anni beneuolus fuerit, & tam in natiuitate, quam in Reuolutione fuerit mali eſſe. Item cum peruenerit annus ad aſcendentem

2008 Ministerio de Cultura

natiuitatis, & si moderatè impedierint ipsum maleuoli, maximum nocumentum significant, maximè si non aspexexerit dominum anni beneuolus, ac diuisor fuerit mali esse. Item cum fuerit dominus anni diuisor maleuoli, fueritq; in reuolutione in malo loco, & in maleuolorum opposito, non aspicientib. beneuolis & ascendens anni reuolutionis fuerit mali esse, significat anni difficultatem & impedimenta & læsiones. Si uero Iupiter & Venus fuerint in coniunctione Lunæ, uel aspexerint eam, significant liberationẽ malorum. Item cum peruenerit annus ad ascendens natiuitatis, aspexeritq; ipsum in reuolutione anni maleuolus per oppositum, & fuerit tam dominus anni, quàm diuisor maleuoli, & impedierint Lunã. Sol etiam & Luna atq; Mercurius in ascendente extiterint, omnesq; acciderint mali esse, significant timores & carcerem & contentiones & rixas cum inimicis. Item cum fuerit dominus anni & diuisor maleuolus, acciderintq; tam Sol quam Luna tempore reuolutionis sub terra, à beneuolis non inspecti: significant ægritudinem eius, cuius est reuolutio, & læsionem parentum, & corruptionem diuitiarũ ipsarum. Si uero aspexerit Iupiter reuolutionis tempore partem patrum: saluabitur & remissionem recipiet nocumentum. Item cum fuerit dominus anni Iupiter uel diuisor, fueritq; in reuolutionis tempore cum Saturno sub terra: mortem significat filiorum. Item cum fuerit diuisor beneuolus fueritq; super reuolutionem & secundum reuolutionem, & secundũ natiuitatem remotus, & à beneuolis non inspectus: acciderintque tam diuisor quam Luna impediti à malis, dominus anni etiã impeditus, & in loco non † primo, mortem significat. Item cum fuerit Saturnus diuisor, & tam ipse quam Mars in reuolutione impedierit locum diuisionis, non aspicientibus locũ ipsum beneuolis: mortẽ significant. Item cum peruenerit annus ad ascendens Natiuitatis, acciderintq; tam ascendens reuolutionis quam ascendens natiuitatis signum unum, & fuerint diuisor ac dominus anni maleuoli, & in locis non propriis, Fuerintq; in Reuolutione planetarum figuræ tales, quemadmodũ in Natiuitatibus eorum qui non nutriunt: significat desperationem uitę in illo anno. Ab ascendente usq; ad mediũ Cœli, est quarta orientalis, & significat planeta quartã partem anni à medio uerò cœli usq; ad septimũ Cœlum est 4. meridiana & significat partem anni, ab occidente quidem usq; ad angulum terræ, est quarta occidentalis, & significat tertiam partem anni. Ab angulo uerò terræ ad ascendens, est septentrionalis, & significat quartam partem anni. Oportet autẽ aspicere dominum anni, & diuisorem, & beneuolos atq; maleuolos, in qua quarta sint, & secundum huiusmodi diffinire. Cum fuerint maleuoli in ascendente, uel in undecimo, uel in medio Cœli reuolutionis: sub terra uerò beneuoli: significant grauitatem in principio anni, in ultimo uerò bona: ut maximè si signum anni fuerit mobile, sæpe quidẽ significãt planetę qui sunt in angulis, ea quæ sunt in fine. Oportet quoque te non solum augmentari prospera uel aduersa in diuisore & participe & à reliquis, sed considerare quo peruenerunt, & partes secundum natiuitatem, utrum ad beneuolos seu maleuolos, & secundum ascensiones & secundum partes scilicet pro signo facias annum unum, aspice quidem, & dominum anni & diuisorem & participem, cuius partis sint domini, tã secundũ natiuitatem quam secundum reuolutionẽ et secundũ huiusmodi diffinias, exempli gratia. Erat pars fratrum et dominus eorum in figura natiuitatis in loco* inepto cum maleuolis, et significabat huiusmodi, quod fratres nati et sorores impedien te tempore, quo maleuolus, diuidit, uel participat, et si domus partis natiuitatis impedit dominum ascendentis, impedie tur natus tempore illo.

Ambigu… utrũ prim… quarta, … …n uer… 12. 11. … cõprehẽd… & sic de … teris, utru… ineluſiue … excluſiue, … uocant in… ligantur.

DE NOVENARIIS ET DIRE-ctione eorũ, ac in tertium diuisionis ipsorum secundũ opiniones Indorum.

Diuisione quidem quemadmodum paulo ante prædiximus utunt Babilonij, et Persę atq; Aegyptij. Indi uerò ac eorũ confines considerantes in una diui-

sione

2008 Ministerio de Cultura

sione hominibus diuersas passiones accidere, nõ fecerunt directionem per terminos sicut alij, sed fecerunt ipsam per nupachrates, ut diligentius procedant Iudiciorum euentus. Oportet ergo in directionibus his uti duobus modis, semotim uno & separatim altero, ut diligentior fiat accidentium anni * cogitatio. Huiusmodi uero nomen, Indorum locutione interpretatur nouenarium, & est ducentorum minutorum uidelicet trium graduum, & * tertius gradus directi, erunt ergo in unoquoque signo nouenaria nouem, quorum quodlibet habet proprium significatorem. Et si fuerit signum Aries uel Leo uel Sagittarius: erit uniuscuiusque primi nouenarij in huiusmodi signis dominus, uidelicet Arietis primi nouenarij est dominus Mars, secundo, dominabit Venus, domina scilicet Tauri, Tertio Mercur. dominus Geminorũ quarto Luna domina cãcri. Quinto Sol dominus Leonis, Sexto Mercurius dominus Virginis. Et sic faciens inuenies dominũ noni nouenarij, louẽ dominũ scilicet sagittarius & si fuerit triplicitas Tauri & Virginis ac Capricorni: erit dominus primi nouenarij Saturnus, dominus scilicet Capricorni, secundi etiam Saturnus, dominus Aquarij, tertij Iupiter dominus Piscium. Et sic faciens inuenies in unoquoq; signorum ipsorum Mercurium nouenarij noni dominum existentem uidelicet dominũ Virginis. Et si acceperis Geminos & Libram & Aquarium: facies rursum Venerem dominam primi nouenarij, tanquam dominam Libræ, secũdi Martem tanquam dominum Scorpionis. Et sic faciens inuenies dominum noui nouenarij Mercurium dominum Geminorum. Et si quæsiueris Cancrum Scorpionem & Pisces, erit domina primi nouenarij Luna domina cancri, secundi Sol dominus Leonis, & eadem Regula utens inuenies dominum noni nouenarij Iouem, dominum scilicet piscium. Est autem & alia compendiosior uia talis, aspice cum uis scire dominos Nouenariorum suorum, cuius triplicitatis sit, inuenies enim semper dominũ mobilis signi eundem esse dominum primi nouenarij in unoquoque trium signorum, dominum uerò sequentis signi, eundem esse dominum nouenarij secundi, & tertium tertij, & eadem Regula utens inuenies omnia nouenaria in singulis signis. Cau sam uero huiusmodi Nouenariorum inuentionis exposuimus bene & optime in introductione astrologica quã exposuimus, directionem uero huiusmodi Nouenariorum, tam in natiuitatibus, quam in alijs, & diuisionẽ eorum quæ in tribus, ut in secreto habebant Indi, non reuelabant huiusmodi, solum ijs qui peruenerunt ad extremitatem scientiæ, recipientes prius Iusiurandum ab eis, & doctrinam ipsam in secreto habeant, nec eam communicarent cum insciis, sed cũ solis scientibus scientiam doctrinæ, & quantũ peritus ab alijs hominib. prę est † post huic quidem recipiẽtes doctrinam huiusmodi, grates magnas confitebantur doctori. Nos autem uolentes honorabilem librum nostrum omni Methodo decorare, & eandem methodum exposuimus, oportet igitur taliter ipsa uti. cum unoquoque nouenario intrabis in ascensione climatis & quemlibet gradũ de ascensionibus facies annum, deinde ea quæ aggregaueris, diuides in tres partes æquales, & facies dominum primæ diuisionis, dominum ipsius Nouenarij, & dominum partis secundæ, dominum quinti ab ipso signo, & dominum tertiæ diuisionis dominum noni ab ipso signo, & accipies primum significatorẽ dominum primę diuisionis, secundũ uero dominum quinti signi a domino Nouenarij, & si operari uolueris ea quæ sunt & tertiæ diuisionis, & incipias a domino noni signi, a signo domini nouenarij: exempli gratia: quidam natus fuit in quarto climate in quodam loco habente Latitudinem graduum. 26. erat autem initiũ ascendens Arietis, conuertimus quidẽ primum nouenarium in ascensiones, & fecimus de tribus gradib. & tertio ipsius Nouenarij gradus duos, minuta tria, secũda uiginti, q̃ sunt anni duo, dies uiginti, diuisimus ipsos in partes tres, & contingunt

cognitio.

Hermetis introductio astrologica.

† præstat. hinc.

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

tingunt cuilibet parti menſes octo, dies ſex, horæ ſedecim, dedimus ergo hanc primam diuiſionem Marti domino ſcilicet Arietis, qui ſcilicet ſignificabit ea quæ pertinent in iſta diuiſione, deinde poſt Martem fit dominus ſecundæ diuiſionis Sol, dominus ſcilicet Leonis, & diſponit menſes octo, dies ſex, horas ſedecim, qui fiunt ſimul annus unus, menſes quatuor, dies tredecim, horæ octo, poſtea dominatur tertiæ diuiſioni Iupiter, dominus uidelicet Sagittarij, & diſponit menſes octo, dies ſex, horas ſedecim, qui ſunt in ſumma anni duo & dies uiginti. Et ſi eſſet aſcendens uel † opus in ſecunda diuiſione ipſius Nouenarij, inciperemus utique à Sole, domino Leonis, deinde à Ioue domino Sagittarij, deinde à Marte domino Arietis, & primi nouenarij, & ſi eſſet aſcendens uel opus in tertia diuiſione, inciperemus utique à Ioue domino ſagittarij, deinde à Marte, & deinde à Sole, & ea quidem quæ ſunt diuiſionis primi Nouenarij, ut prædicitur, fiunt. Item ſi eſſet aſcendens uel opus in ſecundo Nouenario Arietis, in prima ſcilicet diuiſione, diuidemus utique & ipſam in tria, & attribuemus primam diuiſionem Veneri, dominę ſcilicet Tauri, ſecundam uerò Mercurio domino uirginis, tertiam autem Saturno, domino Capricorni. Et ſi eſſet aſcendens uel opus in ſecunda diuiſione ipſius Nouenarij, inciperemus utique à Mercurio domino, uirginis, deinde à Saturno domino Capricorni, deinde à Venere dña Tauri, & ſi eſſet aſcendens uel opus in tertia diuiſione, inciperemus utique à Saturno domino Capricorni, deinde à Venere domina Tauri, deinde à Mercurio domino uirginis, & ſic completa diuiſio ſecundū nouenariū Arietis. Eodem modo facimus & in tertio & in quarto Nouenario Arietis, diuidentes Nouenarium ipſum quartum in tria, & facientes in prima diuiſione dominum Lunam, dominam uidelicet Tauri, deinde in ſecunda diuiſione dominum Martem, dominum Scorpionis, deinde dominum tertiæ diuiſionis, Iouem dominum Piſcium. Et ſi eſſet aſcendens uel opus in ſecunda diuiſione nouenarij, inciperemus utique à Marte, deinde à Ioue, deinde à Luna. Et ſi eſſet aſcendens uel opus in tertia diuiſione eiuſdem nouenarij, inciperemus utique à Ioue, deinde a Luna, deinde à Marte, & hi quidem ſunt domini quarti nouenarij Arietis. Et ſi uellemus facere opus quinti nouenarij Arietis, diuideremus & ipſum in tertia, & primam quidem diuiſionem traderemus utique Soli, domino Leonis, ſecundam uero Ioui, domino Sagittarij, tertiam Marti domino Arietis. Et ſi eſſet aſcendens uel opus in ſecunda diuiſione huius quinti nouenarij: inciperemus utiq; à Ioue, deinde à Marte, deinde à Sole. Si eſſet aſcendens uel opus in tertia diuiſione ipſius nouenarij: inciperemus utique à Marte, deinde à Ioue. Cum autem hoc modo diſpoſita fuerit Arietis nouenaria: mutata directio apud Taurū, & diuidimus nouenariū primū in tertia, poſt cōuerſionem graduum in aſcenſiones climatis, fiet quidem iuxta prædictum tractatum dominus primæ diuiſionis, Saturnus dominus Capricorni, ſecundæ uero Venus domina Tauri, tertia uero Mercurius dominus Virginis. Et ſi eſſet aſcendens uel opus in ſecunda diuiſione Tauri: inciperemus utique à Venere domina Tauri, deinde à Mercurio domino Virginis, deinde à Saturno domino Capricorni. Et ſi eſſet aſcendens uel opus in tertia diuiſione Tauri, inciperemus utique à Mercurio, deinde à Saturno, deinde à Venere, & eodem modo facimus directionem nouenariorum omnium ſignorum, ſcientes dominos uniuſcuiuſque nonę diuiſionis, ſiue ſit nouenarius illius in aſcendente, ſiue peruenerit ad ipſum directio. Sciuntur autem paſſiones & fines euentuum per huiuſmodi, ſic. Oportet aſpicere dominum uniuſcuiuſq; diuiſionis qualiter ſecundum natiuitatem, & qualiter erat ſecundum reuolutionem, qualiter etiam in duobus temporibus. Et ſi inſpicitur * & beneuolus ſeu maleuolus, & rurſum ſi ſpectatur à participantibus

horoſcopus.

2008 Ministerio de Cultura

pantibus sibi, & si est in fortitudine uel in debilitate. Cum enim ambo fuerint boni esse, & receperint se ad inuicem, & alter sit proximus alteri, uel in uno signo, aut in uno gradu, uel in loco Lunæ acciderunt, aut in locis beneuolorum, uel in eorum radijs, prosperitatem significant. Item cum fuerint domini unius nouenarij, aspicientes se ad inuicem terno uel sextili aspectu & fuerint expediti: significant utilitatem & maximam prosperitatem. Si uerò cum hoc + inspectus fuerit & cum dominus domorum suarum: certiores erunt diffinitiones euentuum, & plura bona. Si uerò fuerint impediti, & aspexerint se ad inuicē, minus erit impedimentum. Et si unus ex his uel omnes in illo nouenario fuerint, & maxime, si euenerit ut sit illius diuisio, uel secundum natiuitatem radius ipsius planetæ, habebit in eo utilitatem ipse cuius est Reuolutio. Si uerò planetæ fuerint mali esse aspexerintque maleuolos, & in locis malis extiterint, * non uerò in loco Martis aliquam habuerint dignitatem, significant aduersitates & mortes. Est autem impedimentum diuisionis huiusmodi, ut ipsa inspiciatur à malis uel perueniat ad loca ipsorum, seu ad radios tam Natiuitatis quam Reuolutionis, uel sint in descē sione domini eorum. Oportet autem simul inspicere loca quidem diuisionum, & dominos eorum, & dispositiones Lunæ. Similiter oportet inspicere & participem siue per corpus siue per radium. Et si fuerit bonus, significat prosperitatem & bona. Si uero malus, significat destructionem & infortunium secundum naturam maleuoli, ut prædiximus in diuisione terminorum, & eorum qui participant cum dominis eorum. Si uerò diuisor & qui ei participat fuerint eiusdem naturæ, & aspexerint se ad inuicem conuenienti figura, aspexerint etiã locum diuisionis, significant bona, contrarium uerò si contrarie dispositi fuerint. Oportet ergo in omni re aspicere tam dominum nouenarij, quam qui participat ei siue per corpus siue per radium, pulsantem eum, & accipientem, & eodem modo diffinitiones euentuum operari.

DE COGNITIONE DOmini anni ex nouenarijs, secundum opinionem Indorum.

CVM peruenerit dominus anni ad aliquod signum: accipiunt Indi dominum anni, primi uidel. Nouenarij dominum, siue in principium signi applicuerit reuolutio siue in finem, & huiusmodi dominum anni aspiciunt qualiter erat secundum natiuitatem, & qualiter erat in reuolutione, & utrum sit in domo sua, uel exaltatione, aut in terminis, aut in proprio nouenario, uel in alieno signo, uel si fuerit in bono loco cum beneuolo, uel cum Luna, & secundum dispositionem eorum diffiniunt esse totius anni. Et si huiusmodi dominus anni, scilicet dominus primi Nouenarij, fuerit in duobus temporibus boni esse: significat bona. Si uerò fuerint impediti, contrarium, exempli gratia: Peruenit annus ad uicesimum gradum Tauri, siue plus siue minus, dominus quidem huius gradus est Saturni dominus, uidel. primi Nouenarij, & si forte peruenisset annus ad geminos & ad quemcunque locum ipsorum, erit Venus domina anni, pro eo quod est domina primi Nouenarij geminorum. Et si annus peruenisset ad cancrum: acciperent similiter Indi Lunam dominam anni quod est domina primi Nouenarij cancri. Causa uero quod accipiebant dominos anni primi Nouenarij dominos, hæc est, quoniam ipsi considerabant quot Nouenaria trãsierunt à die qua natus erat natus, & proijciunt hęc à Nouenario ascendentis Natiuitatis acentum octo, deinde rursum centum & octo & per unam quanque reuolutionem tenebant annum unum & signum unum, et ubi perueniebat, erat ibi signũ ad quod peruenerat annus, in illo uidelicet loco quo finierãt Nouenaria. De menstruis uerò et diurnis diffinitionibus ex Nouenarijs quemadmodum opinati sunt Indi, narrabimus in subsequentibus.

DE

2008 Ministerio de Cultura

DE FERDARIA Solis.

VNusquisq; septem erraticorum, caput etiã & cauda draconis habent quosdam annos determinatos, & quilibet planeta disponit Natum secundum suam Ferdariam. Solis quidem Ferdaria sunt anni decem, Veneris autem octo, Mercurij tredecim, Lunæ nouem, Saturni undecim, Iouis duodecim, Martis septem, capitis tres, & caudæ duo, qui simul sunt omnes anni septuaginta quinque. In diurna quidẽ natiuitatib. habet dispositionem primæ Ferdarię, sol quandocunque fuerit, deinde Venus, deinde Mercurius, deinde Luna, deinde Saturnus, deinde alij secundum ordinem circulorum suorum. In nocturnis autem Natiuitatibus habet primam Ferdariam Luna, deinde Saturnus, deinde Iupiter, deinde Mars secundum priorem ordinem. Veruntamen quando huiusmodi dispositio peruenerit ad aliquam planetarum, planeta ipse disponit septimam partem tantum annorum suæ ferdarię, deinde reliqui Planetæ communicant ei, in significatione bonorum siue malorum secundum septimam partem annorum uniuscuiusq; ferdarię. Et initiũ quidem erit à Planeta habente ferdariam, cõmunicat autem sibi primo qui est post ipsum propinqor, deinde alius qui post illum, & sic erit intelligendum subsequenter de alijs. Causa uero societatib. reliquorum Planetarum cum uno est, pro eo quod anni ferdariæ uniuscuiusq; planetæ extracti fuerint à dignitatibus, quas habent planetæ ipsi in signis, caput uero & cauda soli secundum propriam dispositionem disponunt, nõ communicãtibus eis aliquibus planetis, post complementum uidelicet annorum pro eo quod domos non habent, habent & alias causas hi anni, quorum mentionem faciemus in alio libro, in hoc uero significationes declarabimus dispositionum, annorum ferdariæ planetarum. Quicunque ergo fuerit natus in die: a qua hora natus fuerit usq; ad decimũ annum gubernatur à Sole & cum ipse sol disponit tantummodo annum unũ, menses quinque, dies quatuor, horas sex propè scilicet septimam partem annorum suorum. Deinde disponunt singuli planetarum secundum septimam partem annorum suorum, sole ergo disponente, significat mutationem nato fieri optimam, si sol secundum natiuitatem fuerit boni esse, tamen in primo & in secundo mense contristabuntur parentes sui, postea transibit eorum tristicia & conuertetur in gaudium & læticiam. Et si disposuerit Sol secundum suam ferdariã nato iuuene existente, inueniet à principibus bona, & dominabitur consanguineis suis, & addentur diuitiæ eius & gaudium, disponit autem in iuuentute sol per ferdariã, quando natiuitas est nocturna. Si uero disposuerit in senili ætate letabitur in cõ sanguineis & in filijs & eueniẽt sibi prosperitates laudabiles. Tunc autem dispo nit in senili ętate sol, quãdo natiuitas est diurna, & transibunt anni septuaginta quinq;. Cũ enim disposuerit sol, & fuerit in propria domo uel in terminis Iouis uel in terminis Veneris, siue sit natus in iuuenili siue in senili ætate, significat felicitatem, & salutem, & grauitatum liberationem, & addetur prudentia eius & dignitas, & utentur consilio homines circa eorum operationes & acceptabilis erit in sermonibus & præceptũ transibit ad propriam patriam & benefaciet Ciuibus suis, & erit in bonis, & adipiscet aurum & argentum, & lapides præciosos, & regalia munera, & ubicunq; fuerit honorabit, et reges desiderabunt ipsum ac sermones suos, et plures de Magnatib. accedent ostio suo et dominabitur terrę et oppidis et multiplicabuntur arbores eius, et habebit filios. Etsi fuerit ei pater, obtinebit et illa bona. Si uero sol et in natiuitate fuerit ascendente uel cum domino ascendẽtis existente orientali, prospe ritatẽ significat maximã. Deinde recipit Venus diuisionẽ in Ferdaria, uidel. Sol per annum unum, menses quinq;, dies quatuor, horas sex propè, et significat, quod in huiusmodi diuisione addentur ueſtimẽta eius atq; pecunia, et * in uerbis conueniet nuptiarum uel coniungetur uxori, si natiuitatis eius initium aliquid tale significat, et forte peregrinabitur et

2008 Ministerio de Cultura

tur & morbum occultum habebit. Et si fuerit nocturna Natiuitas, eripietur à tristitia & multiplicabuntur diuitiæ suæ, & gratulabitur super mulieribus & filijs & renouabit ædificia mirabilia, & adhuc emet plura, erit etiam liberalis, & propter aliquam iusticiam & sa † peregrinabitur apud diuina propiciatoria, In quibusdam uero occultis mẽbris corporis languores habebit. Si uero Saturnus & Mars & cauda draconis fuerint cũ Venere, uel aspexerint eam aspectu contrario: nõ tantum huiusmodi auferuntur, sed etiam nocebunt occasione eorum. Deinde disponit Mercurius in ferdaria Solis annum, mẽses quinq;, dies quatuor, horas sex propè, qui fient simul anni quatuor, menses tres, dies undecim, horę uiginti propè, & significat q; in huiusmodi dispositione perdet quędã de pecunijs suis, & nocebit ei aliquis de consanguineis suis, & cadet ab alto loco uel ueniet in periculum cadendi, dolebit etiã occultè, & cito liberabitur à dolore. Si uerò fuerit nocturna Natiuitas in huius dispositione destruet diuitias multas & contentiones habebit, in laboribus affligetur. Et si fuerit in officijs publicis, damnificabitur, & minuetur lucrum eius, & contristabitur propter falsam scripturam, cadet etiã ab aliqua domo & non lædetur & hæmorroidas patietur & liberabitur ab eis. Deinde disponit Luna in Solis ferdaria per annum unum, menses quinq;, dies quatuor, horas sex propè, qui simul fiũt anni quinq;, menses octo, dies septendecim, & horæ tres propè. In huiusmodi quidem dispositione tractabit negocia nocitura, & habebit utilitatem in alijs & patietur dãnum à furibus, & delectabitur aspicere aquas, uel nauigabit, dolebit etiam caput & oculos. Si uerò fuerit nocturna Natiuitas: tractabit negotia finienda, & adipiscetur diuitias, & augmentabuntur prouentus eius, & utilitates, & munera dabuntur ei occultè, & fiet marinus Negotiator, & consumabit diuitias immensas, & loquetur ad principes, & amicos acquiret, & delectabitur in ædificijs erigendis † prauis, & capitis dolor superueniet ei in ultima parte ipsius diuisionis. Deinde disponit Saturnus in ferdaria Solis annum unum, menses quinque, dies quatuor, horas sex propè qui simul fiunt anni septem, mensis unus, dies 21. & horæ 10. prope, & significat ipsum contristari in huiusmodi dispositione, & læsionem pati à consanguineis suis, dolere uentrem, & pati incendium siue per ignem siue per calidã aquam, dolebit etiam oculos, & liberabitur à dolore & capiet longum iter, & per aquam patietur læsionem. Si uerò fuerit nocturna Natiuitas: contristabitur & suffusionẽ habebit circa oculos, & dolebit uentre, & per mare negotiationem tractabit, & patietur læsionem per aquam, similiter & per ignem uel per aquam ebullitam propter naturam uidelicet Solis & Saturni. Deinde disponit Iupiter & ferdaria Solis annum unum, menses quinque, dies quatuor, horas sex propè, qui simul fiunt anni octo, menses sex, dies uiginti quinque, horæ septendecim, significat quod in huiusmodi dispositione addentur pecuniæ suæ & thesauri, & utilitatem habebit à parentibus suis, ueruntamen cadet ab alto loco. Si uerò fuerit nocturna Natiuitas addetur dignitas eius, & gloria, & prosperitas, & dominabitur similibus sibi secundum fortunam, tractabit etiam ædificia & augebit diuitias suas, & inueniet thesaurum, uel lucrabitur diuitias multas sine labore, & eleuabitur super inimicos suos, ueruntamẽ circa finem huiusmodi diuisionis cadet ab aliqua domo uel ab equitatu. Deinde disponit Mars in ferdaria Solis annum unum, menses quinque, dies quatuor, horas sex propè, qui fiunt in summa anni decem. Et significat quod in huiusmodi diuisione mutabitur à dispositione in dispositionem, & peregrinabitur & fortè coniungetur uxori, patietur uerò mala ex morsu uenenoso, uel casum, uel uerberationem, & fluxus sanguinis ex hoc fiet, & hæc erunt in primis quatuor mensibus. Si uerò nocturna fuerit Natiuitas, mutabitur ab una operatione ad aliam, & peregrinabitur, & patietur laborem multum & certabit super Mulieribus & coitu, & super fornicationi-

2008 Ministerio de Cultura

bus,pro quibus patietur mala, iniuriabi tur etiam quibuſdam & patietur nocumentum ab eis, ferrum quidem tanget corpus eius,mordetur etiam à cane & ęgrotabit dies undecim, & quotieſcunque fuerint Sol & Mars impediti, toties & ille lædetur.

DE FERDARIA Veneris.

VEnus autem diſponit per ſuam ferdariam annos octo,ex quibus ipſa ſola diſponit ſeptimam partem,etiam annum unum,menſem unum, dies uiginti propè,&ſignificat quod in huiuſmodi diuiſione ſiue diſpoſitione gaudebit natus,& lætabitur & utilitates habebit, & fortaſsis coniungetur uxori. Si uerò nocturna fuerit natiuitas: gaudebit in huiuſmodi diuiſione & lætabitur ſuper rebus diuerſis, & in uxore propria, uel coniungetur alienæ Mulieri,&naſcetur ei filius fortunatus,&matrimonio copulabit filios ſuos & filias, & tractabit ædificia & arborum plantationes, & in tantum abundabunt diuitiæ eius, ut ex his theſauros componat, & adipiſcetur etiam amicos de iſs qui † præſumunt in dignitatibus,& committetur ſibi officium maximum, & Reges ei ueſtimenta dabunt, quinque uero menſes huius diuiſionis * & dies(ut ait Hermes) meliores ſunt reliqs. Deinde diſponit Mercurius in ferdaria Veneris annum unũ, dies uiginti, & horas decem propè, qui ſunt in ſumma anni duo, menſes tres,dies duodecim,horæ uiginti propè,& ſignificat, quod in huiuſmodi diuiſione patietur furtum, & amittet ſubſtantiam, & læſionem patietur & ægrotabit & à loco ad locum tranſibit. Si uerò fuerit nocturna Natiuitas,plurima de acquiſitis deſtruet, & ſuperabitur ab hoſtibus ſuis, & fugiet ab eis,& in tantum contriſtabitur, quod abſtinebit à cibis & potibus,accidet etiam ei ægritudo à potatione ueneni uel ab uſu aliquorum ciborum. Deinde diſponit Luna in ferdaria Veneris annum unum, menſem unum, dies uiginti, horas decem propè, qui ſunt ſimul anni tres,menſes quinq; dies quatuor,horæ ſeptem propè,& ſignificat quod in huiuſmodi diuiſione erit proſperum eſſe ſuum, loquetur cum ali quibus principibus & fortè coniunget uxori. Si uerò fuerit nocturna natiuitas: ſignificat quod liberabit ab infortunijs & proſperitate abũdabit eſſe ſuum, & ad hoſtia ambulabit Maiorum, & honorabitur à principibus,& dominabitur conſanguineis, & congregabit ſufficientes diuitias, & ſi non habet uxorem, ducet. Deinde diſponit Saturnus in ferdaria Veneris annum unum, menſem unum, dies uiginti, horas decem propè qui ſunt ſumma anni quatuor, menſes ſex, dies uigintiquinque, & horæ decem propè. Et ſignificat in huiuſmodi diuiſione, quod erit ualde laborioſus, & lucrabitur † miſerijs,&lædet aliquam Mulierem,& à Mulieribus lædetur. Si uerò fuerit nocturna Natiuitas: multiplicabuntur cogitationes ſuæ & labores &confuſionem habebit, nec habebit utilitatem ex operibus eius, inuitabit quoque ſuos in cibo & potu, contriſtabitur ſuper eis, & morietur uxor eius, uel habebit rixam cum ea,& forte uxor eius patietur abortum ſi erit prægnans, & commiſcetur Mulieri fornicariæ uel ancillæ, & lædet filium ſuum uel filium alterius. Deinde diſponit Iupiter in ferdaria Veneris annum unum, menſem unum, dies uiginti, horas decem, propè,qui ſunt in ſumma anni quinq; menſes octo, dies ſeptendecim & horæ tres. Et ſignificat quod in huiuſmodi diuiſione erit proſperum eſſe ſuum, & fortunabitur pater eius & multiplicabuntur diuitiæ ſuæ. Si uerò fuerit nocturna Natiuitas,eripietur ab infortunijs & laudabitur à pluribus &augetur immobilis ſubſtantia eius, & ſi Natiuitatis initium proſperitatem ſignificauerit: ad magnitudinem perueniet gloriæ. Et ſi Venus fuerit cum capite uel Ioue in angulo, dominabitur pluribus per mare & terrã. Deinde diſponit Mars in ferdaria Veneris annũ unũ,menſem unũ, dies uiginti,horas decẽ ppè,qui ſimul ſunt ſex mẽſes,decẽ dies & octo et horę tredecim propè. Et ſignificat q; in huiuſmodi diuiſiõe laborabit multoties, & lędet fratres ſuos,

excellunt.

2008 Ministerio de Cultura

ſuos & fortè ducet uxorem. Si uero fuerit nocturna Natiuitas, erit ualde fatigabilis & laborioſus, & iniuriabit quibuſdã & læſionem patientur fratres eius & ducet uxorem aliquam nobilem. Deinde diſponit Sol in ferdaria Veneris annũ unum, dies uiginti, horas decem propè, qui fiunt ſimiliter anni octo. Et ſignificat quod in huiuſmodi diuiſione ægrotabit peſsime, & coniungetur aliquibus præeminentib. & augmẽtabitur gloria eius atq; diuitiæ & uxorem accipiet eruditã. Si uero fuerit nocturna Natiuitas: cadet in aliquam ægritudinem prauam, & addentur famuli ei ac famulæ, & induetur decorem Regum, & habitabit cum Regibus, & dominabitur inimicis ſuis, & coniungetur uxori prudentiſſimæ & Literatæ. Si uerò Venus uel Sol habuerint dominiũ anni & fuerint boni eſſe: ad magnitudinem perueniet gloriæ. Et ſi Venus fuerit mali eſſe, multiplicabũtur utilitates ſuæ & loquetur cum Regib.

DE FERDARIA Mercurij.

MErcurij ferdaria ſunt anni tredecim, poſt ferdariã uidelicet Veneris diſponit quidem ipſe ſeptimam partem, uidelicet annũ unũ, menſes ſex, dies octo, horas tredecim propè, & ſignificat quod natus in prima medietate obtinebit bona ultrò uerò incurret mala, & peregrinabitur à Regione in regionem, & omnia quæcunq; fecerit, nõ euenient ſibi proſpera, morietur etiã aliquis de hominib. his uel equus, & ægrotabit ægritudinem in qua non iuuabit per medicinas medicorum, & ſi Saturnus fuerit mali eſſe, & aſpexerit ipſum: timor eſt ne fortè moriatur. Si uero Mercurius fuerit boni eſſe, aufert mala. Deinde diſponit Luna in ferdaria Mercurij annum unum, menſes decem, dies octo, horas tredecim propè, qui ſunt in ſumma anni tres, menſes quatuor, dies decem & ſeptem, horæ duæ propè. Et ſignificat quod in huiuſmodi diuiſione erit turbatæ uitæ, nullam habens delectationem in cibo uel potu, ſed † ipſum illa quæ habebit malis. Et ſi ſeruum emet fugiet, & ſi negotiationem tractabit, damnificabitur. & ſi ædificare inceperit, non perficiet ædificium, & ſi uxorem habuerit eiiciet eam, uel diſcordiam habebit cum ea, & ſi non habuerit, quæret & nihil perficiet, & ægritudinem ægrotabit, & cadet à domo uel æquo, & uſque ad mortem appropinquabit. Deinde diſponit Saturnus in ferdaria Mercurij annum unum, menſes decem, dies octo, horas tredecim propè, qui fiũt ſimul anni quinque, menſes ſex, dies uiginti quinq;, horæ decem & octo propè, & ſignificat q; 7. in huiuſmodi diuiſione addentur amici eius atq; diuitiæ, erit etiam liberalis & uſus ſufficientes acquiret, & uxor eius ægrotabit lãguore prauo, uel morietur, & contriſtabit ſupra eã, & peregrinabit, & in peregrinatione ſua ſuſtinebit laborem. Deinde diſponit Iupiter in ferdaria Mercurij annum unum, menſes decem, dies octo, horas tredecim propè, qui ſunt ſimul anni ſeptem, menſes quinque, dies quatuor, horę ſeptem propè, & ſignificat quod in huiuſmodi diuiſione opes lucrabitur ab emolumento diuerſo, & congregabit aurum & argẽtum, & expendet plura, & opponet contra excellentes perſonas, & læſionem patietur ab eis, & aliqui uiles contendent cum eo, ultimo uerò ab huiuſmodi liberabitur, exercebit etiã illuſtre officium, & hoſpitium ædificabit conſpicuum, utetur mendacio & mendacibus amicabitur. Deinde diſponit Mars in ferdaria Mercurij annum unum, menſes decem, dies octo, horas tredecim propè, qui ſimul fiunt ſimul anni nouem, menſes tres, dies duodecim, horæ uiginti propè. & ſignificat quod in huiuſmodi diuiſione opponetur minorib. ſuis & habebit refugiũ apud aliquas perſonas fama dignas & ab infortunio ruet in infortunium, & euadet ab eo, & dominabitur inimicis ſuis, & iter capiet triſte & ſi negociationem tractabit, damnificabitur, & ſi contraxerit ſocietatem cum aliquo, * ſupercedebit, patietur etiam detrimentum ab igne, & cadet ab alto loco, uel erit proximè ad cadendum, & ægrotabit ægritudine praua, per quam patietur in capite læſionem, ueruntamen conua-

2008 Ministerio de Cultura

Ieſcet & ſi uxorem duxerit morietur ipſa in illo anno, morietur etiam mater ſua & incarcerabitur pater eius, & partes eius cadent in paſsiones prauas. Deinde diſponit Sol in Ferdaria † Solis annum unum, menſes decem, dies octo, horas tredecim, menſem unum, dies uiginti horas decem propè. Erit quidem in huiuſmodi ferdaria Iucundus & hilaris, & quotidie proſperans, & multiplicabuntur famuli eius, & aſſumet notarium & prouiſorem ſiue procuratorẽ, & à Regibus adipiſcetur diuitias & ab alijs. Remunerabit quidem domeſticos ſuos, & omnes familiares ſuos, & aliquis de fratribus ſuis morietur & fortè decũbet cum uxore fratris uel patris ſui. Deinde diſponit Venus in ferdaria Mercurij annũ unum, menſes decem, dies octo, horas tredecim propè, qui ſiunt ſimul anni tredecim. Et ſignificat q̃d in huiuſmodi diſpoſitione habebit inimicitias cũ aliquibus, & amicabitur & in ea lætabitur, & aſſimilabitur ſibi tum in ueſtibus quam in unctione unguentorum, concipiet etiam uxor eius & patietur † abhorſum. Si uerò preceſſerit tẽpore cõceptionis filius eius, & ſi non habuerit filium, uidebit mortem alicuius de ijs quos habet in loco filij. *Mercurij.*

DE FERDARIA Lunæ.

LVnæ quoq; ferdaria ſunt anni nouẽ, diſponit quidem ſeptimam partem ſuam quę eſt annus unus, mẽſes decem, dies duodecim & horæ uiginti propè, et ſignificat quod erit mutabilis, in gaudio quoq; et triſtitia, in diuitijs etiam & proſperitate, & habebit rixas cũ uxore ſua, & peregrinabitur, & incarcerabitur, & ſubito ad honorem & gloriam extollet in quo adipiſcetur diuitias famoſas fama dignas. Deinde rurſum poſt modicum à gloria illa cadet, & iterum reuertetur ad eum, & in fine diuiſionis huiuſmodi periculum patietur à ferro uel enſe uel concludetur. Si uerò fuerit nocturna Natiuitas, & Luna fuerit impedita: patietur languorem, & perſequutionẽ. Si uerò fuerit boni eſſe: dignitatem habebit, & diligetur à parentibus ſuis, & habebit utilitatẽ ex ijs. Deinde diſponit Saturnus in ferdaria Lunæ annum unum, menſes tres, dies duodecim, horas uiginti propè, qui ſimul fiunt anni duo, menſes ſex, dies uiginti quinq;, horæ quatuordecim propè. Et in huiuſmodi diuiſione habebit contentiones cum Regibus, & quæcunque dixerit reputabuntur tanquam mendacia, & patietur detrimentum à ſeruis ſuis, & fugiẽt ab eo, & animalia ſua perdentur, & plures opes expendet & ægrotabit, & patietur læſionem ab igne uel calore uel inciſione ferri tribus uicibus, poſtea hic ſanabitur. Et ſi uxor eius fuerit prægnans, patietur abortum. Si uero fuerit nocturna Natiuitas, ægrotabit à calore & patiet læſionem ab igne uel aqua feruente, & per ferrum curabitur, & tranſibit de loco ad locum in receſſu ſuo, & periclitabit, & furtum patietur, & ab uno de ſeruientibus ſibi patietur incommodum, & aliqua de theſauris ſuis ſubripientur à furibus. Deinde diſponit Iupiter in ferdaria Lunæ annum unum, menſes tres, dies duodecim, horas uiginti prope, qui ſiunt ſimul anni tres, menſes decem dies octo, horæ quatuordecim prope, in hac ergo diuiſione exercebit officium magnum, & exaltabitur nomen eius, & lucrabitur ab officio diuitias fama dignas & eleuabitur ſuper inimicos ſuos & habebit utilitatem a terra longinqua, & à poſſeſsionibus planis & † cliuoſis, & plantabit plantas, & emet ſeruos et ſeruas. Si uero fuerit nocturna Natiuitas: multiplicabuntur ueſtimenta eius, et famulabitur alicui. Deinde diſponit Mars in ferdaria Lunæ annum unũ, menſes tres, dies duodecim, et horas uiginti prope qui ſiunt ſimul anni quinque, menſis unus, et dies uiginti, horæ decem propè. Et ſignificat quod in diuiſione huiuſmodi contriſtabitur ualde et circumuoluet malis et † admittet poſſeſsionib. ſuis et damnificabitur magnis damnis pro quibus et cruciabitur. Si uerò peregrinabitur: mordet à ſerpente uel patietur detrimentum in naui, uel ab igne, uel ab aqua, et morti appropinquabit, et habebit læſionem in oculis, et in pudendis dolorem habebit. Si uero aſpexerit Mars

amittet quas.

2008 Ministerio de Cultura

Mars, multiplicabuntur mala. Et si fuerit nocturna Natiuitas: ægrotabit pessime, oculos quoq; & uentrem & forte mordetur ab animali, uel patietur læsionem ab igne uel aqua, & furtum sustinebit ab aliquo de seruientibus suis. Deinde disponit Sol in ferdaria Lunæ annũ unum, menses tres, dies duodecim, horas uiginti propè, qui fiunt similiter anni sex, menses quinque, dies quatuor, horę sex propè. Et significat quod in huiusmodi diuisione remunerabit plures, & diuidet suas opes inter alienos & exaltabitur & lętabitur in operibus suis, & dominabitur aliquibus, & aut ęgrotabit ipse, aut uxor eiꝰ, & ab ægritudine ipsa liberabitur per dies triginta. Et si uxor eius fuerit prẹgnans, patietur abortum, & cõcipiet postea Si uero fuerit nocturna Natiuitas: ægrotabit & locum de loco mutabit, & addetur doctrina eius. Deinde disponit Venus in ferdaria Lunæ annum unum, menses tres, dies duodecim, horas uiginti propè, qui fiunt simul anni septem, menses octo, dies 17. horas tres propè. In huiusmodi quidem diuisione, utetur melodijs & tripudijs & coitu & quidam dolores circundabunt & laudabitur in initio huius diuisionis, gratulabitur super seruis, & augetur gloria eius. Deinde disponit Mercurius in ferdaria Lunæ annum unum, menses tres, dies duodecim, & horas uiginti propè, qui fiunt simul anni nouem, & in huiusmodi diuisione promouebitur in officium † ter, & succedet alius ei † ter, contentiones habebit cum quibusdam, & contra aliquos mentietur & fraudib. utetur occultis, & expendet opes famosas, & timebit ab aqua & igne. Oportet autem in initio huius diuisionis obseruare se ab huiusmodi per dies 17. ægrotabit etiam filius suus à colera nigra. Si uerò fuerit nocturna Natiuitas: accusabitur & percutietur ab aqua uel igne, & furtum patietur, uel nocebit ei aqua uel ignis.

DE FERDARIA Saturni.

SAturni quidem ferdaria sunt anni undecim. Disponit quidẽ ipse in primis septimam partem annorum suorũ quæ est annus unus, menses sex, dies uiginti quinq;, horas 17. & significat ꝗd in huiusmodi diuisione operatus erit aliqd † quo argueẽ & fatuus deputabitur uel diffamabitur, contendit etiam in uanum, & uituperium propter filias sustinebit, & cõtristabiẽ super his, & exitus eius plus erit, ꝙ introitus, & minuenẽ diuitiæ suæ & annullabitur gloria eius & ægrotabit pessimè & si inspexerit eum Mars, & ignis læsionem patietur, uel incisionem à ferro. Si uerò fuerit nocturna Natiuitas: utilitatem habebit ex quibusdam occasionib. uel contristabitur super rebus diuersis, & quidam cõsanguineorum suorum morietur, & dominabuntur ei fatuitas & amencia & otiũ. Deinde disponit Iupiter in ferdaria Saturni annum unũ, menses sex, dies uigintiquinq;, horas 17. propè, qui fiunt simul anni tres, mensis unus, dies uigintiunus, horę decem propè, & significat ꝗd in huiusmodi diuisione honorabitur ac utilitatem habebit à Regibus & ab honore ad honorem trãscendet, & in fine diuisionis peregrinabitur & ægrotabit. Si uero fuerit nocturna Natiuitas: habebit utilitatẽ per aliquas occasiones & habebit quorundam noticiam, per quos utilitatem habebit, & ægrotabit. Veruntamen addentur serui ei & ancillæ, uel ducet uxorem. Deinde diuidit Mars in ferdaria Saturni annũ unũ menses sex, dies uigintiquinq;, horas duas propè, qui fiunt simul anni quatuor, menses octo, dies. 17. horæ tres propè & significat quod in huiusmodi diuisione malè habeat esse suum, & necessitates sustinebit, & forte cadet à domo uel equo, erit discors erga uxorem, inimicabiliter quidem se habebit cum pluribus, & quidam de consanguineis suis languebunt uel eius filius morietur. Si uerò fuerit nocturna Natiuitas, patietur tristicias & contentiones diuersas, & forsitan cadet ab alto loco. Deinde disponit Sol in ferdaria Saturni annum, menses sex, dies uigintiquinque, horas 17. propè, qui fiunt anni sex, menses tres, dies duodecim, horæ uiginti, & significat quod in huiusmodi diuisione addetur gloria eius & committentur sibi iudi-

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL

cia super quibusdã & iudicabit inter multos & lætabitur super aliquibus rebus, & iter accipiet & dolebit caput, & ægrotabit & contentiones habebit contra aliquem præexistentem sibi ætate, & superabit eũ. Deinde disponit Venus in ferdaria Saturni annum unum, mẽses sex, dies uigintiquinque, horas 17 propè: qui fiunt simul anni septem, menses quinq;, dies octo, horæ tredecim propè: & significat, quod in huiusmodi diuisione mentientur quidam cõtra eum, & falsum testimonium perhibebunt & longam contentionem habebit & saluabitur ab ea & gratulabitur super morte inimicorum suorum, uel super infortunio maximo ipsorum, dolebit etiam uentrem uel locum occultum & sanabitur, & morietur uxor eius, & languebit filius eius. Deinde disponit Mercurius in ferdaria Saturni annum unum, menses sex, dies uiginti quinq;, horas 17 propè: & significat q̃d in huiusmodi diuisione laborabit & peregrinabitur peregrinationem laboriosam, & uxor eius languebit, & contristabitur super aliquibus Mulierib. & super morte cuiusdam & addentur diuitię suę & amittet partem ex eis & super amicis lætabitur, & habebit curam de seruis & equitaturis, amplius etiã & de liberis & disputationib. et societatib. in quibus bona & mala patiet̃. Deinde disponit ☽ in ferdaria ♄, annũ unũ, mẽses sex, dies uiginti quinq;, horas 17, qui fiunt simul anni undecim: et significat quod in huiusmodi diuisione contristabitur & ægrotabit filius suus & ipse, uel morietur filius suus, & erit medius inter magnitudinẽ & humilitatem, & peregrinabit̃ peregrinationem longinquam, in qua opes adipiscetur, & forsitan per totum tẽpus diuisionis huius erit in peregrinatione, & in eius fine acquiret diuitias.

DE FERDARIA Iouis.

IOuis ferdaria sunt anni duodecim. Disponit autẽ ipse in principio septimam partem ipsorum annorum, uidelicet annum, menses octo, dies 17 propè, & significat quod in huiusmodi diuisione uel mutabitur uel perueniet, trãsibit ab omni experientia malorum ad experientiã bonorũ, & ab omni anxietate ad omnẽ iucunditatem, & augmentabit̃ prosperitas eius atq; diuitiæ, & laudabitur à Regib. et †cõmunicabunt̃ sibi negotia fama digna. Et si fuerit Iupiter in natiuitatis initio in propriis terminis uel Veneris, uel in sua triplicitate scilicet in Ariete, Leone, Sagittario, maior erit prosperitatum significatio. Et si natus fuerit superioris fortunæ: dominabitur Ciuitatib. & multiplicabitur gens subdita sibi, & ducet uxorem conspicuam, & munera Regum accipiet & habebit diuersos introitus, & plures remunerabit & magna ædificia cõstituet. Si uero in exaltatione sua fuerit Iupiter: maius erit esse fortunæ. Deinde disponit Mars in ferdaria Iouis annum unum, menses octo, dies 17. horas tres propè. Et significat quod in huiusmodi dispositione erit cõtristatus, & faciet alicui officiali quoddã seruitium propter quod fiet terribilis, ueruntamen propter huiusmodi negotium patietur praua pericula & habebit timorem ab aqua & in peregrinationẽ longinquam mittetur, & ualde diliget Mulieres & nascetur ei filius. Deinde disponit Sol in ferdaria Iouis annum unum, menses octo, dies 17. horas tres propè, qui fiunt simul anni quinque, mensis unus, dies uiginti, horæ 10 propè. Et significat quod in huiusmodi diuisione augebitur prudentia eius, & erit dominabilis & addentur opes eius atq; prosperitas & inueniet Thesaurum & adipiscetur diuitias sine labore, & honorabilis erit in omnibus, & exercebit officium maximũ, & nascetur ei filius fortunatus. Deinde disponit Venus in ferdaria Iouis annum unum, menses octo, dies septem, horas tres propè. Et significat quod in huiusmodi diuisione frequentabit in atriis Regum & amicabitur eis, & inueniet gloriam, et prosperitatem, & diuitias absque dolore, & morientur inimici eius. Si uerò impeditus fuerit Iupiter à Saturno & Marte: minuuntur omnia prædicta. Deinde disponit Mercurius in ferdaria Iouis annum unum, menses octo, dies septendecim, horas tres propè, qui fiunt simul

2008 Ministerio de Cultura

simul anni octo, menses sex, dies uiginti quinq; horæ 17. propè. Et significat q̃d in huiusmodi diuisiõe erit morigeratus & † habebit inimicos multos & inimicabũtur sibi amici sui, & conuicia patietur a pluribus & coniungetur uxori, & à cane mordetur, uel ab alio animali, & destruetur domus sua, uel pars eius, & cadet à domo, uel alio loco. Deinde disponit Luna in Ferdaria Iouis annum unum, menses octo, dies 17. horas tres propè. fiunt simul anni decem, menses tres, dies duodecim, horæ uiginti propè. Et significat quod in huiusmodi diuisione addetur gloria eius, & dominabitur pluribus, & adipiscetur res insperatas & aliquãdo quidẽ lætabit̃, aliquando uerò cõtristabit̃, & aliquis super eius maior eo morietur, à quo hereditabit hæreditatẽ, peregrinabitur etiam peregrinationem longinquam, & incidet in Latrones, & hæc erunt in primo anno. Deinde disponit Saturnus in Ferdaria Iouis annũ unũ menses octo, dies 17. horas tres propè, q̃ fiunt simul anni duodecim, & significat quod in huiusmodi diuisione faciet dominationes diuersas & elongabũtur ab eo amici sui & proximi, & inimicabiliter disponent se penes eum, & erunt aduersus eum hi, qui primitus amicitiam constituerunt cum eo, forte quidam eorum peregrinabitur, patietur etiam natus † timorẽ à Regibus & periculosa propter filios, & dãnificabitur domi † planeta unius, & si alicui mutuabit, nunq̃ recipiet ipsam & si recepit partim & cum multo labore † in domo sua tristicię, atq; cogitationes per dies triginta ex quibus periculo appropinquabit.

DE FERDARIA Martis.

MArtis quidem ferdaria sunt anni septem. disponit quidem ipse à principio septimam partẽ horum uidelicet annum unũ. et significat quod in huiusmodi diuisiõe erit iniquus & temerarius, et incidet in magnum delictum, & longam pugnam, & insurgent cõtra eum inimici eius, & diffamabunt eum coram principibus & præsidib. & patietur nocumẽtum à parentibus suis, & saluabitur, & timorem sustinebit à fera uel igne uel ferro uel aqua feruente, uel à suspensione, uel ab aliquo suspenso & † feminabis aliquid, in illo anno erit læsum semen eius ab aqua uel submersione, peregrinabitur etiam peregrinationem longinquã, & patietur capitis uel oculorum dolorem. Si uerò fuerit Mars cum Ioue uel Saturno in terminis Martis, uel in terminis Veneris: lædetur ab inimicis & saluabitur. Deinde disponit Sol in ferdaria Martis unum annum, qui fiunt simul anni duo & significat in huiusmodi diuisione quod fratres sui disponent inimicè contra eum & patietur nocumentum ab aliquo de socijs suis per dies undecim & in aliquo membro occulto habebit dolorem, & cadet ab alto loco, & morieẽ uxor eius, & insaniet unus de filijs suis, uel morietur. Deinde disponit unus in ferdaria Martis annum unũ qui fiunt simul anni tres. Et in huiusmodi diuisione perseuerabit in Melodijs, & iucunditatibus & habitabit cum Meretricibus, & rixabitur cum uxore sua, & habebit familiaritatem cum Latronibus & utilitatem ab eis. Deinde disponit Mercurius in ferdaria Martis annum unum, qui fiunt simul anni quatuor, & in huiusmodi diuisione habebit nocumenta & peregrinabitur & contristabitur propter furtum uel damnum & amicis suis inimicabitur & fortè peribit ab aliquo infortunio. Deinde disponit Luna in ferdaria Martis annum unum qui fiunt simul anni quinq;. Et significat quod in huiusmodi diuisione includetur, & ruet in aduersa, deinde expensas ac dispendia patietur in ædificijs, & si emerit morieẽ uel fugiet, & si uiuus fuerit pater suus, morietur. Deinde disponit Saturnus in ferdaria Martis annum unum, qui fiunt simul anni sex. In huiusmodi diuisione patietur mala & dãna & superueniet ei quartana, & erit inter ipsum & uxorem eius diuortium. Deinde disponit Iupiter in ferdaria Martis annum unum, qui fiunt simul anni septem. Et significat quod in huiusmodi diuisione superabit inimicos, & contemnet omnes, & habebit utilitatem occasione contentionum, & multiplica-

feminibus.

2008 Ministerio de Cultura

bitur introitus eius, & naſcetur ei filius, & gratulabitur in omnibus. Deinde diſponit caput draconis ſolũ annos tres, & ſignificat quod in huiuſmodi diuiſione erit proſperans, & principibus amicabitur & dominabitur pluribus, emet etiam ſeruos & ancillas, & amicitiam habebit cum Mulieribus. Deinde diſponit cauda ſola annos duos. In huiuſmodi quidem diuiſione inimicabitur cum amicis ſuis & damnificabitur & cõtriſtabitur in uxore, & infamabitur propter eam, & ægrotabit ægritudine praua. Et in diurnis quidem natiuitatibus diſponunt prædicti * noti, poſt Martem: in nocturnis uerò poſt Mercuriũ. Cum uerò cõpleti fuerint ſeptuaginta quinq; anni reſtituitur diuiſio ferdarũ ad planetam à quo incepit ferdaria in natiuitatis principio ſecundum ordinem ſupra dictam, & procedunt definitiones euentuum ſicut declarauimus in priori. Et ſi uita eius ultra 75. annos tranſierit, uel infra eũdem perueniet numerũ: erit mors eius in ferdaria eiuſdẽ planetæ, cui contingit ſecundum præexpoſitam tibi doctrinã. Et hæ quidem ſunt ſignificationes planetarũ in eorũ ferdarijs per ſe & in ſocietate cum alijs. Oportet aũt cum his conſiderare & ſignificationes eorum ſecundum Natiuitatẽ, ſi fuerint boni eſſe uel mali, & ſecundum diſpoſitiones eorum quas habebant in natiuitatis principio, & de particularibus ſignificationibus euentuum diffinire.

De ingreſſu Planetarum.

A Reuolutione annorum Ingreſſus Planetarum ad loca eorum ſecundum Natiuitatem & ad aliorum loca ſecundum eandem Natiuitatem, habebit quaſdã ſignificationes occultas bonorũ ſcilicet & malorũ. Conſiderare quidẽ oportet Loca eorum, peruenit em̃ multoties planeta in Reuolutione anni ad gradũ eius ſecundũ Natiuitatẽ & multoties ad ſignum, non tñ ad gradum. Cum aũt peruenerit in Reuolutione Anni ad gradum in quo erat ſecundum Natiuitatẽ, uel ad terminũ in quo erat: tunc erit perfecta ſignificatio eius. Et ſi planeta ipſe fuerit in Reuolutione anni in aliquo ſigno, deinde retrogradabis ad locum eius ſecundũ Natiuitatẽ, & ſic habet quãdam ſignificationem, qñ uerò perueniet ad locum alterius planetæ tripliciter erit conſiderandus. Et primo quidẽ oportet cõſiderare ſeu cõmiſcere ſignificationes utrarũq; ſtellarũ cum aſpiciũt ſe ad inuicẽ, deinde cõſiderare naturas quẽadmodũ benevolus cũ peruenerit ad locũ benevoli, & benevolus ad locũ malevoli, fortunat em̃ operationẽ malevoli. Si uerò malevolus perueniet ad locũ benevoli, corrũpit operationẽ benevoli. Si uerò malevolus ad locũ malevoli, augmẽtat ipſius malitiam. Tertio cõſiderare oportet ſignum in quo erat ſecundum Natiuitatem planeta, & facere ipſum ſicut aſcendens, & ſecundũ illud qualitates euẽ tuũ diffinire. uerbi gratia: Iupiter erat ſecundũ Natiuitatẽ in aliquo ſigno, & erat ſignum ipſum domus eius, uel domus alterius, ingreſſa eſt aũt Venus in Reuolutione anni ad locũ Iouis, fecimus ergo utraq; domorũ Iouis aſcendens, deinde aſpeximus domos Veneris in quibus locis contingunt ab illis locis, aſpicientes ergo Taurũ ſextũ à Sagittario, diximus quod ægrotabit. Item uidentes libram quæ eſt undecimus locus à Sagittario, diximus quod acquiret amicos, deinde fecimus uelut aſcendens piſces & inuenientes Taurum tertium ab eiſdem, diximus quod peregrinabit, & quia libra eſt octauum à piſcibus, adipiſcetur opes occaſione hęreditatis & aliquis morietur de notis ſuis, & ab hæreditatibus proſperabitur. Et ſi unus in ſigno anni plures habuerit dignitates, domos eius facimus ueluti aſcendentes, & numeramus ab eis uſque ad domos Iouis, tempus aũt complementi euẽtus tunc erit, quando planeta reſtitutus diſponet mẽſes uel dies in illo anno. Et ſi planeta ad locum alterius planetæ peruenerit, tunc operationem oſtendet cum aſſociatus fuerit per figuram illi planetæ, & ſi uolueris ſcire quantũ durabit ſignificatio euentus, aſpice quod ſi malevolus peruenerit ad locum proprium duplica orbem eius, & dic tantum temporis durare ſignificationem euentus. Et ſi non fuerit in Reuolutione locus contrarius: erit ſemel ſecundum orbem planetæ

2008 Ministerio de Cultura

netæ ipsa significatio, uerbi gratia: Erat Saturnus secũdũ Natiuitatẽ in septimo, accidit aũt ipsum restitui in aliqua reuolutione, & inueni apud septimũ locũ signi profectionis, uel in septimo loco ascendentis reuolutionis. Dicimus ergo infortunari tã uxores eius, quã inimicos bis, secundũ † planetæ. Et si esset in Medio Cœli, uel in alio loco bono, semel secundum orbem suum sufficeret. Similiter & si aliquis beneuolus in aliquo anno redierit ad locum suum secundũ Natiuitatẽ: significat bonũ, & si tam in Natiuitate quã in Reuolutione in loco fuerit bono operabitur duplicem orbẽ. Statues aũt huiusmodi orbem sic. Si planeta quidẽ fuerit in mobili signo, accipias orbẽ huius minorem, si in bicorpore, medium, si in fixo maiorem. Alius uerò modus ingressus, Cũ fuerit planeta secundũ natiuitatem aliquo locõ, & secundũ Reuolutionẽ alius planeta ingredietˉ ad locũ illũ, habet significationes quasdã. Si uerò planetæ huiusmodi associati fuerint p figuram: ualde manifestam facient operationẽ & operabitur alter in alterius orbe & maxime si in locis, fuerint bonis, uerbi gratia: Erat Iupiter secũdum natiuitatẽ in signo mobili. Accidit aũt in quadã Reuolutione, Venerem esse in loco Iouis, Erat aũt locus ipse sextus à signo professionis, uel ascendẽte Reuolutionis, significauit ergo Venus ad locũ ingrediẽs Iouis, cp uentositatem habebit natus, & arteriæ tracheæ languorẽ. Si uerò esset associata per figurã, tunc Venerẽ Ioui cõiũgeremus utiq;, duorũ planetarũ orbes & diceremꝰ cp per dies Virginis duraret periculũ, & si non essent associati, semel orbis unius durabit. Cum autem erit in signis mobilibus fortè significabunt horas uel dies & præcipue si beneuoli. fuerint beneuoli, etenim uelocẽ significãt euasionem malorum, eadem ergo doctrina utemur in quolibet planeta restituto ad locum suum in Reuolutione, uel ad alterius locum ingrediente. Si uerò duo planetæ aut plures ingredientur ad locum unius, uel unus planeta ingredietur ad loca duorum: idem erit iudicium, uerbi gratia: Erat Luna secundum Natiuitatem in cancro. Saturnus quidẽ & Iupiter ingressi sunt tempore Reuolutionis ad locum Lunæ dicimus quidẽ cp ingressus Saturni, lęsionem inducit occasionibus Mulierum, Iouis uerò bonã habitudinem corporis & augmentũ diuitiarum inducit, & bonos mores, & forte filium generabit & mora quidem tristiciæ erit secundum orbem Saturni, uel donec Saturnus exeat à terminis in quibus est. Similiter & in Ioue. Si uerò Iupiter & Saturnus secundum Natiuitatem fuerint in cancro, & ingredietur super hos Luna tempore Reuolutionis: significat quod per ingressum Lunæ sup Saturnũ, ipse cuius est Reuolutio concũbet cũ mulierib. uetustissimis uel decrepitis. Per ingressionem uerò super Iouem: significat quod peregrinabit in quibusdam aquosis locis & ab ipsis ad alia.

DE INGRESSV SATVRNI AD loca sua & reliquorum planetarum.

SAturnus restitutus in Reuolutione ad proprium locum, & benè dispositus in duobus temporibus renouat operationẽ Nato & à dignitate producit ad dignitatem. Et si fuerit in Reuolutione in angulo adipiscetur maiora bona. Et in medio quidem Cœli uel habentib. dignitatem: à potentibus in septimo, uel à mulieribus uel & ab hostibus, & similiter diffinias de duodecim locis. Cũ aũt peruenerit in Reuolutione ad locũ Iouis, acciderit cp Saturnus secundum Natiuitatem uel secundum Reuolutionem ut sit dominus ascendẽtis, uel dominus partis fortunæ, uel dñs Lunæ in nocte uel dñs Solis in die: significat dignitatẽ & additionẽ amicorũ & pecuniæ atcp prouentuũ. Si uerò in locis ipsis nullã habet dignitatẽ: nocet diuitijs ac rebus stabilibus, & quot † retrogradabitur in illo signo, habebit discordias cum suis amicis. Et si peruenieˉ Saturnus tempore Reuolutionis ad locum Martis, & Saturnus habebit dignitatem siue in ascendente Natiuitatis siue in ascendente Reuolutionis, siue in parte fortunæ, significat peregrinationem & indigentiam in fratribus & amicis, & utilitatem ab eis. Decipieˉ autẽ circa proprias operationes & ociosus erit in cõuersionib. & erũt iniquæ cogitationes eius, & erit modicę fidei in

2008 Ministerio de Cultura

proprio dogmate & accuſabit propter hoc,&ſi Saturnus nullam habebit dignitatem cum prædictis: mala patietur & contriſtabitur propter fratres &amicos, & iter arripiet & peregrinabitur. Et ſi erit tempore Reuolutionis coniunctus Soli & in prædictis locis habeat dignitatẽ,languebit languore acuto & periculoſo,& quidam timor infertur ei a poteſtate uel ab eo qui habet dignitatem, & rixas habebit cum mulieribus. Et ſi Saturnus in prædictis locis non habeat dignitatem: patietur contentiones & una de ſuis mulieribus morietur & appropinquabit periculo. Et ſi alicui ſeruiet, patietur nocumentum dominus eius.* Sin autem, impedietur circa dignitatem ſuam. Si uero perueniet ad locum Veneris:peregrinabitur ipſe cuius eſt Reuolutio & conabitur mulieri coniungi ſed impedietur & modicus erit coitus eius. Et ſi figura procreationem filiorum ſignificat: procreabit & ruet in amorem. Et ſi Saturnus in Reuolutione anni ad locum Mercurij perueniet: erit cordi multis & peregrinabitur. Et ſi habuerit filios contriſtabitur propter eos & erit audax, negotiorum ſublimium, & habebit timorem pro quibuſdam operationibus, & patietur læſionem ab equitaturis ſuis, & experientia & exercitium eius cadet. Et ſi Saturnus tempore Reuolutionis ad locũ Lunæ perueniet: occaſione mulierum redarguet & contemnet. Et ſi tempore Reuolutionis erit Luna in angulo: erit maximum nocumentum ſecundum naturam ſigni in quo eſt, quod ſi fuerit de ſignis ſimilitudinis hominum: erit impedimentum per homines. Si uero ſimilitudines ferarũ,per feras. Et ſi in Scorpione:per uenenoſa. Si in Cãcro uel piſcib. per aquarũ reptilia & ſimilia. Si uero in aſcendente Reuolutionis fuerit Luna. Languebit periculo eo languore.

DE INGRESSV IOVIS AD propriũ,& ad loca reliquorũ planetarũ.

diriget. ET ſi Iupiter peruenerit ad locum Saturni dabit proſperitatẽ & † diliget ea quæ† inceptione deſtruxit Saturnus, erit aũt gratioſus & fideliſsimus,& proſperabit in negotijs ſuis,ab amicis habebit bona & patificabuntur cum eo inimici ſui, & diligent eũ. Cũ uero reſtitutus fuerit Iupiter ad proprium locum: renouat proſperitates quę per natiuitatis initium indicantur, nec non præbet diuitias ab † inſeperato emolumento, ad locum uero Martis perueniens, peregrinationem faciet, & utilitatem † a potentibus etiam &mulieribus,uel habentib. poteſtatem & fortè filium procreabit, & fratres ſui utilitatem habebunt uel aliqui quos habet ut fratres, quando uerò ad Solis directionem perueniet, & erit ſub radijs, habebit dignitatem in aſcendente reuolutionis uel in ſigno profectionis,timendum eſt de deſtructione ſua quouſq; ſub radijs fuerit. Et ſi euaſerit, donec Iupiter fuerit extra radios timores tantũmodo à potẽt ib. patiet, & abſcondet ab eis, & ægrotabit, & ſi fuerit Iupiter extra radios:habebit,pſperitatem. Quoniam uerò perueniet Iupiter ad locum Veneris in Reuolutione: languebit, & corpus eius iacebit,& augetur dignitas eius, ac gloria,&addentur amici ſibi, & laudabilis erit. Si uerò Venus fuerit mali eſſe: erit timẽdum de eo. Quoniam autem perueniet Iupiter ad locum Mercurij augmentabitur ſcientia eius & doctrina,& adipiſcetur bona. Ad locum uero Lunæ perueniens, corporis dignitatem ſignificat, & augmentum diuitiarum & filiorum & bonos rumores. Et ſi Iupiter per figuram aſſociatus fuerit Lunæ reuolutionis: eripit eũ ab omni malo. Quando accidet in Reuolutione eius aſcendens, uel in quinto loco,uel cum dominis eorum,uel in loco Veneris, uel cum Luna,uel cum parte filiorum:ſignificat filij generationem.

inſeperato.

exhibebit.

DE INGRESSV Martis.

MArs quidem tempore reuolutionis perueniens ad locum Saturni: multiplicationem facit fratrum & amicorũ, & capiet iter propinquũ & ſi dignitatem habet in anno Mars: ſignificat otium & deſidiam. Si uerò Saturnus habet dignitatem in anno,ęgrotabit à uulnere,ſi aũt ingredietẽ Mars ad locum Saturni, & Saturnus ingredietur ad locũ Martis:ſignificat

2008 Ministerio de Cultura

cat exulare à patria. Ad locum uerò Iouis ingrediens Mars, significat peregrinationes, & utilitates à subiugalibus, tũc uidelicet cum Iupiter ingredietur ad locum Martis. Si uerò Mars fuerit in locũ proprium constitutus & in anno habeat † & bona ipse cuius est reuolutio, & præcipuè à Militibus. Si uerò fuerit cadens ab angulo, & inspexerit ascendẽs: significat peregrinationem & augmentum seruientum. Si uerò signum † declinauerit profectionis uel ascendentis, in eoq; habebat dignitatem: inuẽiet bona per ferrum & sanguinem. Ad locum autem Solis ingrediens, existente reuolutione diurna: contristabitur à potestatibus, & à calore lãguebit. Si uerò Mars fuerit dominus anni, fueritq; in signo calido & sicco: timendum erit de interfectione. Si autem nocturna fuerit Reuolutio: erunt pericula leuia. Ad locum quidem Veneris perueniens Mars: augmentum significat coitus, & plurimum appetitum, & erectionem uel excitationem ad muliebria, & delectabitur in uoluptatibus, & augetur gloria eius & dignitas & † manifestabitur causa mulierũ & multiplicabunt amici eius, & erit laudabilis. Si uerò in anno Mars habeat dignitatem: ægrotabit à superfluitate ciborum uel à superfluitate coitus. Et si Venus in anno habeat dignitatem: languebit ex potatione ueneni & à dolore tracheæ arteriæ. Et si cum hoc Venus fuerit impedita: timor est ne fortè moriat. Et si Mars ad locum Mercurij applicuerit: utet falsis scripturis, & quidam de fratribus suis minoribus morietur. Ad locum uerò Lunæ ingrediens existẽtis in bono loco: inueniet dignitatem & fortasse filiũ generabit. Si uero Mars habebit dignitatem in anno: ægrotabit & contristabit propter consanguineos, & uxores qui sic habuerit dignitatem, amittet ipsam.

† dignitatẽ: habebit bona ipse.

† fortunabit.

DE SIGNIFICATIONE SOlis in singulis signis.

SOl tempore reuolutionis cum fuerit in Leone fueritq; in angulo boni esse, & in anno habuerit dignitatem, uel in natiuitatis initio: erit sanus corpore & habebit ꝓficua plurima. Si uerò fuerit mali esse: cadet in lãguores. Et si fuerit cadẽs ab angulo: erunt leuiores languores. Et si in Virgine fuerit super terram, aspexeritq; ascendens, habẽs aliquam significationẽ in anno: significat certamen illius, cuius est reuolutio, circa diuitias & doctrinas, & si beneuoli perhibeãt testimonium: obtinebit propositum suũ. Si uerò maleuoli: priuabit eo. Et si in Libra fuerit super terrã, habens dignitatẽ in anno: significat peregrinationem, quæ peregrinatio erit utilis. Si Sol beneuolo associatus fuerit per figurã. Et si fuerit in Scorpione in angulo, & expeditus à malis, & maximè in medio Cœli, habueritq; dignitatem in anno: inueniet bona cuius est reuolutio & ædificationes tractabit. Et si fuerit in Sagittario, & in * domo habuerit dignitatem, fueritq; in angulo boni esse: inueniet cuius est Reuolutio, bona & lætabit, & forte filium generabit. Et si fuerit mali esse: multiplicabuntur tristiciæ sue, & timebit de proprio suo. Et si fuerit in Capricorno, habueritq; dignitatẽ in anno: significat languores, tristicias, infortunia & indigẽtias. Et si fuerit in aquario, habueritq; dignitatem in anno: significat nuptias, & additũ consanguineorũ, & subditorum, & contentiones ac rixas. Et si in Piscib. fuerit impeditꝰ, significat tristicias & sollicitudines mortiferas. Et si fuerit expeditus: contristabit sine ulla occasione. Et si in Ariete fuerit boni esse habueritq; dignitatẽ in anno peregrinationẽ significat bonã. Si uerò fuerit mali esse: significat tristicias in peregrinatiõe, atq; paucitatẽ fidei. Et si in Tauro fuerit boni esse, habueritq; dignitatẽ in anno: amicabitur cum potestatib. & utilitatem habebit ab eis, & si fuerit mali esse: contristabitur & anxiabitur, & maximè, si in angulo fuerit. Et si in Geminis fuerit, boni esse, habueritque dignitatem in anno, fueritq; super terram aspiciens ascendens, & signum profectionis: significat multiplicationem amicorum et fortasse nascetur ei filius. Si uerò fuerit mali esse: contristabitur, et negotia eius impedientur, Et si fuerit in Cancro, habueritque dignitatem in anno existens sub terra: superabitur ab inimicis suis, & maxi-

anno.

8

11

69

2008 Ministerio de Cultura

& maximè si non aspexerit eum Luna.

DE INGRESSV VENERIS in locum suum & aliorum planetarũ.

QVando Venus peruenier ad locum Saturni secũdum Natiuitatẽ, significat curã circa Venereos actus. Et si fuerit boni esse: amplectetur licitos coitus. Si uerò fuerit mali: illicitos, propter ꝗs multoties arguetur. Et si fuerit Venus sub terra: erunt huiusmodi in occulto, si super terram, contrariũ. Et si Venus habuerit dignitatẽ in anno cõtristabit causa Mulierũ, diliget etiã aquas & mundificationes, & ludere cum aqua. Et si ♄ habuerit dignitatem in anno: significat peregrinationem & coitus & nascet ei forsitan puer, uel concipiet ex eo mulier. Et si peruenier ad locũ Iouis, significat plurimã fidem, & peregrinationẽ ad loca sicca, & hæreditabit diuitias, & ad amicos peregrinabitur, & nouos amicos magnates adipiscetur, ægrotabit etiã & sanabit. Et si ♀ habet in anno aliꝗ dignitatẽ: patietur in gula. Si uero Iupiter habet in anno aliquam dignitatem ægrotabit a colera nigra. Et si ad locum Martis peruenier: significat diligẽtiam super Venereis & nuptialib. rebus. Et si fuerint configurati ad inuicem: cõsequetur omnes petitiões suas in huiusmodi reb. Et si ad locum Solis peruenier, habueritꝙ significationẽ in anno & fuerint ambo in angulis: patiet necessitates, & timebit prẽsides. Si uerò fuerint cadentes ab angulo, ẽgrotabit a calore. Et si Sol testimonium habet in anno: multiplicabit gloria eius, & adipiscet dignitatem, & peregrinabit & concupiscetur. Et si in locum suũ Venus regredietur: renouat ea quæ significauit in inceptione, & augebitur thesaurus eius. Et si ingredietur in locum Mercurij: significat posse sermonis & eloquẽtiam & doctrinam. Et si Venus habet dignitatem in anno: conuersabitur cũ sibilatoribus & cytharedis & loculatorib. Si uerò fuerit mali esse: patietur læsionem. Et si ingredietur ad locum Lunæ, & Luna fuerit boni esse, & habeat alterutra earum dignitatẽ in anno: significat bonum esse tam eius quàm consanguineorum suorum, & fabulationem cũ potestatibus & adipiscetur amicum aliquem æqualem fatri.

DE SIGNIFICATIONE MERcurij cum ingreditur ad loca.

QVando Mercurius ingreditur ad locum Saturni secundum natiuitatem & habebit significationem in anno, liber a malis: significat peregrinationem utilem, & forsitan nascetur ei puer. Et si habet significationem Saturnus in anno: significat obitum filiorum, & languorẽ habentis reuolutionem, & iniquitatẽ & infidelitatem, & contemptũ decretorũ. Et si ingredietur ad Iouem & habebit alteruter eorum dignitatẽ † ab aliquo excellentiore & augebitur scientia eius & actus. Si uerò fuerint impediti: significat nocumenta & contentiones cum inimicis. Et si ingredietur ad Martem: significat quod adaptabit mendacia, & falsas scripturas. Et si alteruter eorũ retrogradat: significat furta. Et si Mercurius habet significationem in anno, & impeditur a Marte: annus erit periculosus. Et si cum his sub radijs fuerit: timendum erit ne forte interficiatur in loco peregrino. Et si ingredietur ad Solem & erunt in angulis: inueniet dignitatem & gloriam & maximè si sunt in medio Cœli. Et si ingredietur ad Venerem, & habet dignitatem in anno: significat inquisitionem fabularum, & uersuum ac melodiarum. Et si fuerit in locum propriũ restitutus, & habeat dignitatem in anno, fueritꝙ in angulo: significat additionem gloriæ & diuitiarum. Et si fuerit impeditus: significat diuersa impedimenta. Et si ingredietur ad Lunã, & Luna dignitatẽ habet in anno: significat peregrinationẽ, & contentiones in itineribus, & inimicorum insultus: & timorẽ ab eis. Et si Mercurius dignitatem habet in anno: inueniet bona, & multiplicabuntur amici sui, & erit commendabilis. Si uerò Luna fuerit mali esse: contristabitur propter quas prædiximus causas.

DE SIGNI-

2008 Ministerio de Cultura

DE SIGNIFICATIONE ingressus Lunæ.

LVna Reuolutionis tẽpore ingrediẽs ad ♄, habens significationem in anno: significat dispositiones libidinosas erga aliquas uetustissimas uel decrepitas uel † capidineas. Et si fuerit mali esse: significat detentiones & contentiones, & si de periculo uitę timetur, in illo anno forsitan morietur. Et si Saturnus habet dignitatem in anno: significat rumores diuersos & tristes. Ad locum uerò Iouis perueniens, cum fuerit boni esse: significat peregrinationem ad loca aquosa, & ab his ad alia. Si uerò fuerit mali esse: cadet in aduersitates & ægrotabit. Ad locum quidem Martis ingrediens, cum ipse fuerit boni esse: inueniet dignitatem, & adhærebit militibus ægrotabit à calore, & enormia patietur & timores à potestatibus, & peregrinabitur peregrinationem inutilem. Et si Luna fuerit impedita tam in Natiuitate quàm in Reuolutione, fueritq; coniuncta Martí existẽte in malo esse: in illo die effundetur sanguis per aliquem modũ, & rixas habebit, & iniustitias, uel calumnias. Et si ad locum Solis peruenerit, habueritque dignitatem: patietur à potestate, uel ab habentibus potestatem mala, uel à personis maioribus. Et si Sol habet dignitatem in anno: adipiscetur dignitatem aliquam, & priuabitur fortè matre, uel patre loco matris. Et si ingredietur ad locum Veneris, & fuerit boni esse, significat impedimenta circa * motus, & contristabitur propter consanguineos, & erit in requie & delectatione, & substantiam adipiscetur immobilem. Si uero ipsa fuerit domina: consequet̃ gloriã, & utilitatem habebunt per eum consanguinei sui. perueniens autem ad locum Mercurij: significat peregrinationem, & nocumentum ab inimicis. Si uerò Mercurius habuerit dignitatem in anno erit prosperum esse suum, & adipiscetur opes, & laudabitur à pluribus. Ad unumquenque uerò perueniens existẽte Reuolutione nocturna, erit in sanitate & incolumnitate, & consequetur utilitatem ex eo. Et si aliqui planetæ aspexerint eum: ostendent singuli operationem eorum. Et si Luna fuerit impedita, & peruenerit ad locum suum secundum Natiuitatem, uel ad eius oppositum: habebit periculum illo die. Et si maleuolus peruenerit in Reuolutione ad locum Lunæ, & aspexerit Lunam: significat ægritudines & tristitias & angustias, & maximè si est maleuolus dominus anni, & est in Reuolutione in loco contrario. Et si peruenerit Luna ad locum maleuoli secundum natiuitatem: idem accidet. Quando uerò Luna in Reuolutione anni est associata per figuram beneuolo uel maleuolo. Cum perueniet ad corpus illius beneuoli uel maleuoli, uel ad Radium alicuius eorum: significat bona uel mala secundum * Natiuitatẽ planetę. Et quando perueniet ad Planetam significantem secundum Natiuitatem bonum uel malum, in illo die operationem ostendet. Et cum aliquis planeta ingredietur in aliquo tempore ad gradum, in quo erat diuisio uel diuisor, uel ad gradum ascendentis † inceptionis, uel ad gradum ascendentis Reuolutionis, uel ad radios aliquorum Planetarum, uel partes, uel duodenas particulas, uel ad dominas eorũ: mouet significationem secundum naturã propriam. Et si aspexerit planeta locum alterius planetæ, à quocunque aspectu: renouabit significationem ipsius. Et quando ingredietur planeta habens dignitatem in anno ad duodenarium signi, uel planetæ cuius fuerit duodenarium: significat eandem significationem prædictorum planetæ ac signi. Verbi gratia. Duodenarium quarti loci accidet ad secundum signum, dicimus quidem, quod cum ingredietur ad locum illum planeta, habens dignitatem in anno: tractabit ea quæ pertinent ad domos & opes, habent quidem & alias significationes planetæ secundum distantiam domorum unius ab alio, de quibus nihil dicimus pro eo quod potest † addicens eas conjecturare. Cum enim significauerint aliquid planetæ, tam secundum Radicem, quàm secũdum Reuolutionem: certiores

Natiuitatis.

addiscens.

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA DEL OBSERVATORIO DE A...

certiores erunt definitiones euentuum. Oportet quidem aſpicere in ingreſsibus cui planeta ingrediens configuratur de planetis ſecundum natiuitatem uel ſecũ dum Reuolutionem. Et ſi configurantur Planetæ ſecundum Natiuitatẽ: ſignificat euentum eſſe, ex cauſa precedenti. Si autem configurantur Planetæ ſecũ dũ Reuolutionẽ: ſignificant ex cauſa ſuperuenienti, & ſi nõ configurãtur alicui uel de his qui ſunt ſecundum natiuitatẽ uel Reuolutionem: ſignificat euentum eſſe ex cauſa improuiſa.

DE DIVISIONE CAPITIS & Caudæ.

DIſponit quidem caput draconis tres annos. Et ſignificat proſperitatẽ & diuitias ex contentione, & amicitiã erga excellentes perſonas, & amplectet̃ Iudicia, & cõſequetur bona, & * credet̃ enarrans, & dominabitur pluribus & ab hęreditate conſequet̃ utilitatẽ & patiet̃ læſionem a magia, & ſanabitur. Deinde Cauda diſponit annos duos & ſignificat q̃d in his annis patietur mala, & inimicabitur cum amicis ſuis, & damnificabitur tam ipſe, quam uxor eius, & cadẽt in ægritudinẽ peſsimam, & ſanabitur ab ea. Et ſi Veneris caput ſecũdum Radicem in aſcendente: habebit in tribus annis homo ipſe uitam regiam. Et ſi cum eo fuerit Iupiter, aut Luna uel Venus: addetur gloria eius. Et ſi fuerit cauda in aſcendẽti: ruet in praua. Et ſi fuerit caput in Ariete, ditabit̃. Et ſi fuerit ibi cauda depauperabit̃. Et ſi fuerit caput in tertio loco: dominabitur fratribus ſuis, cauda uerò ſi fuerit: erit minimus fratrum ſuorũ. Oportet aũt in Reuolutione anni aſpicere Lunam, ac dominum eius: ſi fuerint boni eſſe, & aſſociati per figuram beneuolis: ſignificant enim bonam habitudinem & ſanitatem atq; proſperitatem. Si uerò fuerit mali eſſe: non erit bonum in illo anno, aſpicias aũt duodenariũ Lunæ, & ſi aſpicitur à maleuolis: erit peius. Et ſi Luna ab aliquo non aſpicit̃, nec aſpicit ipſum aſcendens: nitetur quidem in illo anno acquirere aliquid, non tamẽ acquiret. Et ſcito quod Sol cõburens Planetas eſt peior maleuolo, & ſi a malo aſpicitur: ſignificat combuſtiones & exilia, & ſi à Saturno aſpiciatur patietur ægritudinem longam uel mortem. Si uerò à Marte occiſionem uel † figuram. Et ſi Iupiter quidem & Venus in angulis fuerint uel in ſuccedẽtibus angulorum ſecundum Natiuitatem, uel ſecundum Reuolutionem: ſignificant bona & gloriam ab hominibus, & fœdera amicitiæ. Venus autem non habet eandem potentiam Ioui præterq; ad Muliebria & ad utilitates habendas à nobilibus Mulierib. amplius ad delectationes. Et ſi Mars & Saturnus in huiuſmodi fuerint locis, ad uerſitates ſignificãt in natis: benefaciẽdo uituperabitur & iniuriabuntur ergo eũ homines quibus non nocuit. Et ſi fuerit Rex, minuetur eſſe regni ſui, & conſanguineorũ atq; domus, & ruet in maxima infortunia, ut neceſſariorũ etiã fiat indigẽs Et ſi de mediocrib. fuerit eſſe dom⁹ ſuę † tractabit̃. Et ſi Saturnus fuerit in huiuſmodi locis: erit ſemper in cogitationibus & in ſolicitudinibus ſe ipſum redarguens, & ad alios noxius. Si uerò fuerit Mars erit audax & * uacuus & in rebus pluribus ſatagens. Et ſi fuerit Mercurius cum Ioue erit ſolers & conſultibilis, & eloquens, & intelligens, & ab omnibus delectabilis uel dilectus, & laudatus ab omnib. etiam mẽdacia dicẽs credetur, & forte fiet Regum notarius. Et ſi aliquis uoluerit ſcire quo tempore accipiet rumores iucundos, & in quo recipiet rumores luctuoſos, aſpiciat Mercurium ſuum ſecundum natiuitatem. Cũ eñ aſpexerint ipſum beneuoli, uel radius Solis aut Lunæ cõuenientes: peruenient ad eũ rumor bonus. Si uero fuerit in illo ſigno Luna, & cum eo maleuolus: accipiet rumores aduerſos. Et ſi fuerit orientalis ☿ inſpicitur à beneuolis atque maleuolis accipiet: minus rumores, quoties aũt peruenient Iupiter & Venus ad locũ Solis uel Lunæ uel ad quadrata eorum, & fuerit ſignum unũ de angulis, & ſecundum Reuolutionem non aſpicitur à maleuolo tempore natiuitatis Mercurius: peruenient rumores boni & iucundi & utiles. Item cũ fuerit dominus anni in Reuolutiõe benè diſpoſitus: ſignificat ſalutem & ſanitatem corporis. dominus etiam partis fortunæ benè diſponit &

autoritatem eius habebit oratio.

ac dñ. eius.

Lustro

2008 Ministerio de Cultura

nit & ſignificat diuitias & utilitatem. Et ſi fuerint mali eſſe: contrarium facias etiam & directionē, accipiens ipſam in mēſibus & diebus. Quando autem perueniet Sol ad locum ubi fuerit Mars, continget uerò Martem eſſe, ubi fuerat Luna ſecundum natiuitatem: dicas à nato efflui ſanguinem. Et quando perueniet Luna ad locum Veneris, non exiſtente maleuolo, optimum eſt. Et ſi erit cum Marte: conſequetur operationes Venereas. Et ſi Saturnus aſpexerit uel coniungitur, ſignificat * fritatem ipſorum. Et quando peruenit Saturnus ad ſuum terminum inducit utilitates, quando uerò peruenerit Luna ad locū Mercurij: ſecūdum qualitatem loci diſſinias: & quādo perueniet ad aſcendens: eleuat cogitationes, quādo uerò perueniat ad mediū Cœli: ſignificat ſecundū naturam aſpicientiū eam ſtellarum, erit aūt figura conueniens quærenti operationem, qñ uerò perueniet ad angulū terrę: erit bona erga occultibilia & conſilia, & furta, atque incantationes uel uenenficia, & ad credentiam ſecretorum.

FINIS.

BASILEÆ.

EX OFFICINA PETRINA. ANNO M. D. LIX. MENSE SEPTEMBRI

2008 Ministerio de Cultura

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA
DEL
OBSERVATORIO DE S. FERNANDO

2008 Ministerio de Cultura

BIBLIOTECA
DEL

2008 Ministerio de Cultura

PTOLEM
Porphurij,
et
Hermetis

Observatorio de Marina
BIBLIOTECA
Núm. 1418